

BUTHSARANA

By
Sahithya Chakrawarthy
Walivitiye **SORATHA NAYAKA THERO**
Chancellor, Vidyodaya University of Sri Lanka

විද්‍යාවක්‍රමවර්තීන් විසින් විරචිත

අමතනාවහ

නම් වූ

මුත්සරණ

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාදය විශව විද්‍යාලයාධිපති

වැලිවිටියේ පණ්ඩිතාවායඹී (සම්මාන)

සාහිත්‍යවක්‍රමවර්තී (විද්‍යාලධිකාර)

සොරන නායක සාම්පාදයන්වහන්සේ

විසින්

සංශෝධිත යි.

ප්‍රස්තාවනාව

සංඥා

මේ ග්‍රන්ථයට තැබූ විශේෂසංඥාව ‘අමෘතාවහ’ යන්න යි. “අමෘත සඬ්ඛ්‍යාත නිව්‍යාණය ආවහනය කරන්නේ ය. ගෙණ දෙන්නේ ය” යනු එහි අර්ථ යි. “අමෘතාවහ නම් වූ බුද්ධචරිතය නිමි” යි ග්‍රන්ථාවසානයෙහි පෙණෙන හෙයින් “බුද්ධචරිතය” යනු සාමාන්‍යසංඥාව යි. මෙහි වර්ණනා කරණ ලද්දේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ චරිතය යි. එහෙත් ග්‍රන්ථයෙහි නොයෙක් තැන “බුන්සරණ” යනු පෙණෙන හෙයින් හා මෙයින් බුන්සරණ පැවසෙන බැවින් ද “බුන්සරණ” යනු ම විශේෂසංඥාව වශයෙන් ප්‍රචලිත වී ය. අප විසින් එය මෙහි සාමාන්‍යසංඥා වශයෙන් යොදන ලදී.

නිමිත්ත

මේ පොත කිරීමට අභ්‍යන්තරනිමිත්ත වශයෙන් තැකිය හැක්කේ සිංහලමනුෂ්‍යයන් විෂය කොට පැවැති කරුණාව ය. අනුන්ගේ ආරාධනාවක් නැති බැවින් කරුණාවට අරමුණු වූ සිංහලබෞද්ධ මහාජනයා ම බාහ්‍ය නිමිත්ත වශයෙන් සැලකිය හැකි ය.

කතීෂ්‍ය

මේ ග්‍රන්ථයෙහි කතීෂ්‍ය වනාහි විද්‍යාවක්‍රමවර්ති නම් මහ පඬිවරයෙකි. සිංහලස්තූපවංශය ද සකලවිද්‍යාවක්‍රමවර්ති පරාක්‍රම පණ්ඩිත නම් කෙනෙකුන් විසින් කරණ ලද්දකි. බුන්සරණ කළ විද්‍යාවක්‍රමවර්ති හා ස්තූපවංශය කළ සකලවිද්‍යාවක්‍රමවර්ති පරාක්‍රම පණ්ඩිතයනුත් එක්කෙනෙකු ලෙස ම අපි මුල දී සිතීමු. එහෙත් පොත් දෙකෙහි භාෂාව සසඳබලන විට පෙනෙන්නේ ස්තූපවංශය බුන්සරණට වඩා ශතවර්ෂී දෙකක් තුනක් ලාබාල බව ය. ස්තූපවංශය කුරුණෑගල රාජධානිකාලයට හෝ ඊට ඉතාමත් ආසන්නකාලයක කළ පොතකි. බුන්සරණ පොළොන්නරුකාලයට අයත් වූවකි. එහෙයින් ඒ පොත් දෙකෙහි කතීෂ්‍යවරු දෙදෙනෙකි. එක්කෙනෙක් නොවෙති.

කතීෂ්‍යත්වය

මේ පොතෙහි කතීෂ්‍ය වූ විද්‍යාවක්‍රමවර්ති සැබවින් ම විද්‍යාවක්‍රමවර්තියෙකි. සම්බුද්ධධම්මයෙහි හා නොයෙක් ශාස්ත්‍රාන්තරයන්හින් අප්‍රතිහත බුද්ධිප්‍රභාවයකින් යුක්තයෙකි. පැරැණි සිංහල ග්‍රන්ථ කතීෂ්‍යවරයන් අතරෙහි ප්‍රතිභාඥනයෙන් විද්‍යාවක්‍රමවර්තින්ට සම වන්නේ කවිසිළුමිණ රචනා කළ කලිකාලසථිඤ කවීශ්වරපණ්ඩිත දෙවෙනි විජයබාහු රජතුමා පමණකි. සුප්‍රසිද්ධ සිංහල ග්‍රන්ථ කතීෂ්‍යවරයෙක් වූ ගුරුළුගෝමී කවිතියෙන්

විද්‍යාවක්‍රවර්තීන් අසලකට වත් නො පැමිණේ. අතිශයෝචිත වමන්කාර ජනක උපමා කීමෙහි මහාකවී කාලිදසයන් ලැබූ කීර්තිය විද්‍යාවක්‍රවර්තිමහාකවී තෙමේ මේ එක ම පොතෙන් පරදව යි. කාලිදසයන්ගේ සියලු ම කාව්‍යවල ඇති උපමාවන් මේ එක ම බුක්සරණයෙහි ඇති උපමාවන්ට අඩු බව ඒ පිළිබඳ පරීක්ෂා කළොත් ඔප්පු වෙයි.

ප්‍රයෝජන

මේ ග්‍රන්ථය සම්බුද්ධධම්මග්‍රන්ථයක් වශයෙන් පමණක් නොව ගද්‍යකාව්‍යග්‍රන්ථයක් වශයෙන් ද ඉතා ප්‍රයෝජනවත් ය. සම්බුද්ධධම්මය ඉගෙන ගන්නා අතර ම මනෝහරවණිකාක්‍රමන් පිරිසිදු වාක්‍යාරචනාරීතින් මේ ග්‍රන්ථයෙන් ඉගෙනිය හැකි ය.

ග්‍රන්ථත්ත්වය

කාව්‍යප්‍රභේදයන් අතුරෙන් මේ ග්‍රන්ථය කොෂකාව්‍යභේදයෙහි ඇතුළත් වේ. සම්බුද්ධධම්මය අලලා සිංහලභාෂාවෙන් කළ මෙතරම් ශ්‍රේෂ්ඨ ග්‍රන්ථයක් ගුරුළුගෝමීගේ ධම්ප්‍රදීපිකාව විනා තවත් නො මැති යි. ගුරුළුගෝමීන්ගේ අමාවතුර හුදු පරිවර්තනයකි. එහි භාෂාව අළුත් විලාසයක් ගන්නා නමුත් ග්‍රන්ථකතීහුගේ ප්‍රතිභානයෙන් එකතු වූ කිසිවක් එහි නැත්තේ ය. සද්ධම්මරත්නාවලිය ද පරිවර්තනයකි. බුක්සරණ වූ කලී ඒ සියලු ග්‍රන්ථ ම පරදවා වක්‍රවර්තිශ්‍රියක් දරයි. මේ ග්‍රන්ථයෙහි වනාහි නොයෙක් වර්තකථාවන් පමණක් නො ව උසස් ධම්මකොට්ඨාස ද සැකෙවින් දක්වන ලදී. මෙහි පෙණෙන නෛසර්ගික වූ පදලාලිතය අතිශයවේදිත්‍ර්‍යාවහ ය. කියන්නන් කටට අසන්නන් කණට සුව එළවන ලිහිල් වචනයන් තෝරාගැනීමෙහි විද්‍යාවක්‍රවර්තීන් තුළට ශක්තිය අතික් එක ද සිංහලගද්‍යග්‍රන්ථකාරයකු වෙත නො වී ය. ග්‍රන්ථකතීහුගේ ප්‍රතිභානයෙන් උපදවන ලද විවිධමනෝහර වණිකාක්‍රමන් රචනාවිලාසන් මෙහි නොයෙක් තැන ඇතුළත්වේ. මෙහි ඇතුළත් සමහර වර්තකථා අමාවතුරෙහි ද ඇතුළත් වන නමුත් ඒ කථා පාළිපොත්වලින් කියවූවෙකුට එහි අළුත් භාෂාවිලාසයෙන් ලැබෙන රසයට වැඩි අමුතු රසයක් එයින් වින්ද නො හැකි ය. විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ පන්තිදතුඩින් ලියවූනු ඒ කථා ම මුල් කථාවලට වඩා සියදහස් ගුණයෙන් රසවත් ය. අමාවතුරෙහි එන ආලවකදමනය මෙහි එන එම කථාව හා සසඳ බැලූවිට විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ හා ගුරුළුගෝමීන්ගේත් තත්ත්වය ඉඳුරා ප්‍රකට වෙයි. මෙහි 155 වන පිටුවෙහි පටන් පෙණෙන විශාලාසුර වණිකාව හා ලිච්චවීරාජවණිකාවන් කියවනවිට විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ ප්‍රතිභාශක්තිය හා වණිකා ශක්තියන් නොගෙවෙනසුලුබව කියවන්නාගේ සිතෙහි තහවුරු

වත්තේ විස්මයත් සමග ය. එම ලිච්ඡවිරාජවර්ණිතාව සමහරවිට විද්‍යාවක්‍රවර්ති කාලයෙහි වූ රජෙකුගේ අධිර්මිෂ්ඨරාජ්‍යපාලනයට එල්ලකරණලද්දක් ද විය හැකි ය. මෙහි හැමතන්හි ම වාගේ තැනට සුදුසු උපමා ය. එය පැවසීමට සුදුසු වචන ය. ඉතාමත් කොටින් කියතොත් මෙතරම් සාරවත් මෙතරම් රසවත් මෙතරම් ව්‍යක්ත අනික් සිංහලගද්‍යග්‍රන්ථයක් නැතැයි කිය යුතු ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

මේ ග්‍රන්ථය කිරීමෙහි දී දීඝනිකායාදිය හා ධම්පද්‍යථිකථා, ජාතකාදිකථා, විමානවස්තු, ප්‍රෙතවස්තු ආදී ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කළ බව පෙනේ. මෙහි නව වන අංශය විමානවස්තු ප්‍රකරණයේ සාරයකි. 39 වන අංශය දික්සහියෙහි දසුන්තරසංගීති සුත්‍රයන්හි හා තවත් නොයෙක් තැන ආ ද්විකත්‍රිකාදිධම් එක්තැන් කිරීමෙන් විරචිත ය. 75 වන අංශයෙහි පටන් පෙණෙන ලොකවිචරණකථා බුද්ධදෙශනා නො වේ.

පොෂිත ග්‍රන්ථ

මේ බුත්සරණ බොහෝ සිංහලග්‍රන්ථකර්තෘවරයන්ට පිහිට වූවකි. බොහෝ ගත්කරුවෝ මෙයින් නොයෙක් දෙය ගත්හ. මෙහි 31, 94, 95 වන අංශාදියෙහි ඇතුළත් ඇතැම් වර්ණනා සිංහලශබ්දලක්ෂණකාර වෙදෙන ස්වාමිපාදයෝ පාලිභාෂාවට පෙරළා සමන්තකූටවණණනාවෙහි යොද ගත්හ. විදගම මෙන්මහනෙන්පාමුළ මහනෙරිඳුන්ගේ බුදුගුණාලංකාරයෙහි පෙණෙන විශාලානගරවර්ණනාදිය මෙයින් ම උපුටා ගන්නා ලදී. වෙනස නම් මෙහි වූ ගද්‍යවාක්‍ය එහි පද්‍යවාක්‍යයන් වීමයි. සිංහල ස්තූපවංශයෙහි බොහෝ තන්හි බුත්සරණවැකි අකුරකිනුදු නො වෙනස් සේ තිබේ. කාව්‍යශෛබරයෙහි ද බුත්සරණින් ලබාගත් අබරණ පෙනේ. නොයෙක් පොත්වලින් වාක්‍යාදිය ගෙන ලියන ලද සථිඥගුණාලංකාරය ගැන කියයුත්තක් ම නැත. ගුත්තිලකාව්‍යකාර වූ වෑන්තෑවේ හිමියෝ ද විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ ප්‍රතිභානයෙන් උපකාර ලැබූහ. මෙසේ බොහෝ ග්‍රන්ථ විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ කවිත්වයෙන් හා වචනයන්ගෙන් ද පොෂණය ලද බව කිය හැකි ය. සද්ධර්ම රත්නාවලියට හා පූජාවලියටත් බුත්සරණින් වැඩි දෙයක් ගත් බවක් නො පෙනේ. සද්ධර්මරත්නාවලියෙහි දෙතුන් පළක පෙණෙන “මකුළුහුයක යටිපිට ද උඩුපිට කළුවත් නො වන තුරු” යන උපමාව බුත්සරණින් ගත්තකැ යි හැගේ. පූජාවලියෙහි දීඝී වශයෙන් විස්තර කළ මාරදුහිතෘ කථාවෙහි දී බුත්සරණෙහි 31 වන අංශය ද පූජාවලි කතෘපාදයන්ගේ සිහියට නැඟුනු බව හැගේ.

දහම්සරණ හා සහසරණ

දහම්සරණ හා සහසරණ ද විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ ම කෘති ය යි සමහරු කියති. හේතුව ලෙස දක්වන්නේ දහම්සරණෙහි එන “සත්රුවන් පුරාගිය බව මැ රත්නත්‍රය සරණ ගියවුන්ට සියලු දුක් දුරු වෙයි කියා මා කියන්නා වූ තෙසරණ ගුණයට ම දෙස” යන පාඨය යි. මේ පාඨයෙන් බුත්සරණ ආදී පොත් ද දහම්සරණ කතුවරයා විසින් ම කළබවක් නො හැගේ. දහම්සරණගුණ කියනවිට බුත්සරණසහසරණගුණද ඉබේ ම කියවේ. එහෙයින් දහම්සරණකතුවරයා “මා කියන්නා වූ තෙසරණ ගුණ” යි යෙදීම යුතු ම ය. එයින් ඔහු විසින් බුත්සරණ සහසරණ යන පොත් ද ලියූ සේ නිශ්චය කිරීම යුතු නො වේ.

අප කියන්නේ මේ පොත් තුණ කාල තුණකට අයත් තුන් දෙනෙකුන්ගේ කෘති ය යන බව යි. ඒ පොත් තුණෙන් ප්‍රකාශ වන ප්‍රතිභානය හා වණිනාවිලාසයත් වාකාරවනාර්තිය හා ශබ්ද ප්‍රයෝගයත් හාත්පසින් ම එකිනෙකට වෙනස් ය.

බුත්සරණින් ප්‍රකාශ වන අන්දමේ ශ්‍රේෂ්ඨප්‍රතිභානයක් දහම් සරණින් ප්‍රකාශ නො වේ. සහසරණින් ප්‍රකාශ වන විශෙෂ ප්‍රතිභානයක් නැත්තේ ය. බුත්සරණෙහි පෙණෙන වණිනාවන් තරම් දහම් සරණෙහි වණිනා ස්වභාවික ද නිරුත්සාහකෘත ද වමන්කාරජනක ද නො වේ. දහම්සරණකාරයන් නොයෙක් විට බුත්සරණ අනුගමනය කරන්ට උත්සාහ කළ බව පෙණෙන නමුත් ඒ උත්සාහ එතරම් සාර්ථක වූ බවක් නො පෙනේ. දහම් සරණෙහි මූල කොටස කාදම්බරි ආදී සංස්කෘත-ගද්‍යකාවායන්හි පෙණෙන දීඝිසමාසපදයන් වැනි සංස්කෘතසමාසපදයන් බහුල භාෂාවෙන් රචිත ය. විද්‍යාවක්‍රවර්තීහු එබඳු භාෂාවට කිසි විටෙක රුවි නො කළහ. දහම්සරණෙහි අග කොටස සාමාන්‍ය සිංහල භාෂාවෙන් රචිත නමුත් ඒ භාෂාව බුත්සරණෙහි භාෂාව මෙන් ලලිත ද මනොහර ද නො වේ. සහසරණ මේ හැම කරුණකින් ම දිලිඳු ය.

බුත්සරණ කරණ ලද්දේ පොළොන්නරුකාලයේ දී නොහොත් ඊට පෙර ය යි මූල දී කීවු. දහම්සරණ කරණ ලද්දේ දඹදෙණිකාලයෙන් පසු ව ය යි කීමට කරුණු තිබේ.

සද්ධර්මරත්නාවලිය දඹදෙණිකාලයේ කරණ ලද ග්‍රන්ථයකි. පුරාණ ග්‍රන්ථකතීචරයන්ගේ නම් දක්වන නිකාය සංග්‍රහය සද්ධර්මරත්නාවලිනාමය දක්වන්නේ පූජාවලිකතීච නාමයටත් පසු ව ය. සද්ධර්මරත්නාවලිය ධම්මපදවිධකථාවේ විස්තෘත පරිවර්තනයකි. ධම්මපදවිධකථාවේ එන කථාවස්තු සිංහලයට පෙරළන්නෙකු එය බලනු නිසැක ය. දහම්සරණ කතීච ද ධම්මපදවිධකථාවෙහි එන කථාවස්තු ලියද්දී සද්ධර්ම රත්නාවලිය බැඳුබව ඔප්පුවන තැන් කීපයක් තිබේ. ඒ දෙපොතෙහි ම පෙණෙන

සෞභක්කථාවෙහි භාෂාව සමාන ය. “එසේ හෙයින් සත්පුරුෂයන් විසින් අතික් කරණ කුශලයක් නැත ද තුණුරුවන් කෙරෙහි ස්තේහමාත්‍රයක් උපදවා අසාධාරණ වූ අනුපම වූ දිව්‍යසම්පත් අනුභවකරන්ට උත්සාහ කට යුත්තේ ය.” යන වාක්‍යය සද්ධර්මරත්නාවලී කාරයන්ට නොයෙක් නැත පුරුදු ලෙසින් ම සෞභක්කථාවෙහි ද ලියුවකි. ඊට සමාන පාලිපාඨයක් ධම්මපදධම්මකථාවෙහි නොමැතියි. දහම්සරණෙහි 229 වන පිටුවෙහි මේ වාක්‍යය -

“එහෙයින් සත්පුරුෂයන් විසින් ඉතිරි කරණ ලද කුසල් නැත් ද, තුණුරුවන්හි ස්තේහමාත්‍රයක් කොට ද අසාධාරණ වූ අනුපම වූ දිව්‍යසම්පත් අනුභව කරන්තට උත්සාහ කළ මැනවි” යන ලෙසින් පෙනේ. දෙකෙහි වෙනස ඉතා ස්වල්පයකි. මෙබඳු තවත් තැන් එහි තිබේ. සද්ධර්මරත්නාවලී කතීපාදයන් තමන්ගේ ප්‍රතිභාතයෙන් උපදවා අමුතු දෙය එකතු කරමින් ධම්මපදධම්මකථාව පරිවෘතිය කරද්දී සෞභක්කථාව ලිවීමට දහම් සරණ පෙරළා බැලුවයි සිතීම යුතු නො වේ. සෞභක්ක භාව අතික් පොතකට ඇතුළත් කරන්නා එය තිබෙන මුල්පොත නොහොත් එහි පරිවෘතිය බැලීම ස්වාභාවික ය. එහෙයින් දහම්සරණකාරයන් සද්ධර්මරත්නාවලිය බලමින් ම සෞභක්කථාව ලියුවයි සිතීම යුතු ය.

මේ කරුණු වලින් තීරණය කට හැක්කේ දහම්සරණ විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ කෘතියක් නො ව සද්ධර්මරත්නාවලියට ද පසු ව ලියූ පොතක් බව ය.

බුන්සරණ දහම්සරණ දෙක පමණක් තිබෙනු දුටු පසු ව සිටියෙකු විසින් සහසරණක් ද අවශ්‍යය යි සිතා එය ලියා අර දෙ පොතට ම එකතු කළ සේ සිතිය හැකි ය.

ගොඩනගය

මීට අවුරුදු 50 කට පමණ ඉහත දී මේ ග්‍රන්ථයෙන් කොටසක් මුල්ලේරියාවේ විසුලසාර මහාස්ථවිර පාදයන් වහන්සේ විසින් සකස් කර මුද්‍රණය කරවන ලදී. 1929 දී පමණ අප විසින් ද කළුකොඳයාවේ පඤ්ඤසෙබර නායක ස්ථවිරපාදයන් වහන්සේගේ සහායත්‍වය ඇති ව එක් කොටසක් ශුද්ධ කර ප්‍රකාශයට පමුණුවන ලදී. ඊට පසු “අප මුත් අන් කෙනෙක් නැතැ”යි දැනුමැතිකම් උගත්කම් වියත්කමිහි බැහැවුනු එක්තරා කෙනෙකුන් විසින් මුළු පොත ම ගැටපද විවරණයකැයි නම් තැබූ කොටසකුත් සමග මුද්‍රණය කරවන ලදී. 1931 දී අප සම්පූර්ණ ග්‍රන්ථය ම ශුද්ධකර මුද්‍රණය කරවීමු. එහි සංඥපනයෙහි යථොක්ත දැනුමැතියන්ගේ කෘතිය සම්බන්ධ ව වචන ස්වල්පයක් දක්වීමු.

අපේ සංස්කරණය ඊට පසු ද කීපවරක් මුද්‍රණය කරවන ලද නමුත් පසුගිය මහායුද්ධය නිසා මුද්‍රණොපකරණ මහාභී වීම නිසා මේ මහභීග්‍රන්ථය දුලීභ වී ය. අපේ ශිෂ්‍යයකු වූ වෛද්‍යකලානිධි පෙමසිරි අභයවික්‍රම වෛද්‍යමහත්මයාගේ ඉල්ලීම නිසා මේ වර සංස්කරණය ආරම්භ කොට හගුරන්කෙන පොත්ගල්විහාරයෙන් ලැබුණු පැරණි පිටපත් දෙකක් හා සසඳමින් පිටු 80 ක් පමණ සකස් කෙළෙමු. ඒ අතර මේ මුද්‍රණය යුහුසුලු ව කළ යුතු ය යි ප්‍රකාශකයන් කියා සිටි හෙයින් අමුතු පොත් හා සැසඳීම නැවැත්වීමු. මේ සංස්කරණය 1931 වන අවුරුද්දේ දී ප්‍රකාශයට පැමිණි සංස්කරණයට බෙහෙවින් සමාන ය. ඊට වඩා වෙනස් තැන් ස්වල්පයක් ද මෙහි තැන්තේ නො වේ. 22 වන පිටුවෙහි “නොප යොවුන් නොප රුහි” යන්න “නොප යොවුන්තුරුහි” යි ද, 262 වන පිටුවෙහි “ලියන් ලියන් රු හලෙකූ හෙන” යන්න “ලියන් ලියන් රුහඵවෙහි හෙන” යි ද සියලු ම පුස්තකොළ පිටපත්වලට ද විරුද්ධ ව සකස් කෙළෙමු. “රුහලෙක හෙන” යන්න ද පුස්තකොළපොත්හි පෙණෙන්නේ “රුලක ඵන” යන ලෙසිනි. “හඵවෙහි” යි වෙනස් කෙළේ 240 වන පිටුවෙහි තිබෙන “හඵයේ වැටිහිනූ” යි යන පාඨය හා ඇත්දළවඩුවන් අතර පවත්නා “දිය අඵව, රුඅඵව, ගිනිඅඵව” යන වචන ද සමග සැසඳීමෙනි. මෙසේ වෙනස් වූ තවත් පාඨකීපයක් ඇත්තේ ය.

මුද්‍රණය

අපේ මේ සංස්කරණය මුද්‍රණය කරවා ගැනීමට යථෝක්ත අභයවික්‍රම වෛද්‍යමහත්මයාට අවසර දුන්නෙමු. එහෙයින් ඔහුගේ කැමැත්ත නැති ව මෙහි අපේ සංස්කරණයන් පැහැර ගැනීම නීතිවිරුද්ධ ය යන බව අනුන්ගේ ග්‍රන්ථසංස්කරණයන් පැහැර ගන්නන්ට අනුකම්පාපුඵකව මතක් කරමු.

ප්‍රාමාදිකපාඨ

මේ වර මෙය මුද්‍රණයන්ත්‍රාලය කීපයක මුද්‍රණය කරවන ලදී. එහෙයින් මෙහි පිටු 40 ක හෝ 48 ක ශුද්ධිපත්‍ර එක්දවසක දී කියවන්ට අපට සිදු වී ය. ඉගැන්වීම් ආදී තවත් කටයුතුවල යෙදී සිටින්නෙකු එක දවසක් තුළ එතරම් ශුද්ධිපත්‍ර රාශියක් කියවන විට නොයෙක් ප්‍රමාද දෙෂ ඇති විය හැකි බව කිව යුතු නො වේ. එබඳු දෙෂයන් සකස් කරගැනීම බුද්ධිමත් පාඨකයන්ට අපහසු නොවන හෙයින් ශුද්ධිපත්‍රයක් යෙදීමට අදහස් නො කෙළෙමු.

උපකාර

මේ වර මුද්‍රණයේ දී ශුද්ධිපත්‍ර කියවීම සඳහා විදුදය පිරිවෙණේ ආචාර්යවරයන් වන චැලිවිටියේ පෙමරතන, චේරගොඩ පණ්ඩිත අමරමොලී, පණ්ඩිත පණ්ඩිත ජීතරතන යන නායක ස්ථවිරයන්ගෙන් හා ගලගම පණ්ඩිත සරණඛකර ස්ථවිර නමගෙන් ද උපකාර ලැබුණු බව ප්‍රීති සුවික ව සඳහන් කරමු.

මෙහි අග යෙදුණු සංඥනාමානුක්‍රමණිකාව සම්පාදනය කරණ ලද්දේ පී. අභයවික්‍රම වෙදමහත්මයා විසිනි.

ඇයන්න හා විකල්ප විධි

පුරාතනභාෂාවෙහි ව්‍යාජනාභාවට වඩා අධික ව ඇයන්න ව්‍යවහාර කළ බව කවුරුත් පිළිගනී. පුරාණ ආදර්ශවලින් අධික ව ‘ඇ’ කාරප්‍රයෝගය පෙණෙන්න, මෑත දී ලියන ලද පිටපත්හි ව්‍යාජනාභාවෙහි මෙන් ම ඇයන්න උප්ප්‍රාය ය. පුරාණපිටපත් අනු ව අපි මේ ග්‍රන්ථය සකස් කෙළෙමු. එහෙත් ප්‍රථමාවිභක්තාන්තපදයන්හි පවා ‘ය’ යන්න දුටු පමණින් “අසෙවනියැ” “කමියැ” යනාදි වසයෙන් ‘යැ’ යන්න යොදන “දැනුමැනි” යන් සේ සැහැසි කුටුමු. “කළහ, වදළහ” යනාදි වශයෙන් යෙදුණු වචන මෙහි “කළහැ, වදළහැ” යනාදි වශයෙන් යෙදුණව විශේෂයෙන් කිය යුත්තකි. පැරණිපිටපත්හි පෙණෙනුයේ ද මේ ක්‍රමය මැ යි. මුල දී මෙය ලෙබකප්‍රමාද ජාතයෙකැයි සිතූ නමුත්, බොහෝතන්හි පෙණෙනහෙයින් මෙයින් අන්‍ය අමාවතුරු, ධම්ප්‍රදීපිකාදි පැරණිපුස්කොළ පොත් ද පරීක්ෂා කෙළෙමු. එහි දු මෙසේ ම යෙදුණු බව පෙනේ. මුද්‍රිත පූජාවලී ආදියෙහි ද ඇතැම්තැන මේ දක්නා ලදී. මෙය ලෙබක ප්‍රමාද ජාතයෙක් නම්, බැලූ බැලූ පොත්හි තිබිය හැකි නො වේ. ග්‍රන්ථශොධකයන්ගේ හුමය මිස ලෙබකයන්ගේ හුමයෙක් මෙතැන්හි නැත. මේ ‘හැ’ යන්න ‘හු+යැ’ (=කළාහු+යැ) යන දෙක සන්ධිවීමෙන් ලැබෙන රූපය යි. ව්‍යාජනාභාවෙහි ‘යැ’ නිපාතය ‘ය’ බවට නැමුනාක් මෙන් ‘හැ’ යන්න ද ‘හ’ බවට නැමුනේ ය. එහෙයින් එහි වූ සන්ධිය ව්‍යාජනාභාවයේ නො සලකති. වාක්‍ය පරිසමාප්තාන්තයෙහි යෙදෙන ‘ය’ නිපාතය ‘හු’ යන්නෙන් පර ව මිස මේ ‘හ’ යන්නෙන් පර ව නො යෙදේ. ‘හ’ යන්නෙහි සන්ධියෙන් ප්‍රවිඡන්ත ව යකාරය තිබෙන හෙයින්. එසේ ම “කළාහු ය. වදළාහු ම ය” යි යොදනු මිස “කළාහ ය කළාහ ම ය” යන වසයෙන් නො යොදති. මෙ කී නිදර්ශනයෙන් යට කී සන්ධිවිධිය ස්ථුට වන හෙයින් ‘කළහැ’ යනාදිය මෙහි දී අඛණ්ඩකය ය. හෙ ද විකල්පයෙනි. “සෙයෙකැ=සේකැ (=සෙයෙක්+යැ) සෙයෙක=සේක. රසින්=රසින්, ගැත්තහු=ගැත්තවු, අන්හු=අන්හු, අතළ=අතළ,

පවා=පොවා, හැරැදක්වා=ඇරැදක්වා" යනාදිය ද විකල්පවශයෙන් පැරැණි පිටපත්හි පෙනුණු හෙයින් එසේ යොදන ලදී.

විද්‍යාවකූචර්තීන් විසින් යම් භාෂාවකින් මේ පොත ලියන ලද නම්, ඒ භාෂාව ම මෙහි යොදා ලත්තට හැමවිට ම උත්සාහ ගනුම්හ. මින් අවුරුදු හත්සිය ගණනකට ඉහත පැවතුණු භාෂාව හා වනීමානභාෂාවන් සමාන සේ නො සිතිය යුතු යි.

වැලිවිටියේ සොරන ස්ථවිර

ශ්‍රී ලු: ව: 2496 මාර්තු මස 10 වන දින

ක්‍රි: ව: 1953

විද්‍යොදය පිරිවෙණේ දී ය

මේ වර මුද්‍රණයෙහි දී ද සමහර කොටස්වල ශුද්ධිපත්‍ර අප විසින් නො ව වේරගොඩ පණ්ඩිත අමරමොලී නායක ස්ථවිරයන් විසින් කියවූ බව ස්තූති පූජිත ව සඳහන් කරමි.

වැලිවිටියේ සොරන ස්ථවිර

2503 අගෝස්තු 24 වන දින දී ය

1959

2.

සසරමහමුහුදට මහනුවක් බඳු සසරදුක්ගිනි නිවන මහ මේකුළක් බඳු; සසරදුක් මහගඩ නසන දිවබෙහෙදක් බඳු; සසර මතැන්හු දළඳස් හළ කෙසරසිංහයකු බඳු; සසරමහගිම් නිවූ සිහිල් සුවඳමදපවනක් බඳු; සසරයක්හු දිවගුළෙහි හෙළු මහ ඇදුරක්හු බඳු; සසරදුක්මහඅඳුරු බුන් ලහිරුමඩලක් බඳු; මහත්තට වැඩි මහත්; වියත්තට වැඩි වියත්; කරුණාභූතියනට වැඩි කරුණා ආති; රු ආතියනට වැඩි රු ආති; පිණුතියනට වැඩි පිණුති; බලුතියනට වැඩි බලුති; දඹු සොහොන්හි විසිඳ ගිය ඇට ගෙණු වැඳපිදුවන්, බන් වැළඳු පාත්‍රයෙහි නම සිහි කළවුන්, පිට දී උන් රුක්හි මළපරඩලා මෙනෙහි කළවුන්, පෙරෙවිසිවුරෙහි නම් කීවවුන්, විසු වෙහෙර සලකා මුදුනෙහි ඇදිලි බැන්දවුන්, සිහිනෙහුදු තමන් නම මුවෙහි වැකුවවුන්, තමන් නම කියා කළ මැටි රුවට පුද කළවුන්; පිඩක්¹ පමණ බතින්, මිටක් පමණ මලින්, වියතක් පමණ කඩින්, අතලොස්පෙකහි ගත් පැනින්, රියතක් පමණ තණපැලින්, තල්පතින් කළ කුඩ පමණකින්, අස්කඩින් නැඟ කොඩි පමණකින් පුද කළානට තමන් වන් අමාමහනිවන් ගෙණු දෙන බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

3.

‘දෙපා ගෙණ පරසක්වළ ගසමී’යි කීපී දිවු ආලවකයා ‘කඩුවෙන් පැහැරූ දෙකඩ කොට ඇහිලි කපා ගන්මී’යි දිවු අඟල්මල් සොරහු, ‘සැරපහරින්විද කසළු² කරමිහ’යි දුනුවායන්, ‘රජ මහවත්මැද ඇඳ හෙළවා දළින් පයින් ඇනූ මඩවා සුණුවිසුණු කරමිහ’යි මෙහෙයු නාලාගිරි මතැන්හු, ‘සිපගෙණු ආභ රොම යෙන් විද අවුණන්ට දිවු සුවිරොම නම් යකා, ආභ ඩහ සොල්වා වාද කෙරෙමී’යි දිවු සච්චකවාදීහු, ‘මට වැඩි මහත්හු නැතැ’යි මන් ගත් සාරදස්අටසියක් යොදුන් අසුරිඳුහු, මට වැඩි මහත්හු නැතැ’යි මන් ගත් බක නම් මහබඩහු, ‘මා සේ⁴ ලොවිහි³ බුදුහු නැතැ’යි වියත්කමිහි බැහැවුහු උරුවෙල කාශාපයා, ඉසට ගල් පෙරළු දෙවිදක්හු, හැම දමා හැම හික්මවා හැම කුලගැති කොට හැම සරණ ගන්වා තමන් සිරිපා වැඳවූ⁴ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

4.

මිහිවැද පිළිගැන්වූ වඳුරා, පාසිවුරු ඇඳි මතැන්හු, මුහුණ බලා හුන් බකමුහුණා, ‘මිහිඳ’යි හඬ අසා හොත් මඩුවා, එ හිමියා වසන තැනැ’යි වෙහෙරට වන් ප්‍රෙතයන්, කුඩුකැවුම් පිළිගැන්වූ කළදසුන්³,

1. මු I. II. III. මිටක්, 2. මු II & III කසළු IV සකළු.

3. මෙසේ-බොහෝ. 4. වැන්දවූ. a. ලෙවිහි.

වැදලා සිටි සැබොල්දුන්, පිට දුන් අසුන්, තමන් දගබට විටියල¹ ඇදී මිහිවුන්, තමන් බුදුරස් වත් වත් තන්හි පහන් වූ හැමසතුන්, එක පැහැර අමාමහතිවත්හි පුරා සනහා නිදුක් සුවපත් කළ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

5.

කිඹුල්වත්පුර තුවරක් වැනි රාජධානියක්; යශොධරා බියොවුන් වැනි පුරුදු ඇඹනිකෙනකුන්, රාහුල කුමාරයන් සේ වූ එක්වැනි පුන්රුවනක්; ගවු දෙගවු තුන්ගවු යොදුන් පමණ මුවවිටි ඇති, දෙලක්ෂ හතළිස්දහස් යොදුන් පමණ ගැඹුර ඇති, මුළු ලොවිහි^b සතුන් එක පැහැර ගණුක් අඩු නො පෑ ගත් ගත් තැන් පිරෙණ සතරමහතිධානයන්; සන්රුවනින් හෙබි, සතරමහා සෘද්ධියක් ඇති, සතිස්ම යොදනෙක්හි පැතිරැ සිටිනා මහපිරිසක් ඇති, මුළුසක්වලෙහි එක පැහැර කරණ සක්විතිරජය; දිවහනන් රූ පැරයු සතළිස්දහසක් නාටකස්ත්රීන්; සුදෙවුන් මහරජානන් වැනි පියාණකෙනෙකුන්; හිමන්c හිමන් වසන් යන තුන්සෘතුවට කැරැවූ තුන් පහසක්; ඇසට සැරහුමට සැරහී සිටි මනහර රූ; කණට සැරහුමට සැරහී සිටි මනහර ශබ්ද; නාසයට සැරහුමට සැරහී සිටි මනහර දිවසුවද; දිව පිණවන මියුරුඅහර;² කය සනහන යහපහස්;³ කෙළනා උයන්කෙළි; කලට සුදුසු දියකෙළි; උකටලියට සතුරු ව සිටි නන්විසිතුරු නැටුම්; සිත් සැනහුමට මුල් වැ සිටි නො වෙනස් යහළුවන් එළවූ මියුරුකෙළිලළු⁴ හැම අමුසොහොන්හි දමු කුණු මෙන්, මධොරෙහි පිරු මළමුත්ර මෙන්, ගවරවලෙක්හි හුනු පණුකැලන් සෙයින් අපිස් වැ හැර, අප හැමදෙනාහට සුව දෙනු පිණිස මිනී වසා දමු කඩින් ගෙතු පවුලක් පෙරෙවැ, පාත්‍රයක් අතින් ගෙණැ, 'රජගෙය'යි සතුටු නො වැ, 'සැබොල්ගෙය'යි නො ගරහා, ශක්‍රයා දුන් දිව්‍ය භොජනයෙහි දු, බමුණා දුන් ඉදුල්බක්හි දු, සම වූ පිළිගැන්මෙන් ලොවට වැඩ සැදූ, උපමා නැති කරුණාවෙන් පිරිපුන්⁵ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

6.

බලන්තන් ඇසට, අසන්තන් කණට, සිතන්තන් සිතට, බණන්තන් බසට, වදින්නන් වැදමට, පුදන්නන් පිදුමට තමන් මුත් අතික් සුදුසු කෙනකුන් නැතියා වැ මහඇති වැ සිටි බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

1 මු II. IV & V පිටියල. 2. I. IV & V අගරස. 3. මු. I. II & V යහනපහස්. IV. යාපහස්. 4. කළු. 5 පිරුණාවු a. දසුන්. b ලෙවිහි. c හිමන්.

7.

දෙරැ දෙරැ නැති සඳක් සේ, හැම සතුන් තමතමා ජීවිතයක් සේ, නො හැකිලෑ පිපිවණින් සිටිනා රන්පියුමක් සේ, කර රස නැති වැ අමාරස ගත් මහමුහුදක් සේ, හැම කල්හි මැ අඩු නො වැ සිටිනා පුන්සඳක් සේ, පණුපිලවුන් නො වන් මිහිවද යක් සේ, සෙනභය නැති මහමේකුළක් සේ නො නැසී සිටිනා විදුලියක් සේ. නො මිරිකී තිබෙන යෞවනයක් සේ, මරින් නො මැකෙන! ජීවිතයක් සේ, දුහින් අත්පත් මහානිධානයක් සේ, මහසායෙහි ලද අනග රසභොජනයක් සේ, මහසයුරෙහි නැව් බුන් තන්හි දුටු මහදිවයිනක් සේ, ආදිකප්හි මහඅඳුරෙහි දුටු ලහිරුමඬලක් සේ, සසරබියෙහි දුටු නිවන්මහක් සේ, මහ ලෙඩෙක්හි ලද දිවබෙහෙදක් සේ, දුකෙහි ලත් පිටිවහලක් සේ, මරුකතරෙහි දුටු මහවිලක් සේ, මුළුලොවට අමුතු වැ දුටු මිහිරි බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

8.

‘ආයු බොහෝ වෙව’යි වදළ බස් පමණකින් වැදගෙණැ හෙවැ මළ සක්දෙවිරජහට තුන්කෙළසැටලක්කයක් හවුරුද්දට ආයු දුන්; “දිගා ව”යි² යන තෙපුලෙන් යක්හට ගොදුරු වැ මියන්තට සිටි කුමරහට එක්සියවිසි අවුරුද්දකට ආයු දුන්; ආලවකයා කොල්³ දත්හස්සෙහි හි මෙළෙක්පිටි කැවුමක් සේ මිරිකී ගොදුරු වන්තට සිටි ආලවකකුමරහට කළ කරුණාවෙන් ඔහු කා මරණයක්හු දු තමන්ගේ දහමින් අනුන්ගේ දිවි නො නසන සේ සෝවාන් කොට, කුමරහට දිවි දී, දිවි දුන් පසු අමාමහනිවන් දී දිගා කළ; තුන් පියවරකින් තවතිසැදෙවිලොවට වැඩී; අටළොස් රියන් මහකින් සිටැ හබබිජුවට ඇතුළෙහි ගදකිළියෙක්හි වසන්තා සේ වැඩහොවුන් වැඩහිඳුන් වැඩසිටුන් සක්මන් කරන් පොහොසත් වූ; ශ්‍රීශරිරයෙහි තලඇටක් පමණ තැනින් නැති රශ්මියෙන් අනන්තාපරිමාණ සක්වළැ හිරුදහස් සඳුදහස් නැංගා සේ ආලොක කරන් පොහොසත් වූ; මුළුසක්වළෙහි අකනිටා බඹලොව දක්වා හිවී ගැවැසී සිටි බණපිරිස ඇසිපියක් හෙළා ලන පමණ ඇසිල්ලෙන් හැමදෙනා සිත් වූ පරිදි පරික්ෂා කොට, හැම සත්ත්වයා සිත් ගෙණ, එක මගධබසින් වදරණ බණ, දෙමළන් දෙමළබසින්, යොකුන් යොන්බසින් බඹුරන් බඹුරුබසින්, අරමණයන් අරමණබසින්, කාමිබෝජයන් කාමිබෝජබසින්, ජීනයන් ජීනබසින්, මලයුරයන් මලයුරබසින්, කාකයන් කාක බසින්,

1. I. & මු. මරණින් නොමිරිකෙන. 2. II. III. & V. දිගාවටයි.
3. බෝල්.

තක්කවාරයන් තක්කවාරබසින්, සහචාසින් සහචාසි බසින්, පෙට්-කිහිරි-කොරල-මහරලආදී දියෙහි මසුන් තමන් තමන් ගේ බසින්, ඇත්-අස්-වලස් තරස්-ගවර-සෙමර ආදී සිටුපාසකුන් තමන් තමන් ගේ බසින්, කොවුල්-බොකල-ගිරා-මොනර- ගුරුළු-කැහැරොළු-කුකුළු-සැදිකුළු-විලිකුළු ආදී පියා ගත් සතුන් තමන් තමන් ගේ බසින්, පණු-පැණි-කිහිඹි-කුහුඹු සිනි-සකසිනි-හිනිකුණු-උකුණු-මකුණු ආදී කුඩාසතුන් තමන් තමන් ගේ බසින්, නා-පොළොං-කරවැල්-පිඹුරු-තෙලිසප්-කළසපු ආදී දිසිජාතීන් තමන් තමන් ගේ බසින්, ටෙන ටෙන මෑ අකුරෙන් අකුර පදයෙන් පදය පිල්ලෙන් පිල්ල තෝරා දූත ව්‍යුරණ බණෙහි රස විදුනා පරිද්දෙන්, දසදහසක් සක්වල මුළුල්ලෙහි හිඳිකටුඅගක් ඔබා ලන තත්හි අසුවක් අනුවක් දෙනා බැගින් අතුරු සිදුරු නැති වැ සිටි බණපිරිසැ සතුන් ඉදිරියෙහි සිටිය පස්සෙහි සිටිය දළයෙහි සිටිය හැමදෙනා මෑ “අද මා මුහුණ බලා යෑ බණ වදරන්නේ; අද මා මුහුණ බලා යෑ බණ වදරන්නේ”යි කියන පරිද්දෙන් හැම දෙනා සිත් ගෙණ, එක්කහු හුන මිහට ඇසෙන පරිද්දෙන්, මුළුලොවක්හු හුන ඔවුනට ඇසෙන පරිද්දෙන්, මෙලෝපරලෝ දක්වා කුසල් අකුසල් හඟවා, සතරඅපායට හකුල් හෙළා, නිවන්මහවත් රජමහවත් කොට, කන්හි මිහි මිමිත්, සිත්හි අමා ගල්වමිත්, කුඩින් කුඩ සාධුකාර දෙවමිත්; ඇසින් ඇස සතුටුකළු ගන්වමිත් සියලහැ ලොමුදහ ගන්වමිත්, වැදූ පෙරළෙන මහබඹුන් විසින් ශ්‍රීපාදය පිසූ ඉසෑ අත ගානට ඔවුනොවුන් පරයා දිවෙන දෙවියන් විසින්, ඒ ඒ තත්හි මෑ සිටෑ බඳ වොටුනු ි ගලවා මහුල් කඩුවෙන් හිසකේ කපා රජපෙරහර හැර මහණ වන රජ දරුවන් විසින්, පෙණ දහස්ගණන් බිමු ඔබා නො සැලී මෑ වැදගෙණ හෝනා නයින් විසින්, පියා විදනා මුදුන්හි තබා අහස්හි කන් දී හොත් යෙළසියක් යොදුන් ගුරුළුරජුන් විසින්, ඒ මිහිරි හඬ කණෑ හෙත් හෙත් දියපිටට පැනෑ නැඟී කන්පත් වරල්පත් නො සොල්වා මුහුදුපිටු අසා හෝනා පන්සියක් යොදුන් දහසක් යොදුන් පමණ ඇති මහමසුන් විසින්, සොඬ නහා මුදුනේ තබා කන්තල නො සොල්වා අසා සිටිනා දසකුලෙහි ඇතුන් විසින්, දහමිරසයෙන් ඇස් මරා කන් මරා මිහිරි විඳ විඳ අසා සිටිනා කෙසරසිංහයන් විසින්, වියරු හුනු කලක් සේ සිතියමෑ ඇදී රුවක් සේ නො සෙල්වී කොළගෙහි අසා හිඳිනා වදුරන් විසින්, තමන් තමන් ගේ ධ්වනියට ධ්වනි සියදහස් ගුණෙන් මිහිරි එ මනහර කටහඬ කණෑ හෙත් හෙත් සතුටින් පියා නො සොල්වා ඉස් නමා වැද වැද

a. කෙවිලි. b. කෙහෙරළ. c. සිට වොටුනු. d. කටහඬට.

හෙවැ අසන පුරවි¹ කෙවිල්ලන් විසින්, රත්පියුම් තුඩින් කඩා පුදයට ගෙණූ අහස්හි පියා විදහා හෝතා රත්වත්භංසයන් දහස්ගණන් විසින්, මිහිරි කටහඬ කණූ හෙත් හෙත් සතුටින් පිල්සත් විදහා නැටුම් ගත් මත් මොනරුන් විසින්, සිත් නැති වැද වැඩහුන් දිගට වැළුම් ගෙණූ නැමී සිටිනා ගස්-කොළ-සත්කුලපවි-මහමෙර-සක්වලගල් ආදීන් විසින්, දෙවියන් දමන පරසතුමලින්, බසින් බස මිහිරට නයින් දමන කඩුපුල්මලින්, මිනිසුන් ගලවා දමන හත්පලන් වස්ත්‍රාභරණයෙන්, සතුටින් හුන් හුන් තැනූ හිඳපිය නො හී පැනූ නැගි නැගී අත් නහනහා නටමින් “යාපත, අමඩ!; සාඳු! සාඳු!! බුදුරජානෙනි!; තවද වදරන්තැ, හිමියානෙනි!; අද මේ බණ සමහර නො කරන්නැ, ස්වාමීනි!” යි ආරාධනා කෙරෙමින් නටා බස්නා, අපොළන, පිළි හිස සිසාරණ, තැනි ගෙණ සිටිනා, දූල්වූ කට නො පියා සිටිනා දහම්සොඩුන් විසින් මුළු ලෝ ඔකඳකෙළි කෙළවමින්, ජයකෙළි කෙළවමින්, ජාතිජාතියෙහි දිවි ගැලවී යතුදු අසත්‍යයක් නො කී කුසලින් ශ්‍රීමුඛය දූල්වුවීටැ නික්මෙන්නා වූ සුවදින් සියලු ධම්සහාමඬ² සිවුදුගදින් පිරුණු රත්කරඬුවක්³ සේ එක පැහැර සුවද කෙරෙමින් බණ වදරණ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

9.

තමන්ගේ ශාසනයෙහි මහණ වූ සඛිඝයාවහන්සේ කෙනකුත් දැට පුටුවක් පමණ දන් දී ලූ ගැහැණියකට, එසේ මැ තමන් වහන්සේගේ සස්නෙහි මහණ වූ වහන්සේකෙනකුත්දැට යවයෙන් කළ කුම්මාසයක් පිළිගන්වා ලූ ගැහැණියකට^b, තමන් වහන්සේට එක වේලෙකු පමණ අහරක් දී ලූ තෙතැත්තියකට: තමන්වහන්සේගේ සස්නෙහි මහණ වූ වහන්සේවරුන්දැට එකවේලෙකු පැතිත්තක් පමණ වළඳවාලූ ගැහැණියකට, තමන්වහන්සේගේ සස්නෙහි මහණ වූ රහත් වූ වහන්සේ කෙනකුත්දැට එකදවසක් අහරක් දී ලූ තැනැත්තියකට, තමන්වහන්සේට දරු වූ මුගලන් නම් මහතෙරුන්වහන්සේට එකදවසක් අවුළුපතක් පිළිගන්වා ලූ තෙතැත්තියකට, මුත්වහන්සේට මැ එක් දවසක් උක්දඩක් දී ලූ තෙතැත්තියකට, තමන් වහන්සේ වදාළ අවවාද මුදුනෙන් පිළිගෙණූ පොහොදවස් පෙහෙවැ නිකමිදවස් පන්සිල් රැකී ගැහැණියකට, මෙසේ ම තමන්වහන්සේ වදාළ අවවාද නො පනිමී යි තමාගේ සෑමියාට පතිව්‍රතා වූ ගැහැණියකට, මෙසේ මැ තමන්වහන්සේගේ සස්නෙහි රහකුන්වහන්සේ කෙනකුත්දැට තමා ලද කැවුම් පමණක් එක් වේලෙකහි පිළිගන්වා ලූ තෙතැත්තියකට, තමන්වහන්සේට දරුවූ රෙවන

1. කුරවි. 2. මඩපය. a. ගඳකරඬුවක්. b. තැනැත්තියකට.

වඩනා මඟුල්හි පිට දුන් අසුට, මියන්නට ලෙඩ වැ හෙවැ දොරට වැඩි තමන් වහන්සේ දැකූ ‘යහපත් ස්වාමිදරු කෙනෙකු’යි සිත පහදවා ගත් බමුණකුට, තමන්වහන්සේට දරු වූ මුගනේ මහතෙරුන්වහන්සේට එක්දවසක් සතුටුසිතින් අඹපක්-සතරක් දීලූ උයන් ගොවිවකුට, මෙපණ මද පිණෙකිනුදු^a සඳෙවිලොව ගෙමිදුල් කොට, අමාමහතිවන්පුර ඉක්බිති ගෙය කොට, දිවසැපත් නිවන් සැපත් ගෙණ දුන්, කෙළෙහි ගුණ දන්නා, සත්හට ළයැති මාගේ බුදුන් සරණ යෙමීයි බුක්සරණ යායුතු.

10.

තමන් සරණ ගිය සද හිරු දෙදෙනා පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි රාහුමුඛයට නො වැද්ද දී අරග් ගත්, ‘කම්’ යි කියා යකු පය අල්වා ගත් කල්හි^b දරගැළ යට හොත් කුමරුවා “බුදුන් සරණ යෙමී”යි තමන් තම කී සඳූ, රත්යකබලෙකහි අත බබාලු එකක්හු අත ඇද ගන්නා සේ, යකු පය ගත් අත වහා ඇදගත් පරිද්දෙන් සියලු දුක් නසා ලොවට පිහිට වැ සිටි බුදුන් සරණ යෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

11.

එක ගාථාවෙක්හි සතරපදයක් සාරමසකින් උගත නුහුනු මුල්ලපක්ක නම් වහන්සේ වළඳනවේලා ඇතුළත්හි සිවුපිළිසිඹියාපත් රහත් කැරැ නිවන්මග පානා සේ දන්නා; බොධිසත්ඵ භූමියෙහි සිටු පැනට බට තමන්වහන්සේගේ මලුන් දෙදෙනා කන්නට ගත් උදකරාක්කසයාහට දෙවධම්ම කියා, ඔහු පත්සිල් ගත්වා ජාතිය මුළුල්ලෙහි සිල් රකින්නන් කෙරෙහි ඇතුළත් කළ; තවද දඩගිය රජ පුරුවන් නිසා දර ගෙණෙන මිඬිය කුස පිළිසිඳ ගෙණූ මුවෙන් කිරි නො හළ කල්හි පියරජපුරුවන් “මේ මපින් නො වෙ” යි කී කල්හි, මෑණියන් “නොප පුතනුකෙනෙක් වුව අහසැ හිඳිත්වයි; නැත, බිමැ හී මියෙන්ව” යි දෙකකුල අල්වා ගෙණූ අහසට දැමූ සඳූ, ධර්මාසනයෙක්හි හිඳිනා ධර්මකථික කෙනකුන් සෙයින් අහස්හි පලග් බැඳූ වැඩහිඳූ, තමන් පුත්බව හභවා බණ කියා පියාණන් සතු රජය ලත්; මබාදෙවරජ වැ අසුදහසක් හවුරුද්දට ඉතිරි ආයු ඇති වැ හිසැ එක නරකෙන්දක්^b දුටු දා මැ ‘ජරාව හිසකේ අල්වා ගෙණූ ඇඳූ ඇඳූ සිටිය දී තවද තෘෂ්ණාවට ගැති වැ රජය කෙරෙමි දෑ?” යි එදවස් මැ අසුවී පිරුණු ඔවස්කිළියක් සේ සියලු රජය හැරැ මහණ වැ බඹලොව ගිය; රත්වන්මුව වැ සරණ වන් මුවදෙනට දිවි පුදා

1. II & III ගෙදර මුදල. a. කුසලෙකිනුදු. b. නරයක්.
Non-Commercial Distribution

දම්ගෙඩියෙහි හිස තබා “මා දිවි හැර දමා සරණ ගියවුන් රක්ෂා කරවමි”යි^a සතුටු වූ, අභිෂේකයට පෙහෙ වූ හොත් රාජකුමාරයක්ෂු සේ නිවී සැනහී, රජතට බණ කියා මුළුලොවට අභය දෙවූ: චූරු වූ උදකරාක්ෂසයාගේ විලට නො බැසූ පැත් බොන්නට පිඹී හුණ තළෙහි කපක් දවස් ගැට නැති වන පරිද්දෙන් මහත් වූ ආනුභාව ඇති; බලු වූ බරණැස්රජුගේ සිංහාසනයෙහි හිඳ රක්ගල්තෙලෙහි හිඳූ සිංහනාද කරණ කෙසරසිංහපොතකයකු සේ බණ වදාරා සියලු සතුන්ට අභය දෙවූ: අස් වූ තණ පැත් ලා ලූ රජ්ජරුවන් කෙරෙහි කෙළෙහි ගුණ දැනූ, සැරපහර ලදිනුදු “මාගේ ශරීරය මාගේ රජ්ජරුවන් සතුබව මුත් මා සතු නො වෙයි; එහෙයින් චිත් කැවෝ කවුරු දැ?”යි වැටී හුනු බඩවැල් වසා පට බඳවා සතුරුරජ්ජරුවන් අල්වා දී, එතැන්හි මැ සිටූ බණ වදාරා, ඒ රජ්ජරුවන්ට අභය දෙවා, වණයෙහි බඳපට උනාලු^b සඳෙහි මැ තණ දුන් රජ්ජරුවන්ට දිවි දුන්, එ මහත් එ වියත් බුදුන් සරණ යෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

12.

ගොත් වූ පන්සියයක් ගැල් නරාවලීන් ඇද කුඩු දී වැඩු මැහැල්ලට දහසින් බැඳි පියැල්ලක් දී කෙළෙහි ගුණ දත්; ශක්‍ර වූ අසුරයනට පැර දෑ දිවෙමිනුදු තමාගේ රචයෙහි හඬ අසා මුහුදු බත් වන ගුරුළුපැටවුන් දැක, “සා වූ ඉපැදෑ මා ඇඟ මස් අනුන්ට දන් දී, දැන් ශක්‍ර වූ ඉපැදෑ මේ පැටවුන් මරා මා දිවි රකිමී දැ?”යි සතුරන් කරා රචය නමා, එ මැ කුසල්බෙලෙන් ජය ගත්; චූටු වූ වෑදෑ හොත් කසල්ල^c කුබුනෙන්^c කපක් මුළුල්ලෙහි සිසාරා සොළොස්කිරියක් පමණ තැනට ගිනි වැද්ද නො දෙන මහානුභාව² ඇති සබා කියන සේ දන්නා; කිහිරගුරුදායෙහි තමන් දෙන දනට බාධා කරණු පිණිස මරහු මැවූ ගිනිවළ දැක “මේ ගින්නෙන් දත් මුළුලොව නරකගින්නෙන් නහනබව වේ ද, මට කට යුතු යැ?” යි අඟුරුවලට නො බා පය පෙවූ සඳෙහි එගිනි කඳ මැඩූ ගෙණූ තමන් ගුණබෙලෙන් නැති මහපියුම් මැඩූ ගෙණූ, ආකාශගඬිගාවෙහි රත්පියුම්වනයක් මත්තෙහි දුටු න රාජතංසයකු සේ ගොස් මහ දන් දී තමන්ගේ මනදොළ මුදුන්පත් කළ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

1. I & II කඳල්ල 2. මහ අනුසස්.
 a කරණවනිමී යි, b මුදුදු.
 c තැනට

13.

කඩුඩු වැ උපන්කලැ පොවා තමන්ගේ අසුදහසක් කඩුඩුවන් අතුරෙන් එක කඩුඩුවක්හු ලවා බරණැස්නුවර පහරවා¹ ගන්නට පොහොසත්; වැදැරජ වැ ඉපැද තමන්ගේ ඇමැත්තන් සිටැ “මෙ රජුත්, මෙ රජුගේ සිවුරහසෙනහත් ක්‍ෂණයකින් ධුලි කරමිහ”යි කී කල්හි දු, “රජයක් පිණිස අනුන් ඇහින්² මැස්සකු බොත ලේ විවර³ සෙල්වීම් නම්, තෙලියත්ති⁴ පෙළී අනුන්ට ලේ දෙන්නේ මා ඇහ කඩුවි හරණට ද? එහෙයින් මා මැ සිටැ අනුන්ට දන් දෙනු කැමැති රාජ්‍යය, අනුන් අවුත් කුමු පැහැරැ ගණිත් නමුත්, ඒ මාගේ මැ මනදොළ පිරු නියා ය”යි ඇමැත්තන් වළකා කට පමණ වළෙහි ලා පස් ගසා පියන තුරු, සිර ගෙයි ලා යදම් පොරොවා මසන තුරු, වාසල්හි සහල්ලෙහි ලා හිස බිම් බල්වා එල්වන තුරු ක්‍ෂමා කොට, තමන්ගේ පරාක්‍රමයෙන් වළින් නැහී, මෙමුත් බැඳැ ලූ යදම් සුණු කොට, අහස්හි පලක් බැඳැගෙණ හිඳැ මෝසිත්ති කුළු ගත් බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

14.

කුද්දාලපණ්ඩිත කල්හි දු හුදැලූ කෙටියෙකැ ගත් ලොහයෙන් සත්තිඩෙකැ⁵ මහණධම් නො කට හී අවුත් අන්තයෙහි හුදැල්ල හිස සිසාරා ගහට දමාපියා “දිනිම්”යි හඬ ගහා, එහඬ අසා ආ බරණැස්රජහට බණ කියකියා මැ සිටැ, ධැන උපදවා ආකාශයෙහි පලක් බැඳ වැඩැහිඳැ බණ කියා, රජහු ඇතුළු වූ සියලු සෙනහෙහි කෙලෙස් දුරු කොට, දොළොස්යොදනෙකැ පැතිරැ සිටි පිරිස් හැරැ ගෙණු මහණ වැ, සත් රජයක් තමන් අනු වැ මහණ කරවා, දිග තිස්යොදුන් පුළුල පසළොස්යොදුන් ආශ්‍රම පදය තපස්වීන් විසින් පුරා, භාවනා කොට අන්තයෙහි සහපිරි වරින් බඹලොව වැඩි; මස් වැ ‘ලොවිහි පතළ මහගිම් නිවා වැසි වස්වම්’යි අහස් බලා සත්‍යක්‍රියා කොට, ගැත්තක්හු ලවා පැත්කළයක් ගෙන්වා ගෙණු සල්වන ස්වාමීදරුවක්හු සේ, සක්දෙවිරජහු ලවා වැසි වස්වා මුළුලෝ සැනහු බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

1. II & VI පැහැරවා. 2. IV & ඇහ. 3. VI පමණ.
 4. මාගේ ඇහ තෙලියත්ති-සමහර. 5. මු. විටෙක. IV & VII ඉඩෙක.

15.

ධනුධීර වැ සුවාසුදහසක් යොදුන් දෙවන දිව්‍යලෝකයට යන හීය, සතරවියනක් පමණ තැනට විදිනා බලවත් ධනුධීරයක්හු සේ විදැ, තමන් විදිසැරය ගෙණ තවිතිසැ වැසි දෙවියන් පූජා කරණ පමණ මහබල ඇති; බමුණු වැ මියැ, දෙවන ජාතියෙහි රත්වත් භංස වැ ඉපිදැ, පෙරජාතියෙහි වූ පුරුදුකමට තමන් වහන්සේගේ ශරීරයෙහි පත් උදුරා දී නැයන් රැකි, පුරුදු කම්හි ගුණ දන්නා; ගිරා වැ පවා පෙර පුරුදු දිඹුල්ගස මියැ කණු වැ යන කුරු අත් නො හැර නුදුරුතනි ඇළයෙහි පැණෙන සහමල්පලු වැ සැදී සිටි, බමරපියරැව් ගත්, මත්කෙවිල්ලන් සතුටු වැ කුල්නා, තමන් කුලෙහි ගිරවුන් කෙළිමඩුලු කළ මහරුක් බලබලා ද 'මා පුරුදු මේ ගස මාලු ය'යි හැරැ අතික් රුකකට ගියෙමි නම්, කෙළෙහි ගුණ දැන්මුදු අත් හැරැපියා ගියා නම් වෙමි යි එ මැ කණාටුවෙහි සුණු කා හිදැ තමන් ගුණෙහි පහන් ශක්‍රයාහට කෙළෙහි ගුණ දැන්මෙහි බණ දෙසා, එ ගුණෙහි පහන් ශක්‍රයා සුජාතාව ලවා ගෙන්වූ අමාපැන් ඉස්වීමෙන් එ මැ ගස කපරුකක් සේ සැදු; කෙළෙහි ගුණ දන්නා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

16.

කඩුඩු වැ තමන් නැයන්ට ඇති වූ විපත්ති දුරු කරණු පිණිස බරණැස් නුවරට වැදැ, සැටයොදුන් පමණ රක්ගල්තෙලෙහි හුන් යෙළසියක් යොදුන් ගරුධරාජයාගේ තෙජසට අපභාස කෙරෙමින් බණ කියා, මුළුලොවට අභය දෙවා සුව එළවූ; ගිජුලිගිණි වැ සිටැ තුඩින් ගොදුරු ගෙණවුන් මාපියන්ද රක්‍ෂා කොට ඇල් සමයෙහි ගින්නක් දල්වා ඇල් දුරු කළ සිටානන්ගේ ගෙහි දුටු දුටු තැනින් වස්ත්‍රාභරණ තුඩින් ගෙණවුන් ලා කෙළෙහි ගුණ දැන්මෙහි මුදුන් පත් වැ, රජ පුරුවන් බදා! ගෙන්වූවිටැ එපවත් කියා බණ දෙසා මලින් ගැලවී ගොස් මාපියන්ද රැකැ දිවි කෙළවරැ දෙවිලෝ ගිය මහනානන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

17.

මණිවොරජාතකයෙහි තමන් ඇඹෙනියන් කෙරෙහි පිළිබඳ රජහු තමන් වඩනා රචයෙහි තමා පලදනා මැණික ලවාපියා 'මැණික්සොරාය' යි තමන් අල්වා ගෙණ මරන්නට ගෙණ ගොස් දම්ගෙඩියෙහි හිස තබා හොවා ලූ කෙණෙහි තමන්ගේ ඇඹෙනියන්ගේ සත්‍යාවචනා බලයෙන් ආවා වූ ශක්‍රයා ඇතුපිට හුන් සතුරුරජහු ගෙණ ගොසින්, තමන්

1. මු. & III බලා. a මවුපියන්.

හොත් දම් ගෙඩියෙහි හොවා, තමන් ගෙණ ගොස් රජහු හුන් ඇතුපිටු හිඳවූ සඳෙහි හිස් කපන තෙතැත්තහු! හෙළන්තට නභාගත් පොරොව රඳවාගත නො හී රජු හිස කපාපු කල්හි, එතැන්හි මැ සිට ඇඹෙනියන් හා තමන්ට අභිෂෙක කොට රජ කරණ තරම්¹ මහපිණැනි එ හිමියානන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

18.

වඳුරු වැ පොවා මිනිසුන් “අප සතු අඹුවෝ යැ. අප සතු දරුවෝ ය. අප සතු රත්රන් අමුරණු”²යි⁴ කියන බස් අසා “මේ මිනිසුන්ගේ අඤනකම් ඉතා දැඩි⁵ නියා යැ. මොහු ‘අපගේ රත්රන් අමුරණු. අපගේ අඹුදරුවෝ යැ’ යනාදීන් කියති. තමාගේ ආත්මය පවා තමා සතු නො වත්, බැහැර කුබු රත්රන් ආදිය කෙසේ නම් තමා සතු වේදැ?”⁶යි මිනිසුන්ගේ නුනුවණට නින්දා බැණූ, ඒ ඇසූ තමන්ගේ⁷ වඳුරු පිරිස් “නො ඇසියැ යුතු දෙයක් ඇසූමහ. නො වදාළ මැනව. නො වදාළ මැනවැ”⁸යි දෙඅතින් කන් පියා ගෙණූ, එබස් ඇසූ පහණට “ගර්භිකපාෂාණය”⁹යි නම් තබා, ජාතිය මුළුලෙහි එතැනට නො වදනා පරිද්දෙන් කුමු නුවණැති ව, නුවණැති පිරිස් ලදහ. එබඳු වූ මහනුවණැති වඳුරුකල්හි ද, සිංහකල්හි ද, සැඩොල් කල්හි ද, මහබඹකල්හි ද, සිහනකල්හි ද, සන්දේවරජකල්හි ද, කවුඩුකල්හි ද, ගුරුළුකල්හි ද, සදන්කල්හි ද, වටුකල්හි ද, පුරවිකෙවිලිකල්හි ද, හැම අත්බවිහි දහම් මෙතෙහි කොට, කරුණා තොර⁷ නො කොට නුවණ වියෝ නොකොට “බුදු වැ මුළුලෝ ගලවමින” යි යන අදහස් ලෙහි තබා තන්හි තන්හි සමකීස්පැරුම් මතුපත් කොට, තමන් වන් අමාමහනිවණට මුළුලෝ ගෙණූ යනු කැමැති වැ දහමට බැහැවී විසූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

19.

කුරුට රජ වැ පත්සිල් රැකූ උත්සව දවස් උත්සව පිණිස මලින් සැදූ භීසතරක් සතරදිගට විදැ; තුන්දසාවකට විදි හීදවූ තුණ දැක, දියෙහි හුනු භීයක් නො දැකූ තමන් ‘සතකු මරම්’¹යි යන සිතක් නැත ද, ‘මසකු² ඒ භීයෙන් විත් කැව³ යන හිමක් නැත ද, ‘මා විදි භීය

-
1. තෙතැත්තහු-සමහර.	6. තමන්ගේ පරාක්‍රමයෙන්-සමහර
2. IV V & VII නවතා:	7. අනතුරු-සමහර.
3. V රජකම් කළ	8. මු & II යමකු
4. IV & V රත්‍රන්මසුරණුයි.	9. මු. II & IV කෑහ
5. II. IV & V වැඩි	a සත්‍යත්‍රියා.

මසකු ඇඟ ගත්. නම්, මා ගත් සිල් බිඳේ'යි පශ්චාත්තාප කොට, සිල් රැක්මෙහි තත්පර වූ, පිරිසුදු සිතැති මහතානත් කයින් බසින් සිතින් ලොවට වැඩක් මැ සාධන පිණිස සාරාසවිධාකල්ප ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි මහා කරුණායෙන් සසර ඇවිදූ, කෙළඅත්බැවැ බුදු වැ, සුවිසි අසවිධායක් සතුන් හා කැටි වැ අමාමහනිවන් වැදූ නිවී සැනහී, තමන් මන දොළ මුදුන් පත් කළ බුදුන් සරණ යෙමී යි බ්‍රහ්මචරණ යා යුතු.

20.

ධම්පාලකුමාර වැ මහපුතාපරජහට පුත් වැ සත්මැසි වැ කිරිසුවද වහන ස්වභාවයෙන් මැ මහනෙල් මලකට බඳු වූ සුවද ඇති යහපත් ශ්‍රීමුඛයක් ඇති වැ, මහනෙල්පෙති දෙකක් සේ දික් වූ නිල්පෙත්වැටි හෙත්තා සේ ඉතා නිල් වූ ඇස් දෙකක් ඇති වැ, රත්පියුම්පෙත්තකට බඳු වූ සිවුමැලි රත්වත් පැහැ ඇති යහපත් රුවක් ලදහ. අත්තෘපුරයෙහි ඇත්තවුන් “බලන් ඇසට රසාඤ්ඡනයක් බඳු වූ පුතුන් වැදූවෝ නම් වඤ්ඤාවේහ. පුතුන් ලද්දෝ නම් මහාපුතාප රජ්ජුරුවෝ ය”යි එකපැහැර තුඩ තුඩ කියවූහ. ඔවුන් වඩා ගෙණ හුන්නා වූ ඒ දේවී! රජ්ජුරුවන් දැකූ නැහී නො සිටියෝ යැ. එරජ “මෝනොමෝ ‘පුතුන් ලදීම්’යි මනින් මා දැකූ නැහී නො සිටියා යැ”යි කිපී තමා ගේ මතුමාලට ගොසින් වධායන්ට වධ කරණ පුරුෂයාට එන්නට කී ය.

හෙතෙමේ කණායවස්ත්‍රයක් හැඳූ රත්මල් පැලෑද පොරොවක් කැරලා යමයකු සේ අවුත් සිටූ “කවර වරදක් කළ සතුරකු හට කවර වධයක් කෙරෙමී ද? වදාළ මැනූවැ”යි කීය. රජතෙම “මෙතැන්හි මට ධම්පාලයා මුත් අනික් සතුරෙක් නැත. ‘පුතුන් වැදීම්’යි මන් වැ, මා සේ වූ, රජක්හු නො හැදිනූ හුන්නෙතින් නැහී නො සිටී ඌ මව හඩවහඩවා, ඔහු සල්වසල්වා මොබ ගෙණෙව”යි කී ය. එකෙණෙහි ඒ “එසේ කෙරෙමී”යි නික්මිනි ල. බෝසතානන් මැණියෝ ද “රජහු කිපියා වැන්නෑ. කුමකින් කුමක් වේ දෝ හෝ!” යි සිතා පුතනුවන් සනහසනහා හොත්තු යැ. ඒ ගොස් දෙවීන් පිට අතින් පැහැරපියා බෝසතානන් දෙකකුල අල්වා ඇඳූ ගෙණෑ මතූතක්හු ගෙණෑ යන මල්දමක් සේ සිගාව බිමැ ගසගසා සල්වසල්වා ගෙණ සේ ල.

මැණියෝ ද ලෙහි පහළ අතින් පිටූ හෙළූ හිසකෙහෙයෙන් වැනෙමින් හඩමින් පසුපස්සෙහි යෙක් ල. “අනේ පුතනුවෙති! රත්වත් කුමාරයෙති! සිවුමැලි සත්මැසි කුඩෙති! අත්තෘපුරයට ඇසක් වැනි රජගෙට ජීවිතයක් වැනි ස්වාමීදරුවා නෙති! මා වැනි කම්කිළියක බඩට කුමකට අවු ද? මා එකළා කොට කොයි යවු ද? නොප කෙළේ කවර වරදෙක්

a රත්, 1. දෙවීහු.

ද? මා කළ වරදට තොප වධ විඳුනා පරිද්දෙන් කවර අකුසලක් කලා දැ?” යි යනාදීන් හඬහඬා යෙන් ල. ඉක්බිති වධ කරණ තැනැත්තේ වල්යක්ඛු ඇතැ හුනු කුකුළක්ඛු සේ පය අල්වා හිස බිම් බල්වා එල්වා ගෙණු “මේ ද්‍රෝහියා ගෙණාම් යි, කුමක් කෙරෙම් දැ?” යි කී ල.² රජ “වධ කරණ කොළොඹුව ඇදැලා එහි හොවා ල” යි කී ල. වධ කරණ එතෙමේ එසේ උඩුතැල්ලා කොට හොවා “කුමක් කෙරෙම් දැ?” යි කී ල. රජ “තෙල සොරා පොරොච්චන් දෙඅත දෙපය ඇතපිය” යි නියොග කෙළේ ල. එබස් ඇසු මෑණියෝ සිටියැ නො හී හඬා ගෙණු බිමැ හී “මා කළ වරදට මා අත්පා කපව. මපුතනුවන් හැරපියව” යි බිමැ පෙරළිපෙරළී හඬක් ල.

බෝසතානෝ ඒ දම්ගෙඩියෙහි හිස තබා ගෙණ හෙවැ සත්මැසි වැ සිට මෙසේ සිතක් ල:- “අද මා මෙන්සිත් මුදුන්පත් කරණ දවසක් වන. මාගේ ක්‍ෂාන්තිපාරමිතා අද කුළු ගන්නා දවසක් මැ වන. මම ඉදින් ‘අත්පා කපව’ යි යන මේ රජු කෙරෙහි ද, ඔහු කළ නියොගයෙන් කපන මේ පුරුෂයා කෙරෙහි ද, මා කෙරෙහි කළ සනායෙන් හඬන මෑණියන් කෙරෙහි ද, මේ වධ විඳිනා මා කෙරෙහි ද සමසිත් නො වීම් නම්, බෝමඬෙහි වජ්‍රාසනයෙහි වැඩහිඳූ මාරපරාජය කොට සවාසන^a කෙලෙසුන් නසා බුදු වියැ නො හෙමි. එසේ කල්හි මෙ සසර මහදුක් විඳිනා සත්ඵයෝ කා මුහුණ බලා ගැලවෙද් ද? ඔවුනට පිටි වහල් වන්නෝ කවුරු ද? එහෙයින් මේ ඇස මෙහිනින් තෙමා මේ රජහු මුහුණත්, මේ වධ කරණ තෙතැත්තවු මුහුණත්, මා මෑණියන් මුහුණත් සමසිත් වැ මා විසින් බැලිය යුතු ය. අත පය නො කැපුවත් මා ලෙහි මෙන්සිතට බණ්ඩයෙක් වී නම්, එවිට මැ මා දිවි ගියා හා සම යැ. අත්පා කැපුව ද, සියලහ සුණුවිසුණු කොට තලඇට සා කපා දැමුව ද, මාගේ මෙන්සිතට හානියෙක් නො වී නම්, බුද්ධරාජ්‍යය^b යෙහෙන් ගෙණ මා සරණ කොට ගියා වූ මුළුලොව යෙහෙන් ගලවා අමාමහනිවන්හි ලමි. මට සනායෙන් හඬන මෑණියන්ට ද වඩා, මා අත් පා කප්වන මපියාණෝ මා ලවා තමන් කෙරෙහි මෙහිනී පතුරුවා බුදුරජය ගෙණ දෙන හෙයින් මට සෙනෙහැති නම් වෙති” යි අත්පා කපන්නට නඟා ගත් පොරොච්ච හිසැ අහිමෙක පැත් වක්කරන්නට නඟා ගත් සත් රුවන්කෙඩියක් සේ සතුටු වැ බලබලා නිවී සැනහී හොච්න් ල.

ඒ වධ කරණ පුරුෂයා මහනෙල්මල්පෙති සේ අත්පා කපා හරි ල. කැපුකැපුඅත්පා ලෙහි ලා ගෙණු මෑණියෝ හඬා “අත්පා කපාපූබැවින්

1. බල්ලා-සමහර, 2. මු. කීකල, a. සවාසන, b. බුදුරජය.

මේ කොටසුනනුවනුදු මට දුන මැනුවැ. වැදු¹ ලය නිවා රැක ගණිමි”යි රජ්ජුරුවන් වැදැගෙණැ හෙවැ ඉල්ලන් ල. රජ “සැබව, තොප ‘දරුවන් ලදුම්භ’යි අප දැකැ නැගී නො සිටියන්ට පුතුන් පාවා දෙමිභ!”යි කීපී “පොරොචින් තෙල සොරු හිස කපව”යි කී ල.

එබස් ඇසු බෝසතානෝ කපාපු අත්පායෙන් වැහෙන ලෙහෙයෙන් රැදීපියා හෙවැ “හිස කපව”යි යන බස් අසා “මා කළ අකුසලින් මට මිනියා^a දෙයක් වු බව මුත්, මපියාණන්ගේ වරදෙක් නැත. එහෙයින් මට වධ කරවන මේ මාගේ පියාණෝත්, වධ කරණ පුරුෂයාත්, මාගේ අත්පා තුරුල්ලෙහි ලා ගෙණැ හඬන මේ මාගේ මැණියෝත්, මෙයින් පිටත් හැම සත්හුත් නිදුක් වෙත්වයි, නිරෝගි වෙත්වයි, සුවපත් වෙත්වයි, මම ද මේ කළ මෙත්‍රියෙහි අනුසසින් මට වධ කරවන පියාණන් අකුළු වු සියලු සතුන් අමාමහනිවන්හි ලිය හෙමිවයි; මෙසේ වු දුකෙක් සියලු සතුන්ට නොවේවයි; මේ කළ අකුසලින් මපියාණන්ට කීසිදුකෙක් නො වේව”යි සිතා හොචින් ල. ඔවුත් හොත්තවුත් මැ හිස පොරොචින් පැහැර එතැන මැ කපා හැරැපී ල. කපන හිස දුටු මැණියෝ ද ලය පැළී හුනහු. ඒ අධර්මඡර්මයරජු ද මහපොළොව සල්වසල්වා ගැලපී ල. එහෙයින් සත්මැසි වැ සල්වසල්වා ගෙණවුත් දම්ගෙඩියෙහි හොවා වධ කරවන රජු කෙරෙහි ද, වධ කරණ පුරුෂයා කෙරෙහි ද, සනායෙන් අඬන මැණියන් කෙරෙහි ද, වධ විදිනා තමන් කෙරෙහි ද සමසින් වු මහාපුරුෂයාණන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා සුතු.

21.

මොනර වැ බැදු වැද්දා පස්බුදු කළ; වටු වැ මහාබුත්මයා සේ සියලු වේද ගෙවා දත්; ලෙහෙන වැ මහමුහුදුදිය වල ගින් ඉස්නට පටන් ගත්; මහාජනකකුමාර වැ ශඬ්බබ්‍රාහ්මණ වැ පස්පියුම් පිපි විලෙක්හි කෙළනාක්හු සේ නො බා සත් දවසක් මහමුහුදු පිහිනු; සම්භවකුමාර වැ චීවියෙහි වැලි කෙළිමින් සිටැ මිටින් ගත් වැලි දමා පියා දසදහසක් යොදුන් දඹදිවැ සියලුපඬිවරුන් කියා ගත නුහුනු ප්‍රශ්නයෙහි අථී බුද්ධ විලාසයෙන් විසැදු; හුරු වැ කී බණින් සැටදහසක් හවුරුදු සියලු දඹදිව බුද්ධොත්පාදයක් සේ කළ; අස්ථප වැ නැවි බිඳී තොරට² යන්තවුන් පිටින් ඇදැ තමන්ගේ රටෙහි ලා සුවපත් කළ; තෙසකුණඡාතකයෙහි පකම් වැ සිටැ බුද්ධවිලාසයෙන් දශරාජධම්මය කියා සියලුසතුන් පවින් දුරු කොට රජ්ජුරුවන් හා සමභ සියලු

1. වැලිදු-සමහර. 2. තොරටට, නොකොට-සමහර. a. මේනියා.

පරිවාර එක පැහැර දෙවිලොවිහි ඇර¹ සිටුවූ; සුතසොම වැ සබවසට දිවි පුදා පොරිසාදයා ඇතැ හි දෙවතාවාට බිලියමට කපන පිණිස අත් විදෑ නුගගස්හි බැඳූ එල්ලු මුළු දඹදිවැ රජදරුවන්ට ප්‍රාණදානය දෙවා; තුමු ද දිවි ලදින්, මිනිස්මස් කන ඒ දරුණා ද පත්සිල්හි පිහිටුවා මුළුලොවට ශාන්ති කළ; ගිරා වැ කී බණට දහසක් කිරිය හැල්කෙකින් පූජා ලැබූ; බලු වැ කී බණට, කවුඩු වැ කී බණට, මුව වැ කී බණට, හංස වැ කී බණට කසීරට බරණැස්නුවර ආදී වූ රජයෙන් නුවරින් සේසතින් පූජා ලැබූ; ශබ්බපාලනාගරාජකාලයෙහි භූරිදත්තනාගරාජකාලයෙහි, වම්පෙයානාගරාජකාලයෙහි කීපී බැලු බැලුම්මාත්‍රයකින් මහමෙර-මදුරු-මුළුපොළොව-මහසයුරු එක පැහැර දවා හළ කරත් පොහොසත් වැ තමන් ගත් අටසිලට කැලලෙක් වේ දෝ හොයි මුයෙහි කෙළ එවැ බෙහෙත් ගෙණ මතුටු දළ සිඳුන්, පොළොවෙහි අපුළා ඇට තුතු කරත්, පාවිච්චින් තලා සියලහ විලිල් කරත්, සියලහ වේදභූතින් හැඳූ තඩෙහි² බඳුන්, නාසා විදෑ රැහැන ලා තඩෙහි අවුණත් විස නැති දියබරණකු සේ ගරබොයකු සේ ඉවසඉවසා 'මේ රැකි සිලින් මේ කළ ක්‍ෂමාවෙන් බුදු වැ මුළුලොව ගලවමිහ'යි යන අදහසින් මහදුක් විදෑ නො කළකිරුණු; මහාමන්ධාතු සක්විති රජ වැ මිනිස්ශරීරයෙන් ශක්‍රයන් සතියදෙනකු හා කැටි වැ දෙදෙවිලෝ සරියේ බෙදා දිව්‍යරාජ්‍යය වැළඳූ; සුඡ්පාරක කලු වඩබාමුබයට වත් මහනැව තමන්ගේ සත්‍යබලයෙන් පෙරළා පටුන්ගම් දක්වා, දිය ඇති තන්හි මැ නො රදා දියෙහි දිවුවා සේ ගොඩෙහින් දිවවා, නැවියාගේ දොරෙහි එළිපත් කඩෙහි ගෙණූ ගොස් සිටුවූ; සිවීරජ වැ කණබමුණාට ඇස උදුරා දෙන සඳ කැපුනහරින් වැහෙන ලොහෙවතුරෙන් තමන්ගේ පාරමිතාගච්ඡායෙහි තඹවතුර ගැන්වූ, සා වැ 'සාම්' යි ආ බමුණාට 'මස් දෙමි' යි දුම්කඳ ගත් ගිනිකඳට පැනැ, මුවරඳ ලොල් වැ හඩා බස්නා බමරකැලයෙන් ගැවසීගත් පියුම්විලකට වත් රාජ හංසයකු සේ එහින්තෙන් තමන්ගේ රෝමකුපයකුදු නො දවා, එ ගුණ දැකූ පහන් ශක්‍රයා ලවා තමන් රු සඳමඬලෙහි කපක් දවස් මුළුල්ලෙහි සිටිනා පරිද්දෙන් අඳවා දන්පැරුම් පිරු, ගුණයට බැහැවූනු, දහමට සෙනෙහැති, මුළුලොවට රකවරණ වූ, සියලු දුක් දුරු කරණ, සියලුසුව එළවන බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා සුතු.

1. හැර-බොහෝ 2. මු. දඩෙහි

අටදහසක් මතැතුන් සතුරා සොයා විසිර ගිය කල්හි 'මෙ හිය බිමින් නැගී අවුත් මා නාභියෙහි ගත.¹ ඉදින් මම විදි තෙතැත්තවු මෙතැනින් සොයා දිටිමි නම්, මා ඇළයෙහි සිටි මෙ අගමෙහෙසුන් ඇතිනි ඔහු දැක මැරූ නම්, මාගේ මෙත්සිතට කලඬක වෙ'යි සිතා තමන් ඇඟ ඔල්බවා ගෙණූ සිටි ඇඹනියන්ට "ඉතිරි ඇතුන් මාගේ සතුරා සොයා යා දී තොප සිටියා නො යෙදෙයි.² තෙපින් ගොස් සොයව"යි පසාර කියා දුරු කොට, සොඬින් පෝරුව සොයා ඇළ කොට බලා විදි වැද්දා වළ සිටියහු දැකූ, කෝපයෙන් 'මරා පියමි'යි සොඬ දික් කොට, තමන් පසේබුදුන්ට උපස්ථාන කරණබව දන්නා එ වැද්දා ආදි මැ ගෙණූ ගිය කසාවත් නභා පානා මැ 'මාගේ ස්වාමීදරු වූ පසේබුදුන්ගේ සිවුරක් වැනි කඩෙකැ'යි සිතා, එ වැනි වේදනාව ඉවසා, ගින්නට දික් කළ අතක් හයා ගන්නා සේ සොඬ හයා ගෙණූ ගෞරවයෙන් පසු බැස 'කුමට මා විද්දෙහි දැ?'යි විචාරා 'දළ පිණිස යැ'යි කී කලැ "මාගේ මනදොළ මුදුන්පත් වී වනැ. මෙ වල්හි මා අතින් යමක් ඉල්වන්නෝ නැතැයි සිතන්නාවූ මාගේ ලය අද සැනහී ගියේ යැ. තොප සේ වූ මට ඉෂ්ටමිත්‍රයෝ නැත. තොප සේ වූ මවුපියෝ නැත. තොප සේ වූ මට නිවන් ගෙණූ දෙන්නෝ නැත. නැගී එව, ස්වාමීනි, ඇත්හු අවුත් තොප සුණු විසුණු කොටසු නම් තපුර වහා අවුත් දළ කපා ගණුව"යි වළෙක්හි හුහු පුතක්හු නභා ගන්නා සේ සෙමෙන් සෙමෙන් ගොඩ නභා, සිටිය හොත් උස් හෙයින් නැඹුරු වැරිදිදමක් බදු සොඬ පිටින් උඩට නභා සිටුවා ගෙණූ, ඔහු කියත්පත දළමුලැ මස්හි ඔබා දළ කපත්, වැහෙන ලේ කටිත දමදමා "මම ගැලවී බුදු වැ මුළුලොව ගලවමි"³යි සිතසිතා 'දළ කපා දන් දෙමි'යි යන හමියෙන්⁴ හුහු මදයෙන් කපොලය ආර්ද්‍ර^b කොට, 'දළ කපමි'යි විඩා වැ ගිය වැද්දාට කත්තල නැමැති තල්වැට මදපොදින් තෙමා සලසලා විඩා හැරූ හැරූ, එසේ ද ඔහු දළ මහත්හෙයින් කපාගත නො හෙත්, සොඬ හා දළ හා දෙක මදධායෙහි කියත තබා සොඬ කෙළවකෙළවා දළ කපා හෙළා වැද්දා අකූ තබා සවණක් රස් විහිදුවා එදළ දෙක බලබලා "මී නියා වේදනාවක් ඉවසා, විදි වැද්දා කෙරෙහි මෙත්සිත් පතුරුවා, සොඬින් මෙ දළ කපා දෙන්නෙමි, මට කිසි සැපතක් තකා^c නො දෙමි. මෙහි පෙලෙන්⁵ බෝමඩ අරා බුදු වැ ජාතිජරාවාහාදි ආදි දු:බයෙන් පෙළෙන සියලුසතුන්

1. මු. II පිළිගත. 3. ගලවමිහයි-බොහෝ
 2. II IV & V. තෙපි සිටියාහ. I & IV සිටියාහ. 4. මු. V අදහසින්.
 5. II බෙලෙන්.
 a ගැඹුරු වැ හෙව b. අද්ද c. පකා

අමාමහනිවන්හි ලා සුව පත් කට හෙමිව යි; මෙ මා කටින් වැගුරුණු! ලෙහෙයෙන් මෙ බිම තෙත් වැ ගියා සේ, මෙ මා මුයෙන් නික්මුනු දහමිරසයෙන් සියලු සතුන් ලය තෙත් කට හෙමිව යි; තෝ මෙ දළ මාගේ ආනුභාවයෙන් සත්දවසකින් ඇරගෙණැ තාගේ රටට මැ යා”යි නභා යවා, මමීයෙහි තුබු සල්ලයක් ඇඟ තුබු කලට වඩා නභා හැරුපු කලැ බලබලා සතුටු වන්නා සේ, එ දෙදළ තමන් ඇඟ තුබු කලට වඩා වැද්ද අතැ තුබු කල්හි බලාබලා සතුටු වැ, එකෙණෙහි මැ මියැ හී, මා ඇතුළු වූ සියලු සතුන් ගලවන පිණිස මෙ වැනි දුෂ්කරක්‍රියා කළා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

23.

විචුරපණ්ඩිත වැ සැටයොදුන් පමණ කාලපච්ඡයෙහි තමන් හිසැ පැහැරැ පළවා ලය පළා හදවත් ගන්නට සිටි පූණිහදු නම් යක්‍ෂයාහට දහම් දෙසා ඔහු ලවා තමන්ට ලය දෙවා ගත් බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

24.

තේමියකුමාර වැ අතැ පත්, පවි පුරා කරණ, රාජ්‍යයෙහි කළකිරි සොළොස්හවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි සිතියමැ ඇදි රුවක් සේ නිශ්චල වැ හෙවැ, වළ ලා පියන්නට ගෙණ ගිය තන්හි තමන් නොගොළු - නොපිළු - නොබිහිරිබව හභවා මහබිනික්මන් කොට සියලු ලොවට වැඩ සැදු බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

25.

වඳුරු වැ අසුදහසක් වඳුරන් තමන් පිටින් ඇදු දුකින් ගලවා අත්තයෙහි කෙළෙහි ගුණ නො දන්නා වඳුරා තමන් පිට පළාපු වේලෙහි පැණෙන්නා වූ පරාලආටපතරින් තමන්ගේ කරුණා නැමැති ගඬිගාවෙහි රළවිලස් දක්වූ; වළින් නැඟුවහු තමන් හිස පහණින් පහළකල්හි මුහුණ වසා හුනු සමා අතින් වහවා ගෙණැ, වනදෙවතාවන් “කෙල සේ වූ අසත්පුරුෂයකුට මහ නො පා; නො පා”යි වළක්ව වළක්වා සිටිය දී ‘ඌ පහණින් පහළහ’යි මම රැහැණි වැ මහ නො පෑමි නම්, ඌ සිතත් මා සිතත් කරුණා නැති කල්හි, ඌ හා මා හා වෙනස්කම් කිමි ද? යි, අද මා මොහට පානා මහ බුදු වැ සියලු සත්වලොකයාහට මැ පානා නිවන්මහට කාරණ වේව”යි පතපතා මහ පෑ බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

1. & III. වැගිරණ.
 a. මස්. b. මහ නො පානෙයි.

26.

කෂාන්තිවාදී වැ සැමිටියෙන් පහර ඔත් අත් පා කන් නාසා කැප්පු, රජපු කෙරෙහි කෂමා කළ; වල්මී වැ සිටැ වර්වස් කොට හිසැ වටන් කොට අහැ! එලී ඕටිලි කෙළි දුෂ්ටවානරයා හා තපස්ථී වැ කර පිටැ හිස පිටැ සිද මුඛවිඡ්ද-නාසාවිඡ්ද-කණිවිඡ්ද යෙහි නොයෙක් විකාර කළ වදුරා හා කරණ විකාර තමන් ප්‍රිය පුත්‍ර ජාලියකුමාරයන් කරණ ලදබොලද පුරතලක් සේ ඉවසා හුන් බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

27.

සාමපණ්ඩිත වැ පිලියක් රජ විදි විෂජිතශරයෙන් පහර කා හෙන² කෙණෙහි දු, මවුපියන් දිසාව සලකා හිස ලා, ශර ප්‍රහාරයේ වේදනාවෙන් නො හඩා, “තමන්ගේ අඤා වූ මවුපියන් බලන්තන³ නැතැ”යි හැඩු; මුව වැ තුඩින් තණ ගෙණැ අවුත් මවුපියන් රැකි; ගිරා වැ තුඩින් කරල්මිටි ගෙණැ ඇර මාපියන් රැකි; ඇන් වැ කුඹින් පලවැල හුණකොළමිටි කේල්කොළමිටි ඇර මාපියන් රකෂා කළ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

28.

කෙටිලි වැ බුදුතුඩෙකින් කියන්නා සේ ගැහැණුන්ගේ ආදීනව දක්වු, මහොෂධපණ්ඩිත වැ රාහු ගත් සදක් ගලවන්නා සේ බ්‍රහ්මදත්තයා අත්පත් වූ ඛෙදෙන රජු ගලවා සවිසත්තට සුව දුන් බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

29.

වෙස්සන්තරකුමාර වැ මවුකුසින් බිහි වූ කෙණෙහි මැ “දන් දෙන්තට වස්තුවක් දුන මැනැවැ”යි දෙහොත දික් කොට දහසක් ඉල්වා ගෙණැ දන් දී නවවරෙකැ ලක්ෂ ලක්ෂ වටනා පලදනා කිරිමවුනට දන් දී, අටහැවිරිදි වයසැ යහන්හි පලග් බැඳ හිද “මා ඉල්වන යාවකකෙනකුත් නැතිහෙයින් මුත්, මාගේ හදවත උදුරා^a දෙමීයි ඇඟ මස් ලියා දෙමී යි, ඇස් උදුරා දෙමී යි තෙලියන්හි පෙළී ලෙනෙ දන් දෙමී යි, ගැනි වුව මැනැවැ යි කිව, ගැනි වෙමී”යි සිතක් සිතක් මැ, ඉවසා ගත නො හී සාධුකාර දෙන්තියක සේ වූ මහපොළොව ලවා හඩවා මෙරු මඤුරාදි වූ පච්ඡයන් අතින් වැළුම් ගත්; නැහෙන ඇතු දන් දී මහ පොළොව හැඩ වූ; සියලු වස්තුවෙන් සත් සත් සියක් බැගින් සත සතුමහදන් දී මහපොළොව හැඩවූ; ‘ඇතු දන්

1. ගත-බොහෝ. 2. II & V එන. 3. II බලන්නෝ. a ඉදුරා.

දුන්න'යි කිසි නුවර වැස්සන් තෙරපුකල්හි අඹුදරුවන් හා කැටි වැ රථයට නැහි වල් යෙමින් හඹා ආ යාවකයන්ට අසුන් දන් දී රථය දී දරුවන්ද දෙදෙනා උකුළෙහි ලා මදිදේවින් හා කැටි වැ වංකගිරිපඵතයට ගොස් ගැත්තන් සොයා ආ සුජකයාහට එදරුවන් දන් දී “මුළුසත්ලොව ගලවමි”යි ලය වහවා ගෙණූ සිටී; අක්‍රමාන්මණයාහට මදිදේවින් වැනි අඹුවන් දන් දී ලය වහවා ගෙණූ සිටී; ඇහැ සඳුන් ගල්වන්නන් කෙරෙහි ද බොල්කෙළ මිනන් කෙරෙහි දු සමසින් වූ; එමහන් එවියන් එඋදර බුදුරජය සැඟු අප මහාගොතමපමිමාසම්බුදුන් වහන්සේගේ සරණයෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

30.

සසරආදීනවයෙන් සොරකමට උයනට වැදූ ගස උඩෙහි හැලී හිඳ, රජහු උස හිඳුවා මිටිතැන්හි හිඳ බණ කියන පුරෝහිතයා දක “සොරා යැ යි ගෙණූ කරණ විත්‍රවධ අද විදිමි යි, දහමට කරණ නිසරු නො ලබමි”යි දහමට දිවි පියා ගසින් පැනැ හී “තෝ කවරෙක්හි ද?” යි කී කල්හි “මම සොරෙකිමි”යි කියා, “තා දිවියෙහිද ආසාවක් නැති වැ මෙසේ වූ සාහසයක් කුමට කෙළෙහි ද”යි කී කල්හි, “මහරජ, ගස්හි හැලී හුන් මා දක්තෝ නැත් මැ යැ. එතෙකුදු වුවත් මේ දහමට නිඤ කොට උස හිඳු බණ අසා නිඤ යන තොප හා, බිමැ හිඳු බණ කියා නිඤ වදනා පුරෝහිතයා හා දෙදෙනා බලබලා අවවාද නො කියා, තොප දෙදෙනා නරකයෙන් නො නඟා මම මා දිවි රක්තට සිකිම් නම්, දහමට කවර පුජාවක් කළ නම් වෙමි ද? සත්තට කවර කරුණාවක් කළා නම් වෙමි ද? යි දිවි පියා ගසින් හිනිමි”යි බණ කියා, තමන් කී බණට රාජායෙන් පුජා ලද් බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

31.

තමන් පිය වූ වසවත්මරහු බෝමඩෙහි පැරැදූ පැලෑෆ කල්හි ‘එපියාණන් මුහුනැ ගැවුනු දලි පිසුම්හ”යි සැරහී තමන් සිල් බිඳිනට ආ, මල්බරින් නැමුනු වරලසින් බැලුබැලුවන් සිත් තමන් කරා අදිමින්, කණතට දිවන දිඟුපුල්නෙකුපුලෙන් රසවතුන් සිත් තමන් කරා හයවමින්, ගැන්වූ ගනනිල්වරල්මහමේකුළු නැහෙන් කෙණෙහි බඳ දෙවිදුනු සෙයින් මනහර වූ බැමසහළින්, හෙළාලන ඇසින් බැලුබැලුවන් දිරිය හෙළවමින්^d, දල්වූදල්වූ ඇසින් ලීලාවට දෙර හරවමින්, තඹුරු තඹලවනත්හි වතළ දසනගරසින් සඳවලා, වගල නවබග්ලසඳකැලුමිහි මන් බිඳිමින්, ගෙලෙහි ලූ දළමුක්හරින් නිවන් යනුවන් ගෙලෙහි මල ලා තමන් පාමුලට අදිමින්, අත්හි ලූ මිණිවළලු හඩින් “පිණැහි කෙනෙක් මෙහි පහස් විඳ

a. දෙදරුවන් b. ජීමිකයෙහි c පලා. d වියලමින්. e නවගබ.

සිත් සනහත්ව”යි රසවත්තට හඬෝනාක් බඳු, සුවට සිලුටු පිරි හිටි දෙනනයෙහි මහකින් බැලූබැලූවන්ට මෙලෝ පරලෝ දෙක සහවමින්, මීටැ හැකිලෙන සිඟුවලහින්, පිරිමින් මතදෙපමණින් මහත් වූවාක් බඳු වූ පුළුඳුකුළෙන්, රත්කෙහෙල්කඳට නිගා දුන් වට සිලුටු කලවාසහමින්, මදමදසිනාලසඳරස් ගත් මුවසඳමඩල උද කරත් සුදුරස්කඳ නැමැති ජල වහන නියපෙළ නැමැති සඳකත්මණිපෙළින් හොබනා, ඇසට ලූ මල බඳු, සිතට ලූ උන්මාදමාෂධයක් බඳු, ධෛර්යීයට සතුරු වූ, නිවණට හකුල් වූ, සසරටවහල් වූ, සුවයට නිධාන වූ, දෙමිනසට විෂවූ, රතියට ආකාර වූ, ලීලාවට කුලගේ වූ, ලජ්ජාවට දලවළ වූ,¹ යෞවනයට මඟුල්ගෙය වූ, තෘෂ්ණා යැ,අරති යැ, රගා යැ යන මාරස්ත්‍රීන් තුන්දෙනා අවුත් සිටැ, විලියෙන් හනා මිහිරෙහි ගලා බොලඳීන් මුසු කොට රසයෙන් ආර්ද්‍ර^a කොට සෙනෙහෙන් සිතිදු කොට බෙණෙමින්,

“මේ එකළා වැ මහවල්හි මෙවැනි රුවක් ගෙණැ මෙවැනි යෞවනයක් ගෙණැ අප ඇසට පැණුනු සේ ඉතා මැනැව. හිමිසඳ, තොප රු දකැ වෙවුලුම් මෙ හදවත් මඳක් සනහත් යෙදේ. තොප යොවුන්කුරුහි^b මහණ ධැමින් ගිනි නො ලත් යෙදේ. මෙ වැනි බඳක් වසා පෙරෙවි සිටුරෙන් බලනුවන් ඇස්හි වස නො ලත් යෙදේ. රුවට මිඬි වූ තොප කරා ගිය ඇස් ඔස්සේ^c පසුපස්සෙහි ගිය මෙසින් නිවා සනහන රසවත් බැලීමක් කෙණෙක්හි දු මෙදෙස්හි හෙළත් යෙදේ. ගල්හි නො කෙටුව, මැටියෙන් නො හැඹුව, පිදුරෙන්² නො බැන්ද, දඬෙන් නො නෙළුව, මේ දුක් බලබලා නො දත්වන් වනු නො යෙදේ. මෙවැනි වසත්කලෙකැ සුපි පිලිය මඩුයෙකැ තොප වැනි^d කෙළියහළකෙනකුත් නොලද් ගැහැණියක සේ පව කොළෝ නැත. තත්හි තත්හි හඬන පියුම්මී බී මත් රජහසුන් පියරැවූ අසවූ. සල්මල්හි හී ගුමන^e බමරුන්ගේ අඳලගුම් අසවූ. සුපුලඹැහි කුල්නා කෙටිල්ලන්ගේ පිය තෙපුල් අසවූ. මොනරකිළියන් මැද පිල්සත් විදහා බැහැවුම් නැටුම් ගත් කෙකාළ මත් මොනරුන් බලවූ. අංඅගින් යතයතා මුවමුළින් මුවපෙල්ලන්^f තෝරා ලැහැබට ගෙණැ වදනා වසත් මත්මුවපොල්ලන් බලවූ. සැදී සිටි ලියමඩුලු බලවූ. සුදෙසුදු වැලිකලා බලවූ. ගලහින් හෙන මනා ගඟුල්හැලි බලවූ. මල් මුවරඳබර ඇද හමන මදමදපවත්හි මිහිරක් බලවූ. මෙ හැම තොප වැනියන් හිහි නොලද්දනට තැවුලියට මුල් වූ සේ බලවූ. වරේ,

1. පලවැල වූ-ඇතැම් 2. විදුරෙන්-හැම.
 a. අදද b තොප යොවුන් තොප රුහි - හැම c හොස්සේ
 d. සරි e ගුගුමනා f. පොල්ලන් - හැම,

හිමි, මෙ දුක්පත් තොප මිඬියත් තොප තෙලෙ පුළුල් උරමඩලෙහි ලා සනහව”යි.

බණන බස් අසා, තමන් කන් එදෙසට නො නමා, ඔවුන් කරණ ලීලාවිලාසය ජරපත්වැදිරියත් පානා උසුළුවිසුළු සේ සලකා රාගයෙන් දුරු වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

32.

කොහොටුමිටියක් බඩු බැඳ ගෙණ බඩ මහත් කොට සිවු වණක් පමිද් මැද, යුගදුරුමුදුනෙහි දිලියෙන ලහිරු මඩලක් සේ, ධම්මාසනයෙහි දිලියෙමින් බණ වදරණ තනනි සිටු “තොපට දරි ඇත්තෙමි”යි කියන විඤ්චමාණවිකාව බිණු බස් තමන් දු වූ කෘෂ්ණජීනාවන්ගේ මියුරුතෙපුල් සේ අසා වැඩු හිඳ “මා සේ වූ තිලෝගුරු දෙවනිදෙව ශක්‍රාතිශක්‍ර බ්‍රහ්මාතිබ්‍රහ්ම හගවත් අභීන් සම්මාසම්බුදු මහතක්හට මෙ වැනි වියරු බණන්නේ ය”යි රැහැණි නො වැ, ඒ බොරු කී අකුසලින් නිඳ වැඳ ඇ විදිනා මහදුකට කම්පා වැ වැඩහුන්, ද්වේෂයෙන් දුරු වූ, බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

33.

තමන් හිසට ගල් පෙරැළු දෙවිදන්හු අත්තයෙහි නිවන්හි හෙළු ද්වේෂයෙන් දුරු වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

34.

ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාදයෙහි පොවා, හෙතුප්‍රත්‍යයාදී සුවිසි ප්‍රත්‍යයයන් කෙරෙහි පොවා, රූපස්කන්ධාදිපඤ්චස්කන්ධයන් කෙරෙහි පොවා, දුෂ්ඛසත්‍යාදී සතර සත්‍යයන් කෙරෙහි පොවා, චක්ඛායතනාදී දෙළොස් ආයතනයන් කෙරෙහි පොවා, චක්ඛුධාතු ආදී අටළොස් ධාතූන් කෙරෙහි පොවා, සති සම්බොජ්ඣධිතාදී සත්තවිධබොජ්ඣධිතයන් කෙරෙහි පොවා, ශ්‍රද්ධාබලාදිසප්තවිධ බලයන් කෙරෙහි පොවා ශීලවිශුද්ධි ආදී සප්තවිශුද්ධිත් කෙරෙහි පොවා, විතකීදිධ්‍යානාචිතයන් කෙරෙහි පොවා, සම්මාග්දෘෂ්ටි ආදී අෂ්ටමාහීචිතයන් කෙරෙහි පොවා, අණ්ඩපාදී සතර යොනි යෙහි පොවා, නරකාදිපඤ්චගනියෙහි පොවා, එකත්තකාය එකත්ත-සඤ්ඤදි සප්තවිඤ්ඤාස්ථිතියෙහි පොවා, නවවිධසත්තාවාසයෙහි පොවා, සත්තිස් බොධිපාක්‍ෂිකධම්මයන් කෙරෙහි පොවා, දෙසෑට දෘෂ්ටියෙහි පොවා නො මුළා වැ, දහමින් දහම් තෝර තෝරා ශ්‍රීහස්තයෙහි රෙඛා සේ පිරිසිඳ දන, මොහයෙන් දුරු වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

35.

“ශාක්‍යකුලයෙහි උපන්මි. තිලෝගුරු බුදු වීමි. දෙව්බඹුන් හිසට මා පාපියුම් මුදුන්මල් කෙළෙමි. දෙදෙව්ලොවට අධිපති වූ සක්දෙව් රජ මගුල්හි සක් පිඹිනා මෙහෙකරු යැ. සහම්පති මහබඹ කුඩ ගන්නා වසීයැ. සුයාමසන්තුසිනාදිදිවාසුත්‍රයෝ මගුල්හි තල්වැට වාමර අදනා මෙහෙතන්හ. මා පය පාළ වෙහෙරෙහි රජස් පමණක් දෙව්බඹු තමන් මුදුනට ධාතු කොට සිතති. මා කපා හළ හිසකෙනෙ තවිසිසැ දෙව්ලොවිහි සිළුමිණිසැදගබ්හි තබා දෙවියෝ පූජා කෙරෙති. මා ඇඳ හළ සළුසහළ බඹලොව ගෙණ ගොස් සිළුමිණිසැයෙහි තබා මහබඹු පූජා කෙරෙති. මා පියවර එබූ තැන් වැඳ පිදු දෙව්බඹතට අමාමහ නිවන් සැදෙයි. මම මහන්මි. මම වියන්මි. මම පූජායෙමි යි. එහෙයින් ගොස් සක්දෙව් රජු මුදුල්හි සිභා දිවාරසභොජන වළදමි”යි නො සිතා, දුගීන්ට කරුණා කොට දෙරදෙරෙහි සිභා සිටු, කුඩු සුන්සහලහර සිභා වළද, ඒ දුන්නතට අමාමහ නිවන් දෙන බැවින් මනින් දුරු වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

36.

“සුවිසිඅසංඛායක් සතුන් මා පසුපස්සෙහි ලා ගෙණු මම පළමු කොට නිවන් දුටු නුවණැත්තෙමි. රජදරුවන් පැහැර ගත නො හැකි, දියෙන් නො ගෙණ යා හැකි, ගින්නෙන් නො දැවීය හැකි ශ්‍රද්ධාධනශීලධනආදී වූ මහාධන ඇත්තෙමි. හුන්සිටි තන්හි මා මුදුන් ඉද්දෙන් අකනිටාබඹලෝ දක්වා පක්ෂීන් කෙරෙහි පටන් මහබඹුන් දක්වා අහස්හි පොවා හසර කරන්නෝ නො වෙති. කුසල් නම් මා කීයේ මැ යැ. අකුසල් නම් මා බිණුදෙයෙකැ. දෙව්ලෝ යනුවෝ මා ගැතියහ. නිරි යනුවෝ මා කෙරෙහි සඳහන් නැතියහ. නිවන් දක්නෝ මාගේ ශාසනයෙහි සන්හැවිරිදි හෙරණපැවිද්දහ. දෙවියන් මරුන් බඹුන් සහිත මුළුලොවිහි මා කී බසට ‘මෙ කී සේ නපුර’යි උත්තරයක් දෙන එක ද සතෙක් නැත. හැමසත්හු මාගේ පාමුලට වැඳ සැනහෙන්නට සිතති. සසර හය ඇති හැම නුවණැතියෝ මා වසන විහාරයට වැඳ පැල් වැඳූ එදුකින් මිදෙන්නට සිතති. මුළුසත්ලොවැ මාගේ නුවණට නො ඇතුළත් දත යුත්තෙක් නැත. කිහිකුහුඹුවන් කෙරෙහි සිටු සහම්පති මහබඹු දක්වා, මපුතනුවන් රාහුලකුමාරයන් කෙරෙහි සිටු මා මරන්නට ප්‍රයෝග කළ දෙවිදන්මහකෙරුන් දක්වා මාගේ කරුණාවට නො ඇතුළත් එක ද සතෙක් නැත. මාගේ සස්තෙහි

1. මහාසී.

මහණ වූ හෙරණපූවිද්දන් පා යට තමන් හිස් සභවා පියන්තට නො සිතන මහබඹහු නැත. මා නම කීවත් කෙරෙන්, මා කෙරෙහි පහනුත් කෙරෙන්, එක මලකුදු මට පිදුවත් කෙරෙන් එක් වේලෙක්හි දු මා කීවා කළවුත් කෙරෙන්, මියන වේලෙහි සදේවලොවින් ගණා රථ බලබලා 'වෙළෙහි නැහී එ. මැටි පිඬු වැනි තෙල සිරුරු හැර දිවඅත්බව් ලදින් නඳුන්උයන්හි කෙළනට එව'යි කැදවන දිව්‍යස්ත්‍රීන්ගේ රූ බලබලා මරණ පොවා මිහිරි කොට නො මියන්නෝ නැත. මා වැනි දෙදෙනක්හු මුළුපොළොව උසුලා ගත නො හී, සමහරකලෙක්හි කප්ලක්‍ෂයක් කලුදු කප්කෙළක් පමණ කලුදු කප් අසංඛ්‍යයක් පමණ කලුදු මා වැනියන් මුහුණු නො හැඳිනූ මුළුසත්ලොව සතර අපාහි හී දුක් ගණිති. මෙ මුළුලොවිහි සුවපත්හු නම් මා කරුණා ඇසින් බැලූකෙනෙකැ"යි සිතා මානසක් නො කොට කසළ ගොඩට කළාල් කඩීන් වසා දමාපු දරුවන් කෙරෙහි කරුණා කොට "උන් හොත්² තැනට යෙමී"යි මියන්නට සිටි සැඩොල් දුව දේවලොවට ගණු ගොස් සිටුවාපියනු පිණිස සැඩොල්ගමට දිවෙමින්, තමන් නිසා මහණ වූ පූවිද්දක්හු එන පෙරමහැ කුඹල්හලකට දිවෙමින්, එක්සිය- විසියොදනෙකැ සත්සියක් යොදනෙකැ දේවලෝබඹලෝ යනාදී යම් දුරුකතරෙක්හි සිටි තිවන් දක්නට සුදුසු කෙනකුත් ඇත ද, එතැන්හි කැටපත්හි හෙන සේයක් සේ දිවු³ ගොස් පෙණී තදින් මොළොකින් බණ කියා මවුන් සිත්හි කෙලෙසුන් නසා අමාමහනිවන්හි ලා නිවූ සැනහු බුදුන් සරණ යෙමී යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

37.

රූ ඇති එකක්හු "අන්හු මා සේ රූ ඇති නොවෙත්ව"යි සිතන, ධනැතියන් "මා සේ අන්හු ධන ඇති නො වෙත්ව"යි සිතන, කුලැතියන් "අන්හු මා සේ කුලැති නො වෙත්ව"යි සිතන තේජස් ඇතියවුන් "මා සේ අන්හු තේජස් ඇති නො වෙත්ව"යි සිතන මෙලොවිහි, තුමු දෙවොතිදෙව වැ ශක්‍රාතිශක්‍ර වැ බ්‍රහ්මාති බ්‍රහ්ම වැ සිටැ, ගෝකුණෙහි හොත් පණුවන් කෙරෙහි පටන් බඹලොවිහි මහබඹුන් දක්වා හැම සත්හු "සවාසන⁴ කෙලෙසුන් නසා මා සේ මැ බුදු වෙත්වයි, මා සේ මැ දෙතිස් මහාපුරුෂ ලක්‍ෂණ අසු අනුඛ්‍යාස්ථන කෙකුමාලාඛ්‍යාම- ප්‍රභායෙන් හොබනා රූ ලබත්වයි, මා සේ දේවබඹනට අගතැන් පත් වෙත්වයි, මා වන් අමාමහනිවන් දකැ නිවී සැනහෙත්ව"යි සිතන; ගුණයෙහි මසුරක් නැති; "මම ධර්මස්වාමීම්"යි නො සිතා තමන් සස්තෙහි

මහණ වූ පැවිදිකෙනෙකුන් කියන බණ පවා මුළු රැ සිටිපියෙහි සිටු අසා, පහන් වූ සඳු සාධුකාර දෙන්නවුන් හා සමග සාධුකාර දී “එක්රැසක් තබා කපක් දවසුදු මෙ සේ බණ කියත් මහාත්, සිටිපියෙහි සිටු අසත්, “අපට මිහිරැ”යි වදරණ අනුන්ගේ යහපතෙහි සතුටු වන බුදුන් සරණ යෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

38.

උදයපච්ඡායට අස්තාපච්ඡාය සේ, මහමුහුදෙහි එතෙරට මෙ තෙර සේ, මහමෙරෙහි පත්ලට එහි මැ කුළුඅග සේ, යට අපටාකාශයට උඩ අපටාකාශය සේ, සියලු කෙලෙසුන්ට තුමු දුරු වැ තමන් සිතට සියලු කෙලෙසුන් දුරු කළ හෙයින් රහත් නම් ලද බුදුන් සරණ යෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

39.

යහපත් කොට තමන්ගේ නුවණින් පිරිසිඳු “කුසල් නම් මෙතැකැ. අකුසල් නම් මෙතැකැ. විපාක නම් මෙතැකැ. ක්‍රියා නම් මෙතැකැ. සිත් නම් මෙතැකැ. සිත්හි උපදනා වෛතසිකයෝ නම් මෙතෙකැ; මහාභූතයෝ නම් මෙතෙකැ. ඔවුන් නිසා පවත්නා උපාදයරූපයෝ නම් මෙතැකැ. චිත්තයට ලක්ණ-රස-ප්‍රත්‍යුපස්තාන-පදස්ථාන නම් මේ යැ. ස්පශ්චෙදනා සංඥවෛතසිකධර්මයන්ගේ වෙන වෙන ලක්ණරස ප්‍රත්‍යුපස්ථාන පදස්ථාන නම් මේ යැ. භූතොපාදයරූපයන්ගේ වෙන වෙන ලක්ණ රස ප්‍රත්‍යුපස්ථාන පදස්ථාන නම් මේ යැ. ශීල නම් මේ යැ. සමාධි නම් මේ යැ. ප්‍රඥ නම් මේ යැ. විමුක්ති නම් මේ යැ. විමුක්තිඥනදශීන නම් මේ යැ. සතර ආයඝ්ඛාගී මේ යැ. සතර මාගී එල නම් මේ යැ. සතරමහසීවටත් නම් මේ යැ. සතර සෘද්ධි පාදයෝ නම් මු යැ. සතරවෛශාරදායෝ නම් මු යැ. මේ ධර්මයෝ මෙනෙහි කට යුක්තාහ. මේ ධර්මයෝ දුරු කට යුක්තාහ. මේ ධර්මයෝ සතර අපායෙහි හෙළකී මේ ධර්මයෝ දිවාබුන්මලොකයෙහි උපදවති. මේ ධර්මයෝ නිවන්හි සිටුවා මුත් නො හරකි අකීතයෙහිදු මේ ධර්මයෝ මෙසේ මැ යැ. අනාගතයෙහි දු මේ ධර්මයෝ මෙසේ මෙසේ මැ යැ. මෙ වැනි ගුණයක් ඇති සත්ව තෙමේ නිවී සැතහී මුත් නො නවත්වති. මෙබඳු ගුණයක් ඇති සත්වතෙමේ මෙලොවින් පරලොවින් දුක් විඳ මුත් නො නවත්ති. මෙවෙති ගුණ ඇති සතක්හු හා එක් වූයේ අමාමහනිවන් දකැ සුව² විඳ මුත් නො නවත්ති. මෙවෙති සතක්හු

1. හස්ත. 2. I, III නිවන්හි, පහරවා සුව
Non-Commercial Distribution

හා එක් වූයේ අවිච්චිතානුකූලයෙහි දුක් විඳිමින් නො තවත්ති. මේ කට යුතු යැ. මේ නො කට යුතු යැ. මේ බිණියැ යුතු යැ. මේ නො බිණියැ යුතු යැ. මේ සිතිය යුතු යැ. මේ නො සිතියැ යුතු යැ. මේ කරණ සමයෙහි මිහිරි යැ, පසුවට නො මිහිරි යැ. මේ කරණ සමයෙහි නො මිහිරි යැ, පසුවට මිහිරි යැ. මෙවෙති දෙයක් කරණ සමයෙහිත් පසුවත් දෙ තැන්හි මැ මිහිරි. මෙසේ මෙසේවූ කටයුත්තෙහි මෙලොවින් මෙතෙක් ප්‍රයෝජන යැ. පරලොවින් මෙතෙක් ප්‍රයෝජන යැ. මේ සත්හට ඇති වූ මේ ගුණය මෙතෙක් කල්හි මුත් ඔබ්බෙහි නො පවත්ති. මේ ධර්මය මෙතෙක් විපාක දෙන බව මුත් අඩු කොට හෝ වැඩි කොට හෝ විපාක නො දෙයි. මේ ධර්මය මේ ධර්මයට මෙතෙක් ලෙසින් ප්‍රත්‍යය වෙයි. මේ සිතට අනතුරු වැ මෙතෙක් සිත් උපද්දී. මේ සිත තෙමේ මෙතෙක් සිතට අනතුරු වැ උපද්දී. මේ සිතෙහි වෛතසිකධර්මයෝ මෙතෙක් ඇත. මේ සිත සොම්නස් සහගත වන්නේ මෙ සේ යැ. උපෙක්‍ෂාසහගත වන්නේ මෙ සේ යැ. මේ සිත ඥානසම්ප්‍රයුක්ත වන්නේ මෙ සේ යැ. ඥානවිප්‍රයුක්ත වන්නේ මෙ සේ යැ.

සීලයට විසුද්ධි නම් මෙනෙකැ. කලංක¹ නම් මෙතැකැ. සමාධියට විසුද්ධි නම්² මෙනෙකැ. කලංක නම් මෙනෙකැ. ප්‍රඥාවට විසුද්ධි නම් මෙනෙකැ. කලංක නම් මෙනෙකැ. විමුක්තියට උපාය මේ යැ. විමුක්තිඥානදර්ශනයට උපාය මේ යැ.

සතර සතිපට්ඨාන ධර්මයන් වැඩෙන්නේ මෙසේ යැ. අඩු වන්නේ මෙසේ යැ. සතර සමාන්තප්‍රධානධර්මයන් වැඩෙන්නේ³ මෙසේ යැ. පිරිහෙන්නේ මෙසේ යැ. සතරසෘද්ධිපාදයන් වැඩෙන්නේ³ මෙසේ යැ. අඩු වන්නේ මෙසේ යැ. සතර මාභියන් සතර ඵලයන් උපදනා ක්‍රම මේ යැ. සතරපටිසම්භිදධර්මයන් ලබන ක්‍රම මේ යැ. සතර යෝනිය පිරිසිදිනා නුවණ නම් මේ යැ. සතර ආයතීවංශයෝ නම් මූ යැ. ප්‍රධානාධිගයෝ පස්දෙන නම් මූ යැ. (සතර) පස් අභක් ඇති සමාන්තසමාධි නම් මේ යැ. පඤ්චෙත්සියයෝ නම් මොහු යැ. පඤ්චබලයෝ නම් මොහු යැ. පස් නිස්සරණියධාතු නම් මොහු යැ. විමුක්තභ්‍යායතනයෝ පස්දෙන නම් මොහු යැ. විමුක්තිය මුහුකුරුවන ඥානයෝ පස්දෙන නම් මොහු යැ.

සාරාණිය⁴ ධර්මයෝ සදෙන නම් මොහු යැ. අනුස්මෘතිස්ථානයෝ සදෙන නම් මොහු යැ. ගෞරවයෝ සදෙන නම් මොහු යැ. නිස්සාරණිය ධාතු සදෙන නම් මොහු යැ; ෂඨවිධ සත්තවිභාරයෝ නම් මොහු යැ.

1. කළකම් 2. වන්නේ. 3. වඩන්නේ. 4. නිස්සාරණිය

අනුක්‍රමයේ සඳෙන නම් මොහු යැ. නිවේදනාගීය වූ නුවණ සය නම් මේ යැ. ෂඩ්විධඅභිඥ නම් මේ යැ. අසාධාරණ ඥාන සය නම් මේ යැ.

ආයතීධනයේ සත්ඳෙන නම් මොහු යැ. නො පිරිහීමට කාරණ වූ ධර්මයේ සත්ඳෙන නම් මොහු යැ. ආයතීධර්මයේ සත් ඳෙන නම් මොහු යැ. බොද්ධාචාරයේ සත්ඳෙන නම් මොහු යැ. සත්පුරුෂ ධර්මයේ සත්ඳෙන නම් මොහු යැ. නිද්දිග්චස්තු සත නම් මේ යැ. සංඥවෝ සත්ඳෙන නම් මොහු යැ. දක්ෂිණාභී පුද්ගලයෝ සත්ඳෙන නම් මොහු යැ. ක්ෂිණාශ්‍රවල සත නම් මේ යැ.

නුවණ ලැබීමට හෙතු අට නම් මේ යැ. සම්මත්තධර්ම අට නම් මේ යැ. ලෝක ධර්මයේ අටඳෙන නම් මොහු යැ. ආරම්භවස්තු අට නම් මේ යැ. අක්ෂතඳෙශනා අට නම් මේ යැ. මහාපුරුෂචිතකී අට නම් මේ යැ. අභිභායතන අට නම් මේ යැ. අෂ්ටවිමොක්ෂ නම් මේ යැ.

යොනිසොමනසිකාරමූලධර්මයේ නවඳෙන නම් මොහු යැ. පාරිශුද්ධිප්‍රධානාචාර නවය නම් මේ යැ. නවසත්තාවාස නම් මේ යැ. නව ආඝාතවස්තු මේ යැ. සංඥ නම් මේ යැ. තානාඤ්ච නවය නම් මේ යැ. අනුපූච්චිභාර නවය නම් මේ යැ.

නාට්කරණධර්මයේ දසඳෙන නම් මොහු යැ. කසිණායතනයේ දසඳෙන නම් මොහු යැ. දශ අකුශලකම්පථයේ නම් මොහු යැ. දශකුසලකම්පථයේ නම් මොහු යැ. බුද්ධබලදශය නම් මේ යැ. දසසම්මත්තයේ නම් මොහු යැ. දශආයතීවාසයේ නම් මොහු යැ. දශඅශෙක්ෂ ධර්මයේ නම් මොහු යැ.

මෛත්‍රී අනුසස් ඵකොළොස නම් මේ යැ. ධර්මවක්‍රාකාර දෙළොස නම් මේ යැ. තෙළෙස් ධුතගුණ නම් මේ යැ. තුදුස් බුද්ධඥාන නම් මේ යැ. පසළොස් වරණ² ධර්මයේ නම් මොහු යැ. ෂොඩෂ්ටිධ ආනාපානාසනි නම් මේ යැ. අටළොස් බුද්ධධර්මයේ නම් මොහු යැ. ඵකුත්චිසි ප්‍රත්‍යාවෙක්ෂාඥනයේ නම් මොහු යැ. සුසාලිස් ඥානවස්තුහු නම් මොහු යැ. පරෝපණස් කුශලධර්මයේ නම් මොහු යැ. සත්සැත්තෑ ඥානවස්තුහු නම් මොහු යැ. සුවිසිකෙළලක්ෂයක් සමාපත්තිහු නම් මොහු යැ”යි සියලු දත යුතු ධර්මයන් ගුරුකෙනකුත් නැති වූ තමන්ගේ මෑ නුවණින් පිරිසිඳූ, මුළුසක්වල ගඳකිළියෙහි ඇතුළුගබ සේ මා තමන් නුවණින් පිරිසිඳූ දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

1. නිර්ජර. 2. විමුක්තිපරිපාචනිය.

40.

තමන්ට තුඩු දුන්නවුන්ට නිවන් දෙන හෙයින් පුජාවට සුදුසු වූ බුදුන් සරණ යෙමිසි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

41.

තවද, දහමට බැහැවෙන, සබවසට මැ නියැලෙන, කරුණා බවට හිමි, ප්‍රඥවට අත්වැල්, මෙත්‍රියට කුලදෙවි, ක්‍ෂමාවට කුල ගෙය වූ. ධේයනියට නිධාන වූ, ස්මෘතියට පරායණ වූ, සුභාමිතයට ප්‍රසවභූමි වූ, ප්‍රශමයට ආකර වූ, තෙජසට නිවාස වූ, කීරතියට ජන්මාලය වූ, මිහිරට පිහිට වූ, අධමියට පිටි පෑ සතියන් හික්ම වීමට තත්පර වූ, මුළුලොවට එක පිහිට වූ, සියලු සතුන් කෙරෙහි දැනුම් පවත්වන; සියලු කට යුක්තට උපදෙශ කරණ, සියලු අපායට පිහිඳෙර වූ, සියලු සුගතියට හළදෙර වූ, නිවණට පිළිවෙත් කියන, අනාත්මයට උපදෙශ කරවන, සජ්තවිඤ්ඤියට විඤ්ඤි දන්නා, දශබලයට පරමාධාර වූ, අනාවරණඤ්ඤයට තමන් මැ පිහිට කළ, වතුචේශාරදායට නො පිටත් කළ, ආශ්වයා රුවින් අද්භූත වූ, පුරුදු කළ අපිස්බැවින් උත්තම කොට වැඩු සතොස්ගුණෙන් අසමාන වූ, විවේකයෙන් අසාධාරණ වූ, ශීලයෙන් අනුපම වූ, සමාධීන් අකුලා වූ, ප්‍රඥවෙන් අප්‍රතිරථ වූ, විමුක්තීන් අසදාශ වූ; විමුක්තිඤ්ඤනඤ්ඤයෙන් අප්‍රතිසම වූ, මුළුලොවට එක ඇසක් වැනි වූ, මුළුලොවට ඒකඅධ්‍යක්ෂවියක් බදු වූ, මුළුලොවට එකපිහිට වූ, මුළුලොවට එකත්‍රාණ වූ, මුළුලොවට එක ලෙන වූ, මුළුලොවට එකපරායණ වූ, මුළුලොවට ඒකදිවොෂ්ඨ වූ, මුළුලොවට ඒකවච්ඡාකර වූ, මුළුලොවට ඒකභාද්‍යාර්ථකර වූ, මුළුලොවට ඒකසන්තොෂාවායා වූ, මුළුලොවට ඒකවිමොක්‍ෂ දෙශක වූ, මුළු ලොවට ඒකවින්තාමාණිකාය වූ, මුළුලොවට ඒකභද්‍රසට වූ, මුළු ලොවට ඒකමහොත්සව වූ, මුළුලොවට එක ශිශිරොපවාර වූ, මුළු ලොවට ඒකමච්චගලගාහමය වූ, මුළු ලොවට ඒකවත්සල වූ, දකු පරණ නො වන්නා වූ, අසා පරණ නො වන්නා වූ, විද පරණ නො වන්නා වූ, කියා පරණ නො වන්නා වූ, අඤ්ඤයන්ට ප්‍රඥොෂ්ඨ වූ, දුෂ්ඨයන්ට පරමාන්ත වූ, සංසාරගතයන්ට නිස්සරණ වූ, දුර්දත්තයන්ට විනයමූර්ති වූ, ශොකීන්ට හාදයාශ්වාසකමන්ත්‍ර¹ වූ, දුෂ්ඨවාෂ්පයට අවග්‍රහනිදස වූ, සන්තොෂවාෂ්පයට ඝනාගම වූ, තමන් නො පහළ තෙතූ නිවන් නො පහළ වන, තමන් පහළ තූන අදහම නො පහළ වන, තමන් මුසු තෙතෙකූ සසරවැසන් නුමුසු කරවන; බුදු පරපුරෙන් ආ නුවණින්, බුදුපරපුරෙන් ආ කුචණින්, බුදුපරපුරෙන් ආ වැරසරින්, බුදුපරපුරෙන් ආ මැදහතින්, බුදුපරපුරෙන් ආ නොපමාවෙන්, බුදුපරපුරෙන් ආ

1. හාදයාසාසමන්ති - බොහෝ. 2. අබොධාංගයො - සමහර
Non-Commercial Distribution

බොධ්‍යවිගයෙන්,² බුදුපරපුරෙන් ආ පරාක්‍රමයෙන් සම්පූර්ණ වූ; කීවක් මැ බස් වන, කළාක් මැ කට යුතු වන, හෘදයානන්දකර වූ, නයනානන්දකර වූ, පරමාවායඹී වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

42.

තවද “මේ ශරීරය නම් මුත්තෙකින් මැණිකෙකින් මරාවකින් පබළුවෙකින් රණෙකින් රිදීයෙකින් නිමියේ නො වෙයි. ඇටින් සමින් තහරින් මසින් ලෙහෙයෙන් කෙළින් සෙමින් පිටින් වටනින් අසුවියෙන් හිසකෙහෙයෙන් ලෝමයෙන් නියෙන් දනින් වකුගවුචෙන් හදවකින් අක්මායෙන් බඩදිවින් දලබුයෙන් අතුණෙන් අතුණුබහනින් නොපැසැනු-අහරින් පුයායෙන් ධහයෙන් තෙලින් කඳුළෙන් සොටුයෙන් සදම්පුලෙන් හිස්මුලින් නිමියේ යැ. බැලුබැලු සේ අසාර යැ. සිතූසිතූ සේ පිළිකුලැ. නුවණ නැති නැති වූ සේ යහපත් වැ වැටහෙන්නේ යැ. බුදුඇසිනුදු බලා සාරයක් දක්නට නැතියා වැ හැම ලෙසින් ම අසාර වැ සිටියේ යැ පෙණපිඩක් සේ දියබුබුළක් සේ විදුලියක් සේ ඉන්‍ය ජාලයක් සේ සිහිනෙන් දුටු රූපයක් සේ අස්ථිර යැ. නො යාපත. නො සබා යැ. දුර්ග්ඛයට ආකර යැ. අශුවියට පාත්‍ර යැ. මුත්‍රයට භාජන යැ. ගඩක් වැන්නැ. පොළක් වැන්නැ. රොගයක් වැන්නැ. ඇවිදිනා අසුවිපිඩක් වැන්නැ. තෙමේ මැ තමහට සතුරු යැ. තෙමේ මැ තමහට විෂ යැ. තෙමේ මැ තමහට ගිනි යැ. ඇතුළෙහි අසුවි පුරා පිටතැ සිතියම් කළ කළයක් වැන්නැ. එකදවසක් නො නැව, එක දවසක් නො ඉළුව, එකදවසක් දත් නො මැන්ද, පැයක් බුලත් නො කැව තෙමේ මැ තමහට අසුවිවළක් සේ වැටහෙයි. කන්හි කාරදුලෙසින් සිටි අසුවි යැ, ඇස්හි මඬලෙසින් සිටි අසුවි යැ, නාසායෙහි සොටුලෙසින් සිටි අසුවි යැ, දත්හි මැලිලෙසින් සිටි අසුවි යැ, වටන්ලෙසින් වැහෙන අසුවි යැ, ස්වභාවයෙන් අධොමාභීයෙන් වැහෙන්නා වූ අසුවි යැ යන මෙතෙක් අසුවියෙන් අතුරක් නැත්තේ යැ. රොගයට ආකර යැ. ශොකයට ආකර යැ. භයට ආකර යැ. උපද්‍රවයට ආකර යැ. “අද නස්සි, සෙට නස්සි” යන හිමක් නැත්තේ යැ. ආදි මවු-කුස් මහනරකයෙහි වැසැ විදුනා දුකට කාරණ වැ සිටියේ යැ. සොර වූ ජරාදුකට පිහිට වැ සිටියේ යැ. මරහු මුවෙහි හී විදුනා මරණදුකට පිහිට වැ සිටියේ යැ. තමාගේ පිළිකුල් තමාට මැ ඉවසා ගත නො හැකි දුර්ග්ඛ ඇත්තේ යැ. මළ එකදවසකුදු ගෙයි ලැග්ග, ලැග් ගෙය අමුසොහොනක් සේ කරණ පිළිකුලට නිදන වැ සිටියේ ය. නො ගත හැක්කැ. නො දිය හැක්කැ. නො සිතිය හැක්කැ. එසේ වූ කුණු ශරීරය හා ඒ ශරීරය නියා පවත්නා සිත මුත් අනික් ආත්මයෙක් නැත. මේ විත්තයක් මේ

ශරීරයත් ඇති වූ නැති වන හෙයින් අනිත්‍ය යැ. නොයෙක් දුකට පිහිට හෙයින් දුඃඛ යැ. තමා කැමැති සේ නො පවත්නා හෙයින් අනාත්ම යැ”යි තමන් නුවණින් පිරිසිඳ දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රත්සරණ යා යුතු.

43.

තවද, කොපුයෙකින් කඩුවක් හයා ගන්නා සේ, රත්පලස් පය්යෙකින් මුත්තරක් හයා ගන්නා සේ, තමන්ගේ ශ්‍රීශරීරයෙන් අනික් ශ්‍රීශරීරයක් මවා, ඒ ශ්‍රීශරීරයෙහි දෙතිස්මහාපුරුෂලක්ෂණ අභිත්‍යනුබ්‍යඤ්ජන-කෙතුමාලාබ්‍යාමප්‍රභා දක්වා, තමන් හා තමන් මැවූ බුදුරුව හා මේ දෙරුවන් බැලූබැලුවන්ට විස්මය ඵලවා ඒ විස්මයට පහන් වූ සියලු සතුන් අමාමහතිවන්ති ලන්නා වූ සෘද්ධි ඇති බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රත්සරණ යා යුතු.

44.

තුමු හුදකලා වූ සිටූ තමන් සේ බුදුරු දහස්ගණන් මවා මුළුලේ සද පහද බොහෝ කොට පැණී යන්නා වූ, නැවත ඒ රු හැම අත්තධීන කොට හුදකලා බුදුරුව පෑ ලොවට විස්මය ඵලවන්නා වූ, එක් විටෙකු ක්ෂණයෙහි වඩාපු! පහනක් සේ අත්තධීන වූ යන්නා වූ, නැවත එක්විටෙකු වලායටින් නික්මෙන පුණීවඤ්චණ්ඩලය සේ පැණී යන්නා වූ; ‘එක්ලක්ෂ අටසූටදහසක් යොදුන් මහමෙරින් ඇතට යෙමි’යි සිතුවේලෙහි මකුළුහුයෙකි නො පැකිලූ යන මතැකක්හු සේ ඇත පැණී යන, සිස්අහස්හි දු පොළොවෙහි සක්මන් කරන්නා සේ සක්මන් කට හෙන, මහපොළොවෙහි දු පොකුණෙකි කිමිදිනා සේ කිමිදූ යා හෙන, මහමුහුදුදියෙහි දු ඉදුනිල්මිණිඅතලෙකි සක්මන් කරන්නා සේ සක්මන් කට හෙන, මකුළුහුයෙකු යටිපිටි ද උඩුපිට කළුවන් නො වන තෙක් බඹලොවිහි පැණී යන, අහසින් යන සදහිරු දෙදෙනා ගෙන්වා තමන්ගේ ශ්‍රීපාදයට බිසි කරණ බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රත්සරණ යා යුතු.

45.

තවද, එක්තැනෙකි වැඩූ හිඳ මුළුසක්වලෙහි කිහිඹි-කුහුඹි-මැඩි-මඩු-ගිරා-මොනර-නා-ගුරුළු-දෙවි-බඹ-යක්-රකුසු ආදීන් බණන නොයෙක් බස්, පරසක්වලූ හිඳ කියතුත්, තමන් වහන්සේගේ ශ්‍රීකණියට දන්වන දෙයක් සේ අසා, වෙන වෙන බස්හි අථී දන්නා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රත්සරණ යා යුතු.

1. මු. I & II වසාපු. 2. කිබිසි-සමහර.

46.

තවද, “බලම්”යි සිතුවිට අනන්තාපරිමාණ සක්වළ අනන්ත සත්ත්වයන් අතුරෙන් “මේ සත්ත්වයෙකු රාගචිත්තයක් ඇති වූ හුන්නේ යැ. මෙතෙමේ ද්වේෂ චිත්තයක් ඇති වූ හුන්නේ යැ. මෙතෙමේ මොහචිත්තයක් ඇති වූ හුන්නේ ය. මේ සත්ත්ව තෙමේ රාග නැති චිත්තයක් ඇත්තේ යැ. මේ සත්ත්වයෙකු ද්වේෂචිත්තයක් නැති වූ හුන්නේ යැ. මේ සත්ත්වයෙකු මොහ නැති චිත්තයක් ඇති වූ හුන්නේ යැ. මේ සත්ත්වයාට කාමාවචර චිත්තයෙක් උපත. මොහුට රූපාවචර චිත්තයෙක් උපත. මොහුට අරූපාවචර චිත්තයෙක් උපත. මොහුට ලොකොත්තර චිත්තයෙක් උපත. මේ බුදුසස්තෙහි පහත් වූ හුන්නේ ය. මේ සැදහැනි වූ හුන්නේ යැ. මේ කිහිඹිය සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ කඩිසින්න සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ සකසින්න සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ පණුවා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ කුඩමස්සා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ පකෂීහු සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ නයි සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ ගුරුළු සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ යක්ෂයා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ රාක්ෂසයා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ ප්‍රෙතයා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ සිද්ධියා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ විද්‍යාධරයා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ ගාඤ්චියා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ දෙවතාවා සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ. මේ බ්‍රහ්ම සිතුවේ මෙවෙති සිතෙකැ” යනාදීන් අනන්තාපරිමාණ සත්ත්වයන්ගේ සිත් තමන්ගේ එක සිතින් දන්නා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

47.

“මම මෙයට දෙවනඡාතියෙහි මෙනම් වූ උපන්මි. ඒ ඡාතියෙහි මෙසේ වූ ස්වභාවයක් ඇත්තෙමි. මෙයට දසවන ඡාතියෙහි මෙනම් වූ උපන්මි. ඒ ඡාතියෙහි උස් වීමි. මිටි වීමි. කළු වීමි. හෙලලු වීමි. රජ වීමි. බමුණු වීමි. නිරිසන් වීමි. මෙයට සියක් වන ඡාතියෙහි, දහසක් වන ඡාතියෙහි, ලක්ෂයක් වන ඡාතියෙහි, කෝටියක් වන ඡාතියෙහි ප්‍රකෝටියක් වන ඡාතියෙහි, අසංඛ්‍යයක් වන ඡාතියෙහි, මෙයට එක්වැනි කප, දසවන කප, සියක් වන කප, දහසක් වන කප, ලක්ෂයක් වන කප, කෝටියක් ප්‍රකෝටියක් වන කප, අසංඛ්‍යයක් වන කප, මෙසේ වූ ඡාතියෙකි මෙනම් වූ උපන්මි. එහි උස් වීමි. මිටි වීමි. කළු වීමි. හෙලලු වීමි. රජ වීමි. බමුණු වීමි” යනාදීන් පෙර තමන්ගේ අතීතඡාති තාක් මුළුල්ල රීයේ කළ දෙයක් සේ සිහි කරණ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

1. කෝටියක් ප්‍රකෝටියක් අසංඛ්‍යයක්
Non-Commercial Distribution

48.

විශුද්ධ වූ දිවාචක්ෂු සිත් අනන්තාපරිමාණ සක්වලෙහි පවත්නා සතුන් අතුරෙන් “අද මේ ක්ෂණයෙහි මෙතෙක් සත්හු උපන්න. මෙතෙක් සත්හු මළහ.1 එයින් දෙවිලොවෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. දෙවෙනි තුන්වැනි සතරවැනි පස්වැනි සවැනි දෙවිලොවු උපන්නෝ මෙතෙකැ. බ්‍රහ්මපාරිෂද්‍යාදී බ්‍රහ්මලෝකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. ඕනිස්ලොවු උපන්නෝ මෙතෙකැ. තරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. එහි දු සංඝිටනරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. කාලසුත්‍රතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. සඛිසාන තරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. රෝරවතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. මහාරෝරවතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. කාපතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. ප්‍රකාපතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. අවිච්චිතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. අසුචි තරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. ලොහොකුඹුනරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. හඵතරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. මසුපන්නරකයෙහි උපන්නෝ මෙතෙකැ. කිහිඹී වු උපන්නෝ මෙතෙකැ. බලු වු උපන්නෝ මෙතෙකැ. කවුඩු වු පැණි වු නා වු ගුරුඵ වු ගැඬවුල් වු උපන්නෝ මෙතෙකැ. උස් වු උපන්නෝ මෙතෙකැ. ඕටි වු උපන්නෝ මෙතෙකැ. යාපක් වු උපන්නෝ මෙතෙකැ. නපුරු වු උපන්නෝ මෙතෙකැ”යි යනාදීන් සියලු සතුන්ගේ වුනි හා ඉපදීම් හා දන්තා වු මහ නුවණැති බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

49.

“දුක් නම් මේ පඤ්චස්කන්ධය යැ. එදුකට කාරණ වූයේ පඤ්ච කාමයෙහි කරන්නා වූ තෘෂ්ණාව යැ. එදුකුත් තෘෂ්ණාවත් නැති වන්නේ නිවන් දුටු කල යැ. ඒ නිවණට යන්නේ මේ පිළිවෙති නැ”යි දන සියලු දෙමයන් කෙරෙන් තමන්ගේ සිත දුරු කොට පිරිසිදු කලා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

50.

සවාසන කෙලෙසුන් නැසූ කල් තබා, බොධිසත්ව අවස්ථාවෙහි අත්පත් සක්විතිරජය හැරූ අනොමානදීතීරයෙහි මහණ වු මහබෝමධෙහි වැඩු හිඳ බුදු වන දවස් දක්වා මෙ දෙ අතුරෙහි සාවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි කයින් සීලවිපත්තියක් කරන්නා තබා, තුඩින් නොසරුපයක්2 බණන්නා තබා නො වළකා ගත හැකි සිතින් පොවා “රාහුලකුමාරයන් හැර පියා ආම්”යි ‘යසොධරා බිසොවුන් හැර පියා ආම්’යි; ‘මට සිනෙහැනි, මාගේ චක්‍රවර්ති සම්පත්තිය

1. උපන්න මළහ. 2. නොසරුවක්.

බලන්නට දෙළදෙළා හුන් මපියාණන් සුදෙවුන්මහරජාණන් හැර පියා ආම්'යි එකවටෙකුදු සිතිනුත් නො සිතා “සිල් රැකූ බුදු වැ මුළුලෝ ගලවමිහ” යන සිතින් දෙවැනි සිතක් නො සිතූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

51.

තව ද, ඇසින් රුවක් දුට, කණින් බසක් ඇසුව, තාසයට සුවදක් හමුව, දිවට රසයක් හමු වුව, කයට පහසක් ලදුව,¹ සිතට ධර්මාලම්බනයක් හමු වුව, රජගෙදෙරට නො වැද්ද දෙනු මනා වුත්² වළකන්නට සිටුවූ දෙරටුගොව්වක්හු සේ සදෙර සිහිනුවණ එළවා “මේ පඤ්චකාමගුණයෝ අතිත්‍යයහ. දු:බයහ. අතාත්මයහ. අසාරයහ. අස්ථිරයහ. ජාතිධම්මයහ. ජරාධම්මයහ. ව්‍යාධිදුකින් මරණදුකින් නො පිටත්හ. මේ පඤ්චකාමගුණයෙහි හි සැබැවින් තබා සිහිනෙනුදු නිවන් දුටු කෙනෙක් නැතැ”යි සිහිනුවණින් යෙදී පඤ්චකාමයෙහි ලොභය හැර බුදු වූ මහතාණන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

52.

“ගත්‍රයා දුන් දිව්‍යභෝජනය”යි වඩා නො වළඳ, “කළ මිටිය පිළිගැන්වූ කුඩුකැවුමැ”යි අඩු කොට නො වළඳ අහරෙහි පමණ දත අනුභව කරන්නා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

53.

“දන් අමුතු වැ සාධන නිවණෙක් නැත. අළුතැ සාධා ගත මනා ගුණයෙක් නැත. අළුතැ යටත් කොට ගත මනා දෙවියෙක් බඹෙක් නැත. හැමසත්හු ම අප නම් ඇසූ ඇසූ තෙතැ වැදූ පෙරළෙකි. ඇහින් රස් ගියගියතෙතැ සාධුකාර දෙකි. මුළු ලොව කුලගැති කොට වැඩ සිටියෙමි. මෙවිට දෙවියන් දුන් දිව්‍යඅහර වළඳ යෙහෙන් නිඳ හිඳ දවස් යවමි”යි නො සිතා රැ දවහල් “කවරක්හු දෙවිලොවැ ලා නම් ඒ භෝ? කවරක්හු බඹ ලොවැ ලා ලම් ඒ භෝ? කවරක්හු අමාමහනිවන්හි ලා ලම් ඒ භෝ? කවරක්හු නිරුදුකින් ගලවමි ඒ භෝ? කවරක්හු නිරිසන්දුකින් ගලවමි ඒ භෝ? කවරක්හු ප්‍රෙතදුකින් ගලවමි ඒ භෝ? කවරක්හු අසුරකායෙන් ගලවමි ඒ භෝ?”යි මිනිස් ලොවින් දෙවිලොවට, දෙවිලොවින් බඹලොවට, බඹලොවින් නාලොවට, නාලොවින් ගුරුළුවිමනට, ගුරුළුවිමනින් දඹදිවට, දඹදිවින් ලක්දිවට, ලක්දිවින් දඹදිවට දිවෙමින් සතුන් පිණිස ඇවිදූ නො විඩා වැ දුක් ගත් බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

1. හමුවුව. 2. නො වැද්ද මනවුන්

54.

තව ද, සවනේ ගෙවා දත් බුදු වූ කල් තබා, මොනර වැ උපන්¹ කල්හි පොවා “ලොකයෙහි බුදුහු ඇත. දහම් ඇත. කම් ඇත. කම්පල ඇතැයි, සියලු දුක් හා නුමුසු අමාමන නිවණෙක් ඇතැ”යි දන, හැදිහිලි කළ මනා තනි හැදිහිලි කළ; “මාගේ ජාත්‍යාදියට, මාගේ ආචාරයට, මා ‘මුළුලොව ගලවම්’යි සිතන මහත් වූ අදහසට, මා ‘පුරම්’යි පටන් ගත් සමකීස් පැරුමට, මා කරන්නට පටන් ගත් පක්ෂ්වභාපරිත්‍යාගයට ත්‍රිවිධ වූ අඵචයඝාතට පවක් කරණබව තුසුදුසු යයි” තමන් තකා ජාතිජාතියෙහි පවි නො කළ; “ඉදින් මම් පවක් කෙළෙමි නම්, පවක් සිතීමි නම්, මා කරණ පවි දිවැස් ඇත්තෝ බලා සිටිති. මා සිතු පව්වුසින් පරසින් දන්නෝ දන ගණිත්. එසේ දකැ එසේ දනැ ‘මුළුලෝ ගලවා බුදු වම්හ යි පතන තැනැත්තන් කරණ ද බලව’යි මට ගර්හා කෙරෙහි” අනුත් තකා ජාති ජාතියෙහි පවි නො කළ; බොධිසත්වභූමියෙහි සිටැ එක්දවසක් එක්සියවිසි-යොදනක් ගොස් සත්හැවිරිදිවයසැ එකරැයින් මැ දෙළොස්දහසක් මන්ත්‍ර ඉගෙනූ ගුරුන් පොවා නො දත් අඩුවැඩිය තුමු දනැ ඔවුනුදු උගන්වා නැවත අවුත්, තමන් හා විවාදයට සිටි බමුණන් පරදවන බහුශ්‍රැත වූ; බෝමඩෙහි හුන් තැනට සියලු දෙවියන් බිඳ ගෙනූ දිවැ ආ මහාවශවර්කිමාරයා නැති යෙළසියක් යොදුන් උස ගිරිමෙබලා නම් මහඇත්තු තමන් මුහුණ දුටුසදෙහි කෙශරසිංහයකු දුටු කැණහිල්මහල්ලකු සේ ලුහුබදවාපියන පරාක්‍රම ඇති; කළ කළ දෙයක් සිහි නැති නොවන; එකඅකුරක් බණත්, කපක් දවසුදු මියෙන්² නො බැණ හිඳුත්; එකපියවරක් ඔබත්; එකතැනක් බලත්, එකසිතක් සිතත්, හැමතනි ලෝවැඩ සලකා කරන්නා වූ නුවණින් සලකා හෙබි කට යුතු කරණ; පළමුවන දෙවන තුන්වන සතරවන ධ්‍යානයන් තමන් වසභ බවට පැමිණවූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බ්‍රත්සරණ යා යුතු.

55.

තව ද, සුමේධනාපසකාලයෙහි “ලොකයෙහි හුණක් ඇති කලු එයට විපරිත වූ සිහිලසයකුදු³ ඇතිවන්නා සේ,⁴ සසරදුකක් ඇතිකල එයට විපරිත වූ නිවණකුදු ඇත මැනැවැ”යි අනුමානයෙන් නිවන් ඇතිබව දන, සියලු වස්තුව දනමුබයෙහි හැරැ හිමාලයට වැද මහණ වැ පක්ෂ්වාහිඤජණ්ටසමාපත්ති උපදවා ආකාශයෙන් වඩිමින් දීපඛිකර

1. මු. I. II. vI මොනර තිරිසන්. 2. මුයෙන්-ඇතැම්
 3. II. IV. & V. ශිතලයකුදු 4. මු. II. II. & ඇතිවුව

සමාජසම්බුද්ධයන්ට ශුද්ධ කරන්නා වූ මාතීය විචාරා දැනු, මම ද එබඳු වූ ගුණ ඇති මහත්තට ‘මා සිය අතින් මෙහෙ කෙරෙමි’යි අහසින් බැස, කඳුරෙහි මෙහෙ කරමින් සිටූ බුදුන් වැඩි කල්හි “සාරලක්‍ෂයක් රහතුන් හා මේ බුදුන්වහන්සේ මා පිටින් වඩනාදැ ව”යි¹ සිතා එබුදුරුවනට දිවි පුද හෙවැ, “අද මම මා සිතූ කෙළෙසුන් නසා රහත්ව අමාමහනිවන් දක්නට පොහොසත්මි. එතෙකුදු වුව, වැදුදරුවන් ඇඟ මස් ලියා පලහා කා, ඔවුන් ඒ දුකින් හැඩිය දී තමා සාදුක් නිවුවා සේ, ජාතිජරා ආදී වූ සියලු දුකින් පෙළෙන්නාවූ ලොව එදුකින් හැඩිය දී, සතර අපායෙහි හී මහාවිනාසයට පැමිණිය දී මම හුදකලා වැ නිවන් දිටිමි නමි, මාගේ කරුණාවට සුදුස්සෙක් නො වෙ”යි සිතා, “බුදු වැ මුළුලොව ගලවා නිවන් දකිමි”යි සිතූදවස් පටන් ගෙණූ කුසිනාරායමහල්හි වැඩූ හෙවැ පිරිනිවන් පානා දවස් දක්වා මෙදෙඅතුරෙහි සාරාසංඛ්‍යා කප්පකයක් මුළුල්ලෙහි සහ ඔවුනුහිස්² කපා දන් නො දී, පස්පෑ දිස්නා ඇස් උදුරා දන් නො දී, තෙලියන්හි පෙළී ලේ දන් නො දී, සියලහ ඇට දක්වා ලියා පියා එක්තැනෙකූ මස් ලියා අතික්කැනූ සතුටින් රොමහම් ගන්වමින් මස් දන් නො දී, උරෙයිද දුන් පුතුන් මස් කන රාක්‍ෂසයන්ට නො දී, ගැහිකම් ගන්නා යාවකයන්ට නො දී, දිවි පියා සිල් නො රැක, සහඔවුනුරජය හැර මහණ නො වැ, මුයෙන් කිර නො හළ කල්හි මුළුලොව ගැහි කරණ නුවණ නැති වැ, ලෙහෙණ වැ ‘මුහුද දිය වාලටියෙන් ගන්නා වූ පිනිබිඳක් ඉස්නා සේ ඉස පියමි’ යන වියඹී නැති වැ, තියුණු වූ පොරොචින් කිළිල්කඩ කපා හරණා සේ අත්පා කපා දමන්නා වූ කලාබුරජහුගේ³ මුහුණ කිරිසුවද වහන අඵතූ නැති සුදේසුදුදත්කැකුළු ඇති ලදබොලදසිනාවෙන් පිරි තුබූ ප්‍රිය පුත්‍රයක්හුගේ මුහුණක් බලන්නා සේ මෙත්‍රියෙන් හා ස්තේහයෙන් බලන්නට සුදුසු වූ ක්‍ෂමා නැති වැ, දිවි පියා ද සබා නො කියා, සියලහ සුණුවිසුණු වැ යතුදු සෙණ දහස්සුවහස් හිසූ හෙතුදු ‘මේ කෙරෙමි’ කියා කළ අධිෂ්ඨානයට විරොධයක් කොට⁴, තමා ජීවිතය හා සියලු සතුන් ජීවිතය සම කොට බලන මෙත්‍රියක් නැති වැ, සඵාවගයෙහි ගිනි ගසන්නන් කෙරෙහි දු අමාරස මැඩූ ඕනන් කෙරෙහි දු සමසින් නො වැ එකපැයකුදු එක විනාඩිකාවකුදු නො යවා, හැමකල්හි මෑ සමකිස්පැරුම් පුරමින් පඤ්චමහාපරිත්‍යාග කෙරෙමින් ත්‍රිවිධ අඵවයඹී කෙරෙමින් නුවණින් යෙදී පැවැත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

1. මු. දනමැයි I & V. දවනැයි 2. සහ ඔවුනුපලන්හිස්-ඇතූමි
 3. පියරජහුගේ-සමහර. 4. නො කොට.

56 & 57

යහපත් වූ ගමන් ඇති බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

මවුන්ගේ ගමන් යහපත් නියා ව කෙසේ ද? යත්:- ඉරුගේ තේජස්, සුදුගේ සොමාගුණ, මහමුහුදෙහි ගැඹුරුගුණ, අහසින් විසල්ගුණ, පොළොවින් පළල්ගුණ මහමෙරින් උස්ගුණ, විදුලියෙන් දෙවිදුන්නෙන් වෙසතුරු! නකත්තරුගණයෙන් නානා ජාතියෙහි සත්රුවනින් නානාජාතියෙහි මලින් විසිතුරු පෑ හැම එකතැන්හි මැඩැ එවැ හනා මිහිරි කොට ලොවට දක්වාලූ රුවක් සේ තමන් සවණක් සන බුදුරස් මුළුසක්වළ ඉස්මිත් එ රුව දුටු මුළුලෝ සනහමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

58.

මල් පිපුණු පරසතුරුකැ මුලැ එක පැහැර² සතුටින් වැගිර ගිය දෙවියන් සේ තමන්ගේ මනහර රූ දුටු සියලු ඇස් ඇතියන් තමන් පාමුල්හි එක පැහැර² වගුරුවමින් යුගාන්තවාතයෙන් ඉපිලූ නැහි සුණුවිසුණු වැ වැගිර ගිය එක්ලක්ෂආට සැරදහසක් යොදුන් රුවන්මෙරෙහි සත්රුවන්සුණුකදක් සේ තමන්ගේ ශරීරයෙහි තලඇටක් පමණ තැනින් නැහි රස්කදින් අහස්පොළෝ දෙක තවරමින් වඩනා යහපත් ගමන් ඇති බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

59.

තව ද, බදුවදමල් සේ රත් වූ සඳවලා*, දවහත්තරු සේ සුදු වූ සරත්වලා, නිමීල වූ අහස්හි නිල්පැහැ, රත්වන් වූ උතුරු සයුරෙහි රළවැල එක්තන්හි අඹරා වැළ කවා අහසට නැඟු තැනක් සේ තමන්ගේ ශ්‍රීශරීරයෙන් නැහි සවනක් සන බුදුරසින් සියලුලෝකස පුරමින් හැසවමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

60.

තව ද, මහමේ වස්තා සැරහුම් හඟවා දිවන විදුලිය සෙයින් තමන් වඩනා විලස් හඟවා පළමු දිවගත් බුදුරසින් ‘දන් වැඩි දෑ යැ. දන් වැඩි ද යැ’යි සියලු ගම්නියම්ගම්රාජධානි එක හෙළා පෙරමඟට දිවවමින් වඩනා විස්මයසහිත ගමන් ඇති බුදුන් සරණ යෙමි යි බ්‍රික්සරණ යා යුතු.

1. විසිතුරු-සමභම.
2 . එකපැතිර-ඇතැම්.
* සැන්දවලා.

61.

තව ද, නකතින් නකතට නො වරදවා එළඹෙන ව්‍යුහයා සේ නිවන් දක්ක යුත්තවුන් ඇති ඇති තැනට කරුණායෙන් නො වරදවා එළඹෙමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

62.

තව ද, හැරපියා නැහී ගිය තැනැ සතුන් සිතූ ඇති දෙමිනස් හා, ගොස් වත්තැනැ සතුන් සිතූ ඇති සොමිනස් හා සම පමණ කෙරෙමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

63.

තව ද, “අප පෙර ඇසූ ගුණයට, වැඩිකලැ දුටු මනහර රුවට, සිද්ධ කළ සඵඤ්ඤායට, බොහෝකලක් පුරුදු කළ කරුණාවට, උපන් ශාක්‍යකුලයට, ලද බුද්ධරාජ්‍යයට, පුරුදු කළ අපිස්කමට මැ සුදුසු යැ කොට වදලේ”යි වත්වත් තත්ති සතුන් ලවා සාධුකාර දෙවමින්, ගුණ කියවමින්, සතුටුකළුඵ බහවමින්¹, වැඩිමහින්² වැලිපිට පෙරළවමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

64.

තව ද, හිරු ලහ වූ තැන මලායන තරු සේ වැඩි වැඩි තත්ති තමන්ගේ ආනුභාවයෙන් සියලු දෙව්බඹුන් යටත් කෙරෙමින් නිෂ්ප්‍රභ කෙරෙමින් සුළං අනු වැ යන මෙඝයක් සේ කරුණාව අනු වැ යන බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

65.

“පෙර වඩනා දුටු[†] විරුමිහ. එ මැ ආශ්වයඝීයට වැඩියෙක් නැතැ”යි පෙර දුටුවිරුන් ලවා නො සිතවා, අඵකැ දුටුවන්ට මා සන්තොෂ නො උපදවා, පිපාසා ඇති ඇති වූ විට ලද පැනක් සේ හැඳිනි නො හැඳිනි සියලු සත්ත්වලොකයා එක පැහැර තමන්ට ලොභ කරවමින් වඩනා යහපත් ගමන් ඇති බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

66.

තමන් ගෙහි වළකා ඇත්ගමන්³ යන්නට පටන් ගත් මවුන් පසුපස්සෙහි හඩහඩා හුනු බාලදරුවන් සේ “සිටුව”යි වැළකුව ද, හැර පියා සිටියැ නො හී “නැවැත කවර දවසෙකැ දක්මෝ ද? ස්වාමීනි!, නැවැත කවර දවසෙකැ වඩනේ ද? ස්වාමීනි!, නැවැත කවර දවසෙකැ

1. බාවමින්-සමහර. 2. මු. වැඩිමහෙහි.
3. ඇත්ගම් ඇගම්. ඇත්ගමන් ඇත්ගම්. ඇත්ගම්. † පෙර දුටු.

මිනියා සිත්සැනනුමක් ලබමෝ ද? ස්වමිනි!,"යි පසුපස්සෙහි හඩා වගුළු සියලු සත්ත්වලොකයා කලට සුදුසු බසින් එතෙතට සුදුසු අවවාදයෙන් සත්හිඳුවසත්හිඳුවා! වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

67.

දියෙන් නස්නා කපෑ වැසි වට වට සේ වඩවඩා පිරෙණ සක්වලකුසක් සෙයින්, වැඩි වැඩි තත්හි සියලු සත්ත්වයන් වඩ වඩා කරණ පූජා ලැබෙමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

68.

“නුඹගේ මනහර රූ දුටු හෙයින් ඇස් ලද්දමෝ නම් අපි මැ යැ. නුඹගේ කන්කලු බස් ඇසූ හෙයින් කන් ලද්දමෝ නම් අපි මැ යැ. නුඹගේ ගුණයෙහි මිහිරි විඳිනා හෙයින් සිත් ලද්දමෝ නම් අපි මැ ය. දිවි පමණින් ගැත්තමිහ. මේ ජාතියෙහි පටන් නිවන් දක්නා ජාති දක්වා නුඹ සරණ යමිහ” යන බස මුත් “කුමකට ආදෑ ද? කුමකට වැඩිදෑ ද?” යන නො දත්වණක් නැති වැ දුටුදුටුවන් ඇසූඇසූවන් බිණුබිණුවන් ගැති කෙරෙමින් සිනෙහැති කෙරෙමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

69.

සඳ නැගි අහසක් සේ වන්වන්තැන හොබවමින්, ඇස් උදුරාපු මුහුණක් සේ හැරැපියා ගියතැන් අශ්‍රීක කෙරෙමින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

70.

මනුෂ්‍යත්ව පස්සෙහි හුනු කෙළිලොලුන් සෙයින් තමන් පස්සෙහි හුනු සිත්සැනනුම් කැමැතියන් සිත් නිවමින් සනහමින්; වෘෂභරාජයා පස්සෙහි ගමන් ගත් ගෝකුලයක් සෙයින් තමන්ගේ ශ්‍රීපාදය බලබලා තමන් පස්සෙහි ගමන් ගත් මහණ බමුණුපිරිවරින් වඩනා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

71.

තව ද, කොදිවි - මහදිවි - මේරු - යුගන්ධර - සක්වලගල් - මහ පොළෝ මුලිනිපිරි කෙළසුවහසක් සක්වල එක පැහැර බමන කප් කෙළවරක් සෙයින් පසුපස්සෙහි හුනු දිව්‍ය බ්‍රහ්ම-නාග සුපච්ඡි

1. සත් හිඳුව හිඳුවා.

ශ්‍රමණ - බ්‍රාහ්මණ - හින්දු - හින්දුණි - උපාසක - උපාසිකාදීන් විසින් හා 'අවසරයක් ලද තන්හි දන් දෙමිහ'යි බඩු පුරා ගෙණූ යන සියදහස් ගණන් ගැල්සක්හඩින් හා, පිඹිනා සක්හඩින් හා, ශරණා ගතවුපසැප්ර - පරදු:බදු:බිත - කරුණානිධාන - ත්‍රිභවනවුඩාමණි - ධම්මඛිගාප්‍රවාහ - ධම්මාහරණාලංකෘත - සච්ඤ - ශාක්‍ය ශිරොමාණිකෘ - යනාදි විරිදු පිඹු යන කාහලඹබදයෙන් හා, දෙවිමිනිසුන් ගසන මහිභුබෙරහඩින් හා, වැඳු වැඳු පසු බැසෑ බැසෑ දෙඅන් මුදුනෙහි තබනබා තමන් රුව බලබලා සැනහි සැනහී යන මහබඹපිරිවරින් හා, පරසතුමල් දමමින් මදරා මල් ඉසිමින් තල්වැටවාමර සලමින් සතුටු වූ දිවසඵ හිස සිසාරමින් පුද පිණිස නෘත්‍යාභිතවාදෘ පවත්වමින් එක්පසෙක්කි නික්මු ගත් අනන්තාපයානිතදිවෘපරිවාරයෙන් හා, පෙණ දහස් සුවහස් මවා කඳු බැදි කණ්ඨමාණිකෘයෙහි ආලොකයෙන් මුළු ලොව එකාලොක කෙරෙමින් පෙරමහෙහි කඩුපුල්මල් වන වනා පෙණපතර බිමු ඔබඹබා වදිමින් පසුබස්නා අනේසුවහස් ගණන් දිවෘනාගපරිවාරයෙන් හා, පසුවවණි පියා විදහා ඒ රුවෙහි කළ ලොහයෙන් හැඳු පියා යා නො හී ඇසි පිය නො සොල්වා බලබලා පසුපස්සෙහි ගමන් ගත් යෙළසියයක් යොදුන් ගරුධිරාජයන් සියදහස්ගණනින් අහස්කුස වසමින්, එබු එබු පය පිළිගන්නා පිණිස මහපොළොව බිඳ නැගී මහගැල් සක් සා පියුම් මඩුන් මෑ පැනූ නැගී රෙහෙණුකදින් අකනිටාබඹලොව දක්වා සියලු සක්වළ සුවද ගන්වමි; ශ්‍රී පාදය දික් කළවිටු මෑ මහමෙර සේ වූ උස්තැන් එබී වළතැන් පිරි බිම සම කෙරෙමින්; එබුඑබු පයට පූජා පිණිස මහපොළොව පළා පැන නැගී සත්රුවනින් වඩනා මහ කඵවඳු තරුකැල පිපි අහස්කුසයක් සේ විසිතුරු කෙරෙමින්; ධූහූ ගත් තණ මුයෙන් වැගිරෙණබව නො දැනූ කර බිඳු ගෙණූ ඇඟ නමා ගෙණූ ඇස් මරා ගෙණූ මිනිසුන් බව නො දැනූ පසුපස්සෙහි යන වල්මුවකැල සියදහස්ගණන් විසින්; රන්වන්බුදුරස් දකූ සතුටින් මිහිරිහඩ හඩා ආදරයෙන් ගල්උඩින් ගස්උඩින් බිමට බැසූ පසුපස්සෙහි යන ගිරා-මොනර-සැලලිහිණි-සක්වා-රජ හස් ආදි පක්ෂීන් සියදහස්ගණන් විසින්; වැඩිවැඩිතන්හි මුලූ සිටු අඟ දක්වා පිපී ගිය ගසින් මල් ගෙනූ අවුත් අහස්හි වියන් කොට බඳනා සැදූ ඇති උපාසකයන් බඳු ඇඟට සුව දෙන පවනින්; "අද සෙමෙන් වඩිති. අද වෙළෙඹ වඩිති" යන වෙනසක් නැති වූ ධර්මිඡධ රජදරුවන් දවසෑ සම වූ පවත්නා සදමඛලක් සේ බුදු වූ දවස් පටන් ගෙණූ පිරිනිවන් පානා දවස් දක්වා අතුරෙහි පත්සාලිස් හවුරුද්දෙහි එපයින් එපය දෙඅතුරෙහි

කේලොමක්! සා ද වැඩිඅඩුවක් නො කොට වඩනා මනහර ගමන් ඇති; වැඩු හිඳු වේව යි, වැඩු සිටු වේව යි, වැඩු හෙවු වේව යි, “යෙම”යි සිතා නඟනවිටු කවරදවසකුත් නො වරදවා දකුණු ශ්‍රීපාදය මැ දික් කෙරෙමින්, දණින් දණ නො ගටා, කලවා පසු නො බස්වා, නො දඩි කොට, ඇතින් ඇතට නො කෙළවා, නැවෙක්හි තබාලු රන්පිළිමයක් සේ පෙකෙණියෙන් මත්තෙහි ශ්‍රීශරීරය නො සොල්වා, දෙඅත නො දමා, ශ්‍රීශරීරයෙහි ඩහ නො සොල්වා, උඩ නො බලා, ඉතා කර බහා බිම නො බලා ශ්‍රීමුඛය නමා ඇත් මැත් නො බලා, බුදු වැ වජ්‍රාසනයෙන් බැසෑ පොළොව බැලූ දවස් පටන් ගෙණෑ කුසිනාරායමහලු පිරිනිවන් පානට වැඩු හෝනා සල්ගස් දෙක බලන තැන් දක්වා දෙඅතුරෙහි නවවියතක් පමණින් අඩුයෙකු වැඩියෙකු ඇස නො හෙළා, මුළුලොව සතහමින්; සැදහැතියන් වියරු හෙළවමින්; කීර්තියන් මත් බිඳිමින්; වඩනා රු දක වොටුනු හා එක් කොට හිසකේ කපා රජය හැර මහණ වූ පසුපස්සෙහි එන රාජකුමාර පරිවාරයෙන් හා; අසුකෙළක් පමණ ධන හැරපියා මහණ වන බමුණුපිරිවරින් හා, මහානිධාන හැර මහණ වන වෙළෙඳපිරිවරින් හා, නොයෙක්සුව හැර මහණ වන ශුද්‍රපිරිවරින් හා; අනු දහසක් භංසයන් පිරිවරා විත්‍රකුටපච්ඡයෙන් නික්මුනු රන්වන් ධෘතරාෂ්ට්‍රභංසරජයාගේ විලාසය තමන් නියකන්තක් නො වටනා කොට, අටදහසක් මතැත්පොටුමැද නිකුත් සඵාඩගයෙන් සුදු වූ සදත්මතැත්හු බැලූබැලූවන් ඇසට නො මිහිරි කෙරෙමින්; තරුගණමැද දිලියෙන පූණිවන්ද්‍රයා තමන්ගේ ශ්‍රීපාදය පිස්නා බිස්සක් දු නො වටනා කෙරෙමින්; සුවාසු දහසක් මැණික් මැද තුබූ වක්‍රවර්තිමාණිකාරත්තය, නොයෙක් දහස් සක් පිරිවර මැද ගමන් ගත් දකුණුසකය යනාදී සියලු මධුරවස්තූන්ගේ මිහිරි තාක් තමන් ශ්‍රීයෙන් පරදවමින්, බැලූබැලූවන් ඇසෑ අමා ඕමින්; සිකුසිකුවන් සිකු අමාමහනිවන් ඕමින් වඩනා මිහිරි ගමන් ඇති බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

72.

තව ද, බුදු වැ ධම්මසක්පවතුන්සුතන් දෙසමින් “ද්වෙමෙ, හික්ඛවෙ අන්තා පබ්බජිතෙන න සෙවිතබ්බා” යනාදීන් නඟා ගත් බසෙහි පටන් ගෙණෑ පිරිනිවන් පානට හෙවු “අප්පමාදෙන සම්පාදෙඨ” යන්නෙන් නිමවා වදළ බස් දක්වා මෙදතුරෙහි එක අකුරකුදු ව්‍යථි කොට නො වදරා, හැම ආදිකල්‍යාණ කොට, හැම මධ්‍යකල්‍යාණ කොට, හැම පයථිවසානකල්‍යාණ කොට, හැම නිවන්රසයෙන් මිහිරි කොට, හැම

1. කෙහෙලුමක්.

සත්තවයන්ට වැඩ සාධන පරිද්දෙන්, කී කීවා කළකළවුන් සියලු දුකින් මිදී අමා මහනිවන් වදනා පරිද්දෙන්, ප්‍රෙතයන් කණු හුන, උන් දෙවතා වන පරිද්දෙන්, මඩුවන් කණු හුන, ඔවුන් ඒ ශරීරයන් හැර දිව්‍ය ශරීරයෙන් සිටු එ මැ මුල් කොට නිවන් දක්නා පරිද්දෙන් මතැතුන් කණු හුන, ඔවුන් සිටි සේ සිටු පිය නො හී දළ බිමැ ඇනැ, ශ්‍රීපාදයෙහි රත්පැහැයෙන් තමන්ගේ මුහුණ සින්දුර ගල්වාලුවා සේ රත් කෙරෙමින් වැදූ නැහී යන පරිද්දෙන්, මිහිරිබස් බණන සේ දන්තා; සියලු බුදුන් වන්, සියලු දුක් නො වන්, අමාමහනිවන් පසක් කළ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

73.

තව ද, “එකො ලොකො: සබ්බෙ සත්තා ආහාරධීතිකා. ද්වෙලොකා: නාමං ච රූපං ච. තයො ලොකා: නිස්සො වෙදනා. වත්තාරො ලොකා වත්තාරො ආහාරා. පඤ්ච ලොකා: පඤ්චු පාදනක්ඛන්ධා. ඡලොකා: ඡ අඤ්ඤානිකානි ආයතනානි. සත්ත ලොකා: සත්ත විඤ්ඤාණධීතිසො. අභ් ලොකා: අභ් ලොක ධම්මා. නව ලොකා: නව සත්තාවාසා. දස ලොකා: දසායතනානි. ද්වාදස ලොකා: ද්වාදසායතනානි. අට්ඨාරස ලොකා: අට්ඨාරස ධාතුයො” යි තමන් සේ වූ බුදුකෙනෙකුන් මුත් අනික් කෙනකුන්ට නො හැඟෙන සංස්කාරලෝකය දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

74.

තව ද, සියලු සතුන්ගේ ආශය - අනුශය - වරිතා ‘ධිමුක්ති ආදි වූ ගුණ තමන් සිත්හි ස්වරූපයක් සේ දන්තා හෙයින් සත්තවලෝකය දන්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

75.

තව ද, “එක්සක්වලෙක් අයමින් විතරින් දෙළොස්ලක්ෂ තුන් දහස්, සාර1 සියපණස් යොදනෙක. එ මැ සක්වල වටින් සතිස් ලක්ෂ දසදහස් තුන්සියපණස් යොදනෙකැ” යි කියා තමන්ගේ නුවණ නැමැති තරාදියෙහි ලා කිරා දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

76.

තව ද, “එක් සක්වලෙකැ මහපස්පොළොව දෙලක්ෂසතළිස් දහසක් යොදුන් පමණ බොල ඇත්තේ යැ. ඒ පස්පොළොව රැඳවූ දියපොළොව සතරලක්ෂඅසූදහසක් යොදුන් පමණ බොල ඇත්තේ යැ. ඒ දියපොළොව

1. තුන්.

දැරූ වාපොළොව නවලක්ෂ්‍යයට දහසක් යොදුන් පමණ බොල ඇත්තේ යැ”යි තමන්ගේ නුවණින් යටුවම් කොට පිරිසිදු දත් බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

77.

තව ද, “මෙසේ සිටි මේ ලොවැ මහමෙර සුවාසුදහසක් යොදුන් පමණ සාගරයෙහි ගැලී සිටියේ යැ. සුවාසුදහසක් පමණ යොදුන් නැගී සිටියේ යැ. අයමිනිදු සුවාසුදහසක් යොදුන් පමණ යැ. විතර්නුදු සුවාසුදහසක් යොදුන් පමණ යැ. ඒ මහ මෙර සුවීදිග්ගාගය රිදීමය යැ. එසේ හෙයින් ඒ මුහුණෙහි පෑ පතළ ඒ දිගැ මුහුදු දිය විරිවාපි රිදී සේ සුදු යැ. එ මැ මේරුව දකුණු මුහුණ ඉන්ද්‍රනීලමණිමය ය. එහෙයින් ඒ දිගැ මුහුදු දිය නිල්පැහැ වෙයි. එ මැ මහමෙර පශ්චිමදිගාව පබළුමය යැ. එහෙයින් ඒ දිගැ මුහුදු දිය පබළුමයෙහි පෑ සේ රතැ. එම මෙරගල උතුරුදිගැ මුහුණ රත්මය යැ. එහෙයින් එදිගැ මුහුදු දිය රත්වත් පැහැ යැ”යි කියා මෙසේ අනුන්ගේ උපදෙශයක් නැති වූ තමන්ගේ බුද්ධීන් මැ පිරිසිදු දත් බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

78.

තව ද, “සුගන්ධරපච්චතය තෙමේ සුවාසුදහසක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් දෙසාළිස් දහසක් යොදුන් පමණ ගැලී සිටියේ ය. දෙසාළිස්දහසක් යොදුන් නැගී සිටියේ යැ. ඊශධර පච්චතය තෙමේ දෙසාළිස්දහසක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් එක්විසිදහසක් යොදුන් පමණ ගැලී සිටියේ යැ. එක්විසි දහසක් යොදුන් පමණ නැගී සිටියේ යැ. කරවිකපච්චතය එක්විසිදහසක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් දසදහස් පන්සියක් යොදුන් පමණ ගැලී සිටියේ යැ. දසදහස් පන්සියයක් යොදුන් පමණ නැගී සිටියේ යැ. සුදභීතපච්චතය දසදහස් පන්සියක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් පන්දහස්දෙසිය පණස් යොදුන් පමණ ගැලී සිටියේ යැ. පන්දහස්දෙසියපණස් යොදුන් පමණ නැගී සිටියේ යැ. නෙමිකධරපච්චතය පන්දහස් දෙසියපණස් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් දෙදහස් සසිය පස්විසි යොදුන් පමණ ගැලී සිටියේ යැ. දෙදහස්සසිය පස්විසි යොදුන් පමණ නැගී සිටියේ යැ. විනනකපච්චතය දෙදහස් සසිය පස්විසි යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් එක්දහස් තුන්සියදෙළොස් යොදුන් දෙගවු පමණ ගැලී සිටියේ යැ. එක්දහස් තුන්සියදෙළොස් යොදුන් දෙගවු පමණ නැගී සිටියේ යැ. අශ්වකණ්ණිපච්චතය එක්දහස්තුන්සියදෙළොස් යොදුන් දෙගවු පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඉන් සසියපණස් යොදුන් ගව්වක් පමණ ගැලී

සිටියේ යැ. සසියපණස් යොදුන් ගව්වක් පමණ නැති සිටියේ යැ” යි කියා තමන්ගේ කෑණයෙන් පිරිසිදු දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

79.

තව ද, සුමෙරු යැ, යුගඤ්ඤ යැ යනාදී වූ පච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු සිද්ධන්තසාගර නම් වෙයි. එහි පැන් මොනරපිලක් පවා ලුව හොත් ගැලී යන පමණ සියුම්බව ඇත්තේ යැ. එහි සුනෙරුපච්චාසනයෙහි සිටැ යුගඤ්ඤපච්චාසන අතුරෙහි සිද්ධන්ත සාගරය සුවාසුද්දහසක් යොදුන් පමණ පළල ඇත්තේ යැ, යුගඤ්ඤපච්චාසනයෙහි සිටැ ඊශධරපච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු දෙසාලියද්දහසක් යොදුන් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. ඊශධරපච්චාසනයෙහි සිටැ කරවිකපච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු එක්විසිද්දහසක් යොදුන් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. කරවිකපච්චාසනයෙහි සිටැ සුද්දහිතපච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු දස දහස්පන්සියක් යොදුන් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. සුද්දහිතපච්චාසනයෙහි සිටි නෙමිඤ්ඤපච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු පන්දහස්දෙසියපණස්-යොදුන් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. නෙමිඤ්ඤපච්චාසනයෙහි සිටැ විතතකපච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු දෙදහස්සියපස්විසියොදුන් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. විතතකපච්චාසනයෙහි සිටි අශ්වකණිපච්චාසන අතුරෙහි මුහුදු එක්දහස්තුන් සියදෙළොස්යොදුන් දෙගව්වක් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. මෙහි සුනෙරුව පිරිවරා සුගඤ්ඤපච්චාසන සිටියේ ය. සුගඤ්ඤපච්චාසන පිරිවරා ඊශධරපච්චාසන සිටියේ යැ. ඊශධරපච්චාසන පිරිවරා කරවිකපච්චාසන සිටියේ යැ. කරවිකපච්චාසන පිරිවරා සුද්දහිතපච්චාසන සිටියේ යැ. සුද්දහිතපච්චාසන පිරිවරා නෙමිඤ්ඤපච්චාසන සිටියේ යැ. නෙමිඤ්ඤපච්චාසන පිරිවරා විතතකපච්චාසන සිටියේ යැ. විතතක පච්චාසන පිරිවරා අශ්වකණිපච්චාසන සිටියේ යැ”යි ගුරුකෙනකුන් අතින් අසා නො දනැ, ශාස්ත්‍රයක් බලා නො දනැ, තමන්ගේ ස්වයම්භූඥනයෙන් දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

80.

තව ද, “හිමාලයපච්චාසන පන්සියක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. අයමින් විතරින් තුන්දහසක් යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. වට නවදහසක් යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. මේ හිමාලයපච්චාසන නම් සියාරා වැහෙන්නා වූ පන්සියක් ගඟිගාවෙන් හෙබවී සිටියේ යැ. මෙහි අනවතස්තවිල දිගින් ද පළලින් ද ගැඹුරින් ද පණස්පණස්යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. මෙසේ මැ කණිමුණ්ඩ නම් විල ද, රචකාර නම් විල ද, ඡද්දන්ත නම් විල ද, කුණාල නම් විල ද, මඤ්ඤි නම් විල ද, සිංහප්‍රකාප නම් විලදැයි යන මේ විල් සය ද පණස්පණස්යොදුන් දිග පළල යැ. එපමණ ගැඹුර

ඇත්තේ යැ. මොවුන් අතුරෙහි අනවනස්ත නම් විල තෙම සුදැසීනකුටය, විත්තකුටය, කාලකුටය, ගන්ධමාදනකුටය, කෙලාසකුටය යන මේ පච්ච පසින් පිරිවරණ ලද්දේ යැ. එහි සුදැසීනකුටය, ස්වණීමය යැ. දෙසියක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඇතුළට නැමී සිටියේ කවුඩුකුඩක් වැනි සටහන් ඇත්තේ යැ. ඒ විල වසා සිටියේ යැ. විත්තකුටපච්චතය සචරත්තම යැ. කාලකුටපච්චතය තෙමෙ අඳුන්වත්පැහැ ඇත්තේ යැ. ගන්ධමාදනපච්චතය තෙමෙ පස් ආදියෙන් මිශ්‍ර වැ තිබෙන්නේ යැ. ඇතුළතින් මුට්ඨවත්පැහැ ඇත්තේ ය, කඵචුල් ආදි මුලගන්ධය, සඳුන් ආදී සාරගන්ධය, සරල ගස් ආදි හරනැතිනෙතැ සුවඳ ය, ලමහආදි සුඹුළුවුවඳ ය, ගිවුළු ආදි වූ පොත්තෙහි සුවඳ ය, සඳෙලමලආදි සුවඳ ය, තමලආදි පත්‍රගන්ධ ය, නාමල්කෙසුරු ආදි මල්සුවඳ ය, ජාතිඵලආදි වූ ඵලගන්ධ ය, හැමපරිද්දෙන් සුවඳ ඇතිහෙයින් ගන්ධගන්ධය යි යන දශවිධගන්ධයෙන් බොහෝ කොට ගැවසී ගත්තේ යැ. නොයෙක් විභාගමාණධයෙන් ගැවසී ගත්තේ ය. ගුණුපොහෝ දවස්හි දිලියෙන අභුරුරූපක් සේ සිටින්නේ යැ.

එහි මැ නැඳුමුලක නම් පච්චතයෙහි පසේබුදුන්වහන්සේ වරුන්දෑ වසන තැන රත්ගුහායැ, මැණික්ගුහා යැ, රිදීගුහා යැ යි තුන්ගුහායෙක් ඇත. ඔවුන් අතුරෙහි මැණික්ලෙන දෙර යොදනක් උස යොදනක් පළල මැස්ප්පසක නම් ගසෙක් ඇත. ඒ වෘක්ෂයෙහි! දියෙහි ගොඩෙහි පුප්පා හැමමල් මැ පිපෙන්නේ යැ. එහි විශෙෂයෙන් හැම පසේබුදුන්වහන්සේ වඩනා දවස් මැ, සිසාරා සචරත්තමය වූ මඵවෙක් වෙයි, එහි හමදනා වාතයෙක් කසළ හැමදෑ දමයි. එක්වාතයෙක් සත්ඵවත්වැලි තනයි. දිය ඉස්නා එක්පවනෙක් අනවනස්ත විලින් දිය ගෙණවුත් ඉස්නේ ය. සුවඳ කරණ එක්පවනෙක් සියලු සුවඳරුකින් සුවඳ ගෙනෙන්නේය. මල් බිඳිනා එක්පවනෙක් මල් කඩා වගුරුවයි. අතුරන්නා වූ එක් පවනෙක් හැමතන්හි මැ මල් අතුරයි.² එහි හැමවේලෙහි මැ ආසන පණවා තිබේ මැ යැ. එහි පසේබුදු වූ දවස් ද පොහෝ කරණ දවස් ද පසේබුදුන් වහන්සේ එයට වැඩැ පණවනලද ආසනයෙහි වැඩැ හිඳිනාසේකැ. උන්වහන්සේ වැඩැහුන් ඉක්බිති සෙසු පසේබුදුන්වහන්සේවරුන්ද ද අවුත් පණවන ලද ආසනයෙහි වැඩැ හිඳ එක්කරා සමාපත්තියකට සමවැදෑ සමාපත්තීන් නැඟෙන සෙයෙකැ. ඉක්බිති හැමදෙනාවහන්සේට පළමු පසේබුදු වූ වහන්සේ, අඵතැ පසේබුදු වැ වැඩි වහන්සේහැමදෙනාවහන්සේට අනුමොදනා පිණිස “තෙපි කෙසේ පසේබුදු වූ ද?” යි කමටහන් විචාරණ සේකැ. එවේලෙහි පසේබුදුන් වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ උදනබ්‍යාකරණගාථා වදරණ

† ගන්ධ. 1. වෘක්ෂයකෙම-හැම 2. අතුරෙහි-බොහෝ

සෙයෙකැ. මෙසේ මේ ගැබ්මාදනකූටය තෙම පසේබුදුන් වහන්සේවරුන්දට වසන තැන වෙයි.

කෙලොසකූටය රජතම යැ. චිත්‍රකුටාදි සියලු පචීතයෝ මැ සුදැකීතපචීතය හා සම වූ උස හා සටහන් හා ඇත්තාහ. චිත්‍ර කුටාදිපචීතයෝ හැමදෙන මැ අනවතජ්නවිල සිසාරා වසා සිටි යාහ. මේ හැම පචීතයෝ මැ පළලින් පණස් පණස් යොදුන් ඇත්තාහ. උසින් දෙසියක් යොදුන් පමණ ඇත්තාහ. ඒ පචීතයෝ දේවතාවන්ගේ හා නාගයන්ගේ ආනුභාවයෙන් වැසී වස්වති. ගඬගාවෝ එයට මැ වදිති. ඒ සියලු ජලය අනවතජ්නවිලට වදනේ යැ. හිරසඳ දෙදෙන දකුණුදිගින් උතුරුදිගින් යත්තාහු පචීත අතුරෙන් ඒ විලට ආලොක කෙරෙති. ඉදුරා මුදුනෙන් යන සමයෙහි ආලොක නො පතුරුවති. එහෙයින් “අනවතජ්නය” යි නම් වී. එහි රත්තමය වූ මනොඥ වූ පියගැට පඩික්කි ඇති මස්කැස්බන් තැනි දෞඤා සේ නිමිල වූ ජල ඇති නහනතොට ඇති. ඔහු ද ඒ අනුභව කරන්නා වූ ජනයාගේ සාධාරණ වූ කුශලකම්යෙන් මනා කොට මවනලදහ. එහි පසේ බුදුන්වහන්සේ ද රහතුන්වහන්සේ ද නහනසේකැ. සෘද්ධිමත් වූ සෘෂ්ටිවරයෝ ද නහති. එහි දේවතාවෝ ද යක්ෂාදීහු ද උයන් කෙළි කෙළනාහ.

ඒ අනවතජ්නවිලෙහි සතරදිගැ සිංහමුඛය, හස්තිමුඛය, අශ්වමුඛය, වෘෂභමුඛය යි සතරමුඛයෙක් වෙයි. ඒ සතර මුඛයෙන් සතර මහාගඬගාවෝ පවත්නාහ. සිංහමුඛයෙන් හුනුවා වූ ගංතෙඳ සිංහයෝ බොහෝ වන්නාහ. හස්තිමුඛයෙන් හුනු ගං තෙඳ ඇත්තු බොහෝ වෙති. අශ්වමුඛයෙන් හුනු ගංතෙඳ අශ්වයෝ බොහෝ වෙති. වෘෂභමුඛයෙන් හුනු ගංතෙඳ වෘෂභයෝ බොහෝ වෙති. තව ද, පූර්වදිගින් නික්මුනු ගඟ අනෝතක්කවිල තුන්විටෙකැ පැදකුණු කොට අනික් තුන්මුඛයෙන් නික්මුනා වූ ගඟට නො වැද තැඟෙනහිරිදිගින් සමුද්‍රයට වන. බස්නාහිරින් හා උතුරුදිගින් හා නික්මුනු ගඬගාවෝද විල තුන් තුන් විට පැදකුණු කොට සෙසු ගඟට නො වැද බස්නාහිරින් ද උතුරු දිගින් ද මුහුදට මැ වදිති.

දකුණුදිගින් නික්මුනු ගඟ විල තුන්විටෙකැ පැදකුණු කොට තෙසු ගඟට නො වැද දකුණුදිගින් ඉදුරා† ගලතල පිටින් සැටයොදුනක් ගොස් සරස සිටි පචීතය පැහැරැ නැගී වටින් තුන්ගව්වක් පමණ ජලධාරාවක් වැ ආකාශයෙන් සැටයොදනක් පමණ තැන් ගොස් කියග්ගල නම් අතලගල හින. ඒ අතලගල ජලධාරාවෙහි වෙගයෙන්

† ඉදිවුරා.

බිඳුනේ පණස්යොදුන් පමණ නියග්ගලා නම් පොකුණේක් වී යැ. ඒ පොකුණ මියර බිඳු ගෙණූ අතලගලට වැදූ සැටයොදනක් ගොස් නැවැත සතපොළොව බිඳු ගෙනූ උමගින් සැටයොදනක් ගොස් අවුරා සිටි විෂ්ඨා නම් පච්ඡයෙහි ගැසී හස්තතලයෙහි ඇඟිලිපස මෙන් ධාරා පසක් වැ පවත්නි. ඒ ගඬිගා තුන්වටක් විල පැදකුණු කොට ගිය තැන් ආවටට ගඬිගා නම් වී යැ. ඉඳුරා! සැටයොදනක් අතලගලපිටින් ගිය තැන කාලගඬිගා නම් වෙයි. සැටයොදනක් ආකාශයෙන් ගිය තැන ආකාශගඬිගා නම් වෙයි. නියග්ගල නම් අතලගල පණස් යොදුනක් පමණ දිය සිටි තැන නියග්ගල නම් පොකුණේක් වී යැ. ඒ පොකුණ මියර බිඳු ගෙණූ අතලගලට වැදූ සැටයොදනක් ගිය තැනූ බහලගඬිගා නම් වෙයි. උමගින් සැටයොදනක් ගියතැන උම්මග්ගගඬිගා නම් වෙයි. විෂ්ඨා නම් සරස සිටි පච්ඡය පැහැරූ ධාරා පසක් වැ පැවැති තැනූ ගඬිගා යැ යමුනා ය, අවීරවනි යැ, සරඹු යැ, මහී යැ යන පස්තමක් ලදු. මෙසේ මේ ගඬිගාවෝ පස්දෙන හිමාලයපච්ඡයෙන් පවත්නාහ.

ජද්දන්ත නම් විල මැද දෙළොස්යොදුනක් පමණ තැන සෙවෙල් ආදී යමක් මැ නැති හෙයින් ඉඳුනිල්මිණිඊසක් බඳු ජලය මැ සිටිනේ යැ. එයට ඉක්බිති යොදනක් පළල ඇති හෙල්මැලිවනය ඒ ජලය සිසාරා සිටියේ යැ. එයට ඉක්බිති යොදනක් පමණ පළල ඇති රත්මහනෙල් වනය සිසාරා සිටියේ යැ. ඊට ඉක්බිති වැ යොදුනක් පමණ පළල ඇති සුදුමහනෙල් වනය සිසාරා සිටියේ යැ. ඊට ඉක්බිති වැ යොදනක් පමණ පළල රත්පියුම්වනය සිසාරා සිටියේ යැ. ඊට ඉක්බිති වැ යොදනක් පළල ඇති ඇඹුලවනය සිසාරා සිටියේ යැ. මේ සත්වනයට ඉක්බිති වැ හෙල්මැලිආදියෙන් මිශ්‍ර වූ වනය යොදුනක් පළල වැ සිසාරා සිටියේ යැ. ඊට ඉක්බිති වැ ඇතුන් පොහොනා පමණ දියෙහි යොදනක් පළල ඇති රත්හැල් වනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ දිය කෙළවර පස්වණක් පැහැ ඇති මලින් ගැවැසී ගත් කුඩා කුඩා ගසින් යුක්තවූ වන යැ. මෙසේ මේ කී දසවනය යොදුන් යොදුන් පළල පැතිරූ සිටිනේ යැ. ඊට ඉක්බිති වැ සිහින්මැවනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ මහ මෑ වනය යැ. ඊට ඉක්බිතිවැ උඳු වනයයැ. ඊට ඉක්බිති වැ නියඹරාවනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ ලබුවනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ කොමඩුවනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ පුවක්ගස් පමණ දඩුඇති උග්වනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ ඇත්දළ පමණ පක් ඇති කෙහෙල්වනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ සැළ පමණ පක් ඇති කොස්වනය

1. ඉදිවුරා ඇතැම්.

යැ. ඊට ඉක්බිති වැ පැණියෙන මහදකැති පමණ පලු¹ ඇති සිනිඹලාවනය යැ. ඊට ඉක්බිති ගිවුළුවනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ නොඑක් නොඑක් එල ඇති ගසින් යුක්ත වූ මහාමිශ්‍රකවනය යැ. ඊට ඉක්බිති වැ හුණුවනය යැ. හුණුවනය සිසාරා පඵතයෝ සත්දෙනෙක් සිටියහැ.

ඒ පඵතයන්ගේ පිට දිශාවෙහි ආදි වූ පඵතය වූල්ලකාල නමැ. දෙවන පඵතය මහාකාල නමැ. ඊට ඉක්බිති පඵතය වන්ද්‍රපාර්ශ්ව 1 නමැ. ඊට ඉක්බිති පඵතය සුයඹිපාර්ශ්ව 2 නමැ. ඊට ඉක්බිති පඵතය මණිපාර්ශ්ව නමැ. ඊට ඉක්බිති පඵතය රජකපාර්ශ්ව නමැ. සත්වන වූ සත් යොදුන් උස ඇති ස්වණිපාර්ශ්ව පඵතය ඡද්දන්තවිල සිසාරා පාත්‍රමුවවිටක් මෙන් සිටි යේ යැ. ඒ පඵතයාගේ ඇතුළත ස්වණිවණි යැ. එයින් නික්මෙන රත්වත්පැහැයෙන් ඡද්දන්තවිල නැංගා වූ ලහිරුමඬලක් මෙන් හොබනේ යැ. පඵතයන් අතුරෙන් එක්පඵතයක් සයොදනක් උස ඇත්තේ යැ එක් පඵතයෙක් පස්යොදනක් උස ඇත්තේ යැ. එක් පඵතයෙක් සතරයොදනක් උස ඇත්තේ යැ. එක් පඵතයෙක් තුන්යොදනක් උස ඇත්තේ යැ. එක් පඵතයෙක් දෙයොදනක් උස ඇත්තේ යැ. එක් පඵතයෙක් යොදනක් උස ඇත්තේ යැ.

මෙසේ සත් පඵතයෙන් පිරිවරණ ලද්ද වූ මේ ඡද්දන්තවිලට ඊශානකොණයෙහි ජලකණිකාසහිත පවත් හමනා තන්හි මහත් වූ නුගයෙක් ඇත. එ ගස කඳ වට පස්යොදනක් පමණ ඇත්තේ යැ. මූල සිටැ වෙළෙපට සත්යොදනක් පමණ උස ඇත්තේ යැ. සතරදිගට ගිය මහාශාඛා සයොදුන් සයොදුන් පමණ යැ. උඩු බලා නැගි මහාශාඛාව ධයොදනක් උස ඇත්තේ යැ. එ නුගගස මූලැ සිටැ අගට තෙළෙස්යොදනක් උස ඇත්තේ යැ. උතුරුදිග අකුකෙළවර. සිටැ දකුණුදිග අකුකෙළවරට දෙළොස් යොදනක් පමණ ඇත්තේ යැ. නැගෙනහිර අකුකෙළවර. සිට බස්නාහිර අකුකෙළවරට දෙළොස් යොදනක් පමණ ඇත්තේ යැ. අටදහසක් අරඵයෙන් හොබනේ යැ. එ වෘක්ෂය මුඩු වූ ඉදුනිල් පඵතයෙක් සේ හොබනේ යැ. ඡද්දන්තවිලට බස්නාහිර රත්පඵතයෙහි දෙළොස්යොදුන් පමණ රත්ලෙනැ ඡඩ්දන්ත නම් හස්ති රාජතම වණිසමයෙහි අටදහසක් ඇතුන් පිරිවරා සිටිනේ යැ. ගිම්සමයෙහි ජලකණිකායෙන් යුක්ත පවත් පිළිගණිමින් මහ නුගරුකමූලැ අරඵ අතුරෙහි සිටිනේ යැ.

ඉක්බිති මැකිනී නම් විල මැද පස්යොදනක් පමණ තැන සෙවෙල් ආදි නැති වැ ප්‍රසන්න වූ ජලය සිටිනේ යැ. එයට ඉක්බිති වැ

1. පැණියෙන පලු. 2. පාර්ශ්වපඵත

පා ගන්නා දියෙහි දෙගව්වක් පමණ පළල ඇති හෙලපියුම්වනය විල සිසාරා සිටියේ යැ. එහි නෙලුඹුදළි නඟු ලිස් පමණ වෙයි. නෙලුඹල මහබෙර පමණ වෙයි. එහි එකිඑකී පුරුකැ ලාසු ලාසු පමණ කිරි ඇත. මල් පිපෙන සමයෙහි වාතය රේණුසලා නහා නෙලුම්පතෙහි පිහිටුවන්නේ යැ. එහි ජලබිත්දු හෙන්නේ යැ. ඉක්බිති අව්වෙන් පැසී යවට මෙන් දඩි වැ පොකුරුමිහිකැටි තිබෙන්නේ යැ. එයට ඉක්බිත දෙගව්වක් පමණ රත්පියුම්වනයෙකැ. එයට ඉක්බිති රතැඹුලවනය යැ. එයට ඉක්බිති එපමණ හෙලනෙලුඹුවනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ එපමණ නිල්මහනෙල්වනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ රත්මහනෙල්වනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ සුවදහැල්වනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ කැකිරිවනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ ලබුවනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ දෙගව්වක් පමණ තැනැ පුවක්කඳ පමණ දඬු ඇති උග්වනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ එකකු විසින් පක් දෙකක් කා නිමා කොට ගත නො හැකි මහත්පක් ඇති කෙහෙල්වනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ සැලපමණ පක් ඇති කොස්වනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ අඹවනය යැ. එයට ඉක්බිති වැ දඹවනය යැ. එය ඉක්බිති වැ ගිවුළුවනය යැ. එහි සංකෛපයෙන් ඒ විල්හි අනුභව කටයුතු ඵලයෙන් මෙ නම් ඵලයෙක් නැතැයි නො කියැ යුත්තේ යැ. එහි දඹදිවට සලකුණු වූ දඹගසෙකුදු ඇති එහි පමණ මෙසේ දත යුතු:-

කඳ වට පසළොස්යොදනක් පමණ පළල ඇත්තේ යැ. මුල සිටැ වෙළෙපට පණස් යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. සතර දිශාවට ගිය සතර මහාශාඛාවෝ ද උඩු බලා ගිය මහා ශාඛාව ද පණස් පණස් යොදුන් පමණ ඇත්තාහැ.¹ මුලැ සිටැ උඩු බලා ගිය ශාඛාග්‍රයට සියක්යොදුන් පමණ යැ. උතුරුදිග ශාඛාග්‍රයෙහි සිටැ දකුණුදිග ශාඛාග්‍රයට සියක් යොදුනැ. බස්නාහිරි ශාඛාග්‍රයෙහි සිටැ නැගෙනහිරි ශාඛාග්‍රයට සියක්යොදුනැ. සිසාරා තුන්සියක් යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. ඒ මහාශාඛායෙහි මහත් මහත් ගඬිගාවෝ වැහෙති. එ ගඬිගාවන්ගේ දෙ හිත්තියෙහි මහදියකළ සා දඹපක් හුනු හුනු තැනැ රත්පැළ හට ගන්නි.² එ ස්වභීංකුරයෝ ගඬිගාජලයෙන් ගෙණැ යනු ලබන්නාහු අනුක්‍රමයෙන් සාගරයට වදනාහ. එහෙයින් මැ ජම්බුනදියෙහි උපත් හෙයින් ස්වභීතෙම ‘ජාමිබොනදය’යි කියනු ලැබේ. මෙහි සත්වන ස්වභීතපචනය අතුරෙහි වෙසමුණුමහරජහු විසින් අනුභවනීය වූ දිවාඵලයෙන් යුක්ත වූ මුලැ පටන් ලොහොදල් සතකින් පිරිවරණා ලද්ද වූ කෙළලකෂයක් කුම්භාණ්ඩයන් විසින් පිරිවරණලද අබිහත්තර

1. ඇත්තේ ය. 2. නඟුලිස්සා පමණ ඇතැම්.

යොදුන් උස ඇති දදයෙන් හොබනා සත්සියයක් යොදුන් උස ඇති විජයෝක්! නම් මහපහය පිහිටියේ යැ. එහි රත්මයයටෙහි මැණික්මය දද වන්නේ ය. මැණික්මයයටෙහි රත්රත්මය දද වන්නේ යැ. පබළුමයයටෙහි මුතුමයදද වන්නේ යැ. මුතුමයයටෙහි පබළුමය දද වන්නේ යැ. සත්රුවන්මයයටෙහි සත්රුවන්මයදද වන්නේ යැ.

මහුගේ විජයත් නම් රථය යෙළසියක් යොදුන් දිග ඇත්තේ යැ. එහි පසු කෙළවර පණස්යොදුන් පමණ යැ. මැද රථමැදිරිය පණස්යොදුන් පමණ යැ. රථසකියෙහි පටන් රථහිස දක්වා පණස්යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. ඒ රථයෙහි යොදනක් පමණ හෙලකුඩයෙක් සිටිනේ ය. එකවියෙහි උතුම් අස්සු දහසෙක් යොදනු ලැබෙති. තෙසු අලඪිකාර මෙනෙකැයි පමණ නැති. මහුගේ දදය දෙසියපණස්යොදුනක් පමණ උස ඇත්තේ යැ. ඒ දදය පවතින් පහළකල්හි පඤ්චාවිගිකතුයයීයෙහි ශබ්ද සේ මිහිරි හඬ ඇසෙන්නේ ය.

එ සක්දෙවරපහුගේ ඵෙරාවණ නම් ඇත් යෙළසියක් යොදුන් පමණ උස ඇත්තේ යැ. දෙවිලොවැ තිරිසනුන් නැති හෙයින් එක්දිව්‍යපුත්‍රයෙක් සක්දෙවරප උයන්කෙළියට නික්මෙන කල්හි තමාගේ ආත්මභාවය හැර ඵෙරාවණ නම් ඇත් වෙයි. එතෙම තෙතිස් කුඹක් මවාගන්නේ යැ. එකිඑකීකුඹෙක් වටින් ගව්වක් පමණ ද දෙගව්වක් පමණ ද වන්නේ යැ. ඔවුන් මද්ධ්‍යයෙහි සක් දෙවරපහට සුද්ධීන නම් තිස්යොදුන් පමණ කුඹෙක් වන්නේ යැ. ඒ කුඹ මත්තෙහි දෙළොස්යොදුන් පමණ රුවන්මඩුවෙක් වන්නේ යැ. එහි අතරතුරෙහි සත්රුවන්මය වූ යොදුන් පමණ උස ඇති දද නැඟෙන්නේ යැ. කෙළවරෙහි රසුදල් එලෙන්නේ යැ. ඒ රසුදල් පවතින් සලනලද කල්හි පඤ්චාවිගිකතුයයීයෙහි හඬ සේ මිහිරිහඬ ඇසෙන්නේ යැ. ඒ රුවන්මඩුව මැදෙහි සක්දෙවරපහට යොදනක් පමණ පළහෙක් පණවණු ලබන්නේය යැ. එහි සක්දෙවරප හිඳිනේ යැ. ඒ තෙතිස්කුඹුන් අතුරෙන් එකි එකී කුඹෙක්හි සත් සත් දළ වන්නේ යැ. එකිඑකී දළ පණස් පණස්යොදුන් දිග වන්නේ යැ. එහි එකිඑකී දළෙක්හි සත්සත් පොකුණු වන්නේ යැ. එකිඑකී පොකුණෙක්හි සත්සත්පියුම් ගස් වන්නේ යැ. එකිඑකී ගසෙක්හි සත්සත්මලෙක් වන්නේ යැ. එකිඑකී මලෙක්හි සත්සත් පෙති වන්නේ යැ. එකිඑකී පෙත්තෙහි සිටැ දෙවිදුන් සත්සත්දෙනෙක් නටන්නාහු යැ. මෙසේ භාත්පසින් පණස් පණස්යොදුන් පමණ තන්හි ඇත්දළෙහි මැ සිටැ නටන රහමඩල වන්නේ යැ.

නඤ නම් පොකුණ පණස්යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. විත්‍රලතා නම් වනය සැටයොදනක් පමණ ඇත්තේ යැ. ඒ වනාහි දිවරුක්දහස්ගණනින්

1. විජයත්.

හෙබ්බේ යැ. නැඟනවනය ද එරුසාලමය ද එසේ මැ යැ. එහි සක්දේවිචරණ දෙවියා! සමූහයා විසින් පිරිවරණලද්දේ සැටයොදුන් පමණ ඇති රත්රන්මය වීථියට බැසු කෙළිදෙළෙන්¹ නැඟනවනය ආදියෙහි ඇවිදිනේ යැ. පරසතුරුක වනාහි භාත්පසින් යොදුන්සියක් පමණ වට ඇත්තේ යැ. පසළොස්යොදුන් පමණ කඳවට ඇත්තේ යැ. සියක් යොදුන් පමණ උස ඇති ඒ රුක්මුල්හි සැටයොදුන් පමණ දිග ඇති පණස්යොදුන් පමණ පළල ඇති පසළොස්යොදුන් උස ඇති බඳුවදමල් වැනි පැහැ ඇති පාණ්ඩුකම්බල නම් ගල් ආසනයක් වී යැ. එ මොළොක්බැවින් සක්දේවිචරණ හුන් කල්හි කසින් සමහරෙක් ගැලී තිබෙන්නේ යැ. නැහී සිටි කල්හි එතැන පිරි යන්නේ යැ. සුධම්මා නම් දෙව්සභය³ දිගින් ද පළලින් ද තුන්සියක් යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. වටින් නවසියක් යොදුන් පමණ යැ. උසින් පන්සියක් යොදුන් පමණ යැ. එහි බිම දවාණමය යැ. ටැම්නලාද දවවලලු ආදියෙහි⁴ සිංහරූප ආදීන් ගැසූ ඇණ⁵ මැණික්මය වී යැ. රත්රන්මයටැම් ඇති වී යැ. රිදීමයපේකඩ වී යැ. සිංහාදිරු මැණික්මය වී යැ. ගොනැස් සත්රුවන්මය වී යැ. සිව්තිපිටිපෝරු හා මුත්චක්⁶ ද සත්රුවන්, මය වී යැ. සෙවින්තෙහි උළු ඉදුනිල්මැණික්මය වී යැ. සෙවින්තෙහි පිට රත්රන්මය වී යැ. කොන රිදීමය යැ. මේ හැම ඉරුපදෙයක් නැති වූ තමන්ගේ මැ නුවණින් දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

83.

ආසාධනී නම් එක්ලියකුදු ඇත. එහි මල් පිපෙන්නේ යැ යි දෙවියෝ දහසක් හවුරුදු උපස්ථානයට යෙකී. පරසතුරුක මල් පිපෙන කල්හි ඒ දෙවියෝ එහි පත් පඬුවන් වූ තැන් පටන් සතුටු වෙති. පරසතුරුක හැමපරිද්දෙන් පිපී මල් ඇතිකල්හි භාත්පසින් පන්සියක් යොදුනෙහි රස් පැතිරෙයි. යටිසුළඟ සියක් යොදනෙහි සුවද පවත්නේ යැ. ඒ පරසතුරුක මල් පිපෙන කල්හි නැහී වත් දෙහෙතිල්ලෙන් කැඩුව මැනූ වූ යනු නැත. කැඩූ මල් කරඬුවෙහි ලා ගෙණව මැනූව යනු නැත. මල් කඩන සුළඟක් නැහී මල් නටුයෙන් කඩන්නේ යැ. පිළිගන්නා එක් සුළඟක් මල් බිමැ හියැ නො දී පිළිගන්නේ යැ ප්‍රවේශ කරණ එක් පවනක් සුධම්දෙව්සභය ඇතුළෙහි ලන්නේ යැ. හමදනා පවනක් පරමල් අමදනේ යැ. අතුරණ පවනක් පෙතිකෙමි කෙසුරු හොබනා පරිද්දෙන් අතුරන්නේ යැ. සුධම්දෙව්සභය මධ්‍යයෙහි යොදනක් පමණ රුවන්පලඟක් බණආසනයක් වන්නේ යැ. ඒ මත්තෙහි තුන්යොදුනක් පමණ

1. දේව, 2. කෙළි කෙළනේ ය, 3. සභාව, 4. ආදිය ද,
5. ඇණ ද, 6. හොක්වස්-අමාවතුර 158

හෙලකුඩයෙක් නඟන ලැබෙයි. ඊට ඉක්බිති වූ සක්දෙව් රජහට ආසනයෙක් අතුරුණු ලැබෙයි. ඊට ඉක්බිති වූ දෙතිස්දිව්‍යපුත්‍රයන්ට ආසන අතුරුණු ලැබෙයි. ඊට ඉක්බිති වූ සෙසු ප්‍රධාන දෙවතාවන්ට ආසන වන්නේ යැ. සෙසු අප්‍රධාන දෙවතාවන්ට මල්කෙමි මැ අසුන් වන්නේ යැ.

ඉක්බිති වූ දේවතාවෝ සුධම්මදේවියහසයට වැද පිළිවෙළින් හිඳිනාහැ. ඉක්බිත්තෙන් මල්රෙහෙණු උඩට නැගී කැණිමඩලෙහි ගැසී වැහිරෙන්නේ දෙවතාවන්ගේ තුන්ගවු පමණ ශරීර ලාරසයෙන් තවරණලද්දක් මෙන් කෙරෙයි. මවුන්ගේ ඒ කෙලි සාරමසෙකින් නිමවන්නේ යැ යි ස්වයම්භූඥනයෙන් පරොප දෙශයක් නැති වූ දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

84.

තව ද, “සිනේරුපාමුල්හි දසදහසක් යොදුන් අසුරසුරය වී යැ. ශක්‍ර තමාගේ පුරයට අසුරයන් නොඑන පිණිස මෙඳ පළමුවන සීමායෙහි නයින් සිටිවී යැ. දෙවන සීමායෙහි ගරුඬයන් සිටිවී යැ. තුන්වන සීමායෙහි දනවරාක්‍ෂසයන් සිටිවී යැ. සතර වන සීමායෙහි යකුන් සිටිවී යැ. පස්වන සීමායෙහි සකරවරමුන් සිටිවී යැ. මේ අසුරයන් වසන භවනය ද දසදහසක් යොදුනැ. අවිච්ඡය ද දඹදිව ද මෙසේ මැ දසදහසක් යොදුනැ. අවිච්ඡයැ ඇතුළු දිගින් පළලින් සියක් යොදුනැ. යට ලොහොපොළොව යැ. ලොහොමයසෙවිනි යැ. එකී එකී බිත්ත! නවයොදුන් පමණ යැ. මෙසේ මැ නැහෙනහිර හිත්තියෙන් නැගී රස් බස්නාහිරිබිත්ත පැහැර එයින් විදු ගෙණෑ පිටතින් සියක් යොදුන් පමණ තැන පැතිරී සිටිනේ යැ. බස්නාහිරින් නැගී රස් නැහෙන හිරිබිත්ත විදු ගෙණෑ පිටත යොදුන් සියයක් තැන පැතිරී සිටිනේ යැ. මෙසේ මැ උතුරු දිග හිත්තියෙන් නැගී රස් දකුණු දිග හිත්තිය විදු ගෙණෑ පිටත සියක් යොදුන් තැන පැතිරී සිටිනේ යැ. මෙසේ මැ දකුණුදිග හිත්තියෙන් නැගී රස් උතුරුදිග බිත්ත විදු ගෙණෑ පිටත සියක්යොදුන් පමණ තැන පැතිරී සිටිනේ යැ. ජවාලා පැතිරෙණ තැන් ඇතුළු වූ අයමින් විතරින් තුන්සියඅටළොස්යොදුන් පමණ යැ. ඒ අවිච්ඡය වටින් නවසිය සුපණස්යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. ඒ ඇතුළෙහි සියක් යොදුන් පමණ තන්හි කොටා නළෙකු පිරු මල්කුඹ්බුණු සේ සැවයෝ අතුරු නැති වූ සිටු එහි පැසෙකි. දඹදිව දිගින් පළලින් දසදහසක් යොදුන් පමණ ඇත්තේ යැ. එහි සාරදහසක් යොදුන් පමණ තැන් මුහුදු වී යැ. තුන්දහසක් යොදුන් පමණ තැන් මිනිසුන්ට නිවාස වී යැ. නැවත තුන්දහසක් යොදුන් පමණ තැන් හිමාලයපච්ඡායට අවකාශ වී යැ” යි දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

1. හිත්තිය. 2. පිරු තුඹ.

85.

තව ද, අපරගෝඨානය¹ සන්දහසක් යොදනු. සුචීච්ඨෙහය සන්දහසක් යොදනු. උතුරුතුරුදිව අටදහසක් යොදනු. මෙහි දඹදිව ගැලැත්තක් වැන්න. සයානුකෙළ ලක්ෂයක් පමණ පටුන්ගම් ඇත්තේ යැ. පණසක් රුවන් ආකර ඇත්තේ යැ. නවානුලක්ෂයක් පමණ ද්‍රෝණමුඛ ඇත්තේ යැ. එක්ලක්ෂ නවානුදහසක් පමණ නුවර ඇත්තේ යැ. තව ද, අපරගෝඨානය කැටපතෙකැ සටහන් ඇත්තේ යැ. උතුරුතුරුදිවයින් පීඨයෙකැ සටහන් ඇත්තේ යැ. සුචීච්ඨෙහය අඩසඳෙකැ සටහන් ඇත්තේ යැ. ඒ ඒ ද්වීපයෙහි මිනිසුන්ගේ² මුහුණු දු ඒ ඒ ද්වීපයෙහි සටහන් මැ ඇත්තේ යැ. ඒ ඒ ද්වීපයෙහි සත්ත්වයන්ගේ ස්වභාව මෙසේ යැ” යනාදීන් සියල්ල ඇතැඹුණු සේ දත් බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

86.

තව ද, “මේ සතරද්වීපයෙන් එකි එකී ද්වීපය පිරිවරා ක්ෂුද්‍රද්වීප පන්සියෙක් පන්සියෙක් වන්නේ යැ. මෙසේ මහදිව් හා කොදිව් හා ඇතුළු වූ එක්සක්වළෙක් එක් ලෝකධාතුවෙක් නම් වෙයි. මෙසේ වූ සක්වළ තුණක් අතුරෙහි ලෝකාන්තරික නම් නරකයෙක් වන්නේ යැ. ඒ නරකය අටදහසක් යොදුන් පමණ මහත ඇත්තේ යැ. ඒ නරකයෙහි යටින් පොළොවක් නැත. මත්තෙන් දෙව්ලොවක් නැත. ඇසට පැණෙන ආලෝකයෙක් නැත. එහි ආලෝකයෙක් ඇති වන්නේ බුදුන්ගේ උත්පත්ති ආදී වූ මඟුල්දවසෙකැ මැ යැ. ඒ ආලෝකය ද විදුලිය ආලෝකයක් සේ ඒ නරකයෙහි පැතිරී ගොස් එහි සත්ත්වයන් ‘මේ කිමි ද?’ යි බණන්තට වන්කල්හි මැ අත්තඨාන වෙයි. එහි උපදනෝ මවුපියන් ආදීන්ට වැරද්දේ යැ. අනවරනයෙන් සතුන් මැරීම් ආදී වූ පව් කළෝ යැ. ඔවුන්ගේ ශරීරය තුන් ගවු පමණ යැ. ඉතා දික් වූ නිය ඇති වෙති. වවුලන් මෙන් සක්වළගලැ නියෙන් එලී ගෙණැ හොවිති. එහි බමමින් ඔවුනොවුන් ඇහ අත් ගැටී³ ගිය කල්හි ‘ගොදුරු ලදුම්හ’ යි කියා ඔවුනොවුන් කන්තට වදිමින් ගිලී ගොස් ලොව ධරා සිටි දියෙහි හෙති. හී විරෙකි. ඔවුන්ගේ පාපකම්බලයෙන් එකෙණෙහි ඒ දිය කර වෙයි යනාදී මෙ සියල්ල උපදෙශයක් නැති වැ තමන් ගේ නුවණින් පිරිසිදු දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

1. III. V. ගොධාන
2. සත්වයන්ගේ-සමහර
3. 1. ගැවි.

87.

තව ද, “මෙසේ වූ සක්වළ අනන්ත යැ. එහි සත්ත්වයෝ අනන්තයෝ යැ”යි කියා එසේ මැ අනන්ත වූ තමන්ගේ නුවණින් පිරිසිඳූ දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

88.

තව ද, “සංවතී යැ, සංවතීස්ථායී යැ, විචතී යැ. විචතීස්ථායී යැයි කප් සතරෙක් වෙයි. එහි නස්නා කප් සංවතී යැ. නැසී සිටිනා කප් සංවතීස්ථායී යැ. උපදනා කප් විචතී යැ. ඉපැදූ සිටිනා කප් විචතීස්ථායී යැ. එහි කප නස්නාකලැ ගින්නෙන් හෝ දියෙන් හෝ පවතින් හෝ මේ තුණින් නස්නේ යැ. එහි ගින්නෙන් නස්නා කලැ තෙපයින් ආහස්සර නම් බඹලොව පහරවා එක හෙළා නස්යි. දියෙන් නස්නා කල සුහකිණ්හක නම් බඹලොව පහරවා නස්යි. පවතින් නස්නා කල වෙහස්ඵල නම් බඹලොව පහරවා නස්යි. විතරින් තුන්සංවතීයෙහි මැ එක් බුදුකෙතෙක් නස්යි. බුදුන්ගේ කෙත් තුණෙක් වෙයි: ‘බුදුන්ගේ ඉපැද්මට ක්‍ෂේත්‍රය, ආඥවට ක්‍ෂේත්‍රය, විෂයට ක්‍ෂේත්‍රය’යි.¹ එහි දසදහසක් සක්වළ උත්පත්තියට ක්‍ෂේත්‍රය යැ. කෙළලක්‍ෂයක් සක්වළ ආඥවට ක්‍ෂේත්‍රය යැ. අනන්තාපරිමාණ සක්වළ විෂයයට ක්‍ෂේත්‍රය යැ” යනාදීන් තමන්වහන්සේගේ කැණබලයෙන් උපදෙශයක් නැති වැ දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

89.

තව ද, ‘නැවැත පළමු කප නස්නා කලැ මහවැස්සෙක් නහා ගෙණැ කෙළලක්‍ෂයක් සක්වළ එක පැතිරැ වස්නේ යැ. මිනිස්සු ඒ වැසි දකිමින් සතුටු වැ ගොස් ගොවිතැන් කෙරෙති. ගොයම් ගෙරින් කන අවස්ථාවෙහි එක බිතුවකුත් නො හෙයි. එද සිඳුනු වැසි සිඳිති මැ යැ. වැස්සෙන් ජීවත් වන සත්ත්වයෝ පරිත්තාහාදිබඹලොවැ උපදිති. පුෂ්පයෙන් ඵලයෙන් ජීවත් වන දෙවියෝ ද මේ පරිත්තාහාදිබඹලොවැ උපදිති. මෙසේ කල් යන්නා හා ඒ ඒ තන්හි පැන සිඳෙන්නේ යැ. ක්‍රමයෙන් මස්කැසුබුන් ආදී සත්ත්වයෝ ද දිව්‍යලෝකයට ගොස් එහි ලද් ධ්‍යානයෙන් බඹලොව මැ උපදිති. හේ කෙසේ ද? යත්:-

කප නස්නට ලක්‍ෂයක් අවුරුද්දෙන් මත්තෙහි අවමඬිගල වෙශ ගත් කාමාවචරදෙවතාවෝ මිනිස්ලොවට බැසැ ‘නිදුක්නි, මෙයින් හවුරුදු ලක්‍ෂයකින් මත්තෙහි කප නස්නේ යැ මවුපියන්ට කරණ උපස්ථානාදී වූ සියලු දෙය නො පමා වැ කරව’යි කියති. එබස් අසා මිනිසුන් හා

1. “බුදුන්ට ක්‍ෂේත්‍ර තුණෙක් යැ”- අධිකයෙකි
Non-Commercial Distribution

බුමාබුදෙවතාවන් ආදී වූ සත්ත්වයෝ පින් කොට දෙවිලොවු ඉපැදූ එහි දී ලබන ධාතනයෙන් බඹලෝ යෙහි. අපායෙහි සත්ත්වයෝ ද අපරාපයා වෙදාකමියෙන් දෙවිලොවු ගොස් එසේ මැ ධූත ලදින් බඹලෝ යෙහි. අපායෙහි කිසි සත්ත්වකෙනෙක් නස්තා ලොවු නරකයෙන් නොනස්තා ලොවු නරකයට යෙහි. එකාන්තයෙන් මිථාදාෂ්ටි ගත්තෝ ඉන් මියු පිට සක්වලු උපදිති. වැසි නොවට පස්සෙහි බොහෝකලෙකින් දෙවෙති හිර පහළ වෙයි. එතැන් පටන් රැ දවසක් හිරෙක් පහළ වෙයි. හිරෙක් බස්සි. ඒ හිරුවීමානයෙහි දෙවතාවා නැති. ඒ හිරු නැති අහසැ වලා නැති වෙයි. පස්වමහා ගඬිගාවන් තබා සෙසු ගඬිගාවෝ වියලෙන්නාහැ. පසු වු කලාතුරෙකින් තුන්වැනි හිරෙක් නැගෙයි. ඒ නැගිකලු මහාගඬිගාවෝ ද වියලෙන්නාහැ. නැවුන සතරවන හිරෙක් නැගෙයි. එයින් අනවතස්තවිල ආදී සත්මහවිල් වියලෙන්තේ යැ. පසු වු පස්වන හිර නැගෙයි. එයින් මහමුහුදක් වියැලී යෙයි. පසු වු සවන හිර නැගෙයි. එයින් මහපොළොව දුමා යන්නේ යැ. සත්වන හිර නැගිකලු සියල්ල මැ ද යන්නේ යැ. පොළොවින් යට අහස හා පොළොවින් මත්තෙහි අහස හා දෙක එකඅහස් වු යන්නේ යැ. ලොව පසු වු මහඇදිරි වු යන්නේ යැ. මෙසේ එක් අසංඛායක් ලොව මුළුල්ල කිසිවක් නැති වු එකහෙලි වු සිටිනේ යැ. පසු වු ලෝසටහන්වැස්ස වස්තේ යැ. ‘පළමු හිම බාන්තා සේ වස්සි. පසු වු හුන්සාල් පමණැ, පසු වු දළසාල් පමණ යැ’යි මෙසේ මැ ක්‍රමයෙන් වැඩි දහසක් යොදුන් පමණ ධාරා වස්තේ යැ. නොනට බඹලොව පහරවා එක හෙලා දිය පිරි සිටිනේ යැ. ඒ පැන් යටින් මත්තෙන් වාතයෙක් නැහී ඝන කොට සිටී. ඒ පවතින් පිඩු වු ගොස් ක්‍රමයෙන් සිදිසිදි බස්සි. බට බට සෙයින් ක්‍රමයෙන් දෙවිලෝ බඹලෝ පහළ වෙයි. සවුමහරජය හා තව්තිසැදෙවිලොව හා දෙක පොළොව හා සම්බන්ධ වු සිටිනා හෙයින් පොළොව නොතුබු ඉද්දට දිය ආකල්හි මිහිරිපැන් සිදී ගෙණැ යන්නේ යැ. මත්තෙහි රසපොළොව උපදවා ශ්‍රීමහාබොධින්වහන්සේගේ ස්ථානය පළමු කොට පහළ වේ.

අභස්සර බුන්මලොකයෙහි පළමු උපන් සත්ත්වයෝ ආයු හා පින් හා නැති වු ගොස් එයින් සැවු මෙහි තුමු මැ අවුත් පෙණී යෙහි. සෘද්ධි ඇති වු රසපොළොව රස කන්නට පටන් ගනීහි. එයින් ශරීරයෙහි උපන් පැහැයක් නැති වු යෙයි. පසු වු ඒ සත්ත්වයන්ට හිරසද පහළ වේ. නකත්තරු ආදිය ද පහළ වේ. යම්සේ තණසාලේ බත් පැසෙනකලු සමහර තැන බිබුළු නැගේ ද, සමහර තැනෙක් ගොඩ ගොඩ වේ ද, සමහර තැනෙක් වළ වළ වේ ද, සමහර තැනෙක් සම සම වේ ද, එසේ මැ පොළොව ගොඩ ගොඩ තැන් ගල් වෙයි. වළ වළ තැන් මුහුදු

වෙයි. සමසම තැන් ද්වීප වෙයි. සත්තවයන් එසේ පොළොව කනකලු සමහර කෙනකුත් ශරීරවණිය යහපත් වෙයි. වණිය යහපත් සත්තවයෝ වණි නපුරු වුවන්ට නින්ද කෙරෙහි. එසේ සත්තවයන්ගේ නපුරු ඇති වත් වත් රසපොළොව අත්තධාන වෙයි. පසු වැ නො සෑ¹ නො වපුටු තමා මැ තමහට උපදනා හැල් ඇති වෙයි. ඊ බත් කන්නට වදනා මැ මලමුත් ඇති වැ ගන්නි. ඒ මලමුත් යන්නට මුඛ ද ඇති වෙයි. පසු වැ රාග බලවත් වෙයි. එසේ වූ කලැ ස්ත්‍රීලිභු පුරුෂලිභු පහළ වෙයි. පසු වැ ස්ත්‍රී පුරුෂ යන මොවුන්ගේ ඔවුනොවුන් හා සමාගම ඇති වෙයි. පසු වැ මුවාව පිණිස ගෙවල් කෙරෙහි. ඒ දෙසයෙන් පසු වැ හැඳුන් තැනි වැ යෙයි. පසු වැ බෙදුම් ඇති වෙයි. පසු වැ අදත්තා දනය ඇති වෙයි. පසු වැ ඔවුනොවුන් අතින් දඬෙන් පහරිති². පසු වැ සත්තවයෝ තමන්ට නිග්‍රහ අනුග්‍රහ කරන්නට එකක්හු රජ කොට ගණිති. රජහු ඇති වූ කල්හි බමුණුකුලයෙහි යැ, ගොවිකුලයෙහි යැ කියා ඇති වෙයි.

මෙහි කප නස්නා මහවැස්සෙහි පටන් ගෙණැ ගින්නෙන් නට තැන් දක්වා මේ සංවතීඅසඬ්ඛය යැ. ඒ ගින්නෙන් නට තැන් පටන් ගෙණැ සම්පත්තිකර මහාමෙසය දක්වා මේ සංවතීස්ථායි අසංඛය යැ. ඒ මහමෙසය නිමිතැන් පටන් හිරසද පහළ වූ තැන් දක්වා මේ විවතීඅසංඛය යැ. එතැන පටන් නැවැත කප නස්නා විපත්තිකර-මහාමෙසය දක්වා විවතීස්ථායි අසංඛය යැ. ඒ විවතීස්ථායි-අසංඛ ඇතුළෙහි සුසැට අත්ත: කල්පයෙක් වන්නේ යැ. සෙසු අසංඛයෙහිත් මෙසේ මැ සුසැට සුසැට අත්ත:කල්පයෙක් වන්නේ යැ”යි යනාදීන් දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

90.

“යම් කපෙක් දියෙන් නසී ද, එයින් යට කී ලෙස මැ යැ. ඊ වෙනසෙක් නම්: දෙවන හිර පහළ වූ කලැ කරදිය ඇති මහ වැස්සෙක් වස්සි. ක්‍රමයෙන් සියුම් වැ වැසූ පසු වැ මහාධාරායෙන් කෙළලක්‍ෂයක් සක්වළ පුරා වස්සී එහි පහළ පහළ තැන් මැ විරෙයි. වාතයෙන් පැන් ධරා සිටිකලැ සුහතිණ්ණක නම් බඹලොව පහරවා මහපොළෝ පච්ඡ ඇතුළු වූ හැම මැ විරෙන්නේ යැ. පොළොව ධරා සිටි දිය හා එදිය එක් වැ යෙයි. මෙසේ කප නස්නා මහවැස්සෙහි පටන් එදිය සිඳෙන තැන් දක්වා මේ සංවතීඅසංඛය යැ. එතැන් පටන් සම්පත්තිකර මහාමෙසය අත්ත වන තුරු මේ දෙඅතුර සංවතීස්ථායිඅසංඛය යැ. එතැන් පටන් හිරසද පහළ වූ තැන් දක්වා මේ දෙඅතුර විවතී අසංඛය

1. නො සා 2 පහරිති.

යැ. එතැන් පටන් කප නස්තා විපක්ෂිකරමහවැස්ස දක්වා විවෘතියායිඅසංඛ්‍යය යැ”යි කියා මෙසේ තත් වූ පරිද්දෙන් උපදෙශයක් තැනි වැ දත්තා වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

91.

තවද, “නැවැත පවතින් ලොව නස්තා සමයෙහි දෙවන හිරු පහළ වූ කල්හි කප නස්තා වාතය නැහී සියුම්වැලි යැ, මහවැලි යැ, හකුරු යැ, පහණ යැ යන මේ ආදිය අහසට නහා ක්‍රමයෙන් මහාපච්ඡිතගල් උදුරා නහා ක්‍රමයෙන් මහපොළොරු සක්වළගල් මෙරුපච්ඡිත හිමාලය යුග්‍යධරාදී පච්ඡිතයන් හා සදිව්‍යලොව හා බ්‍රහ්මලොක නවයක් දක්වා මේ සියල්ල සුණු විසුණු කොට වෙනස්වල තම බ්‍රහ්මලොකය පහරවා එක හෙළා නසා පියා තෙමේන් නස්සි. මෙහි දු කප නස්තා මහවැස්සෙහි පටන් කප නස්තා වාතය අත්ත වන කුරු මේ දෙඅතුර සංවෘතී අසංඛ්‍යය යැ. එතැන් පටන් සම්පක්ෂිකර මහවැස්සෙහි අත්ත දක්වා සංවෘතීයායිඅසංඛ්‍යය යැ. එතැන් පටන් කොට හිරසද පහළ වීම් දක්වා මේ දෙඅතුර විවෘතී අසංඛ්‍යය යැ. එතැන් පටන් නැවැත කප නස්තා විපක්ෂිකරමෙසය දක්වා විවෘතියායි අසංඛ්‍යය යැ. මෙසේ මේ ලොකවිතාශයට මුල් වූයේ සත්තවයන්ගේ අකුශලය යැ. ලොකය නැවැත උපදනට මුල් වූයේ එ මැ සත්තවයන්ගේ කුශලය යැ” යනාදින් මේ හැම සියල්ල බලා, පීවා සේ, කීරා පීවා සේ. මැනැ පීවා සේ, තත්වූ පරිද්දෙන් තමන්වහන්සේගේ නුවණින් පිරිසිදු දත්තා වූ ලොකාචායසී වූ නිර්වායසී වූ ජගදනතඤ්ඤාලොචන වූ ත්‍රේලොකාධිපති වූ ත්‍රේලොකාචාර්ය්‍යාචාර්ය්‍යා වූ ත්‍රේලොකාස්වාමී වූ මගේ ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේගේ සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

92.

තව ද, මෙරට වැඩි උස් පච්ඡිතයක් නැත්තා සේ, මහපොළොවට වැඩි පළල් අතික් වස්තුවක් නැත්තා සේ, දියපොළොවට වැඩි ගැඹුරු අතික් ජලාධාරයක්! නැත්තා සේ, වාපොළොවට වඩා මහත් අතික් පවතක් නැත්තා සේ, ආකාශයට වඩා අතික් සිස්තැනක් නැත්තා සේ, ජීවිතයට වඩා අතික් ප්‍රියවස්තුවක් නැත්තා සේ, නිවණට වඩාමිහිරි අතික් මධුරද්‍රව්‍යයක් නැත්තා සේ, කුශලයට වැඩි අතික් සුව දෙන දෙයක් නැත්තා සේ, සිතට වැඩි වහා පෙරළෙන දෙයක් නැත්තා සේ, කම්යට වැඩි මැදහත් දෙයක් නැත්තා සේ,

1. ජලධාරාවක්.

ප්‍රඥවට වැඩි පිටිවහලක් නැත්තා සේ, සබවසට¹ වැඩි සිතට සුවයක් නැත්තා සේ, හිරුමඩලට වැඩි ආලෝකයක් නැත්තා සේ, ගින්නට වැඩි දවන දෙයක් නැත්තා සේ, පැනට වැඩි පිපාසා නිවන දෙයක් නැත්තා සේ, ධ්‍යානයට වැඩි ධනයක් නැත්තා සේ, මවිපියන්ට වැඩි උපකාර කළවුන් නැත්තා සේ, මෙත්‍රියට වැඩි අනුන්ට තමා ප්‍රිය කරණ දෙයක් නැත්තා සේ. ‘අනිත්‍යය, දුඃඛය, අනාත්මය’ යන භාවනාවට වැඩි නිවන්හි සිටුවා ලන දෙයක් නැත්තා සේ, ශීලයට වැඩි සිත සකස් කොට ලන දෙයක් නැත්තා සේ, සුවයට වැඩි සිත් සැනහුමක් නැත්තා සේ, සත්ත්වයන්ගේ ආයුශ්ශක්තියට වැඩි යුහු වැ දිවන දෙයක් නැත්තා සේ, රාහුඅසුරිඳුට වැඩි මහා ශරීර ඇති ප්‍රාණියකු නැත්තා සේ, දහසක් යොදුන් ආනන්ද නම් මත්ස්‍යයාට වැඩි මහත් මත්ස්‍යජාතියක්හු නැත්තා සේ, කල්පාන්තයෙහි වස්තා වැස්සට වැඩි මහාවම්භාවක් නැත්තා සේ, යුගාන්තයෙහි ආභස්සර බ්‍රහ්මලෝකය දක්වා එක පැහැරූ කෙළලක්‍ෂයක් සක්වළැ ඇවිලි ගිනිකඳට වැඩි අතික් ගින්නක් නැත්තා සේ කෙළලක්‍ෂයක් සක්වළෙහි මහපොළෝ මෙරු මැරුරාදි පච්ඡයන් එක පැහැරූ උපුරා මකුළුහුයක් සේ නැඟු මහපවනට වැඩි අතික් පවනක් නැත්තා සේ, පරමාණුවට වැඩි සියුම් වස්තුවක් නැත්තා සේ, අප්‍රමාදයට වැඩි අභිමතාත්ථී සාධන දෙයක් නැත්තා සේ, හිරිමතජ්ඣෙකට වැඩි පවි නො වැද්ද දෙන දෙයක් නැත්තා සේ, තමා සිතට වැඩි තමාට පසක් දෙයක් නැත්තා සේ, මරණයට වැඩි නොමිහිරි දෙයක් නැත්තා සේ, අවිච්චයට වැඩි දුක් තැනක් නැත්තා සේ, තෘෂ්ණාවට වැඩි දුක් උපදවන දෙයක් නැත්තා සේ, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාදයට වැඩි නො දනූ ගත හැකි දෙයක් නැත්තා සේ, අඹුදරුවන් කෙරෙහි ස්නේහයට වැඩි බන්ධනයක් නැත්තා සේ, සාදුකට වැඩි රොගයක් නැත්තා සේ, ජරාවට වැඩි දුච්ච කරණ දෙයක් නැත්තා සේ, ශරීරයට වැඩි පිළිකුල් කරණ දෙයක් නැත්තා සේ, අමාවට වැඩි අනුභව කටයුතු දෙයක් නැත්තා සේ, පරනිර්මිතවශවර්ති දිව්‍යලෝකයට වැඩි කාමභූමියක් නැත්තා සේ, නෙවසඤ්ඤ-නාසඤ්ඤායනනයෙහි සිතට වැඩි සියුම් සිතක් නැත්තා සේ, ලෝකවිෂයයට වැඩි අවිත්තෘ වූ විෂයයක් නැත්තා සේ, දහමට වැඩි කටයුත්තක් නැත්තා සේ, නිවණට වැඩි රක්‍ෂාස්ථානයක් නැත්තා සේ, තමන්ට වැඩි කිසි සත්ත්වයකු නැති, අපාද-ද්විපාද-වතුප්පාද බහුප්පාද සියලු සත්ත්වයන්ට වැඩි සිටි බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

1. සබාවට

93.

තව ද, “දහසක් ඇහිලි කපා ගුරු පුජා කෙරෙමි”යි මහතට! බැස යමයාගේ දළ සේ හයඬිකර වූ කඩුවක් ගෙණු වාතවෙගයෙන් දිවු මිනිසුන් මරා ඇහිලි කපා, ගෙතු ඇහිලි කැරලිමෙන් “අංගුලිමාල” යැ යි ප්‍රසිද්ධ වූ “මම යැ අංගුලිමාලයා” යි කී හඬ ඇසුවට මැ මහසෙනහඬ ඇසු මුවපොල්ලන් සේ, කෙසරසිංහ නාද ඇසු ඇත්පැටවුන් සේ මනුෂ්‍යයන් තතුණුවමින්, මනුෂ්‍ය රූප ගත් කල්පාන්තවත්තියක් සේ ඉතා වණ්ඩ වූ හිස සියාල කඩුවෙන් යුක්තවූ දිවෙන හයඬිකරවෙගය බලා ඉවසියැ නො හී දෙ අතින් ඇස් පියා මුහුණින් හුනු මිනිසුන් මරා ඇහිලි කපමින්, ඇතුන් හඹා දිවූ වාලඬියෙහි ගෙණු ඇද රඳවා කඩුපහරින් දෙකඩ කොට, අසුන් ලුහුබැඳ විරිතියෙහි² ගෙණු හිස සියාරා පොළොව අපුළා තු තු කෙරෙමින්, ඇත්පයට හසු වූ මළපරඬලා සේ රථ මැඩු සුණුවිසුණු කෙරෙමින්; ලෙහෙයෙන් රත් වූ අතැති වූ ගම් නොගම් කොට, නියම්ගම් නොනියම්ගම් කොට, නුවර අනුවර කොට ඇවිදිනා කල්හි, මේ පවත් ඇසු කොසලයන් තමන්ගේ සිවුරහසෙනහ ගෙණු “මම සෙට ගොස් ගත්මි”යි නිශ්චය කළ දවස්, එපවත් ඇසු ඒ සොරහුගේ මවු බැමිණිය “මම ගොස් මපුත්හු මරින් ගලවා ගෙණෙමි”යි සිටි කල්හි, බුදුහු එදවස අලුයම්වෙලෙහි මහාකරුණාසමාපත්තියෙන් නැහී “අද මාගේ සද්ධම්මය අසා අමාමහතිවත් දක්නට සුදුස්සෝ කවුරු දේ හෝ?”යි සියලු ලොව නුවණැසින් බලා අංගුලිමාලයා දකැ, අද මම ඒ සොරු කරා නො ගියෙමි නම්, හෙතෙම තමා රක්නට ගිය මැනියනුදු මරා ඇහිලි කපා ගෙණු, බුදුදහසකුදු ගලවා ගත නො හැකි පරිද්දෙන් අවිච්ඡේද හී තස්නේ යැ. මා සේ වූ මහාකරුණා ඇති ලොවට සිනෙහැති සවිනේ ගෙවා දත් සත්පුරුෂයක්හු සිටියැ දී මොහු මෙසේ තස්නාබව නො සුදුසු යැ. මම ඔබ ගියෙමි නම්; මාගේ ආනුභාවය නො දනැ ‘මයිදු මරා ඇහිලි කපා ගත්මි’යි තෙමේ මැ දිවූ විධා වූ අභිමානශුන්‍ය වූ මබස් අසා, මා බුදුබව් දනැ කඩුව දමා මා පාපිටු හී කළකම් ගෙවා වැඳ මාගේ ශාසනයෙහි මහණ වූ කෙලෙසුන් තසා³ රහත් වූ, තමා බිණු පිරිත්ති අනුභවින් කෙලෙකෂයක් සක්වළු සතුන්ට උපද්‍රව දුරු කොට පස්වාදහසක් මුලුල්ලෙහි හිරුසදු මෙන් ලොකප්‍රසිද්ධ වේ”යි සිතා වදාරා කලට සුදුසු වූ කළ මනා බුද්ධකෘත්‍යය කොට අනදම්මතෙරුන් වහන්සේ සේ සිනෙහැති සවිචන් නො කැඳවා. සැරිසුක් මහ තෙරුන් වහන්සේ ගේ නුවණැති සවිචන් නො කැඳවා, මුගලන් මහතෙරුන්වහන්සේ සේ සෘද්ධි ඇති සවිචන් නො කැඳවා, අනුරුද්ධ මහතෙරුන්වහන්සේ සේ

1. මු. I. & V. මහවනයට. 2. විරිතියෙහි. 3. කඩා

දිවැස් ඇති සවිචන් නො කැඳවා, රාහුලකුමාරයන් වැනි පුත්රුවන් නො කැඳවා, තඤ්ඤ කුමාරයන් වැනි දෙබිහින්නන් දරුවන් නො කැඳවා, සෙසු, නොඑක් ගුණෙන් වැඩි සිටි ඒ ඒ ශ්‍රාවකයන් නො කැඳවා, තුමු මැ තමන්ගේ පරාක්‍රම තකා පාත්‍රචීවර ඇඳ ගෙන බුදුරුවට සලකුණු වූ දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණ අශීතානුබාස්පන කෙතු මාලා බ්‍යාමප්‍රභා සභවා ගෙණු සදස්පිල් හකුළවා ගොදුරුබිම්බි යන ස්වණ්මුසුරරාජයා සේ කුන්යොදුන් මහට බැසෑ ඒ සොරහු වසන වල්කඩට නුදුරුතන්හි හෝතෙරකට පැමිණියේ ලු.

මහතැනි! දුටුදුටු දර ගෙණෙනුවෝ තණ ගෙණෙනුවෝ ඔවුන් දක, “වහන්ස, ඒ මග නො වැඩියැ මැනැව. ඒ නුඹ ඉදිරියේ වල්කඩු මවුන් නො හඳුනන පියන් නො හඳුනන ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් නො² හඳුනන මෙලෝපරලෝ නො දන්නා දුටුදුටුවන් මරා ඇහිලි කපා එයින් මාල ගොතා කඳ ලන කප්ඟින්නක් සේ රළු වූ අංගුලිමාල නම් සොරෙක් ඇත. ඒ වාතවෙගයෙන් දිවන අසුනුදු ලුහුබඳවා ගන්නේ ය. මෙසේ සංසිදී වඩනා නුඹ අයත්තයෙන් අවුත් මරා ඇහිලි කපා ගත නසුඳ. නැවැත්ත මැනැවැ”යි කියත් ලු.

බුදුහු තමන් නො හැදිනූ කියන ඔවුන් බස් අසා “වටු වැ ගිනි නිවුම්හැ. සහ වැ ගිනි හෙල්මැලිකලප් කළම්හැ. සිටු වැ ගින්නෙහි පියුම් පිප්පුම්හැ. මුච වැ ගිරා වැ හංස වැ මොනර වැ බැදුවන් ලවා මැ අප ඇතුළු වූ ලොවට අභය දෙවුම් හැ. කැහැ රොළ වැ පවා ව්‍යාසුයන් උගුරට වැදෑ යෙහෙන් ගැලවෙන උපාදකුම්හැ. උස්ගලින් හුනු තන්හි තිරිසන්ගොයින් තමන් පිටින් පිළිගෙණූ සුවපත් කළම්හ. මැදමුහුද හි මණිමෙබලා නම් දෙවිදුව තනමඩලෙහි සැතැපුනුම්හැ මහොෂධ වැ එක්සතක්කු ඇහින් මැස්සක බොන ලෙහෙ නො සොල්වා අටළොස් අක්ෂොතිණියක් පමණ සෙනහ මන්ත්‍රණයෙන් බුනුම්හැ.³ කුසරජ වැ මතැන්පිටට පැනූ නැහි “මම යැ සිංහස්වර කුසරජ” යි හඬ ගහා අප අත් පෙළූ හඬ දසදහසක් යොදුන් දඹදිවැ පතුරුවා සතුරුරජදරුවන් සන්දෙනෙකුන්ගේ සිවුරහසෙනහ බිම්හැපිළියා⁴ කළම්හැ. වදුරු වැ අප කන්නට ආ උදකරාක්ෂසයා ඇස් ගොළු⁵ ගොළු කොට සිටියැ දී ඔහුගේ විලට නො බැසූ හුණනළින් පැන් බී ගැලවුනුම්හ. විදුරපණ්ඩිත වැ සැටයොදුන් පමණ කාලපච්ඡිතයෙහි අප හිස් පැහැර කඩා ලය පළා හදවත් ගන්නට සිතු පුණ්හදු නම් යක්ෂසෙනාධිපතිහු

1. මහවකෙහි. 2. පෙර ම නො. 3. තන්ත්‍රබුනුම්හ-සමහර
4. මු. බිදුමුම. 5. ගොළිය ගොළියා-සමහර

තුන්සතරවටෙකැ දිවැ පියා අල්වා ගෙණැ පොළොව අසුලාපියම්. අද මා පෙර දිවන ජවයට ශතසහසුරුණයෙන් වඩාත් දිවන්නේ! නමුදු, මෙ විය දඩක් පමණ තැනින් වඩා නො බලා පියවරින් පියවරට මිහිකන සනහසනහා මෙසේ සෙමෙන් යන මහණහු හඹා ගත නො හෙමි. මේ කීමෙක් දේ හෝ”යි විස්මයෙන් සිටැ,² තැවැත ගොස් “මහණ, නො යා, සිට ”යි කී යැ.

එවෙලෙහි බුදුහු “මේ වෙලෙහි මොහුගේ ජවය ද දළිය ද සිඳි ගියේ යැ. මෙවිටැ මා මොහු හා බණන්නට සුදුසුකලැ”යි සිතා වදරා “ඇපි සිටියමිහ. තෝ සිට”යි වදලාහැ. එබස් ඇසු සොරතෙම ‘මහණ, තපස්වීහු නම් බොරු නො කියන්නාහැ. තෝ යෙමින් සිටැ මා සිටි තැනැත්තවුට කුමක් පිණිස ‘ඇපි සිටි යමිහ තෝ සිට’යි කියයි ද?” යි බිණී යැ. එබස් ඇසු ස්වාමීදරුවානෝ “මෙවිටැ මා වූ නියාව හඳුන්වා බණ කියමිහ³” සිතා වදරා මතැතක්හු පෙරළී සිටිනා සේ පෙරළී සිටැ “බණ කියමි” සිතු සිත හා එක් ව මැ නොයෙක් වණියෙන් යුක්ත වූ සිතියමින් ගැවැසී ගත් පෙත්තක් විදහා පා ලන්නා⁴ සේ සවාච්චයෙහි සභවා ගෙණැ වැඩි දෙකිස් මහාපුරුෂලක්ෂණ අශීතානුබාඤ්ජනකෙතු මාලාබාහාමප්‍රහා, එක පැහැරැ සඳස්පිල් විදහන ස්වණීමයුර රාජයා සේ, එක පැහැරැ විදහා බුදුරුව දක්වා මහු ඇස් නිවා, දල්වූ ශ්‍රීමුඛයෙන් නික්මුහු සුගන්ධයෙන් සියලු වනලැහැබ එක සඳුන්කරඬුවක් සේ එකකපුරුවිතක් සේ සුවද කෙරෙමින්, වන දෙවතාවන් කරණ සාධුකාරයෙන් සියලු වනය එකකොලාහල කෙරෙමින් බණට පටන් ගත්හැ.

ඒ මිහිරි රුව ඇසැ හෙත්⁵ මැ, ඒ මිහිරි හඩ කණැ හෙත් මැ දකුණකින් ගත් කඩුව බිමැ වැටී හෙනබව නො දනැ, වමකින් ගත් පලහය වැටී හෙනබව නො දනැ, දෙක දෙඅතින් හෙළා ශ්‍රීපාදයෙහි වැද වැනිඳ. ගොස් “දකිමි ස්වාමීනි, හැදින්නෙමි ස්වාමීනි, මහාමායාදෙවීන්වහන්සේගේ පුතනුවන්වහන්සේ නුඹ ද? සුද්ධොදන රජපුරුවන්වහන්සේගේ පුතනුවන්වහන්සේ නුඹ ද? ගැත්තවූ කරණ පවි ස්වාමීන් ඇසට පැණිනි ද? මෙතෙක් තැන් වැඩියේ හුදකලා ගැත්තවූ කෙරෙහි කළ කරුණායෙන් ද? දිවිපමණින් සරණ වන්මි. ඇස නිවී ගියේ⁶. සිත සැනහී⁷ ගියේ. කළ පවි ගෙවී ගියේ. ගැත්තවූට කරුණා කොට වදළ මැනැවැ”යි යත්⁸, ස්වාමීදරුවානෝ සක්‍යාවලාපටලයෙකින්

1. දුවන්නේ. 2. සිටි. 3. කියමි. 4. විදහා ලන්නා 5. මු 11 වැකක්
6. ගියේය 7. සැනහී 8. කියැ එවෙලෙහි-ඇතැම්

විදුලියක් ඇද ගන්නා සේ, තමන් පෙරෙව් රක්සිවුර යටින් රන්වන් ශ්‍රීහස්තය ඇද ගෙණ දික් කොට “මහණෙනි, මෙසේ එ”යි යෙන් ල. වදල බස හා සමඟ මැ ඉන්ද්‍රජාලයෙක්හි රුවක් පෙණී ගියා සේ අංගුලිමාලයන් ඇහූ මහණරුව පෙණී ගියේ.¹ කෙසේ වූ සන්හුන්කමෙක් ද? කෙසේ වූ විනිතකමෙක් ද? ස්වාමීදරුවෝ තමන්වහන්සේගේ පාත්‍රවීර උන් අතට දීලා තුමු පළමු වැ ගෙණු උන් පසු කොට ලා, අළුතැ පියාසර උගන්නා ගරුධපෝතකයා පස්සෙහි ලාගෙණු අහස්හි නික්මුණු යෙළසියක් යොදුන් ගරුඛරාජයා සේ; සිංහපොතකයක්හු පස්සෙහි ලාගෙණු නික්මුණු කෙසරසිංහරාජයක්හු සේ ඇත්පොව්වකු පස්සෙහි ලාගෙණු නික්මුණු මදයෙන් මනොඥ වූ ගමන් ඇති ඡඩ්දන්ත හස්තිරාජයා සේ, පස්සෙහි ගල්වතට පළමු වැ නික්මුණු සත්රුවන් මහනැවක් සේ සිතු සිත මස්තකප්‍රාප්ත කොට ගෙණු ජෙනවන විහාරයට වැඩු ක්‍රමයෙන් ඔවුන් රහත් කොට ඔවුන් බිණු පිරිනින් පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි කෙළලක්‍ෂයක් සක්වලට ආඥ පවත්වා සත්ත්වයන් දුකින් ගලවති. මෙසේ බණ කියා ගැලවියැ යුතු සත්ත්වයන් නිරූදුකින් ගලවා අමාමහනිවන්හි ලන සේ දන්නා බුදුන් සරණ යෙමි යි බුන්සරණ යා යුතු.

94.

තව ද, තමන්වහන්සේ කෙරෙහි නිෂ්කාරණයෙහි වෙර බැන්ද වූ දෙව්දන්හු තමාගේ නුනුවණින් “බුදුන් මරා බුදු වෙමි” යි සිතා අජාතශත්‍රු රජ්ජරුවන් පහදවා ගෙණු ‘තමන්වහන්සේ විදිතට යැ’යි කියා දුනුවායන් මෙහෙයු කල්හි, ඔවුන් තමන් වහන්සේගේ බණ අසා අමාමහනිවන් දුටු කල්හි, එසේ ද සිතැ ඇත්ත සාධා ගත නො හී, තව ද, ගිජ්ඣකුටපචීතයෙහි සක්මන් කරන්නා වූ තමන්වහන්සේගේ සිගාවට මහත් ගලක් පෙරලා, එ ගල සිගාවට ආසන්න වූ කල්හි මහපොළොව පළාගෙණු දෙගලක් නැහී, හෙන ගල නො හියැ දී ආකාශයෙහි මැ රඳවා උපද්‍රව නො වියැ දුන්කල්හි, හැම පරිද්දෙන් මැ තමා සිතැ ඇත්ත සාධා ගත නො හී “බුදුගුණ නො දන්නා බුදුරුවෙහි² රස නො දන්නා යහපත නො දන්නා මදයෙන් තමා නො හඳුනන කිරිසනක්හු ලවා ඔවුන් මරවමි” යි සිතා අජාතශත්‍රු රජ්ජරුවන් කරා ගොසින් “මහරජ, තෙපි තොප සිතැ ඇත්ත සාධා තොප පිණැති හෙයින් පියාණන් මරා රජ වූහැ. අප පින් මදහෙයින් බුදුන් මරා බුදු වියැ නො හෙන්නමු ඇපි වමෝ ද”යි මැසවිලි³

1. ගියේ යැ. 2. බුදුරුවනේ-ඇතැම්. 3. මැසිවිලි

කියා, රජ්ජුරුවන් විසින් “වහන්ස, එයට කට හැකි කිමි ද? නුඹ¹ මැ හිසට පෙරළා ලූ ගල් පොළොවින් දෙගලක් නැහී පිළිගත. අප යවු දුනුවාවෝ² භයාගත් හීදඬු හැරැපියැ නො හී සිතියමැ ඇන්ද සේ සිටැ ඔවුන්ගේ බණ අසා අමාමහනිවන් දුටහැ. අපත් නුඹත් කළ යත්තයෙන්³ තුබුයෙක් කිමි ද? ඉතිබ්බ කීවක් කරමිහ”යි කී කලැ “මහරජ, එසේ නො වෙයි. ඒ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ දුටුදුටුවන් ඇස් නිවාපියැ හෙන, විඳිවිඳියන් සින් පිණවාපියැ හෙන රූපයක් ඇත්තාහැ. එහෙයින් ඇස් ඇති මිනිසෙක් ඔවුන්ගේ රුව බලබලා උන්ට ද්‍රෝභයක් කට නොහෙයි. තොපගේ නාලාගිරි නම් මතැත් බුදුගුණ නො දන්නි. බුදුරුවෙහි රස නො දන්නි. දන් මද හී සිටියේ. ඔහු උන් සිභා වඩනා මහැ මෙහෙයා මරවා ගණුම්හැ”යි රජ්ජුරුවන් ගිවිස්වා ඇත්ගොව්වන්ට සම්මත⁴ කරවා ඔවුන් අත අල්වා ගෙණැ රජගෙන් පිටත් වැ “අප සිතැ ඇත්ත සාධා දුන් කලැ, තොප සිතැ ඇත්තක් සාධා දෙන්නට අප පොහොසත් බව දන්නවු⁵ ද? සෙට ශ්‍රමණගෞතමයන් මැරුව හොත්, රජ්ජුරුවන්ගේ සේසත තබා ඉතිරි කැමැතියක් ඉල්වා දෙමිහැ. පෙරැ ඇතු බොන රා අට කළයට දන් දියුණු සොළොස්කළයක් පොවා මත් කොට කොහොලින් ඇතැ කුස්සා බුදුන් සිභා වඩනා මහැ මෙහෙයා උන් මරවා අපගේ මනෝරථය සිද්ධ කරව”යි ගිවිස්වුහැ. ඒ අසා ඇත්ගොව්වෝ සෙට අප කරණ දස්කම් බලා සිටියැ මැනැවැ”යි සැහැසි ගෙණැ ඇත්හලට ගියහැ.

එබස් ඇසු උපාසකවරහු වෙළඳවනමහාවිහාරයට ගොස් සිවුවණක් මහපිරිස්මද්ධායෙහි අසාධාරණ වූ බුද්ධච්චලාසයෙන් සියලුලොව සනහමින්, අසන කණට සුව කොට, විදුනා සිතට මිහිරි කොට, ඉහලොක දක්වමින්, පරලොක දක්වමින් නිවන් මහ හෙලි කරමින්, මහාකරුණායෙන් යොද, මහාප්‍රඥයෙන් සියුම් කොට, වදරණ බණ අසා නිවී සැනහී, ශ්‍රීපාදනබරශ්මි නමැති අමාහැල්ලෙහි ගැලී වැදූ ගෙණැ හෙවැ එකත්පස් වැ සිටැ “ස්වාමීනි, දන්වන්නෙක් ඇතැ”යි කියා “කියව”යි කීකලැ “දෙවිදන්හු අභාසත් රජ්ජුරුවන් පහදවා ගෙණැ සෙටැ නුඹ වහන්සේ සිභා වඩනා මහට නාලාගිරි නම් ඇත්හු මෙහෙයෙහි. ඒ ඇත් මද හී සිටියේ වණ්ඩ යැ. පරුෂ යැ. බුද්ධරත්නය, ධර්මරත්නය, සංඝරත්නය යන ත්‍රිරත්නය නො හඳුනයි. ස්වාමීන්ගේ ආනුභාව දන්නා

1. ඔහු-ඇතැමි. 2. දුනුවායන්-හැම.
 3. කරණ යත්තයෙන්-සමහර
 4. සම්මාන. 5. දන්නවා

කෙනෙකුත් වුව හොත් හික්මවා ගැන්ම ස්වාමීන්ට පිළිවන්බව දනුමිහ. මේ වූ කලී මදයෙන් අඤා යැ. මෙ කිරිසතු. ගැන්කවුන් සෙනහයෙන් පක්‍ෂපාත කමින්! දන්වන බස්බැවින් සෙට සිහා නො වැඩු විහාරයෙහි මැ වැඩු හිඳු ගැන්කවුන් ගෙණා දන් මොබැ දී මැ වළදනබව යහපතැ”යි දන්වුහැ.

එබස් අසා ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ “සෙට මුළුලොවට අසුචී වූ බුද්ධශ්‍රීයක් පහළ වන වනැ.² බොහෝදෙනා මා කරණ පෙළ හැර දකු අමාමහනිවන් දක්නාහ”යි නියත කොට, නො බැණු මැ ඉවසා උපාසකවරුන්ට සමු දී වදරා, රාත්‍රියෙහි දිවාමුත්ම නාගසුපණියන්ට බණ වදරණවේලෙහි බණ වදරා, සක්මන් කරණ වේලෙහි ශ්‍රීපාදයෙහි නියරස්ධාරා නැමැති අමායෙන් මහ පොළොව සනහසනහා සක්මන් කොට, සිංහශයාාවෙන් යහනැ වැඩු³ හෝනා වේලෙහි යහනෙක්හි තබා ලූ රන්පිළිමයක් සේ නො සෙල්චී වැඩු හෙවැ සැතචී. සුවිසිකෙළලක්‍ෂයක් මහා කරුණාසමාපත්තියට සමවැදු නැහී, “මාගේ ධම්මදෙශනා අසා නිවන් දක්නෝ කවුරු දෝ හෝ!”යි එදවස් වන ලොකාත්ථීය නිශ්චය කොට වදරා, අනදමහතෙරුන්වහන්සේ කැඳවා “ආනන්දය, අද මම මහාසඬ්ඨියා පිරිවරා සිහා යෙමි. මේ වෙළචනවිහාරය සිසාරා සිටි අටළොස් මහාවිහාරයෙහි මහණුන් මා හා කැටි වැ එන්ට කියව”යි වදළසේකැ.

එබස් ඇසූ අනදමහතෙරුන්වහන්සේ විහාරයෙන් විහාරයට ගොස් “ස්වාමීදරුවෝ ‘අද මහාසඬ්ඨියා පිරිවරා සිහා වඩුමිහ’යි වදළසේක. එබැවින් හැමදෙනා වහන්සේ මැ වෙළචනවිහාරයට රැස් වුව මැනැවැ”යි වදළසේක. එබස් අසා සන්තාහ ලූ මත්තහස්තීන් සේ මහාශ්‍රාවකයෝ වෙන වෙන මැ කැටි වන්තට වන්හ.

1. සහමපතිමහාමුත්මයාගේ ආරාධනා පිළිගෙණු මහාබොධියෙන් නික්මු බාරාණසියට වැඩු ඉසිපතනවිහාරයෙහි අග්‍රධම්මාසනයෙහි වැඩු හිඳු වදළ බණ අසා පළමු වැ අමාමහ නිවන් දුටු පැවිද්දෙහි මහල්ලන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, තමන් ගුණ සිතුවන්ට අමාමහනිවන් දෙන්තට පොහොසත් අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ මහතෙරුන්වහන්සේ. “අප පියාණන්ට මෙහෙයෙන මතැත්තට ඇපි මැ සිංහවිලාස දක්වමිහ”යි සැරහී විහාරයට වැඩිදැ ය.

1. පක්‍ෂපාතයෙන් 2. පහළ වනැ.
3. වැද.

2. බුදුන් හැර සෙසු නුවණැත්තන්ට අග්‍රහෙයින් අගතැනැ සිටුවනලද, තමන් වසන දිශාව වැන්දවුන්ට අමාමහනිවන් දෙත්. පොහොසත් වූ ධම්මසෙනෙවි සැරිසුන් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඒ ඇත්තුවුගේ මදපලය වියලත්, අපගේ තෙපස මැ කප්කෙළවර හිරු කොට තකම්හැ”යි සැරහී වැඩිසේක.

3. සෘද්ධිමතුන්ට අගතැනැ තබනලද, තමන් නම කීවත් සතර අපායෙන් ගලවන්නට පොහොසත් ද්විතීයශ්‍රාවක මුගලෙන් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඒ ඇත්තුවුගේ තෙපස් නැමැති කදේපැණියාගේ ප්‍රභාව නැති කරත්, අපගේ මහත් වූ ආනුභාව නැමැති ශරත්සුයාමණ්ඩලය තකම්හැ”යි සැරහී වැඩි සේක.

4. ධුතාවගරයන් කෙරෙහි අගතැන් ලද කුඩුමුසු කැදිත්තක් එළවූ මැහැල්ලට දිවසැපත් නිවන්සැපත් දී සැනහු මහසුප් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඒ ඇත් නැමැති පළහහු දවන්නට අපගේ තෙපස් නැමැති මහගිනිකද තකම්හැ”යි සැරහී වැඩිසේක.

5. දිවැස් ඇත්තවුන් කෙරෙහි අගතැන් ලද, ශක්‍රයාගේ මුදුනෙන් අදනාලද ශරීරමලහාපන ඇති, තමන් නම සතර අකුරෙන් සතරඅපාය පසු බස්සන අනුරුද්ධමහතෙරුන්වහන්සේ ඒ ඇත්තුවුගේ දඪී නැමැති මහගිම් නිවන්නට තමන්ගේ මෙහි නැමැති මහාමෙඝය තකමින් සැරහී විහාරයට වැඩි සේක.

6. කුලෙන් වැඩියන් කෙරෙහි අගතැන් ලද්දී, තමන් නම තුන්අකුරෙන් තුන්ලෝසැපත් අත්පත් කරන්නට පොහොසත් හද්දිය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඒ ඇත් නැමැති මහඅඳුරුකද බිදිනට අපගේ මෙන්සින් නැමැති සදපහන මැ පමණැ”යි සැරහී විහාරයට වන්සෙයෙක.

7. මිහිරි කටහසින් බණ කියන්නවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, කුල සංසඪී² විෂ හරණ මාෂධසට්ඨාවක් බදු ලකුණටකහද්දිය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඒ ඇත්නැමැති ඉදුනිල්මැණික විදිනට ඇපි මැ විදුරක් වැන්නම්හැ” යි කියා සැරහී වැඩිසෙයෙක.

8. සිංහනාද කරන්නවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, සිහි කළවුන් සිතූ අමා ලන පිණ්ඩොලහාරද්වාප නම් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඒ ඇත්තුවුගේ දළදප් ඔබා ඇපි මැ ධම් සිංහනාද කරමිහ”යි බැහැවී වැඩිසෙයෙක.

1. අගතැන්පත්ලත් සමහර.
 2. කුලසංසාර බොහෝ.

9. ධම්කථිකයන් කෙරෙහි අගතූන්පත්, සිතුවන්සිත් සනහන පුණ්ඩ්‍රයක්හු වැනි මන්ත්‍රාණිපුත්‍රපුණ්ණි නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ “එ ඇත් නැමැති පුළුන්පෙද ගසා දමන් අපගේ මහානුභාව නැමැති වාතය මැ තකම්හු” යි සැරහී වැඩිපෙයෙක.

10. සංකෛපයෙන් කී දයෙහි අථි විස්තරයෙන් දන්තවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, සරණ ගියවුන් මනදෙළ පුරණ කප්පරුකක් වැනි මහකසයින්-මහතෙරුන්වහන්සේ “එ ඇත්හු පසු බස්වන්, අපගේ ආනුභාව මැ විදුරු අකුසු කොට තකම්හු”යි සැරහී වැඩිපෙයෙක.

11. එක ශරීරයෙන් බොහෝ මනෝමයශරීර නිමවා සියදහස් ගණන් සේ පැණී යන්නවුන් කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, තමන් ගේ ශ්‍රීපාදයෙහි රජස් දෙව්බඹුන් මුදුනෙහි ධාතුතිධාන කළ ධුල්ලපණ්ඩක නම් මහතෙරුන්වහන්සේ ‘එ ඇත්හුගේ සාහස නැමැති පරධලාපත්ති අපගේ මහිමය මැ ගිනි ගෙණූ දිලියෙන යනාරාව කරම්හු”යි සැරහී වැඩි සේකැ.

12. සංඥ පෙරැළීමෙහි දක්‍ෂයන් කෙරෙහි අගතූන් පැමිණි බුදුසසුන් නැමැති මහවිජිති රාජහංසයක්හු බදු මහාපණ්ඩක නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතූන්හුගේ වික්‍රම නැමැති තණපත සුණුවිසුණු කරන්, තමන්-වහන්සේගේ ශීලතෙජස මැ ගිනිසෙණ කොට තකා සැරහී වැඩිපෙයෙක.

13. දක්‍ෂිණාවට සුදුස්සවුන් කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, තමන්ට ලු එකබත්සරළුවක් විවරකින් අමාමහනිවණට අභී¹ කරණ සුහුනි නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතූන්හු සඵඥයන්ගේ ශ්‍රීපාදය වැදවීම්හි ශික්‍ෂා කරණ ශික්‍ෂාකාරිධුරයට තමන් වහන්සේ මැ තකා වැඩි සේකැ.

14. වල්වාසයෙහි වසන්නවුන් කෙරෙහි අගතූන්පත් වූ, බුදු සසුන් නැමැති මහරුකිති හටගන් සුහුඹුල් සුවද මල්කූනක් බදු බදීරවනියරෙවන මහතෙරුන්වහන්සේ ක්‍රොධයෙන් දිවු එ මතූන්හු මුහුණ වසා හෙළන්තට තමන්වහන්සේගේ සෘද්ධිය මැ මුඛපටට කොට තකා සැරහී වැඩිපෙයෙක.

15. ක්‍රියාසීන්² කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, බුදුසසුන් නැමැති කෙවුන්තෙහි බද පද්මරාගමාණිකායක් බදු කංඛාරෙවන නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතූන්හු බුදුන්වහන්සේට ලහ නො වන්නට තමන්වහන්සේගේ වික්‍රමය මැ මහකණයමක් කොට තකා සැරහී වැඩි සේකැ.

1. මු II අග්‍ර. 2. මු II ක්‍රියානලාභීන්. කචිත්-සමහර

16. අධික වූ වියඹී ඇත්තවුන් කෙරෙහි අගතැන්පත් වූ, බුදුසසුන් නැමැති ඔවුන්තෙහි බඳ අග්‍රමාණිකායක් බඳු ගොණහදු මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතැන්හුගේ ද්වේෂ නැමැති විෂය තසන්නට තමන්වහන්සේගේ ආනුභාවය මැ දිව්‍යමාෂධ කොට තකා සැරහී වැඩිසෙයෙකැ.

17. මධුර වූ බස් බණන්තවුන් කෙරෙහි අගතැන් පත් වූ, බුදුසසුන් නැමැති ආකාශයට පුණිවන්දුමණ්ඩලය බඳු වූ කුටි කණණසොණ-මහතෙරුන්වහන්සේ “එ ඇත්හුගේ දඪී නැමැති සපියා ඔබන්නට තමන්වහන්සේගේ ප්‍රතාපය මැ ගරුධරාජයා කොට තකමිහැ”යි සැරහී වැඩිසෙයෙකැ.

18. ලාභ ලබන්නවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, බුදුසසුන් නමැති රත්පියුමිහි කර්ණිකාවක් වැනි වූ, සිවලි නම් මහතෙරුන් වහන්සේ “ඒ ඇත් නැමැති පද්මය හකුළුවන්නට තමන් වහන්සේගේ ආනුභාවය මැ පුණිවන්දුමණ්ඩලය කොට තකමිහැ”යි සැරහී වැඩිසේකැ.

19. සඵඤයන් කෙරෙහි සැද ඇත්තවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ බුදුසසුන් නැමැති මහාසාගරයට රත්තමෙරුවක් වැනි වූ චක්කලි නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ ඇත්හුගේ දඪී නැමැති මහවනය දවාපියන්නට තමන්වහන්සේගේ තෙජස මැ ලැවිහිනි කොට තකා සැරහී වැඩිසේක.

20. අවවාද පිළිගන්නවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, බුදුරුවෙන් ඔබා ගත් හසක් වැනි, එ සඵඤයන්ගේ ප්‍රියපුත්‍ර වූ රාහුල මහතෙරුන්වහන්සේ එ ඇතුගේ දඪී නැමැති මහවිල අලලාපියන්නට තමන්වහන්සේගේ ශෝයඹීය මැ මතැතක්හු කොට තකා සැරහී වැඩිසෙයෙකැ.

21. සැදහැයෙන් මහණ වූවන් කෙරෙහි අගතැන් පත් වූ, බුද්ධශාසන නැමැති උදයපඵතයට තරුණසුයඹීමණ්ඩලයක් වැනි වූ රට්ටපාල නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ හස්තිහු දුඪීල කරන්නට තමන්වහන්සේගේ ශීලතෙජස මැ පාකල නම් හුණ කොට තකා සැරහී වැඩිසෙයෙකැ.

22. පළමු ලාබන් ගන්නවුන් කෙරෙහි අගතැන්පත් වූ, බුදුසසුන් නමැති රතනාකරයෙහි මහඇහිරුවනක් බඳු වූ කුණ්ඩධාන නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතැත් නැමැති හොමුවගුළුව! අනු² කරත් තමන්වහන්සේ මැ මහවතුරක් කොට තකා සැරහී වැඩිසේක.

1. මු & II. හෝහගුළුවා. 2. පහ.

23. ක්ෂණයෙහි යමක් සිතා ගත්තවුන් කෙරෙහි අගතෑන් පත් වූ, ශාසන නමැති රුවන් ඇගයෙහි අග්‍රමාණිකායක් වැනි වූ චංචිය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතෑන් නමැති මහමෙර සොල්වාපියන්තට තමන්වහන්සේ ප්‍රතාපය මැ යුගාන්ත වාතයක් කොට තකා සැරහී වැටීපෙයෙකැ.

24. හැමපරිද්දෙන් ප්‍රසාද එළවන්නන් කෙරෙහි අගතෑන් පත් වූ, බුද්ධශාසන නමැති ක්ෂීරසාගරයට පූණිවන්දුමණ්ඩලය බඳු වූ, උපසෙන නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතෑන් නමැති සුයෂීමණ්ඩලය වසාපියන්තට තමන්වහන්සේගේ තෙජස මැ රාහුඅසුරිඳු කොට තකා සැරහී වැටීපේකැ.

25. පෙනසුන් පණවන්නන් කෙරෙහි අගතෑන් පත් වූ, බුද්ධශාසන නමැති වැටෙහි දිලියෙන්තා වූ මහාප්‍රදීපයක් වැනි වූ, දබ්බ නම් මහතෙරුන්වහන්සේගේ ඒ හස්ති නමැති කිමී මත්සායා ගලන්තට තමන්වහන්සේගේ ප්‍රතාපය මැ කිමීඛිගල නම් මත්සාරාජයා කොට තකා සැරහී වැටීපේකැ.

26. දෙවතාවන්ට ප්‍රියයන් අතුරෙහි අගතෑන්පත් වූ, බුද්ධ ශාසන නමැති මහාප්‍රාසාදයෙහි කැණිමඩලක් වැනි වූ, පිලිඤ්චවිජ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මත්තහස්තිහුගේ කොප නමැති යක්ෂයාට තමන්වහන්සේගේ ප්‍රතාපය මැ දිව්‍යමන්ත්‍රයක් කොට තකා සැරහී වැටීපේක.

27. වහා අභිඤ ලබන්නන් කෙරෙහි අගතෑන් පත් වූ, බුද්ධ ශාසන නමැති මහාසාගරයෙහි දකුණුසකක් බඳු, බාහිය නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ එ මතෑන්හුගේ රොෂ නමැති මහාව්‍යාධියට තමන්වහන්සේ මැ මහවේදකු කොට තකා සැරහී වැටීපේක.[†]

28. විසිතුරු කොට බණ කියන්නවුන් කෙරෙහි අගතෑන් පත් වූ, බුද්ධශාසන නමැති වෘක්ෂශාඛාවෙහි බැඳි මධුපටලයක් වැනි වූ, කුමාරකාශ්‍යප නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතෑන්හුගේ දඬී නමැති පියුම්විල නසන්නට තමන්වහන්සේගේ මෙත්‍රිය මැ හිමකාලයක් කොට තකා සැරහී වැටීපෙයෙක.

29. සිවුපිළිසිඹියාපතුන් කෙරෙහි අගතෑන්පත්වූ, බුද්ධශාසන නමැති කාඤ්චනගුහායෙහි කෙසරසිංහයක්හු බඳු වූ, මහා කොට්ඨික නම්

[†] 'බාහිය' තෙරහු රහත් වූ නොබෝ වේලාවකින් පිරිනිවන් පෑහ . එහෙයින් මේ අවස්ථාවෙහි උන්වහන්සේ නො සිටියේ ය. මේ විද්‍යාවක්‍රවර්තීන්ගේ ප්‍රමාදයෙකි.

මහතෙරුන්වහන්සේ එ මතැත්තුගේ තේජස් නමැති පහන වඩා පියන්තට තමන්වහන්සේගේ ප්‍රනාපය මැ සැඩපවනක් කොට සිතා සැරහී වැඩියේකැ.

30. බහුශ්‍රතයන් කෙරෙහි, සිහිනුවණ ඇත්තවුන් කෙරෙහි, ප්‍රඥ ඇත්තවුන් කෙරෙහි, ධෛර්‍යී ඇත්තවුන් කෙරෙහි, බුදුන් වහන්සේට උපස්ථාන කරන්නවුන් කෙරෙහි, අගතැන් පත් වූ බුද්ධශාසනයට ජීවිතයක් බඳු වූ, අනඳමහතෙරුන් වහන්සේ “බුදුන්වහන්සේට වන උපද්‍රව දුරු කොට තමන්වහන්සේගේ මැ ජීවිතය ඒ ඇතුට දෙමි”යි සැරහී වැඩියේකැ.

31. මහාපරිවාර ඇත්තවුන් කෙරෙහි අගතැන්පත් වූ, බුද්ධ ශාසනයෙහි තබාලූ ඇසක් වැනි වූ, උරුබෙලකාශාප නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ එ මතැත් නමැති මෙසකුටය තමන්වහන්සේ අනු කොට ගෙනැ යන්නට තමන්වහන්සේගේ මහිමය මැ මහාවාතයක් කොට තකා සැරහී වැඩියේකැ.

32. කුල පහදවන්නන් කෙරෙහි අගතැන් පත් වූ, බුද්ධ ශාසනයට කිලකයක් බඳු වූ. කාලුද්ධී නම් මහතෙරුන්වහන්සේ එ හස්තිමඤ්ජයාට තමන්වහන්සේගේ ප්‍රනාපය මැ දුම්කඳක් කොට තකා සැරහී වැඩියේකැ.

33. නිරොගීන් කෙරෙහි අගතැන් පත් වූ, බුද්ධශාසන නමැති මලයපච්ඡයෙහි සඳුන්රුකක් බඳු වූ, බක්කුල නම් මහතෙරුන් වහන්සේ එ මතැත් නමැති හිටිකඩ විරුවා² පියන්තට තමන් වහන්සේගේ තේජස මැ ගිනිරාශියක් කොට තකා සැරහී වැඩියෙයෙකැ.

34. පෙර. විසූ කඳපිළිවෙළ බලන්නවුන් කෙරෙහි අගතැන් පත් වූ, බුදුසස්තට මුදුන්මල්කඩක් වැනි වූ, සොහිත නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ එ මතැත්තුගේ දඬී නමැති හැල්කෙතට තමන්වහන්සේගේ තේජස මැ මහානිද්‍රසයක් කොට තකා සැරහී වැඩියෙයෙකැ.

35. විනයධරයන් කෙරෙහි අගතැන්පත් වූ, බුද්ධශාසන නැමැති මහාපච්ඡයෙන් හුනු මාහැල්ලක් බඳු වූ, උපාලී නම් මහතෙරුන් වහන්සේ එ මතැත් නමැති අයශ්ශලාකාව තමන් වහන්සේ කරා හයාගන්නට තමන්වහන්සේගේ මෛත්‍රිය මැ වුම්බකපාෂාණයක් කොට තකා සැරහී වැඩියෙයෙකැ.

1. වසා-ඇතැම්. 2. විසුරුවා

36. මෙහෙණින්නන් වහන්සේවරුන්දැට අවවාද කරන්න වුත් අතුරෙන් අගතූන් පත් වූ, බුද්ධශාසනයෙහි හදවතක් බදු වූ, නඤ්ඤ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ ඵ මතූත්තූගේ ශෛය්‍යී නමැති සිතියමැ පැහැ නැති කරන්නට තමන්වහන්සේගේ මෙන්සිත් නමැති පොදපතර මැ තකා සැරහී වැඩියේකැ.

37. ඉඳුරන් රක්‍ෂා කරන්නවුන් කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, බුදුසසුන් නමැති මහතිඹුල්ලැක්හි ගරුධරාජයක්හු බදු වූ, නඤ නම් මහතෙරුන්-වහන්සේ ඵ ඇත් නමැති යකඩ මොළොක් කරන්නට තමන්වහන්සේගේ තපස්තෙජස මැ මහතිනිඋදුනක් කොට තකා සැරහී වැඩියේකැ.

38. වහන්සේවරුන්දට අවවාද කරන්නවුන් කෙරෙහි අග තූන් පත් වූ, බුදුසසස්තෙහි කුඵ ගැන්මක් බදු, මහාකප්පින නම් මහතෙරුන්වහන්සේ ඵ මතූත්තූගේ දඪී නමැති දියබුබුඵ බිඳිනට තමන්වහන්සේගේ ප්‍රභාව නමැති මහාවජ්‍රය නො තරම් සේ සිතසිතා සැරහී වැඩියේක.

39. තෙජොධාතුවෙහි දක්‍ෂයන් කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, බුදුසසුන් නමැති මහපියුමෙහි බඳ මුවරදකඳක් බදු වූ, සාගත නම් මහතෙරුන්වහන්සේ “ඵ ඇත්තූගේ දඪී නමැති කෙහෙල්කඳට තමන්වහන්සේගේ ආනුභාව නමැති වක්‍රායුධය මැ ප්‍රමාණ යැ”යි තකා සැරහී වැඩියේකැ.

40. පටිභාන ඇත්තවුන් කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, බුද්ධ ශාසන නමැති මෙසයෙහි ඉඤ්ඤාවාපයක් බදු වූ; රාධ නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ ඵ ඇත් නමැති බකමුණාට තමන්වහන්සේගේ තෙජස හිරුඋදයක් කොට තකා සැරහී වැඩියේකැ.

41. රුක්‍ෂ වූ සිවුරු දරන්නන් කෙරෙහි අගතූන් පත් වූ, බුදුසසුන් නැමති ගිරිකුළෙහි මත්මොතරරජක්හු බදු, මොසරාජ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ ඵ ඇත්තූගේ දඪී නැමැති හෙල්මැලි කලඹ කපන්නට තමන්වහන්සේගේ මෙත්‍රීදෘෂ්ටිය මැ බඩග යෂ්ටියක් කොට තකා සැරහී වැඩියේකැ.

42. මෙයින් පිටත් වූ (බුදුන්වහන්සේ කෙරෙහි හක්තියෙන් යුක්ත වූ හදදිය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ), මිහිරි වූ ආකස්ප ඇති වස්ප! නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, මහානුභාව ඇති මහානාම නම්

තෙරුන්වහන්සේ යැ, පළමු ධම්සක්පවත්තෙහි සච්ඤයන්ගේ දෙශනාවලොපයෙහි වැඩි රස දත් අස්සඨ්මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සංසාරව්‍යසනය වළකන ඵලකයක් බඳු වූ, නාලක නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, තුන්ලොවිහි පැතිරී පවත්නා යශස් ඇති යස නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, නිමල වූ ගුණ ඇති විමල නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සච්ඤයන්ගේ දක්ෂිණබාහුවක් වැනි සුබාහු නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සම්පූර්ණ වූ ශාසනකෘත්‍ය ඇති පූර්ණ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, ලොකාධිපති වූ ගවම්පති නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, බුදුන්ගේ මහාප්‍රාතිභායා දැකූ තමන්ගේ අභිමාන හැර මහණ වූ ගයා කාශ්‍යප, නදීකාශ්‍යප දෙදෙනා වහන්සේ යැ, සුඤ්ඤ වූ ගුණ ඇති මහාචූන්ද තෙරුන්වහන්සේ යැ, සුභග වූ ගුණ ඇති හගු නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සසරට බා නිවන් නැමැති බිලයට වන් කිම්බිල නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සම්පූර්ණ වූ මනෝරථ ඇති සුනාපරන්ත නම් ජනපදයෙහි වසන පූර්ණ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ,¹ ගුණයෙන් විශාල වූ අංගුලිමාල මහතෙරුන් වහන්සේ යැ, බුදුසස්තෙහි සුයෝධයයක් වැනි වූ මහාඋදයී නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, මුළුලොවට අභය දුන් සහිය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සංසාරදෂ නැමැති මහාවාකයෙන් අකම්පිතශෛලයක් වැනි සෙල නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, පිරිසුදු වූ ගුණ ඇති උපවාණ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සියලු සත්ත්වයන්ගේ සිත් නමැති මහාමයුරයන්ට මෙඝයක් බඳු වූ මෙඝිය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සරණාගතයන්ට හිතවූ නාගින නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සංසාරයෙහි ඔප්ප් හළ යසෝප නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, ක්ලෙශයන් විසින් අර්ථ වූ අර්ථ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, මෙත්‍රියට නිධාන වූ නිෂ්‍යමෙත්‍රෙය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, නිරූපම වූ වර්ණ ඇති පූර්ණක නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, වසභ කරණලද චිත්ත ඇති මෙන්තගු නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, දෙවියා වූ ක්ලෙශයන් ඇති ධොතක නම් මහතෙරුන්වහන්සේය, උපශාන්ත ඉන්ද්‍රියයන් ඇති උපසීච නම් මහතෙරුන් වහන්සේ යැ, ගුණයෙන් අලාමක වූ හෙමක නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, අවගුණයෙන් වොදනා නො ලද්ද කොදෙයා නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සුඤ්ඤ වූ ගුණ ඇති නන්ද නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ යැ, (පරිපූර්ණ වූ මනෝසඤ්ඤා ඇති කප්ප නම්) මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, තමන්ගේ වර්තයෙන් කණිය සරහන ජතුකණි නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, සියලු ක්ලෙශයන් නසන ආයුධයක් බඳු

1. සුනාපරන්ත නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ ඇතැම්.

වූ හදායුධ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, නිමිල වූ ගුණොදය ඇති උදය නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, ජිතවචනයෙහි කුසල වූ පොසාල නම් මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, (80) මධුර වූ ශ්‍රමණභවිති ඇති පිංගීය නම් මහ තෙරුන්වහන්සේ යැ යන අසුමහසච්චන්වහන්සේ හා සෙසු නිත්‍යපරිවාර පන්සියයක් හික්කුන්වහන්සේ සැරසී විහාරයට වැඩිසෙයෙකැ.

ඉක්බිති ඊයේ දවස් එපවත් ඇසුඇසු නුවරවැස්සේ දෙ කඩක් වැ බෙදී ගොසින්, අබෞද්ධපක්‍ෂය ‘ශ්‍රමණගෞතමයෝ’ මෙතෙක් දවස් තමන්ගේ රූපයෙහි රසදන්තා තමන්ගේ ගුණයෙහි මිහිරි දන්තා මිනිස්සු යැ, දෙව්බඹහු යැ යනාදීන් අතින් යෙහෙන් ගැලැවී ආහැ. අද කලි මෙ මතැත්තූ උන්ගේ ගුණ ද උන්ගේ රුව ද තමා තිරිසන් හෙයින් නො දන්ති. අද කලි මෙ ඇත් වනාහි ඒ බුදුන්ගේ රූපාග්‍රප්‍රාප්ත වූ ආත්මභාවය මහතෙල් මල්දමක් ගහටගහටා සුණුවිසුණු කරන්නා සේ සතර පාහස්සෙහි ලා මැඩැ සුණුවිසුණු කොට අත්පා වෙනවෙන තෝරා මැස්සක ගහටන්නා සේ ගහටා දමයි. අද අප සතුරානන් පිටු දකුම්භ”යි සැරහුනහැ. බුදුබල දන්නා ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෝ “අද අපගේ ස්වාමී වූ තිලෝගුරු සමාක්සම්බුද්ධයන්ට ඇතෙක් නම් කුමක් කෙරේ ද? සැණබලයෙන් මුළුලොව දිනුහැ. කායබලයෙන් කෙළදහසක් ඇත්තට බල ඇත්තාහැ. දත් සවාසනසථික්ලෙඟයන් නසා බුදු වූ කල්හි තබා තමන් බුදුවන්ට බෝමැඩ වැඩැ හුන් දවස් පොවා තමන්ගේ ආනුභාවයෙන්, වසවර්තිමාරයා නැහි යෙළසියයක් යොදුන් ගිරිමෙබලා නම් මතැත්තූ මද සිඳුවාපියා තමන් ශ්‍රීපාදයට නුදුරුතන්හි කෙසරසිංහයක්කු දුටු ජරායෙන් රොම වැම්මැ හී ගිය! මාලු කැණහිලක්කු සේ වෙටුලුම් ගන්වා දළ බිමැ අන්වා පිටු හුන් මරහු මුහුණින් වැටී හෙන පරිද්දෙන් නැමී වදනා වැදුම් ගත්හැ. පාරිලීයක² නම් මතැත් අනදමහ තෙරුන් වහන්සේ සේ ඔවුන්ට මෙහෙ කෙළේ ය. මෙ ඇත්තූ අද තමන්ගේ ශ්‍රීපාදපද්මයට බට බමරක්කු පුඹුනා³ පරිද්දෙන් සෘද්ධිප්‍රාතිභායා¹ පැ, එහි පහන් බොහෝදෙනා අමාමහනිවන්හි ලති. අද එ පෙළහර බලම්භ”යි සැරහී ගත්හැ. සියලු මනුෂ්‍යයෝ සේමසේමතැනැ මැසිමත්තෙහි මැසි බදිමින්, සඳලු සියදහස් පුරා නැහෙමින්, පිටිසේනන්හි අතුරු සිදුරු නැති වැ හිඳිමින් මහරුක්ඳඩට නැහෙමින්, පවුරුපදනම්පිටට නැහෙමින්, මහාප්‍රසාද බිඳී නැමී යන පරිද්දෙන්” සමහරමැසි බිඳී යන පරිද්දෙන් පිරි ගොස්, දුන් පුතුන් කඳ හිඳුවා, නොයෙක් කුහුලින් සිට ගත්හැ. මැසි බදනට ශක්ති නැත්තෝ මැසි ඇත්තවුන්ට මිල දෙමින් ඇහිලි

1. වැගිර ගිය-ආම්. 2. පාරිලී. 3. සුඹුනා.

කටු ලාගෙණු වදිමින් පිරිවුළුමැස්සෙහි සිටු ගත්හ. “එ මතැන්හු හරිකී” යන බසින් සියලු වීථිය සෝධා පීවා සේ හැම මිනිස්සු මැ නැති වූ ගියාහැ. නොයෙක්පායිනින් සැරහී නත්වෙසතුරු තිර බන්ද ආප්තගුණ තන්හි තන්හි උඩුමල්හි සිටු ගත්හ. රජගහනුවර උඩුඅහස්හි සිතියම් කළ බිතක් සේ අනන්තාපයඝීන්ත දෙවතාවෝ සිටු ගත්හැ සියලු නුවර යුගාන්තවාතයෙන් ඇලළී ගිය සුවාසුදහසක් යොදුන් මහා සාගරය සේ ඇලළී ගියේ, සප්තකුලපච්චයන් මුලින් ඉපිඬ නැගෙන කෝලාහලයක් සේ එකකොලාහල වූ ගියේ යැ. “තවද කල් යේ නු”යි නො සිතු කෙනෙක් නැත. “අද නො වඩනා ද වනු”යි නො සිතු කෙනෙක් නැත. ගැහැණුන් පිරිමින් හන්පලන් ආහරණයෙන් රන්රිදීකැටපත්හි හිරුරැස් ගැසීලා හුනු ආලෝකයට “වඩනාහට පළමු කොට දිවන බුදුරජාසඳ දේ හෝ”යි නො ඉපිලූ හුනු එක ද කෙනෙක් නැත. එක් වටෙකැ වඩනා විහාරය දිශාව බලමින්, එක්වටෙකැ ඇතු එන ඇත්හල දිශාව බලමින්, “අද මෙයට බාධාවෙක් වේ දේ හෝ”යි මියුඩුහුරු! ලමින් නො සිටි එක ද කෙනෙක් නැත.

මෙසේ නුවර අසුරසෙනහ ලුහුබඳවා පියා ජය ගෙණ දෙවතාවන් වන් ශක්‍රහවනයක් සේ ඇලළූ ගිය සදෙහි සැදී පැහැදී ගිය සදෙහි, කෙසුරුබර පොළාපියා නියෙහි මුවහත් බලා පියා සැක නැති වූ මතැත්කඹු පිටට පනින පිණිස රුවන් ලෙනකින් නික්මූ ගත් කෙසරසිංහයක්කු සේ ද, දහසක් රස් අහසැ හිසැපියා සමුදුර්ජලස්කන්ධය බිඳ ගෙණූ පැනූ නැඟී එන වටින් යෙළසියක් යොදුන් ලහිරුවිමනක් සේ ද, ස්වාමීදරුවානෝ ගදකිළියෙන් නික්මූ ගත්හැ. නික්මූ ගත්සඳු මැ සග මහලු පිළිවෙළින් බුදුරුවන පළමු කොට ලා සහරුවන්පෙළක් වඩනට වන්සෙයෙකැ නායකමාණිකාඝරත්නය අනු කොට ගොතා හෙලා ලූ රුවන්වැළයක් වැන්තැයි නො කියමි. සොළොස් කලාවෙන් පිරුණු සදමඩල ඉදිරියෙහි තබා පස්සෙහි පෙළ හෙළා පිහිටුවා ලූ තරුවැළයක් වැන්තැයි නො කියමි. පඩික්හියෙහි සිටුවා ලූ දස දහසක් සක්වළ දසදහසක් සදමඩුලු වැන්තැයි නො කියමි. දසදහසක් හිරුමඩල වැන්තැයි නො කියමි. ශක්‍රදෙවෙණුයා පස්සෙහි හුනු දෙවතාවෝ මා සිතට නො වදිති. දසඇහිල්ලක් නහා දසදහසක් සක්වළූ ආලෝක පතුරුවන භාරිත නම් මහාබ්‍රහ්මයා පළමු කොට ලා නික්මුනු බ්‍රහ්මසෙනාව එ වඩනා බුදුරජානන් හා එ මහණපිරිසට උපමාවට මා තුඩ නො වකමි. මෙ උපමා කියා එ බුද්ධවිලාසයට නිඤ නො කෙරෙමි. මාගේ ස්වාමීදරුවානෝ තුමු මැ තමන් වැන්තාහැ. මෙබඳු මහණපිරිසක්

පස්සෙහි ලා ගෙණ අවකිත වූ නුවරසීමාවට අභිමුඛ වූ තමන්ගේ ශරීරයෙහි සවණක් රස් එකවිට මැ විහිදුවා ලූහැ.

සක්වළගල මැඩූ ගෙණූ අකනිටාබඹලෝ පැනූ ගෙණූ මහපොළොව ඉක්මවා ගෙණූ දිවන සවණක් ඝනබුදුරසින් මුළු ලොව හැලලෙන්නට වන. මුළුලොව කසමල්කැනින් වසන්තාසේ, දියමෙරලියමලින් නවහම් කරන්තා සේ, මොනරපිලින් සදන්තා සේ, ඉඳුනිල්මැණිකින් අතුරන්තා සේ, නිල්රස්කදෙක් එක්ලක්ෂසුසැටදහසක් යොදුන් සක්වළගල හිස පැනූ ගෙණූ ඉතිරි දිවන්තට වන. මුළුලොවැ කිණිහිරිමල් ඉස්නා සේ, පිරිසිදු යහපත් වූ පිපි සපුපෙත්තෙන් අහස වසන්තා සේ, දෙවියන් අනුභව කරණ මහදඹගසෑ මුලු නැහි රන්දළයෙන් මුළුලොව වසන්තා සේ දිවූ ගත් රන්වන්රස්පහරෙක් මහපොළොව රන්පිඩල්ලක්! සේ රදමින්, මහාසාගරය විරුවාපු රන්රසයක් සේ රන්වන් කෙරෙමින්, සක්වළගල ගැසී හිස් පැනූ ගෙණූ, හැලි සිය දහස් සුවහස් ගල්මුදුනෙන් හෙළා පරසක්වළ දිවන්තට වන. බඳුවද කැල බඳු වූ, සන්ධ්‍යාවලාපටල බඳු වූ, සිඤ්ඤකල්කයට අපහාස කරන්තා වූ, පද්මරාගමාණිකායෙහි පැහැයට නින්ද කරන්තා වූ, රත්මහරස්කදෙක් නැඹී බුදුපුදයට බැඳු ලූ රත් වියනක් සේ මුළුලෝ අහස වසා සිටූ ගත. දවහත්තරු සේ, රිදී රසධාරා සියදහසක් සේ, සරත්වලාකූළ සියදහස් සේ සුදු වූ බුදුරස්කද දිවෙමින් ඇඹරෙමින් සළාවැටුම්² දෙමින් කපක් දවස් මුළුල්ලෙහි අඳුරු නුබුන් ලොකාන්තරිකතරකය ලක්ෂ ගණන් පහන් ඇවිළ වූ පහන්රූකක් සේ එකාලොක කෙරෙමින් දිවන්තට පටන් ගත. මදටවන්පෑ රස්කදෙක් මහමෙර රහිදු ගොවිවකු සේ රත් කෙරෙමින් සප්තකුලපච්ඡායන් බුදුන්ට පුදු ලූ මදටවළල්ලක් සේ එක පැහැරූ රත් කෙරෙමින්, බුදුගුණ පතුරා ගෙණූ, දසදිග් මැඩූ ගෙණූ, මුළුලෝකුස පුරමින් පැතිරෙන්නට වන. සියලු ලොව ඇති තාක් වස්තූන්ගේ නොඑක් පෑ තාක් එක් කොට හතා අලලාපුවාක් වැනි වූ පබසරරස්කද තල්කද පමණ වූ, කුටාගාරප්‍රමාණ වූ, හුණකුලලින් පිඹූ නහාපු සපා³ කැටි සේ සියලු නුවර වසමින් පැතිරෙන්නට වන.

මෙසේ පැතිරී සවණක් ඝන බුදුරසින් මුළුලොව සදමින් වඩුන් වඩුන්, සියලු නුවර රසින් සැදෙත් සැදෙත්, ගෙයි ගෙයි පිල්සක් විදහා මොනරුන් නටත් නටත්, මැදිරියෙහි හුන් ගිරා සැලලිහිණි ආදී පක්ෂීන් පියා පැහැරූ හඩත් හඩත්, වීණා වේණු මිහිඟුබෙර ආදී ගැසුවන් නැති වූ මෑ තමා මෑ හඩත් හඩත්, හන්පලන් ආහරණ තමා මෑ කිංකිණිජාලා

සේ මධුරනාද පවත්වත් පවත්වත්, “මේ සලකුණෙන් වැඩි ද වන”යි දික් කළ ඇසට යුගාන්තවාතයෙන් ඉපිළෑ ආකාශයට පැනූ නැගි සත්රුවන්මෙර සේ ස්වාමීදරුවානෝ එකවිටු මෑ පැණි ගියාහැ. ඇස් දළචී ගියේ. කට දළචී ගියේ. අක්පයින් සිටිනට වත්හ. “සාධු! සාධු!!යි කියන්නට වත්හැ. සතුටුකළුළු පරහත්තට* වත්හැ. හියැ සිටු සභාවිගයෙහි සියලු රෝම තාක් හැප්සෙන්තට! වන. සඤ්ඤාවලා සේ රත් වූ පලයින් වසා දිව්‍යවීචියට යතා ලු ඵෙරාවණ නම් මතැත්තු සේ වඩනට වත්හැ. හෙන මහ තරුවක් පස්සෙහි අනු වැ තුබු රස්කඳක්² සේ එ මහණපිරිස මුළුලෝ ඇස් හයන්නට වත්හැ. අග සිටු මුලට දෙවිදුනු හා විදුලියෙන් වෙළී ගිය, මුදුන්හි සිටුගත් හිරුමඬලෙන් සඳමඬලෙන් හොබනා, සුවාසුදහසක් යොදුන් උස ඇති යුගඤ්ඤපච්ඡිකය සේ අවුත් වීචිකෙළවරට වැද ගියහැ. එබුළු පයට පිපි පියුමෙන් සියලු වීචිය රත්පියුම් පිපී වැනී ගිය ආකාශගඬවා ව සේ අතුරු සිදුරු නැති වන්නට වනැ. දෙව්බඹු උඩ අහසැ අත් පොළන්නට වත්හැ. මෙසේ සියලුලොව විස්මයට හක්³ කෙරෙමින්, ඇසක් ඇතිත් ඇතට නො යවා, කරක් ඇතිත් ඇතට නො නමා, නිරාජනා මඬගලයට⁴ සද ගෙණෑ යන ගඤ්ඤස්තියක්තු සේ පිළිවෙළින් වඩනට වත්හැ.

වැඩි පවත් අසා ඇත්ගොව්වෝ කල්පාන්තයෙහි ගින්නෙන් නැගි දුම්කඳක් සේ, මහාඅඤ්ජනපච්ඡිකයක් සේ, කප නස්නට නභා ලු මහමේකුළක් සේ සිටි ඇත්තු, දිලියෙන ගින්නෙහි තෙල් ඕනා සේ සොළොස්කළයක් රා පොවා මත් කොට, කීපෙන්තට සුදුසු බස් බැණෑ, ධවුරසින්නම් ආදිය එක පැහැද එකවිට මෑ සෙල්වුහ.

එකෙණෙහි මුහුදුදියකද දවා ගෙණෑ වඩබාමුඛයෙන් පිටත් වැ ගිය අවීචියෙහි ගිනිකඳක් සේ රළු මතැත්තෙම සොඩ හකුළුවා මහපොළොව යදඬෙකින් ගැසූ සණ්ටාවක් සේ අනුරාව දෙවමින්, ගිගුරුහඬින් මුළුතුවර අසනිපාතයක් සේ තකුණුවමින්, කොපයෙන් පය බැඳලු යදම් ඇද ලු කෙණෙහි මෑ මකුළුනුයක් කඩන්නා සේ යදම බිඳ සුණුවිසුණු කෙරෙමින්, තෙළඹුදලියක් උපුරන්නා සේ බැඳ ලු තඹය පෙරළී සිට ඇනූ තුතු කෙරෙමින්, සිටි ඇත්හල පැහැද ධුලි කෙරෙමින්, බිඳපු තඹය කඩා හකුළුවා දළහස්සෙහි තබා ගෙණෑ, තමාගේ සේයට ඇනූ ඇත්මෙන් මහපොළොව දුරු කොට, දළ ඇවිළෑ ගත් පසින්

1. හැප්පෙන්තට-හුම. 2. රසදෙකක්-සමහර
3. විස්මය වසභබොහෝ විස්මයවෙකවශක-ඇනුම්.
4. රාජමංගලයට-සමහර. * පහරන්නට.

භයච්ඡර වැ, නියඅක්ෂහරින් මහපොළොව කැණූ, ඒ පස් ගෙණූ පිටට ඉස්මින්, දිවැ ලුහුබඳවා අල්වා පළාපු මිනි දළගැ අවුණා නහමින්, ලෙහෙයෙන් රැදී ගිය මුහුණින් ලෙහෙයෙන් රැදී ගිය දළින් ගොත් මීවුන් ලුහුබඳවා ගෙණූ ඇතැ පළමින්, ඔවුන්ගේ අකුණුබහනින් වෙළී ගිය දළින් බැලුබැලුවන් ඇස් පියවමින්, කොපයෙන් සොඬ කටු ලා ගෙණූ හිස සලසලා ගුගුරමින්, දෙරටු අටලු පවුරු පදනම් ඇතැ හෙළා සුණුවිසුණු කෙරෙමින් අවුත් වීථිය වැද ගියේ යැ.

පෙරළා බැලූ මිනිස්සු ඇතින් එන ඇතු දුටිහැ. අබොද්ධයෝ සතුටු වැ ගියහැ. බොද්ධයෝ “කුමකින් කුමක් වේ දේ හෝ”යි හැකිලෙන්නට වන්නැ. ඉක්බිති සභුන්වහන්සේවරුන්ද “ස්වාමීනි, ස්වාමීන් වඩනා ඉද්දෙහි නාලාගිරි අවුත් වැද ගියේ. බුදුගුණ නො දන්නි. බුදුරුවන් නො හඳුනයි. ඇල වැ වැඩැ සිටුන් යහපතැ”යි දන්වුහ.

ස්වාමීදරුවානෝ ඔවුන් දන්වූ බසට සිතා පහළ කළ කෙණෙහි සතරදළදයෙන් නැහි තහඹතල්කඳ සා සුදුරස්කඳින් සියලු අහස ක්ෂීරසාගරයෙහි ගලන්නා සේ සුදු කෙරෙමින්, වඩනා ගමනින් මදකුදු අවු නො කොට, වඩනා පිළිවෙළින් මදකුදු ඇල නො වැ, වඩනා මැ සෙයෙකැ. අසුමහසව්වන් වහන්සේ “ඇපි හික්මවමිහ ඇපි හික්මවමිහැ”යි දන්වූ කල්හි නො ගිවිසැ වදළසේක.

ඉක්බිති ජාතිජාතියෙහි ස්වාමීදරුවානන්ට දිවි දී ආ, මාගේ කුලදෙවතා වූ, අප අනඳමහතෙරුන්වහන්සේ බුදුන් කෙරෙහි ගත් බලවත් ස්නෙහයෙන්, තමන් කකුළු කල්හි සපීයා අත මළ බොධිසත්වයන්ට දිවි දුන් සනායෙන්, භංසජාතියෙහි සුමුඛ නම් භංසසොනාධිපති වැ මලෙහි බැදී ස්වාමීන්ට ඉදිරි වැ සිටැ තමන්ගේ දිවි පිදු සනායෙන් ගලින් හුනු ස්වාමීදරුවානන්ට ගෝ වැ පිට දුන් සනායෙන්, ගිරා වූ ස්වාමීන්ට දහසක් කිරිය හැල්කෙත් පිදු සනායෙන්, “මෙ ඇත් පළමු කොට මා මරාව”යි කියා තමන් දිවි පුද අභිමුඛයෙහි සිටියහැ. සච්ඤයන්වහන්සේ කුන්වටෙක්හි “අනඳය! ඇල වැ යා”යි වදළසේක. එසේ වදරකුදු ස්නෙහයෙන් ඇල නො වැ සිටි හිමියානන් මහපොළොව තෙමේ මැ කුඹල්සකක් සේ පෙරළා පස්සෙහි ලා පී යැ.

ඇත වූලින් වැසී ගිය ඇත්රජ යැ. මැත සවණක්ඝන බුදුරැසින් සැදී ගිය බුදුරජානෝ ය. ඇත කොපයෙන් රක් වැ ගිය යවට වැනි ඇස් ඇති ඇත්රජ යැ. මැත කරුණායෙන් තෙත් වැ ගිය නිල්මහනෙල්පෙති

පරයන¹ ඇස් ඇති බුදුරජානෝ යැ. ඇත එබුඑබු පයින් මහපොළොව පළාපියන්තාක් සේ දිවන ඇත්රජ යැ. මෑත එබු එබු පයින් මිහිකත සතහසතහා වඩනා බුදුරජානෝ යැ. ඇත බැලුබැලුවන් “අනේ! අනේ!”යි කියවන ඇත් රජ යැ. මෑත බැලුබැලුවන් “සාධු! සාධු!”යි කියවන බුදු රජානෝ යැ. එවේලෙහි එ ඇතු ෧ වත් ෧ වත්² සැදුහැත්තෝ ලෙහි අත් ගසන්නට වන්නැ. මුහුණු අත් දෙන්නට වන්නැ. ‘බලා සිටි යැ නො හෙමිහ’යි මුහුණින් හෙන්නට වන්නැ.

එකෙණෙහි පුතකු වඩා ගත් ගැහැණියක් ඇත්හු කෙරෙහි කළ හයින් වඩා ගත් පුතු ස්වාමීදරුවන් හා ඇතු හා දෙමැදට³ දමා පියා පලා ගියා යැ. ඒ ඇත්තෙම කුමාරයා කරා නික්මින. කුමාරතෙම ඇත්හු කෙරෙහි කළ හයින් මහහඬින් හඬන්නට වනු එකෙණෙහි බුදුන්වහන්සේ “අද මේ ඇත්තෙමේ මා සිටි වීථියෙහි කිහිඹියකට ද අන්තරායයක් කෙළේ වී නම්,⁴ මාගේ බුද්ධානුභාවයට නුසුදුසු යැ” යි සිතා වදරා, අනන්තාපරිමාණ සක්වලැ සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරන්නාවූ මෙහිත්‍රිය, හබබිජුවකට මහමෙර පෙරළන්නා සේ එක ඇත්හු කෙරෙහි පතුරුවා,⁵ ඇසු ඇසු සත්ත්වයන් මී බී මත් වූ බමරුන්⁶ සේ තමන් දිශාවට නමා ගන්නා වූ මධුරස්වර විහිදුවා⁷ “නා මේ වීථියට හළයේ අප නිසාමුත්, කෙල කුමාරයා නිසා නො වන්නේ වේ ද? මෙසේ එව”යි වදළපෙයෙකැ. එ මිහිරි හඬ කණු හෙත් මැ, බැලූ ඇතු ඇසූ ඒ මනහර බුදුරු නැමැති අමා පිරි ගියේ. “දුන් දුන් ගියේ යැ. ගියේ ය”යි සියලු නුවර වැසියන් කියමින් සිටියැ දී, කණු හුනු එ මිහිරිහඬින්, ඇසූ හුනු එ බුදුරුවන්, කෙසරසිංහයක්හු දුටු ඇත්පොව්වක්හු සේ, අනිකක් සිතියැ නො හී, කණු හොවා ගෙණ, බුදුරුවට දල්වා ලූ ඇස පියා ලියැ නො හී, එ රු අමා ඇසින් උකා බොමින්, සිටැපියා නො හී, නැමෙමින් හැකිලෙමින් ශ්‍රීපාදය ඇළයට ගොසින් සිටියේ සිටැ පියැ නො හී සුගාන්තවාතයෙන් නැමීගිය අඳුන්කුළක් සේ බුදුපාමුල්හි වැද වැනිඳ ගියේ. වැද වැනිඳ ගොස් ශ්‍රීපාදයෙහි නියදසයෙන් නික්මැ ගත් පැහැ නැමැති අමාගහුල්හැල්ලෙහි ගැලී සැනහෙන්නට වනු. එතැන්හි ඔවුන් වහන්සේගේ සුදුනියඳසින් ඳඳී බුදුන් වැදී පිණින් එතැන්හි මැ කාලාවකකුලය හැඳ සදන්කුලයෙහි උපන්නා සේ සුදු වී යැ. වැද ගෙණු හොත් ඇතු බලමින්, සිවුරුපටයටින්⁸ ශ්‍රීහස්තය අද ගෙණු, රත්වන් ශ්‍රීහස්තය මෙසකුටයෙක්හි විදුලියක් සේ ඇතු ගේ කුඹ පිටැ

1. පෙනි දෙකක් වැනි. 2. වෙත්, 3. දෙ මධ්‍යයට, 4. නම් ද, 5 පවත්වා, 6. මත් වූවන්, 7. විහිද. 8. සිවුර යටින්

තබාලා, රත්වත් අතින් ඔහුගේ මුහුණෙහි සිත්දුර ගල්වන්නා සේ කුඹ පිරිමැද වීථිමඩායෙහි සිටැ මිහිරිකට හඬින්-

“මා කුඤ්ජර, නාගමාසදෙ,
දුක්ඛං හි කුඤ්ජර, නාගමාසදෙ,
න හි නාගහතස්ස කුඤ්ජර,
සුගති හොති ඉතො පරං යතො”

යනාදීන් බණට පටන් ගත්හැ. සාධුකාරයෙන් මුළුතුවර එක කොලාහල කෙරෙමින්, පලන් ආහරණ ගලවා පුජාවට දමා ඇතු වසමින්, සකුටු වැ කුඩැ වැඩි බිණු තීර්ථකයන්ගේ ඔළුයෙහි ටොකු ඔවමින්, හිස් පාවිච්චිත් අතිමින්, සිටි පවුරු පැනැ ගෙණැ පදනම් පිටින් හී ගෙණැ, කණයම්භස්සෙකැ හසු වැ හිය ඇතකු බලන්නට සැක නැති වැ එන්නා සේ, වැද ඇවිත් සියලු මිනිස්සු බුදුන් පාමුල්හි වැද පෙරළෙන්නට වන්නැ. අහසැ දෙවියෝ පරසකුමල් වස්වන්නට වන්නැ. උඩුමහල්හි සිටි ගැහැණු දෙහොත් පුරා සත්රුවන් උකා ඉසිනට වන්නැ.

වැද හොත් ඇත්හු කුඹැ අතක් ඔබා ගෙණැ මිහිරි කට හඬින් ඇත්හට පන්සිල් දෙති. ඒ වදල පන්සිල් තෙවළාබුදු වදන් පුහුණු කළ සැදැහැති උපාසකයකහු පිළිගන්නා සේ ඒ ඇත් පිළිගෙණැ, මදක් පසු බැසැ සෙමෙන් අත දික් කොට ශ්‍රීපාදය අල්වා, ඒ අත ගෙණැ ගොස් හිස තබමින්, මුහුණැ තබමින්, ශ්‍රීපාදය පහළ තැනැ පස් ගෙණ තමා හිසැ මිමින්, වල්ගය හකුළුවා දෙපාහස්සෙහි ගත්වමින්, බුදුරුව බලබලා නැමෙමින් සචාචිගයෙහි රොම තාක් සකුටින් කෙළින් සිටුවමින් ගෞරවයෙන් සිටියේ යැ. ස්වාමිදරුවානෝ එ ඇත්හු පන්සිල් ගත්වා තමන්ගේ ශාසනයෙහි පන්සිල් රක්නවුන් කෙරෙහි ඇතුළත් කොට, එද පටන් පිතිබිඳක් සා රා පොදකුදු! නොබොනපරිද්දෙන්, කිම්බයක සා සතකුත් නොමරණ පරිද්දෙන් හුදිදහම් ගත්වා, එතැන්හි සිටැ බණ වදරා පුවාසුදහසක් සකුත් සසර දුකින් මුද අමාමහතිවන්හි ලා විහාරයට වැඩිසෙයෙක.

මෙසේ හික්මැවිය යුත්තවුන් හික්මවා අමාමහතිවන්හි ලන සේ දන්නා මාගේ ස්වාමිදරුවානන් සරණයෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

95.

තව ද, සවිනේ ගෙවා දන්, වියත්කම්හි මකුපත්, සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි පහළ² කරැණායෙන්, අසන්නවුන්ගේ සිත් හැදිනැ වදරණ

1. රා පෙතකුදු. 2. පවත්නා,

ධම්මදේශනායෙන්, බලන්තවුන්ගේ ඇස් නිවා බබලන රූපයෙන්, හිරු පැරණි තෙජසින්, සඳහු මන් බුන් සොම්ගුණෙන්, කෙළලක්කයක් සක්වළෙහි පැතිරී පවත්නා! ආඥයෙන්, දෙව්බඹුන් මුදුනෙහි කෙළෙන ශ්‍රීපාදයෙන්, සිත හා සමග කැමැති තැනෙකිහි පැණි යන ශ්‍රී ශරීරයෙන්, කරුණාව හා සමග නො පසු බැසූ පවත්නා සිතින්, “මා දුටු නිවන් සියලු සතුන් දක්වමි” යන මහත් අදහසින්, එ අදහසට සුදුසු වූ උත්සාහයෙන්, එ උත්සාහයට සුදුසු පරාක්‍රමයෙන්, එ පරාක්‍රමයට සුදුසු අප්‍රමාදයෙන්, එ අප්‍රමාදයට සුදුසු උපායයෙන්, මුළුසත්ලොව සනහමින්, ජාතිදුඃඛය මුලිනුපුරමින්, ජරාදුඃඛය මත්පතින් සිදිමින්. ව්‍යාධිදුඃඛය නම් නැති කරමින්, මරණදුඃඛය සිදු පසිදිමින්, ශොකදුඃඛය පරසක්වළු ලමින්, පරිදෙවදුඃඛය පිසූ හරිමින්, දුඃඛදුඃඛයෙහි පිටි දක්වමින්, දෛනිකස්ඤ්ඤාව විස දෙමින් උපායාසදුකට දිවබෙහෙත් දෙමින්, අප්‍රියසම්ප්‍රයෝගදුකට වැට කෙරෙමින්, ප්‍රියවිප්‍රයෝගදුකට ගිනි දෙමින්, කැමති දෙයක් නො ලැබීමෙන් වන දුකට නැවැත නුපදනා පිළියම් කෙරෙමින් පස්කඳබර බහාතබමින්, නිවන්සුව සිහිහි පුරමින්, තිලෝගුරු ගෞතමගෝත්‍රයෙහි උපන් බුදුරජානන්වහන්සේ එක්සමයෙකිහි සැවැත්නුවර නිසා ජෙනවනමහාවිහාරයෙහි වැඩූ වසනසේක.

එසමයෙහි එක්දවසක් අනාඨපිණ්ඩික නම් මහසිටානෝ ජෙනවන-මහාවිහාරයට ගොස් බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වැදූ, ඒ ශ්‍රීපාදය පිසූ හැරී ගත් අත තමන් මුදුනෙහි පිස්මින්, තමන්ගේ ජාතිය සඵල කොට වදරණ මිහිරිබණ² අසා, මීවදයෙකිහි හුනු බමරක්හු සේ, පියුම්විලකට වත් රාජභංසයක්හු සේ, මහගිමිහි මහගහෙකිහි ගැලුනු මතුකක්හු සේ, මහවැස්සෙන් සැනැහුනු වැසිලිහිනියක් සේ, සත්රුවන්මහානිධානයක් දුටු මහදුග්ගියක්හු සේ, තමාගේ රටදනවු දුටු නැවියක්හු සේ, සුවාසුදහසක් යොදුන් ගැඹුරු මහමුහුදට වැද සැනැහී කෙළෙනා කිමිඬිගල නම් මහාමත්ස්‍යයා³ සේ, උපන්කෙණෙහි මැ මල් පිපී වැනී ගිය පරසතුරුකක් දුටු තරුණදිව්‍යපුත්‍රයක්හු සේ, භාවනාක්‍රමයෙන් විශුද්ධිපරම්පරායෙන් ගොස් පළමු මහින් නිවන් දකූ සැනැහුනු යොගාවචරයක්හු සේ, නිව් සැනැහී “ස්වාමීනි, සෙට නිත්‍යපරිවාර පන්සියක් වහන්සේ වරුන්ද ඇරී ගෙණූ ගැත්තවුගේ ගෙට වැඩියැ මැනැවැ”යි ආරාධනා කොට, මුයෙන් නො බැණූ වදල සලකුණෙන් ඉවසා වදලබව දනූ, වැදූ පැදකුණු කොටු තමන්ගේ ගෙට ගියහැ.

1. සක්වළෙහි පැවති, 2. බස, 3. මහමස්සු.

ස්වාමීදරුවානෝ කලට සුදුසු බුද්ධකෘත්‍යයෙන් එදවස් යවා අලුයම්වේලෙහි මහාකරුණාසමාපත්තීන් නැඟී ‘අද මාගේ ධර්ම දෙශනා අසා අමාමහනිවන් දක්නාහු කවුරු දෝ හෝ?’යි දස දහසක් සක්වළ තමන්වහන්සේගේ ශ්‍රීභස්තකලය සේ අයත්තයෙන් බලා වදාරා “නන්දපනඤ්ඤ නම් නාගරාජයාගේ මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය බිඳ සරණසිල්ලි පිහිටුවා හොත් යහපත”යි සිතාවදරා පාත් වූ කල්හි කළ මනා කටයුතු කොට “වේලා එතතුරු සුවාසු දහසක් යොදුන් කතර ගෙවා තව්නිසැදෙව්ලොවට ගොස් එමහ”යි අනදමහතෙරුන්වහන්සේ කැඳවා “ආනන්දය, අද අප දෙව්ලොවට යනබව කියා පත්සියක් මහණුන් රැස් කරව”යි වදාරා, මඬගේ බස් අසා කැටි වූ පත්සියක් දෙනාවහන්සේ පිරිවරා අහසට පැන නැඟී පස්වණක් වලාකැල මඩිමින් සවණක් සන බුදුරසින් දිලියෙමින් “අපගේ දෙව්ලොවට දෝ හෝ? අපගේ දෙව්ලොවට දේ හෝ වඩනේ යැ?”යි එක පැහැරැ සද්විචාරයෙහි දෙවතාවන් පරසතුමල් බිඳිමින්, තන්හි තන්හි ආයන පණවමින්, පූජා ගෙණු පෙරමහට දිවෙමින්, සහපිරිස්පමණින් දිවඅහර සපයමින්, නොයෙක් කුහුලින් ඇලලෙමින් සිටිකල්හි, සම්මාසම්බුදුරජානන්වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ පරිවාර වූ පත්සියක් මහණුන් වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයෙහි රජස් පරිවාර සහිත වූ නන්දපනඤ්ඤ නම් නාගරාජයා හිසැ වම්වමින්! වඩනට වත්සෙයෙකැ.

එකල්හි පුරාපාණඋත්සවයට සැරහු අවන්බිම්හි රුවන් පලහෙක්හි හිඳ නොයෙක් සියදහස්ගණන් නාපිරිස් පිරිවරා දිව්‍ය භාජනයෙන් ගෙනූ අන්තපාන පරික්ෂා කෙරෙමින් හුන් නන්දපනන්ද නම් නාගරාජනෙම වඩනා බුදුන්වහන්සේ දකැ තමාගේ අධික වූ දඪියෙන් සිත පහදවා ගත නොහී “මේ මුඩු මහණුහු අනවරතයෙන් මා හිසැ පස් මිමින් දෙව්ලොවට යෙමින් එමින් සිටිනාහැ. මිනිස්කෙනකුන්ගේ පියපස් මා හිසැ වම්වන බව දකැ, විෂවාන² මාත්‍රයකින් මුළුසක්වළ දවා හඵමටක් කොට පියන්තට සමථි වූ මාසේ වූ එකක්හට හිඳීම සුදුසුදෙයෙක් නො වෙයි. අද මේ උත්සව තබා මේ මුඩුමහණුන් මාගේ විමන ඉද්දෙන් දෙව්ලොවට නොයන පදිද්දෙන් හික්මවා, තමහට කරණ පරිහව පසිඳ ගෙණූ සිටැ පසු වැ කෙළි කෙළියැ. හැක්කේ වේ දැයි”යි සිතා පලහින් නැඟී සෘද්ධිවෙගයෙන් අසුරක් ගසාලන ඇසිල්ලෙන් මහමෙර කරා ගොස්, මව ගත් දිව්‍යශරීරය හැර පියා මහනාවෙසක් මාව ගෙණූ, එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර සන්දරණ පටෙකින්

1. පස් වම්වමින්, පස්වමින් 2. විෂ්ඨවාද-ඇකුම්

සියාරා ගෙණෑ, මෙරගල් මුදුනෙහි මහත් පෙණය¹ තබා සියලු තව්තිසැදෙව්ලොව කිබ්සිති කළ පෙණයෙන් වසා හෙවැ ගත.

එකල්හි සච්ඤයන්වහන්සේ හා කැටි වැ වඩිමින් සිටි රට්ඨපාල නම් මහකෙරුන්වහන්සේ මෙරගල හා සියලු දෙව්ලොව නො දකැ, ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ කරා එළැඹූ ශ්‍රීපාදය වැදූ “ස්වාමීනි, මම පෙර මෙතැන කරා ආකලැ සප්තකුලපච්ඡිකයන් දක්මි. මහමෙර දක්මි. තව්තිසැදෙව්ලොව දක්මි. ශක්‍රයාගේ ඛෙජයන්තමහාප්‍රාසාදය දක්මි. ඒ ප්‍රාසාදය මුදුනෙහි කෙළෙනා දද දක්මි. අද මේ හැම නො පැණෙයි. මෙයට කරුණු කිමි ද?”යි දන්වූසේක. ඒ අසා ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ “රට්ඨපාලය, නැදෑපනඤ නම් නාගරාජතෙම නොපට හා අපට කිපී මහා මෙරුපච්ඡිකය සන්දරණපටෙකින් වෙළා පෙණයෙන්² සියලු දෙව්ලොව වසා හෙවැ ගත්තේ වේ ද”යි වදළසේක.

ඒ අසා රට්ඨපාල මහකෙරුන්වහන්සේ “ස්වාමීනි, මම ඔහු හික්මවා දියබරණක්හු අල්වා ගෙණ එන මහාමන්ත්‍රියක්හු සේ ශ්‍රීපාදය වදවා හොවා ලමි ද”යි වදළසේක. ස්වාමීදරුවානෝ නො ඉවසා වදළසේක.

මෙසේ ක්‍රමයෙන් හැමදෙනා වහන්සේ දන්වූ බස් නො ඉවසූ කල්හි අන්තයෙහි ස්වාමීදරුවානන්ගේ වමන්සවු වූ, සාදධි ඇත්ත වූත් කෙරෙහි අගනැත්පත් වූ, අවිච්ඡිමහනරකකුසල වැදූ එහි ගිනිනිවා වැසී වස්වා, කපක් මුළුල්ලෙහි, මිනිස්ලොවැ ගිනි හෙල්මැලිකලඹක් සේ සිහිල් කළ³ ගින්නෙන්, පැසෙන සතුන් අමායෙහි ගැලුනුවත් සේ සනහා ඔවුන්ට බණ වදුරා වඩනට පොහොසත් වූ, එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර උදුටක් සේ දන්හස්සෙහි තබා ගන්නට පොහොසත්, වූ දෙලක්ෂසතළිස් දහසක් යොදුන් බොල ඇති මහපොළොව පහත්කඩක් සේ අඹරා ඇහිලිහස්සෙහි තබා ගණුත් පොහොසත් වූ, සියලු මහපොළොව පරඩලාපතක් සේ පෙරළා යටිපිට උඩු කොට තබා පොළොව පත්ලෙහි තුබූ අමාමිඡස සියලු සතුන්ට බෙද දී කවාලන්නට පොහොසත් වූ, මහපොළොව මුළුල්ල පාත්කබලක් සේ වමකින් නහා ගෙණෑ එක්මලායෙක්හි බත් අනික් මලායෙකැ ලා ලන්නා සේ එක්සක්වළෙක්හි සතුන් අනික් සක්වලෙක්හි ලා ලන්නට පොහොසත් වූ, එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර කුඩදඩක් සේ අල්වා ගෙණෑ මහපොළොව පෙරළා එහි කුඩයක් සේ ගත්වා හිටිකුඩයක් අල්වා ගෙණෑ සක්මන් කරන්නා සේ සක්මන් කරන්නට පොහොසත් වූ, එක් උග්දඩක් දුන්නවුන්ට, එක් වටෙකැ දෙහොත් මුදුනෙහි තබා වැන්දවුන්ට, පහන්සිකින් එක්වටෙකැ නම කීවවුන්ට අමාමහනිවන්

1. පණය 2. පණයෙන්. 3. ගින්නෙහි.

ගෙන දෙන්නට පොහොසත් වූ, ස්වාමීදරු වූ සම්මාසම්බුදු-
 රජානන්වහන්සේගේ දකුණු ශ්‍රීභස්තය දිශාවෙහි තමන්ගේ බෑ වූ
 සැරිසුන්මහතෙරුන් වහන්සේ හිඳුවා වම්භාගයෙහි වැඩි හිඳිනා වූ
 බුදුසස්තෙහි නභාලු ධජයක් බදු වූ, කරුණායෙන් තෙත් වූ ල ඇති,
 සිහිනුවණ නො හැර පවත්නා සිත් ඇති, අනෙකෙළසුවහස් ධන හැර
 පියා සැදහූයෙන් මහණ වූ, මෙයට සාරාසංඛ්‍යාකප්‍රකාශයකින් මත්තෙහි
 දීප ඩිකරසමාක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ කෙරෙහි පටන් සියලු
 බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීමුඛයෙන් තමන්වහන්සේ මේ හිමියානන්ට අගසවූ
 වනබව කියවා ආවා වූ, එකාසච්චාසකප්‍රකාශයක් පිරු පාරමිතා ඇති,
 කල්හි පිපි නිල්මහනෙල්මලින් ගෙතු මල්දමක් සේ, ඉන්ද්‍රනීලමාණිකායෙන්
 නෙළා ලූ නිමවූ රුවක් සේ නිල් වූ ශරීර ඇති, එයින් මැ
 සන්ධ්‍යාවලාපටලයකින් සියාරණලද අඤ්ජන පච්ඡයක් සේ රත්සිවුරෙන්
 වැසී හොබනා වූ, අනුමානසුත්‍රය, වුල්ලනණිභාසච්චයසුත්‍රය, මාරතප්
 ජනීයසුත්‍රය, මහාගොසිඞ්ග සුත්‍රය යනාදී වූ සුත්‍රයන්හි ප්‍රසිද්ධ වූ ගුණ
 ඇති, ශක්‍රයාගේ වෙජයන්ත ප්‍රාසාදය මාපටහිල්ලෙන් කැරලිඅක්හි ගෙණූ
 තණ පතක් සේ සොල්වා පියන්නට පොහොසත් වූ, එක්ලක්ෂඅටසෑට
 දහසක් යොදුන් උස ඇති මහමෙර මුලු සිටු විද ගෙණූ පාණ්ඩු
 කම්බලශෛලාසනයෙහි වැඩි හුන් බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාද මූලයෙහි
 සිඟාව නඟන්නට පොහොසත් වූ මුගලන්මහතෙරුන් වහන්සේ අවුත්
 සච්ඡෙදයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වැඳ “ස්වාමීනි, මම මෙ නයි හික්මවම්
 ද?”යි වදළසේක.

බුදුන්වහන්සේ තමන් පුතනුවන්වහන්සේගේ ශක්ති තමන් වහන්සේට
 හැඟෙන හෙයින් ඉවසා වදළසෙයෙකැ. මහතෙරුන් වහන්සේ
 ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ අනුදත්තව දනූ, තුන් වටෙකූ බුදුන්වහන්සේගේ
 ශ්‍රීපාදය වැඳ පැදකුණු කොට දෙහොත් මුදුනෙහි තබා ගෙණූ සිටු
 “ගැත්තවුට කොට වදළ කරුණායෙහි ශක්ති බලා වදළ මැනැවු”යි
 දන්වා සමු ගෙණූ “මහනාචෙස් මවා ගන්නට පොහොසත් ඒ නාගරාජයා
 මතු නො වෙයි. බුදුන්වහන්සේගේ ගැත්තවුන්ටත් ඒ පිළිවනු”යි මහණචෙස්
 හැර, මහානාගචෙශයක් මවා, නයිගේ සන්දරණ පිට තුදුස්දරණපටක්
 එවූ ගෙනූ, පෙණය! මත්තෙහි පෙණය! තබා, උක්යතෙක්හි ලා ලූ
 උක්දඩක් මඬනා සේ මඬනට වත්සෙයෙකැ.

නාරජ ඉවසා ගත නො හී “මේ නයි මාගේ ශරීරයෙන් නැහි
 දුමින් දවා පියම්”යි සියලු ශරීරයෙන් දුම්කඳ හරණට වනු.
 මහතෙරුන්වහන්සේ ද “ශරීරයෙන් දුම්කඳ හරණට ශක්ති ඇත්තෙහි

1. පණය.

තෝ මතු නො වෙයි. ගෞතමගොත්‍රයෙහි උපන් ගිමියානන්වහන්සේගේ ගැන්තෝ ද පොහොසත්හැ”යි දුමිකද හරණට වන්සේක. නාගරාජයාගේ ධුමයෙන් තෙරුන්වහන්සේට පීඩාවක් නැත. තෙරුන්වහන්සේගේ ධුමයන් නාගයාගේ ධුමයක් දෙක එක් වූ නයි මූ පෙළන්නට වන. අකතිටාබ්බලෝ දක්වා එක පැහැද දුමිකද නැගෙන්නට වන.

ඉක්බිති නාරජතෙම “ගිනිකදින් මොහු දවා පියමි”යි එක පැහැද ශරීරයෙන් ගිනිකද හරණට වන. තෙරුන්වහන්සේ ද “මේ නයිගේ මතු නො වෙයි ගිනිකද ඇත්තේ. ශාක්‍යසිංහ වූ ලොකනාථ වූ දෙවොතිදෙව වූ ශක්‍රාතිශක්‍ර වූ බ්‍රහ්මාතිබ්‍රහ්ම වූ මාර පරාජය කළ සඵඤ්ජයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදධූලි මුදුනෙන් පිළිගත් ගැත්තවුන්ගේ ද එපමණ ශක්තියෙක් ඇතැ”යි තමන්වහන්සේ ද ශරීරයෙන් ගිනිකද හරණට වන්සෙයෙකැ. නාගරාජයාගේ ගින්නෙන් තෙරුන්වහන්සේට වන දෑ නැත. තෙරුන්වහන්සේගේ ගින්නෙන් හා නාගරාජයාගේ ගින්නෙන් නාරජ තෙමේ මූ පැලැහෙන්නට පටන් ගත. එ තෙමේ මූ එ දුක් ඉවසාගත නො හී “මේ කවරෙක් දේ හො යි, මෙරගල සන්දරණපටෙකින් වෙළාගත් මා මේ තුදුස්දරණපටෙකින් වෙළා ගෙණූ දඩි කොට පෙළයි. තමා හළ දුමිකදින් ගිනිකදික් දවයි. පලහයි. මොහු හා මා බිඹුව මැනැවූ”යි සිතා “හවත, මේ සා මහත් සාද්ධියක් ඇති තෝ කවරෙක්හි ද?”යි විවාළේ.

ඒ අසා තෙරුන්වහන්සේ “නඤ්ජය, මම අනිකේකිම් නො වෙමි. තෙල පන්සියක් සහපිරිස් පිරිවරා දෙව්ලොවට වඩිමින් සිටි, මුළුලෝ තමන් කුලගැනි කළ, තුන්ලොවට එක වූඩාමාණිකායක් බඳු වූ, මුළුලොවට අභිමතාඤ්චිය සාද දෙන කල්ප වාක්‍ෂයක් බඳු වූ, චිත්තාමාණිකායක් බඳු වූ, හදුසටයක් බඳු වූ, පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි අමාමහනිවණට දෙර හැර තුබූ, මුළු ලොවිහි පතළ තෙජස් ඇති ධම්මකුචර්තිස්වාමින් වහන්සේගේ කුලගැනි වූ සර්වසුත්මහතෙරුන්-වහන්සේට දෙවෙනි වූ මුගලන් මහතෙර යෑ යන්නේ මට යෑ”යි වදළසෙයෙකැ.

ඒ අසා නාරජ “වහන්සේ, තෙපි මහණකෙනෙක් නම්, මට දුක් නො දී මහණවෙසින් සිටුව”යි දන්වී යෑ. ඒ අසා තෙරුන් වහන්සේ “මේ නාරජතෙම මා මහණවෙසින් සිටියෑ හොත් මට යමක් කොට ගන්මි”යි සිතන වනූ එසේත් මට කිසිවක් කොට ගත නො හැකි බව මොහට හඟවමි”යි සිතා “යහපත, අපගේ මේ මහණරුව බල”යි වදරා නාවෙස හැද මහණවෙස් ගෙණූ අවුත් නයිගේ දකුණුකන්සිදුරෙන් වැද වම්කන්සිදුරෙන් නික්මෙනසෙයෙකැ. වම්කන්සිදුරෙන් වැද

දකුණුකන්සිදුරෙන් නික්මෙනසේක. වම්නාසාපුටයෙන් වැද දකුණුනාසා-
පුටයෙන් නික්මෙනසේක. දකුණුනාසාපුටයෙන් වැද වම්නාසාපුටයෙන්
නික්මෙනසේක.

ඉක්බිති නාරජ එසේ වදනාවිටත් නික්මෙනවිටත් හසු කොට නො
හී “වදනාවිටු ධුතූ ගන්මි” යන සිතින් මුවය විවර කෙළේ
මහතෙරුන්වහන්සේ නයි කුඩ සොලොවපියැ නො දී මැ සිතු සිත හා
කැටි වැ ඇතුළු වැ කටින් කුසයට වැදී රිදීනළෙකිහි සක්මන් කරන්නා
සේ හිසැ සිටු වල්පතට, වල්පකු සිටු හිසට සක්මන් කරණසෙයෙකැ.
ඉක්බිති බුදුන්වහන්සේ “මේ නාගරාජතෙම මහතෙරුන් පිටතට නික්මුනු
සඳු විෂවාතයක් හරණේ යැ. එවිටු ප්‍රමාදයක් වුව හොත් මහතෙරහු ද
හළුමටක් වැ යන්නහා”යි සිතා වදරා ඇතුළෙහි සක්මන් කරණ
තෙරුන්වහන්සේට ඇසෙන පරිද්දෙන් මධුර ස්වර විහිදුවා “මුගලන, නා
කෙරෙහි සිහි ඇති ව! සිහි ඇති වයි” වදළසේක. එබස් අසා මහතෙරුන්
වහන්සේ “ස්වාමීනි, ගැත් තෙමේ ස්වාමීදරුවන් දී වදළ උපදෙශ
වරදවන්නෙමි නො වෙමි. සතර සාද්ධිපාදයෝ මා විසින් භාවනා
කරණලදහැ. එහෙයින් ස්වාමීනුන් එකසස්නෙහි මහණ වූ සබරම්සරුවන්
වහන්සේත් සිතට සතුටු වන පමණක් කෙරෙමි”යි වදළ සේක.

ඉක්බිති නාරජතෙම “වහන්ස, මා කුස සක්මන් කොට මට පීඩා
නො කොට මැනට නැහී අව මැනැවැ”යි කී යැ. මහතෙරුන්වහන්සේ
ද නික්මු පිටතැ වැඩ සිටියේක. නාරජ කණසෙහි විෂවාතයක් හැර පී
යැ. මහතෙරුන්වහන්සේ කණසෙහි මැ වතුච්ඡායානසමවත් සමවත්සේක.
මෙසේ වහා සමවත් සමවදනට බුදුන්වහන්සේ හැර මබ මුත්
සැරිසුන්මහතෙරුන්වහන්සේ ඇතුළු වූ කිසිවහන්සේකෙනෙකුන්දටත්
නොපිළිවනැ. එහෙයින් මැ බුදුන්වහන්සේ සෙස්සවුන්වහන්සේට මේ
නයි දමනට නො අනුදත්² සේක. සහගල්වල් මුළු පොළොව මකුළුහුසක්
සේ දවාපියන්නට සමත් වූ ඒ විෂවාතය මහතෙරුන්වහන්සේගේ
රොමකුපයකුදු සොලවන්නට අසමත් වී යැ.

ඉක්බිති මහතෙරුන්වහන්සේ “මෙවිට තට කියටි කියමි” මහණවෙස්
හැර, යෙළසියක් යොදුන් මහගුරුඵවෙසක් මවා ගෙණැ, පියාසෙහි
ගත් පවතින් මහමුහුද දිය දෙබේ කෙරෙමින්, පියාසෙහි ගත් සුළහින්
සස්තකුලපථිතයෙහි වනයන් වෙළෙපින් වෙළෙප ගසා ගිනි නංවමින්,
අසතිපාතය සේ සොර වූ දෙපියාසෙහි ගත් සුළං ඊ ඊ ගසා ගිනි
හෙළමින් නයි කරා දිවැගත්සේක.

1. වච-බොහෝ 2. අනු නො දත්

තාරජ අනන්තකාලයෙහි මුහුදුදිය පියායෙහි ගත් සුළහින් දෙබේ කෙරෙමින්, දෙබේ කළ දිය එක් නොවන තුරු නයින් අල්වාගෙණු පැනු නැහී, නියෙන් හිස පළා මේ දස් අනුභව කරන්නා වූ ගුරුඵරජුගේ රුව දකැ, ඉවසා ගත නො හී “අනේ! අනේ!! ස්වාමීනි, මා රැකැ ගත මැනැව. රැකගත මැනැව. ගැත්තවු නොනුවණින් කළ වරද ක්ෂමා කළ මැනැව. ක්ෂමා කළ මැනැව”යි කියමින් මහතෙරුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයෙහි වැදූ වැනි රැ ගියේ. මහතෙරුන්වහන්සේ “තන්දය, ස්වාමී- දරුවන් සිටියැ දී ගැත්තවුන් අනුන් අතින් වැළුම් ගන්නාබව සුදුසු නො වෙයි. වර, යම්හ. අපේ ස්වාමීදරු වූ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ වළුම්හ”යි කියා මණෙව්වා! හිස අල්වා ගෙණු අවුත් “ස්වාමීනි, නඤ්ජනඤ් නාගරාජ තෙම තමා කළ වරද ක්ෂමා කරවා ස්වාමීන් ශ්‍රීපාදය වදි”යි² ගෙණු අවුත් වඳවා හොවා තිසරණ ගැන්වූ සෙයෙකැ. තාරජ බුදුන්වහන්සේ වැදූ ගෙණු හෙව “ස්වාමීනි, මෙ වේලේ පටන් ගෙණු නිවන් දක්නා ජාති දක්වා තුඹ හා තුඹ වදළ දහම් හා තුඹට පුත් වූ සභුරුවන් හා සරණ යෙමි”යි තෙසරණ ගත.

එකෙණෙහි බුදුන්වහන්සේ සියලු දෙව්බඹුන් ලවා සාධුකාර දෙවමින් එතැන්හි සිටැ නයිට බණ වදරා පන්සිල් ගන්වා නැවැත සැවැත්නුවරෙහි අනෙපිඬුමහසිටානන්ගේ ගෙට වැඩිසේක. මහසිටානෝ “ස්වාමීනි, මඳක් කල් ගියේ නු?” යි විචාලෝ.³ “මහසිට නඤ්ජනඤ්ජා හා මුගලන් මහතෙරුන් හා යුද්ධයෙක් වී. ඒ යුද්ධය බලා කල් යවුම්හ”යි වදළසේක. සිටානෝ බුදුන්වහන්සේගේ ගැත්තවුන් හා අනුන් හා යුද්ධයක් වූ තැනැ බුදුන් ගැත්තවුන්ට ජය වන බව දනැ දනැ ද විචාරණ පිණිස “ස්වාමීනි, දිනුවෝ කවුරු ද? පැරැද්දෝ කවුරුද”යි විචාළහැ. එබස් අසා ස්වාමීදරුවානෝ “මහසිටානෙනි, අප පුතනුවෝ අපගේ සස්තට පරාජයක් නො කළහ”යි වදළසේක. ඒ අසා මහසිටානෝ “එසේ වුව හොත්, ස්වාමීනි, මම මාගේ ස්වාමී දරුවන්ට සන්දවසක් ජයමගුල් කෙරෙමි”යි පවරා සන්දවසක් මහදන් දුන්හැ.

මෙසේ මහමෙර සන්දරණපටෙකින් සිසාරා ගෙණු, පෙණ ගැබින් තවිනිසැදෙව්ලොව වසා හොක්කා වූ, මහත් සෘද්ධි ඇති නාගරාජයන් පොවා, තමන්ගේ සවිචන් ලවා හික්මවා, තෙසරණ ගන්වා පන්සිල් ගන්වා, තමන්ගේ හා තමන්ගේ සවිචන්ගේ ආනුභාව මුළුලොවට ප්‍රකාශ කොට, කරුණායෙන් සන්තවයන් හික්මවා සතර අපායෙන් නතා අමාමහනිවන්හි සිටුවන බුදුන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

1. මු තාරදු 2. වන්දවමයි සමහර 3. හුඹ ඇතැම් විචාරා-හැම

96.

තව ද, එක්සමයෙක්හි රජගහනුවද සිටානෝ උපද්‍රව දුරු කරණ පිණිස හා ප්‍රමාදයෙන් වැටී හුනු ආහරණාදිය රක්ෂා කරණ පිණිස හා සිසාරා දුල් බැඳ ගඩ්ගායෙහි ජලක්‍රීඩා කෙළෙනාහ! එසමයෙහි උඩුගහ ගංහිත්තියෙහි සිටි රත්සඳුන් රුකෙක් මුල් දෙවී ගහැ වැටී ගොස් දියෙන් යන්නේ ඒ ඒ ගලැ ගැසිගැසී සිඳි බිඳී විසිඳ ගියේ. ඉන් එක් මහදියකළයක් සා රත්සඳුන්ගැටෙක් ගලින් ගැල ගැසී, රළින් රළ පැහැරැ, වැල්ලේ ගැටී මටසිලුටු වූයේ, ක්‍රමයෙන් සෙවෙල් හිඳී එන්නේ රජගහ නුවද. සිටානන් බැඳවූ දලෙහි වැදගත. සිටාණෝ “මේ කිමෙක් ද”යි විචාරා “එක්ගසෙක ගැටෙකැ” යනු අසා තමන් කරා ගෙන්වා ගෙනැ. “මේ කිමෙක් දේ හෝ”යි පරීක්ෂා කරණ පිණිස වැයකින් සස්සා බලා “ලාරස සේ වූ පැහැ ඇති රත්සඳනෙක මේ යැ”යි නිශ්චය කළහැ.

එ සිටාණෝ ද සමාන්දෘෂ්ටි ගත්තාහු ද නො වෙති. මීට්‍යා දෘෂ්ටි ගත්තාහු ද නො වෙති දෙකට මැ මදධාස්ථයහැ. එහෙයින් මෙසේ සිතූහැ: කෙසේ ද? යත්:- “මාගේ ගෙහි සඳුන් බෙහෙව. මට මින් වන ප්‍රයෝජනයක් නැත. මේ ලොකයෙහි “ඇපි රහතුම්හ. ඇපි රහතුම්හ”යි ඇවිදිනාහු බොහෝ යැ. මම, මොවුන් කෙරෙන් කවුරුන් රහත්බව කවුරුන් නො රහත් බව නො දන්මි. මම මාගේ ගෙහි දී මෙයින් පාත්‍රයක් ලියවා සහල්ලෙකැ තබා හුණුදඬුපිළිවෙළින් ආසැ සැටරියනක් පමණ උසට තහා ‘ඉදින් රහත්කෙනෙක් මෙලොවැ ඇත් නම්, ඔහු ආකාශයෙන් අවුත් ගණිත්ව’යි කියමි. එසේ කල්හි යම්කෙනෙක් සෘද්ධීන් අවුත් ඒ පාත්‍රය ගත්හු නම්, මම මාගේ අඹුදරුවන් හා සමග ඔවුන්සරණ යෙමි”යි. මෙසේ සිතා, සිතූ පරිද්දෙන් මැ ඒ සඳුන් ගැටින් පාත්‍රයක් ලියවා, ඒ පාත්‍රය හුණුදඬු පරම්පරායෙන් ආකාශයෙහි සැටරියනක් පමණ තැනැ සාල්ලෙකැ බැඳ එල්ලා “මෙලොවැ යම් කෙනෙක් රහතුම්හයි යෙද් ද, ඔහු ආකාශයෙන් අවුත් මේ පාත්‍රය ගණිත්ව”යි කීහැ.

ඉක්බිති ජම්බුද්වීපයෙහි ‘ඇපි මැ ඇපි මැ සචීඤයම්හ’යි ප්‍රතිඤ කොට වසන්නා වූ අවෙලකාශාපය, මක්බලිගොසාලය, අජිත කෙසකම්බලය, නිගණ්ඨනාච්ඡත්‍රය, කකුදකාන්‍යායනය, පූරණකාශාපය යන මොවුහු සඳෙන “මේ පාත්‍රය අපට සුදුසු යැ අපට සුදුසු යැ”යි කියා අවුත් ඉල්ලූහ. ඉක්බිති සිටාණෝ “කැමැත හොත් ආකාශයෙන් මැ අවුත් ගත මැනැව. නිකම් දෙන පිණිස මේ මා කළ දෙයෙක් නොවෙ”යි කීහැ. මෙසේ පස්දවසක් ගිය කල්හි සවන දවස් නිගණ්ඨනාච්ඡත්‍රතෙම තමන්ගේ

අතැවැස්සන් කැඳවාලා “යච රජගහනුචර සිටානන් කරා ගොස් ‘මේ පාත්‍රය අපගේ ආචාරීන්ට මැ සුදුසු යැ. මෙසේ වූ ස්වල්ප දෙයක් පිණිස අපගේ ආචාරීහු සාදධිප්‍රාතිහායඪී පානාහු නො වෙති. මේ උන්ට මැ සුදුසු යැ’යි කියා උන් අතින් පාත්‍රය ඉල්වා ගෙණු එව”යි කියා යැවී යැ. ඒ අතැවැස්සෝ ද ගොස් සිටාණන්ට මෙපවත් කීහැ. සිටාණෝ ද එපවත් අසා “පාත්‍රය කැමැති හොත්, තොපගේ ආචාරීන් ආකාශයෙන් අවුත් පාත්‍රය ගන්නට කියව. එසේ මුත් නිකම් නො දෙමි”යි කීහැ.

ඉක්බිති නිගණ්ඨනාමසුත්‍ර තෙමේ එ සදුන් පාත්‍රය ගන්නට යනු කැමැති වැ තමාගේ අතැවැස්සන් කැඳවාලා මම එක් පයක් එක්අතක් නහා ගෙණු පාත්‍රය ගන්නා පිණිස ආකාශයට නැඟන්නා සේ හඟවමි. ‘ආවායඪීයෙනි! දඬෙන් කළ පාත්‍රයක් පිණිස තොපගේ සැහවී තුබූ රහත්ගුණ ලොවට පහළ කරාද?’යි කියා මා අතපය ගෙණ ඇද බිමැ හෙළවයි උගන්නා ගෙණු සිටානන් කරා ගොස් ‘මහසිටාණෙනි! මේ පාත්‍රය අපට මුත් අනුන්ට සුදුසු නොවෙයි. මෙපමණක් පිණිස ම සාදධි කරණ බව සුදුසු නො වෙයි. මේ පාත්‍රය අපට මැ දෙව”යි ඉල්වී යැ. ඉක්බිති සිටාණෝ “වහන්ස, කැමැති සේක් නම් ආකාශයට නැඟීම ගත මැනැව. නිකම් මා දෙනදැ නැතැයි”යි කීහැ. ඉක්බිති නිගණ්ඨනාමසුත්‍රතෙම “එසේ වුව, මා ආකාශයට නැඟෙන පරිද්දෙන් හැමදෙන මැ ඇල වැ ගණුව”යි තමාගේ අතැවැස්සන් පහ කොට “ආකාශයට නැඟෙමි”යි කියා එක්අතක් එක්පයක් මත්තට නහා ගෙණු. තමා ආකාශයට නැඟන්නා සේ හැහැ වී යැ. ඒ දකු ඔහුගේ අතැවැස්සෝ ද “ආචාරීනි, මේ තොප කරන්නේ කිම් ද? දඬෙන් කළ පාත්‍රයක් පිණිස තොපගේ සැහවී තුබූ රහත්ගුණය බොහෝදෙනාට ප්‍රකාශ කොට තොපට කවර ප්‍රයෝජනයෙක් ද?”යි අත්පය අල්වා ගෙණු ඇද බිමැ හෙළා පීහැ. ඉක්බිති නිගණ්ඨනාමසුත්‍රතෙම “මහසිටාණෙනි, මේ අතැවැස්සෝ මා පාත්‍රය ගන්නා පිණිස ආකාශයට නැංගැ නො දෙන්නාහැ. මෙබව තෙපි මැ දුටහැ. මේ පාත්‍රය අපට මැ දෙව”යි ඉල්වී. නැවැත සිටාණෝ “වහන්ස, ඉදින් කැමැති සෙයෙක් නම්, අකාශයට මැ නැඟීම ගත මැනව”යි කීහැ. මෙසේ තීරථිකයෝ සඳවසක් මුළුල්ලෙහි උත්සාහ කොට ද, ඒ පාත්‍රය ගන්නට නො පොහොසත් වූහැ.

සත්වතදවස් ආයුෂ්මත් වූ මූගලන්මහතෙරුන්වහන්සේ හා ආයුෂ්මත් වූ පිණ්ඩොලහාරද්වාජ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ හා දෙදෙනාවහන්සේ “රජගහනුචරට පිඩු සිහා යම්හ”යි වැඩැ එක් අතළගලෙක්හි වැඩැ සිටැ සිවුරු වලදනාකල්හි, මහැයන්නාවූ ධූතීයෝ “කොල, පෙඳ මේ

දඹදිවැ “අපි මැ සඵඤාමිහ’ ප්‍රතිඤා කොට සදෙනෙක් ඇවිදිති. රජගහනුවඩ. සිටාණනුත් ‘රහත් කෙනකුත් ආකාශයෙන් අවුත් ගත මැනැවැ’යි පාත්‍රයක් ආකාශයෙහිමැ බැඳූ එල්වා තබන්නේ අදින් සත්දවස යැ. ඉදින් රහත් කෙනෙක් ඇත් නම්, ආකාශයෙන් අවුත් මේ පාත්‍රය ගණිත්ව’යි එ සිටාණන් කියතුත්, ‘ඇපි රහතුමිහ’යි ආකාශයෙන් අවුත් ඒ පාත්‍රය ගන්නා එක ද කෙනෙක් නැත. අප මෙලොවැ රහතුන් නැති බව දන්නේ අද යැ”යි මෙසේ කථා කෙරෙමින් යන්නාහැ.

උන් කියන්නා වූ කථා අසා ආයුෂ්මත් වූ මූලෙන්මහතෙරුන්වහන්සේ ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාජ නම් මහතෙරුන් වහන්සේට “ආයුෂ්මත්ති, මුත් කියන්නා වූ මෙබස් ඇසූ ද? මොහු බුදුසසුන් පරික්‍ෂා කරන්නට ඇවිදිනවුත් මෙන් මෙසේ කියති. තොප ද මහත් වූ සෘද්ධි ඇති මහත් වූ ආනුභාව ඇති යව. ආකාශයෙන් ගොස් ඒ පාත්‍රය ගෙණැ සඵඤාසනයෙහි මහිම ලොවට පහළ කරව”යි වදළසේක.

ඒ අසා පිණ්ඩොලභාරද්වාජ නම් මහතෙරුන්වහන්සේ මූලෙන් මහතෙරුන්වහන්සේට, “ආයුෂ්මත්ති, තෙපි අපගේ ස්වාමි වූ සමාක් - සම්බුද්ධයන් විසින් “එතදග්ගං හිතබවෙ, මම සාවකානං ඉද්ධිමත්තානං හිත්ඛුනං යද්දං මහමොග්ගල්ලානො”යි වදුරා සෘද්ධිමතුන් කෙරෙහි අගනැනැ තබන ලදු ව. එබැවින් තෙපි සෘද්ධියෙන් ගොසින් මේ පාත්‍රය ගණුව. ඉදින් තොප ගන්නා නො කැමැති වුව, අපි මැ ගණුමිහ”යි වදළසේක. එබස් අසා මූලෙන්මහතෙරුන්වහන්සේ “අපගේ සෘද්ධිශක්ති නඤෙපනඤ නම් තාගරාජයා දමනකල්හි දිවාබුත්මයන් සහිත වූ ලොවැ නොදත් කෙනෙක් නැත. එහෙයින් පාත්‍රයක් පිණිස අප කරණ සෘද්ධියෙන් අපට ප්‍රයොජන නැතැ” සිතා වදුරා “ආයුෂ්මත්ති, තෙපි මැ ආකාශයෙන් ගොස් මේ පාත්‍රය ගණුව”යි වදළසේක.

ඒ ඇසූ ආයුෂ්මත් වූ පිණ්ඩොලභාරද්වාජ නම් මහතෙරුන් වහන්සේ අභිඤ්ජාදකද්ධානායට සමවැදූ ධ්‍යානයෙන් නැඟී තුන් ගව්වක් පමණ ඒ අතළගළ තමන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයෙහි ඇඟිලි හස්සෙන් ආකාශයට නඟා! ගෙණැ, රජගහනුවර සිසාරා ආකාශයෙන් සත්වටෙකැ ඇවිදූ තුන්ගව්වක් පමණ පහණ තුන්ගව්වක් පමණ රජගහනුවර පමණ දනැ කළ පියනක් මෙන් ආකාශ මත්තෙහි පිහිටුවා ශ්‍රීපාදයෙන් ධරා වැඩ සිටිසේකැ.

1. නැහැ.

ඉක්බිති නුවර වැස්සෝ “මේ පාෂාණය දැන් දැන් අප හැම මැඩ ගෙණූ හෙ”යි සිතා හය පත් වැ, සමහරු ඒ සා මහපහණ රදවමහයි හයින් කටයුතු නො කටයුතු සිහි කොට ගත නො හී, කුලු හිසැ තබා ගෙණූ ඇතින් ඇතට දිවෙන්නෝ සියදහස්ගණනැ. එසේ මැ තමන් තමන් අතුල් හිසට කොට ගෙණූ ඇතින් ඇතට දිවෙන්නෝ සිය දහස් ගණනැ. පිටු හඹහඹා උඩු බලමින් වදනා තැන් නො දකැ කෝවේමාවේහි දිවෙන්නෝ සිහදහස්ගණනැ. කිරි බොත දරුවන් වඩා ගෙණූ වදනා තැන් නො දකැ සේනන්කණුවලැ හිස් ගන්නා ගෙණූ සිටින්නෝ සියදහස් ගණනැ. තමන් තමන්ගේ ඉෂ්ටදෙවතාවන්ට යදිමින්, දෙහොත් මුදුනෙහි බැඳූ ඇතින් ඇතට දිවන්නෝ දහස් සුවහස්ගණනැ. හයින් තැනි ගෙණූ නැඟු පියවර තහා ගෙණූ පෙරළා බිමැ මබා ගත නො හී, අහස් බලා කට දල්වා ගෙණූ, ඒ ගල බල බලා, සිතියමැ ඇදී රු සේ, නිශ්චල වැ සිටින්නෝ දහස්සුවහස්ගණනැ. තමන් ගෙන් නික්මෙන දෙරකඩ නො හැදිනැ ඇතුළුගෙහි මැ දිවන්නෝ සියදහස්ගණනැ. හයින් තැනි ගෙණූ, තමන් බැදී දම් කඩා ගෙණූ, හඩා සසලා ගෙණූ, සොඩි හයා ගෙණූ දිවන්නා වූ ඇත්හු සියදහස්ගණනැ. එසේ මැ මහහඬින් හඩ හඩා, වාලධිය කලවාහස්සෙහි ගන්වා ගෙණූ, වසට තමනමා, හිස් ලුලු දිගැ දිවන්නා වූ අස්හු සියදහස්ගණනැ. හයින් නිශ්චල වැ පියා, ගල යටැසින් බලබලා, සෙල්ඵී පිප්පී ගත නො හී හිදිනා වළුරෝ සිහදහස්ගණනැ. ඒ නුවරැ සත්ඵයන් කෙරෙන් හය පත් නො වැ සිටියේ සිටපු එක ද සතෙක් නැත.

මෙසේ හය පත් වූ සියලු නුවර එකවළහම්ගෙයක් සේ වේදුලන්නට වත් කල්හි, තෙරුන්වහන්සේ ඝන නීල වැ සිටැ ගත්තාවූ වලාසමුහසක් අතුරෙන් පැණී ගිය පුණීවතුයා සේ ඒ අතලගල පළාගෙණූ ලෝවැස්සන් හැමදෙනාට එක පැහැරැ පැණීගිය සේක. ඉක්බිති මහාජනයා තෙරුන්වහන්සේ දැක “අනේ! අනේ! පිණ්ඩොලභාරද්වාජ ස්වාමීනි නුඹවහන්සේගේ තෙල ගළ තර වැ රඳවා වදළ මැනැව. මුළුලොවට අහය දුන් සඵඥයන් වහන්සේගේ පුතනුවන්වහන්ස, අප හැමදෙනාට අහය දෙවා වදළ මැනැව. ප්‍රාණදන දෙවා වදළ මැනැව”යි එක පැහැරැ දෙහොත් මුදුනෙහි තබා ගෙණූ ගුගුරන්නට පටන් ගත්හ.

ඉක්බිති තෙරුන්වහන්සේ ඒ හය පත් වූ මහාජනයා දකැ, මවුන් කෙරෙහි කරුණායෙන්, තුනි කෙළෙනා එකක්හු ඒ කෙළිනා කැබලින්ත පතුල් අගින් දමා පියන්නා සේ තුන්ගව්වක් පමණ ඒ සා මහත් අතලගල පතුල්අගින් ගසා පහ කළ සෙයෙකැ. ඒ අතලගල ගොස් කේලුමක් සා තැනුක් අඩුවැඩියක් නැති වැ පෙර තමා තුබූ තැනැ මැ

පිහිටියේ යැ. ඉක්බිති ඒ තෙරුන්වහන්සේ රජගහනුවට සිටාණන්ගේ ගෙදෙර ආකාශයෙහි ශරත්සුයඝීමණ්ඩලය සේ දිලිහි දිලිහි වැඩ සිටි සෙයෙකැ.

ඒ ආශ්වයඝී හා තෙරුන්වහන්සේ දුටු රජගහනුවට සිටාණෝ තමන්ගේ මීදුලට දිවැ අවුත් පසහ පිහිටුවා වැඳ “ස්වාමීනි, බැස වදළ මැනැව. මේ පාත්‍රය ද නුඹවහන්සේට මැ සුදුසු යැ. මම ද මාගේ අඹුදරුවන් හා එක් වැ නුඹවහන්සේගේ සරණ යෙමිසි. නුඹවහන්සේ වැනි ආශ්වයඝීපුරුෂයකු දුටු හෙයින් පාත්‍රය උඩ බැඳ එළවීමෙහි ලාභ ලදිමි. ලොකයෙහි රහතුන් ඇති බව ද අද නුඹවහන්සේගේ ප්‍රසාදයෙන් මැ දක්මි. ‘නුබුදු වැ බුදුම්හ’යි ඇවිදින්නා වූ සොරුන්ගේ වඤ්චා ද හසු කෙළෙමි. නුඹවහන්සේ වැනි කෙනෙකුත් තමන්ට ශිෂ්‍ය කොට ගෙණු වසන ඒ සඵඤයන් වහන්සේගේ ද මහිම දක්මි. ගැත්තවුගේ ගෙමිදුලත්, ගැත්තවුගේ මුදුනත්, ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීපාද මූලීන් පවිත්‍ර කොට වදළ මැනැවැ”යි ආරාධනා කළහ.

ඉක්බිති තෙරුන්වහන්සේ ද සක්විතිරජුහුගේ ගෙදෙරට බස්නා සක්රුවනක් සේ සිටාණන්ගේ ගෙදෙරට බැස වදළ සෙයෙකැ. ඉක්බිති සිටාණෝ මහඇහි කොට ආසන පණවා තෙරුන්වහන්සේ වඩා හිඳුවා “ස්වාමීනි, ඒ සා මහත් අතළගල ආකාශයෙහි රඳවා ගත්තේ මෙසේ වූ කොමලපත්ලෙන්”යි කියමින්, ඔවුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය දෙහොකින් මුදුනෙහි තබා ගෙණු සනහ සනහා, තමන් සිත ද නිවා සනහා ගෙණු, වේලා ආසන්න වූ කලැ එ මැ පාත්‍රය ආකාශයෙන් බහවා ගෙණු, එහි වතුමධුර පුරා තෙරුන්වහන්සේට පිළිගැන්වූහ. තෙරුන් වහන්සේ ද ඒ පාත්‍රය පිළිගෙණු විහාරයට මැ වැඩිසේක.

එසමයෙහි වලට දර පලා ආදිය සොයා ගොස් ඒ ආශ්වයඝී නුදුටු ජනයෝ පසුපස්සෙහි ගොස් “ස්වාමීනි, ඇපි ඒ ආශ්වයඝී නුදුටුම්හ. අපට ද ඒ ආශ්වයඝී පෑ වදළ මැනැවැ”යි මහා කොලාහල කරන්නාහු යැ. ඒ තෙරුන්වහන්සේ ද ආආවන්ට සුදුසු සුදුසු පරිද්දෙන් ප්‍රාතිභායඝී දක්වමින් විහාරයට මැ වැඩිසේක.

ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ ඒ තෙරුන්වහන්සේ පසුපස්සෙහි අවුත් මහකොලාහල කරන්නා වූ මහාජනයාගේ ශබ්ද අසා “ආනන්දය, මේ කාගේ ශබ්දයෙක් ද”යි විචාරා වදළසේක. ඉක්බිති අනදමහ-තෙරුන්වහන්සේ “ස්වාමීනි, පිණ්ඩොලභාරද්වාප නම් තෙරුන්වහන්සේ

1. මොළොක් පයින්

විසින් ආකාශයෙන් අවුදිත් සඳුන් පාත්‍රයක් ගන්නාකල ඒ ආශ්වයී කුදුසු ජනයන් උන්වහන්සේ පසුපස්සෙහි අවුත් නැවැත ප්‍රාතිභායී දක්වන්නට ආරාධනා කොට, උන්වහන්සේ විසින් සුදුසු සුදුසු කොට ප්‍රාතිභායී දක්වූ කල්හි කරණ ලද සාධුකාර කොලාහල යැයි දන්වූ සෙයෙකැ. එපවත් අසා සඵඤයන්වහන්සේ ඒ පිණිසොලභාරද්වාප නම් තෙරුන්වහන්සේ කැඳවා වදාරා “පිණිසොලභාරද්වාපය, සැබෑ ද තා මිනියා සාද්ධිප්‍රතිභායීයක් පෑ පාත්‍රයෙක් ගත්තේ? යැ”යි විචාරා “සැබව, ස්වාමීනි”යි කී කල්හි “භාරද්වාපය, කුමක් හෙයින් තා විසින් මෙසේ කරණලදද”යි උන්වහන්සේට නිඤ කොට, ඒ පාත්‍රය කැබලි කැබලි කොට බිඳුවා සෙසු වහන්සේවරුන් දට අඳුන් සටන පිණිස දෙවා වදාරා “මෙයින් මතු මෙපමණ ලාභයක් පිණිස සාද්ධිප්‍රාතිභායී නො පෑ හැක්කැ”යි ශික්‍ෂාපද පණවා වදළ සෙයෙකැ.

ඉක්බිති තීර්ථකයෝ ද “සඵඤයන්වහන්සේ පිණිසොලභාරද්වාප මහතෙරුන්වහන්සේ ගෙණූ ගිය පාත්‍රය බිඳුවා, වහන්සේ වරුන්දට අඳුන් සටන්තට දෙවා පියා “සාද්ධිප්‍රාතිභායී නො පෑ හැක්කැ”යි ශික්‍ෂාපද පණවා වදළසේකැ යනු අසා “ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයෝ තමන් දිවි යේ නමුත් ශික්‍ෂාපද නො ඉක්මවති. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද ශ්‍රාවකයන්ට ‘නො කළ මැනවු’ සම්මත කළ දය කුමු ද නො කරන්නාහු යැ. දන් අප විසින් ඔවුන් හා ස්පඨා කරන්නට අවකාශයක් ලබන ලද”යි සිතා නුවර වීථිආදියෙහි ඒ ඒ තැනැ සිටැ “ඇපි අප සිතැ ඇති ගුණ අනුන්ට ප්‍රකාශ නො කළ මැනවුයි සිතා දඩු පාත්‍රයක් පිණිස සාද්ධිප්‍රාතිභායී නො කළමිහැ. ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙපමණක් පිණිස තමන්ගේ ගුණ ලෝවැස්සන්ට පහළ කළහැ. තපස්වින් විසින් තම්, තමතමාගේ ඇති ගුණ නිධානයක් සේ රක්‍ෂා කරණබව මුත් අනුන්ට ප්‍රකාශ නො කට යුත්තේ යැ. ශ්‍රමණගෞතමයෝ තමන් නුවණැති හෙයින් පාත්‍රය බිඳුවා පියා ‘මෙපමණ දෙයක් පිණිස සාද්ධිප්‍රාතිභායී නො කළ මැනවු’යි ශ්‍රාවකයන්ට ශික්‍ෂාපද පැණවූ ල. ඇපි මෙවිට ශ්‍රමණගෞතමයන් හා කැටි වැ සාද්ධිප්‍රාතිභායී කරමිහැ”යි දෙඩා ඇවිදිනාහැ.

ඉක්බිති බිම්බිසාර රජපුරුවෝ තීර්ථකයන් දෙඩනා මෙබස් අසා, සඵඤයන් වහන්සේ කරා එළඹ ශ්‍රීපාදයට නැමී වැද එකත්පස් වැ හිඳු මධුරපට්ටිපත්ථාරකථා කොට “ස්වාමීනි, නුඹවහන්සේ සාද්ධිප්‍රාතිභායී නො කරණ පිණිස ශ්‍රාවකයන්ට ශික්‍ෂාපද පණවා වදළේ ඇද්ද”යි විචාළාහැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ “මහරජ, එසේ ය, පැණවූද ඇතැ”යි

වදලසේකැ. ඒ අසා රජ්ජුරුවෝ “ස්වාමීනි! දන් නීරථකයෝ නුඹවහන්සේ හා මැ ස්පඨා කරමිහයි කියා ඇවිදින්නාහැ. එයට කළ මනා කිමි ද”යි විවාළාහැ. ඒ අසා සඵඤයන්වහන්සේ “මහරජ, නීරථකයෝ සෘද්ධිප්‍රාතිභායානී කෙරෙත් නම්, අපිත් අප ශක්තියක් කරන්නමෝ වේද, දෙඳ දෙඳ සිභා කන දුගීන් ‘ධනසම්පන්නයම්භ’යි වක්‍රවනීනීන් හා ස්පඨා කරණකලැ, ඔවුන් හා ස්පඨා කරන්නට වක්වනීනීන්ට බැරි නො වෙයි. පාංශුපීසාවයන් ‘ශක්‍රයා හා ස්පඨා කරමිහ’යි කීකලැ, ඔවුන් හා ස්පඨා කිරීම ශක්‍රයාට බැරි නො වෙයි. රාත්‍රියෙහි ‘සුයායා හා) ස්පඨා කරමිහ’යි සැරහුනු කදේපැණියෝ දිවාභාගයෙහි කුමු මැ නිෂ්ප්‍රභ වන්නාහැ. මහත්වූ ගන්ධභස්නිහු හා ශරීරබලයෙන් ස්පඨා කරමිහ’යි ආ කැණතිල්බලු හස්නිහුගේ එකසොඬපහරකුදු ක්‍ෂමා කරන්නේ නො වෙයි. ‘කෙශරසිංහයන් හා වාද කෙරෙමි’යි ආ ගම්හුරු සිංහයන්ගේ වික්‍රමයකුත් දක්කැ නො හෙයි. කුරුවිකෙවිල්ලන් හා නාදයෙන් වාද කරන්නට ආ කවුඩු කවුඩුහඬ මැ හඬා පලයි. එහෙයින් නීරථකයන් සිටැ ‘සෘද්ධිප්‍රාතිභායානී දක්වමිහ’යි කී තැනෙක්හි සඵඤයෝ ද තමන්ගේ බුද්ධානුභාව දක්වන්නෝ වෙත් ද”යි වදලසේකැ.

ඒ අසා රජ්ජුරුවෝ “ස්වාමීනි, ශ්‍රාවකයන්ට ශික්‍ෂාපද පණවා වදල කලැ නැවත ඒ සෘද්ධිප්‍රාතිභායානී කරන්නේ කෙසේ ද”යි විවාළහැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ “මහරජ, මාගේ ශ්‍රාවකයන්ට ශික්‍ෂාපද පැණවූබව මුත්, මට ශික්‍ෂාපද නො පැණවීම”යි වදලසේක. ඒ අසා රජ්ජුරුවෝ “ස්වාමීනි, තමා හැර අනුන්ට පණවන ශික්‍ෂාපදයෙක් නම් ඇද්ද?”යි විවාළාහැ. ඒ අසා සඵඤයන්වහන්සේ “මහරජ, ඊට දෘෂ්ටාන්ත තා මැ විවාරම්. “මහරජ තාගේ උයනැ අඹ අනුන් නො කැ හැක්කැයි සම්මත කළ කල්හි, ඒ අඹ නැවැත තා කැ හැකි ද? නො කැ හැකි ද?”යි විවාරා වදලසේකැ. රජ්ජුරුවන් විසින් “ස්වාමීනි, අනුන් නො කැ හැකිබව මුත් මා කැ හැකි වේද”යි කීකල්හි “මහරජ, එසේ මැ කෙළලක්‍ෂයක් සක්වලැ එක හෙළා ආඥ පවත්නාවූ මාගේ ශික්‍ෂාපද මාගේ සවිචන් නො ඉක්මවනබව මුත්, මා විෂය ඒ ආඥව නැත. එහෙයින් නීරථකයෝ සෘද්ධිප්‍රාතිභායානී කෙරෙත් නම්, මම උන් හා සෘද්ධිප්‍රාතිභායානී කෙරෙමි මැ යැ”යි වදලසේකැ.

ඒ අසා නීරථකයෝ “මෙවිටැ ඇපි නවුම්භ. ශ්‍රමණගෞතමයන් විසින් තමන්ගේ ශ්‍රාවකයන්ට මැ ශික්‍ෂාපද පණවන ලද බව මුත්, තමන්ට ශික්‍ෂාපද නො පණවනලද ල. එසේහෙයින් කුමු මැ සෘද්ධිප්‍රාතිභායානී කෙරෙත් ල. කුමක් කරමෝ දේ හෝ”යි ඔවුනොවුන් හා මන්ත්‍රණය කළහැ.

ඉක්බිති රජපුරුවෝ ‘ස්වාමීනි, කවරද ද සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී කොට වදරන්නෝ? යැ”යි විචාළාහැ. ඉක්බිති ස්වාමීදරුවාහන් වහන්සේ “මහරජ, මෙතනට සාරමසක් ගියකලැ ඇසළමස මැදිපොහෝද යැ”යි වදළසේකැ. ඒ අසා රජපුරුවෝ “ස්වාමීනි, කොයි දී ද සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී කොට වදරන්නෝ? යැ”යි විචාළහැ. මහරජ, සැවැත්තුවම දී යැ” යි වදළ සෙයෙකැ. සඵඥයන් වහන්සේ මෙතෙක් දුරුතැන් වදළේ කුමක් පිණිස ද? යත්:- ඒ ස්වාහය සියලු බුදුන්වහන්සේවරුන්දගේ මහාප්‍රාතිභායාහී කරණ තැන් හෙයිනුත්, නැවැත සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී බලන්නට මහාජනයා රැස්වනු පිණිසත් දුරුතැන් දක්වා වදළසේකැ.

ඉක්බිති තීර්ථකයෝ එපවත් අසා “ශ්‍රමණගෞතමයෝ මෙ තනට සාරමසක් ගියකලැ සැවැත්තුවරදී සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී දක්වත් ල. එහෙයින් දන් ඔවුන් නො හැරූ මැ කැටි වැ ඇවිදුම්හයි. මහාජනයා ද ඔවුන් පසුපස්සෙහි යන්නාවූ අප දකැ ‘මේ කිමෙක් ද’යි විචාරන්නාහ. එසේ විචාළාවූ ඔවුන්ට ‘ඇපි ශ්‍රමණගෞතමයන් හා සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී කරම්හැ. ඒ අසා ශ්‍රමණගෞතමයෝ පලා යන්නාහැ. ඇපි ඔවුන් පාල යා නො දී කැටි වැ මැ යම්හ යි කියම් හැ”යි මන්ත්‍රණය කළාහු යැ.* ඉක්බිති බුදුන්වහන්සේ ද රජගහ තුවර පිටු සිහා නික්මැ වදළසේකැ. තීර්ථකයෝ ද සඵඥයන් පසු පස්සෙහි නික්මැ බුදුන්වහන්සේ ඊයේ වැළඳු තැනැ අද හිඳ ගන්නාහැ. අද වැළඳු තැනැ තුමු පෙරවරු බහා ගන්නාහැ. මහාජනයා මේ කිමෙක් ද”යි විචාළකල්හි “ශ්‍රමණගෞතමයෝ මෙතනට සාරමසක් ගියකලැ සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී කරම්හයි කීහැ. ඇපි ඔවුන් පසුපස්සෙහිලා පාල යා නො දී ඇවිදුම්හ”යි කියන්නාහු යැ. මහාජනයා ද ‘ඒ සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහීද බලම්හ”යි පසු පස්සෙහි යන්නාහු යැ. ඉක්බිති සඵඥයන්වහන්සේ ද ක්‍රමයෙන් සැවැත්තුවරට වැඩු වදළසේකැ. තීර්ථකයෝ ද එසේ මැ ගොස් තමන්ට උපස්වාහ කරන්නවුන් නළවා ගෙණැ, මසුලක්කයක් සොය ගෙණැ, තමන් සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී කරන්නට මණ්ඩපයක් කරවා, ඒ මණ්ඩපය නිලුපුලින් සොයවා “මී දී සෘද්ධිප්‍රාතිභායාහී කරම්හ” හුන්හැ.

ඉක්බිති කොසලරජපුරුවෝ සඵඥයන්වහන්සේ කරා ගොස් “ස්වාමීනි, තීර්ථකයෝ තමන් ප්‍රාතිභායාහී කරණ පිණිස මණ්ඩපයක් කරවූහැ. මමත් නුඹවහන්සේට මණ්ඩපයක් කරවමි”යි දැන්වූහැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ “මහරජ, තෙපි මන්ඩපයක් නො කරව. අපට මණ්ඩපයක්

* ඇවිදුම්හයි මෙසේ කියන්නාහු යැ - බොහෝ

කරණ කෙණෙක් ඇතැයි වදල සේකැ. ඒ අසා කොසලරජ්ජරුවෝ “ස්වාමීදරුවානන්ට මා හැරූ අතික් කවුරු ද මණ්ඩපයක් කරන්නාහ?” යි විචාලාහැ. “මහරජ, මිනිස්කෙනෙකුත් කරණ මණ්ඩපයක් වී නම්, තොප මැ කරවන්නා වාද? ඒ සාදධිප්‍රාතිභායී කරණ දවස් අපට මණ්ඩපයක් කරන්නේ ශක්‍රදෙවෙන්දු වේදැ”යි වදලසේකැ. ඉක්බිති කොසලරජ්ජරුවෝ “ස්වාමීනි, ප්‍රාතිභායී කරන්නේ කොයි දී ද”යි විචාලාහැ. “මහරජ, අඹගසක් මුලු දී යැ, මා ප්‍රාතිභායී කරන්නේ”යි වදලසේකැ.

ඉක්බිති තීරීකයෝ “ශ්‍රමණගෞතමයන් ප්‍රාතිභායී කරන්නේ අඹගසක් මුලු දී යැ” යනු අසා තමන්ගේ උපස්ථායකයන්ට කියා යොදනක් පමණ තැනැ දෙපෙනි අඹපැලයකුත් තිබියැ නො දී අඹගස් උදුරුවා වලැ ගස්වාපීහැ. බුදුන්වහන්සේ ද ඇසළමස මැදිපොහෝදවස් අතුළුවරට වැඩු වදල සෙයෙකැ.

ඉක්බිති රජ්ජරුවන්ගේ ගවඹ නම් උයන්පල්ලා දිමිති කදල්ලේ බැඳ මුවා වැ තුබූ එක් විලිකුත් අඹපකක් දකැ, ඒ ගෙණූ රජ්ජරුවන් කරා යන්නේ, අතරමහැ බුදුන්වහන්සේ දකැ “ඉදින් මේ අඹපක රජ්ජරුවන්ට දුන්නෙමි වීම් නම්, ඔහු මේ අඹපක අනුභව කොට සතුටු වුවහු මට අටකභවණුවක් හෝ සොළොස්කභවණුවක් හෝ දෙන්නාහැ. ඒ මට මේ ජාතියෙහි ජීවිකාවට ද නො සැහෙන්නේ යැ. ඉදින් සඵඤ්ජනවහන්සේට මේ අඹපක පිළිගැන්වූයෙමි වීම් නම්, මේ අඹපක මට අනන්තාපරිමාණජාතියෙහි සුව ඵලවන්නේ යැ”යි සිතා, ඒ සඵඤ්ජන වහන්සේට ඵලවී යැ. ඉක්බිති සඵඤ්ජනවහන්සේ අනඳමහතෙරුන් වහන්සේගේ මූණ බලා වදලසේකැ. උන්වහන්සේ ද ස්වාමීදරුවානන්-වහන්සේගේ අදහස් දන පාත්‍රධාතුන්වහන්සේ ශ්‍රීභස්තයට පිළිගැන්වූ සෙයෙකැ. ඉක්බිති සඵඤ්ජනවහන්සේ ඒ අඹපක පිළිගෙණූ වදරා, එතැනහි මැ වැඩැහිදිනා ආකාර දක්වා වදලසේක. අනඳමහතෙරුන් වහන්සේ ද ඒ අදහස දනු එතැනහි මැ බුද්ධාසන පණවා වදලසේකැ. ඉක්බිති සඵඤ්ජන වහන්සේ පැණවූ බුද්ධාසනයෙහි වැඩු හුන් කල්හි අනඳ මහතෙරුන්වහන්සේ පැන් පරහා ගෙණූ ඒ අඹපකින් පාත්‍ර මැඩු ගෙණූ පිළිගන්වා වදලසේකැ. සඵඤ්ජනවහන්සේ ද ඒ අඹපැන් වළඳ වදරා ඒ ගණ්ඩම්බ නම් උද්‍යානපාලයාට “උද්‍යාන පාලය, මේ අඹඇටය මෙතැනහි මැ පස් පීරාපියා හිඳුවා ල”යි වදලසේක.

ඉක්බිති ගණ්ඩම්බ නම් උද්‍යානපාලයා වදලබස් මුදුනෙන් පිළිගෙණූ එතැනහි මැ එක්කැනෙකැ පස් පීරාපියා අඹඇටය හිඳුවාලී

යැ. ඉක්බිති සවච්ඡේදයන්වහන්සේ ඒ අඹභූටය මත්තෙහි ශ්‍රීභස්තය සෝධා පියා පැන් වත්කොට වදළපෙයෙකැ. ඒ ඇස්ලෙහි මැ අඹභූට පළා ගෙණු නභුලිසක් පමණ දළයෙක් නැඹි පණස්ඊයනක් පමණ උස ඇති මහඅරඹරුකෙක් වී යැ. එහි එවිට මැ 'බුදුන් ප්‍රාතිභායඹී පානා අඹගස් නැති කළමිහ'යි සිතා සතුටු වැ ඇවිදිනා තීරීකයන්ගේ ලෙහි ඇවිළෙන ගිනිසිළු සේ මදපවතින් සැලෙන පලුපත් කෙතෙක් ද? සවච්ඡේදයන්වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රසාද ඇත්තාවූ ජනයන්ගේ සිතැ පහළ වූ ප්‍රසාදච්ඡාද සේ සලෙල වැ! නැංගා වූ නවාච්ඡාද කෙතෙක් ද? බුද්ධශ්‍රීයට සලන වාමර සේ පවතින් වෙවුලන්තා වූ මල්කැන් කෙතෙක් ද? එසේ මැ තීරීකයන්ට විෂඵල වැ, බෞද්ධයන්ට අමෘතඵල වැ, බුද්ධශ්‍රී පැලදි² මරකකකුණ්ඩලාභරණ වැ එලෙන්තා වූ අඹපක් කෙතෙක් ද? "පැවැති තීරීකයෙනි, මෙවිට කොයි වදු ද? කොයි වදු ද"යි හඬ ගා කියන්නවුන් සේ උස් කොට හඬන්නා වූ කෙවිල්ලෝ කෙතෙක් ද? තීරීකවිජයයට ඒ අඹගස බුදුන් හා මන්ත්‍රණය කරණ සේ මදයෙන් ලැසි ගෙණු පවත්නා වූ බමරුන්ගේ හඬ කෙතෙක් ද? එහි බුදුන්ගේ අද්භූත වූ ගුණ දෙවිලොවට කියන්නට පැනැ නැංගාක් මෙන් ඉදුරා පැනැ නැඹි ශාඛා පණස් ඊයනැ. එසේ මැ ඒ ඒ දිගට කියන්නට නික්මැ ගත්තාක් මෙන් සතර දිගට නික්මැ ගත් මහාශාඛා සතර පණස්පණස්ඊයනැ. නාලොවට කියන්නට නික්මැ ගත්තාක් මෙන් ක්ෂණයෙහි මැ බට මහ මුල මෙතෙක් ඊයනැයි හිමි නැත. මේ ස්වාමීදරුවන් බොධිසත්ථවභූමියෙහි වණ්ඩාල වැ උපන්කලැ පොවා අතින් පැන් ඉසැලූ කලැ ඒ ඇසිල්ලෙහි අඹගස් කල නොකල් නො විචාරා සහමල්පලු වැ පල ගෙණු සිටිනේ යැ. දන් මොවුන් සවාසන සකලක්ලෙශයන් නසා බුදු වැ ධම්මකුච්ඡි ති වැ වැඩැ හිඳ ශ්‍රීභස්තය සෝධා පැන් වත්කළ කල්හි මෙසේ අඹගසක් සහමල් පල්ලෙන් සැදී සිටිය යනු කවර ආශ්වයඹීයෙක් ද? කවර විස්මයෙක් ද?

නැවත සවච්ඡේදයන්වහන්සේ හා කැටි වැ පසුපස්සෙහි වඩනා වහන්සේ වරුන්ද එ මැ විට මැ එයින් අඹ වළඳ වදළසේකැ. ඉක්බිති රජ්ජුරුවෝ ද මෙපවත් අසා "මෙසේ ආශ්වයඹී වූ අඹ ගසට කිසි උපද්‍රවයක් වී නම් නපුරැ"යි එවේලෙහි මැ තමන්ගෙන් රැකවල් ලැවූහැ.

ඉක්බිති ධුතීයෝ තාක් ඒ අඹගසින් අඹ කා "කොල දුෂ්ට තීරීකයෙනි, තෙපි හැම 'බුදුන්වහන්සේ ගණ්ඩම්බවෘක්ෂමූලයෙහි දී

1. සැලවිලොව-සමහර. 2. වැලදි-ඇතැම්.

ප්‍රාතිභායා කර්මිහයි වදලසේකැ' යනු අසා යොත්තක් පමණ තෙතූ එක්පෙති දෙපෙති අඹපැල පවා උදුරා දම්මාපුව. අපගේ සඵඤයන්වහන්සේට අඹගසක් ලැබගැන්ම උගහට යයි සිතූ ද? මේ අඹගස ගණ්ඩම්ම නම් උද්‍යානපාලයා හිඳවූ හෙයින් ගඩඹනමැයි නො සිතව. තොප ඇම ඇඟ ඇටින් පැහැර අප ගඩු නංවනහෙයින් ගඩඹනමැ"යි කියා තමතමන් කෑ කෑ අඹ ඇට බහාලා පැහැර ගඩු නංවමින් තීර්ථකයන් මරා ලුහු බැඳ ගත්හ. එවේලෙහි එබී එබී අඹ ඇට වළහන තීර්ථකයෝ කෙතෙක් දෙනා ද? ඔවුනොවුන් පිරිමුල් එලිඑලි අඹඇට වළහන්නෝ කෙතෙක් දෙනා ද? පහර කා හිසින් වැහිරෙණ ලෙහෙ පිසූ පිසූ දිවන තීර්ථකයෝ කෙතෙක් දෙනා ද? 'අප කරන්නාවූ ප්‍රාතිභායායෙහින් නිමාවක් දකූ පියා කැමැත්තක් කරව'යි අත් ඔසවා ගෙණූ හඬ ගසන තීර්ථකයෝ කෙතෙක් දෙනා ද?

මෙසේ තීර්ථකයන් අඹඇටින් ගෙඩිබැට කකා, ඇතින් ඇතට දිවමින් සිටි සමයෙහි ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයා "සඵඤයන්වහන්සේ හා වාද කරන්නට ආවා වූ තීර්ථකයන් හොළුවෙසින් සිටිනේ නො සරුපැයි, උනුත් මා සරහා සිටුවාලුව නො වේ ද"යි සිතා වාතමණ්ඩලයා කැඳවාලා "තෝ මහත් වූ වාතමණ්ඩලයක් මවා තීර්ථකයන්ගේ මණ්ඩපය උදුරා අඟුච්චිමට ගසාපිය"යි නියොග කෙළේ. ඉක්බිති වාතමණ්ඩලයා ද මහත් වූ වාතමණ්ඩලයක් මවා බුදුපිරිස්ඇඟින් එකද රොමයකුදු නො යොල්වා, සමහර තීර්ථකකෙනෙකුත් පැහැර මුහුණින් හෙලා පියා, ඔවුන් ලක්‍ෂයක් වියදම් කොට කැරවූ මඩුව පෙයායෙන්? නැඟු මල් දමක් සේ ආකාශයට නඟා ගෙණූ, කන්කුළු කඩා වෙන වෙන දමමින්, ගෝනූස් කඩා දමමින්, සෙවූ නිලුපුල්මල් මකුළුහු සේ කඩා විසුරුවමින් ගෙණූ ගොස් අඟුච්චිමට දමා පී යැ. වාතමණ්ඩලයෙන් තමන්ගේ මඩුව අහසට නැඟෙන් නැඟෙන් "අප දුකින් කරවා ගත් මඩුව හියේ යැ"යි හඬමින්, හිසූ අත තබ ගෙණූ ඇතින් ඇතට දිවන තීර්ථකයෝ කෙතෙක් දෙනා ද? තමන් තමන් දෙවියන්ගේ නම්ගොත් කියා යදනා තීර්ථකයෝ කෙතෙක් දෙනා ද?

මෙසේ නම්ගොත් කියා මේ තීර්ථකයන් වළහමිගෙයෙකූ හඬන්නවුන් සේ වියවුල් වැ හඬමින් සිටියැ දී, නැවත ශක්‍රයා සුයාදිව්‍යාපුත්‍රයා කැඳවා "තෝ සුයාදිව්‍යාපුත්‍රයන් අධික වූ රශ්මි පවත්වා මොවුන් පුටපාකයෙක්හි කැවුනුවත් සේ දඬි වැ තව"යි කියා නියොග කෙළේ යැ. ඉක්බිති සුයාදිව්‍යාපුත්‍ර ද ශක්‍රයාගේ නියොගයෙන් අධික වූ රශ්මි පවත්වා ඒ තීර්ථකයන් හුණුහළුයෙහි ලූ මසුන් සේ එක පැහැර තවා

1. හෙලු-මුදිත. 2. මු වාතවේගයෙන්.

සවාචිතයෙන් ස්වේද සෙල්වී. මෙසේ වණ්ඩපරුෂ වූ සුයානේපස බුදුපිරිසට හෙල්මැලිකලස් සේ සිහිල්ගුණ මැ දක්වී.

නැවත ශක්‍රදෙවෙන්දුතෙම වාතවලාහකදිව්‍යසුත්‍රයා කැඳවා “තෝ වාතයෙන් රජස් ගෙණූ ගොස් තීර්ථකයන්ගේ ස්වේද ගත් ශරීරයෙහි රජස් වගුරුව”යි නියෝග කෙළේ. ඉක්බිති වාතවලාහකදිව්‍යසුත්‍ර කී පරිද්දෙන් කොට සියලු තීර්ථකයන් වෙනවෙන මැ තඹඹුඹස් සේ කෙළේ යැ.

නැවත ශක්‍රදෙවෙන්දුතෙම වස්සවලාහකදිව්‍යසුත්‍රයා කැඳවාලා “තෝ ද තීර්ථකයන්ගේ රජස් ගත් ඇඟ මහත් මහත් ජල බින්දු හෙළ”යි නියෝග කෙළේ. ඉක්බිති ඒ වස්සවලාහකදිව්‍ය සුත්‍රයා එසේ කරත් මැ, ඒ තීර්ථකයෝ සමහරු කබරගොත් සේ ද සමහරු මුවත් සේ ද, සමහරු දිව්බාවත් සේ ද මහාවිකාරයට පැමිණියාහැ. එසේ වස්තා ඒ වැසි ද බුදුපිරිසට පොකුරු වැසි මැ වී.

එතැන්හි කැටි වූ ධුතීයත් තාක් “පෙළහර පානට බොහෝ වියදම් කොට කැරැවූ මඬුව තුබුනියාත් දුටුමිහ. දත් පෙළහර පානට මෙසේ සැරහී සිටූ ගත් නියාත් දුටුමිහ. බුදුවෙස වූ නියාවට තොප ගත් වෙස මැ ඉතා රිසියෙයි. මෙයට වැඩි අතික් කවර පෙළහරක් පවු ද? අපට තෙපි මැ දිනුව. අපගේ බුදුන්වහන්සේට වඩවඩා පරිභව තො කරව”යි මෙසේ අපහාස කරන්නට වත් කල්හි ලජ්ජාවෙන් සිටූ පියැ තො හී හිස් ලුලු දිසාවෙහි දිවන්නට වන්නැ.

එසමයෙහි සුරණකාශ්‍යපයාගේ උපාසක වූ එක් ගොවියෙක් වේලාපසැ සී සා පියා “මාගේ සුරණකාශ්‍යප ස්වාමීන්ගේ පෙළහර බලන්නට වේලාපසැ එමී” කියා කල් තබා එන්නේ දිව්බාවක සේ දිවන සුරණකාශ්‍යපයා දක “හැයි, ස්වාමීනි; තුඹගේ සෘද්ධිප්‍රාතිභායී බලන්නට වද මා එන්නේ? තුඹ වහන්සේ යන්නේ බැහැරක් ද”යි කී ය. ඒ අසා සුරණකාශ්‍යප තෙම “තාගේ වළහම්පෙළහර තබා, තා අතැ තුබූ කළය හා බාන මට දෙව”යි දෙක උදුරා පියා හැරගෙණූ පාල ගොස් කැරැ කළය බැඳ ගෙණ ගහ දියෙහි ගැලී කළකටින් වත් පැනින් බිබුළු තහනහා සෘද්ධිප්‍රාතිභායී කොට මියැ අවිච්ඡිනාතරකයෙහි උපත. මෙසේ තීර්ථකයෝ ඇසින් වැගිරෙණ කඳුළුධාරායෙන් හා ලෙන් නැහෙන ශොකාත්තියෙන් හා බුදුන්ට පළමු කොට යමා මහපෙළහර දක්වුහැ.

ඉක්බිති ලොකාවායී වූ අනාවායී වූ ධම්වක්‍රවර්තී වූ ධම්ධවජ වූ ත්‍රිභුවනවුඩාමාණිකා වූ දඟබලධාරී වූ චක්‍රවේශාරද්‍ය විශාරද වූ අසමසම වූ අප්‍රතිපුද්ගල වූ ආශ්වයානිධාන වූ සමන්ත භද්‍ර වූ අකුතොභය

වූ ලොකාලෝකදිවාකර වූ මුළුලොවට පිහිට වූ ලොකස්වාමී වූ නෙත්‍රොත්සවයට නිධාන වූ ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේ කල්හිමී බලා “මේ පෙළහර පානට සුදුසු වේලා යැ”යි නිශ්චය කොට, කිසි වකිතකමක් නැති වැ, කිසි ශබ්තාවක් නැති වැ, දන් දන් සියලු අප්‍රමාණසඵඥයන් කොට ආ යමකප්‍රාතිභායඝී කොට සියලු ලෝ විස්මයෙන් නටවමින්, ගී කියවමින්, අපොළවමින්, බිමු පෙරළා වදවමින් යමකප්‍රාතිභායඝී කෙරෙමි”යි සිතාවදරා සිංහශයායෙන් නැඟී සත්රුවන්මෙරපාමුල්හි ප්‍රචාලවේදිකාවක් ලා ලන්තා සේ අතිරක්ත වූ හඳනාව හැඳ, විශද වූ විද්‍යුල්ලතායෙකින් රන්ඇඟුයක් වලඳනාක්හු මෙන් ඒ මත්තෙහි කායබන්ධනය බැඳ, අසුරවිජයට නික්මු ගත්තා වූ ඵොරවණ නම් දිව්‍යහස්තීහු වසා හෙළාලූ රන් වූ දිව්‍යකම්බලයක් සේ අතිරක්ත වූ සුගතචීවරය සුදුසු පරිද්දෙන් පෙරෙවැ, දික් කලා වූ ශ්‍රීපාදය පිළිගන්තට නැගී පියුමෙහි ශ්‍රීපාදය ඔබත් ඔබත් මැ පැනැ නැංගා වූ රෙණුස්කන්ධය සියලු ගඳකෙළියෙහි මැ සිසැරී කෙසිවිදින් නික්මු අහස් වසැ දිවන්තට වත් කල්හි, ඒ සලකුණෙන් “ස්වාමීදරුවෝ වැඩු වදළසේකැ”යි සතිස්සොදනක් පමණ තැනැ අතුරුසිදුරු නැති වැ සුරා ගෙණැ සිටි බුදු පිරිස දෙහොත් මුදුනෙහි තබා ගෙණැ ඒ දිශාව බලා සාධුකාර දෙන්තට වත් කල්හි, දසදහසක් සක්වලැ දෙවි බඹුන් සියලු ආකාශය පුරා බුද්ධශ්‍රී බලම්හයි සැරහි සිටු ගත් කල්හි, දෙර ඇළයට වඩනා හා මැ ශ්‍රීහස්තය නො දික් කරවා මැ දෙර තමා මැ තමාට ඇරී ගිය සඳෙහි මැ මියරක් බිඳ ගෙණැ නික්මු ගත් මහවතුරක් සේ එක පැහැරැ බුදුරස් එදෙරින් නික්මු මුළුලොව වසන්තට වත් කල්හි, හුදුඅමායෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු විස්මයෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු සන්තොෂයෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු තෙජසින් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු මෙත්‍රියෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු කරුණායෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු මුදිතායෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු උපෙක්‍ෂායෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු ශීලයෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු සමාධියෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු ප්‍රඥයෙන් මවාලූ රුවක් සේ, හුදු නිව්‍යාණය තපස්චීවේශය ගෙණැ තමා මැ අවුත් ඇසට පැණී ගියා සේ, අවුත් මුළුලොවට පැණී ගොස්, සියලු සතුන් ඇස් නිවමින්, සියලු සතුන් සිත් නිවමින්, ගඳකෙළිනිසවත්තෙහි වැඩු සිටිසේක.

ඒ තාක් තැන් හිචී ගැවසී සිටි ඒ සා මහත් පිරිසින් අනික් දසාවක් බැලුවෝ කවුරු ද? අනිකක් සිතුවෝ කවුරු ද? අනික් බසක් ඇසුවෝ කවුරු ද? හැමදෙන මැ එක පැහැර “අහෝ! බුද්ධො, අහෝ! බුද්ධො”යි ස්වාමීදරුවන්ගේ නම මැ කියා විස්මය පත් වැ හඬ ගහමින්,
Non-Commercial Distribution

“නමොතස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස” යි එක පැහැර තුන් විටක් හඬ ගහා වදිමින්, “තවත් පෙළහරක් ද? ස්වාමීනි, මෙතෙක් ම ද ස්වාමීනි! යි කියමින්, ආහරණ ගලවා දමමින්, හත්සළු හිස සලමින්, සුරාපාණයෙන් මත් වුවත් සේ තමන් අවධි තුමු මැ නො දන්නාහු බමන්නට වන්නැ. දෙවතාවෝ සියලුසක්වළ පුරා පරසතුමදරාමල් වස්වන්නට වන්නැ.

මෙසේ අනන්ත වූ ආශ්වයී පවත්වමින් සිටියැ දී සඵඥයන් වහන්සේගේ ශාසනයෙහි අනාගාමී වූ මහත් සෘද්ධි ඇති සරණී නම් උපාසිකා කෙනෙක් අවුත් සඵඥයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය හක්කින් වැඳ තැඟි සිටැ “ස්වාමීනි, “මා සේ වූ මිඬියක සිටියැ දී, තීරථිකයන් පමණකට ස්වාමීදරුවෝ පෙළහර පාවිති” යනු කවර සරුපයෙක් ද? මම ත්, ස්වාමීදරුවන්ගේ අනික් මා සේ මිඬියක මුත්, සියලු ලෝවැස්සන් කොට ගත නො හැකි පෙළහර පාමී”යි ආරාධනා කොට සිටියාහැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ ඒ උපාසිකාවන් ලවා මැ සිංහනාද කරවනු කැමැති වැ “තෝ කවර පරිද්දකින් පෙළහර පාවි ද”යි විචාරා වදළසේකැ. ඒ අසා උපාසිකාවෝ තමන්ගේ ශක්ති දක්වන්නාහු “ස්වාමීනි, මම සතිස්ලක්ෂ දසදහස් තුන්සියපණස්සොදුන් පමණ මුළුසක්වළ මහපොළොව එක පැහැරැ දිය කොට පියා, දියකෙළි කෙළනා පරිද්දෙන්, පක්ෂියකගේ වෙස් ගෙණැ නැහෙනහිරි සක්වළ මුවවිටැ සිටැ ගෙණැ මුළුසක්වළ පුරා සිටි බුදුපිරිසට මා පැලා, එතැනැ දී ගැලී ගිය හිස බස්නාහිරිසක්වළ මුවවිටැ දී නහා ගත්මි. නැවත එතැනැදීත් සියලු බුදුපිරිසට පැණී ලා එතැනින් ගැලූ හිස පුච්චක්‍රවාල හිත්තියෙන් නහාපියමි. මෙසේ සතරදිගින් කිබියැ කිබියැ තැඟි තැඟි සමහරවිටැ මැදින් හිස නහා පියමි. ‘මෙසේ මහත් වූ සෘද්ධියක් ඇති මොහු කවරු ද’යි විචාළ දෙව්බඹුන් සහිත වූ ලොවට “මම අනිකෙකිමි නො වෙමි. ගෞතමගොත්‍රයෙහි උපන්නා වූ ධම්මක්‍රවථීනි වූ තිලෝගුරු සමාන්සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදබුලි වගුළ විහාරභූමියෙහි මා මුදුන් පහළ පමණෙකින් මෙසේ වූ සෘද්ධියක් ලත්, ස්වාමීදරුවානන්ගේ ශාසනයෙහි මහණ වුවත් කෙරෙන් පිටත්, එක්තරා මිඬියකිමි”යි කියමි . මෙසේ කල්හි ස්වාමීදරුවන් හා ස්පඨා කරණු කැමැති ව ආ තීරථිකයෝ ස්වාමීදරුවානන්ගේ ශ්‍රීමුඛය නො දකැ මැ ඇත මැ වියැකි යන්නාහ”යි දන්වුවාහැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ “කී මෙපමණ ශක්ති ඇති බව මමත් දනිමි. එතෙකුදු වුවත් මෙතැන්හි මේ පෙළහර මා මැ කරණබව මුත් තී සේ වුවන්ට සුදුසු නො වෙ”යි කියා වලකා වදළසේක.

ඉක්බිති සුලුඅනෙට්ටුමහසිටාණෝ අවුත් සඵඤයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වැඳ සිටැ “මා සේ වූ අනාගාමීගැත්තක්ඛු සිටියැ දී, ස්වාමීදරුවන් පෙළහර පානේ කුමක් පිණිය ද? සියලු සේනාව බිදී ගියකලැ වේද රජු පුරුවන් තමන් ඇතු නැහෙන්තේ? මම මේ බොරුබුදුන් සදෙනාගේ මන් හැරැ පෙළහර පාමි”යි දන්වූ සෙයෙකැ. ඒ අසා සඵඤයන්වහන්සේ ඔබගේ ශක්ති සියලු පිරිසට ප්‍රකාශ කරණු කැමැති වැ “අනාඨපිණ්ඩිකය, තෝ කවර පරිද්දෙකින් පෙළහර කෙරෙහි ද”යි විචාරා වදළසේක. ඒ අසා සිටාණෝ “ස්වාමීනි, මම මිනිස්වෙසින් සිටැ සියලු පිරිස් බලබලා සිටියැ දී, මාගේ මිනිසත්බව පෙරළා, දෙළොස් යොදුන් බ්‍රහ්මාන්මභාවයක් මවා ගෙණැ, මේ සියලු පමීදට ඇසෙන පරිද්දෙන් මහත් කොට අපොළා “මම ස්වාමීන්ගේ ආනුභාවයෙන් අනගැමි වූයෙමි. මේ නීතිකයනුදු ස්වාමීන් කරා අභිමානයෙන් නො එන පරිද්දෙන් අනාගාමී! කෙරෙමි කියමි”යි දන්වුහැ. සඵඤයන්වහන්සේ ඔබත් වළකා වදළසේක.

ඉක්බිති ස්වාමීදරුවන්ගේ සස්තෙහි පැවිදි වැ සිවුපිළිසිඹියා පත් රහත් වූ, වයසින් සත්හැවිරිදි වූ චීරා නම් සාමණේරින් වහන්සේ “ස්වාමීනි, නීතිකයන්ගේ මන් බිඳ මම සෘද්ධිප්‍රාතිභායඹී කෙරෙමි”යි දන්වා “තෝ කෙසේ ප්‍රාතිභායඹී කෙරෙහි ද”යි විචාරා වදළකල්හි “ස්වාමීනි, මම මහමෙර හා සක්වලගල් හා ගිමාලයපච්ඡය හා තුණ ලහලීටට තුණක් සේ උදුරා ගෙණැ මෙතැනැ නබාලා, හංසවෙශයක් ගෙණැ එක් පච්ඡයක් පළා ගෙණැ, අතික් පච්ඡයෙන් නැහෙමි. ‘තෝ කවරක්හි දැ’යි විචාළ වූ සියලු පමීදට ‘මම සඵඤයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදපද්මයෙහි රාජහංසලීලා දක්වන්නා වූ සත්හැවිරිදි වූ මෙහෙණින් තකිමි’යි කියමි. එකල්හි නීතිකයෝ ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීමුඛය නො දකැ මැ බිදී යන්නාහ”යි දන්වා සිටිසෙයෙකැ.

ඉක්බිති සිවුපිළිඹියාපත් වූ වුඤ නම් සාමණේරයන් වහන්සේ අවුත් ශ්‍රීපාදය වැඳ “ස්වාමීනි, මම මේ සියලු ජම්බුද්වීපයට ධිවජයක් සේ සිටියා වූ පන්සියක් යොදුන් උස ඇති මහදඹරුක මුල අල්වා ගෙණැ, පිලඅත්තක් අල්වා ගෙණැ කෙළනා මතැතක්ඛු සේ සලාපියා, ඉන් වැගිඳ ගිය මහදඹපක් මේ සියලු පිරිස වළදවමි”යි දන්වූ සෙයෙකැ.

ඉක්බිති බුදුසසුන් නමැති කතකපච්ඡයෙහි හටගත් ශාඛා ලතාවක් වැනි, සෘද්ධිමත් වූ හික්බුණින්වහන්සේවරුන්ද කෙරෙහි අගතන් ලද උසුල්වන්මහාපෙරින්වහන්සේ අවුත්, ශ්‍රීපාදය වැඳ සිටැ “ස්වාමීනි, මම

1. පෙළහර-ඇතුමි.

මේ බුදුපිරිස සිටියා සේ මැ සිටියැ දී අනික් සනිස්සොදනෙකැ පැතිරැ සිටි මහපිරිසක් මවාලා, මම ද මාගේ මෙහෙණ්වෙස හැරැ, මහානුභාව ඇති සක්විතිරජ වෙසක් මවා ගෙණැ, වෙන වෙන දිලියෙන්නා වූ සත්රුවනින් යුක්ත වැ අවුත්, ස්වාමීදරුවානත්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වැඳ සිටිමි”යි දැක්වූ සෙයෙකැ.

ඉක්බිති සාද්ධියට මැ බැහැවී සිටි මුගලන්මහතෙරුන් වහන්සේ අවුත් වැඳ සිටැ “ස්වාමීනි, එක්ලක්‍ෂ අටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර සත්දරණපටෙකින් වැලැඳ හොත් තඤ්ජනනැ නම් නාගරාජයා දමන වෙලෙකින් ස්වාමීන් වදළ වූ උපදෙශයට විරොධියකුත් නො කෙළෙමි. ස්වාමීන්ට ආයාසයකුත් නො කෙළෙමි. බුදුසස්නට පරිභවයකුත් නො කෙළෙමි. එහෙයින් මෙතන්හිදු මම මැ තීර්ථකයන්ගේ මානමදීනය කොට ප්‍රාතිභායාසී කරන්නා කැමැත්තෙමි”යි දන්වා “තෝ කෙසේ වූ පෙළහරක් පාවී ද? විචාරා වදළ කල්හි “ස්වාමීනි, මම එක්ලක්‍ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර උදුටක් සේ දත්තස්සෙහි තබා ගණිමි”යි එකක් වදළසේක. “නැවැත් කුමක් කෙරෙහි ද”යි විචාරා වදළ කල්හි “දෙලක්‍ෂසතළිස්දහසක් යොදුන් පමණ බොල ඇති මේ මහපොළොව කළාලක් සේ හකුළුවා ඇහිලිහස්සෙහි තබා ගත්මි”යි දන්වූ සෙයෙකැ. “නැවැත් කුමක් කෙරෙහි ද”යි විචාරා වදළකල්හි “මේ මහපොළොව කබලක් සේ පෙරළා යටිපිටි මජය ඇරැ ගෙණැ. මේ මහපිරිසට බෙද දෙමි”යි දන්වූ සේක. “නැවැත් කුමක් කෙරෙහි දයි?”යි විචාරා වදළකල්හි “මේ මහපොළොව මා වමතට නහා ගෙණැ, මේ මහාද්වීපයෙහි සතුන් අනික් ද්වීපයෙකැ ලා ලමි”යි දන්වූ සේක. “තවත් කුමක් කෙරෙහි ද”යි වදළකල්හි “මහමෙර කුඩදඩක් සේ ගෙණැ මහපොළොව ඊමත්තෙහි කුඩයක් සේ තබාලා, පත්කුඩයක් අල්වා ගෙණැ සක්මන් කරණ මහණක්හු සේ සක්මන් කෙරෙමි”යි දන්වූ සේක.

මේ හැම අසා බුදුන්වහන්සේ “තොපි හැමදෙනා මේ කී කී පෙළහර පෑමෙහි ශක්ති ඇති බව දනිමි. එතෙකුදු වුවත් මුළු ලොවට විස්මය එළවා මා පානට සිතන්නා වූ පෙළහර තොපට නො පිළිවන. දන් මා බුදු වූ කල් තබා, බොධිසත්වභූමියෙහි තිරිසන් වැ ඉපැදැ, මා කළ ආශ්වයාසී මුළුලොවැ සත්තවයෝත් කරන්නට අසමන්තයෝ යැ”යි කණ්හලසහජාතකය ගෙණැ ඇරැ වදරා ගදකිළිනිසවත්තෙන් නික්මු මලුවට වැඩැ අහස බැඳු සේක. එක්කෙළවරක් නැහෙනහිරිසක්වළැ මුවවිටෙහි තුබූ අනික් කෙළවර බස්නාහිරිසක්වළැ මුවවිටැ පිහිටි,

1. ගෙණවුත්-බොහෝ.

දසදහසක් සක්වල දසදහසක් රුවන්මෙර උසුලා සිටිනා මහටුම් වූ, රුවන් සක්මන ඉඳුජාලයෙහි රූපයක් මෙන් අවුත් ආකාශයෙහි පැණි ගියේ. එවෙලෙහි අවිච්ඡේදනී පටන් හවාග්‍රය දක්වා ඒ ආශ්වයාඪී දුටුවන් කෙරෙන් එක පැහැරූ “ම හො”යි හඬ නඟා නුසු කෙනෙක් නැත. ස්වාමීදරුවෝ ද ඒ දෙව්බඹපිරිස්මැද, කදේපැණියන් මැදට වන් සරාහිරුමඬලපරිද්දෙන්, සියලුලෝවැස්සන් මැඩ ගෙණූ රුවන්සක්මන මත්තට පැනූ නැහි සේක.

‘ඉදිරියෙහි දෙළොස්යොදුන් පිරිස යැ, පස්සෙහි දෙළොස් යොදුන් පිරිස යැ, දලයෙහි දෙළොස්යොදුන් දෙළොස්යොදුන් පිරිස යැ’යි මෙසේ සතරදිගින් සුවිසියොදනක් පමණකැන් පිරිස් මැද රුවන්සක්මනට සඵඤයන්වහන්සේ පැනූ නැහි සිටුත් මැ, ශ්‍රීශරීරයෙහි නාභියෙන් මත්තෙහි කුන්ලොව බබලන්නා වූ මහගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. නැවැත නාභියෙන් පාතැ ශ්‍රීශරීරයෙන් ආකාශගඬිගාප්‍රවාහයක් සේ මහදියකදෙක් නැඟන්නට වන. නැවැත ගිනිකද හුනු සුඵකායයෙන් දියකදෙක් හෙන්නට වන. දියකද හුනු අධ්‍යායයෙන් දියකදෙක් හෙන්නට වන. ශරීරයෙහි ශ්‍රීමුඛය දිශාවෙන් ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. පිට දිශාවෙන් දියකදෙක් නැඟන්නට වන. හෙ ද පෙරළී පිට දිශාවෙන් ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. අභිමුඛයෙන් ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. දකුණුසිත් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. වමැසිත් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් නැඟන්නට වන. දකුණුකන්සොරොච්චෙන්¹ නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදක් නැඟන්නට වන. වම්කන්සොරොච්චෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් හෙන්නට වන. දකුණුකන් සොරොච්චෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. වම්කන්සොරොච්චෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් හෙන්නට වන. දකුණුනාසාසිදුරෙන් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් හෙන්නට වන. වම්නාසාසිදුරෙන් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් හෙන්නට වන. දකුණුනාසාසිදුරෙන් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් හෙන්නට වන. වම්නාසාසිදුරෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් හෙන්නට වන. දකුණුදසරුවෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. වම්දසරුවෙන් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් හෙන්නට වන. දකුණුදසරුවෙන් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් හෙන්නට වන. වම්දසරුවෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් හෙන්නට වන. දකුණු ශ්‍රීභස්තයෙන් නාඹතල්කදක් සා ගිනිකදෙක් නැඟන්නට වන. වම් ශ්‍රීභස්තයෙන් නාඹතල්කදක් සා දියකදෙක් නැඟන්නට වන. වම්

1. සිදුරෙන්-සොරලුවෙන්-සමහර

ශ්‍රීභස්තයෙන් නාඹතල්කඳක් සා ගිනිකඳෙක් හෙන්නට වන. දකුණු ශ්‍රීභස්තයෙන් නාඹතල්කඳක් සා දියකඳෙක් නැඟන්නට වන දකුණු ශ්‍රීපාදයෙන් නාඹතල්කඳක් සා ගිනි කඳෙක් නැඟන්නට වන. වම්ශ්‍රීපාදයෙන් නාඹතල්කඳක් සා දියකඳෙක් හෙන්නට වන. දකුණුශ්‍රීපාදයෙන් පෙරළී නාඹතල් කඳක් සා දියකඳෙක් නැඟන්නට වන. වම්ශ්‍රීපාදයෙන් පෙරළී නාඹතල්කඳක් සා ගිනිකඳෙක් හෙන්නට වන. නැවත එකිඑකී ඇහිල්ලෙන් නාඹතල්කඳක් සා ගිනිකඳෙක් නැඟන්නට වන. ඒ ඒ ඇහිලි හසුභස්සෙන් නාඹතල්කඳක් සා දියකඳ හෙන්නට වන. පෙරළී ඇහිලි හසුභස්සෙන් දියකඳ හුනු තැනින් ගිනිකඳ නැඟන්නේ යැ. ගිනිකඳ නැති තැනින් දියකඳ හෙන්නේ යැ. සියලු ශරීරයෙහි එකිඑකී රොමයෙන් නාඹතල්කඳ සා ගිනිකඳ නැඟන්නට වන. එකිඑකී රොමකුපයෙන් නාඹතල්කඳ සා දියකඳ හෙන්නට වන. පෙරළා දියකඳ හුනු තැනින් ගිනිකඳ නැඟන්නට වන. ගිනිකඳ නැති තැනින් දියකඳ හෙන්නට වන.

මෙසේ නැඟන්නාවූ වන්තිස්කකිය හා ජලස්කකිය අතුරෙන් සවණක් සන බුදුරජ් ඉන් ඊ වලදිමින්, ඉන් ඊ පෙරළමින් ඉන් ඊ රුදෙමින්, ඉන් ඊ කරකැවෙමින් මුළුසක්වල මැඩු ගෙණු දිවන්නේ යැ. අපිව, අග්නිස්කකිය හා ජලස්කකිය හා දෙක මැ බඹලොව දක්වා නැහී, ආයේ පෙරළී අවුත්, දෙයාසුදහසක් යොදුන් සක්වලගල්මුවට ගැසී පරසක්වල මැඩු ගෙණු දිවන්නේ යැ. ඒ අතරතුරෙන් දිවන්නාවූ සවණක් සන බුදුරජ්විරුවාපියා කළමුවටින් තමන රන්රස සේ, යන්ත්‍රනළින් මැඩු නහනා දෙයක් සේ, එසේ ම හවාග්‍රය දක්වා නැහී පෙරළී අවුත් සක්වලගලමුවට නැසී හෙන්නේ යැ. එකල්හි සියලු සක්වලගබ සන්රුවන්ගෝනැසින් සදලු මඩුවක් සේ එක පැහැර දිලියෙන්නට වන.

මෙසේ පෙළහර පානා වූ ස්වාමිදරුවානෝ එකි එකී වන්ති ස්කකියට තෙජොකසිණසමවත් සමවදනාසේක. එකි එකී ජලස්කකියට ආපොකසිණසමවත් සමවදනාසේක. සවණක් සන බුදුරජ් පිණිස වෙන වෙන තීලකසිණ ජීතකසිණාදියට සමවදනා සේක. තුඩ නො හැර මැ බණ වදරණසේක. තමන්වහන්සේගේ ධර්මයට ඒ පිරිස සාධුකාර දෙන සමයෙහි, සතිස්සොදනෙක්හි අතුරුසිදුරු නැති වැ හිවී ගැවැසී සිටි පිරිසෙහි, සියලු සතුන් වෙන වෙන මැ තෝරා “මොහුගේ චිත්තය රාගසහිත යැ. මොහුගේ චිත්තය රාගසහිත නො වෙයි. මොහුගේ චිත්තය ද්වේෂසහිත යැ. මොහුගේ චිත්තය ද්වේෂසහිත නො වෙයි.

මොහුගේ චිත්තය මොහසහිත යැ. මොහුගේ චිත්තය මොහසහිත නො වෙයි. මොහුගේ චිත්තය සංකෂිප්ත යැ. මොහුගේ චිත්තය විකෂිප්ත යැ. මොහුගේ චිත්තය මහග්ගත යැ. මොහුගේ චිත්තය අමහග්ගත යැ. මොහුගේ චිත්තය සොත්තර යැ. මොහුගේ චිත්තය අනුත්තර යැ. මොහුගේ චිත්තය සමාහිත යැ. මොහුගේ චිත්තය අසමාහිත යැ. මොහුගේ චිත්තය විචුක්ත යැ. මොහුගේ චිත්තය අවිචුක්ත යැ”යි පරීක්ෂා කොට “මොහට මෙසේ බණ කිව මැනුව. මොහට මෙසේ බණ කිව මැනුවැ”යි සිතා වෙන වෙන බණ වදරණසෙසෙකැ.

මෙසේ එක තමන්වහන්සේගේ මැ විස්මයට මුළුලොව හක කෙරෙමින්, මහත් වූ පෙළහර දක්වමින් වැඩැ සිටැ, එක ඇතක්හු සිටිනා පව්වට ඇතුන් දෙන්නකු නඟා ළවා සේ, තමන් වහන්සේගේ විස්මයට හක වූ ලොවට අනික් නිර්මිත බුදුකෙනකුත් මවා වදළසේක දෙදෙනාවහන්සේගේ මැ උස සම යැ. ශරීරවණි සම යැ. කරණ පෙළහර සම යැ. එක් බුදුකෙනකුත් වහන්සේ සක්මන් කරණ කල්හි අනික් බුදුන්වහන්සේ වැඩැ හෝනා සේක් හෝ යැ. වැඩසිටිනා සේක් හෝ යැ. වැඩහිඳිනා සේක් හෝ යැ. ඔබ විවාළා වූ ප්‍රශ්න ඔබ කියනදැ යැ. ඔබ විවාළා වූ ප්‍රශ්න ඔබ කියනදැ යැ. මේ අදහන වූ බුද්ධානුභාව දුටුවා වූ සත්ත්වයන් කෙරෙන් විසිකෙළක් පමණ ප්‍රාණිහු අමාමහතිවන් දුටිහැ. මෙසේ ආශ්වායී වූ යමාමහපෙළහර පානා වූ බුදුන් සරණ සෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

97.

මෙසේ යමකප්‍රාතිභායී කොට වැඩැ සිටි ස්වාමීදරුවෝ “සුචිසච්ඤවරයෝ යමාමහපෙළහර කොට අන්තයෙහි කොයි ගියෝ දෝ හෝ”යි බලනසේක් “තච්චිසාහවනයට ගොසින් මැණියන් ප්‍රධාන වූ දෙවියන්ට අභිධම්මදෙශනා කළහ”යි දන වදරා, “මම ද තච්චිසාහවනයට යෙමී”යි එක් ශ්‍රීපාදයක් ඔසොවන්නා හා සුවාවසුදහසක් යොදුන් පමණ යුගඤ්චපච්චනය හුයාපී වෙයගබ්බක් සෙයින් නැමී ඒ ශ්‍රීපාදය පිළිගත. අනික් ශ්‍රීපාදය දික් කරන්නා හා මැ එක්ලක්ෂ-අටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර නැමී පිළිගත. මෙසේ සච්ඤයන්වහන්සේ දෙවිලොවට වඩනා සඳු ශක්‍රදේවේන්‍ද්‍රයා “ස්වාමී දෙවිලොවට වඩනාදැ වනැ. දෙවතාවන්ට වන්නේ මහාඉෂ්ටයෙකැ. බල එකෙක් මත්ත.¹ මාගේ මේ පාණ්ඩුකම්බලශෙලාසනය දිග සැටයොදුනැ. පළල පණස් යොදුනැ. බොලය පසළොස් යොදුනැ. මේ සා මහත් ආසනයෙහි අටළොස්ඊයන්

1. නම්-ඇතැම්

සඵඤ්ජයෝ වැඩහුන් සේක් වී නම්, ඉතිරි තැන්මැ බොහෝ වන්නේ වේද”යි සිතී යැ. සඵඤ්ජයෝ ඔහුගේ අභිප්‍රාය දැන, තමන්වහන්සේගේ සහළසිටුර සතරරියන් පුටුයෙකැ අතුරන්නා සේ අකුටැ ලා, ඒසා මහත් ආසනය අසරමිණිය බැඳගත් දෙදණ ඉද්දෙන් ඉතිරි වැ නො තිබෙන පරිද්දෙන් වැඩැහුන්සේක. ආසනය පිණිස තමන්වහන්සේ මහත් වූ දැන් නැත. තමන් වහන්සේ පිණිස ආසනය තුඩා කළ දැන් නැත. මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

98.

ඉක්බිති එකවිට සඵඤ්ජයන්වහන්සේ තුදුටුවා වූ සියලු මනුෂ්‍යයෝ “අපගේ ස්වාමී අප හැරපියා කොයි වැඩිදැ දැ”යි හඬමින්, ලොව මුළුල්ල ඒකාකාර වැ යන්නා හා, මුගලන් මහතෙරුන්වහන්සේ කරා ගොසින් “ස්වාමීනි, අපගේ සඵඤ්ජයෝ කොයි ද?”යි විචාළහ. ඔබ තමන්වහන්සේ දැනදැන ද, අනුරුද්ධ මහතෙරුන්වහන්සේගේ ගුණ ප්‍රකාශ කරණ පිණිස අනුරුද්ධ මහතෙරුන්වහන්සේ විචාරන්නට වදළ සේක. ඒ පිරිස් අනුරුද්ධ මහතෙරුන්වහන්සේ කරා ගොසින් විචාළකල්හි ඔබ වදරණ සේක් “උපාසකවරුනි, සමාක්සම්බුද්ධයෝ තවිතිසාහචනයට විජම් දෙසන්නට වැඩිසේක්, තුන්මසක් මුළුල්ලෙහි විජම් දෙසා මනාපවාරණදවස් මනුෂ්‍යලොකයට වඩානායේකැ”යි වදළසේකැ එබස් අසා මහපිරිස “බුදුන් දක මුත් නො යම්හ”යි එතැනහි ම කඳවුරු බැඳ ගත්හ. ඒ සා පිරිස හුන්තනහි මලගන්ධයෙක් හෝ මුත්‍රගන්ධයෙක් හෝ නො වී යැ. සියලු මලමුත්‍ර මාහපාචීවියෙහි මැ අන්තර්ධාන වෙයි. ඒ සා පිරිසට බන් පිළි සුවද ආහරණාදී වූ උපකරණ මුළුල්ල සුලුඅනෙපිටු-මහසිටාණෝ මැ සපයා දුන්හ. බණ මුගලන්මහ-තෙරුන්වහන්සේ මැ වදළසේක.

ඉක්බිති පාණ්ඩුකම්බලගෙලාසනයෙහි වැඩ හුන්නා වූ සමාක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ, මැණියන්වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇත්තා වූ සියලු දිව්‍යබ්‍රහ්මයෝ පිරිවරා ගත්හ. බුදුහු කබල් මඤ්ඤයෙහි අවුළුවා ලූ පහන් මඤ්ඤයෙහි, එකපැහැර පහන් ඇවිලූ වූ සන්රුවන් මහඇගුයක් සේ සියලු දිව්‍යබ්‍රහ්මයන්ගේ ශෝභා මැඩැ, තමන්වහන්සේ මැ දිලියමින්! දසමසක් මුළුල්ලෙහි කුසින් ඉසිලූ මැණියන්වහන්සේගේ ඇස නිවමින්, සිත නිවමින්, කන් නිවමින්, කුසලා ධම්මා, අකුසලා ධම්මා, අභ්‍යාකතා ධම්මා” යනාදීන් අභිධම්මිපිටකය දෙසා වදරා, අසුකෙළ-

1. “මෙහි වැඩහුන් සේකැ, එයින් කීහැ” යනු දක්වා “තාවතිංසෙ යද බුඤ්ජා” යනාදී භාටාතුකක් එක් පොතෙක්හි පමණක් පෙනේ. මුද්‍රිත පුස්තකවලියෙහි ද ඒ ශාඛා පැහැණේ.

දහසක් පමණ දෙවියන් අමාමහනිවන්හි ලා වදරා මැණියන්වහන්සේ සෝවාන් කොට වදළසේක.

ඉක්බිති මිනිස්ලොවු හුන්නාවූ මහපිරිස “සත්වනදවස් මහාපචාරණ වෙ”යි කියා නිශ්චය කොට, මූලෙන්මහතෙරුන් වහන්සේ කරා ගොසින් “ස්වාමීනි, සඵඤයන්වහන්සේ වඩනා දවස්හිමි දක මනා වේ ද”යි දන්වුහ. මූලෙන්මහතෙරුන් වහන්සේ ද “යහපතැ”යි ගිවිසෑ, එතැන්හි දී මැ පොළොව කිමිද, මහමෙරපත්ලට නැඟී ගොසින් “මා නැඟන්නා සියලු පිරිස දකිත්ව”යි අධිෂ්ඨාන කොට, මැණිකෙක්හි රත්පලස්ත්‍රයක් අවුණන්නා සේ, එක්ලක්ෂ අටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර පළා ගෙණූ නැඟන්නට වත්සෙයෙකැ. මිනිස්සු ද “යොදනක් නැඟිසෙයෙකැ. දෙයොදනක් නැඟිසෙයෙකැ”යි බලබලා සිටියහ. එසේ බලබලා සිටියෑ දී මැ, මහතෙරුන්වහන්සේ සඵඤයන් වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය හිසින් ස්පඨි කෙරෙමින් මැ පැනූ නැඟි, සඵඤයන්වහන්සේ වැදූ පැදකුණු කොට, මිනිසුන්ගේ පවත් දන්වූසේක. ස්වාමිදරුවෝ “මූලන, මම මෙයින් සත්වන දවස් සකස්පුර දෙරට බස්මි ‘පිරිස ඔබ එන්නේ ය’යි කිය”යි වදළසෙයෙකැ. මූලෙන්මහතෙරුන්වහන්සේ නැවත පෙරළා ගෙණූ! එසේ මැ අවුත් පොළොව කිමිද ගෙණූ පිරිස් මඤ්ඤයෙහි පහළ වූ එපවත් වදළසේක. එබස් ඇසූ පිරිස්, පෙහෙ වූ ලා බණ අසන්නට යන්නවුන් සේ, කෙළිමින් සෙමින්, කිසි මාභෞපකරණයක් නැති වූ බුද්ධානුභාවයෙන් මැ සැවැත්තුවූ සිටූ තිස්සොදුන් මහ ගෙවා සකස්පුරදෙරෙහි රැස් වූහ.

ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ වස් වසා පවරා, ශක්‍රදෙවෙත්‍රයා කැඳවා “දෙවෙත්‍රය, මනුෂ්‍යාලෝකයට අප හිය මනා කල් වේද”යි වදළසෙයෙකැ. ඒ අසා ශක්‍රදෙවෙත්‍රයෙම “යහපතැ, ස්වාමීනි”යි ගිවිසූ ‘රුවන්හිණෙකැ, රිදීහිණෙකැ, රත්හිණෙකැ’යි තුන් හිණක් මැවී යෑ. මේ හිණ තුණ මැ උසින් සුවාසූ දහසක් යොදුනෑ හිණිහිස මෙර මුදුනෙහි යෑ. හිණිපාමුල සකස්පුර දෙරූ යෑ. එහි දකුණුළයෙහි රත්හිණෑ දෙවනාවන්ට යෑ. වාම පාර්ශ්වයෙහි රිදීහිණ මහාබ්‍රහ්මයන්ට යෑ. මැද රුවන්හිණ ස්වාමි දරුවන්වඩනට යෑ. එසමයෙහි ස්වාමිදරුවෝ පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනයෙන් බැසෑ පියා, ධම්මදෙශනාවසානයෙහි බද්ධාක්ෂ්පී වූ සිටියාවූ සියලු දිවාබ්‍රහ්මයන්ට පින් දී, අවුත් සත්රුවන් හිණිහිසෑ සිටූගෙණ, වැටඅගෙක්හි අවුඵවා ලූ පහනක් සේ දිලියෙමින් එතැන්හි වූඩ සිටූ, යමකප්‍රාතිභායඝී කොට බලා වදළසේක.

2. මහමෙර පළා-ඇතැම්

උඩින් සියලු දිව්‍යලෝක බ්‍රහ්මලෝක තාක් එකාචිගණ වැ ගියේ. යටට ඇස හෙළා ලන්තා හා, අවිච්ඡිද්ධ දක්වා සියලු පෘථිවි මණ්ඩලය එකාචිගණ වැ ගියේ. සරසා! බලා ලන්තා හා, එක් සක් වළෙකහි අවිච්ඡිද්ධ පටන් ගෙන හවාග්‍රහ දක්වා තල පුරාලා, එක් දිසායෙකහි මැ එකිඑකි සකවලැ එකිඑකි තල ඇටක් හෙළත් තල ගෙවෙල. සකවල නො ගෙවේ”යි කියන පරිද්දෙන් සසර අනන්තාපරිමාණසකවල එකාචිගණ වැ ගියේ. පහන් දහස් සුවහස් ඇවිඵවූ සතරරියන් ගබඩාවකට වන්තවුන් උඩිනුත් යටිනුත් හාත්පසිනුත් ඒ ගබඩාව සුව සේ මැ බලන්තා සේ, සියලු බුදුපිරිස අනන්තාපරිමාණසකවල කිහිකුහුඹුවන් පටන් ගෙන මහාබ්‍රහ්මයන් දක්වා ඔවුනොවුන් සුවසේ දක්නට වන්හ. දෙවතාවෝ මිනිසුන් දක්ති. මිනිස්සු දෙවතාවන් දක්ති. දෙපක්‍ෂයෙහි ඇත්තෝ කැටි වැ බ්‍රහ්මයන් දක්ති. බ්‍රහ්මයෝ කැටිවැ දෙපක්‍ෂයෙහි ඇත්තවුන් දකිති.

එදවස් ඒ බුද්ධශ්‍රී දුටුවාවූ සත්ත්වයන් අතුරෙන්, ඒ මිහිරි දකු අවස්ථා නො දැනැ, පිරු සමකිස් පැරුම් නැති වැ “මම බුදු වෙමිවයි, මම බුදු වෙමිව”යි නො පැතු කෙනෙක් නැත. දකුණු ශ්‍රීහස්තය දිශායෙහි රන්හිණින් බස්නා දෙවියන් හා, වම්ශ්‍රී හස්තය දිශායෙහි රිදීහිණින් බස්නා මහාබ්‍රහ්මයන් හා, මැද සත්රුවන්හිණින් බස්නා ස්වාමිදරුවානන් හා වඩනා ඒ ශ්‍රී නොබුදු වැ කවුරු සිතා නිමවා ගණින් ද? බුදුවත් කවුරු කියා නිමවා ගණින් ද? දෙවියන් ඇස් නිවී ගියේ. බඹුන් සිත් සැනහී ගියේ. මිනිස්සු බිමැ වැද පෙරළෙන්නට වන්හැ. ඒ බුද්ධශ්‍රී බලන සත්වයන් කෙරෙන් ඇසක් පියා ලූ එක ද සත්ත්වයෙක් නැත. හිණිපෙත්තෙන් හිණිපෙත්තට ඒ ශ්‍රීපාදය බුද්ධච්චලාසයෙන් ඔබමබා නහා ලූ ශ්‍රීපාදයෙහි අටතුරාසියක් මඟුල් ලක්‍ෂණ අනන්තාපරිමාණ-සකවලැ සත්ත්වයන්ට පාමින් නික්මුනාහැ.

දකුණුදිශාවෙහි සිටැ ගත් පඤ්චසිඛනෙම තුන්ගව්වක් පමණ බෙලුවපන්චුවිණාව සත් තතක් නහා සරහාලා, බුදුගුණයෙන් යුක්ත වූ ගී කියකියා, මුළුලොවට කණ්ණාමාන නමමින් බස්නට වන. දසදහසක් සෙසන්ධවයන් යෙදූ ඛෙප්පයන්තරථය නොයෙක් ධ්වප්පතාකයෙන් ශ්වෙතච්ඡත්‍රයෙන් සරහාලා මානලි දිව්‍යසුත්‍රනෙම වාමපාඨීවයෙන් නික්මැ ගත. දෙකිස්දලෙහි පොකුණු හා, පොකුණෙහි පියුම් හා, පියුම්මත්තෙහි නටන දිව්‍යස්ත්‍රීන් විසින් යුක්ත වැ, සොඬින් සිගාව ඉද්දට ශ්වෙතච්ඡත්‍රයක් අල්වා ගෙනැ පෙරාවණයා නික්මැ ගත. මහාබ්‍රහ්මයා ශ්වෙතච්ඡත්‍රයක් අල්වා ගෙනැ වාමභාගයෙහි රිදීහිණින් බස්නට පටන් ගත. සෙසු

සුයාම-සන්තුසිතාදී වූ දිව්‍යපුත්‍රයෝ තමන් තමන්ට සුදුසු සුදුසු වූ වල්විදුනා ආදී වූ නොයෙක් මඬගලොප කරණ ගෙණූ නික්මුනාහැ. දසදහසක්සක්වලෑ දසදහසක් ශක්‍රයෝ දසදහසක් විජයුත්තර පිඹිමිත් නික්මුනාහැ. නටන්තාවූ දිව්‍යස්ත්‍රීන්ගේ ගණන් නැත. ගී කියන්නා වූ දිව්‍යස්ත්‍රීහු මෙතෙකැයි පමණ නැත. නොයෙක් පූජාවෙන් යුක්ත වූ ආකාශයෙහි වැනී ගියා වූ සන්රුවන්මඩු මෙතෙකැයි පමණ නැත. සමන්තහද - ශාක්‍යසිංහ - පරදු:බදු:බිත - ධම්මංගාප්‍රවාහ - කරුණානිධාන - හෘදයානන්දකර - මාරහුඹිකාරසංහාර - ශරණා ගතවප්‍රපන්දර - ත්‍රිභුවනවන්ද - අභිධම්මාමානප්‍රසව - දෙව්‍යානිදෙව - ශක්‍රානිශක්‍ර බ්‍රහ්මානිබ්‍රහ්ම යනාදී වූ ජයකාහළ පිඹූ ගෙණූ බස්නා වූ දෙවතාවෝ කෙතෙක් ද? දහවල්හි දු ආකාශයෙහි තරු පිපී ගියේ. භූමියෙහි සන්රුවන් ඉපිලූ ගියේ. සාගරයෙහි මත්ස්‍යයෝ මුළුල්ල දියපිට ඉපිලූ ගොස් බුද්ධශ්‍රී බලන්නට වන්නැ. සියලු පඵතයෙහි සියලු භූමියෙහි එක පැහැරූ මල් පිපී ගියේ. මෙසේ වූ ආශ්ච්‍යයීයෙන් යුක්ත වූ ස්වාමීදරුවානෝ සකස්සුරදෙරට වැඩිසේක.

එසමයෙහි ඒ විස්මය දුටුවා වූ සැරියුක් මහතෙරුන්වහන්සේ ගොස්, සඵඤ්ජනවහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වැඳ ගෙණූ හෙවූ නැහී සිටු-

“න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුබ්බෙ - නස්සතො උද කස්සවි,
 චං වග්ගුවදෙ සත්ථා - කුසිතා ගණිමාගතො.”

යනාදීන් ස්තුති කොට “ස්වාමීනි, තුඹ සේ වූ මවුන් ලදිමි. තුඹ සේ වූ පියන් ලදිමි. තුඹ සේ වූ ගුරුන් ලදිමි. තුඹ සේ වූ කලාණ මිත්‍රයන් ලදිමි. තුඹ සේ වූ ඇසක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ ලයක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ සරණක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ චිත්තමාණිකායක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ හදුකටයක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ කල්පවෘක්කයක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ නෙත්‍රොත්සවයක් ලදිමි. තුඹ සේ වූ හෘදයානන්දයක් ලදිමි. එසේ හෙයින් මා සේ වූ භාග්‍ය ඇත්තෝ නැත. අද තුඹ වහන්සේගේ ශ්‍රී බලා බුදු වන්නට නො පැතු එක ද දිව්‍ය මනුෂ්‍යයෙක් නැතැ”යි දන්වූ සෙයෙකැ.

ඉක්බිති සඵඤ්ජනවහන්සේ, තමන්වහන්සේගේ පෙළහරෙහි කුළු ගන්වමින්, තමන්වහන්සේගේ මහලෙහි අස් තබමින්, සම්ප්‍රාප්ත වූ පෂීදට ධම්මදෙශනා කොට වදාරණසේක:-

“යෙ ක්කානපසුතා ධීරා-තෙක්ඛම්මුපසමෙ රතා,
 දෙව්‍යාපි තෙසං පිහයන්ති-සම්බුද්ධානං සතීමනං”

යන ගාථාව වදළසේක. ඒ ගාථාකෙළවර තිස්කෙළක් ප්‍රාණිහු අමාමහනිවන් දුටහ.

මෙසේ විස්මය වූ ගුණ ඇති, මෙසේ විස්මය වූ බස් ඇති, මෙසේ විස්මය වූ රූ ඇති, සිතුවනුවන් වැදී වැදියන් පිදුපිදුවන් අමාමහනිවන්හි ලන සේ දන්තා වූ මාගේ අමාමෑණියන්වහන්සේගේ සරණ යෙමිසි බුන්සරණ යා යුතු.

99.

තව ද, වප්‍රාසනයෙහි වැඩු හිඳ සවාසනයභීක්ෂලෙශයන් තසා බුදු වැ, ක්‍රමයෙන් සත්සති යවා, අටවැනි සතියෙහි අජපාල නිග්‍රොධමූලයෙහි වැඩු හිඳ, තමන්වහන්සේ විසින් දන්තා වූ ධර්මය සුක්‍ෂමබව හා ලෝවැස්සන්ගේ ක්ෂෙත්‍රභූතබව හා ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කොට වදරා “මෙසේ වූ ස්ථූලබුද්ධි ඇති මොවුන්ට සුක්‍ෂම ධර්මදෙශනා කෙළෙමි නම්, ඒ ධර්මය ඔවුන් සිතට නො නැගේ නම්, ඒ මට මැ ආයාසමාත්‍රයෙකැ”යි සිතා වදරා, ධර්මදෙශනායෙහි මඤ්ඤාසාහ වැ වැඩු හුන්කල්හි ඒ බව දැනූ සහම්පති මහාබ්‍රහ්මයා දසදහසක් සක්වල දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් හා එක් වැ අවුත්, ශ්‍රීපාදය වැඳ ධර්මදෙශනාවට ආරාධනා කළ කල්හි, ඔවුන්ගේ ආරාධනාව ගිවිසූ වදරා, ධර්මය අසන්නට සුදුසු කුලපුත්‍රයන් පරීක්‍ෂා කොට වදරා, බරණැස ඉසිපතන විහාරයෙහි වැඩ හුන් පස්වගමහණුන් වහන්සේ දකූ, දෙළොස් යොදුන්මඟ ගෙවා ඔවුන්වහන්සේ කරා වැඩු ඇසළ මසෑ මැදි පොහෝදවස් උතුරුසළනැකැතින් ධර්මමාසනාරූපි වැ, දසදහසක් සක්වල දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් මධ්‍යයෙහි වැඩුහිඳ, අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති ඒ පස්වගමහණුන් වහන්සේට ධම්මසක්ඛවතුන්සූත්‍රය දෙසා වදරා, ඒ පළමු වන ධර්මදෙශනා මඬගලයෙහි අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ වහන්සේ හා අටළොස්කෙළක් බ්‍රහ්මයන් හා සෝවාන්පෙලෙහි පිහිටුවා, ඔවුන්ට අමාමහනිවන් දී, එතැනට වෂීකාලය සම්ප්‍රාප්ත හෙයින් එහි මැ වස් වැසූ වදරා, දෙවනදවස් අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ මහතෙරුන්වහන්සේ යැ, මහානාමහතෙරුන්වහන්සේ යැ, හද්දිය මහතෙරුන්වහන්සේ යැ අස්සඪි මහතෙරුන්වහන්සේ යැ යන සතරදෙනාවහන්සේ සිභා යවා, තමන්වහන්සේ විහාරයෙහි වැඩු හිඳ, චප්පමහතෙරුන් වහන්සේට ධර්මදෙශනා කොට වදරා, ඔබට ද අමාමහනිවන් දී, තුන්වනදවස් ඉතිරි සතරදෙනාවහන්සේ මැ සිභා යවා, තමන් වහන්සේ විහාරයෙහි වැඩු හිඳ, හද්දියමහතෙරුන්වහන්සේට ධර්මදෙශනා කොට, ඔවුන්වහන්සේට ද අමාමහනිවන් දී වදරා, සතරවන දවස් ඉතිරි සතරදෙනාවහන්සේ සිභා යවා, තමන් වහන්සේ විහාරයෙහි වැඩු හිඳ මහානාමමහතෙරුන්වහන්සේට ධර්මදෙශනා කොට වදරා ඔබටද, අමාමහනිවන් දී, පස්වනදවස් ඉතිරි සතරදෙනාවහන්සේ සිභා

යවා, තමන්වහන්සේ විභාරයෙහි වැඩැ හිඳ, අස්සඪි මහතෙරුන්වහන්සේට ධර්මදෙශනා කොට, ඔවුන්වහන්සේට ද අමාමහතිවන් දී වදරා; මෙසේ ධර්මසක් පැවැත්වූ පසළොස්වැනි වක යැ, එයට දෙවෙනි වූ අවපළමුවන වක යැ, එයට තුන්වැනි වූ අවදෙවැනි වක යැ, එයට සතරවනු වූ අවතුන්වැනි වක යැ, එයට පස්වනු වූ අවසතරවැනි වකයැ යන පස්දවසින් පස්වගමහණුන්වහන්සේ පස්දෙනා හට අමාමහ නිවන් දී වදරා; නැවැත අවපස්වැනිවක ඒ පස්දෙනා වහන්සේගේ සියලු ශාසනකාර්‍ය මස්තකප්‍රාප්ත කොට, රහත් ඵලයෙන් ඔවුන්වහන්සේගේ ප්‍රවුජ්‍යායෙහි කුළු ගන්නාකැමැති වැ, ඒ පස්දෙනාවහන්සේ එක්තැන් කොට, පස්තරුයෙකින් යුක්ත වූ හතනකත හා එක් වූ පූජිතවන්ද්‍රයා මෙන් දිලිහිදිලිහි වැඩැ හිඳ, අනාත්මලක්ෂණසුත්‍රාන්තය දෙසා වදරා, එක පැහැරූ පස්දෙනාවහන්සේ මැ රහත් කොට, ඉක්බිති යසකුලපුත්‍රයන් ප්‍රධාන කොට ඇති පස්පණස්දෙනකුට අමාමහතිවන් දී වදරා; මෙසේ තමන්වහන්සේ ඇතුළු වැ එක්සැටක් රහතුන්වහන්සේ ලොකයෙහි පහළ වූ කල්හි; ක්‍රමයෙන් සච්ඤමහාමෙඝය ධර්මවණී වස්වන කල්හි, එහි කළ ර්ෂ්‍යායෙන් මෙන් මෙඝකාලය ඉක්මැ ගිය කල්හි; තදනන්තර වැ ශරත්කාලය අවුත් සම්ප්‍රාප්ත වූ කල්හි; දෙම්භයි කී වස්තුව නො දී බොරු කියන්නාවූ ස්වාමිහුගේ බස් ඇසූ ගැත්තවුන් සේ, වැසි නො වස්නා වූ මෙඝයාගේ ශුෂ්කගර්ථිතය ඇසූ වැසිපිහිණියන් නො සතුටු වැ හුන්කල්හි; වයස් මුහුකළවුන් යෞවනමදය හැරූ තමන් මැ අවනත වන්නා සේ, සියලු ශාලිවගීයන් පැසි කරල් ඇගින් නැමී සිටි කල්හි; ජඩයන්ගේ පැලඹීම නැති වීමෙන් පැලැඹෙන සජ්ජනයන් සේ, මෙඝකාලයාගේ ඉක්මීමෙන් ආකාශයෙහි තාරකාවන්ගේ පැලැඹීම බොහෝ වූ කල්හි; අය නැති වැ බොහෝ වියදම් කරන්නවුන්ගේ ධනය ක්‍රමයෙන් ක්ෂය වන්නා සේ, ආසින් වැසිඅයක් නැති වීමෙන් හා, පළමු ආවා වූ වතුරු මුහුදට වන් හෙයින් හා, ගංහෝ ආදියෙහි ජලය ක්‍රමයෙන් මද වන්නට වන් කල්හි; අබුද්ධොත්පාදයෙහි දුරු වැ ගිය කුශලධර්මයන්, නැවැත බුද්ධොත්පාදයෙහි අවුත් සජ්ජනයන්ගේ සිතට වදනා සේ, මෙඝකාලයෙහි මානසච්චලට ගියා වූ භංසයන් ශරත්කාලයෙහි ඒ ඒ පියුම්විලැ පිරෙන්නට වන්කල්හි; මයුරයා විසින් තමා හිසැ වස්නා වැසි වළකන පිණිස විදහා ගන්නාක් බඳු වූ පිල්සක, නැවැත වැසි නැති වන් හකුලුවන්නට වන් කල්හි; ආත්ම ශක්තීන් මෙඝකාලයා ලුහුබැඳවූ ශරත්කාලයා විසින් ජයමදයෙන් වැලුක්මල් නැමැති ශ්වෙතවාමර එක පැහැරූ සඵලින්නට වන් කල්හි; “මෙ තෙක් කල් නවවතුණ් තඹදියෙහි ගැලී ද, මාගේ බඩ සුදුපැහැ නො නවුයේ යැ”යි දක්වන්නාක් මෙන් දියෙහි තමන්ගේ බඩ සුදුපැහැය දක්වා පෙටියන් පෙරළෙන්නට වන්

කල්හි; “තමන් කණු තුබු නිලසුල්මල් වැටි යේ දේ හෝ?”යි යන හයිත් අත් නො සොල්වා හඬ ගසන්නා වූ හැල්ගෙවියන්ගේ මධුරනාද අසඅසා, නො ඉගිලී බැසැ මයුරයන් අළුතැ පැසුනු හැල් කන්නට වත්කල්හි; අළුත වැදූ වස්සන් වල්පත් නහා ගෙණු මවුන් සිසාරා හලු ගසා දිවන්නට වත්කල්හි; ‘එක මෙසකාල තැමැති සතුරා තැතිවීමෙන් තොපටත් අපටත් මෙතෙක් සුව වූයේ යැ’යි ඔවුනොවුන් බලා සතුටු වූ සෙන්තා සේ, ආකාශයෙහි තාරකාවන් හා විල්හි විල්හි ඇඹුලමල් හා එක පැහැරූ පිපෙන්නට වත්කල්හි; සාරමසක් මුළුල්ලෙහි මෙසජලයෙහි ගැලීමෙන් හිඳීගිය සෙවලක් බඳු වූ නිල් වූ සසලප වන්දුමණ්ඩලය උසුලන්නට වත්කල්හි; තමා ශ්‍රී දුන්නා වූ මෙසකාලය තැති වූ ගිය කල්හි, කෙළෙහි ගුණ දන්නා වූ ගැත්තක්හු මෙන්, මයුරයා ශොකයෙන් හැකිලූ ගත් කල්හි; ආකාශය මෙසකාලයට සුදුසු කොට තමා ඉසිලූ විදුලි යැ, ඉඤ්චාප යැ යනාදී වූ ආහරණයන් හැර ශරත්කාලයට සුදුසු වූ වඤ්ඤ යැ, තාරකාවෝ යැ යනාදීවූ උප්ඵල වූ ආහරණයන් උසුලන්නට වත්කල්හි; හැල් පිණිස ඉදි කළාවූ ලියද්දෙහි පිපී මහනෙල්මල් හැල්ගෙවිලියන් සිත් සේ කඩා පලඳින කල්හි; ස්වාමීදරුවානෝ වස් වසා, වස් අත්තයෙහි පවරා, තුණුරුවන් ලොවූ පහළවූ බව හඟවන පිණිස අතික් සැටදෙනාවහන්සේ කැඳවා.

“ලොව දහම් තැමැති ඇස් ලදබව කියව. ලොව මිත්ථ්‍යාදෘෂ්ටි තැමැති විෂයට ප්‍රතිපක්‍ෂ වූ සද්ධම් තැමැති ඖෂධය පහළ වූ බව කියව. බුද්ධාන්තරයක් මුළුල්ලෙහි අප්‍රකාශ වූ සැහවී තුබූ සද්ධම්මහානිධානය ධම්මකුට්ඨිකී වූ මාගේ බුද්ධි බලයෙන් උදුරා නහා ගෙණු ලොවූ ඉස්මින් සිටිබව කියව. තොප සැටදෙනා මා හා කැටි වූ නිවන්පුරයට මකුළු කපා වත් බව කියව. සසර බොහෝකලක් ඇවිද විඩා වූවන් නිවන්පුරයට වැදූ සැතැපෙනු කැමත හොත්, මේ තුණුරුවන් හට ගැති වන්නට මැ කියව.”

යනාදී හසුන් දී ඒ ඒ සැටදෙනාවහන්සේ ඒ ඒ දිගට යවා වදුරා, තමන්වහන්සේ උරුමෙලාවට වඩනාසෙයෙක්, අතර මගැ හඳුවගීයෙහි රාජකුමාරයන් තිස්දෙනකුට බණ වදුරා, ඔවුන් අමාමහ නිවන් දක්වා වදුරා, ඔවුන් ද එහි හික්කු භාවයෙන් මහණ කොට,

“මහණෙනි! තෙපි ද ඒ ඒ දිගන්තරයෙහි අවිද, ලොව මවුන් ලද්බව කියව. පියන් ලද්බව කියව. ලොව කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ලද්බව කියව. බුද්ධාන්තරයක් මුළුල්ලෙහි අගුළු ගෙණු තිබූ නිවන් පුරයෙහි දෙර මා විසින් හරණලදබව කියව. අධම් පරදවා සද්ධම්ධිවජ්‍ය තැඟබව

කියව. බොහෝ කලක් ලොව පෙළා සිටි පඤ්චමාරයන් මුහුණ දැලී ගැවුණුවට කියව. බුද්ධෝත්පාදයෙක්හි මුත් පහළ නොවන්නා වූ ප්‍රතිතාසමුත්පාද යුක්තිය සත්ත්වයා තුඩු තුඩු නටන්නට වත්බව කියව, නිවන්මඟ රාජවීථි වැ ගියබව කියව. අපායමාගීයෙහි හසර නැති වැ තණ නැහෙන්නට වත්බව කියව.”

යනාදී හසුන් දී ඒ වහන්සේවරුන්ද ඒ ඒ දිගට යවා වදරා, තමන්වහන්සේ බිම්බිසාර රජ්ජරුවන්ට දුන් ප්‍රතිඥාවෙන් මිඳෙනු පිණිස රජහඟනුවරට වඩනාසේක් ක්‍රමයෙන් උරුවෙලාවට වැඩිසේකි.

එසමයෙහි උරුවෙලාවෙහි උරුවෙලකාශප යැ, නදීකාශප යැ, ගයාකාශප යැ යන ජටිලයෝ තුන්බැ කෙනෙක් වස්නනාහු යැ. එහි උරුවෙලකාශපයෝ පන්සියයක් ජටිලයන්ට ප්‍රධානයහැ. නදීකාශපයෝ තුන්සියයක් ජටිලයන්ට ප්‍රධානයහැ. ගයාකාශපෝ දෙසියයක් ජටිලයන්ට ප්‍රධානයහැ.

ඉක්බිති සචීඤයන්වහන්සේ උරුවෙලකාශපයන් සමීපයට වැඩු “කාශපය, තට ඉදින් බැරි නො වේ නම්, මේ තාගේ ගිනිහල්ගෙයි අද එක රැය වසමෝ ද”යි වදළසේක. ඒ අසා උරුවෙලකාශපනෙම “ශ්‍රමණයෙනි, මේ මට බැරියෙක් නො වෙයි. තොප සේ වූ ශ්‍රමණකෙනෙකුන්ට ආගන්තුකසත්කාර කරණබව තපස්ථිතට සුදුසු මැ යැ. එතෙකු වුවත්, මේ ගිනි හල්ගෙයි සොරවිෂ වූ මහානාගරාජයෙක් වෙසෙයි. ඔහුගේ විෂඤ්වාසයට මහමෙර මකුළුහු යැ. මහාසාගරය පිනිබිඳු යැ. මහපොළොව පරඩලා යැ. මොහු විසින් තොප වැනි යෞවනස්ථ ස්වස්ථ වූ රන්වන් මහණකෙනකුන්ට කිසි උපද්‍රවයෙක් වී නම්, නපුරැ”යි දන්වී යැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ නයිත්ගේ බලත් තමන් වහන්සේගේ බලත් තමන්වහන්සේට මැ හැහෙන හෙයින් ඒ නයිත්ගේ පවත් පිටිකණැ එවැ දෙවනවටත් “කාශපය, තට ඉදින් බැරි නො වේ නම්, අද මේ එකරැ මේ ගිනිහල්ගෙයි වසන්නා කැමැත්තමිහ”යි වදළසේකැ.

නැවැත උරුවෙලකාශපනෙම “මහාශ්‍රමණයෙනි, නිකම් කිබෙන ගිනිහල්ගෙයි තොප වසන බව මට කවර බැරියෙක් ද? මෙහි විෂසොර වූ එක් නාගරාජයෙක් ඇත. ඔහුගේ විෂවභ්තියට යුගාන්තවභ්තිය හෙල්මැලි යැ. ඔහුගේ නාසාවාතයට යුගාන්තවාතය මලයමාරුත යැ. ඔහුගේ විෂයට කාලකුට විෂය අමා යැ. එහෙයින් ඒ තොපට කිසි උපද්‍රවයක් කෙළේ නම්, නපුරැ”යි දන්වී ය. ඒ අසා ස්වාමීදරුවානෝ ඒ නාගරාජයාට වඩා ශතගුණයෙන් සහස්‍රගුණයෙන් අධික වූ

මහානුභාව ඇති මුවලිඤ නම් නාගරාජයාගේ දරණගබ සන්දවසක් මුළුල්ලෙහි තමන්වහන්සේට ගදකිළි වූ බව තමන්වහන්සේගේ ශ්‍රීබුද්ධියෙහි ඇති බැවින් ද, තව ද, මුවලිඤ නම් නාගරාජයාටද වඩා ශතසහස්‍රගුණයෙන් අධික වූ මහිම ඇති මහාකාල නම් නාගරාජයා තමන් බුදු වූ මහලෙහි ස්තුතිසොෂා කරණ වැඩිහිටිට වූ බව තමන් වහන්සේගේ ම ශ්‍රීබුද්ධියෙහි ඇති බැවින් ද, ඒ නයිත්තේ පවත් නො ඇසුකන් වැ, තුන්වනවිටත් “කාශ්‍යපය, තට නො බැරි වී නම්, අද එකරය මේ ගිනිහල්ගෙයි වසන්නා කැමැත්තමිහ”යි වදළසේක. ඉක්බිති උරුවෙලකාශ්‍යප තෙම තුන්වන වාරයෙහි වදළ බසට අනිකක් නො කියැ හී, නයිගේ ම දඩිකම් දන්වී යැ.

ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ “ඒ නාගරාජයා අපට කරණ උපද්‍රව තෝ නො විචාරා, මේ ගිනිහල්ගෙයි අප වසන්නට තෝ අනුදනැ”යි වදරා, ඔහු විසින් අනුදත් කල්හි නාවිමනට වදනා ගරුධරාජයක්හු සේ, ඒ අන්තිශාලාව ඇතුළට සැක නැති වැ වැඩැ, බුද්ධාසන පණවා පලහ බැඳූ වැඩැහුන්සේක. ඉක්බිති නාගරාජ තෙම තමාගේ ගිනිහල්ගෙයි වැඩැහුන්නාවූ සඵඤයන් වහන්සේ දකැ මනුකක්හු දළ ගන්නා වූ උන්මත්තයකු සේ, මා වසන්නා වූ මෙනතට නො විචාරා වන්නේ කවරෙක් ද”යි කීපී “තමාගේ විෂධුමයෙන් සඵඤයන්වහන්සේ දවා පියමි”යි සිතා විෂධුම හරණට වන.

ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ “ඇපී දු ඉදින් ධුමයක් හළමෝ නම්, මේ නාගරාජයා තබා, මුළුලොව මැ ඉවසා ගත නො හෙන්නේ යැ. බල එකෙක් මත්ත: මෙ නයි ‘දුමන්නට මම් මැ සුරුම්’යි සිතූකල්හි, තමාගේ ශක්ති පෑව මනා වේ ද? එහෙයින් මාගේ ශරීරයෙන් නැංගා වූ මේ ධුමය මේ නාගරාජයාගේ ශරීරයෙහි ජවිමාංසාදී වූ කිසි අවයවයකට උපද්‍රව නො කෙරේව”යි සිතා වදරා, ශ්‍රීශරීරයෙන් දුම් හරණට පටන් ගත් සේකැ. ඒ සඵඤයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීශරීරයෙන් නැංගා වූ ධුමය, නාගරාජයාගේ විෂධුමය ඔබා ගෙණැ, ඔහුගේ ශරීරයෙහි ජවිමාංසාදී වූ කිසි අවයවයකට උපද්‍රව නො කොට, ඔහු පෙළන්නට වනැ. ඉක්බිති නාගරාජතෙම සඵඤයන්වහන්සේගේ ප්‍රභාව දකැ, ක්ෂමා කොට ගත නො හී, කෝපයෙන් එක පැහැරැ විෂාග්නි හරණට පටන් ගත. සඵඤයන්වහන්සේ ද “ශරීරයෙන් ගිනි හරණා උපාය, නොපට මුත් අපට නැත්තේ නො වෙ”යි සිතා වදරා, තමන්වහන්සේ ද තෙජොධාතුවට සමවැදූ, නැවැත තමන්වහන්සේගේ ශරීරයෙන් ගිනිකඳු හරණට පටන් ගත්සේක.

එවේලෙහි සියලු අන්තිශාලාව ගිනි ගෙණ දිලිහී ගියාක් සේ විය. ඒ දුටුවාවූ උරුවෙලකාශාපයන් ප්‍රධාන කොට ඇත්තාවූ ජටිලයෝ “මේ දිලිහී ගියේ නාගරාජයාගේ විෂාග්නි යැ”යි සිතා, “මෙසේ ඇසට රසායනයක් බල වූ රූපකාය ඇති ශ්‍රමණයෝ අනාථයෙහි නාගරාජයා අතැ නටහ”යි සිතූහ. ඉක්බිති සඵඤ්ජනවහන්සේ තමන්වහන්සේගේ තෙජසින් ඒ නාගරාජයාට කිසි උපද්‍රවයක් වියැ නො දී ඔහු හික්මවා, උදසනැ ඒ නයි ශ්‍රීභස්තයෙන් ගෙණැ සිහිල් වූ දළමුත්තරක් සැක නැති වැ ගෙණැ ඉදුනිල්මිණිකරඬුවෙක්හි බහාලන්නා සේ, ඒ නාගරාජයා පාත්‍රධාතුන්වහන්සේගේ ඇතුළත්හි බහාලා, තමන්වහන්සේගේ ශ්‍රීභස්තයෙන් ඒ පාත්‍රධාතුන්වහන්සේගේ ඇතුළත සෝධනකල්හි කෙළවාලු ශ්‍රීභස්තය හොස්සෙහි වළලු හී ගිය ජලධාරාවක් සේ, ඒ නාගරාජයා එහි දරණ ලා විෂ නැති කොට හොවාලා, උදසනැ මැ උරුවෙලකාශාපයාට “කාශාපය, තා ඊයේ තාගේ නයිගේ ආනුභාව කී නියා කෙසේ ද? දන් මු හොත් නියා කෙසේ ද? තෝ මැ බල”යි වදරා පාත්‍රයේ හොත්තා වූ නයි මිහට දක්වා වදළසේකැ.

ඉක්බිති ඒ නාගරාජතෙම බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීමුඛය බලබලා, හක්කින් හිස හකුලුවහකුලුවා, පාත්‍රධාතුන්වහන්සේ ඇතුළත්හි හොත්තේ යැ. ඒ ආශ්වයඝීය දුටුවාවූ උරුවෙලකාශාප තෙම “මේ මහාශ්‍රමණයෝ ඉතා සෘද්ධි ඇති කෙනෙක. මුන්ට අඩු නම් අප සේ රහත්නුවූබව මැ යැ”යි සඵඤ්ජන වහන්සේ සෘද්ධි ඇති බව මුත්, රහත්කම් තමා කෙරෙහි තබා දිට.

එතැනහි ද සඵඤ්ජනවහන්සේ ඔහුගේ බුද්ධිය නුමුහුකලබව දනැ වදරා, නැවැත ඔහුගේ ලය මොළොක් කරණ පිණිස සෘද්ධි ප්‍රාතිභායඝී දක්වනු කැමැති සේක් ඔහුගේ ආශ්‍රමයෙහි අතික් නයකුදු එසේ මැ දමා වදරා, ඔවුහුදු පාත්‍රධාතුන්වහන්සේ ඇතුළෙහි බහාලා, උරුවෙලකාශාපයාට පැලා “බල කාශාපය, තාගේ මහානුභාව ඇති මේ නාගරාජයා දමන්නෙමු, කිසි මන්ත්‍රයකුත් නො පිරිවුම්හ. කිසි මෞෂධයකුත් අප ගත් ද නැත. අප නයිනට හය එළවන්නා වූ ගරුච්චෙඤ්ඤි වූ චෙඤාන්තරයකුත් ගත් දැ නැත. එතෙකුදු වුවත් අපගේ එකී බුද්ධානුභාවබලයෙන් තාගේ නයි නිර්විෂ වැ හොත් පරිදි බලව”යි දක්වා වදළසේක. ඒ ආශ්වයඝී දුටුවාවූ උරුවෙලකාශාපතෙම “අපසේ තොරහත් බව මුත්, සෘද්ධියට මොවුන්ට කිය හැකි දෙයෙක් නැතැ”යි කී යැ.

ඉක්බිති සඵඤ්ජනවහන්සේ එ මැ උරුවෙලකාශාපයන්ගේ ආශ්‍රමයට නුදුරු එක් වනලැහැබෙක්හි රාත්‍රිභාගයෙහි වැඩැහුන් සෙයෙකැ. එසමයෙහි

මද්ධාමරාත්‍රියෙහි වරමිරජදරුවෝ සතරදෙන වැඩු හුන් තැනට අවුත්, පුච්චිකිති ධාතරාජටු නම් මහරජ සිටු ගත. දකුණුදිගැ විරුළුභක්ක නම් මහරජ සිටු ගත. පශ්චිමදිගැ විරුපාක්ක නම් මහරජ සිටු ගත. උතුරුදිගැ වෛශ්‍රවණ නම් මහරජ සිටු ගත. ඉක්බිති සච්ඡයන් වහන්සේ පහත් ඇවිළ වූ ඇගැ සතරක් මැද දිලියෙන සත්රුවන්දහගබක් සේ දිලියෙමින් වැඩු හිඳ, ඔවුන් සතර දෙනා ආ ගමන් සඵල කොට, ඔවුන් කන්හි මිහි නමා, සිත්හි අමා නමා බණ වදළසේක. ඉක්බිති පහත් වූ කල්හි උරුවෙල කාශ්‍යපතෙම සච්ඡයන්වහන්සේ කරා ගොස් “මහාශ්‍රමණයෙනි, වළදන්තට අව මැනව. ඊයේ රෑ තමන්ගේ ශරීරප්‍රභායෙන් සියලු සක්වලගබ රන්රස පිරු තුන්තක් සේ එක පැහැර රන්වන් පැහැයෙන් පුරමින්, සතරදිග්භාගයෙන් අවුත් තොපගේ ශ්‍රීපාදයන් වැඳු නැඟී සිටු සතරදිග්භාගයේ සිටියෝ කවුරු ද”යි විචාළේ යැ. ඒ අසා සච්ඡයන්වහන්සේ “කාශ්‍යපය, වරමිරජ දරුවෝ බණ අසන්ට ආහ”යි වදළසෙසෙකැ. ඒ ආශ්වයී දුටුවාවූ උරුවෙලකාශ්‍යපයෝ තොපගේ සතරවරමිරජදරුවෝ අප කරා නො එති. අපගේ රහත්බව තොප කරා නො එ”යි කීහැ.

තව ද, ශක්‍රයා හා මහාබ්‍රහ්මයා හා ආවා වූ දෙරාත්‍රියෙහි ද ඔවුන් දෙදෙනා ආපවත් ඇසුවා වූ උරුවෙලකාශ්‍යපතෙම “ශක්‍රබ්‍රහ්ම දෙදෙනා අතින් පොවා උපස්ථාන ලබන්නට සුදුසු! වූ මේ ශ්‍රමණයන්, අප සේ රහත් නො වනබව අලාභ යැ”යි සිතී යැ.

ඉක්බිති එක්දවසක් උරුවෙලකාශ්‍යපයන්ට මහාපුජාවෙක් එළඹු සිටියේ යැ. අභුමගධවාසීහු බොහෝ පුජාසත්කාර ගෙණූ උරුවෙලකාශ්‍යපයන්ගේ ආශ්‍රමයට යනු කැමැති වැ සිටියාහැ. ඉක්බිති උරුවෙලකාශ්‍යප නම් ජටිලතෙම “මෙතැනැ අපට මහපුජාවෙක් එළඹු සිටියේ යැ. මහාශ්‍රමණයෝත් මෙතන්හි මැ යැ. ඉදින් මේ රැස් වූ මහජනයාගේ මද්ධායෙහි සාද්ධිප්‍රාතිභායායීයක් දක්වූ නම්, මේ කැටි වූ මහපිරිස අප තපස්විවෙඳ ගත්තාවූ වඳුරන් කොටත් නො සිතා² මහශ්‍රමණයන් කෙරෙහි මැ ප්‍රසන්න වන්නාහැ. එහෙයින් මහාශ්‍රමණයන් මෙයට නාව හොත් යෙහෙකැ”යි සිතී යැ. ඉක්බිති සච්ඡයන්වහන්සේ තිමිල වූ ආකාශයෙහි පුච්චිකිතිවන්ද්‍රමණ්ඩලය දක්නා සේ, ඔහුගේ සිතැ ඇත්තා වූ අදහස් තමන්වහන්සේගේ සිතින් දනැ “මොහුගේ මනෝ රථය පුරණබව මැ වේ ද යහපතැ”යි සිතා වදරා, දෙවන දවස් උරුවෙලකාශ්‍යපයන්ගේ ආශ්‍රමයට නො වැඩු, උතුරුකුරුදිවට වැඩු, පිඬු සිභා ලද ආහාරය අනවතජ්තවිල දී වළඳ, එහි ම දිවාචිහාර

1. තුදුසු - ඇතැම් 2 වඳුරන් කොටත් නො සිතකිසි සිතා - සමහර.

කොට, උරුවෙලකාශපයන්ගේ පුජාව නිමිකල්හි, නැවත උරුවෙල කාශපයන්ගේ ආශ්‍රමයට වැඩු වදලසේක. ඉක්බිති උරුවෙලකාශපයෝ උදසනැ සඵඤයන්වහන්සේ කරා එළඹූ “මහාශ්‍රමණයෙනි, වළඳන්තට අව මැනැව. ඊයේ දවස් අඟුමගට වාසීහු අපට මහාපුජාවක් කළහ. ඒ පුජාවෙහි වළඳන්තට යැ යි සිහි කොට නො දුටුමිහ. එහෙයින් ඊයේ දවස් එළඹියේ කොයට ද”යි විචාළේ යැ. ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ “කාශපය, ඉතිරි තපස්ථීන් හා බණන පරිද්දෙන් අප හා නො බණ. තා එක තැනැත්තවු සිතුවා තබා, අනන්තාපරිමාණ සක්වළෙහි කිහිඹියන් කෙරෙහි පටන් මහාබ්‍රහ්මයන් දක්වා හැම සත්ත්වයන් සිතුසිතු සිත් වෙනවෙන මැ දනුමිහ. අප මෙයට නො ආයේ ශ්‍රමණගෞතමයෝ පුජාවට රැස් වූ මහාජනයා මද්ධායෙහි සෘඤ්චාතිහායඪී කොළෝ නම්, ඒ මහාජනයා අප කෙරේ සරු නැති වැ යන්තාහ’යි සිතු සිත දැනු මැ වේ ද”යි වදලසේකැ. උරුවෙලකාශපතෙමේ “මහාශ්‍රමණයෝ පරසින් දත්තාබව මුත්, අප සේ රහත්බවට මහ නො දනිති”යි සිහි යැ.

එසමයෙහි සඵඤයන්වහන්සේට පංසුකුලච්චිරයෙක් උපත. සඵඤයන්වහන්සේ “මේ සිවුර කොයි දී සෝධම් දේ හෝ?”යි සිතා වදලසේකැ. එකෙණෙහි ශක්‍රදෙවෙඤුතෙම සඵඤයන් වහන්සේ සිතු අදහස් දැනැඅවුත්, එතැන්හි පොකුණක් මවා තමන්ගේ නන්‍යාපුෂ්කරණීය සේ මනොහර කොට සඵඤයන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය වූ පරිද්දෙන්, ඒ සිවුර ගසා ගන්නා ගලකුත්, සිවුර අතුරන්තට අතලගලකුත් මැවී යැ. නැවැත ඒ පොකුණට බැසැ ගන්නා කැමැති සඵඤයන්වහන්සේ එල්බැ ගන්නා පිණිස, ඒ විල්තෙරැ වෘක්‍ෂයෙහි දෙවතාවා එහි අත්තක් නමා ලී යැ. සඵඤයෝ සිවුරු සෝධා වදලසේක.

මේ ස්වාමීඋරුවානන් බොධිසත්ත්වභූමියෙහි සිටි කල්හි පොවා, මොවුන් මරණු කැමැති වැ, රජක්හු “සෙට මා දිය කෙළනට පොකුණක් නො මැවූව හොත්, තා දිවි නැතැ”යි කී කල්හි, ඒ බව දන් ශක්‍රදෙවෙඤු අවුත් සප්තරත්තමය වූ නොයෙක් වෙදිකා හා පියගැටපහණින් යුක්ත වූ පඤ්චවණිණ පද්මයෙන් ගැවසී ගත් පොකුණක් මවා ගියේ. මෙ සේ බොධිසත්ත්වභූමියෙහි සිටියවුන්ගේ පවා අභිප්‍රාය දැනු පොකුණු මවා ගිය, දන් සවාසනසඵක්ලෙශයන් තසා බුදු වූ දෙවනිදෙව වැ ශක්‍රාතිශක්‍ර වැ බ්‍රහ්මාතිබ්‍රහ්ම වැ සිටි මහාපුරුෂයානන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය දන්, ශක්‍රදෙවෙඤුයා අවුත් පොකුණක් මවා ල යි යනු කවර නම් ආශ්චයඪීයෙක් ද?

නැවත ඒ ස්වමීන්ගේ අභිධම්මදේශනායෙහි වැඩු හිඳිනට තමාගේ උස පසළොස්යොදුන්, පළල පණස්යොදුන්, දිග සැට යොදුන් පාණ්ඩුකම්බලශෛලාසනය ධර්මාසන කොට පුද, “බුදුන් වැඩහුන් ආසනය යැ”යි තුන්කෙළසැටලක්ෂයක් හවුරුදු මුළුල්ලෙහි තමා හිඳිනා තබා, අත පවා නො ලන ශක්‍රයා, දැන් මේ සිවුර ඉඳි කරණ පහණ පමණක් දී ලීම කවර ආශ්වයඝීයෙක් ද?

තව ද මේ මහාපුරුෂයානන් වහන්සේ වදන මැණියන් වහන්සේ දික් කළ අතට පොවා ලුම්බිනීවනයෙහි සල් අත්ත නැමී ගිය කල්හි, මේ මහාපුරුෂයානන් වහන්සේ දික් කළ අතට මේ අත්ත නැමී යනු කවර ආශ්වයඝීයෙක් ද?

ඉක්බිති පහන් වූ කල්හි ඉන්ද්‍රජාලයෙක්හි මැවී ගියා සේ, තමාගේ ආශ්‍රමයෙහි මැවීගිය පොකුණ හා පහණ හා, නැමී ගිය අකු හා දක, එපවත්, සඵඤ්ජනවහන්සේ විචාරා දැනු, “මේ මහාශ්‍රමණයන්ගේ නොඑක් සෘද්ධි දවසැ දවසැ දකුම්භ. උන් කෙරෙහි අප සොයා නො දක්කේ රහත්බවෙක් මැ යැ”යි කීයැ.

තව ද, අතික් දවසක් උරුවෙලකාශාපනෙම සඵඤ්ජන වහන්සේ කරා ගොස් “වළදන්තට අව මැනැවැ”යි ආරාධනා කෙළේ. සඵඤ්ජනවහන්සේ “තෝ යා. අපි එමභ”යි කියා ඔහු යවා, තමන්වහන්සේ පසු වැ ගෙණැ සරසනක් පමණ තැනැ තුබූ ගිනිහල්ගෙට ඔහු නො යනතුරු, තමන්වහන්සේ ජම්බුද්වීපයට සලකුණු වැ සිටි මහදඹරුකට වැඩු, පාත්‍රය පුරා මහදඹපක් ගෙණැ, ඔහුට පළමු කොට, ගොස්, ගිනිහල්ගෙයි වැඩහුන් සේක. ඉක්බිති උරුවෙලකාශාපනෙම “ශ්‍රමණගෞතමයෝ මා පළමු කොට එවා ලා තුබූ පසු වුවෝ කවරවිටු එද්දේ හෝ”යි සිතසිතා ගිනිහල්ගෙට ගොස්, එහි තමාට පළමු කොට ගොස් වැඩහුන් සඵඤ්ජනවහන්සේ දකැ විස්මය පත් වැ, මට පසුව ආදැ කෙසේ පළමු වූදැ දැ”යි විචාළේ යැ. සඵඤ්ජනවහන්සේ “කාශාපය, තා එවාලා, ඇපි මහදඹරුකට ගොස් එල ගෙණ අවුත් හුන්තම්භ. මෙපමණක් අප කළ සේ ආශ්වයඝී නො වෙයි. තා මෙතෙක් තැන් එනතුරු, ඇපි හවාග්‍රයට ගොස් වේවයි; පරසක්වළට ගොස් වේවයි, සතිස්ලක්ෂ දසදහස් තුන්සිය පණස් යොදුන් සක්වළගල මුවවිට ලක්ෂයක් වර කෝටියක් වර සිසාරා පියා තට පළමු කොට එත්, පොහොසතුම්භ”යි වදළසේක.

ඒ ඇසූ උරුවෙලකාශාපනෙම “මහාශ්‍රමණයෝ අප සේ නිවණට නො යා හෙන බව මුත්, කැමැති යම් තෙනකට යා හෝ”යි සිතී යැ.

තව ද, මෙසේ මැ එ මැ මහදඹගස ඇළසේ අඹගසින් අඹ ද, ඇඹුලගසින් ඇඹුල ද, අරඵගසින් අරඵ ද, තවකිසැදවිලෝ ගොසින්

පරසතුමල් ද ගෙණෑ අවුත්, තමහට පළමුකොට ගොස් ගිනිහල්ගෙයි වැඩැහුන් සඵඤයන්වහන්සේ දකෑ එසේ මෑ කී යැ.

තව ද, එසමයෙහි උරුවෙලකාශපයන්ගේ වන්තිපුජා කරන්නට පත්සියයක් ජවිලයෝ පත්සියයක් දඩු පළන්නට පටන් ගත්හැ. එ සමයෙහි සඵඤයන්වහන්සේ “ඵ දඩු නො පැළේව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදළසේකැ. ස්වාමීන්ගේ අධිෂ්ඨාන බලයෙන් ඵ දඩෙහි ඇතුලු පොරෝ සමහරෙක් මහනෙල්මල් පෙති සේ වක් වන්නට වනැ. සමහරෙක් හිටිකඩ සේ එහි මෑ ඇලෙන්නට වනැ. සමහරෙක් ජලධාරා සේ විඊ වැගිරෙන්නට වනැ. තපස්වීහු “මේ මහාශ්‍රමණයන්ගේ අධිෂ්ඨානයෙකැ”යි සිතුහැ. ඉක්බිති ස්වාමීදරුවෝ උරුවෙලකාශපයන්ට “කාශපය, අවශයයෙන් දර පැළව මනා ද”යි විචාරා “මහාශ්‍රමණයෙහි, පැළව මැනැවැ”යි කීකල්හි “මෙව්ටෑ පැළේව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදළසේකැ. එවිට පත්සියක් දෙනා නභාගත් පොරෝ නො හෙළන තුරු දඩුතෙමේ මෑ පැළී ගියේ යැ. මේ ආශ්වය්‍යී දුටුවාවූ උරුවෙලකාශපතෙම “මේ මහාශ්‍රමණයෝ අප සේ ක්ලෙශයන් පැළියැ නො හෙනබව මුත්, දර පැළියැ හෙහි”යි කී යැ.

නැවත එක්දවසක් උරුවෙලකාශපයන්ගේ ජවිලයෝ පත්සියයක් දෙන යාගයට ගිනි දල්වෙන්නාහු නොඑක් යන්තයෙනුදු ගිනි දල්වා ගත නො හී “මේ ද මහා ශ්‍රමණයන්ගේ අධිෂ්ඨානයෙකැ”යි සිතුහැ. එසමයෙහි සඵඤයන්වහන්සේ “උරුවෙල කාශපය, තට ගිනි දල්වුවමනා ද?”යි විචාරා වදරා “දල්වුව මැනැවැ”යි කී කල්හි “මෙව්ටෑ ගිනි දල්වේව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදළසෙයෙකැ. ස්වාමීන් සිතා වදළ සිහිවිල්ල හා සමග මෑ, ජවිලයන්ගේ ප්‍රයෝගයක් නැති වූ මෑ පත්සියක් ගිනිකද තෙමේ මෑ තමහට ඇවිළෑ පැනෑ නැංගේය. මේ ආශ්වය්‍යී දකෑ ද කාශපතෙම “මේ මහාශ්‍රමණයෝ මෙසේ ගිනි දල්වන සේ දන්නාබව මුත් කෙලෙසුන් නසන තපස් තෙජස දල්වියැ නො හෙහි”යි කී යැ.

එසමයෙහි ජවිලයෝ වන්ති පුජා කොටෑ, අන්තයෙහි ගිනි නිවන්නට පටන් ගත්හැ. සඵඤයන්වහන්සේ “ඵ ගිනි නො නිවේව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදළසේක. සඵඤයන්වහන්සේගේ අධිෂ්ඨානබලයෙන් එතෙක් තාපසයන් කැටි වූ වෙන වෙන පෙනෙනෙලි බිමෑ ගහතුත්, පැන් තමතුත්, ගිනි නො නිවී ඇවිලෙන්නට වන. ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේගේ අධිෂ්ඨාන බලයෙන් ගිනි නො නිවුනුබව ජවිලයන් දත්කල්හි “කාශපය, ගිනි නිවමෝ ද”යි විචාරා “නිවුව මැනැවැ”යි කී කල්හි “ගිනි නිවේව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදළසේක. ස්වාමීන් සිතු කෙණෙහි මෑ, පත්සියක්

ජවලයන්ගේ ප්‍රයෝගයක් නැති වූ මැ, ගිනි එකවිටු නිවී ගියේ. ඒ ආශ්වයා දුටුවා වූ උරුවෙල කාශ්‍යපතෙම “මේ මහාශ්‍රමණයෝ අප සේ ලෙහි කෙලෙස්ගිනි නිවා ගත නො හෙනබව මුත්, නිකම් ගිනි නිවා ගත හෙති”යි කී යැ.

තව ද, එක් දවසක් මහාශීතසමයෙහි නිල්කලානොයැ ගැලී නහන්නා වූ පන්සියක් ජවලයන් ශීතයෙන් පීඩිතසමයෙහි ඔවුන් තප්තා පිණිස ඉන්ද්‍රජාලයෙන් පාතා සේ, ඔවුන් අභිමුඛයෙහි පන්සියක් ගිනිකබල් තබා වදලපෙයෙකැ. ඒ දුටුවා වූ උරුවෙලකාශ්‍යප ද “මහාශ්‍රමණයෝ අනුන්ගේ ශීත නසා, ගිනි කබල් දෙන සේ දන්නාබව මුත්, තෘෂ්ණාව නසා නිවන් දෙනසේ නො දනිති”යි කී යැ.

එසමයෙහි මහත් අකාලමෙසයෙක් වැසූ ගච්චාගොවෙහි මහ වතුර හෙළී යැ. සඵඤ්ජනවහන්සේ වසන්නා වූ වනලැහැබ එක පැතිර ගලා ගෙණූ යන්නට පටන් ගත. එසමයෙහි ස්වාමී දරුවානෝ “මා සිටිනැත මේ වතුරෙන් නො ගලාව යි, සතර දිශාවෙහි සතරපවුරක් බැඳු ලුවා සේ, මේ ජලස්කන්ධය මා සිසාරා ගල්පවුරු සතරක් සේ සිටිව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදල සේක. ජලය ස්ථිර වූ සිටු ගත් කල්හි, අඵතැ ගුරු ගැල්වූ ගිනි ඇති සක්මණෙක්හි සක්මන් කරන්නා සේ, මැඩු ගෙණූ යන මහවතුර මදධ්‍යයෙහි සිස්බිමැ වැලී මත්තෙහි සක්මන් කොට කොට වැඩු සිටිසේක. ඉක්බිති උරුවෙලකාශ්‍යපතෙම “මහා-ශ්‍රමණයෝ වතුරෙන් ගියෝ නම් අලාභ යැ”යි සිතා සඵඤ්ජනවහන්සේ ගලවා ගෙණූ එන්නට හොරුවක් පැදු ගෙණූ ගියේ ය. තමන් වහන්සේගේ ශරීරයෙහි රශ්මියෙන් සියලු වතුර රත්වතුරක් සේ රඳවා, එහි මැද සක්මන් කරණ සඵඤ්ජනවහන්සේ දකැ විස්මයපත් වූ, “මහාශ්‍රමණයෝ නිකම් වතුර රඳවාලන බව මුත්, මා සේ තෘෂ්ණාවතුර රඳවා ලියැ නො හෙති”යි කී යැ. ඒ වතුර ස්වාමීදරුවන්ගේ ශ්‍රීශරීරය තෙක් නො කළා සේ කාශ්‍යපයන්ගේ ලයක් අදද නො කෙළේ.

ඉක්බිති ස්වාමීදරුවෝ කාශ්‍යපයන් “මෙසේ වැඩියැ මැනැවැ”යි කියන බස හා සමඟ හොරුවෙහි පැණි ගොස්, ගොඩට වැඩු ආසනයෙහි වැඩු හිඳ “මේ තෙම මා මෙතෙක් ප්‍රාතිභායා කරණ තුරු තමා මැ රහත් කොට සිතනබව මුත්, මා කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවක් නැත්තේයැ. මෙතැන්හි මොහුගේ මිත්‍රයා දෘෂ්ටියට සඳුම්යෙන් මුත්, අනික්ලෙසකින් පිළියම් කොට ගත නො හැක්කේ වනැ”යි සිතා වදරා, එකෙණෙහි බණට පටන් ගෙණූ මධුරස්ථර විහිදුවා “කාශ්‍යපය, තා විසින් නිවාණයට මාගී යැයි කල්පනා කළ මාගීය අමාගී යැ. නිවාණය උදයපච්ඡය

දිශාවෙහි තිබියැ දී, තෝ අස්තපච්ඡිකයට ගියෙහි යැ. තෝ ඒ මහින් නිවාණය සොයන්නෙහි ආසැ තුබූ සඳට පොළොවැ ලීං කනන්තවුන් වැනියෙහි යැ. වරකා කන්තටයැයි කොස්කිරි මත්තෙහි බැසැ හුන් මැස්සා 'වරකා තබා පය හයා ගත නො හෙන්නා සේ, නිවන් පිණිස මේ මිත්‍යාදාෂ්ටියෙහි අභ්‍යාස කරන්නා වූ තෝ නිවන් තබා සතර අපායෙන් පය හයා ගත නො හෙන්නෙහි යැ. උදයපච්ඡිකයෙහි මුත් වික්‍රාපච්ඡිකයෙහි හිරුඋදයක් නැත්තා සේ, මාගේ මතයෙහි මුත් තාගේ මතයෙහි නිවාණයක් නැත. තා සේ වූ ජඩයන්ගේ දුර්බුද්ධිය හරණ පිණිස මා විසින් දුකින් සොයා ගත්තා වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ නිරවද්‍ය වූ ධර්මයට වැද, තාගේ ලය සංසිදුවා ගණු. මම තට තපස්විවෙශයෙන් සිටියා වූ මවකිමි. සච්ඤමුර්තින් සිටියා වූ පියෙකිමි. ධර්මයෙන් ලොව ගලවන්නට ආබව මුත්, වඤ්චාවෙන් බොරු කියා ලොව වළැහෙලන්නට ආ එකෙකිමි නො වෙමි. මා විසිනුත් විදු'මෙසේ වූ මිහිරෙක් වනැ'යි දන්බව මුත්, කියා හඟවා ගත නො හැක්කා වූ නිවාණරසය මාගේ උපදෙශයෙන් අනුභව කර, තාගේ ගැලවී මෙන්, ලොව ගලවන්නට ආවා වූ මාගේ ද මනොරථය පිරේවයි. මේ අෂ්ටදුෂ්ටකණයෙන් විනිර්මුක්ත වූ නවවන බුද්ධොත්පාද කණය තට සිස් නො වේවයි. සරාග යැ, සද්වෙෂ යැ, සමොහ යැ යන මේ වචනය මාගේ ශ්‍රීපාදවිවායාසෙවාවෙන් දුරු කොට ගණු. මාගේ ප්‍රතිපත්ති වූ පරිද්දෙන් පැවැතැ, නිවාණරසය අනුභව කරන්නවුන් හා එකබොජුන්හල්හි හිද එ මැ රසය අනුභව කර තාගේ මේ විත්තශුද්ධිය හෙතු කොට ගෙණැ, තා වැදුපිදුවනුත් ඒ නිවාණය දක්නා පරිද්දෙන් පවතු. ශීල යැ, සමාධි යැ, ප්‍රඤ යැ යන මේ තුණ මා කෙරෙන් තා ලබනබව මුත්, බැහැරින් ලබන දෙයෙක් නැත. මා කී පිළිවෙළින් නිවන් දැකැ උදන් අනා ඇවිදින ශ්‍රාවකයන් හා සමඟ, තෝ ද සන්තොෂයෙන් උදන් අන අනා ඇවිදු. මාගේ සවිචන්ට මරහු හැකිලෙන බව මුත්, සෙස්සන්ට නො හැකිලෙන බව දනු. නුවණැත්තවුන් විසින් බුදුන් කී මාභීය නො හැරපියැ හැකිබව දනු. මිත්‍යාදාෂ්ටි නැමැති සච්ඤෙතුව විසින් දෂ්ට කරණලද තට සද්ධර්මයෙන් ප්‍රතිකාර කරන්නට අයිමි. තමහට තමා මැ සතුරු වූ මේ තා ගත් අධර්මය දුරු කට යුත්තේ ය. දුලිභ වූ මේ බුද්ධොත්පාදය ලදිහි. මා සේ වූ බුදුකෙනකුත් කෙරෙන් සද්ධර්මය ද අසන්නට ලබන්නෙහි යැ. එසේ හෙයින් මාගේ දරු වූ ශ්‍රාවකයන් හා සමඟ තෝ ද අමාතමනානිවාණය දැකැ'යි වදළසෙයැකැ.

ඉක්බිති ඒ ධර්මය ඇසූ උරුවෙලකාශාපතෙම “රහත්ම” යන අභිමාන නැති වැ, තමහට හිත කැමැති වැ, ස්වාමි දරුවන්ගේ ශ්‍රීපාදයෙහි

වැනිද ගොස් වැඳු නැහී සිටැ, දෙහොත් මුදුනෙහි තබා හක්තියෙන් නැමී සිටැ “ස්වාමීනි, ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීපාදප්‍රසාදයෙන් ගැත්තෙමි කෘතකෘතෘ වැ සිටියෙමි. ඒ මාගේ මනොරථය මුදුන්පත් වී යැ. නුඹවහන්සේගේ වචනාමෘතය බී මාගේ කන් නිවී ගියේ. රාගද්වේෂමොහ සහිත හෙයින් මා සිතැ ආදී යම් විකාරයෙක් ඇත් තමි, දන් ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීපාද වැදීමෙන් මැ නැති වී ගියේ යැ. එසේ හෙයින් ඒ ක්ෂමා කොට වදළ මැනවැ. ස්වාමීනි, ස්වාමීන් බුදු වැ වදළේත් මා පිණිස මැ යැ යි සිතමි. එසේ හෙයින් භාග්‍ය ඇත්තේත් මම මැ යැ. සත්පුරුෂයන් විසින් පූජා කට යුත්තේත් මම මැ යැ. දිවි ලද්දෙහි එල ලද්දේත් මම මැ යැ. සංසාරදුක් දිනුයේත් මම මැ යැ ස්වාමීන් ‘උරුචෙලකාශාපයා හික්මව’යි සිතා වදළ විටැ මම මැ නිවන් දුටුවන් කෙරෙහි ඇතුළතිමි මැ යැ. නො රහත් වැ ‘රහත්මි’යි ලොවට හඟවා මා පිරු පව් (ගෙවා) වදළ මැනැවැ’යි වැඳු ගෙණැ හොත්තා වූ උරුචෙලකාශාපයන්ට “බල තාගේ අතවැස්සන්ගේත් අභිප්‍රාය දනැ එව”යි යවා වදළසේකැ.

හෙතෙම තමාගේ අතවැස්සන් කරා යුහු ව ගොස් “පින්වත්නි, අප කරා වැඩියෝ සචීඤයෝ යැ. ඇපි ඔවුන් නුනුවණින් නො හැදින්තමිහැ. දන් මම ඔවුන් වූ පරිද්දෙන් දන්මි. සසරට ගොදුරු මා ගලවන්නට මැ වැඩියේකැ. ඔවුන්ගේ ශ්‍රීපාදරෙහෙණියෙහි ලා මාගේ හිස බොහෝකලෙකින් පවිත්‍ර කෙළෙමි. නිවන් දක්නා ජාති දක්වා ඔහු මට කුලදෙවතා වෙත්වයි. ඔවුන් මා කරා වැඩී හෙයින් මැ මාගේ දෛවය එල ගතැයි සිතමි. මෛත්‍රිය දෙවෙනි කොට ඇති කරුණාත් එතැන්හි මැ යැ. සමෘතිය හෙලි කොට ඇත්තාවූ බුද්ධියත් එතැන්හිමැ යැ. නිවණට ඇදුරුකමි දන්තෝත් ඔහු මැ යැ. පුරුෂාචීසිද්ධිය පිණිස සෙවියැ යුත්තවුන් ඔහු මැ යැ. දිවි ලද්දෙහි එල ලබනු කැමැත්තවුන් විසින් ශක්ති වූ පරිද්දෙන් ස්තූති කට යුත්තාහුත් ඔහු මැ යැ. එසේ හෙයින් මම ඔවුන් කෙරෙහි මහණ වන්නා කැමැත්තෙමි. තෙපි තොපට හැඟුනක් කරව”යි කී යැ.

ඒ අසා තපස්වීහු “ඇපි දු තොපට හැඟුනක් කරමිහ”යි එතැන්හි මැ සිටැ ජටාමඩුලු කපා දියෙහි දමාපියා සචීඤයන් වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදමූලයෙහි වැඳු ගෙණැ හෙවැ එහිහික්ෂුභාවයෙන් මහණ වූහැ.

ඉක්බිති දියෙහි යන්නාවූ තවුස්පිරිකර දකැ, නදීකාශාප යැ ගයාකාශාප යැ යන දෙබැයෝ ද සහපිරිවරින් අවුත්, එපවත් දනැ, කුමු ද තමන්ගේ ජටාමඩුලු කපාපියා එහිහික්ෂුභාවයෙන් මහණ වූහැ. ඉක්බිති ස්වාමීදරුවානෝ මේ තුන්බැජිල දහසක් හික්ෂුත් ඇද. ගෙණැ

ගයාශීෂියෙහි මිණිපහණපිටු වැඩි හිඳ “වක්බුං හික්බවෙ, ආදිත්තං” යනාදීන් ආදිත්තපරියය සුත්‍රය දෙසා වදාරා, එක පැහැර හැම දෙන මැ තමන්වහන්සේ වන් අමාමහනිවන්හි ලා වදළසේක.

එසේ එහෙයින් ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේට ඒ යට කී නයින් දෙන්නාගේ විෂ නැති වූවා සේ, අපටත් ඉහලොක පරලොක දෙකින් හය නැති වේව යි; ස්වාමීදරුවානන් හුන් තැනට දිව්‍ය බ්‍රහ්මයන් ආවා සේ මැ, ලොච්චොවුතුරාසුව අප හුන්තැන කැටි වේවයි; ඔවුන්වහන්සේ අනුන්ගේ ලාභයට අත්තරාය නො කළා සේ මැ, අපටත් ලාභාත්තරාය නො වේව යි; ඔවුන්වහන්සේට පොකුණු ආදී මැවූවා සේ, අපටත් අභිමතාථීය නිර්මිත වේවයි; ඔවුන්ට ඒ සා මහත් කතර ලුහුඬු වූවා සේ, අපටත් සසර කතර ලුහුඬු වේවයි; ඔවුන්ට අවෙතස්ක වූ ගසැ අත්ත නැමුනා සේ අපටත් සියලු සත්තියෝ අවනතවෙත්ව යි; ඔවුන් සිතුවිටු දරෙහි ගිනි නො ඇවිළනා සේම, අප සිත ශොකාග්නි නො ඇවිළේවයි; උන් නො කැමැති විටු ගිනි නිවූවා සේ මැ, අප සිතැ ඇති ශොකාග්නි නිවී යේව යි; ඔවුන් ඒ තපස්වීන්ගේ ශීතප්‍රතීකාරයට ගිනි දුන්නා සේ; අපටත් සම්භව වූ දුකකට ප්‍රතීකාර එතැන්හි ලා මැ පැණී යේව යි; ඒ සා මහත් වතුරෙහි ඔවුන් නො ගැලුනා සේ, මහාසංසාර-සාගරයෙහි අපිත් නො ගැලෙමෝව යි; ඔවුන් සරණ ගිය ඒ තුන්බැජ්විලයන් හා දහසක් ජවිලයන් නිවන් දකැ සැනහුනා සේ මැ අපි දු සැනහෙමෝව යි; මෙසේ ඒ ස්වාමී දරුවානන්ගේ ගුණ අනවරතයෙන් මෙනෙහි කොට සත් පුරුෂයන් විසින් බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

තව ද, දහමට බැහැවී! ගත්, කරුණාවට නියැලීගත්, පර වැඩෙහි සැහැසී² ගත්, තමහට වැඩෙහි පසු බැසී ගත්, තමන් ලෙහි ද පුත් වූ රාහුලකුමාරයන් කෙරෙහි දු, හිසට ගල් පෙරළු දෙවිදක්නු කෙරෙහි දු, ‘තමන්ට දරී ඇත්තෙමි’³යි සිවුවණක් පෂීද්මධායෙහි³ වැඩි හිඳ බණ වදරණ තැනට කොහොටු මිටියක් බඩ බැඳ ගෙණූ ගොස් නොයෙක් පරිහව බිණු සැති මණොවිදුඩ කෙරෙහි දු, තමන් සස්තෙහි මහණ වැ තමන් වහන්සේ වදළ පිළිවෙතින්⁴ අමාමහනිවන් දුටු උසුල්වන් මහතෙරින් වහන්සේ කෙරෙහි දු, ‘තමන්වහන්සේ විදිනට යැ’යි හී ගෙණූ සිටි දුනුවායන් කෙරෙහි දු, තමන් පුජාවට⁵ කුඩ ගෙණූ සිටි මහබමුන් කෙරෙහි දු, කොසොල් රජ්ජුරුවන් දුන්, එක් බුදුකෙනෙකුන්ට එක් ඉඩෙකැ මුත් දෙඉඩෙක නො ලැබෙන අසදාශ මහදන්හි දු, බමුණා

1. බහුව 2. සැහී 3. පිරිස් මැද. 4. පිළිවෙලින් 5. තමන්ගේ.

තමා කන්නට ලා ලූ තෙතින් ගෙණූ අවුත් පාත්‍රයෙහි පිළිගන්වාලූ බත්හි දු, සුපණස්කෙළක් ධන වියදම් කොට අනේපිඬුමහසිටානන් කරවා පිළිගන්වා ලූ ජෙනවන මහාවිහාරයෙහි දු, පුක්කුසානිකුලපුත්‍රයන් පිණිස එක්සිය විසියොදුන්මග ගෙවා ගොස් වැඩහුන් කුඹල්හල්හි දු සමසිත් වූ, වියත් සේ කියා නිමවත්, මහත් සේ කියා නිමවත්, කරුණා ඇතිසේ කියා නිමවත්, නුවණ ඇති සේ කියා නිමවත්, බණ කියෑ හෙන සේ කියා නිමවත්, සිත්කලු සේ කියා නිමවත්, පිණෑහි සේ කියා නිමවත්, යශස් ඇති සේ කියා නිමවත් තෙපස් ඇති සේ කියා නිමවත්, කෘතාධිකාර සේ කියා නිමවත්, කුලප, සේ කියා නිමවත්, අපිස් සේ කියා නිමවත්, ප්‍රතිපක්‍ෂයන් මත් බුන් සේ කියා නිමවත්, පෙළහර පානට සුරු පරිදි කියා නිමවත්, සරණ වන්නන් ලය සනහන සේ කියා නිමවත්, සියලු ලොවට ශාන්ති කළ පරිදි කියා නිමවත්, රු ඇති සේ කියා නිමවත්, ඉතිරි ධර්මකට්ඨකයන් තබා සවිනේ ගෙවා දත් තමන් වහන්සේ ද ආයුපමණින් එකෙකි. ගුණ අල්වාගෙණූ වදරා නිමවත් නො නිමවිය හැකි මහත් ගුණ ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ එක් සමයෙකහි ජෙනවනමහාවිහරයෙහි වැඩූ වසන සේකැ.

එසමයෙහි අලව් නම් රට රාජ්‍ය කරන්නා වූ රජතෙමේ තමාගේ ඇමැත්තන් පිරිවරා මුච්චදඩ ගොස් “යමක්ඟු සිටි! තෙතින් මුච්චක් පලා නම්,² ඕහට මෙනෙක් දඩ යැ”යි³ ප්‍රතිඥා කොට සහතික කළේ⁴ එසමයෙහි මුච්චා ද අනිකක්ඟු සිටිතැනින් නොගොස් රජු සිටි තැනින් මැ⁵ හියේ යැ. රජුරුවෝද කළ ප්‍රතිඥාව සඳහන් කොට මුච්චා පස්සෙහි හී තුන්ගවුපමණ තැන් ගොස්, දිවියැ නො හී සිටි මුච්චා කඩුවෙන් පැහැරැ⁶ දෙකඩ කොට පියා “මුච්චා මරාපියා ආමීයි කිවහොත්, අමාත්‍යයෝ නො අදහති. එහෙයින් මැ කදෙක්හි ලා ගෙණූ බරෙහි ඇරගෙණූ⁷ එන්නේ විධා වැ ගොස් එක් නුගරුකක් මුලට වනැ.

ඒ නුගරුකද ආලවකයක්‍ෂයා සතු නුගගසෙකැ. ඒ යක්‍ෂයා ද “හිරුමදධ්‍යාන්තයෙහි සිටි වේලේ සෙවන පතළ තෙතට වන් කෙනෙක් ඇත් නම්, ඔහු තට ගොදුරු වෙති”යි වෛශ්‍රවණයා අතින් වර ලද. ඒ යක්‍ෂ තෙමේ තමා සතු ගස සෙවන වන්නා වූ රජුරුවන් දකැ සතුටු වූ, එතැනට අවුත් සැතැපී නික්මැ ගත්තා වූ රජුරුවන් අත අල්ලාගෙණූ “කොයට යෙහි ද? මට ගොදුරු වූයෙහි වේ ද”යි කීයැ.

-
- 1. සිටිනා. 2. පලාද.
 - 3. ඕහටමැනැවැයි
 - 4. ගස (හස) සියාලේ. 5. රජුරුවන් හිස පැන ගෙන
 - 6. මරා. 7. ඇදගෙන

පුත්‍ර වූ ආලවකකුමාරයන් හැර අනික් කුමාරයෙක් නැතැ'යි දන්වූහැ. ඒ අසා රජ “සෙට මා මළ හොත් මපිත් සුව සේ දිගා වැ රැකී රජය රක්කි. ඉදින් මම සෙට ඔහු බිලි දිනිමි නමි. මා රැකෙන්නේ සෙට එක දවස් සැටපැයට මැ යැ. අනික් දවස් වූ කලි බිලි දෙන්නට එක ද කුමාරයකු නැති වන්නා හා යක්ෂ තෙමේ මා කයි' සිතා, නැවැතැ සිතන්නේ “එක දවසකටත් මා රැකී මා පුතු බිලි දෙනබව යහපතැ'යි සිතා “ඔහු බිලි දීත් මා රැකැගන්ව'යි අමාත්‍යයන්හට කී. එබස් අසා අමාත්‍යයෝ කුමාරාභරණ පලඳවා දුහුල්සුඹුළු මත්තෙහි ඇකයෙහි හොවා ගෙණැ මැණියන් සතහසනහා හුන් කුමාරයන් “සෙට යක්හට බිලියමට යැ'යි මැණියන් හඩවහඩවා උදුරාගෙණ ගියහැ.

මෙතෙක් උපද්‍රව වන කල් හි “ලොවට උපද්‍රවයෙක් ඇත. දුරු-කරන්නට යැ'යි උපන්නාවූ බුදුරජානන් වහන්සේ එයට තිස්සොදනකින් ඔබ්බෙහි සැවැත්නුවර ජේතවනමහාවිහාරයෙහි වැඩැ වසන සෙයෙක්, අලුයම්වෙලෙහි මහාකරුණාසමාපත්තියෙන් නැඟී “අද මාගේ දහම්! අසා අමාමහනිවන් දක්නෝ ඇද්දේ හෝ? නැද්දේ හෝ?යි පරික්ෂා කොට වදරණසේක්, ඒ මස්ලේගඩුව මතු අනාගාමී වැ නිවන් දක්නා බව හා, ඒ යක්ෂයා තමා කන මිනීමස් හැර තමන්වහන්සේගේ සස්තෙහි අනඳමහ තෙරුන් වහන්සේ හා නො වෙනස් වැ සෝවාන් වනබව හා, එතැන්හි තමන්වහන්සේ වදරණ බණින් සුවාසුදහසක් දෙනා අමාමහනිවන් දක්නාබව හා නුවණැසින් බලා වදරා පහන් වූ වෙලෙහි පටන් වළදනා වෙලාව දක්වා පෙරවරු කළ මනා කටයුතු නිමවා වදරා, පස්වරුවෙලෙහි කළු වරදෙපොහොද හිරු බටසඳ උදකළා වැ තමන්වහන්සේගේ පාත්‍රවීර තමන් වහන්සේ මැ හැර ගෙණැ ක්ෂණයකින් තිස්සොදුන්මග ගෙවා ඒ ආලවකයක්ෂයාගේ විමානයට වැඩැ වදළසේකැ.

එදවස් ඒ ආලවකයක්ෂයා හිමාලයෙහි දෙවසමාගමයට ගියේ යැ. බුදුරජානන්වහන්සේ ඒ ආලවක යක්ෂයාගේ විමානයෙහි දෙර වැඩැ සිටියේකැ. එවෙලෙහි ආලවකයක්ෂයාගේ ද්වාරරක්ෂාකාවලැ² සිටි ගද්‍යන නම් යක්ෂයා අවුත් සඵඤයන් වහන්සේ වැඳ “ස්වාමීනි, නොවෙලෙහි මෙයට වැඩැ වදළේ කුමකට දේ හෝ?”යි විවාළේ යැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේ “ගද්‍යනය, එසේ යැ. නො වෙලෙහි තාගේ යක්ෂ විමානයට ආමිහැ. ඉදින් තට නො බැරි වී නමි, අද එකරැ මේ විමානයෙහි දවස් ගළවමිහ³ තෝ එයට අනුදනැ'යි වදළ සේකැ.

1. දහම්අමා. 2. ද්වාරපාලවු, ද්වාරරැකවල. 3. හළවමිහ-හැම.

ඒ අසා ගද්‍ය නම් යක්‍ෂ “ස්වාමීනි, මා සතු තෙතෙක්‍ර නුඹ වහන්සේ වසන් හොත්, ඒ මට බැරි නො වෙයි. මේ විමානය ඒකාන්තයෙන් මැ මාගේ විමානයෙක් නො වෙයි. ඉතා දඩි වූ ආලවක යක්‍ෂයාගේ විමානය යැ. ස්වාමීනි, ඒ ආලවක යක්‍ෂයා ඉතා කුරු යැ. නුඹවහන්සේ වැනියන්ගේ බස් නො අසයි. මවුන් පියන් නො ද වැදිවීරී යැ. මා දන්නා තැනැ සිටැ මේ විමානය ඒකාන්තයෙන් පිණකට සැරහුවා නුදුටුවීරීම්. මේ විමානයෙහි ආසන්නබිමැ ඌ කොලින් වැගිඳ. ගිය ලේ වතුර ගෙණූ පියා තිබෙන නියාව බලා වදල මැනැවැ. ඒ යක්‍ෂයා කැ මිනී බලත් හොත් සියලු මහාරටක් ඊල් කොට ලියැ හැකි මිනිස්සු යැ. ඉතා වණ්ඩ යැ, නුඹවහන්සේ වැනියන්ගේ ගුණ දන්නා එකෙක් නො වෙයි. ඒ දත් තෙමේ බැහැර ය. ඔහුගේ අඹුවෝ ගෙහි යැ. නුඹවහන්සේ බුන්මවාරිබව නො දන්නී. ඉතා මැ වණ්ඩ යැ. මේ විමානයෙහි වසනබව නො කැමැත්තෙමි; ස්වාමීනි”යි කී යැ.

ඒ අසා තිලෝගුරු වූ සම්මාසම්බුදුන්වහන්සේ “ගද්‍යය, මේ සා තිස්සෝදුන් මහ ගෙවා ආයේ මේ විමානයට මැ යැ. මා වසන ජෙකවන විහාරයෙහි ගදකිලියෙහි දී අලුයම්වේලෙහි මැ ආලවකයා දිටිමි. ‘ඔහු නො රඵහ’යි අයෙමි නො වෙමි. ‘ඔහුගේ රඵකම් හරණට යැ’යි අයිමි. දඩියන් නො දමා පුරුදු එකෙකිමි නො වෙමි. වඳවර්තිමාරයා සේ දඩියන් පොවා මන් බිඳු පුරුද්දෙමි. තාගේ ආලවකයක්‍ෂයා සේ දඩි යක්‍ෂයෝ මා දුටුකලැ යක්‍ෂයෝ නො වෙති. රාක්‍ෂසයෝ මට රාක්‍ෂසයෝ නො වෙති. දඩියෝ මට දඩියෝ නො වෙති. ගල් මට ගල් නො වෙයි. ගිනි මට ගිනි නො වෙයි. දිය මට දිය නො වෙයි. නයි මට නයි නො වෙති. ඇත්හු මට ඇත්හු නො වෙති. සිංහයෝ මට සිංහයෝ නො වෙති. ආයුධ මට ආයුධ නො වෙයි. ලොව ඇති තාක් උපද්‍රව මට උපද්‍රව නො වෙයි. ලොහො යැ තඹ යැ රිදී යැ යකඩ යැ කැටකැබැලිති යැ යනාදි සියල්ල රසයෙහි බලයෙන් තමාගේ ගුණ හැර. පියා රත් වැ යන්නා සේ, මාගේ මෙත්‍රීරසයෙන් එකරස වැ ගොස් තමාගේ දඩිගුණ හැර. පියා පියකරු වන බව ගද්‍යය, තෝ නො දන්නි ද? සත්ත්වයන් සිත් ගෙණූ රදවා ගත නො හැක්කෙමි නො වෙමි. ස්වඵනයෙහි රුවක් සේ සිඳු බිඳු පියැ හැක්කෙමි නො වෙමි. ඡායාවෙහි රුවක් සේ ස්පෂී කොට ගත හැකි එකෙකිමි නො වෙමි. ගැලෙමි නම් බැහැරට නො ගොස් මැ බකබුන්මයා වැනි එකකුටත් නො පෙණී ගැලෙන සේ දන්මි. මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පවා නඤ්ජනඤ්ඤ නාගරාජයා වැනි එකක්හුගේ කුස කුළට වැද ද උපද්‍රව නො වැ සක්මන් කොට යෙහෙන් පිටතට යන සේ දනිති. මම මේ විමානයට වැද යෙහෙන් පිටත් වැ යන උපාය නො දන්නෙමි

නො වෙමි, සෙසු උපාය තබා, ‘මෙ සේ බණ කියමි’යි මා තුඩ පොපියවා ලිම් නම්, මාගේ බසට ගැනි නො වැ කවුරු වැළහෙදද? දැඩියන් හඳුනාමි. දැඩියන් හා බිණුම්විරිමි. දැඩියන් කී ප්‍රශ්න කී විරිමි. දැඩියන් අතින් මෙහෙ ගත් විරිමි. ආලවකයාගේ දැඩිකම තෝ මට නො කිය. ආවක් දක්ක හැක්කැ. තට නො බැරි වී නම්, මේ විමානයෙහි වසන්නා කැමැත්තමිහ”යි වදළසෙසෙකැ.

ඒ අසා ගුණ නම් යක්‍ෂ “ස්වාමීනි, ආලවකයා නම් ගිනි ගත් යකබලක් සේ සිහිල් නොවන ලයක් ඇති එකෙකැ. මෙයට පෙර ආ ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන්ගේ සිත් ඉතා වියවුල් කොට පියන්නාත් දුටුවිරිමි. තමාගේ නියපදුරු හෙළා ලය පළා පියන්නාත් දුටුවිරිමි. දෙපය අල්ලා ගෙණෑ මුහුදින් එපිට හෙළා පියන්නාත් දුටු විරිමි. එසේ දමාලු කලා සමහර කෙනෙක් පරසක්වළත් සුදුසු නො වෙයි. ස්වාමීන් අතික් තැනකට වඩනාබව සුදුසු යැ”යි කී යැ.

ඒ අසා සද්ධම්මවක්‍රවකීනි වූ බුදුරජානන්වහන්සේ “ගුණය, ඒ ආලවකයාගේ ස්වරූප තට වඩා මම දන්මි. පවත් හැමුකලා මකුළුහු බිඳෙයි. පළපක් සැලෙයි. ඒ පවනට මෙරගල් කැඩී යන්නේ නො වෙයි. සැලී යන්නේ නො වෙයි. ගෝකුරයෙහි දියත්ත වියලාපියන හිර මහමුහුද දිය වියලා පියා නො හෙයි. තමහට මොළොක් පිළිවත් තපස්වීන්ට සුරු වන ආලවකයාගේ සුරුකමි මා මැදෙහි නැති වැ යන බව නො දන්නි ද? පබළු කන පණුවන් විදුරුගල් කැ නො හෙන බව නො දන්නි ද? ප්‍රයෝජනයක් නැත් නම් කෙසගක් තැන් නො යන පයින් නිස් යොදුන් මහ ගෙවා මේ විමානයට එන්නෙමි කිසිවක් නො තකා එන්නෙමි නො වෙමි. පොල්පක ඉතාදඩි වුවත් සිහිල් වූ සඳ පහනට පැලී යන්නා සේ තාගේ ආලවකයා කෙසේ දඩි වුවත් මාගේ ලෙහි සිහිල් වූ මෙමිත්‍රීරසය හෙකු කොට ගෙණෑ ඔහුගේ දඩි වූ මානය පැලී යනබව තෝ නො දන්නි ද? ඒ ආලවකයා බසක් අසන්නා කැමැති එකෙක් වී නම්, රුවක් බලන ඇසක් ඇති එකෙක් වී නම්, කීවක් සිතන සිතක් ඇති එකෙක් වී නම්, මා දමු සත්වයන් අතුරෙහි උෟත් ගලවා ගන්නාබව නො දන්නි ද? ගුණය, මා ආයේ මේ විමානයට මැ යැ. අතික් තැනකට නො වෙයි. මා මී වසනපරිද්දෙන් අනුදනැ”යි වදළසේකැ.

ලොවුතුරාබුදුන්වහන්සේ එසේ වදරන්නා හා, වදළ බසක් තුන්වන-වට නො ගිවිස්සැ හොත්, යම් දෙවියකු බඹකු ගේ හිස සත් කඩක්

වැ පැළී යන හෙයින්, බුදුන්වහන්සේ එසේ තුන්වන විට වදළ නො ගිවිසූ සිටූ පියන්තට නො පොහොසත් වැ “ස්වාමීනි, නුඹවහන්සේ මෙහි වැඩහුන් බව ගොසින් ආලවකයාට කියම් ඥේ හෝ?”යි කී යැ. ඒ අසා තිලොගුරු සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ “ගුහය, තා කැමැතිපරිද්දෙන් ගොස් කිය. ඔහු දක්නා පිණිස වේ ද මා ආයේ යැ?” වදළසේකැ.

ඒ අසා ගුහනෙමේ විමානයෙහි දෙර නො හැර මැ හිමාලය වනයට ආලවකයා කරා ගියේ යැ. සඵඤයන් වහන්සේ ඒ විමානයෙහි එලිපතට ශ්‍රීපාදය දික් කළසේකැ. සාරාසඛිබ්‍ය කප්පකෂයක් මුළුල්ලෙහි තමන්ගේ ගෙයි දෙර යාවකයන්ට නො පියා තැබූහෙයින් ඒ සඵඤයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය එලිපතට තහන්තා හා ඒ විමානයෙහි දෙර තෙමේ මැ හැරී ගියේ යැ. කන්මක නම් අසු නැගී ගෙණැ, බලසම්පන්න පිරිමින් දහසක් හැරැලන්නට පියාලන්නට සුදුසු වූ දෙර ආසන්න වූ සඳ දෙවතා වන් හැරපි! කල්හි, ඒ දෙරින් නික්මැ ගෙණැ බුදු වන්නට ගියා සේ. ඒ විමානයෙහි හැරුණු දෙරින් ඇතුළට වත්සේකැ. බුදු වන්නට නික්මුනත්ට ඒ දෙර හැරෙණ කලැ, බුදු වැ සිටූ නික්මුනු කලැ දෙර හැරෙණු කවර විස්මයෙක් ද? එසේ හැරුණු දෙරින් ඇතුළට වැද ඒ ආලවකයා හිඳ ශ්‍රී අනුභව කරණ දිවරුවන්මය ආසනයෙහි රන්පියුම්කෙමියක් මත්තෙහි හිඳ ගත් කෙශරසිංහරාජයක්හු සේ උදයගිරිපඵකය මුදුනෙහි සිටූ ගත් ලහිරුමඬල සේ බුද්ධවිලාසයෙන් වැඩැහුන් සේකැ.

එවේලෙහි ශ්‍රීශරීරයෙන් නැංගාවූ රන්වන්පැහැ ඒ විමානය ඇතුළෙහි විදුලිය දහස්සුවහස් පහරණා සේ හිරුදහස් සුවහස් නැංගා සේ දිලියෙන්නට වන. ඒ පැහැ අතුරෙන් ඒ ශ්‍රීශරීරයෙහි සුදුකැනින් නික්මුනු සුදුපැහැ සඳ දහස් සුවහස් නැංගා සේ බමන්නට වන. නිල්කැනින් නික්මුනු නිල්පැහැ නිල්මහනෙල් මල්දම් දහස් සුවහස් ගොතා දමන්නා සේ අතුරෙහි දිවන්නට වන. රත්කැනින් නික්මුනු රත්පැහැ බදුවදමල්කැන් දහස් සුවහස් නගා තබන්නා සේ අතුරෙහි කෙළනට වන. සමහර කැනින් නික්මුනු මුසුපැහැ දෙවිදුනු දහස්සුවහස් සේ සිසැරෙන්නට වන.

මෙසේ සඵඤයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීශරීරයෙන් නික්මුනු සවණක් සන බුදුරජ දක්මින් ආලවකයාගේ අඹුවෝ මහවිස්මයට පැමිණ දිවෙමින්

1. දොර හැරපි.

ඒ සඵඥයන්වහන්සේ වැද පිරිවරා හුන්හැ. බුදුරජානන්වහන්සේ ඒ ස්ත්‍රීන්ට මධුර කොට බණ වදළසේකැ. ඒ ස්ත්‍රීහු නුදුටුවිරු විස්මය වූ බුදුරුව දක. නො ඇසුවිරු මිහිරි සද්ධම්මය අසා, මුදුනෙහි බඳඇදිලි හා¹ කියන බසැ සාධුකාර හා සිතු සිතු සිතැ² විස්මය හා මඳකුදු තොර නො කොට දහම් නැමැති අමාමී බී මත් වන්නට වන්හැ. ගුදහ නම් යක්ෂයා හිමාලයට ගොස් ආලවකයා දකැ දෙවිපිරිස් මැද හුන්තහු ලඟට ගොස් කට අතින් වසා ගෙණැ “මා නො කීවයි මට උදහස් නො වුව මැනැවැ. නුඹවහන්සේගේ විමානයෙහි අද සඵඥයන්වහන්සේ වැඩැහුන් සේකැ”යි කී යැ. ඒ අසා ආලවකතෙම සිහිල් වූ පවතින් දඩි වැ දිලිහී ගිය ගින්නක් සේ ඊනියා මිහිරි බස් අසමින් කොපාගතියෙන් දිලිහී පියා සිටැ පිටිතොල් කමින් බැම බඳිමින් ඇස් දල්වමින් එබස් කී ගුදහයා කොපාගතීන් දවා හස්ම කොට පියන්තාක්හු සේ රැහැණි වැ බලමින් “ගුදහය, බොහෝ දෙවතාවන් හුන්තෙතැ ‘තපස්විකේතෙක් මාගේ විමානයෙහි හුන්හ’යි මහත් කොට කියා මට සරුප භානි³ නො කර. මට පරිභව නො කර. සිංහයන් වසන ලෙතැ ඇත්තු නො හිඳිති. තයින් වසන විමානයෙහි මැඩියෝ නො හිඳිති. මාගේ විමානයට වදනා තපස්විකේතෙක් නැත. තෝ උන්මත්ත වැ පියා දෙඩයි ද? ‘මේ ආලවකයාගේ විමානය යැ’යි තෝ උභතට නො කීයෙහි ද? මාගේ නම අසඅසා වදනා තැන් නො දන්නා මහණෙක් ඇත් නම්, මම මැ ගොස් මා වූ නියා උභට පෑ ලම්”යි කියා, “මාගේ ගෙටවත් තපස්වීන් පෙර දෙපය අල්වා ගෙණැ පරසක්වළත් ගැසූ විරිමි. සමහර තපස්වී කෙනකුත් සිත් වියවුල් කොට වියරු හෙළවා පියා උන් නටවා උන්ගේ⁴ නැටුමුත් බැලී විරිමි. නියපදුරු⁵ හෙළා ලය පළාපු සමහර තපස්වීන්ගේ ගණන් නැත. අද ගිය කලැ වන්නා කියැවියක් කියමි”යි කියා “ගුදහය, ‘උභ මගේ විමානයෙහි හුන්හ’යි මහත් කොට කියා මට පරිබව නො කර”⁶යි කී යැ.

එසමයෙහි⁷ සාකාගිරි හෙමවක යන යක්ෂසෙනාධිපතිවරුන් දෙදෙන ‘ජේතවනචීනාරයෙහි වැඩැහුන් බුදුරජානන්වහන්සේ වැදගෙණැ යක්ෂසමාගමයට යමිහ’යි කියා යන්නෝ ආලවකයා ගේ විමානය මත්තෙහි අහස⁸ යෙමින් සිටියාහු ය. සීතයෙන් ඇතුන් දුටුවත් පය නො නැඟෙන්නා⁹ සේ ඒ විමානය මත්තේ අහස යන්නා වූ

1. ඇදිලි ඇතිව 2. නුදුටුවිරු. 3. ස්වරූප ආනි 4. උනනට
 5. නියපදුරු. 6. කියව 7. ඒ යක්ෂසමාගමයට
 8. ආකාශයෙන් 9. පය ඇද ගෙණ යා නොහෙන්නා

යක්‍ෂයේනාධිපතිවරුන් දෙදෙනාගේ රථය යන්නට නො පොහොසත් වී යෑ. එහි වැඩිහුන් සඵඤයන්වහන්සේගේ මුදුනෙන් මත්තෙහි අහසෑ ඒ රථය නො යා හී පැකිලෑ සිටියේ යෑ. බුදු වන්නට වැඩු හුන් ගස මුදුනෙහි අහස පවා හවාග්‍රයෙහි පහරවා දෙවතාවන්ගේ විමානයෙක් නො වෙයි. ඒ මත්තේ අහසින් දෙවියන් බඹුන් ගේ හසරෙක් නො වෙයි. සක්විත්තන් නැහී යන ඇත්තු පවා අකුසුපහරින් මියතුන් ඒ බොධිය හටගන්නා තැනෑ බීම ඉද්දෙහි අහසින් නො යා හී පය නහා නො ගෙණෑ සිටෑ මියෙහි. බුදු වන්නවුන් පිට දී හිදිනා ගස හටගන්නා තැනින් මත්තෙහි මෙසේ අනුන්ගේ හසරක් නැති කලෑ බුදු වෑ වැඩු හුන් ස්වාමීදරුවානන් මුදුන ඉද්දෙන් මේ යක්‍ෂයේනාධිපතිවරුන් දෙදෙනා නො යා හුනු සේ කවර විස්මයෙක් ද? එහෙයින් ඔහු නො යා හී? “මේ කීමෙක් දේ හෝ”යි පරික්‍ෂා කොට බුදුරජානන් වහන්සේ දුටහෑ. සොයා යන බෙහෙද පෙරමගෑ දුටුවා සේ, තමන් දක්නට යන බුදුරජානන්වහන්සේ වැදෑ පැදකුණු කොට බණ අසා සමු ගෙණෑ යක්‍ෂසමාගමයට ගියහෑ. ආලවක තෙමේ ඒ යක්‍ෂ සේනාධිපතිවරුන් දෙදෙනා දකෑ අවකාශ දීලා හුන්තේ යෑ. ඒ යක්‍ෂයේනාධිපතිවරු දෙදෙන ආලවකයාට “ආලවකය, තට වූයේ මහාලාභයෙකෑ. ලොවුතුරා සමයක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ තාගේ විමානයෙහි වැඩු හුන්සේක. විමන් ලද්දන් කෙරෙන් තා සේ විමන් ලද්දෝ නැත. බුදුන්වහන්සේ එහි වැඩහුන්සේකෑ. ඇපින් අද ඇතුළෙන් තාගේ ගෙය හැදිනෑ ආමිහ. තාගේ විමානය මත්තේ අහසෑ අප වැන්නන් නැහී යන යාන පවා පැකිලෑ නො යා හී සිටි හෙයින් තාගේ විමානය මත්තෙහි නො යා හුනුමිහෑ. තාගේ විමන නොයෙක් ලෙසින් මෑ ආදර කටයුතු වි යෑ. එසේ වූ පෙළහර්. එ මහන් උතුමානන්වහන්සේ තාගේ ගෙයි වැඩුහුන්නන් විදෑ විදෑ නො බලා මේ දෙවසමාගමයෙහි කිමි ද තා ලබන්නේ යෑ? දෙඩන්නන් කට බලබලා හිඳී ද? ආලවකය, ස්වාමීදරුවන් තමාගේ ගෙට වන් කලෑ ගැත්තන් කළ මනා ද නම් ගොස් උපස්ථාන කරණ බව වේ ද? එසේ බැවින් වහා ගොස් හගවන් වූ ස්වාමීදරුවානන්ට පූජා කර”යි කීහෑ.

ඒ යක්‍ෂයේනාධිපතිවරුන් දෙදෙනාගේ බස් අසා, ආලවක තෙමේ ඇවිළෙන ගින්නට පිදුරු දමාලූ කලක් සේ, දියුණුවෑ දිලිහීගිය කෝප ඇති වෑ “කොප කියන හගවත්තු නම් කවුරු ද? මම හගවත් නම් කෙනකුන් නො හදුනෙමි. මාගේ ගෙට නො බා වදනෝ කවුරු ද? කෙසේ වූ කෙනෙක් ද?”යි කී යෑ. උඹ එසේ කියන්නා හට ඒ සාකාගිර හෙමචක නම් දෙදෙන “ආලවකය, සියලු ලොකයෙහි දත යුත්ත අතැඹුල සේ දත්තා වූ දෙවාති දෙව වූ ශක්‍රාතිශක්‍ර වූ බ්‍රහ්මාතිබ්‍රහ්ම වූ

තුන්ලොවට එකගුරු වූ ලොවුතුරාසම්මාසම්බුදුරජානන්වහන්සේ නො හඳුනෙහි ද? ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ කුසිතපුරයෙන් සැවැ මත්තෙහි දිව්‍ය ලොකයට යන්නා, මිනිස්ලොවට වැඩු බුදු වන පිණිස, දසදහසක් සක්වල දෙව්බඹුන් “කාලෝයං තෙ මහාවීර” යනාදීන් එක පැහැරු හඬ ගහාලූ ගාථාපදය නො ඇසෙන පරිද්දෙන් තාගේ කණ බිහිරි වැ ගියේ ද? ආලවකය; නැවතැ උන්වහන්සේ මවු කුසැ පිළිසිඳ ගත් දවස් උන්වහන්සේගේ ගුණයෙන් මහ පොළොව එකහෙලා මැ සැලී ගිය කලැ! තාගේ විමානයෙහි බිම සැලී නො ගියේ ද? කෙළනා කුමාරයකු අත්ලෙහි නටන බමරයක් සේ ඉතා ලඝු වැ මහමෙර සැලී ගියා නො පෙනෙන පරිද්දෙන් තා ඇස කණ වැ ගියේ ද? නැවැතැ ඉපැදලා සත්පියවරක් ගොස් සියලු දිග් විමසන වෙලෙහි දෙව්බඹුන් ‘මේ දිසාවෙහි නොප හා සමකෙනෙක් නැතැ’යි වැඩියන් නැති නියාව හඟවන දවස් තා බලවත් නියා කියා නො සිටියෙහි ද? නැවත උපන් මඟුලෙහි ශ්‍රීගරිරයෙන් දිවැ ගත් රැසින් ලෝ ඇදිරිමහනරකයෙහි පවා ඇතුළු විදුලිය දහස්සුවහස් කෙළනා සේ එකාලොක වැ ගියැ කලැ තාගේ විමානය ඇතුළතට නො වන්නේ ද? සොර වූ හයානක වූ යක්ෂයන් රාක්ෂසයන් ගේ මුහුණු හිරු රැ සින් පිපී ගිය පියුම් සේ මනහර වැ ගිය කලැ තා මුහුණ මදකුත් සොම්නස් ඇති නො වී ද? මතැතක්හු සැලූ සල්අත්තකින් බොහෝ වැ වැහිඳ ගිය මල්කැලයක් සේ දසදහසක් සක්වල එකහෙලා වස්තා පරසතුමදුරාමල් තාගේ විමන් දෙරැ නො වගුළේ ද? තාගෙන් අපගෙන් සාමීදරු වූ සක්දෙවිරජානන් අතින් ගෙණෑ දෙව්ලෝ පුරා පිඹිනා විජයුත්තර නම් එක්සියවිසිරියන් සක තා නො අසන්නට එදවස් තෝ නිදසී ද? තට මෙසේ අප්‍රිය වූ බුදුගුණ වළුම්හ. පුදුම්හ. මෙනෙහි කරම්හ ආලවකය, සිංහවික්‍රම කෙරෙමි යි ඇතු හිසට පනන්නට කැණහිල්හඬ නො හඬා වැදූ හිදු. විදුරුගලැ හිස අත්තේ වී නම් හිස මැ පැළෙයි. හිස මැ රෙදෙයි, විදුරුගල තුබු සේ මැ තිබේ. එසේම අප බුදුරජානන්වහන්සේට රැහැණි වැ ගත් කෙනෙක් ඇත් නම්, තුමු මැ සිදී බිඳී බිමැ ගැසී යෙහි. හිරු හමුයෙහි කඳේපැණියන් වැනි වෙහි. ගුරුඵරජුන් හමුවෙහි වටුවන් සේ වෙහි. කෙශරසිංහයන් හමුයෙහි මහලුකැණහිලුන් සේ වෙහි. මහමෙරහමුයෙහි සිදුහත් සේ වෙහි. මහපොළොව හමුයෙහි ගැඩවුල්කුඩ පස් සේ වෙහි කප්රුක් හමුයෙහි වරාගස් සේ වෙහි. මහමුහුද හමුයෙහි ගෝකුරෙහි දිය සේ වෙහි. සක්විත්තන් හමුයෙහි වණ්ඩාලයන් සේ වෙහි.

1. දවස්

චිත්තාමණිහමුවෙහි කිරිවහණ! සේ වෙති. තා සේ වූවන් විසින් උන්වහන්සේට කැරෙණු නැත, නො තන්හි මෙසේ නො හඬ”යි කී හැ.

ඒ අසා ආලවක තෙමේ කිසි පියා නැහී සිටැ “මඳවිගසකින් තොපගේ බුදුන්ගේ සුරූකම් බලව”යි කියා මහරග්ගලකට පැන නැහී දකුණු පයින් සැටයොදුන් කෙලෙස්ගල්කුළු පැහැරපියා බුදුන්ගේ යසස්ථ බිඳුවට වපුරන්නකු සේ සියලු හිමාලයයෙහි ගඟුල් හැලි සියදහස් ඉසිමින් “මම යැ ආලවකයා”යි හඬ ගැසී යැ. ඒ හඬ දසදහසක් යොදුන් පමණ දඹදිවිහි පතලේ ය එක ලෙස මැ සියලු දඹදිවැ පතල හඬ සතරෙක් ඇති. ඒ කවර හඬ සතරෙක් ද? යත්:- විචුර පණ්ඩිතයන් වහන්සේ ගන්නා පිණිස පුණිහදු නම් යක්ෂයා කුරුරට බැස ධනඤ්ජය නම් රජහු හා දූ කෙළැ දිනු ක්ෂණයෙහි අත පොළො පියා “මම දිනිමි”යි ගහාලු හඬ යැ; කසුබුසම්මාසම්බුදුන් වහන්සේගේ ශාසනය පසුබස්නා කල්හි ශක්‍රතෙමේ වැදිවෙසක් මවාගෙණැ විශ්වකම්යා බලුවෙසක් ගන්වා “පවිටු වූ සතුවකෙනෙකුන් හැම මැ මේ බල්ලා ලවා කවමි”යි ගසාලු හඬ යැ; කුසජාතකයෙහි, තමන්ට නිඤ් කොට හැරැ පියා ගිය ප්‍රභාවතීන්දූ³ පසුපස්සෙහි තමන්ගේ රට හැරැපියා ගොස්, ක්‍රමයෙන් අනෙක දුක් ගෙණැ, තමනුත් ප්‍රභාවතීනුත් හුන් නුවර රජදරුවන් සත් දෙනකු තමන් තමන්ගේ මහසෙනහ හා සමඟ අවුත් සීසාරා ගත් කල්හි, අනික් සරණක් නො දක, ප්‍රභාවතීනුත් ප්‍රභාවතීන්ගේ මවුපියනුත්, මුළුතැන්ගෙට ගොස් වැදූ ගෙනැ හොත්කල්හි “යහපත, යම්හ. ඒ සතුරන් පරදවමිහ”යි සැදූ ඇතුපිටට පැනැ නැහී ප්‍රභාවතීනුත් තමන්ගේ වික්‍රම දක්නා සඳහා තමන් නැහී ඇතු පිටට නංවා, නුවරින් නික්මැ සතුරුසෙනහ මැදට වැදූ “මම යැ සිංහස්වර කුසරජ”යි හඬ ගසාලු හඬ යැ; අද මේ “මම යැ ආලවකයා”යි හඬ ගැ, හඬ යැ, යන මේ සතරහඬ දසදහසක් යොදුන් දඹදිවැ දෙරැ දෙරැ හෙන සෙනදහස් සුවහස් සේ පැතිරැ ගියේ යැ.

ඒ වෙලෙහි ඒ හඬ අසා අපගේ සච්ඤ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ බණ කියන පණ්ඩිත කෙනෙකුන් ධර්මාසනයෙහි හුන් කල්හි “බොහෝදෙන බණ අසන්නට එව”යි හඬ ගහාලු හඬක් සේ අසා සතුටු වූ සේකැ. විචුරපණ්ඩිත වැ, සැටයොදුන් කාලපච්ඡයට නඟා ගෙණැ පුණිහදු නම් යක්ෂයා තමාගේ හයඬිකර වූ ස්වභාවවෙගය පැ ගැසුනු ඒ සා හඬෙහි පවා තැකි ගැන්මක් නො හෙනබව කවර විස්මයෙක් ද? ඒ ආලවකතෙමේ ඒ හඬ ගසා, “මෙවිටැ මේ මහණු පුදුන්පෙදක් සේ

1. කිරිවාහණ. 2. රජයසස්. 3. ප්‍රභාවතීන් වහන්සේ.

පරසක්වලැ ගසාපියම්'යි මහාවාතයක් මැවී යැ. ඒ වාතය හැමු කලැ ලොකයෙහි ගලෙකින් ඊ ඊ නො ගැසුනු ගලෙක් නැත. දෙයොදුන් තුන්යොදුන් පමණ මහගල්කුළු කැඩී පැළී දෙකඩ වැ හෙත්තට වනැ අහසට නැඟී ඊ ඊ ගැසී දුම්කඳ නැහෙන ගල්කුළු ගණන් නැත. මහවලැ ගස් මුලින් ඉදිරි ගොස් අහස නොනටු ගසෙක් නැත. නොඑක් ඇත්හල්හි පල තාක් කන්කුළු! පිටින් මැ අහසට නැඟී බමමින් සිටියේ යැ. නොඑක් ගැල්සක් තාක් පරඩලා සේ අහසට නැඟී සිසැරෙන්නට වනැ. පොළොවින් නැඟී දුලි අහස්හි මහපොළොව බඳනා² සේ ගැසී ගැවසී නැහෙන්නට වනැ. සඵඤයන්වහන්සේ වැන්නන් පරසක්වලැ ගසා පියම්යි මැවූ පවනැ මහත කවරෙක් නම් කියා නිමවා ද? ඒ මහාවාතය එසේ භයානක වැ හමන්නට වන, සඵඤයන්වහන්සේ “මේ වාතයෙන් පණුවකු පමණ සතකුටත් උපද්‍රවයෙක් නො වේව”යි අධිෂ්ඨාන කොට වදළ සෙයෙකැ. එසේ හෙයින් පණුවකුටත් උපද්‍රවයෙක් නො වී යැ. අනුන්ට මෙසේ උපද්‍රව නැති කරණ ඒ බුදුරජානන්ට උපද්‍රව නොවනබව කවර විස්මයෙක් ද? ඒ වාතය එසේ හැමු සමයෙහි මදපවනට මහමෙර නො සෙල්වෙන්නා සේ ඒ සඵඤයන්වහන්සේ ගේ ශ්‍රීගරියෙහි ලොමකුපමාත්‍රයකුදු නො සෙල්විනැ.

ආලවකයා නැවැත “මේ මහණු වතුරෙන් යවාපියම්'යි මහවැස්සක් වැස්වී. අහස්හි සියදහස් වලාකුළු තභාගෙණැ වැසී නැඟී යැ. ඒ වැස්සෙහි මහාධාරා වූ නියා වට³ තල්කඳ පමණැ ධාරා පමණ පොද වි යැ. ඒ වැස්සෙහි මහාධාරායෙහි මහත කවරෙක් නම් කියා නිමවා ද? ඒ වැසීඅතුරෙහි මහත් දගබි සා බුබුලු වී යැ. සැටයොදුන් කෙලෙස්⁴ කුළු සා පෙනපිඩු වි යැ. නික්මුනු වතුර යොදුන් ගණන් පමණ මහගල්කුළු නො පැකිලැ උදුරාගෙණැ යෙයි. අහසැ නොයෙක් තැනැ බොකු හි පියා තිබෙන දෙවිදුනු දහස්ගණනැ. නොයෙක් දිසාවෙහි පහරණ විදුලිය ද සියදහස්ගණනැ. ඒ වැසීපවනින් ඉදිරි නැඟී ගල්කුළු දහස්ගණන් අහසැ වැසීකුළු දියුණු කෙරෙමින් බමමින් සිටියේ. මෙ සේ දිවන මහවතුරැ පොකුරුවැස්සක් සේ පෙරෙවැ වැඩැහුන් සිවුරෙහි හුඅගකුදු තෙමා ගත නො හින.

නැවැතැ අභුරුවැස්සක් වැස්වී යැ. මහත් වූ රග්ගල් ඒ අභුරු වැස්සෙහි පුපුරු සා ඇතැයි යන පරිද්දෙන් මහත් අභුරු වැසැ බුදුන් කරා බස්සි. මාරයා මැවූ මහගින්නට පොවා ශ්‍රීපාදය දික් කළ විගස මැ ඒ ශ්‍රීපාදය පිළිගෙණැ මහපියුමෙක් නැංගැ. වටු වැ උපන්කලැ

1. නන්කළ. 2. වදනා 3. නියා 4. ගල්

පොවා ගාථාපදයෙක අනුසසින් මහත් වූ ලැවූ ගිනි පවා පසුබස්සී. එතැනට කප්හිමින් ගින්නෙක් නො වද්දී. බොධිසත්තිකල පවා උන්ට ගිනි ගිනි නො වෙයි. බුදු වූ කල්හි ගින්නෙන් උපද්‍රවයක් නො වන බව කවර විස්මයයෙක් ද? සඵඥයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ පවා නරකයට වැද ගිනි නිවාපියා ඇසිල්ලක් සත්ත්වයන් සතපා හිඳ සත්ත්වයන් කළ කම් විවාරා එකි: උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයන්ට පවා නරකයෙහි ගිනි නිවී යන කල බුදුන්වහන්සේට මේ ගිනි නිවී යනබව කවර විස්මයයෙක් ද? ඒ මහඅභුරුවැස්ස ශ්‍රීපාදයෙහි පූජාවට දමාලූ! මල් කැළයක් සේ සෞම්‍ය වැ මල් වස්තට වන්කල්හි නැවුනු පාණ වැස්සක් වැස්වී යැ. ගලින් ගල් වැද ගන්නා හඬින් අහස් පොළෝ සිදුරු බිහිරි ව ගියේ යැ. ගල් ගැසුනු තැනින් හෙන ගින්නෙන් මුළුලොව පුළුටු ගත් ගිනිකඳක් සේ එකහෙලා කළු වැ ගෙණූ පැතීරැ ගියේ ය. බුදුන් වැඩහුන් තෙතට ඒ පහණවැසි වට. ඒ පහණවැස්ස ශ්‍රීපාදයෙහි පූජා පිණිස දමාලූ මල්වටක් සේ හෙත් හෙත් නැවුනු ආයුධවැස්සක් වැස්වී යැ. එකමුවහන් දෙමුවහන් බොහෝ මුවහන් ඇති නොයෙක් ආයුධ අහසින් වැගීරැ බුදුන් ශ්‍රීපාදයෙහි නවහම්මල් පූජාවක් වැ වගුළේ. ආලවක තෙම එයිනු දු උපද්‍රවයක් කොට ගත නො හී නැවුනු හළුවැස්සක් වැස්වී. හෙ ද සඳුන්සුණු සේ වී යැ. නැවුනු වැලි වැස්සක් වැස්වී. හෙ ද වන්සුණු පූජාවක් සේ වී යැ. නැවුනු කලේවැස්සක් වැස්වී. හෙ ද හමුසරහවැසි සේ වී. මෙ සේ තමා වැස්වූ වැසි ඒ බුදුන්ගේ ශ්‍රීපාදයෙහි නොයෙක් පූජාවක් වැ පලන්නට වන් කල්හි, නැවුනු වතුරඩිගසමන්විත වූ ඝන අඳුරක් මැවී. ඒ අඳුරු හිරුවීමත් අතුරෙහි සිටි අඳුරක් සේ වැඩහුන් විමානය ඇතුළෙහි අඳුරක් කට නුහුනුයේ.

මෙසේ උපද්‍රව නවයක් කොට බුදුන්ගේ රොමකුපමාත්‍රයකටත් උපද්‍රව කට නුහුනුයේ තමාගේ මහසෙනහ හැරගෙණූ තෙමේ මැ නික්මින. ඔහුගේ පරිවාරයෙහි භූතයන්ගෙන්² ඇස් දල්වා ගෙණූ දළ දල්වා ගෙණූ මහහඬින් හඩා ගෙණූ දිවන භූතයන්ගේ ගණන් නැත. කිසිල්ලෙහි පොලු අවුළුවා ගෙණූ රහ පු බබුරුනැටුම් තටමින් නොයෙක් විකාර පෑ ගෙණූ දිවන භූතයන්ගේ ගණන් නැත. මෙසේ නොයෙක් භයංකර වූ විසුළු වෙස් දක්වන්නා වූ නොයෙක් භූතයන් කෙරෙන් සිතියම් කඩෙකු ඇදී නොයෙක් විකාරරූප සේ ශ්‍රීපාදඇළයට වැද නිශ්චල වැ ගිය භූතයෝ සියදහස් ගණන. නයින් දකු කර බා ගෙණූ හුන් වඳුරුපැටවුන් සේ ඒ තෙජස දකු ඉවසා ගත නො හී කර තමා ගෙණූ තැනි ගෙණූ සිටිනා භූතයෝ දහස් සුවහසැ. උඩුගහට යන්ට සිතා සැඩවතුරෙන් යට බලා යනු වන් සේ බුදුන්ගේ ශ්‍රීපාදඇළයට වැද

1. මවාලූ. 2. භූතයෝත්.

‘පියා නො හී හැලිහැලී පසුබස්නා සමහර භතයෝ කෙළදහස්සුවහසැ. මෙසේ නොයෙක් විකාරවෙස් ගෙණ නොයෙක් විසුළුවෙස් ගෙණු නොයෙක් බිහිසුණු බස් බණන ඒ භතයන් කරණ නොයෙක් විකාරයෙන් රැ දවස් මද වැ හියේ. මෙසේ ආලවකයා නොයෙක් භතසෙනහ හැර ගෙණු ආවවුට හුදකලා වැ වැඩැ හිඳ, ඌ නවවැස්සක් වස්වන කලැ තමන්වහන්සේ එක මෙත්‍රීවැස්ස මැ වස්වවස්වා, ආලවකයා කොපයෙන් දිලිහුනු සේ කරුණාවෙන් ඔහු ලය තෙක් කොට කොට සච්ඡයන්වහන්සේ වැඩහුන් සේකැ. එතෙකුදු වුවත් ඔබගේ ඌ කෙරෙහි දුච්චකමෙක් වත් ඌ කෙරෙහි බලවත්කමෙක් වත් නැත්තේ මැ යැ,

ඒ භයච්චකර වූ පිරිස් මැද ආලවකයා කොපයෙන් දිවන කල්හි තමන්වහන්සේ පිටට යොමු නො වැ බඩට නො නැමී දෙඇළයෙන් එක් ඇළයකට නො නැමී ඉඳුරා වැඩහුන් සේකැ. ඉඳුරා1 නිශ්චල කොට මරා හෙළා ලූ ඇස්සහළෙකැ. සියලු ලොව මිල කරත් හොත් තෙමේ මැ වැඩියෙකැ. රන්වන් පළල් දෙබැමසහල මද² පෙණෙන ඌණීරොමධාතුවෙක. ඒ රන්වන්පියුමෙකැ. බමරවැළ දෙකක් මැද හුන් රාජභංසයකු හා උපමා කරත් හොත් මා හා සුදුසු උපමා නොදන්නෝ නැත. උතුරු සයුරු මත්තෙන් නැඟන්නට පටන් ගත් පිරුණු සදමඩල උපමා කෙරෙමි නමි, ඒ බැමසහල වැනි දෙයෙක් එහි නැත. ඒ නිමිල වූ ඌණීරොම ධාතුවට කවර උපමාවෙක් ඇද්ද? රග්ගල්අතලෙකැ නිල් වූ තමලුලියසහළක් මැද හටගත් සුදුලවලීලියක්³ කියත් හොත්, මෙ මැ උපමා නො වෙයි. මුළාවන් කෙරෙහි අග්‍ර නියා යැ! ‘එක් සබාබසක් කීවත් දෙකුඩු ලැබෙති’ කියා යැ? සසරපමණින් බොරුවක් තුඩු නො පැහැරැ සබා මැ කී පිණින් සකසා ලත් ඒ මනහරතුඩ කාගේ බසින් සැරහී නිමා ද? සියලු තුන්ලොව මිල කළ බවට, තුන්පිටකය නි:ශෙෂයෙන් දත්බවට, ඇඳි සලකුණු හිරි තුණක් වැනි වූ හිරි තුණෙකින් හොබනා සම වැ වට වූ කර අප සේ වූවන්ගේ බසට බිමි නො වෙයි. සියලු ලොකයට අභය අත් කැර දෙන පිණිස සැරසී සිටි දැතෙක. ඒ දෙඅත කවරෙක් නමි කියා නිමවන්නේ ද? පබළුහුදු මහරළ සියාළ රන්ගලක් සේ ඉතා රත් වූ සිවුරෙන් වසනලද ඒ රන්වන් ශරීරය වණිනා කොටත් සිහිනුත් සිතන්නෙමි ද, උපමා නො දක්මි. වෙන වෙන මැ සියලුලොව සද ලත් හොත් පොහොසත් වූ අනන්ත වූ පාරමිකාසම්භාරයෝ අටළොස් රියන් පමණ ශ්‍රීශරීරය “මම යැ! මම යැ! යි කියා සද ලුහැ. එසේ වූ රූපකායය කවරෙක් නමි කියා නිමවා ද?

1. ඉඳිවුරා 2. නළල් මැද 3. සුදු වූ උපලුලියක්

ඒ භූතයන්ගේ විකාර සිත්තමැ ඇදී විකාර බලන්නා සේ නිසල වැ! බල බලා සඵඥයන්වහන්සේ වැඩහුන් කල්හි එතැනට කැටි වූ දෙවතාවෝ* අතින් අත් පැහැරැ සිතා සී “ආලවකය,² පවතින් බුදුන් සොල්වාසී සේ ඉතා යහපතැ! වතුරෙන් උසුල්වාසී සේත් ඉතා මැ යහපතැ! පහණින් ගසා හය ගන්වාසී නියාත් ඉතා යහපතැ! ආයුධවැස්සෙන් සිඳැ බිඳුනු නියාත් ඉතා මැ යහපතැ! මඩවැස්සෙන් එරවානු නියාත් ඉතා මැ යහපතැ! අඳුරුයෙන් මුළු කොටසී නියාත් යහපතැ! හළුවැස්සෙන් පහයින් ගන්වාසී නියාත් ඉතා මැ යහපතැ! වැලිවැස්සෙන් සහවානු නියාත් ඉතා මැ යහපතැ! අඟුරුවැස්සෙන් ගිනි මඩවාසී නියාත් යහපතැ! ආලවකය, මේ වික්‍රම කොයින් උගන්හි ද? තා නො හැදිනැ බුදුහු තාගේ ගෙහි හුන්තයි සිතී ද? අහා! වැළැකැ යා. අහා! වැළැකැ යා. අපගේ බුදුරජානන්වහන්සේ හැරැපිය! හැරැපිය! අපගේ පැරන්තයට බුදුන් අදට හැරැපිය!”යි මතැන්හට හුසී ගත් වන කුකුරුබිලිඳක්හු සේ (වෙහෙසෙන්තට වත්හ.) අනවරතයෙන් මෙසේ වෙහෙසන දෙවතාවන් අතුරෙහි අතික් යමක් කොට ගත නො හී ලජ්ජාවට පැමිණ තමාගේ වික්‍රමයෙහි නිමාවට තැකූ වෙලායුධය ගත.

ඒ ආයුධයෙහි බලවත්කම් කියත් හොත්: අහසට දමුව දෙළොස් අවුරුද්දක් වැසී නැති වැ යෙයි. බිමට ගැසුව හොත් එතෙක් මැ කල් බිමැ තණගැටෙක් නැති වැ යෙයි. මුහුදට දමුව හොත් සියලුමුහුද පැළී වළල් ගැසී විසලී යෙයි: මහමෙර ගැසුව හොත් කිලිල්කඩක් සේ කපා ගෙණ යෙයි, මෙසේ ආඥානුභාව සම්පන්න වූ වෙලායුධය හැරැගෙණැ ආලවකයා සිටියේ යැ. මෙ මැ සැටියේ ලොකයෙහි අතික් ආයුධ තුණෙක් ඇති. ඒ කවරේ ද? යත්:- ශක්‍රයාගේ වජ්‍රයුධ යැ, වෛශ්‍රවණයාගේ ගද්දුධ යැ, මාරයාගේ පාරාවළල් යැ, මේ වෙලායුධ යැ හා සතර යැ. දසදහසක් සක්වළු දෙව්බඹහු හැම කැටි වූහ. සියලු ආකාශය දෙව්බඹුන් විසින් මල් පිරු විසිතුරු මල්කරඬුවක් සේ හැසී ගැවසී සසුන් වැ³ සිටියේ යැ. ආලවකයා බුදුන් ආසන්නයෙහි අහසැ සිටැ ගෙණැ කීපවිටෙකැ මහාඝොෂයෙන් මහාධ්වනි කොට පියා බමා ගොස් සිසැරී ඒ ආයුධය දමී ය. සෙන දහස් සුවහස් ගසා පීවා සේ හවාග්‍රයෙහි පහරවා සියලුලොව එක හෙළා කොලාහල කෙරෙමින් සියලු අහස දුම්කැළයෙන් ගැවසී ගන්වමින් බුරා බස්තා ගිනිසිළු දඟදිශාවෙහි ඉස්මත් ආයුධය හඩාබැසැ බුදුන් ශ්‍රීපාදය පිස්තට තබාලූ බිසිකඩක් සේ හැකිලීලා බුදුපාමුල්හි හින.⁴

1. නිසරු 2. ආලවකයා. 3. සසුන් නැති වැ. 4. වැටී හින

ඒ දක්මින් දෙවතාවන් දුන් සාධුකාර දසදහසක් සක් වළු එක හෙළා පැතිරෙන්නට වන ඒ දෙවසමාගමයෙහි මානය බිඳී ගොස් ලජ්ජා ජාවෙන් කර නමා ගෙණු මහපට ඇඟිල්ලෙන් බිම කැනූ කැනූ සිටියා වූ ආලවකයා ආසන්නයෙහි වැඩූ හුන්නා වූ සඵඤ්ජනවහන්සේගේ බුද්ධච්චලාසය මා තුඩින් කියා පවුත් හොත්, හිදිකවුසිදුරෙන් ආකාශගඬිගාව සුව සේ නැඟී යන! නියා යැ. මදුරුවකුගේ දළආගෙහි² මහමුහුද සැරහුනු නියා යැ. ගැඬවිල්කුඩෑ මහපොළොව සැරහුනු නියා යැ. එබඳු වූ බුද්ධච්චලාසය ඇති ඒ සඵඤ්ජන වහන්සේගේ වික්‍රමයට ඒ ලීලාවට ඒ ශාන්තදන්තවෙශයට කවර උපමාවක් කෙරෙමි ද? එහෙයින් දෙහොත් මුදුනේ තබා ගෙණූ සාධුකාර දෙමින් සියලු දෙව්බඹ දහස් සුවහස් “ස්වාමීනි, නුඹවහන්සේ දකූ ඇස් නිවී ගියේ. නුඹවහන්සේගේ බුද්ධශ්‍රී නැමැති අමා වළඳ අපගේ ලය සැනහී ගිය නියාව බලා වදළ මැනව. මේ ආලවකයා පිණිස මෙතෙක් බුද්ධච්චලාස අපට පහළ වී. මේ ආලවකයා සේ අපට උපකාර කළෝ නැත. අපගේ සඵඤ්ජන වහන්සේගේ බුද්ධානුභාව තවත් අපට වඩවඩා දක්නාපරිද්දෙන්, ආලවකයා; තව ද තාගේ වික්‍රමයක් ඇත් නම් දක්වව. කුමකට නිකම් සිටීනි ද? වෙලෙහි වා! වෙලෙහි ව!”යි මෙ බස් මැ කියකියා සිටියහ.

පසු වූ ආලවකයා සිතන්නේ “මුත්තේ මෙත්‍රීබලයෙන් කිසි උපද්‍රවයක් නො වෙයි. ඒ මෙත්‍රී බිඳුපුව මැනැවැ”යි අවුත් ස්වාමීදරුවානන් ආසන්න වූ සිටූ “මහණ, නික්මූ යා”යි කී යැ. සඵඤ්ජනවහන්සේ එබස් අසා “මෙව්ටූ මොළොක් වූ මොහු දමා ගන්මි”යි සිතා වදරා නැඟී සිටූ, “බලවත්කම් පානා කල්හි දුච්චයන් කෙරෙහි මූ බැහැවී සිටූ යනබව නුසුදුසුබව මුත්, තා කරණ වික්‍රමයෙහි නිමාවක් කොට පියා දන් සිටූ ‘මහණ, නික්මූ යා’යි මොළොකින් කීබැවින්, තා කීවා මෙව්ටූ කරමිහ”යි නික්මුනු සේකැ. ඒ අසා ආලවකතෙම “මේ මහණ කිපී ගියේ ඥේ හො?යි, නො කිපී ගියේ ඥේ හො?”යි කියා විමසන්නේ “මහණ, එ”යි කියා කී යැ. නැවැතූ සඵඤ්ජනවහන්සේ ද ඒ අසා “ආලවකයා, තා ‘යා’යි කීහෙයින් ගියමිහැ. ‘එ’යි කී කලූ එන්නමෝ වේද”යි කියා ගිවිසූ නැවැතූ අවුත් වැඩහුන් සේක. ආලවකයා තුන්විටෙකූ මෙසේ කෙළේ යැ. සඵඤ්ජනවහන්සේ ද තුන්විටූ මූ උෟ කීවා කොට වදළ සේක. ආලවකතෙමේ ස්වාමීන් කිකරිබව දූනූ “සියලු රූ මෙ මූ ලෙස ඇවිදුවා ශ්‍රාන්ත කොට පියා පසු වූ දෙපය අල්වා ගෙණූ පරසක්වළු ගසාපියමි”යි සිතා සතර

1. ආකාශ හැඟවූ 2. ඇතුළෙහි

වන විටත් “යා මහණ,”යි කී යැ. බුදුහු ඔහු සිතූ ඇත්ත දනූ “සියලුලොව සුව සේ දත්තා වූ මට තා සිතූ දෙය ඉතා මැ හැගෙයි. එසේ බැවින් මම තුන් විටෙකැ තට කීකරු වීමි. මෙවිට පටන් නො යමි. තා කට හැකි දෙයෙක් ඇත් නම්, නැවතත් කර”යි වදරා වැඩිහුන් සේකැ.

මේ ආලවකයාගේ විමානයෙහි මොහුගේ මවුපියන් කසුප් සම්මාසම්බුදුන්වහන්සේ විචාරා¹ උත්තරය හා එක් කොට තුබූ පැන සතරෙක් ඇත. කල් යාමෙන් සලකුණු තැනි වැ ගිය කලැ පැනමාත්‍රයෙක් රන්පතැ දැනිඟුලෙන් ලියා තිබෙයි. පෙර. තමාගේ විමානයෙහි ශ්‍රී බලන පිණිස වත්, තපස්වීචරුන් බුදුන්ට මුත් අතික් කෙනෙකුන්ට විෂය නො වන, පැන විචාරයි. ඒ කියා ගත නුහුනු කලැ පරසක්වළට හෝ සාගරයට හෝ ගසාපියයි. එසේ තෙමේ සෙසු තපස්වීචරුන්ට කොට ආ පරිචයයට බුදුන්ටත් එසේ මැ කට හැකි යැ යි සිතා “තොප අතින් පැනයක් විචාරමි. ඒ මා විවාළ පැනය කිවු නම්, තොපට රක්ෂා ඇත. තැන් නම්, තොප පය අල්වා ගෙණූ පරසක්වළට ගසා පියමි”යි කී යැ

එබස් අසා සච්ඤයන්වහන්සේ වදරණසේක් “ආලවකය, ඉදිරියෙහි තබාලූ පහන්කැටපතෙකැ තමාගේ ඡායාව ඉදුරා පෙණෙන්නා සේ ලොකයෙහි සියලු සත්වයන් මා ඇසින් බැලිය හෙමි. එහෙයින් මට උපද්‍රවයක් කට හෙන සත්වයකු අනන්තා පරිමාණසක්වළ එක ද තැනෙකැ නො දක්මි. අතික් කුමක් කියමි ද? මාගේ ආනුභාව මා පාමුලැ හුනු වෙලායුධයෙන් මැ දනූ, මට කරණ උපද්‍රව තබා තා විචාරණ පැන විචාර”යි වදළ සේකැ. බොධිසත්වකලැ විඬුරපණ්ඩිත වැ මනුෂ්‍යරාජයකු හා දෙවරාජයකු හා නාගරාජයකු හා ගරුධරාජයකු හා එකවිට මැ විවාළ පැන ක්ෂණයෙහි විසඳ, නාගරාජයාගේ කණ්ඨමාණිකාසයෙන් හා, ගරුධරාජයාගේ රන්මාලාවෙන් හා, ශක්‍රදිව්‍යරාජයාගේ දිවසඵයෙන් හා, මනුෂ්‍යරාජයාගේ ගෙරිදහස් ආදීන් හා පූජා ලැබත් පැන විසඳුන. බොධිසත්වකලැ පොවා ඒ ස්වාමීන්ට මෙසේ පිළිවනූ. දෙවධම්මාකයෙහි තමන්වහන්සේගේ මලුන් හැර ගෙණූ දියෙහි ලා පියා ආ රාක්ෂසයා “මා කී පැනයක් කිව හොත් තාගේ මලුන් හැර පියමි” කී කලැ “දෙවධම්මය කිමි ද?”යි කී කල්හි දෙවධම් වූ නියා සිටිපියෙහි ම සිට කීකල්හි ඒ රාක්ෂසයා මලුන් දෙන්නා පූජා කොට දිනූ. නැවැත මහොෂධ වැ ශ්‍රීමඤ්ජුප්පත ආදී වූ පෙළහර වූ පැන විසඳ තමන්ගේ නුවණ සියලු ලෝවැස්සන්ට මුදුන්පත්

1. විවාළ.

කළ නියා කවුරු නො දනිත් ද? සම්භවකුමාර කාලයෙහි සියලු දඹදිවු නුවණ ඇත්තන්ගේ මුදුනෙහි පතුල් මබා පැන විසඳු නියාව කොතැනෙකැ ප්‍රසිද්ධ නො වේද? මෙසේ වූ පැනයක් කියති යනු මෙහිමියානන්ට උකුළුපොර යැ. එහෙයින් “ආලවකය, තට හඟනු යම් පැනයක් කිය. ඒ අපට බැරී නො වෙයි. සුව සේ මැ විසදමිහ”යි වදළසේකැ. එසේ වදළකල්හි ආලවක තෙම “ධනයෙන් කවර ධනය උතුම් ද?”යි විචාළේ යැ. එසේ විචාළ යක්හට ස්වාමීදරුවානේ අවිච්චියෙහි සිටැ හවාග්‍රය දක්වා, මුළුලොව තමන්වහන්සේගේ සච්ඤනාඥනයෙන් බලාපියා “ආලවකය, මුළුලොවැ ධනයෙන් තුණුරුවන්හි කරණ සැදැයට! වැඩි අතික් කිසි ධනයෙක් නැත. ආලවකය, රත්රන් අමුරන් ආදී වූ ධනය බොහෝ සුව එළවයි. සාපිපාසා දුක් දුරු කරන්නේ යැ. දිළිඳුකම තසන්නේ ය. මුතුමැණික් ආදී රුවන් ලැබීමට කාරණ වන්නේ යැ. ආලවකය, මේ තුණුරුවන්හි කරණ ලද සැදැහැ නැමැති ධනය දිවසැපත් නිවන්සැපත් දීමෙන් සුව එළවන්නේ යැ. ඉතිරි ධනයෙන් සාපිපාසාදුක් නිවෙන්නේ යැ. තුණුරුවන්හි කරණ ලද සැදැහැ නැමැති ධනයෙන් සක් වළගල් උස් කොට සන්රුවන් ඉපවුවන් නැති නොවන, ජාති, ජරා, ව්‍යාධි ආදී වූ දුක් නිවෙන්නේ යැ. ආලවකය, තව ද රත්රන් අමුරන් ආදී වූ ධනය දිළිඳුබව තසන්නේ යැ. තුණුරුවන්හි සැදැහැ නැමැති ධන ‘ගුණ නැත්තාහ’යි යන දිළිඳුබව තසන්නේ යැ. ගුණ නැමැති රුවන් ලැබීමට කාරණ වන්නේ යැ.

“සධො පිලෙන සම්පන්නො - යසොහොගසමප්පිනො,
 යං යං පදෙසං හජති - තත්ථ තනෙථව පුජිතො”යි

මා ඇතුළු වූ² අනන්තසච්ඤයන්ගේ බස් හෙයින් තුණුරුවන්හි කරණ සැදැහැ නැමැති ධනය ඇති තැනැත්තහු තුන්ලෝ වැසියා අතින් නොලබන සම්භාවනායෙක් නැත. ආලවකය, මේ මා කීයේ එක්තරා ගුණයෙකැ. එහි වැඩි ගුණ මා අතින් අස. සෙසු රත්රන් අමුරන් ආදී වූ ධන ඉපැදවූ තැනැත්තවු මෙලොවින් මිය පරලොව යන කල අභලකුදු කැටි වැ නො යන්නේ යැ. තුණුරුවන්හි කරණ සැදැහැ නැමැති ධනය සිත්හි හටගත් තැන් පටන් ගෙණැ අමාමහනිවන් දක්නා තුරු ජාතියෙන් ජාතිය අත් නො හැරූ පසුපස්සෙහි එන්නේ යැ. ආලවකය, තව ද සෙසු රත්රන් රමුරන් ආදී වූ ධන රැහැණි වූ කලැ රජදරුවන් විසිනුදු හැරූ ගත හැක්කැ. වස්ථායෙන් සොරුන් විසිනුදු හැර ගත හැක්ක. ගින්නෙන් ද යන්නේ යැ. වතුරෙහි නැඟී යන්නේ ය. තුණුරුවන්හි කරණ සැදැහැ නැමැති ධනය උදහස් වූ රජුන් විසිනුදු

1. සැදැහැධනයට. 2. ඇතුළු වූ.

හැරගත නො හැක්ක. වංචාවෙන් සොරුන් විසිනුදු හැර ගත නොහැක්ක. සෙසු උපද්‍රවයෙන් නසිති යි සිතනොත් කප්ගින්නෙනු දු නො දැයි. මහමෙර පුළුන් පෙදක් සේ නඟා ගන්නා වූ යුගාන්තවායුවෙන් පවා සොල්වා ගත නොහැක්කැ. කල්පාන්තයෙහි වට මහමේවැස්සෙහි සැඩ වතුරෙනු දු නො ගෙණ යා හැක්ක. ආලවකය, තව ද, අත් පොළොඪී විටැ සතිස්සොද නෙකැ පැතිරැ. සිටි සෙනහට සන්රුවන් වැසි වස්වාපියන්නට පොහොසත් මහාමන්ධානු ආදී සක්චිත්තන් වැනි ධන ඇත්තෝ ද ඇසිපියක් හෙලාලන ඇසිල්ලකුදු තුණු රුවන්හි උපන් සැදහැ නැමැති ධන ඇති එකක්හු හා හිමාලය පඵතය හා සම නොවන හබ්බිජුවටක් සේ, සම නො වන්නාහ. ආලවකය, රත්රන් රමුරන් ආදී වූ සියලු ධන සියලු දුකට කාරණ වූ තෘෂ්ණාව වඩනා නියාව ද, තුණුරුවන්හි කරණ සැදහැ නැමැති ධන සියලු දුක් වඩනා තෘෂ්ණාව තසන්නියාව ද, බැලූ කලැ සියලු දුකට කාරණ වූ සෙසු ධන හා සියලු දුක් තසන්නා වූ තුණුරුවන්හි කරණලද සැදහැ නැමැති ධනය හා සම නොවන්නේ යැ. ආලවකයැ, මෙසේ හෙයින් ශ්‍රද්ධාධනයට වැඩි අතික් කිසි ධනයකු දු ලොවැ නැත. මේ ප්‍රශ්නය අප විසඳු පරිදි තා සිත් වන්නේ වී නම්, අතික් ප්‍රශ්නයක් විචාර”යි වදළ සේක.

ඉක්බිති ආලවකතෙම “මෙහිමියානෝ සවිනේ ගෙවා දන් කෙනෙකුන් වන්නහැ. මතුන් විවාළ දෙයක් මෙපරිද්දෙන් මැ විසඳු නම්, යෙහෙකැ”යි සිතා විචාරන්නේ “කුමක්හි හසළ කලැ සුව එළවන්නේ දැ”යි විවාළේ යැ. හෙ ද බුදුරජානන් වහන්සේ විසඳු වදරණසේක් “ආලවකය, “කුමක්හි හසළ කලැ සුව එළවන්නේ දැ”යි කියා වේ ද තා විචාරන්නේ යැ? ආලවකය, දහමිහි හසළ කලැ සුව එළවන්නේ යැ. ‘දහම් නම් කුමක් දැ’යි සිතන්නෙහි වී නම්, දන් දීමි, සිල් රැකීමි ආදිවූ සුවරිත යැ. මේ සුවරිතය සොණ නම් සිටුපුත්‍ර ය, රවිඨපාල නම් සිටුපුත්‍රය යන මේ ආදීන්ට මෙන් මිනිස්ලොවැ මිනිස් සම්පත් දෙන්නේ යැ. ශක්‍ර, සුයාම, සන්තුෂිත යන මේ ආදීන්ට මෙන් දෙවිලොවැ දිවා සම්පත් දෙන්නේ යැ. මහාපද්මාදීන්ට මෙන් මෙ මැ දහම් අන්තයෙහි අමාමහනිවන්සැප දෙන්නේ යැ. ආලවකය,

“ධම්මො භවෙ රක්ඛති ධම්මචාරීං
 ධම්මො සුවිණ්ණො සුඛමාවහාති,
 එසා නිසංසො ධම්මෙ සුවිණ්ණො
 න දුග්ගතිං ගච්ඡති ධම්මචාරී”

යනු මා ඇතුළු සියලු බුදුන්ගේ මැ බස් හෙයින් නිරැදුක් පසු බසුන්, දහමට පසුබස්සී. නිරිසන් දුක් නසුන්, මෙ මැ දහමින්මැ නස්සී. ප්‍රෙතයන් කුසැ සාදුක් නිවෙත්, මෙමැ ධර්මය හෙතු කොට ගෙණැ නිවෙත්තේ යැ. අසුරකාහි දුකින් වැළහෙතත්, මෙ මැ දහම් හැරැ අනික් උපායෙක් නැත. ආලවකය, බුදුහු ලෝවැස්සන්ට දිවසැපත් නිවන්සැපත් සාධා දෙත් නම්, මෙ මැ දහමින් මැ සාධා දෙන්නාහැ. ධර්මය නම් මෙසේ සුව ඵලවන දෙයෙක. බුදුනුදු බුද්ධත්වය සාධන්නට වහල් වැ සිටියේ මෙ මැ දහම් මැ යැ. එහෙයින් බුදුබව මෙ මැ දහමින් මැ සැබෙත්, පසේ බුදුබව ද මෙ මැ දහමින් මැ සැබෙත්, රහත්බව ද මෙ මැ දහමින් මැ සැබෙත්, සියලු සැපතට මෙ මැ නිධාන වත්, සියලු ශ්‍රියට මෙ මැ කුලගේ වත්, සියලු දුක් මෙ මැ දහමින් ම පහ වත්, සියලු බුදුනට මෙ මැ දහම් හස්තසාර වත්, සසරින් එතෙර වන්නට මෙ මැ දහම් හැරැ අනික් උපායෙක් නැත. එහෙයින්, ආලවකය, දහමිහි හසළ කලැ සුව ඵලව”යි වදරා, “මේ අප කී පරිදි නුවණින් පරික්‍ෂා කොට පියා තා සිත් ගත්තේ වී නම්, තව ද අනික් ප්‍රශ්නයකුත් ඇත් නම්, විචාර”යි වදල සේකැ.

ඒ අසා ආලවකතෙම “සවිතේ ඇතැඹුල සේ පිරිසිද දත් කෙනෙකුන්ගේ බස් වන්නැයි” සතුවු වැ “අනික් ප්‍රශ්නයකුදු කිවහොත් යහපතැ”යි සිතා විචාරන්නේ “රසයන් අතුරෙන් ඒකාන්තයෙන් මධුර වූ රසයෙක් නම් කිමි දැ?යි” විචාලේ. ඒ ද බුදුරජාණන්වහන්සේ සියලු ලොව අනුලොමප්‍රතිලොමයෙන් බලා පියා විසද වදරණසේක්, “ආලවකය, සියලුලොවැ රසයන් අතුරෙන් උතුම්රසය නම් සත්‍යරසය යැ”යි වදලසේක. හේ කෙසේ ද? යත්:- ආලවකය, සබා කියන්නාහට විපත්තියක් වූ කල්හි දෙවියෝ වහල් වෙති. මොබැ හිද කී සබවසෙහි බලයෙන් ශක්‍රයාගේ ආසනය හුණු වෙයි. එසේ හුණු වූ කල්හි ශක්‍රයා තමාගේ ආසනයෙහි හිඳිය නො හී මොබ මිනිස්ලොවට අවුත් ඒ වූ විපත්තියට වහල් වන්නේ යැ. ආලවකය, මේ සත්‍යය නම් සියලු බොධිසත්ථවරයන්ගේ දශපාරමිතාවට නඟා දුටු එක් පාරමිතා වෙකැ. ආලවකය, තව ද, මා මත්සා වැ උපන් කලැ, මහගිමින් තැවෙන මාගේ නෑයන් බලා, ඔවුන්ගේ ඒ දුක් හරණ පිණිස වැසි වැස්වූයෙමි මෙ මැ සත්‍ය බලයෙනැ. ආලවකය, තව ද, මා වටු වැ උපන් කලැ ඒ සා මහවෙනෙහි එක පැහැරැ ඇවිලැ ගත් ලැවිහින්න නිවූයෙමි මේ සබවස බලයෙනැ. ආලවකය, තව ද මා සුතසෝම වැ උපන් කලැ, මාගේ සත්‍යයට භානියෙක් වේදේ හො!’ යි යන හයින් පොරිසාදයාට මා ජීවිතය පුදදී මෙ මැ සත්‍යයට පූරා කෙළෙමි. ආලවකය, තවද, ආදිකපැ බඹුන්

බඹලොවින් මෙලොවට පඩුරු කොට ගෙණායේ මෙ මැ සබවස මැ ය. ආලවකය, තව ද, මේ වරද මම කෙළෙමි'යි සබා කියා දෙප පිළිගෙණූ සිටිකලු රජදරුවන්ගේ කෝප පොවා සන්සිදෙයි. 'තාගේ සබවසට පූජා කෙරෙමි'යි ඔහු කළ වරදට කරණ නිග්‍රහය අඩුකරන්නාහු යැ. ආලවකය, තව ද, යම් ආප්ත ස්ථානයෙකි සිටි එකකුදු නොසබාවක් කී කල්හි ඒ නොසබා කීවා ඇසූ ඇසිල්ලෙහි මැ එතෙත මැ හෙතෙම නග්න වැ සිටියක්හු මෙන් අනාප්ත වැ පෙණෙන්නේ යැ. ආලවකය, තව ද සබා කියන තැනැත්තහු තමා කියන සබවසින් ලොවැ සිත් ගන්නා පරිද්දෙන් බොරු කියන තැනැත්තේ නොසබාබසින් තමා ජීවිතය හැර ද එසේ සිත් ගත නො හෙන්නේ යැ. ආලවකය, තව ද, සබවස සේ ලොවැ අනික් අවශ්‍යයෙක් නැත. ආලවකය, තව ද, සබා සේ තමාගේ සන්නානයෙහි උපන් අනික් ආභරණයෙක් නැතැ. ආලවකය, තව ද, සබවස සේ පස්පලවකින් කළ අනික් මුඛවාසයෙක් නැත. ආලවකය, මම සබවසින් මැ පොළො බැණවිමි. සැබැවින් ම මරහු දිනිමි. ආලවකය, තව ද,

“සව්වං හණේ න කුජ්ඤෙධ්‍යා - දජ්ජා අප්පම්පි! යාවිනො,
එතෙහි තීහි ධාතෙහි ගවිජේ දෙවාන සන්තිකෙ”

යනු මා ඇතුළු වූ සියලු බුදුන්ගේ මැ බස් හෙයින් දෙව්ලොව නැහෙත්, සබවස වැනි හිණෙක් නැත. ආලවකය, තව ද විධුරපණ්ඩිත වැ රජු හා මා හා වෙනසෙක් නැතැයි කී කල්හි, පූණ්හද්‍රයාහට, මා ඒ දු කෙළැ දිනු තැනට වඩිඩි නොවන බව දැන දැන ද එක්සියක් රජදරුවන් දවස දවස කරණ පූජා ද නො සලකා, ධම්පාල කුමාරයන් ප්‍රධාන කොට ඇති දහසක් දරුවන් නො සලකා, එසේ මැ දහසක් අඹුවන් ද නොසිතා තුන්සෘකුවට උචිත විචිත්‍රප්‍රාසාද තුණ නො සිතා, රජහු මුහුණද නො බලා, ඒ සබවස මැ රක්තා පිණිස 'මම ගැත්තෙමි'යි කියා, යකු අතැ හි ඒ සා මහත් දුකක් ගනිමි ආලවකය, මෙසේ හෙයින් මැ සියලු රසයන් අතුරෙන් සත්‍යාරසය මැ උත්තම යැ යි කියමි. ආලවකය, මෙ ද තා සිත් වන්නේ වී නමි, නැවැතැ අනික් ප්‍රශ්නයකු දු විචාර"යි වදළසේකැ.

ඒ අසා ආලවකතෙමේ සිතින් පිණා ගොස් “මේ මාගේ හිමියානන්වහන්සේට මා කළ උපක්‍රමයෙන්? තරකයට නොගියෙමි නමි, යෙහෙකැ”යි ඉනිබිබේ වදිනා වැළුම් සම බැවින් ඔබ ද විචාරා පියා වදිමි යි සිතා විචාරන්නේ “කෙසේ කරණ ජීවිකාව උත්තම ජීවිකාව ද?”යි විචාළේ එය ද අසා බුදුරජානන් වහන්සේ “ආලවකය,

1. දජ්ජාප්පම්පි 2. වික්‍රමයෙන්.

නුවණින් කරණ ජීවිකාව මැ උත්තම ජීවිකාව යැ. හේ කෙසේ ද? යත්:-
 මා කියන්නක් අස. ආලවකය, ශාසනයෙහි සිට ද ගිහිගෙයි සිට ද
 ජීවිකාව කරන්නට නුවණ වැනි අතික් උපායයෙක් නැත. ආලවකය,
 තව ද, නුවණ නැතිවැ, හේතු පිළිසිද නොලද්දේ ලොවුතුරා දහම් තබා
 පළමුවන ධූතමාත්‍රයකු දු නො ලබන්නේ යැ. ආලවකය, නුවණ නම්
 මෙසේ ලොවට උපකාර දෙයෙකැ. ආලවකය, තව ද නුවණැති
 තැනැත්තන්ගේ නුවණට නො ඇතුළත් වන්නෝ නැත. ආලවකය තව
 ද, නුවණැති තැනැත්තවුට පිරිවාර නොවන්නෝ නැත. ආලවකය, තව
 ද නුවණින් යෙදී කරණ කටයුත්තෙන් පශ්චාත්තාප මාත්‍රයකු දු නො
 වනහෙයින් සත්‍යයන්ට නුවණ සේ බලවත් හස්තසාරයෙක් නැත.
 ආලවකය, තව ද, මා පවා ලෝමුදුන්පත් වූයේ මෙ මැ නුවණබලයෙනැ.
 ආලවකය, තව ද, නුවණ නැති තැනැත්තවුට වන අභිවෘද්ධියට වඩා
 නුවණැති තැනැත්තහු සිහන සිඟුම් මැ මිහිඳ. ආලවකය, කට යුතු
 නො කට යුතු දෙක අනුත්! නො විවාරා, තමා මැ තමන් අතුරෙහි
 'මේ කට යුතු යැ, මේ නො කට යුතු යැ'යි සිතා ගන්නා² නුවණින් මැ
 වන පරිදි බැලූ කල ඵයට වඩා ලොවට සුව ඵලවන දෙයෙක් නැත.
 ආලවකය, තව ද කෙසේ බලවත් වුවත් නැහැයෙහි ලනු බද ගොනුන්
 සේ නුවණැත්තන් ම අනු වන්නාහු යැ. ආලවකය, තව ද, 'මෙතැනට
 මේ කට යුතු සුදුසු යැ'යි ස්ථානෝචිත කට යුතු සොයන තැනැත්තවුට
 නුවණින් දුටු කට යුත්ත මැ මත්තෙහි විපාකය නො වරදවා දෙනහෙයින්
 නුවණ මැ ලොවට බලවත් මාහැඟි දෙයෙකැ. ආලවකය, තව ද,
 නුවණ නැමැති පහන සේ පහනෙක් නැත. ආලවකය, තව ද, ලොකයෙහි
 ආත්දොෂට්‍යාදිය නුවණින් මැ බිඳෙන්, අතිත්‍යායැ, දු:බයැ, අනාත්ම යැ
 යන තිලකුණු නුවණට මැ හමුවත්, ආලවකය, තව ද, සසරගිනි
 නුවණින් මැ නිවෙත්, ආලවකය තව ද, සියලු සම්පත්ති තාක් නුවණ
 නැමැති බිම්හි මැ හටගණුත් ආලවකය, තව ද, නුවණින් මැ මරුට
 වැළහෙත්, ආලවකය, තව ද, නුවණින් මැ සියලුලොව දස් කරත්, මේ
 නුවණගුණ නැවැත කෙසේ කියා නිමවම් ද? ආලවකය, තව ද,
 මහොෂධ අටවක්මැණික කුහුඹුවත් ලවා ඇවිණවූයේත් නුවණින් මැ
 යැ. ඵ මැ අත්බැවැ තල්ගස උඩ තුබු මැණික පොකුණේ දියෙහි යැයි
 පෙළෙන ලෝවැස්සන් දකැ මැණික සේය පාත්‍රයෙහි හෙලා පෑ ඵ
 මැණික තල්ගස උඩ තුබුවා පෑයේ මෙ මැ නුවණින් මැ යැ. ආලවකය,
 තව ද, ඵ මැ අත්බැවැ අධිමාසකයක් පමණ රත්රන් ලදින්
 කටුසුබොහොඩා රජුට මත් කොට තොරණ අග හොත් පරිදි පිරිසිදු

1. දන්තවුත්, 2. සිතැ තැබුවන්ට සිතා ගෙණ සිතාගන්නාහු

දත්තෙන් මෙ මැ නුවණින් මැ යැ. තව ද, බමුණකු ගේ පසුභියට වත් ස්ථියා ඇසට නො පැණෙනු දු, නුවණැයින් බලා දත්තේ මෙ මැ නුවණැයින් මැ ය. ආලවකය, තව ද, වෘක්ඛ දෙවතාවත් තමන් වසන ගස් කපන්නන් වළකා ගත නො හී හඬන කල්හි කටුපුබොහොඬවෙස් ගෙන ගස්සිදුරට වැද නැවැතැ වෙළෙප අග සිදුරකින් නික්මුනු සේ පැණී ඒ ගස් සිදුරු ඇත්තා සේ කපන්නට පෑ දෙවතාවන්ගේ විමන් රක්තෝත් නුවනැත්තෝ මැ යැ. ආලවකය, තවද, වදුරු වැ ඉපැද මා බදන්නට ගොඩ හොත් කිඹුලා ලවා කිඹුල්බසින් බස් බණවා ගත්තේ මෙ මැ නුවණින් මැ යැ. ආලවකය, තවද, නුවණ නැති තැනැත්තහු විදිනා සක්විතිසැපතටත් වඩා නුවණැති වැ ගන්නා වියරුවෙස් මැ හොබනේ ය. ආලවකය, තව ද, අවිද්‍යා නැමැති මහඅදුරු පවා නුවණ නැමැති ආලොකයෙන් මැ බිඳෙන්නේ යැ. ආලවකය, තව ද, අප්‍රකාශ නිවන්මග නුවණැත්තවුට රජමහවතෙක් වන්නේ ය. ආලවකය, තව ද, ප්‍රතික්‍ෂාසමුත්පාද නැමැති ගැඹුරෙකු පවා පිහිට ලබන්නේ නුවණැති තැනැත්තේ මැ යැ. ආලවකය, තව ද, නුවණැස් නැත්තාහට ඇස්දහසෙකිනුත් සැහෙනු නැත. ආලවකය, තව ද, නුවණැත්තේ ඇස් නැත්තේ වී නමුත්, කෙ සා ඇස් ඇත්තන් පොවා නො දක්නා අථය දැක්ක හෙයි. ආලවකය, මෙසේ හෙයින් මම ලෝවැස්සන් කරණ ජීවිකාවන් අතුරෙන් නුවණින් කරණ ජීවිකාව මැ උත්තම ජීවිකා යැ යි කියමි. ආලවකය, මෙ ද නා සිත් ගත්තේ වී නම්, මත්තෙහි තා විචාරන්නක් විචාර”යි වදළසේක.

ඒ අසා ආලවකයා විස්මය පත් වැ “මත්තෙහි අනික් කා විචාරන්නට තබමි ද? විචාරණ දෙයක් මොවුන් වහන්සේ මැ විචාරමි”යි සිතා විචාරන්නේ “කාම යැ, භව යැ, දෘෂ්ටියැ, අවිද්‍යා යැ යන මේ සතර වතුරෙන් සත්වතෙමේ කෙසේ එතෙර වන්නේ ද?”යි විචාළේ. ඉක්බිති සඵඥයන්වහන්සේ “ආලවකය, සත්වතෙමේ මේ තා කී සතර වතුරෙන් එතෙර වන්නේ තුණුරුවන්හි කරණ සැදහැයෙන් මැ යැ”යි වදළසේක.

නැවැතැ “සසර නැමැති සයුරෙන් සත්වතෙම කෙසේ එතෙර වන්නේ ද?”යි විචාළ කල්හි “ආලවකය, නොපමා වැ කුසල් කරණ තැනැත්තේ එතෙර වේ යැ”යි වදළසේක.

නැවැත “සත්වතෙමේ සියලු දුකින් කෙ සේ ගැලවේ ද?”යි විචාළ කල්හි “ආලවකය, කුසල් කිරීමෙහි වියඪී ඇති තැනැත්තේ ගැලවේ යැ”යි වදළසේකැ.

නැවැතැ “සත්වතෙමේ කෙසේ පරිශුද්ධ වේ ද?”යි විචාළ යක්භට “ආලවකය, සත්වතෙමේ නුවණින් පරිශුද්ධ වන්නේ යැ”යි වදළසේක.

තැවැත “නුවණ නම් කෙසේ ලැබේ ද”යි විවාළ යක්භට ‘ආලවකය, කුණුරුවන්හි හැදහිලි ඇති තමභට වැඩි නුවණැත්තන් කරා එළඹූ උපස්ථාන කරන්නේ ඇති වූ සැකයක් නො පමා වූ විචාරන්නේ නුවණ ලැබෙන්නේ යැ”යි වදළසේකැ.

“තැවැත “ධන කෙසේ ලැබේ ද”යි විවාළ යක්භට “ආලවකය දිවසැපත් නිවන්සැපත් ලබන්නට සුදුසු කාලදෙශ නො වරදවා ඒ ඒ සුදුසු කටයුතු කරණ කායචිත්තවීයභී ඇති තැනැත්තේ දිවසැපත් නිවන්සැපත් යැයි කියනලද ධන ලබන්නේ යැ”යි වදළසේක.

තැවැත යසස් කුමකින් ලැබේ ද”යි විවාළ යක්භට “ආලවකය, සබා කීමෙන් “යසස් ලැබේ”යි වදළසේකැ.

තැවැතැ “මිත්‍රයන් කෙසේ ලැබේ ද?” විවාළ යක්භට “ආලවකය, තමාගේ ඇති දෙයක් නො වළභා කැමැති කැමැති දෙයක් දෙන තැනැත්තේ මිත්‍රයන් ලබ”යි වදළසේක.

තැවැතැ “සත්තවනෙමේ මෙලොචින් පරලොචට ගොස් කෙසේ ශොක නො කරන්නේ ද”යි විවාළ යක්භට “ආලවකය, මා සියලු සසරදුකින් මුද්‍ර ගලවන්නේ මෙ මැ යැ යි කියා කුණුරුවන්හි හැදහිලි ඇති සබා කියන නුවණැති ධෙධෙයභී ඇති තභාගී ගිහිවැසි පුරුෂනෙම මෙලොචින් පරලොචට ගොස් ශොක නො කරන්නේ යැ”යි වදළසේකැ.

මෙසේ ආලවකයා විවාළ ප්‍රශ්න තාක් විසඳ වදරා, තැවැතැ වදරණසේක් “ආලවකය, අප මේ කීවා වූ ධර්මයෙන් තට සැක නො හැරේ නම්, “මේ සතර ධර්මයට වැඩි ශොක නො කරන්නට කාරණයක් ඇද්දේ හො?”යි සෙසු ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් කරා ගොස් විවාළ කල ඉදින් වැඩියක් කියන කෙනෙක් ඇත් නම්, උනුත් පරික්‍ෂා කොට පියා ගත යුතු දෙයක් ගනුව”යි වදළ සේකැ.

ආලවකනෙම ඒ අසා තමන් බුදුන් වදරණ බණ අසමින් සිට මැ අපායෙහි අකුල් හෙලා තබා අමාමහනිවන් දකැ යෝචාන් වූ හෙයින් පාපිටු වැටී හී “අතික් කා විචාරම් ද? ස්වාමීනි, ඉදුරා! මැ සැක මැකී ගියේ, සැකයක් තිබෙන නියායෙන් වදළ බණෙක් ද? මට වන මේ මහත් වැඩ පිණිස සැවැත්නුවැඩ සිටු, මෙ තෙක් කතර ගෙවා, මාගේ? විමානයට වැඩිනියාව මට දන් හැඟුනේ යැ. දන් දෙන්නට සුදුසු පුණ්‍ය කෙත්‍ර ද මට හභවා වදළසේකැ. ස්වාමීනි, මම පෙර ගමින් ගමට

1. ඉදිවුරා. 2. මේ.

නුවරින් නුවරට මිනි මස් කා, ගොදුරු සොයා, වියරු විකාර ගෙණු ඇවිද්දෙමි. අද මෙවක් පටන් මා වියරු හී ඇවිදිනැනැ නුඹවහන්සේගේ ධර්මය දනැ, වැඳ වැඳ, පුද පුද, මෙනෙහි කොට කොට, ලෙහි ඒ අමාරසයෙන් නිවී සැනැහී කුණුරුවන් අරමුණු සොම්නසින් පිණිපිණා අදිමි”යි මෙසේ කියමින් ආලවකයා සෝවාන් වැ ගත් සාධුකාර හඬ ද, හිරු නැහුම් ද, අලවිකුමාරයා ගෙණු යෑම ද එකවිගස! මැ වී යැ.

ඒ රාජකුමාරයා ආලවකයා කරා ගෙණු ගිය රාජපුරුෂයෝ ඒ විමානයෙහි සාධුකාරහඬ අසාලා “අනේ! නො ඇසුවීරු² දෙයැකැ. ආලවකයාගේ විමානයෙහි සාධුකාරහඬ ඇසෙන්නේයැ. දියෙන් ගිනි නො නැගෙයි. ගිනිකදින් දියබිඳු නො ඉසෙයි³. යුගාන්තකාලයෙහි හිරුඳයින් අමා නො වැගිරෙයි. නරකයෙහි දිවවීමත් නො වෙයි. සජීයන්ගේ දළු ඖෂධ නො තිබෙයි. ආලවකයාගේ විමානයෙහි සාධුකාරහඬෙක් නම් නැත. අද මේ කුමන විස්මයෙක් දේ හො!යි. අපගේ සුද්ධොදන රජපුරුවන් වහන්සේගේ පුතනුවන්වහන්සේ යම් සේ මොබ වැටීසේක් ඥේ හො!”යි විමසා බලා, නුගගසැ අතු අතරෙහි නැහෙන සවණක් සන බුදුරස් දකැ, ඇතු වැළකීමෙහි මෙහෙයීමෙහි සමරණ⁴ වූ ආරොහකයකු ඇතු පිට හුන් කලැ “මේ ආරොහකයා ඇතු වළකා ගන්නි”යි සිතා ඇතු ළඟට නො බා ඇතුළට වත්ත. වැඩහුන් සච්ඤයන් වහන්සේ දුටුහැ. ඇදිලි බැඳ වැඳ සිටි ආලවකයා දුටුහැ. “තාගේ බිලිය තෝ ගණු”යි කියා කුමාරයා ආලවකයාට දුන්හැ.

ආලවක තෙමේ ලජ්ජාවෙන් කුමාරයා දෙඅතින් පිළිගෙණු බුදුන්වහන්සේට “ස්වාමීනි, මේ මට බිලියම ගෙණා කුමාරයෙකැ. මාගේ බිලිකැවුම් දූන් නැති කොට වදළසේක් වේ ද? එසේ බැවින් මේ කුමාරයාට හිතසුව පිණිස පිළිගෙණු වදළ මැනැවැ”යි කියා, බුදුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීහස්තයෙහි පිළිගැන්වී යැ. ඒ කුමාර ශ්‍රීහස්තයෙන් පිළිගෙණු වදරා, “මේ කුමර දීගා වෙව”යි “යක්ෂය, තෝ ද සුවපත් වෙව”යි කියා වදළසේක. යක්ෂ ද කුමාරයා තෙසරණ ගැන්වී යැ. සච්ඤයන්වහන්සේ “මු වඩාලා අපට මැ දෙව”යි කියා කුමාරයා ගෙණා රාජපුරුෂයන්ට මැ දෙවා වදළසේකැ.

ඒ කුමාරතෙම රාජපුරුෂයන් අතින් ආලවකයා අතට ගිය හෙයින් හා, ආලවකයා අතින් බුදුන්වහන්සේ අතට ගිය හෙයින් හා, බුදුන්වහන්සේ අතින් නැවැනැ රාජපුරුෂයන් අතට ගිය හෙයින් හා හත්ථාලවක නම් වී යැ. කුමාරයා පිළිගෙණු, බුදුන් වහන්සේ කොට වදළ ශාන්ති ඇසු බොහෝ මිනිස්සු තාක් සතුටු වැ, අත් පොළමින් මහත් කොට හඬ

1. යාමදඵකවිට 2. නො වූ විරු 3. සෙල්වෙයි 4. සාරථී

ගහමින් යක්‍ෂයාගේ විමානයට දිවූ ගත්ත. ආලවක ද සඵඤ්ජනවිභන්සේ සිභා වඩනා වේලෙහි පාත්‍රවීචර ගෙණෑ, පසුපස්සෙහි නික්මිනෑ. සඵඤ්ජනවිභන්සේ තමන්විභන්සේගේ පාත්‍රවීචර හැර ගෙණෑ! ආලවකයාට සමු දී වදාරා, ඒ අලවිකුටුඬු පිඩු සිභා වළඳ වදාරා, නුවඬ දෙඬු පණවන ලද බුද්ධාසනයෙහි වැඩු හිඳ සම්ප්‍රාප්ත වූ පඪිදට ආලවකසුත්‍රය දෙශනා කොට වදළසේකැ. ඒ වදළ බණ අසා, සුවාසුදහසක් සත්ත්වයෝ අමාමහනිවන් දුටුහැ. මෙසේ තමන් “දෙපය අල්වා ගෙණෑ, පරසක්වළු ගසාපියමින”යි කොපයෙන් දිලිපියා ආ යක්‍ෂයන් පවා තමන්ගේ මිහිරි දහමින් අමාමහනිවන් දක්වූ බුදුන් සරණ යෙමි යි බුත්සරණ යා යුතු.

101.

තව ද, එක්සමයෙක්හි විශාලාමහනුවර නානාප්‍රකාර වූ වෙශ වූ භූෂණයෙන් යුක්ත වූ, සම්පත්තියෙන් අනුන වූ, යෞවනයෙන් උද්දම වූ, රූපයෙන් මනොහර වූ, කුලයෙන් අනිදින වූ, විද්‍යායෙන් ප්‍රසිද්ධ වූ, සැරසුමිහි තත්වැසි වූ, කෙළියෙහි විදග්ධ වූ, සත්‍යයෙහි ස්ථිර වූ ප්‍රෙමයෙහි නිබොරු වූ, අත්තරඨගබ්බිරඨග කායභීයෙහි ප්‍රමාදයෙක් නැත්තා වූ, ගැණුන් හා පිරිමින් විසින් ගැවැසී ගත්තේ යැ.

සියලු දෙශයෙහි සමාද්ධිසාරය තාක් එක් තැන්හි කොට මවාලුවක් සේ² නානාදෙශයෙහි වූ අනෙකප්‍රකාරවස්තුවෙන් ‘අසෝ³ වස්තුව මෙහි නැතැ’යි නො කියන පරිද්දෙන් කපුරු, කස්තුරි, සඳුන්, කලුවැල්, ලමහ, තකුල්, පටපිළි, දේවාහ,⁴ රත්රන්, රිදී, මුතු, මැණික් ආදී වූ නොයෙක් සාරවස්තුවෙන් සම්පුණ්ණිය යැ.

අඤ්ජනකුට පඪිතය සේ උස් වූ, මහත් වූ, ජාතියෙන් හඳු වූ සත්වයන් දෙවසැවැදිඋත්තම සත්ව ඇති, දශාහෙයින් වතුර්තථි⁵ දශා ඇති, ශොභාවෙන් වතුර්තථිශොභාවෙහි පවත්නා වූ, විනීත කමින් තපස්වීන් වැනි වූ, කොපයෙන් අසනීපාතයක් සේ නො වළකා ගත හැක්කා වූ, ක්‍රියාවෙන් උත්තම වූ සන්තාහාසකම් ඖපවාහාසකම්යෙහි දක්‍ෂ වූ වන්තිදක්‍ෂ වන්තිපරාසාත පානිපරාසාත වෙණුපරාසාතාදී වූ නානාප්‍රකාර පරාසාතයෙන් හික්මවන ලද්ද වූ, ශාස්ත්‍රෝක්තවිධියෙන් ග්‍රාම්‍ය කරණලද, පමණ නැත්තාවූ, හස්තීන්ගේ කුඤ්චනාදයෙන් ගැවැසී ගත්තේ යැ.

තව ද, දෙශ හෙයින් සික්ඛදෙශාදී උත්තම දෙශයෙහි උපන්නා වූ, වණ්ණි හෙයින් ජාති හෙයින් සත්ව හෙයින් ප්‍රකෘති හෙයින් කිසි දෙයක

1. ගෙණ ගෙණ. 2. මුළුවූවාත් 3. අසවල් & අහෝ.
4. දේවාහ. 5. වතුර්තථි.

නැත්තා වූ, පඤ්චධාරායෙහි¹ ඉතා ශික්ෂිත වූ ඒ පුරප්පත් නැමැති මහාසාගර මධ්‍යයෙහි බිඳෙන්නා වූ රළ සේ අනවරතයෙන් දිවන්නා වූ පනන්නා වූ අශ්වයන්ගේ හෙෂාරවයෙන් එකකොලාහල යැ.

එසේ ම නානාප්‍රකාරවණිකම්බල අකුළා වූ නහනලද ධවළ පතාකා ඇති, විනීත වූ අශ්වයන් යෙදූ, දෙව රථ යැ පුෂ්‍ය රථ යැ සංග්‍රාමික යැ පුරපරිඝාතික යැ යනාදී නොයෙක් රථයෙහි වක්‍ර නාදයෙන් තීරන්නර යැ.

පිඹිනාවුන්ගේ කුඩින් නික්මුණු, එහි රජ කරණ රජ දරුවන්ගේ මුතීතිමත් කීතීති බඳු වූ, අති ධවල දක්ෂිණාවෘත්ත සච්චයන්ගේ නාදයෙන් එකනාද යැ.

සත්කුෂ්ට වූ ස්ත්‍රීපුරුෂයන්ගේ නානාප්‍රකාරමච්චගලයෙහි හා නෘත්‍ය ගීත වාද්‍ය ප්‍රසඬිගයෙහි ගසනලද මිහිඟුබෙරෙහි ගම්හීර ධීරනාදයෙන් ශ්‍රවණරමණිය යැ. ප්‍රවීණ වූ විණාකාරයන්ගේ සාවම්බර ය. විණාස්වරයෙන් දෙශීයමාභී දෙක්හි සුශික්ෂිත වූ වංශකාරයන් විසින් පිඹිනා ලද වංශනාදයෙන් මනෝහර යැ. ලයමානසෙහි දක්ෂ වූ තාලධරයන් විසින් ප්‍රයෝග කරණ ලද තාලයෙහි ශබ්දයෙන් දුරු² කරණලද උත්කණ්ඨා ඇත්තේ යැ.

තන්හි තන්හි ගෙහි ගෙහි දෙඳ දෙඳ දෙවලයෙන් දෙවලයෙහි නටන්නා වූ ස්ත්‍රීන්ගේ නෘත්‍යයෙන් පුරුෂයන් සිත් ගන්නේ යැ. පුරුෂයන්ගේ නෘත්‍යයෙන් ස්ත්‍රීන් සිත් ගන්නේ යැ. කාමද්වේෂයට මතුරණ මන්ත්‍ර බඳු වූ ස්ත්‍රීන්ගේ මධුරගීතයෙන් පුරුෂයන්ගේ කන්හි අමා නමන්නේ යැ. පුරුෂයන්ගේ ගීතයෙන් ස්ත්‍රීන්ගේ කන්හි අමා නමන්නේ යැ.

“මේ මධුරාහාර අනුභව කරව. මේ මධුර වූ පානීය බොව’යි මෙසේ හඬ ගහන වචනයෙන් සාපිපාසා ඇත්තවුන්ගේ කන්හි දර්ද්‍ර්‍යය හරණේ යැ.

සුවාසුදහසක් කුළින් ගැවසීගත් හිමාලයපච්ඡාය සේ උස්වූ ධවල වූ අනෙකප්‍රකාර වූ ප්‍රාසාදශතසහස්‍රයෙන් හොබනා ලද්දේ යැ. නො එක් භංසවක්‍රවාකාදී වූ ජලවරපක්ෂිත්ගේ මනෝහරක්‍රීඩායෙන් යුක්ත වූ, පියුම්හි මී බී මත්බරපියධවින් මධුර වූ, අනවරතයෙන් පිපී සිටිනා පස්වණක් පියුම් ඇති, මඤ මාරුතයෙන් සොලොවනලද පද්මෝත්පලයෙන් වගුළ අභිනව රෙණු නැමැති කුංකුමයෙන් අංගරාග ගත්, ගිමට සතුරු වූ, ක්‍රීඩාවට නිධාන වූ, දීයමැදින් අවුත් වෙළලූ ගැසෙන්නා වූ රළින් මැ

බලන්නවුන්ගේ සිත් දෙමිනස් තාක් තමා අතින් ගෙණූ ගොඩට ගසන්නාක් වැනි වූ වෙරලෙහි සුදුවැලිකලාවෙන් සංසාරමුඛය¹ නිරූපද්‍රව වන පිණිස පාත්වලි දුන්නාක් වැනි වූ, තෙරෙහි ලතාමණ්ඩපයෙහි හිඳ හඬන්නා වූ රාජභංස නැමැති වන්දිත් විසින් අනවරතයෙන් ස්කූති කරණ ලද්ද වූ නොඑක් පොකුණෙන් හා විලින් ගැවැසී ගත්තේ යැ.

වසන්තකාලයාගේ අවන්ඛිම් වැනි වූ, බමරුන්ට කුලපරපුර වූ, මොනරුන්ට නෘත්‍යශාලා වූ, කෙවිල්ලන්ට ගීතශාලා වූ, නොඑක් ජාතියෙහි මුවන්ට ක්‍රීඩාගොෂ්ඨීස්ථාන වූ, ලතායෙන් වෘක්‍ෂයට යන, වෘක්‍ෂයෙන් ලතාවට යන, බමරුන්ගේ මධුරවූ, නාදයෙන් අනවරතයෙන් සන්තොෂගායනා පවත්වන්නාක් බඳු වූ, මනුෂ්‍යලෝකයෙහි ඇතිතාක් පුෂ්පජාති යැ, එලජාතියැ යන මේ එක් කොට සැමනුම් ගන්නා තැන් බඳු වූ, නොඑක් වැලිමළයෙන් නොඑක් ලියමඩුයෙන් නොඑක් ධාරාගෘහයෙන් නොඑක් හැල්ලෙන් නොයෙක් පහසින් නොඑක් විලින් නොයෙක් ඇළින් හොබනා වූ සියදහස්ගණන් උයනින් ශක්‍රයාගේ නඤ්ඤ වනයට ස්පඨා කරන්නේ යැ.

සියලු සත්ත්වයන් දරුවන් කොට සිතන්නා වූ රජදරුවන් විසින් යුක්ත යැ. “අපේ ස්වාමී මධ්‍යස්ථයහ. අපගේ ස්වාමී නැයන්ට නිෂ්ඨුරයහ. අපගේ ස්වාමී කෙළෙහි ගුණ දනිති. අපගේ ස්වාමී දුෂ්ටනිග්‍රහ ශිෂ්ටපරිපාලන දෙකට මැ සැරැහී සිටියහ. අපගේ ස්වාමී සත්‍යවාදීහැ. අපගේ ස්වාමී ත්‍යාගීහැ. අපගේ ස්වාමී උදර වූ පරාක්‍රම ඇත්තාහ. අපගේ ස්වාමී ශස්ත්‍ර ශාස්ත්‍ර දෙකේ සමන්වීයහ. අපගේ ස්වාමී ස්වමණ්ඩලපරමණ්ඩල කායඝාකායඝීයෙහි විභාග දන්නාහ. අපගේ ස්වාමී ඇත්පිටු අස්පිටු රථපිටු ඉතා ශික්‍ෂිතයහ. කෝපයෙහි යමයා වැන්නහ. ප්‍රසාදයෙහි කල්පවෘක්‍ෂයක් වැන්නහ. තේජසින් හිරු වැන්නහ. කීර්තියෙන් සඳු වැන්නහ. ලෝ වැස්සන්ට සුව දී කුමු සුව අනුභව කෙරෙහි” මෙසේ අනවරතයෙන් තමන්ගේ ස්වාමීන්ගේ ගුණ කියකියා මත් වූ මත් වූ ඇවිදිනා වූ භය පක්‍ෂපාත දෙකින් යුක්ත වූ රාජසේවකයන් ඇත්තේ ය.

සියලු සත්ත්වයන්ගේ අත්‍යාය නිවාරණය පිණිස ස්ථානස්ථානයෙහි පිහිටුවන ලද, ලොවට මවුපියන් සේ සිටියා වූ, සතර අඟකියට නො ගිය සභායන් විසින් පිහිටි ධර්මාධිකරණ ඇත්තේ යැ. සද්ගුරුන්ගේ උපදෙශයෙන් මනා වූ පවත්නා වූ ක්‍ෂුද්‍රවිද්‍යාවන් හා මහාවිද්‍යාවන්ගේ පැලඹුම් ඇති නොයෙක් විද්‍යාශාලා ඇත්තේ යැ.

1. සංසාරමුඛය.

එහි වාරයෙන් වාරයෙහි රජ කරණ රජදරුවෝ සත් දහස්සත්සිය සත්දෙනෙකැ. ඔවුන් වසන්නා වූ එතෙක් මැ ප්‍රාසාද ඇත්තේ යැ. එතෙක් මැ කුටාගාර ඇත්තේ යැ. එතෙක් මැ පුෂ්පාරාම එලාරාම ඇත්තේ යැ. එතෙක් මැ පොකුණු ඇත්තේ යැ.

මෙසේ සමෘද්ධ වූ දිවාපුරය හා ස්පඨා කරන්නා වූ මේ විශාලා නම් මහනුවද. කාලාන්තරයෙකින් දුර්භික්‍ෂයෙක් ඇති වියැ. නවුවා වූ ගසාවඬි ඇති වී යැ. මෙසේ දුර්භික්‍ෂ ඇති වූ කල්හි, සමීකාලයෙහි පළමු කොට ගෝකුර විශැලී යන්නා සේ, පළමු කොට අනාථ වූ දිළිඳු වූ ජනයෝ මළහ. ඒ මළා වූ මනුෂ්‍යයන්ගේ කුණපගන්ධයෙන් යක්‍ෂයෝ අවුත්, ඒ නුවරට වත්හ. මෙසේ පළමු ඇති වූ දුර්භික්‍ෂහය මත්තෙහි යක්‍ෂහය ද ඇතිවන්නා හා, නැවැතැ බොහෝ සේ මිනිස්සු මියන්නට වත්හ. මෙසේ කුණපගන්ධයෙන් එනුවර පිරී ගිය කල්හි සත්තියන්ට අභිවාක්‍ෂ නම් රොගයෙක් ඇතිවී යැ. මෙසේ දුර්භික්‍ෂහය යැ, අමනුෂ්‍යහය යැ, රොගහය යැ යන මේ කුණින් එනුවර සඵාකාරයෙන් උපදුන වි යැ.

ඉක්බිති මෙ කී තුන් හයින් පීඩිත වූ සියලු නුවර වාසීහු රාජාවගණයෙහි රැස් වැ මහත් කොට හඬ ගැසූහ. ඒ අසා රජ්ජරුවෝ “මේ කිමෙක් ද?” යි විචාළහ. නගරවාසීහු ද “ස්වාමීනි මේ නුවර දුර්භික්‍ෂහය යැ, අමනුෂ්‍යහය යැ, රොගහය යැ යන මේ මහත් වූ තුන්හයෙක් ඇති වී යැ. මෙයට පළමු සත්වන රාජපරම්පරාව දක්වා මෙසේ වූ තුන් හයෙක් නො උපන් විරියැ. ක්‍ෂේත්‍රයෙහි ගසා නැති වී යැ. වැව්අමුණුවල දිය නැති වී යැ. අහස්හි වැසි නැති වී යැ. කොටුගෙවලැ පිරු දානයසඤ්චය නැති වී යැ. බිමැ තණ නැති වී යැ. තලු තෙමන පමණක් පැන් නො ලබන්නා වූ, තොලු ගානා පමණක් තණ නො ලබන්නා වූ සියලු වතුෂ්පාදජාතීහු මියැ වැගිර ගියහ. දෙර දෙර මිනී යැ. ගෙයි ගෙයි වළාමැ. ඇසැ ඇසැ කදුලු යැ. සිතැ සිතැ ශොක යැ. තන්හි තන්හි මිනීබෙර හා අවමච්චගලාකාහල යැ. ගෙහි ගෙහි කණ්ඨගතප්‍රාණ වැ හොත්තා වූ අනාථසත්වයන්ගේ බැගැපත් හඬ යැ. පවුරෙන් පිටතැ සියලු භූමිය මිනී මත්තෙහි මිනියෙන් පවුර හා සම වැ උස් වී යැ. ‘ප්‍රාණරක්‍ෂා කොට ගණුම්හ’යි සියලු ධනධාන්‍ය හා බන්ධුවඬිය හැරැපියා බිත්ති බිඳ ගෙණැ නික්මෙන්නා වූ ජනයාගේ සංඛ්‍යා නැතැ. සියලු ජම්බුද්වීපයෙහි උපද්‍රව තාක් හැම හැකිලී මෙනුවරෙහි රැස් වූවාක් වැන්නැ. අපි හැමදෙන සතුටු කදුලෙහි රස නො දනුම්හ. ශොකයෙන් තොරවූ ලයක් නො ලබම්හ. දිවාස්ත්‍රීන් හා සමාන වූ ස්ත්‍රීන්ගේ ශරීරයෙහි ලේ මස් නැති වැ අටසම්මාත්‍රයක් තුබූ හෙයින්

ඔහු හැම ගෙයි ගෙයි යකින්නන් වැන්නහ. මේ වූ තුන් උපද්‍රවය අසා සියලු දෙනාන්තරවාසීන්ගේ උපසථිණයක් නැති වූ ගිය හෙයින් දෙනාන්තරයෙන් එන්නා වූ අමුතු පඩුරෙකු රස නො දනුමිහ. ‘අද මර යැ, සෙට මර යැ’ යන හයින් ආකූර වූ විත්තයෙන්, කාමානුභව-තෘෂ්ණාවෙක් නම් දුරින් දුරු වී යැ. කාමාස්වාදවිගමනයෙන් අපගේ දරුමුණුබුරු පරම්පරාව පිරිහෙන්නට වනැ. එහෙයින් මැ මේ රජධානියෙහි එසේ ගහන වූ මිනිස්සු දන් ගැණැ ගත හැක්කා සේ ඉතා විරල වූ ගියහැ. මරනෙමේ ‘විශාලාමහනුවැ මිනිසක්නු තබාලා, මබ්බෙහි මිනිසුන් අල්වම් ද?’ යි ප්‍රතිඥ කළාක්නු වැන්නැ. පෙර සම්පත්තීන් විශාල වූ මේ නුවර දන් විපත්තීන් විශාල ය. පෙර ධර්මිෂ්ඨ වූ රජදරුවන් දවසැ මෙසේ වූ හයක් මෙසේ වූ විපත්තියක් නුදුටුවිරුමිහ” යි කියා තමන් ආ කටයුත්ත දන්වුහැ.

එබස් ඇසූ රජ්ජුරුවෝ සියලු නුවර වැස්සන් සන්ධාගාරයෙහි රැස් කරවා “ලොවට විපත්ති නම් රජදරුවන්ගේ අධර්මිෂ්ඨකමින් වන්නේ යැ. ඉදින් මෙලෙස විපත්තියට කාරණ වූ කිසි අධර්මිෂ්ඨ කමෙක් ඇත් නම්, තෙපි හැමදෙන මැ පරික්‍ෂාකොට කියව” කීහැ.

ඉක්බිති නගරවාසීහු හැමදෙන මැ රැස් වූ ගෙණැ “ලොක සම්පත්ති ලොකවිපත්ති දෙක රජ්ජුරුවන්ගේ ධර්මාධර්ම දෙකින් වන්නේ ය. රජු ධර්මිෂ්ඨ කල්හි උන්ගේ රක්‍ෂාවෙහි සිටියා වූ, දෙවතාවන් ආදි සියල්ලෝ මැ ධර්මිෂ්ඨ වන්නාහැ. හිරසද දෙදෙන ද රජදරුවන් රාජධර්මාගීයෙහි පවත්නා කල්හි තුමු ද තමන්ගේ මාගී නොයික්ම පවත්නාහු යැ. සියලු කම්ඵරුපයන් රක්තා ජීවිතෙත්‍රියය සේ, සියලු සත්වයන්ගේ රක්‍ෂාව රජදරුවන් පිළිබඳ යැ. ශුද්ධාණ්ටකයෙහි සෙසු රූපයන් ඇත ද, ද්‍රවගුනය අපොධාකුවෙන් මැ පවත්නා සේ සත්වලොකයෙහි අනන්ත සත්වයන් ඇත ද, රජ්ජුරුවන්ගේ කරුණායෙන් මැ සියලු සත්වයන්ගේ ලය සැනැහී තිබෙන්නේ යැ. මෙසේ ලොවට බොහෝ උපකාර වූ ස්වාමීකුලයෙහි උපන් අපගේ ස්වාමී මේ සා විපත්තියක් වන පරිද්දෙන් කවර දෛශයක් කළසේක් දෝ හෝ? යි පරික්‍ෂා කරන්නෝ, අපගේ ස්වාමී මහා කුලීන හෙයින් හා, දෛවියැ බුද්ධි යැ සත්‍ය යැ යන මෙයින් සම්පන්න හෙයින් හා ඥානවෘද්ධියන් කී පරිද්දෙන් පවත්නා හෙයින් හා ධර්මිෂ්ඨ හෙයින් හා සත්‍යවාදී හෙයින් හා, අවිසංවාදක හෙයින් හා, කෙළෙහි ගුණ දන්නා හෙයින් හා බොහෝ අවගුණයන් අතුරෙහි ගුණමාත්‍රයක් මැ ගන්නා හෙයින් හා, උත්සාහසම්පන්න හෙයින් හා අභිමත වූ කායභී සාද ගැන්මෙහි දක්‍ෂහෙයින් හා, කීවා කරණ අමාත්‍යයන් ඇති හෙයින්

හා, ඉන්ද්‍රියවිජයයෙන් යුක්ත හෙයින් හා, කිසි රජදරුවන්ට සුදුසු වූ ගුණයකින් හීන නො වෙති යි, පානබ්‍යසන යැ, ස්ත්‍රීබ්‍යසන යැ, මෘගයාව්‍යසන යැ, දුෂ්‍යව්‍යසන යැ යනාදී වූ සජ්ඣාදිව්‍යසනයෙන් දුරු වැ සිටියාහ. ත්‍යාග යැ සත්‍ය යැ ශෞච්‍යී යැ යන මහාගුණ කුණට ජීවිතය සතරවනු කොට සේ රක්‍ෂා කරන්නාහ. හිරු නැංග ද ගුහාවට වන්නා වූ අභිකාරය නො නස්නා සේ, ලොවැ වණ්ඩා වූ බලවතුන් බොහෝ වුව ද, මොවුන් ආශ්‍රය කළා වූ අනාථයෝ නො නැසී මැ සිටියහ. ශාලිලක්‍ෂාව පිණිස කෙත්වත්ති ලවත් නෙළන්නා සේ, ශිෂ්ටයන්ගේ රක්‍ෂාව පිණිස දුෂ්ටනිග්‍රහ කරන්නාහ. වරා අතුරෙහි නැති හැල්පත උදුරන්නා වූ මලය වැස්සන් සේ, අධම්‍ය රක්‍ෂා කොට ධම්‍යට හිංසාවක් නො කරන්නාහ. වැටිපත්ලෙහි දිය පුරා උඩත් තව දිය ගන්නා සේ, සත්‍වයා සුවපත් කොට තුමු ද සුවපත් වූහ. මල්පෙති නොබිඳ මී බොන බමරක්‍හු සේ, යෙහෙත් ලෝවැස්සන් නො මිරිකා අය ගන්නාහ. ඇසින් දක්නා රූප කණින් දක්නට නියොග නොකරන්නා සේ සත්‍වයා සුදුසු කට යුක්තෙකැ මුත් තුසුදුසු කට යුක්තෙකැ යොදන්නාහ. කරයෙන් තැබුව මනා අන්දම වෑයෙන් පොරොචින් නො තබන්නා සේ, ක්‍ෂුද්‍රයන් හා කළ මනා කට යුතු මහතුන් හා නො කරන්නාහ. ඡත්‍රයෙන් වැළකෙන්නා වූ වැස්සට අතුල් හිසැ තබන්නවුන් සේ, මහතුන් කළ මනා කට යුතු ක්‍ෂුද්‍රයන් ලවා නො කරවන්නාහ. දවසක් මුළුල්ලෙහි තැවූ යකබල්හි ලූ කිසිඹියන් සේ, අඹුවන් දරුවන් නැති යහන්හි මිනිසුන් නො හෙවූ විරූහ. ශරත් සමයෙහි දිලියෙන්නාවූ සුයඹිමණ්ඩලය ඇස හකුලුවහකුලුවා බලන්නා සේ, ලොකාකථියක් තකා ද පරස්ත්‍රීන් බලත් නම්, ඇස හකුලුව හකුලුවා මැ බලන්නාහ. මවුන්ගේ² සෞභාග්‍යයෙහි රාගොත්පත්තියක් නො වන්නා සේ, පරස්ත්‍රීන්ගේ සෞභාග්‍යයෙහි රාගොත්පත්තියක් නො කරන්නාහ. දියෙහි ලූ නැව දිය නො උකා රැකෙන්නා සේ, ධනීන් කෙරෙහින් උන්ගේ ධන නො ගෙණූ පැවැත්තාහ. දත් මැද අන්තයෙහි දවටුදඩ නිරපෙක්‍ෂ වැ දමන්නා සේ, පුරුෂයා ලවා ප්‍රයොජන කරවා ගෙණූ නිරපෙක්‍ෂ වැ අත් හැර නො පියන්නාහ. වෙන වෙන කරලෙහි තුබූ වී එක් කොට ගෙහි රැස් කොට බොහෝ කරන්නා සේ, හැම සත්ත්වයන් සිතැ ඇති සන්තොෂ තමන් ලෙහි බහාලා බොහෝ කළහ. පුත්‍ර ප්‍රේම ඇති මව ප්‍රසවවෙදනාව ඉවසන්නා සේ, සත්ත්වයා කෙරෙහි කළ ස්තෙහයෙන් තමන් ගන්නා ආයාසය සරු නොකළහ. මහ නැව පස්සෙහි යන ගල්වනක් සේ, පූච්චරජධම්‍ය පෙරදැරි කොට තුමු ඒ අනු වැ පැවැත්තාහ.

කුස පිරෙණ පිණිස මුඛෙහි ආහාර තබන්නා සේ, ලෝචුස්සන් සමෘද්ධි කරණ පිණිස තුමු මු ධන සඤ්චය කළහ. විල්හි පියුම්මී බොන රාජතංසයකු සේ, ධන ඇති ඇත්තවුන්ගේ ගෙහි මු තබා තුමු මු එයින් ප්‍රයෝජන වින්දන. ඇත්තට ගොයම් පිණිස කුඹුරු ඇත්තවුන් හඬව හඬවා ගොයම් ද ගන්නා සේ, එකකුහට ඉෂ්ට පිණිස එකක්හුගේ ධනය හැර එකකුහට නො දෙන්නාහ. ආකාශයෙහි තරු වසා වලාකුළු ඉඳුවන පවනක් සේ, අනුන්ගේ ගුණ වසා නො ගුණ නො දුහ. පිරිමැසු තැනැත්තවු මැරුද යෙහෙත් නිදන මකුකක්හු සේ, තමන්ට දුක් ගත්තවුන් මරා සුව නො වින්දහැ. 'මේ දස්කම කොටලා, අද මාගේ දරිද්‍රය හැර ගණි'යි ආ තැනැත්තවු හඬව හඬවා ගෙට නො යවන්නාහ. අකුකපා මොරකන්නාසේ ලොචුස්සා නසා ප්‍රයෝජන නො ගන්නාහ. ශුද්ධ කරණ පිණිස මල සිඳෙන පමණක් රත්රන් දවන්නා සේ, සත්ත්වයාගේ දෙම පමණක් මු සත්තාප කරන්නාහ. මුහුදු වඬදිය නැති විට මු කළපුයෙහි දිය නැති වන්නා සේ, සත්ත්වයාහට සුව නැති ද මු තමන් සිතූ සුව නැති කළහ. ගැල යෙහෙත් තබා, තමා බිමු පෙරළි දුක් ගන්නා ගැල්පක සේ, සත්ත්වයා යෙහෙත් සිටුවා තුමු දුක් ගත්හ. පඤ්චෙඤ්චයයන් වෙන වෙන ගත්තා වූ ආලම්බනයෙහි රස විඳුනා වූ සිතක් සේ, සත්ත්වයන් වෙන වෙන ලද්ද වූ සම්පත්තියෙන් තුමු සුව වුන්හැ. දුන්නෙහි දඩිකමින් ශරය දුර හෙන්නා සේ, තමන්ගේ දඩිකමින් සත්ත්වයන් දුරු නො කළහ. වෘක්ෂයෙහි මූලය ස්ථිර වූ පිහිටි පිහිටි සේ ගස අග සලෙල! වන්නා සේ, සත්ත්වයා ස්ථිර වූ පිහිටි පිහිටි සේ තුමු සලෙල වූහ. නුවර රක්ෂාවට පවුර ස්ථිර කරන්නා සේ, ලොවට රක්ෂා පිණිස තමන් ස්ථිර කළහ. ඇතු සොඬින් ඉකැවූ පැන් මුඛය අනුභව කරන්නා සේ, තමන් සඤ්චය කළ ධනය ලෝචුස්සන් ලවා අනුභව කැරුවූහ. මල් නො ගෙණූ පල දෙන්නා වූ² දිඹුල් රුක් සේ, කාරණානිරපෙක්ෂ වූ මු ලෝචුස්සන්ට සුව දෙන්නා හු යූ වෙහෙල්ල³ තෙමාගෙණූ බස්නා ජලප්‍රවාහය සේ, අනාථයන් තෙමා කරුණාවතුර පැවැත්වූහැ. අභූච්ඡුමියත් පියුම් වනයත් නො හැර හමන්නා වූ පවන් සේ, රාජපුත්‍රයන් කෙරෙහි දු වණ්ඩාලයන් කෙරෙහි දු සම වූ සිත් පැවැත්වූහ. දවස් පතා උදයරේඛාව නො හැර නැඟෙන හිරු සේ, තමන්ගේ ධම්මරේඛාව නො හැර පැවැත්තාහ. හිරුරැසිත් වන්නා වූ තැවුලියට වඩා ප්‍රයෝජන මු බොහෝ වන්නා සේ, තමන් ගේ ආඥයෙන් කරණ සත්තාපයට වඩා ප්‍රයෝජන මු බොහෝ කළහ. විකාරයට ම වදුරන් වඬන්නා සේ, වපලයන් වපලකමට මු රක්ෂා කළහැ. පැන්පිරුණු

1. සලොල. 2. ගන්නා. 3. පිහිල්ල.

කළය නො සොල්වා තබන්නා සේ, ගුණෙන් පිරුණු ධීරයන් නො සොල්වා මෑ රක්ෂා කළහ. මෙසේ හෙයින් අපගේ ස්වාමීන්ගේ කිසි දෙයෙක් නැතැ”යි කියා නිශ්චය කොට ගොස් “ස්වාමීනි, අපි හැම කැටි වෑ පරීක්ෂා කරන්නමු, මේ සා මහත් විපත්තියට කාරණ වූ කිසි දෙයක් හුදුමුඛ”යි කියා දැන්වූහ.

ඉක්බිති රජ්ජුරුවෝ ඒ උපද්‍රවයන් සන්සිඳුවන පිණිස නොයෙක් බලිකර්ම යැ, දෙවතාරාධනා යැ යන විධි කොට ද, ඒ උපද්‍රවයන් සන්හිඳුවා ගත නුහුනහ. ඉක්බිති සමහර කෙනෙක් කිරි පිරුණු බුරුලු තිබිය දී හඟ ගෙණැ කිරි දෝනා සේ, කරුණාවෙන් පිරුණු සඵඥයන් වහන්සේ වැඩූ හින්ද දී, උන් වහන්සේගේ නම නො කියා “කකුදකාකායන” නම් එක් සඵඥ කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් අව හොත්, මේ උපද්‍රව සන්හිඳේ”යි කිහ. සමහර කෙනෙක් ඔවුන් වළකා, අඳුරු නිසා! පහත් අවුළු වන්නට තෙල් ගන්නා පිණිස වැලිමලු තෙලියන්හිඳුවා සේ, “මේ උපද්‍රව සන්හිඳුවන පිණිස අජීතකෙසකම්බලිහු මේට ගෙන්වුව හොත් යහපතැ”යි කිහ. එසේ කියන්නවුන් වළකා සමහර කෙනෙක් වසන්කෙළියට සාවුන් හං පෙරමඟ බලා හින්තා² සේ, “මක්බලිගොසාල නම් බුදුන් මෙයට වැඩිය හොත්, මේ උපද්‍රව සන්හිඳේ”යි කිහ. එසේ කියන්නවුන් වළකා සමහර කෙනෙක් හැල්බත් පතා හකුරු වපුරන්නා සේ, “නිගන්ඨනාකපුත්‍ර නම් සඵඥකෙනෙක් ඇත. උන් මේට ගෙණාව හොත් මේ උපද්‍රව සන්හිඳේ”යි කිහ. ඔවුහුදු වළකා සමහර කෙනෙක් ගිතෙල් පිණිස ඔටු³ කිරි අලළන්නා සේ, “සඤ්ජයබෙල්ලට්ඨිපුත්‍ර නම් සඵඥකෙනෙක් ඇත. ඒ බුදුන් මේට ගෙණාවොත්, මේ උපද්‍රව සන්හිඳේ”යි කිහ. ඔවුහුදු වළකා “වියතුන්” හඳුනන සමහර කෙනෙක් මල් ගන්නා පිණිස අහසට පැන් දමාලුවා සේ “සුරණකාශාප නම් එක් සඵඥකෙනෙක් ඇත. උන් මේට ගෙණාව හොත්, මේ උපද්‍රව සන්හිඳේ”යි කිහ.

මෙසේ අඥනයන් කැටි වෑ තමන් තමන් ගේ මත කියකියා නිමවූ කල්හි, එවැනි හයක් සන්හුන මනා කල්හි, කෙළලක්ෂයක් සක්වලැ ආඥ පවත්නා වූ එකිළිකී ගාථායෙන් යුක්ත වූ, අද දක්වා නම සිහි කළ සියලු සත්ත්වයන්ගේ සියලු හය සන්හිඳුවන්නා වූ රත්නසුත්‍රයක් වැනි ධර්මරත්නයක් ලොවූ පහළ වූව මනා කල්හි, පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි සියලු සත්ත්වයන්ට සියලු උපද්‍රව දුරු කරණ ධම් නැමැති ඖෂධමහාවෘක්ෂයක් ලොවූ මුල් බට මනා කල්හි, ශක්‍රමුඛ්මාදී දෙවතාවන්ගේ පා බිම්හි දු පහළ මනා කල්හි, සුවාසුදහසක් ප්‍රාණීන්

1. හැර. 2. හිඳින. 3. වටු.

එක හෙලා අමාමහ නිවන් දුට මනා කල්හි, එතන්හි හුන් පිරිසින් සමහර කෙනෙක් නැහි සිටැ “මහරජ, මොවුන් හැම දන්වුයේ ‘අපට මෙසේ වූ තුන් උපද්‍රවය මද යැ’යි කියා, නැවැත් මේ කී සඳෙනා විසින් මේ මත්තෙහි උපද්‍රව ගණනක් වඩනා පිණිස යැ. ඉදින් ඉදුරා මැ මේ උපද්‍රවයන් සන්හිඳුවනු කැමැත හොත්, අප කියන්නකුදු ඇසුව මැනැවැ”යි ගිම් නිවා බස්නා ආකාශගඬිගාප්‍රවාහයක් සේ, සියලු සත්ත්වයන්ගේ සන්තාප නිවන්තා වූ සදධම් නැමැති ගඬිගා ප්‍රවාහයට උඩුගං¹ වැ සිටියා වූ එක් වියතාන කෙනෙක් ඇත. මේ උපද්‍රවය සන්හිඳුවනු පිණිස ගෙන්වුව මැනැවැ” කීහ.

නැවැත් කියන්නෝ, “මහරජ, මේ කී සඳෙනා බුදුබවට උසුළු ගන්වන්නා වූ නිවවුන් බව මුත්, තුමු බුදු නො වෙති. අප දන්වන ස්වාමීදරුවානෝ වූ කලී වොටුන්තෙහි නිමාම් වැ සිටියා වූ අග්‍ර මාණික්‍යයක් සේ ශාක්‍යකුලයට මුදුන්පත් වැ සිටියාහ. තමන් පිළිසිඳගත් මහලෙහි සියලු ප්‍රේතලොකය ආලකමඤ නම් දිව්‍යරාජධානිය සේ, සාපිපාසාදුක් නැති කොට ස්වස්ථ කළහ. දුකින් අතුරු නැත්තා වූ අටමහනරකය විත්තසුබය පුරා ලූ අටමහානිධානයක් සේ, සුවයෙන් නිරන්තර කළහ. නරකයෙහි සත්ත්වයන් මුවෙහි ලාලූ යවට අමාවට කළහ. සොර වූ අසිපත්‍ර වනය නඤන වනය කළහ. සොළොසඟුල් කටු ඇති හිඹුල්ලැක් නරක සත්ත්වයන්ට කප්පුක් කළහ. කපක් මුළුල්ලෙහි තැවී ගියා වූ ලොහොදියෙන් පිරුණු චෙතරණී ගඬිගාව පස්වණක් පියුමෙන් ගැවැසී ගත්තා වූ ආකාශගඬිගා කළහ. ලොහොදියෙන් පිරුණු ලොහොකුඹුනරකය අභිමතාථී සාධන්නා වූ හදකුම්භ කළහ. නවයොදුන් බොල යකබල පළා ගෙණැ, පිටතැ සියක් යොදුන් තන්හි පවත්නා වූ සුවාසුදහසක් යොදුන් තන්හි පවත්නා වූ, සුවාසුදහසක් යොදුන් ගැඹුරු මහාසමුද්‍රජලය එක පැහැරැ තමා කරා නමා ලුව හොත්, දුරැ දී මැ පිනිබිඳක් සේ වියලවාපියන්නට සමථී වූ, මහගින්නෙහි ආදිකල්පයෙහි පටන් තැවීපියා තුබූ යකබල සියක් දවස් දියෙහි ලා නහා ගත්තා වූ යපල්ලක් සේ සිහිල් කළහ. අච්චිමහානරකයෙහි දණ පමණ වතුරු යන පරිද්දෙන් සත්ත්වයන් සනහා වැසි වැස්වූහ. සියක් යොදුන්හි සිටැ කර දික් කළවුන් අතුණුබහන් පිටන් වැ යන පරිද්දෙන් ඉතා පිළිකල් වූ දුර්ගඬු ඇති අශුචිමහානරකය අඩක් පිපී මුවරදින් පිරී සිටි පරසතුමදරාමල්ගබක් සේ එක සුගඬු කළහ. තුන්ගවු පමණ සත්ත්වයාගේ සම් හා මස් හා නහර හා ඇට හා විද ඇටම්ඳුලු කන්නා

1. උඩුගං. ඉඩුගං.

වූ ගිවිසුම්වලින් සහයෙන් හසඳාගත වූ නාද කුරවිකෙවිල්ලන්ගේ හඬ සේ මිහිරි කළහ. යකබලින් පිටතැ සියක්යොදුනෙහි සිටැ බැලූවන් ඇස් පිපිටැ පළා යන තරම් රළු වූ අවිච්චිභානරකයෙහි ගිනිසිළු මැදට වන්නා වූ සත්වයන් රක්තොත්පලගර්භයට වත් මත්බෙරුන් සේ සැතහුණ. සත්වයන් සුණු කරණ පිණිස සංඝාතමහානරකයෙහි නැංගා වූ, නැහි මුදුන්හි හෙන්නා වූ ලෝදියධාරා ඇති මහාපච්චික, හිසින් හෙන්නා වූ ගඟුල්හැලි ඇති ක්‍රීඩාපච්චික සේ සිත්කලු කළහ. කපක් මුළුල්ලෙහි ආලෝකයෙක්හි රස නො දන්නා වූ ලෝඤ්චිමහනරකයෙහි අකුරුකාරවිජයයට දසදහසක් සක්වළු හිරසද එකවිටැ වැදැ ගියා සේ, එහි එක විටැ මැ මහාආලෝක පැවැත්වූහ. එ මැ ලෝකාන්තරනරකයෙහි වක්‍රවාටපච්චික පාර්ශ්වයෙන් ගිලිහි ලෝකසඤ්චාරකලදකයෙහි හී, පෙණකලු සේ, විරි යන සත්වයන් සත්රුවන්අතලෙහි සිටැ නැඟුණකරණියට පැනැ සැතැහෙන කුසීපුරයෙහි දෙවියන් සේ කළහ. තවදෙරින් වැදු සියලු ශරීරය පුටපාකයක් සේ තවන හළුවෙන් ගැවසී ගත්තා වූ කුක්කුලනරකයෙහි පැසෙන සතුන් ආකාශගඩ්ගාවෙහි ජලකණිකා ඇඟ ගස්වගස්වා, වෙරලැ වැලිතෙලෙහි හෙවා නිදන්නා වූ රාජහංසයන් සේ මිහිරි නිදි නිදවූහ. නයින් හා ගුරුළුන් යහළුකම් ගැන්වූහ. බලලුන් හා මීයන් එකකෙළි මඩුල්ලෙහි කෙලිරස දැන්වූහ. ඇතුන්ගේ පොකුරගිත් ඉස්නා ජලකණිකාවෙන් සිංහයන් ඇඟ විධා දුරු කළහ. සිංහ ධෙනුන්ගේ තනයෙහි කිරි ඇත් පොව්වන් පෙවූහ. ඇතින්නන්ගේ කිරි සිංහපොතකයන් පෙවූහ. නයින්ගේ පෙණගබ් නැමැති සේසත් යට මඩුවන් සතපා හිඳිවූහ. ස්තෙහයෙන් අසුන් හා මිටුන් හා ඔවුනොවුන් ඇඟ ලෙවූවූහ. මුවන්ගේ හගින් දිවියන් ගේ කර කැස්වූහ. කවුඩන් හා බකමුණන් හා බොහෝ කලෙකින් ප්‍රෙමයෙන් ඔවුනොවුන් මුහුණ බැලූවූහ. සියලු සතුන්ගේ ශරීරයෙහි ඇති වූ අසාධ්‍ය වූ ව්‍යාධීන්ට තමන් උපන්මඟුලින් මැ පිළියම් කළහ. තමන් සියලු සංසාරයෙහි වක් හරණට පුච්චිමිත්ත පානා සේ, කුදුන්ගේ වක්‍ර වූ ශරීරයෙහි හැදු මරා ඉදි කළහ. සියලු සත්වලෝකයාට දිවිඇස් දෙනබවට පුච්චිමිත්ත පානා සේ, ජාත්‍යාඤ්චයන්ට ඇස් දුන්හැ. එසේ මැ සියලු සත්වයන්ට දිවිකන් දෙන්නට පුච්චිමිත්ත පානා සේ, බිහිරන්ට කන් දුන්හැ. සියලු සත්වයන්ට සතරසෘදධිපාද දෙන්නට පුච්චිමිත්ත පානා සේ, පිළන්ට පා දුන්හ ධම්මයට ගොළු වූ සියලු සත්වයන් ලවා සුවාසු දහසක් ධම්මසකඤ්ච හදුරුවන්ට පුච්චිමිත්ත පානා සේ, ගොළුවන්ට බස් දුන්හ. එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර තමන් පිළිසිඳු ගත් කිඹුල්වක්ෂුරය දිශාවට වැලුම් ගන්වාසූහ. සත්කුලපච්චිකයන් ලවා සේරහා²

1. වැදු. 2. සේලහා & සේතහා.

කෙළවාසුන, වෙසතුරු අත්බවිහි සත්ඉඩක් හඩා විඩා වැ ගියා සේ මියෙන් නො බැණූ හොත්තා වූ මහපොළොව, මතතැක්හු මැඩැ ලු හුණපදුරක් සේ, දියපොළොවෙහි පටන් ගෙණූ එක පැහැරැ ගුගුරුවාසුන. එක පැහැරැ ලුණුකර වූ මහාසාගරජලය ශකීරා බහා ලා කකාරා ගත් කිරි ඇතිලියක් සේ මිහිරි කළහ. පස්වණක් පියුම් පිපුනා වූ පච්ඡිත හිත්ති හා සදත්දහතළා හා වාද කැරැවූහ. මල්හි රස නො දන්නා වූ දිඹුලෙහි පිපිමල් පරසතුමෙරාමල් හා එක් කොට දෙවියන් මුදුනෙහි පැලෙවූහ. වැසි නැති වැ මැ පොළොව බිඳ ගෙණූ වැගිඬු නැගෙන නාඹතල්කඳ සා ජලධාරාවෙන් සියලු ලොවට ශාන්තිජලය දුන්න. බඹලොව හා දෙවිලොව හා මිනිස්ලොව හා යන තුන්තන්හි මැ සම්පත්තියෙන් වෙනසක් නො කළහ. තමන් ගබ් ගත් මහලෙහි මැ සියලු සත්ත්වයන් නිවන්සුවයට ගබ් ගැන්වූහ. දසදහසක් සක්වලැ සදමඩුලු හා හිරමඩුලු හා තමන්ගේ මහලට නැඟ සේසත් සේ කිඹුල්වක් පුරයෙහි තමන් ගෙදෙරැ ආකාශයෙහි රැඳවූහ. තමන් මතු වස් වන්නා වූ ධර්මාමාතවමිච්චට පුච්චිමිත්ත පානා සේ, මුළු සක්වලැ පොකුරුවැසි වැස්වූහ. ගුණෙන් සිස් වූ සසර තමන්ගේ කරුණාවෙන් පිහිට ලබන්නා සේ, නිරාලම්බ වූ ආකාශයෙහි මල්වියන් බැඳවූහ. කසුබුසම්මාසම්බුදුන්-වහන්සේ පිරිනිවිතැන් පටන් ගෙණූ, නො පිඹූ තුබූ විජයෝත්තරශබ්බය ශක්‍රයා ලවා තමන්ගේ ගෙදෙරැ පිඹූවූහ. හෙලකුඩ ගත් මහබඹු තමන්ගේ රාජාචිගණයෙහි ඔකඳකෙළි කෙළැවූහ. දෙවියකු වැඳගෙණූ හොත, ඕහට තුන්කෙළසැරලකෂයක් හවුරුද්දට ආයු දී ලකි. මිනිසකු වැඳ ගෙණූ හොත, එක්සිය විසිහවුරුද්දට ආයු දී ලකි. මුහුණ බලා සතුටු වූ හුන් බකමුහුණන්ගේ ප්‍රසාදයට පසේබුදුතන් අග කෙරෙහි. තමන්ගේ සවිචන් ලවා අච්චිමහානරකයෙහි ගිනි නිවා වැසි වස්වා වතුර හෙළවකි. දීපඛකරපාදමුලයෙහි අත්පත් නිවන් හැරැ අපට ශාන්ති පිණිස සංසාරරාක්ෂසයා කට හුනහ. දැන් බෝමැඩැ වැඩැ හිඳ සවාසන සච්ඡිකලෙයන් නසා බුදු වැ නිරුපධිශෙෂනිචාණධාතුයෙන් පිරිනිවන් නො පෑ, දෙතිස්කුණප කොටසින් යුක්ත වූ පඤ්චස්කන්ධහාරය දෙතිස්මහාපුරුෂලකෂණයෙන් සාධා, පිළිකුල් පැටි කොට ගෙණූ, එබර උසුලා, ගම්නියම්ගම්රාජධානියෙහි ඇවිද සත්ත්වයන්ට වැඩ කරන්නාහ. තමන් වසන විහාරය දිශාවට නැඟ පය නැවැතූ සතර අපාය දිශාවට නැඟී යා නො දෙන්නාහ. තමන් දිශාවට නැඟ අත නැවැතූ අනුන් දිශාවට නැඟීයැ නො දෙන්නාහ. තමන්ගේ විහාරයෙහි තණගැටක් නෙළාපියන්නට දික් කළ අත නැවැතූ අනුන් දිශාවට සිහන පිණිස දික් කට නො දෙන්නාහ. තමන්ගේ ශ්‍රීපාදයට නැමු හිස නැවැතූ

අනිකක්හුගේ පාදමුලයට නැමීයැ නො දෙන්නාහ. තමන් දිශාවට නැමූ සිත නිවන්රස පුරා දෙන්නාහ. තමන් බලා සතුටුකළුර් ගත් ඇසට දුකින් වන කළලක් වැද්ද නො දෙන්නාහ. තමන්ගේ ගුණයට සාධුකාර ගත්තවුන්ගේ කුඩට කිසි ශෝක විලාපයක් වැද්ද නො දෙන්නාහැ. තමන්ගේ බස් ඇසූ කණට ‘අනුව, බලුව, ගණුව, මරව’ යනාදි බස් වැද්ද නො දෙන්නට කුමු මැ එහි රකවල් ගන්නාහ. තමන්ගේ ගුණ සිහි කිරීමෙන් ලොමුදහ ගත් ශරීරය සසර පමණින් හයින් ලොමුදහ ගත නො දෙන්නාහ. මරහට වඩා බලවත්හ. සසරට වඩා මහත්හ. පසේබුදුනු දු නොවියත් කළ වියත්හ. මේ ආදී වූ අනන්ත ගුණයෙන් සම්පුණ් වූ ශාක්‍යසිංහ වූ දශබලධාරී වූ අනාවරණ ඥාන ඇති, වතුචේශාරදාච්ඤාරද වූ, අච්චියෙහි පටන් ගෙණූ හවාග්‍රය දක්වා, හවාග්‍රයෙහි පටන් ගෙණූ අච්චිය දක්වා, සියලු ලෝ වැස්සන් ගත්තා වූ “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ් ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සඨා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකඨා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමනිකල්‍යාණං පරියොසාන කල්‍යාණං සාඨං සච්ඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං හොති” යන කීර්ති සොභායෙන් දශදිග්භාගය එකකොලාහල කැරැවූහ. කරුණායෙන් ලොකොත්තර වූ ප්‍රඥයෙන් අසාධාරණ වූ මෛත්‍රියට කුලදෙවතා වූ ස්වාමිදරුවාන කෙනෙක් ලොකයෙහි ඉපැද වදළසේක. ඒ ස්වාමිදරුවානන්ගේ ශ්‍රීපාදය මෙනුවරට දික් කළ හොත් ඒ ශ්‍රීපාදය පිළිගන්නට නැගෙන්නා වූ ආශ්වයථිපද්මයෙහි සුගතධයෙන් මැ මේ කුණපගතධ තාක් පැටි වැ යන්නේ යැ. ඒ ස්වාමිදරුවානන්ගේ හිසට කුඩ ගෙණූ ආ මහාබ්‍රහ්මයෝ ය, සක් පිඹූ ගෙණූ ආ ශක්‍රයෝ යැ යන මහෙශාඛ්‍යදෙවතාවන්ගේ සන්තිපාතයෙන් මේ මනුෂ්‍යමාංසහක්‍ෂණය කරන්නා වූ හීන වූ භූතපිශාවකයෝ කුමු මැ තමන්ට පුලය වන්නාහැ. උන් පිරිවරා ආ වැසිවලාදෙවියෝ මැ ශතපටලසහස්‍රපටලයෙන් මහවැසි වස්වා මේ මුළු නුවර සෝධා, ශුද්ධකරන්නාහු යැ. එසේ හෙයින් ඒ ධම්මවුච්චි ස්වාමීන්වහන්සේ මැ අපගේ දුක් නිවන පිණිස මේට වඩා එන්නා කැමැත්තමිහ”යි දන්වූහ.

එසේ කියන්නවුන්ගේ බස් හැමදෙන මැ ‘යහපතැ”යි ගිවිසූ “දන් ඒ ස්වාමිදරුවානන්වහන්සේ කොයි වැඩු වසන සේක් ද”යි විචාළහ.

එසමයෙහි සමාජසම්බුද්ධයන්වහන්සේ වස් එළඹෙන කාලය ආසන්න වූ හෙයින් තමන්වහන්සේගේ ප්‍රථමදේශනයෙහි මැ ධර්මදෙශනා අසා එක්ලක්ෂදශකසක් බ්‍රාහ්මණගෘහපතීන් හා සමඟ අමාමහනිවන් දුටු බිම්බිසාරරජ්ජරුවන්ට ප්‍රතිඥ දී රජගහානුවර නිසා වෙළචනමහා විහාරයෙහි වැඩවසනසේක. එපවත් ඇසූ විශාලාමහනුවර වසන්නා වූ ලිච්චවිරජදරුවෝ බිම්බසරරජ්ජරුවන් හා සමඟ බණ අසා සෝවාන් වූ මහාලී නම් ලිච්චවිකේතකුන් හා පුරෝහිතයන්ගේ පුතනුවන් හා කැඳවා “තෙපි බොහෝ පඩුරු සරහා ගෙණෑ, රජගහානුවරට ගොස්, පඩුරු පෑ දීලා, අපගේ රාජ්‍යයට වූ තුන්උපද්‍රවයන් කියාලා, සර්වඥයන් වහන්සේ වැඩියැ හොත් මුත්, ඒ නො සන්සිඳෙන බව කියා, රජ්ජරුවන් ගිවිස්වා ගෙණෑ, සඵඥයන්වහන්සේ වඩා එව”යි යැවූහ. ඔහු ඒ පඩුරු ගෙණෑ ක්‍රමයෙන් ගොස්, රජගහා නුවරට වැද, රජ්ජරුවන් දකැ, ගෙණෑ ගිය පඩුරු දී, එපවත් දන්වා ‘සඵඥයන්වහන්සේ අපගේ නුවරට වඩනා පිණිස ආරාධනා කළ මැනවැ’යි දන්වූහ.

පෙඳ මේ සඵඥයන්වහන්සේ බොධිසත්වභූමියෙහි සිටි කලැ පොවා ජම්බුද්වීපයෙහි එක්සියක් රජදරුවෝ ඔවුන්ගේ ධර්මදෙශනාවෙහි පෙලෙඹි, සුර්ණක නම් යක්ෂසෙනාධිපතිහු ඔවුන් හැරගෙණෑ ගිය කල්හි, ඔවුන්ගේ විරහය ක්ෂමා කොට ගත නො හී “සත් දවසක් ඇතුළතැ අපගේ පණ්ඩිතයන් නුදුටුමෝ නම්, ගිනි වැද මියම්හ”යි සැරසුනහ. බොධිසත්වභූමියෙහි විධුරපණ්ඩිත වැ සිටියා වූ ස්වාමීදරුවානන්ගේ ධර්මයෙහි රස දත් පෘඨන්ජන රජදරුවන් පවා ඔවුන්ගේ විරහය ක්ෂමා කොට ගත නො හී “ගිනි වදුම්හ”යි කියන කලැ දත් සවාසන සකල ක්ලෙශයන් නසා බුදු වූ ස්වාමීදරුවානන්ගේ ධර්මදෙශනා අසා, අමාමහනිවන්හි රස දක්නා වූ මේ රජ්ජරුවෝ තමන්ගේ නුවරින් සඵඥයන් වහන්සේ වඩා යන්නට අනුදනිති යනු කවර නම් බසෙක් ද? එසේ හෙයින් ‘තොපට නුගුණෙකැ’යි! කියා තුමු එබස් නො අනුදන්හ.

ඉක්බිති එබස් ඇසූ මහාලීලිච්චවිරජ්ජරුවෝ බිම්බසර රජ්ජරුවන් උපෙක්ෂක වූ බව දනැ “මේ රජ්ජරුවන් නො අනුදත් හෙයින් කිම් ද? පරදුඃබයෙහි කම්පා ඇත්තෝ සඵඥයන්වහන්සේ මුත් නැත්තෝ වේ ද?”යි සිතා, වැඩැ හුන්නා වූ වෙළචන විහාරයට ගොස්, ශ්‍රීපාදය වැද සිටි කල්හි, සඵඥයන්වහන්සේ ආගන්තුකයන්ට සුදුසු මධුරකථා කොට වදරා, “ආ කම් කිම් ද?”යි විචාරා වදළ කල්හි, “ස්වාමීනි, විශාලාමහානුවැ දුර්භික්ෂභය යැ, යක්ෂභය යැ, රොගභය යැ යි

1. අගුණෙකැයි.

තුන්හයෙක් ඇති වි යැ. ඒ හයින් පීඩිත වූ විශාලාමහනුවද. ලිච්ඡවී රජදරුවන් ප්‍රධාන කොට ඇත්තා වූ සියලු පමීද “මේ උපද්‍රව කෙසේ සන්තිඳුවමෝ ද?”යි මන්ත්‍රණය කොට, නොඑක් පරිද්දෙන් ප්‍රතිකාර කොට, නොසන්සිඳෙන හෙයින්, මෙ කී තුන් හයට ස්වාමීන් ඇතුළු වූ තුණුරුවන් සරණ කොට දුටිහැ. එහෙයින් පරාක්‍රමීය පිණිස සන්තද්ධ වූ ස්වාමීදරුවානන් කරුණයෙන් වැඩු වදරන් කලැ”යි දන්වූහ.

ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ ඔවුන්ගේ බස් අසා “මා ඔබ ගිය කල්හි කෙසේ වූ අඵසිද්ධියෙක් වේ දෝ හෝ”යි පරික්‍ෂා කොට වදරණසේක් “මා විශාලාමහනුවරට ගොස්, රත්නසූත්‍රය දෙසූ කල්හි, ඒ රත්නසූත්‍රයෙහි එකිඑකී ගාථාවෙන් වන්නා වූ ආරක්‍ෂාව කෙළලක්‍ෂයක් සක්වළැ පැතිරී සිටිනේ යැ. ඒ සූත්‍රය දෙශනා කොට අන්තයෙහි සුවාසුදහසක් ප්‍රාණීන්ට අමෘතමහානිඵාණය සිද්ධවන්නේ යැ. ඒ තුන් හය සන්සිඳෙන්නේ යැ”යි දකැ වදරා, ඔවුන් ආරාධනා කළ ගමන අනුදනැ වදළසේක. එක් සන්තියකුටත් වන ඉෂ්ට තකා, දික් කළ අතක් වක් නො කරණ තුරු ගොස් බඹලොවැ පැණී යන්නා වූ මහාපුරුෂයානන් වහන්සේ දන් මෙතෙක් සන්තියන්ට වන ඉෂ්ට තකා ඒට වැඩම අනුදනිති යනු කවර ආශ්වයඵියෙක් ද? ඉක්බිති බිම්සර රජපුරුවෝ සඵඤයන්වහන්සේ ආරාධනාව ඉවසා වදළ බව අසා, සඵඤයන් වහන්සේ කරා ගොස්, “ස්වාමීනි, විශාලාවට වැඩම අනුදනැ වදළේ ඇද් ද?”යි විචාරා “එසේ යැ, මහරජ”යි වදළ කල්හි, “ස්වාමීනි, එසේ වුව හොක්, මා වඩනා මහ සරහා ලන තුරු හැමිමී වදළ යහපතැ”යි දන්වා, රජගහා නුවර හා ගඩගොව හා දෙමැද පස්යොදනක් පමණ මහ එක පැහැර සම කරවා, යොදනෙහි යොදනෙහි විහාර කරවා “ස්වාමීනි, ඉතිබිබ වඩනා කලැ”යි දන්වූහැ.

ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ ස්වාඵියෙහි කළ නිරපෙක්‍ෂතායෙන්, පරාක්‍රමීයෙහි කළ අභිලාෂයෙන්, පරදුඛයෙහි කළ අනුකම්පාවෙන්, පුරුදු වැ ආ ධාරම්කත්වයෙන්, ‘මෙතැන්හි සතරපස සුව සේ ලැබේ’යි සිතා එක් තැනෙක්හි නො කළ ආශාවෙන්, හුදු සන්තියන්ට මැ වැඩු පිණිස මැ පවත්නා වූ කාය වාචි මනා ප්‍රයොගයෙන් ‘විශාලාමහනුවද දුඛිත වූ සන්තියන්ගේ සතුටු මුහුණක් බලාපුට්’ යන මනදෙලින් පන්සියක් හික්‍ෂන් වහන්සේ පිරිවරා මහට පිළිපත්සේක.

ඉක්බිති රජපුරුවෝ ඒ ඒ විහාර අතුරෙහි සර්වඤයන් වහන්සේ වඩනා පස්යොදනක් පමණ මහෙහි පය ඔබාලූ කල දණ දක්වා එරි යන පමණින් පස්වණක් පියුමෙන් හෙබියා වූ නොයෙක් ජාතියෙහි

සුවදමල් ඉස්වා ධවළ, පතාකා, කෙහෙල්, තොරණ යැ, පුණීකලස යැ යනාදීන් මහ සඳ, බුදුන්වහන්සේට සේසත් මත්තෙහි සේසත් බැගින් දෙසේසත්ක ධරා, එකිඑකී හිඤ්ඤත්වහන්සේට එකිඑකී ශ්වෙතච්ඡත්‍ර බැගින් ලවා, ගද දුම් මල් පහන් ආදීන් පූජා කරන්නාහු, දවසින් දවස එකිඑකී විභාරයෙහි වස්වා, පන්සියක් පරිවාරයෙන් යුක්ත වූ ස්වාමීන්ට දවස් පතා මහදන් දී, පස් දවසෙකින් ගංතෙරට වඩා ගොස් එතැනහි සිටූ වඩනට සුදුසු වැ හොරුහඟුළු ඉදි කරන්නාහු, පූජාසත්කාර ගෙණූ අවුත් තමන්ගේ නුවරට ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේ වඩා ගොස්, අභිමතාථීය සැටුව මැනවැයි හසුන් දුන්හ.

ඒ අසා විශාලාමහානුවඳ ඇත්තෝ “අපගේ උපද්‍රව දුරු කරන්නට වඩනා ස්වාමීදරුවාණන්ට කරණ පූජා අපට මැ අවශ්‍ය බව මුත්, තමන්ට කවර අවශ්‍යයෙක් ද? අප වුත් දුක් වූ නියාවට ද, එයට සුදුසු වූ වහලක් කවරද ලබමෝ ඥේ හො!යි අප ගත් සිහිවිලි වූ නියාවට ද, ‘සඵඥයන්වහන්සේ වැඩිසේක’ යන බස් අසා අපට වූ සතුටු නියාවට ද සුදුසු කොට, අප ශක්ති පමණින් පූජාකරමිහ”යි විශාලාමහානුවඳ හා ගඬිගාව හා දෙමැද තුන් යොදනක් පමණ බිම එක පැහැරැ සම කොට, සඵඥයන්වහන්සේට කුඩමත්තෙහි කුඩ සතරක් හා, තෙසු පරිවාර හිඤ්ඤත්වහන්සේ කෙරෙන් එකිඑකී වහන්සේ කෙනෙකුන්දැට කුඩමත්තෙහි කුඩ දෙක බැගින් මෙසේ පූජා සරහා ගෙණූ, දවසක් මුළුල්ලෙහි සයින් සිටි වස්සා දුරැ එන මවුදෙන අභිමුඛයට යුහු! වැ දිවන්නා සේ ද, මීවදයෙක්හි ඉව ඇසු බමරුන් එනනට වෙගයෙන් මවුනොවුන් පරයා දිවැගන්නා² සේ ද, සමීයෙන් සන්තප්ත වූ හස්තීන් ප්‍රසන්න වූ මධුර වූ අතිශීතල වූ ජල ඇති වනවිලට මධ්‍යාන්තසමයෙහි දිවැගන්නා² සේ ද, පිපාසිත වූ වැසිලිහිණියන් මෙසනාදය අසා මෙස කුටයට උන්මුඛ වැ දිවැ ගන්නා² සේ ද, මස්³ ගැසු තෙනට එක හෙළා දිවැගත් මහමස්කැලයක් සේ ද, පඳ්මයෙහි සුගන්ධය අසා පියුම්විලට දිවැ ගන්නා වූ රාජහංසකැලයක් සේ ද, සත් රුවන් පිරුණු බිලයෙහි දෙර හැරී ගිය ශබ්දය අසා එදිගට උන් මුඛ වැ දිවැගන්නා වූ දරිද්‍ර වූ ධනාර්ථීන් සේ ද, වුම්බකපාෂාණ මුඛයට හැසි⁴ යන්නා වූ ලොහධාතු සේ ද, වෙහෙල්ලට⁵ දිවැ ගන්නා වූ ජලප්‍රවාහයක් සේ ද, කිරිබරතනයෙන් යුක්ත වැ එන්නා වූ මවුන් අභිමුඛයට දිවන්නා වූ කුමාරයන් සේ ද, නිධාන තුබු තැනට බස්නා අරඵවක් සේ ද, මධුර වූ දිව්‍යරූපාදි-

1. නිසරු. 2. ගන්නා. 3. මත්මස්.
4. ගැවැසි. 5. බැහිල්ලට & පිහිල්ලට.

ආලම්බනයට දිවන්නා වූ චක්‍ෂුරාදිඉන්ද්‍රියයන් සේ ද, සගෞරව වැ සස්තෙහ වැ සාහිලාමී වැ දිවෙමින්, බුදුන් වැඩිබව කියන්නට නික්මුනාක් මෙන් ගහ පැනූ ගෙණූ මෙතෙරෙහි පැණිගියා වූ සවණක් සන බුදුරජ දක්මින් මැ, දුටුදුටුකන්හි මැ වැඳ පෙරළෙමින්, සොම්නස්හි ගැලෙමින්, ‘අපගේ මනෝරථය පිරිණැ’යි යන හමියෙන්! තුන් යොදනක් පමණ තැන් තුන්පියවරෙකින් නික්මෙන්නා සේ යුහු වැ අවුත් තමන්ගේ සීමායෙහි ගංගානීරයෙහි රැස් වැ එතෙර වැඩූ හුන් ස්වාමීදරුවාණන් දිශාවට වැඳ ගෙණූ හොත්හැ.

ඉක්බිති බිම්සරජ්ජුරුවෝ හොරු දෙකක් එක් කොට බැඳූ, එහි මණ්ඩපයක් කරවා විචිත්‍ර වූ කුසුමයෙන් ඒ මඩුව සද, සන්රුවන්මය වූ බුද්ධාසනයක් පැණූවුහ. ඉක්බිති සඵඤයන් වහන්සේ තමාගේ රශ්මීන් රැදීගිය සුගන්ධරපච්ඡාමස්තකයට පැනූ නැහී තරුණ සුයඹිමණ්ඩලය සේ දිලියෙමින් පැණූ ආසනයෙහි වැඩූ හුන්සේක. හික්‍ෂන්වහන්සේ ද නැවට නැහී සඵඤයන්වහන්සේ පිරිවරා වැඩූ හුන්සේක. ඉක්බිති බිම්බිසාර රජ ජුරුවෝ ද කරවටක් පමණ දියට බැසූ, දෙහොත් මුදුනෙහි තබා ගෙණූ “ස්වාමීනි, යම් තාක් වැඩූ වදරණ සේක් ද, ඒ තාක් මෙහි මැ වෙසෙමි”යි දන්වා නැව යවා, කුමු නැවැත්තාහ. ඉක්බිති සඵඤයන්වහන්සේ ද යොදනක් පමණ තැන් ගංගාවෙන් වැඩූ විශාලාමහනුවරවාසීන්ගේ හිමට පැමිණිසේකැ. ඉක්බිති විශාලා මහනුවර ලිච්චවීරජදරුවෝ ද “අපගේ දුක් නැති කරණ පිණිස කරුණායෙන් වැඩියා වූ ස්වාමීදරුවන්ට පෙරගමන් කරමිහ”යි කරවටක් පමණ දියට ගොස්, නැව ගොඩට ඇඳ සඵඤයන්වහන්සේ ගොඩට බහා ගත්හැ.

ස්වාමීදරුවන් නැවින් බැසූ ශ්‍රීපාදය ගොඩ ස්පඨී කළ විට මැ, “තමන්වහන්සේගේ සිහින් රාග නැමැති කුණපයක් වත් ද්වෙෂ නැමැති කුණපයක් වත් මොහ නැමැති කුණපයක් වත් නො ගෙණූ වැඩියා වූ ස්වාමීදරුවන්ගේ එබඳු වූ අටකුරාසියක් මංගල ලක්‍ෂණයෙන් යුක්ත වූ, කුමාරකාලයෙහි පොවා ‘වදවන්නට යැ’යි ගෙණ ගිය කාලදෙඩලයන්ගේ මුදුනෙහි සැතැපී ගියා වූ, ඒ ආශ්වයඹී දුටුවා වූ ශුද්ධොදන රජ ජුරුවන්ගේ මුදුනට මුදුන්මල් වූ, ස්වාමීදරුවන්ගේ ගුණයෙහි ප්‍රසන්න වූ කොසලයන් තමන්ගේ මුහුණ තබා සනහා නො විධා වූ, කිපී දිවූ ගෙණූ ආවා වූ අංගුලිමාලයන් අන්තයෙහි ස්වාමීදරුවන්ගේ ධම්ය අසා වැඳ ගෙණූ හොත් කල්හි ඔහුගේ සිතූ පහළ වන්නා වූ ලොකොත්තර ධම් නැමැති චන්ද්‍රොදයයට උදයසක්‍රාන්තයක් බඳු වූ

1. අදහසින්.

රත්පැහැයෙන් උප්පවලිත වූ, මරන්නට මෙහෙයු තනහි වැද ගෙණු හොත්තා වූ ධනපාලයාගේ මුදුන්හි සිඤ්ඤ රළුවා ඉතිරි කළ සිඤ්ඤමලා දෙකක් බඳු වූ, රාත්‍රියක් මුළුල්ලෙහි උපක්‍රම කොට කිසි උපද්‍රවයක් කොට ගත නො හී අන්තයෙහි වැද ගෙණු හොත්තා වූ ආලෝක නැමැති රාජහංසයා විසින් සුඛිතා ලද රක්තපද්මයක් බඳු වූ, කිහිරතුරාදහි ගිනිවළ පළා ගෙණු නැති පියුමෙන් පිළිගන්නා ලද්ද වූ, මෙරට දික් කළ හොත් එක්ලක්ෂ අටසැටදහසක් යොදුන් පමණ මහමෙර තමහට නැමී අවුත් පිළිගන්නා වූ, සියක් තල් පමණ ප්‍රපාතයකට දික් කළ හොත් ඒ කඹුරුසමක් සේ පිරි බෙරඇසක් සේ සම වැ පිළිගන්නා වූ, අනවරතයෙන් වදනා වූ ශක්‍රයාගේ පරසතුමෙරාමල්දම්හි රෙහෙණුයෙන් නිරන්තරයෙහි රැඳී තිබෙන්නා වූ, බ්‍රහ්මයාගේ මුදුනෙහි පිහිටා එයට ‘උත්තමාංගය’ යන නම සාර්ථක කළා වූ, සාරාසංඛ්‍යකප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි ‘අසත්පුරුෂයන් කරා යෙමි’යි දික් නො කළා වූ, සත්පුරුෂයන් කරා එළඹූ නො විඩා වූ, මුළුලොවට මුදුන්මල් වූ, ඒ ශ්‍රීපාදය පහරණ බිමැ කුණපයක් තිබෙන බව සුදුසු නො වන්නේ වේ ද?”යි කියා ගර්ජනා කරන්නාක්සු මෙන් ගම්හීර වූ නාද පවත්වන්නා වූ, සවීඥයන් වහන්සේ වඩුත් මැ විශාලාමහනුවර තුන් උපද්‍රව විදිනට දෙවතාවන් ගත් දුනු බඳු වූ ඉන්ද්‍රවාපයෙන් ගැවැසී ගන්නා වූ, විශාලාවාසීන්ගේ සිත්හි ශෝකය කඩ කඩ කොට කපා හරණට වැසිවලාදෙවියන් ගන්නා වූ කඩු බඳු වූ අනන්ත වූ විජ්ජුල්ලතායෙන් හොබනා වූ, ගොඩෙහි ශ්‍රීපාදය තුබූ විටු මැ සවීඥයන්ට වැසිවලාදෙවියන් දමූ කුසුමාඤ්ජලියක් සේ ආකාශමණ්ඩලයෙහි විසිර ගිය කොක් පෙළින් යුක්ත වූ, මහාමෙඝයෙක් නහා, තෙමෙනු කැමැත්තන් තෙමා, නො තෙමෙනු කැමැත්තන් නො තෙමා වැසූ, දණක් පමණ උඩුකළවයක් පමණ හිනිමසක් පමණ වතුරු හෙළා සියලු රාජධානියෙහි කුණප තාක් සෝධා ගඬිගායෙහි ලා පී යැ.

ඉක්බිති සියලු විශාලාපුරයෙහි භූමිභාගය පරිඉද්ධ වියැ. ඉක්බිති ලිච්චවී රජදරුවෝ මෙ මැ සලකුණෙන් තමන්ගේ මනොරථය සිද්ධ වන බව දැනූ. තියත කොට උපන් සොම්නසින් ස්වාමීන් වඩා යන්නාහු, යොදනෙහි යොදනෙහි මහාපුජාවෙන් වාසය කරවමින් මහදන් දී, තුන් දවසෙකින් තමන්ගේ නුවරට වඩා ගියහැ. එසමයෙහි “සියලු භය සන්සිඳුවන්නා වූ රක්තසක්‍රය ලොවට පහළ කරන්නට යැ යි වඩනා වූ ස්වාමීදරුවන්ගේ බුද්ධ විලාසය බලමි”යි සැරැහී දෙදෙවිලොවැ දේවතාවන් හා සමග ශක්‍රදෙවෙනු ද අවුත් වඩනා පෙරමඟු රැස් වී යැ. ඉක්බිති මහෙශාකාදෙවතාවන් රැස්වත් රැස් වත් වන්දනාදයයට බිඳෙන්නා වූ අක්කාරය සේ යක්ෂයෝ බිඳී පලන්නට පටන් ගත්හැ.

ඉක්බිති ස්වාමීදරුවෝ සවස්වේලෙහි නුවරදෙරට පැමිණූ, මුළුලොව සනහමින් වැඩැ සිටැ, හංසජාතියෙකි මලැ බැඳී සිටියවුන්ට තමන් නො බැඳී සිටැ දිවි දී තමන්වහන්සේට වූ උපද්‍රව දුරු කළා වූ, රන්වන්කකුළු වැ ඉපැදූ තමන්වහන්සේට උපද්‍රව කළා වූ කපුටුවා හා සර්පයා හා නළින් ගෙණූ, හිය ජීවිතය පෙරළා දෙවා මිත්‍රධර්මය රක්‍ෂා කළා වූ, සුණ්හජාතකයෙහි බොහෝ විශ්වාසයක් තබා පියා උරයෙන් උරය ඝූටුනුමාත්‍රයට තමන්වහන්සේ අතින් ගම්වර පසෙකැ, මිඬියෝ සියයෙකැ, ගෙරි සක්සියයෙකැ යනාදීන් නොයෙක් උපාකාර ලද්ද වූ, තමන් වහන්සේ අස් වැ ඉපැදූ සත් රජ්ජරුකෙනෙකුන් සාධා අන්තයෙහි ප්‍රාණ පරිත්‍යාග කොට රාජ්‍යදනයෙන් උපකාර කළා වූ, මෙසේ ජාති ජාතියෙහි පුරුදු වූ ගුණ ඇති, දන් මේ අන්තජාතියේ තමන්වහන්සේට උපස්ථාන කරන්නවුන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, බහුශ්‍රැතයන් කෙරෙහි අග්‍ර වූ, තමන්වහන්සේ වදළ සුවාසුදහසක් ධර්මස්කන්ධ නැමැති භාණ්ඩාගාරය නො නසා රක්‍ෂා කොට සිටියා වූ ධර්මභාණ්ඩාගාරික වූ, තමන්වහන්සේ මරන්නට හළ ධනපාලයා අභිමුඛයෙහි ප්‍රාණය පරිත්‍යාග කොට සිටැ පොළොව පෙරළා පස්සෙහි තබාපියන තුරු පසු නො බටුවා වූ, ස්නේහයෙන් හා පක්‍ෂපාතකමින් යුක්ත වූ අනඳමහතෙරුන් වහන්සේ කැඳවා, මහානුභාව ඇති මහරජක්හු තමා පස්සෙහි සිටි මුඛ්‍යයොධයක්හු අතට තමාගේ ආයුධය දී ඔහු ලවා ශත්‍රුසේනාව බිඳවන්නා සේ, තමන්වහන්සේ නුවරින් පිටතැ වැඩැ සිටැ තමන්වහන්සේ වදළා වූ සදධර්ම නැමැති ආයුධය ඔබට! දී, එබ ලවා මැ මේ තුන් උපද්‍රවය දුරු කරවා ස්ථානොචිත වූ කටයුතු දන්නා ස්වාමීදරුවෝ තමන් වහන්සේන් නො වැඩැ, අග්‍රශ්‍රාවකයන් දෙදෙනාවහන්සේ ඇතුළු වූ සෙසු ක්‍ෂීණාප්‍රවයන්-වහන්සේවරුන්ද කෙරෙන් ද එක් කෙනෙකුනුදු නො යවා, සියලු නිත්‍යපරිවාර පන්සියක් දෙනා වහන්සේ අතුරෙන් ලද ගුණයෙන් හැමදෙනාවහන්සේට අඩු වූ, ගඳකිළිය හැමැදලා හිඳිනාවහන්සේ කෙනෙකුන් ලවා ඒ උපද්‍රවයන් සන්සිඳුවා වදළසේක” යන කීර්තිය කල්පාන්තස්ථායී කරණ පිණිස, “ආනන්දය තෝ මේ රක්‍ෂනසුත්‍රය ඉගෙනූ ගෙණූ, ලිච්ඡවී රාජකුමාරයන් හා සමග මේ විශාලාමහනුවර තුන්පවුරුවලල්ල ඇතුළෙහි ඇවිද පිරිත් බණ”යි වදළසේක.

ඒ අසා සකලලොකයට ආනන්දකර වූ ආනන්දමහාස්ථවිරයන්වහන්සේ සච්ඤයන්වහන්සේ විසින් වදළ ඒ රක්‍ෂනසුත්‍රය ඉගෙනූ-එ මැ ස්වාමීන්ගේ ශෛලමය වූ, සකරවරම්මහරජදරුවන් දුන් පාත්‍රයෙන් පැන් හැඳි ගෙණූ

නුවරදෙරකඩැ සිටි සේක්, එ මැ සඵඤයන්වහන්සේ සුමෙධනාපසකාලයෙහි කලා වූ ප්‍රණීධානයෙහි පටන් රැස් කලා වූ නොයෙක් ගුණ සම්භාරය සිහි කොට “මාගේ ස්වාමිදරුවෝ ‘සමතිස්පැරුම් නැමැති මහාසාගරය පිහිනා ගොඩ දක්මි’ යන මහාපරාක්‍රමයෙන් දීපඛිකරපාදමූලයෙහි දී පීනුවෝ සාරාසංඛ්‍යකප්ලක්‍ෂයක් මුළුල්ලෙහි නො හැරැ පීනා, අන්තයෙහි බෝමැඩැ වජ්‍රාසන නැමැති සුපවුන්ගොඩට පැනැ නැඟී සසරසුදුරෙහි තෙර පත් වැ, අසාධාරණ වූ පාරමිතාවෙහි කුළු ගත්හැ. අංගපරිත්‍යාග යැ, ජීවිතපරිත්‍යාග යැ යනාදි වූ පංචමහාපරිත්‍යාග කරන්නෝ ඒ ගන්නවුන් හැරැ ගණුන් මාගේ යැ යන ලොභය බලත්, තමන්ගේ ‘දීපුව මැනැවැ’ යන ලොභය එයට ද වඩා බලවතැ. එයට ද වඩා පංචමහාපරිත්‍යාග කළහැ. ලොකාකථිවයඹී ආදි වූ ත්‍රිවිධ අථිවයඹීවෙන් ශුන්‍ය වූ ජාතියක් බලු වැ ද වටුවැද කවුඩු වැ ද නොලත්හ. මුහුකලා වූ එලය අග අත්තෙන් බිමැ හි බිමැ සිටියවුන්ට ප්‍රයෝජන සැදුවා සේ පශ්චිමභවයෙහි කුෂිතභවනයෙන් ව්‍යුහ වැ මනුෂ්‍යලොකයෙහි ඉපිද සියලු සත්ත්වයන්ට ප්‍රයෝජනවත් වූහ. සඳ නැඟෙනකලැ සියලු ආකාශමණ්ඩලය ආලෝක කොට ගෙණැ නැඟන්නා සේ, තමන් මවුකුසින් බිහි වන කලැ සියලු දසදහසක් සක්වලැ එක පැහැරැ ආලෝක කොට ගෙණැ උපත්හ. යශෝධරාවන්වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති සතළිස්දහසක් අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් විසින් හෙබියා වූ කිඹුල්වත්පුරය වැනි පුරයක් හැරැ පියා යන්නාහු, මිනිස්වෙස් ගත් යකින්තන් විසින් ගැවැසී ගත්තා වූ යක්‍ෂපුරයක් හැරැපියා යන්නා සේ නැඟී ගියහ. සහවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි මහාවියඹී කරන්නෝ කෙළදහසක් ඇතුන් රඳවාලන්නට සුදුසු වූ ඒ සා මහත් කායබලය, තමන්ගේ එක ශරීරය මතු රඳවා ගත නො හෙන පරිද්දෙන්, සියලු කායශක්තිය ගෙවා වියඹී කළහ. බොධිමණ්ඩලයෙහි වජ්‍රපයඹීඛකයෙහි වැඩැ හිඳ, මරහු ලුහුබඳවන්නෝ මරහු දුටු ඉතිරියන් දිවන්නා සේ තමන් දුටු මරහු ලුහුබැඳවූහැ. ඉක්බිති සහපුරශ්මීන් යුක්ත වූ සුයඹීයාගේ උදය ලත් පුගන්ධරපථිතය සේ, අන්තතාපරිමාණ ගුණයෙන් විශිෂ්ට වූ සඵඤතාඤනය ලදින් මොහාක්‍ෂධාර විධිවංසනය කළහ. නවසත්තාවාසයෙහි දුක් දුරු කරන්නා වූ නවලොකොත්තර ධම්මන් සියලු ලොවට තමන් බෙද දෙන පරිද්දෙන් පළමු කොට ලදහ”යි මෙසේ සඵඤයන්වහන්සේගේ අන්තතාපරිමාණ ගුණයන් සිහි කොට, “මෙසේ වූ ගුණ ඇති මහාපුරුෂයානන් වහන්සේගේ ගුණමහිමය! එල්බැ ගෙණ යැ මා මේ පිරිත් බණන්නේ යැ”යි නුවරට වැද, තුන්පවුරුවලේල ඇතුළෙහි රාත්‍රිය මුළුල්ලෙහි පිරිත් බිණූහැ.

1. ගුණමහිමාව.

ඔවුන් පළමුවන ගාථාවෙහි “යං කිඤ්චි” යන පදය සෙල්වූ විට මැ යම්කිසි යක්කෙනෙක් නැති වූහැ. යම්කිසි දුඃඛයෙකුත් නැති වී යැ. තුන්වන ගාථායෙහි පටන් රිදීබුබුලු වැනි ඉසිනා පිරිත්පැනින් විසුරුණු ජලබිඳු රොගීන්ගේ ශරීරයෙහි හෙත්තට වනැ. සඵඤයන්වහන්සේ වැනි ලොකස්වාමිකෙනෙකුත් ශාන්ති පිණිස වදල සුත්‍රයක් වුව, ඉගෙණැ ගෙණැ පිරිවහන්නන් අනඳ මහතෙරුන්වහන්සේ වැනි වියත් කෙනෙකුත් වුව, පැන් ඉසිනා පන්සාලිස්හවුරුද්දක් ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීහස්තයෙන් පිරිමසා අහර වළඳන්නට නිසි වූ පාත්‍රයක්! වුව, ස්වාමීදරුවානන් ඒ පිරිත් බැණැ, පැන් ඉසුත් ඉසුත් මියන්නට හොත් රොගීහු, අනුන් වෙහෙසෙන්නට මළවෙස් ගෙණැ හොත්තවුන් ක්‍ෂණක්‍ෂණයෙහි සිසි නැගි සිටිනා සේ, ක්‍ෂණයෙහි නැගී සිටැ, තෙරුන්වහන්සේ පිරිවරා ගෙණැ වදිමින් “ස්වාමීනි, සියලු සත්ත්වයන්ගේ දුක් හරණ ස්වාමීදරුවෝ නුඹ වැඩිද ද? ගැත්තවුන් විදිනා දුක් ස්වාමීදරුවානන් ඇසට පැණිනි ද? යනාදි වූ මිහිරි බස් බෙණෙමින්, තමන්ගේ දුක් දුරු කළා වූ ඒ සඵඤයන්වහන්සේ සිහි කොට “නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස”යි දෙහොත් මුදුනෙහි තබා ගෙණැ වදිමින්, එ මැ විටැ මැ ඇති වූ කායබලයෙන්, එ මැ විටැ මැ ඇති වූ ශරීරපුෂ්ටියෙන්, එ මැ විටැමැ ඇති වූ මුඛගොභාවෙන්, එ මැ ශරීරයෙන් නො මියැ මැ දෙවතා වූවන් සේ පිළි හිස සිසාරමින් අපොළමින් කොක්සත් ගසමින් මහතෙරුන්වහන්සේ සිසාරා ගත්හැ.

“යං කිඤ්චි චිත්තං” යන පදයෙහි පටන් ගෙණැ ඉසැලූ දිය බිඳු ඇහැ හෙත් හෙත්, පළමු පලනා යකුත් හා කැටි වැ නො පලා සාහසික කොට සිටි යක්‍ෂයෝ වෙතරණිගඩගාවෙහි ජල බින්දු ඉසිගිය නරකයේ සත්ත්වයන් සේ වෙවුලමින් පස්පස් බලමින් පිට හඹමින් ඔවුනොවුන් ගත නො හී එක හෙළා දිවැ ගත්හ. ඔවුන්ට වාසල්දෙර නො සැහින. එවිටැ කේලුමක් සා පමණ තැනින් සැත්තැ අසුදෙනකුත් නැහී යන පමණ සියුම් අත්බවි නො මැවූහ යි නො සිතමි. එසේ වුව ද, තමන් පලන්නට මහදෙර නො සැහෙත්, පවුරු බිඳ ගෙණැ, පදනම් බිඳ ගෙණැ, හිස් ලුලු දිග පැලෑහ. සියලු හය ද ඔවුන් හා කැටි වැ ගියේ යැ. එසේ දුක් පත් වූ විශාලාමහනුවර අසුරයන් ජය ගෙණැ වැද ගිය දෙවතාවන් විසින් ගැවැසී ගත්තා වූ තච්චිසැහවනය සේ එක පැහැරැ සැදී ගියේ. එවැනි ලොකශාන්තියෙක් නො වේ නම්, ඒ ස්වාමීදරුවානෝ වැඩැහුන් කැනින් ශ්‍රීපාදය නහනදැ ද? “යං කිඤ්චි චිත්තං” යනාදි වූ එතෙක් ගාථා බැඳූ අනඳමහ තෙරුන්වහන්සේට

1. පාත්‍රයකින්.

උගන්වනදැ ද? තමන්වහන්සේ වළඳන්නා වූ පාත්‍රය උන් වහන්සේ අතට දී වදරණදැ ද? එසේ හෙයින් “ලොවැස්සන් සුවපත් කරමින”යි දුක් ගත්තවුන් මෙතෙක් ශාන්ති නො කරත් අතික් කවුරු කෙරෙද්ද?

මෙසේ උඩ අපොළන දෙවියන් විසින් හා, බිම අපොළන මිනිසුන් විසින් හා, කටු කටු සාධුකාරයෙන් හා, ආකාශයෙහි දිව්‍යභෙරියෙන් හා භූමියෙන් මනුෂ්‍යභෙරියෙන් හා, ආකාශයෙහි දිව්‍යගීතයෙන් හා භූමියෙහි මනුෂ්‍යගීතයෙන් හා ආකාශයෙහි දිව්‍යනාඝ්‍රයෙන් හා, භූමියෙහි මනුෂ්‍යනාඝ්‍රයෙන් හා, සියලු අභස්පොළෝ දෙක නිරන්තර වැ ගිය කල්හි, ජයපුරයකට වදනා මහරජක්හු සේ ස්වාමිදරුවෝ ඉන්ද්‍රබල පැනැ ගෙණූ ඇතුළට වත්හැ. ඉක්බිති ඖෂධතෙල් ඉසුලු ක්‍ෂණයෙහි නිල් වූ මුහුදු දියකද මැඩැ ගෙණූ දිවන්නා වූ මහගිනිකඳක් සේ නිල් වූ බුදුරස් මත්තෙහි දිවැ ගන්නා වූ රත්වත්පැහැ මිශ්‍ර වූ රත්පැහැ කඳෙක් සියලු නුවර පුරා ගෙණූ සක්වළ මුවවිට දක්වා දිවන්නට වනැ. පිරිත්පැනට දිවෙමින් සිට යක්හු, පස්සෙහි දිවන්නා වූ ඒ රස් දකිමින් මුහුණින් හිනී දිවෙමින් සක්වළගල පැනැගෙණූ ඇත වැගිඳ ගියහ යි සිතමි. අතරතුරෙන් දිවන්නා වූ නානා ප්‍රකාර වූ රශ්මිප් වාලායෙන් සියලු නුවර සදමින් ලිච්ඡවිරජ දරුවන් සද නිමැවූ සන්ථාගාරයෙහි මනොඥ වූ සප්තරත්තමය වූ බුද්ධාසනමස්තකයෙහි වැඩැ හුන්සේක. ස්වාමිදරුවන් ආසනයෙහි වැඩැ හිඳින්නා හා මැ ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණ-රාජකුමාරාදී නානාප්‍රකාර වූ පිරිස් බුදුන් පිරිවරා එහි මැ හුන්හ. ශක්‍රදෙවෙනුසා ද තමන්ගේ දෙදෙවිලොවැ දෙවතාවන් හැර ගෙණූ සුදුසු තැනෙක්හි හිඳගත. ඉක්බිති තෙරුන්වහන්සේ සියලුනුවර පිරිත් කොට, රොගයෙන් මිදී තමන්වහන්සේ පිරිවරා ගත් මහජනයා ගෙණූ, අවුත් “ස්වාමීනි, ස්වාමීන්වහන්සේ ඇතුළු වූ රත්නත්‍රයෙහි බලයෙන් ජීවිත ලද්ද වූ ගැන්තෝ ස්වාමීන්වහන්සේ වදිති”යි ඒ පිරිස් වදවා, තමන්වහන්සේ ද ශ්‍රීපාදය වැඳ එකත්පස් වැ වැඩැහුන් සේකැ. සච්ඤයන්වහන්සේ හුන්නා වූ පඪිද බලා ස්ථානොචිත ධම්මදෙශනාවක් පරික්‍ෂා කොට වදරා, සම්ප්‍රාප්ත වූ පඪිදට එ මැ රතනසූත්‍රය දෙසා වදළසේකැ. දෙශනාපයච්චසානයෙහි සුවාසු දහසක් ප්‍රාණිහු එක පැහැර අමෘතමහානිච්චාණයට වත්හ.

මෙසේ නැඟුනැඟු පියවරින් සිතුවනු සිතින් කළ කළ දෙයින් වත්වත් තත්හි සිටිසිටි තත්හි හුන්හුන් තත්හි සියලු උපද්‍රව පහ කොට සියලු ශාන්ති ඇති තාක් නමා, ලොවිලොවිතුරා සැපත් දී, සියලු ලොව සතහන්නා වූ මාගේ මැ ලයක් වැනි මාගේ මැ ඇසක් වැනි, මට මැ පිහිට වූ, මට මැ රක්‍ෂාස්ථාන වූ බුදුන් -පෙ- යා යුතු

102.

ඉක්බිති මෙසේ ලොකාන්තයෙහි කුළු ගත් ස්වාමිදරුවානෝ තමන්වහන්සේගේ කරුණාබලයෙන් ඒ විශාලාමහනුවර ඇති වූ තුන් උපද්‍රව සන්තිද්‍රවා වදාරා, පියුම් ඇති තාක් කල් විල්හි කෙළනා රාජභංසයක්ඛු සේ, කටයුතු වූ ලොකාන්තී ඇති තාක් කල්හි මැ එක්කැනෙකැ වසන බැවින් 'විශාලාවෙහි කළ මනා කටයුතු මෙ පමණෙකැ'යි නිශ්චය කොට නැවැත් රජගහා නුවරට වඩනා කැමැති බව ලිච්ඡවීරජදරුවන්ට සැල කළසේක. ඔවුන් විසින් පූජාවිශේෂ සැරඹු කල්හි, පන්සියක්දෙනාවහන්සේ පිරිවරා තුන්යොදුන් මහට පිළිපත්සේක.

ඒ ස්වාමීන්ගේ ගමන් නැමැති මහවුහුද කියමි. සාවධාන වැ ඇසියැ යුතු. නිල් වූ මුහුදුදිය පිටු ඖෂධකෙලයෙන් දල්වාපු ගින්නක් සේ, නිල් වූ බුදුරස්මන්තෙහි දිවුගත්තා වූ රත් පැහැයෙන් මිශ්‍ර වූ රන්වන්පැහැ යැ; ඒ ප්‍රභාප්‍රවාහය අතුරෙහි වතුරු මැඩු ගෙණු දිවන්නා වූ ශ්වෙත වූ රශ්මිකලාප යැ; සාගරමද්ධියෙන් පැනනැගා වූ පූර්ණවක්‍රමණ්ඩලයක් සේ ඒ රශ්මිමතුයෙන් පැණෙන්නා වූ ශ්‍රීමුඛයෙකැ; ඒ සඳෙලු මැඩිල්ලක් සේ ඒ මුහුණ සියාරා සිටියා වූ බ්‍යාමප්‍රභාමණ්ඩල යෙකැ; ඒ මුහුදු මැද පිහිටා සිටි සන්රුවන් මහමෙර සෙයින් විස්මය වූ බුද්ධරශ්මි නැමැති මහවුහුද පිහිටියා වූ අනවලෝ මුදුන් නැමැති මහමෙර යැ; ඇළලී ගිය මුහුදෙහි ගැලෙන මහනැව් සේ ඒ උද්දම වූ බුද්ධශ්‍රීයෙහි ගැලී ගියා වූ ඇසැනිය වුන්ගේ ඇස් යැ; කෙළසුවහස්වළල හී කෙළනා වූ සක්මස්කල සෙයින් පිරිලි හී නටන්නා වූ ශ්වෙතච්ඡත්‍ර යැ; සාගරයෙහි රළ වැළ මැඩු ගෙණු දිවන ඇත්මසුන් සේ අභිමුඛයෙහි සම්චූට්ඨ දිවන අශ්වසෙනාව දෙබෙහෙ කොට ගෙණු දිවන්නා වූ මතැන් පෙළ යැ; සමුද්‍රය ඇතුළත දියරළි කපා ගෙණු දිවන්නා වූ මහකල්මසුන් සේ බුදුරස්හි ගැලී ගෙණු දිවන්නා වූ අනන්තා පරිමාණරූපන්ති යැ; දියෙහි ගැලෙමින් නැගෙමින් කෙළනා වූ මිනිස්මසුන් සේ, පවතින් සැලිසැලී අහස නැගී බැසූ කෙළනා වූ දදපෙළ යැ; දිය ඇතුළෙහි බමන්නා වූ සමුද්‍රයෙහි වසන නාගරාජයන් සේ මදපවතින් පෙරළි බස්නා දදපෙළ යැ; දක්ෂිණාවතීශච්චිබ්‍රී උසුලන්නා වූ ශ්වෙතවාමර යැ; ඇතුළුදියෙහි තුබූ රිදියෙන් මත්තෙහි සුදු වැ පෙණෙන්නා වූ දධිමාල නම් සමුද්‍රය සේ, නිරන්තරයෙන් එක්කැනෙක්හි වැටී හුනුවා වූ උෂ්ණාරොම ධාතුවෙන් දිවුගත්තා වූ සුදු වූ රශ්මිකලාප යැ; රුවන්රැසින් රැඳී රත් වැ ගියා වූ අශ්නිමාලි නම් සමුද්‍රය සේ, රත් වූ

බුදු තුඩින් නික්මු විදහී වැනී ගිය රත්රස්කලඹ යැ; පත්ලෙහි තුඩු රශ්මි ඉතිරෙත් රන්වන් වූ හෙමසමුද්‍රය සේ, සිවුරෙන් නො වැසී තුඩු ශ්‍රීශරීරයෙහි රන්වන්තැනින් නික්මු අහස්හි වැනී ගිය ඝන වූ රන්වන් පැහැපතර යැ; මුහුදට වැදූ නයින්ගේ හිස් ගෙණු උඩ නැගී අහසැ බමන්තා වූ ගුරුඵත් සේ නොයෙක් රිදීයටගෙහි රන්දදපෙළ යැ; මෙසේ වූ ඒ බුද්ධශ්‍රී නැමැති මහාසාගරය ඒ මුහුදු සේ ලුණුකර නො වැ අමාරසයෙන් එකරස යැ.

මෙසේ මහඇඟි වූ, මෙසේ උදර වූ, මෙසේ අද්භූත වූ, මෙසේ අවිත්තා වූ, මෙසේ අවාච්‍ය වූ, මෙසේ අසාධාරණ වූ, මෙසේ මනොහර වූ, මෙසේ අසන්තන් කන් භයන්තා වූ, දුටුදුටුවන් ඇස් භයන්තා වූ, ඇසුඇසුවන්ට නිවන් දෙන්නා වූ, විචිත්‍ර විලාසයෙන් පූජා කෙරෙමින් තුන්දවසෙකින් ගංතෙරට වඩා ගියාහැ.

ඉක්බිති ස්වාමීදරුවන් ගඟට වැටීකල්හි ඒ ගංහි වසන්නා වූ දිව්‍යනාගරාජයෝ “සසරදුක් දැඩි වූයේ මිනිසුන්ට මැ ද? නිවන් මිහිරි වූයේ මිනිසුන්ට මැ ද? බුදුරද! ස්වාමීදරු වූයේ මිනිසුන්ට මැ ද? ඒ දහම් අමා වූයේ මිනිසුන්ට මැ ද? ඒ සඟුරුවන් දුක් දෙමිනස් නසන්නේ මිනිසුන්ගේ මැ ද? ඒ ස්වාමීන්ගේ රූපශ්‍රී මිහිරි උන් ඇසට මැ ද? ඒ ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීපාදය පහළ පමණින් උපද්‍රව පහ වන්නේ උන්ගේ නුවරට මැ ද? අපි සසරෙහි නො සිටීමෝ ද? එහෙයින් අපි ද අපගේ ශක්ති පමණින් පූජා කරමිහ”යි සැරැහී, එක පැහැරැ ස්වණීමය වූ ද, රත්තමය වූ ද, රජතමය වූ ද, නැව් මවා, ඒ නැව්හිස් හංසමුඛ යැ, මකරමුඛ යැ, හස්තිමුඛ යැ, අශ්වමුඛ යැ යනාදී වූ නානාප්‍රකාර වූ මුඛයෙන් සරහා, නැව්පස්සෙහි සක්රුවන්යටගැ පංචවණි වූ දිව්‍යවස්ත්‍ර පතාකා බදවා, එහි එකී එකී නැවෙහි සක්රුවන්පලහ පණවා, මහානාගවෙශය හැරැ විචිත්‍ර වූ දිව්‍යරූපයෙන් සැරැහී, හොරුකසහි² හිඳ රත්රසුබද සක්රුවන්පල්ලෙන් හඬ නහා පදනා නාගමාණුවක ශක්සහස්‍රයන් විසින් සියලු ගඬිගාව එකකොලාහල කෙරෙමින්, නැව්හි නැව්හි වෙන වෙන පූජාවට සිටුවා ගත්තා වූ විශෙෂරූප හා නැටුම් ඇති නාගමාණුවකාවන්ගේ තෘත්‍යාගීතවාද්‍යයෙන් ගොඩ සිටියා වූ දෙරටෙහි³ මනුෂ්‍යයන්ගේ තෙත්සින් හයමින්, ස්වාමීන්වහන්සේගේ සමීපයට නැව් සියදහස්ගණන ගෙණු අවුත් එක පැහැරැ ශ්‍රීපාදය වැදූ ගෙණු හෙවැ ‘ස්වාමීනී, මිනිසුන්ගේ දුක් පහකරමිහයි බුදු වූ බව මුක්, නාලොවු ඇත්තන්ගේ දුක් පහකරන්නේ නැද්ද? මුළුලොවු පැතිරැ සිටි කරුණාව අප විෂ සොර හෙයින්

1. බුදුන්. 2. මරුහිසැ. 3. දෙතෙරෙහි.

හැකිලී¹ අප කරා නො වන්නේ ද? ‘බුදු වන්නට යැ’යි වඩනා ස්වාමීන් වලඳු හළ පාත්‍රය වන්නේ අප කුලෙහි එකක්හුගේ හවනයට නො වේ ද? ප්‍රථමබොධියෙහි සත්දවසක් වස්තා මහවැස්සෙහි තමාගේ දරණගබ ගෙකිලී කොට වඩා හිඳුවියේ අප කුලෙහි නයෙක් නො වේ ද? බුදුමඟුලෙහි දහසක් කුඩු මවා ගෙණැ ස්වාමීන්ට ස්තුති කෙළේ අප කුලෙහි ගැත්තෙක් නො වේ ද? එහෙයින් ස්වාමීන්ට අපින් අවශ්‍යයෙන් ගැත්තමහ. අපටත් අනුග්‍රහ කොට වදළ මැනැවැ”යි ආරාධනා කළහ.

මෙසේ නයින් සියලු ගඟ්ගාව පුරා පූජා හැර ගෙණැ අවුත් වැඳු ගිය කල්හි, මනුෂ්‍යයන්ගේ හා නාගයන්ගේ පූජා දුටු විමාන දෙවතාවෝ “ඇපින් අපගේ ස්වාමීදරුවන්ට පූජා නො කරමෝ ද?”යි එක පැහැරු වන්මඩු ධවජ පතාකා ආදී වූ පූජා උපකරණ හැර ගෙණැ අවුත් ආකාශයෙහි පැණී ගියහ. ඔවුන් එක් එක් සද්ව්‍යාලෝකයෙහි දෙවතාවෝ එසේ මැ නොයෙක් පූජා හැර ගෙණැ අවුත්, අහස්කුස පුරා ගත්හ. උන් එක් එක් බ්‍රහ්මපාරිෂද්‍යයෙහි පටන් ගෙණැ, අකතිෂ්ඨබ්‍රහ්මලෝකය දක්වා එක පැහැරු පූජා හැර ගෙණැ අවුත් ආකාශයෙහි පැණී ගියහ. ඒ දිව්‍යනාගයෝ තමන්ගේ සත්රුවන්තැවිහි යොදුන් පමණ කොට කුඩමත්තෙහි කුඩ තැඟුහ. භූමියෙහි ගසගැ කොළගෙහි ද, පච්ඡයෙහි ද, ආකාශයෙහි ද, සද්ව්‍යාලෝකයෙහි ද, බ්‍රහ්මලෝකයෙහි ද යන මෙතෙක් තන්හි සක්වලගල්ලුවට පහරවා එක පැහැරු යොදුන් පමණ වූ කුඩ අතුරු සිඳුරු නැති වැ වැනී ගියේ ය. කුඩ අතුරෙහි දද යැ. දදඅතුරෙහි පතාකා යැ. පතාකාඅතුරෙහි මල්දම් යැ. මල්දම් අතුරෙහි දිවපහන් යැ. දිවපහන්අතුරෙහි කළුවැල්ලුම් යැ. කළුවැල්ලුම්අතුරෙහි වත්සුණු යැ. සියලු ආකාශයෙහි ඒ ඒ සියලු දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් “අපගේ මඩුවට වඩා එමහ”යි “අපගේ මඩුවට වඩා එමහ”යි කියා වෙන වෙන මැ බුදුන් වඩනට සුදුසු කොට සරහාලූ සත්රුවන්මඩු යැ. මඩුවෙන් මඩුවෙහි සත්රුවන් ආසන යැ; සත්රුවන් ආසනයෙන් ආසනයෙහි යොදුන් යොදුන් පමණ කුඩ යැ. බිමැ නටන මනුෂ්‍යස්ත්‍රීන්ට අපහාස කොට දියෙහි නටන නාගමාණවිකාවෝ යැ. ඔවුන්ට අපහාස කොට ආකාශයෙහි නටන්නා වූ දිව්‍යතාටිකාවෝ යැ. උත්සව වෙස් ගෙණැ, ආකාශයෙහි බුදුගුණ කියකියා නටා බස්නා තරුණ දිව්‍යපුත්‍රයෝ යැ. උතුරුසඵ එකස් කොට බහාලා ආකාශයෙහි ඇදිලී බැඳු ගෙණැ සිටැ, තමන්ගේ මඩුවට වඩනා පිණිස ආරාධනා කරණ දෙළොස්යොදුන් මහාබ්‍රහ්මයෝ යැ. මෙසේ සියලු ලොව පූජාමය වැ ගිය අවස්ථාවෙහි ස්වාමීදරුවෝ සියලු සත්ත්වයන්ගේ මැ අභිප්‍රාය දැන වදරා ‘එකක්හට

1. පැකිලි-උපවංස.

අනුග්‍රහ කළ හොත්, ඉතිරියවුන්ට මහදෙමිනස් වන්නේ යැ'යි සිතා වදරා සියලු සත්ත්වලොකයාහට අනුග්‍රහය පිණිස, උසමහත හා රූප හා සාදධිප්‍රාතිකායඛාදියෙන් තමන්වහන්සේ හා මැ සම වූ සැරිසුන් මහතෙරුන්වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇත්තා වූ පන්සියයක් පරිවාරයෙන් හෙබියා වූ, නිර්මිතබුද්ධයන් මවා වදරා, එක් නැවකට වැඩැ පලහෙහි වැඩැ හිදිනා හා මැ සියලුනැව්හි ද සියලු ආකාශස්ථ වූ මණ්ඩපයන්හි ද සියලු බ්‍රහ්මයන් ගෙණා රුවන් මණ්ඩපයන්හි ද එක පැහැරූ පන්සියයක් පන්සියයක් පරිවාර ඇති බුදුවරුන් පැණි ගොසින් සියලු ලොව බුද්ධමය වැ පෙණි ගියේ. සියලු ලොව ධර්මමය වැ ගියේ. සියලු ලොව සංඝමය වැ ගියේ. “එක්කෙනෙකුන්ට අනුග්‍රහ කළ හොත් අපි කුමක් කරමෝ ද”යි සිටි සියලු සත්ත්වයා තමන් තමන්ගේ මණ්ඩපයෙහි නිර්මිතබුදුන් පෙණි යන්නා හා මුන්වහන්සේ සැබෑ බුදුන්වහන්සේ යැ. මුන්වහන්සේ නිර්මිතබුදුන්වහන්සේ යැ”යි තෝරා ගත නො හී “ස්වාමීදරුවෝ අපගේ මඩුවට මැ වැඩි සේකැ. අපගේ මඩුවට මැ වැඩි සේකැ”යි එක පැහැරූ සාධුකාර දෙන්නට පටන් ගත්හැ.

මෙසේ නාගලොකයෙහි එක පැහැරූ බුද්ධපුජා යැ. මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි එක පැහැරූ බුද්ධපුජා යැ: දිව්‍යලොකයෙහි එක පැහැරූ බුද්ධපුජා යැ. බ්‍රහ්මලොව එක හෙළා බුද්ධපුජා යැ. මෙසේ ස්වාමීදරුවානෝ සියලු ලොව රත්නත්‍රයමය කෙරෙමින්, නාලොවට වැඩැ, නයින්ට අනුග්‍රහ කොට වදරා, නයින්ට ධර්මදෙනා කොට පෙරළා නැවින් මැ බිම්බිසාර රජ්ජරුවන් සිටි ගොඩට වැඩි සේක. බිම්බිසාරරජ්ජරුවෝ ද කර පමණක් දියට බැසැ, සඵඤයන්වහන්සේට පෙර ගමන් කොට ලිච්ඡවී රජදරුවන් කළ පුජාවට දියුණු කොට, පුජාකොට මහපෙරහරින් වෙළචනමනා-විහාරයට වඩා ගියහ.

ඉක්බිති මේ මහානුභාව දුටු වහන්සේවරුන්ද “බුද්ධානුභාව ඉතා ආශ්ච්‍යඛී නියා යැ”යි කියා කථා කළ කල්හි, ස්වාමීදරුවෝ ලෝවැස්සාට කුසල්හි අනුසස් හභවන පිණිස “මහණෙනි, මා මෙ තෙක් පුජා ලදුයේ අනික් මාගේ බුද්ධානුභාවයෙකින් නො වෙයි. පෙර මා සච්ච නම් බ්‍රාහ්මණ වැ සුසීම නම් පස්බුදුන් වහන්සේගේ දගබ්මළයෙහි තණගැටක් උදුරාලූ කුසලින් වෙළචනයෙහි පටන් ගෙණැ ලිච්ඡවීරජදරුවන්ගේ සඤාගාරය දක්වා අටයොදනක් පමණ තැන මැසිපියාපතක් සා කසලෙක් නො වී යැ. අස්වලක් සා කණුවෙක් නො වී යැ. කුරුඹලාකණින් ගෙණැ අවුත් ඒ මළවෙහි ලාලූ වැල්ලෙහි අනුසසින් අට යොදනක් පමණ තැනැ මහැ මුතුසුණු සේ සුදුවැලි අකුළහ. ඒ දගබට මා මිටින් ගෙණැ අවුත් පුදුලූ මල්හි කුසලින් නාගලොකයෙහි පටන් ගෙණැ, අකනිටාබ්මලෝ

දක්වා බිම පය මබා ලූ කල දණක් පමණ කළවෙයක් පමණ උකුලක් පමණ එරි! යන පමණින් සතිස්ලක්ෂදසදහස්තුන්සියපණස් යොදුන් සක්වලගබ්බුළුල්ලෙහි මල්වැසි වැසපී යැ. මා ඒ මළුවෙහි කෙණ්ඩිකාවෙන් හැරී ගෙණු මිටින් ඉසැලූ පැනු අනුසසින් මා පය දික් කරන්නා හා මැ විශාලාමහනුවද එතෙක් කුණු සෝධා ශතපටල සහසුපටල නහා ආකාශයෙන් පොකුරුවැසි වැසැපී යැ. මාගේ හිණු තුඩු කඩපටක් ගෙණු නහාලුවා වූ, පතාකාවෙහි අනුසසින් සියලු සක්වලගබ්බුළුල්ලෙහි දිව්‍යමය වූ පතාකා වැනි ගියේ මා ඒ දශබට නහාලූ පත් කුඩයෙහි අනුසසින් නාලොව පටත් ගෙණු බඹලොව දක්වා යොදුන් පමණ ශ්වෙතච්ඡත්‍රයෙන් සියලු අහස එක හෙළා සැදී ගියේ. මහණෙනි, මෙසේ හෙයින් සත්පුරුෂයන් විසින් 'කුසල් නම් මද දෙයැ'යි නො සිතියැ යුතු යැ"යි වදාරා කුසලට උත්සාහ වඩවන පිණිස

“මත්තාසුඛපරිච්චාගා - පස්සෙ වෙ විසුලං සුඛං,
වසෙ මත්තාසුඛං ධරො - සම්පස්සං විසුලං සුඛං”යි

මේ ගාථාව වදාරා දේශනා කෙළවර බොහෝදෙනා අමාමහ නිවන්හි ලා වදළසේක. මෙසේ කුසල්හි අනුසස් දක්වා බණ වදාරන්නා වූ, සියලු ලොකයා අතින් පුජා ලබන්නා වූ, සියලු සත්ත්වයා සිතට දුක් නො වදනට ලාලූ වජ්‍රප්‍රාකාරයක් වැනි වූ, සිහිකළවුන්ට සියලුසුව එළවන රාජමාගීයක් වැනි වූ, මට මැ ස්වාමී වූ, මට මැ මවු වූ, මට මැ පිය වූ, මට මැ ගුරු වූ, මට මැ ශරණ වූ. මේ වේලෙහි පටත් ගෙණු අමාමහනිවන් දක්නා ජාතිය දක්වා මාගේ සිතට මාගේ කයට දුකක් වැද්ද නො දී අමාවෙහි ගලාපීවා සේ සනහන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යා යුතු.

103.

මෙහි මාගේ සඵදෙයන්වහන්සේ දිවාමනුෂ්‍යයන් එතෙර කළ පරිදි කියත් ඊට සමයයෙක් නො පෙනෙයි. එසේ හෙයින් ස්වාමීදරුවන් දිවාමනුෂ්‍යයන්ට අවවාද කළ තැන් හැරී මඩුවකුහට අවවාද කළ පරිදි කියමි. හේ කෙසේ ද? යත්:- එක් සමයෙකහි මාගේ ස්වාමීන්වහන්සේ මුයෙන් ඉතිරි පිරි ගිය සත්රුවන් නිධානයක් සේ ධම්යෙන් ඉතිරි පිරිගියැ සිත් ඇති බැවින්, බොහෝ කලක් පුරුදු වූ ආවා වූ, සත්ත්වකරුණාසමාද්ධීන් මස්තකප්‍රාප්ත වූ බැවින්, සත්ත්වයන් හික්මවීමෙහි දක්ෂ වූ අනික් එක ද සත්ත්වයක්හු නැති වූ තමන් මැ මුළුලොව හික්මවන්නට පොහොසත් බැවින්, තමන් මුවෙන් නො බිණු විට මැ මුළුලොව එක පැහැරී ගිනිගන්නා බැවින්, තමන් බිණු තෙපලෙන් මුළුලොව සිත් පිණවා සැනහෙන බැවින්, තමන්ගේ එක අත බලා

1. සැරි. 2. පතාකාවෝ පැණි ගියහ. 3. ඒ විස්මයෙක්

මුළුලොව පුලපුලා සිටිනා බැවින්, තමන්වහන්සේගේ එක ශ්‍රීපාදවිජායාව මුළුලොව සතප්තා ඡායාවෘක්ෂයක් වැ සිටි බැවින්, තමන්ගේ එක ඉහෙන් සියලු සත්ත්වලොකයට නොවන වැඩක් නැති බැවින්, තමන් වහන්සේ බණ වදරම්' යන උත්සාහය මද කළ දවස් මැ සියලු බඹලොව හැල්බඩ හෙළහෙළා දිවැ තමන්ගේ ශ්‍රීපාදමූලයෙහි වැහිඳ. බණ වදරන්තට ආරාධනා කොට 'මම 'බණ වදරම්. තෙපි නො බව'යි වදළසඳ සැනැහී යන පරිද්දෙන් හුදකලා වැ මුළුලොවට සද්ධම්මයෙන් තැකිවිලි ලත් හෙයින්, තෘෂ්ණාවෙන් ආතුර වූ ලොවට තමන් ඔත් බෙහෙදක් මැ දිවබෙහෙත් වන හෙයින්, අනන්තාපයඝීන්තසක්වළයන්හි පතළ මුළු පොළොවින් තමන් ශ්‍රීපාදය එබූ තැනක් මැ පූජාවට සුදුසු වන හෙයින්, සියලු සත්වසමූහයාට තමන් වහන්සේ වදළ බස් මැ බස්වන හෙයින්, තෘෂ්ණාවට ගැහි වූ මේ සත්ත්වයන් තමන්ගේ බලයෙන් නිදහස් කරණ බැවින්, මේ සත්ත්වයන් තමන්ට කරන්නා වූ නොයෙක් විකාරයෙහි නො කළකිරී දුක් ගන්නා ධෙය්‍යඝීය තමන්වහන්සේට මුත් අනික්කෙනෙකුන්ට නැති හෙයින්, බුදු වූ ස්වාමීදරුකෙනෙකුනුදු දෙවරෙකු නොලබන තරම් අසද්දසදන සරහා මෙහෙයුවන්ට ද, තමන්වහන්සේට ද්‍රොහ සිතා නාලාගිරි නම් මතැත්හු මෙහෙයුවන්ට ද, සමසිත් වීමෙහි තමන් මුත් දෙවෙනි සතක්හු මුළුලොවිහි නැති බැවින්, තෘෂ්ණාවට ගැහි ව සිටි ලොව නැවැතැ තෘෂ්ණාවට ස්වාමීදරු කොට ලීමෙහි ඇදුරුකම් තමන් මැ දන්නා බැවින්, එක බුදුකෙනෙකුන් උසුලාගත නොහෙන පොළොව 'බුද්දු සදෙනෙක් ඇතැ'යි කී කලත් ගිවිසැ සිටිනා අඤ්චාලසත්වයන්ගේ නොවියත්කම් පසිඳු නුවණ දෙන තමන්වහන්සේ මුත් අනික් වියත්කෙනෙකුන් නැති හෙයින්, මහමෙර සා සත්රුවන්දම් පුද හෙළුවන්ට ද, මුදුනට ගල් හෙළුවන්ට ද සම වැ පවත්නා සිතක් ලද තමන් වහන්සේ සේ වූ අනික් කෙනෙකුන් නැති බැවින්, දවසැ දවසැ අලුයම් වේලෙහි මුළු ලොව බලා ධම්මදෙශනා අසා අමාමහතිවන් දක්නා පාත්‍රයන්! පිරිසිඳු බලා එතැන්හි පැණි දෙශනා කරන්නා වූ ධම්මයට යොග්‍යයන් ගණක් තමන් නැමු² ඇහිල්ලට දෙවෙනි ඇහිල්ලක් නම්වාලන්තට සුදුසු සතක්හු තමන්වහන්සේත් සොයා දක්ක නොහෙන බැවින්, තමන්වහන්සේ එක සිතින් ධරාගත් ධම්මය මුළුලොවට බෙද දෙත් අඩු වැ නො පෙණෙන පරිද්දෙන් තමන්වහන්සේ සේ ධම්මය උගත් කෙනෙකුන් තමන් හැඳ. 'ඇත, නැතැ'යි යනු තමන්වහන්සේගේ ලයට මැ හැඟෙන බැවින්, "මම බණ කියන්නට නො පොහොසත්මි. මම සතුන් කෙරෙහි කරුණා නැත්තෙමි. මම සියලු සතුන් සිත් ගෙණු³

1. කුලපුත්‍රයන්. 2. වැදඹු. 3. දත.

බණ කියාගන්නා නැණක් නැත්තෙමි. මම ධර්මය නො දන්නි. හික්මුවියැ යුත්තන් නො දන්නි ලොවට ල ඇත්තෙමි නො වෙමි. අනුන්ගේ දුක් දන්නා එකෙකිමි නො වෙමි. අනුන්ට වැඩ කිරීමෙහි නො හසලයෙමි. මෙලෝ පරලෝ දෙක නො දන්නි. එහෙයින් මම කුමක් කෙරෙමි ද?"යි කියා මුයෙන් නො බැණූ හිඳුන් හැම තමන්ට මුසවා වන බැවින්, ගමින් ගමට නියමි ගමින් නියමිගමට ජනපදයෙන් ජනපදයට දෙවිලොවින් දෙවිලොවට බඹලොවින් බඹලොවට නාලොවින් නාලොවට සැඩොල් කුලෙන් සැඩොල්කුලයට රජකුලයෙන් රජකුලයට තවපැලින් වසුපැලට වසුපැලින් කුඹල්හලට කුඹල්හලින් නයින්ගේ දරණ ගබට දරණගබින් ගදකිළියට ගදකිළියෙන් යක්විමනට තමන්ගේ එක නම මැ කියව කියවා, මෙලෝ පරලෝ දක්වමින්, වදළ වදළ බණ සිතට නහමින්, කුසල්හි උත්සාහ වඩමින්, ඇසුඇසු බණට සතුටු කරවමින්, මරන්නට දුනු ගතුවන් කඩු ගතුවන්, පුජාවට කුඩ ගතුවන්, පා සිවුරු ගතුවන්, හැමඑකනිවන්පුරෙහි ලමින්, තමන්වහන්සේගේ ශාසනයෙහි සංඝභෙදය කළවුන් පොවා, තමන්වහන්සේගේ ශ්‍රී ශරීරයෙන් ලේ සෙල්වුවන් පොවා, කෙළවර. "බුදුන් සරණ යෙමි"යි කී කල්හි පසේබුදුබවට කුසල්මුල් දෙමින්, සද්දේවක සමාරකසබුන්මකලොකය ඇතක්හු මැඩගන්නා වූ හුණලැහැබක් සේ එක පැහැරැ ගිහිරි ගන්වමින් වැඩිතැන යැ, නො වැඩිතැන යැ, හුන්තැන යැ, නො හුන්තැන යැ, උපන්තැන යැ, නො උපන්තැන යැ, හැදින්තෝ යැ, නො හැදින්තෝ යැ, සිත් ඇත්තෝ යැ, සිත් නැත්තෝ යැ යන විවේකයක් නො කොට, හැමු එක පැහැරැ තමන්ගේ ආශ්වයායට නටවමින් කෙළවමින්, ජෙනවනයෙහි ගදකිළිය යැ අබඇට ඇතුළ යැ යන හැම තන්හි එකාකාරයෙන් සතර ඉරියව්වට ස්ථාන කෙරෙමින්, විස්මය සහිත බුදුගුණ සියලු සත්වයන්ගේ සිත් පුරා උතුරුවමින්, මිහිරි වූ බුදුරුව සියලුසතුන් ඇස සරහසරහා පුරා උතුරුවමින්, පාත්‍රාපාත්‍රයන් පරික්ෂා කොට වඩනාසේක් වම්පා නම් නුවරැ ගරීරා නම් පුෂ්කරිණීකීරයෙහි වැඩ හිඳ, වම්පා නම් නුවරැ වසන්නා වූ මනුෂ්‍යයන්ට දහම් දෙසුසේකැ.

මඩුවකු පවා ල ගත් බණක් වුව, ඒ බණ වදරණ ශ්‍රී මම කෙසේ කියමි ද? ස්වාමීදරුවෝ බණ වදරති. අසන්නෝ බණ අසති. මිහිරි බණක් වදරන්නට පටන් ගත්ද වන් ප්‍රෙනයන් කණූ හුනු "කව, බොව" යන හඩක් සේ, ඇතුන්ගේ කණූ හුනු හස්තිකාන්තවීණාධිවනියක් සේ, කිරි නො ලදින් තලු වියැලි හොත් වස්සා කණූ හුනු මවුදෙනකගේ හඩක් සේ, රුවන්සකට පෙහෙ වැ හොත් සක්විතිරජ්ජුරුවන් කණූ හුනු සක්රුවන්හි මිහිරිහඩක් සේ, මාගේ ස්වාමීන්ගේ ශබ්දය කණූ

හුනු සඳෙහි කවුරු නම් සැනහී නො යෙද් ද? කවුරු නම් පිණා නො යෙද් ද? කවු ඇති වැ ද ඇතුන්ට මිහිරි වූ වැටකෙහෙකොළක් සේ, කුළු වැ ද කොටඵවන්ට! මිහිරි වූ මිරිස්කොළ සේ, කිසිරසයක් නැති වැ ද මුවන්ට මිහිරි වූ කුකුරුමුවන්පක් සේ, හුරන් සාරා සොයා ඇවිද ලබන තික්ත රස ඇති කලාපුරු සේ, වස්සන්ට මිහිරි වූ බෙලසුල්කැලිය කොළ සේ. රළු වැ ද රස නැති වැ ද පරෙවියන්ට සිත්කලු වූ හීන්හකුරු සේ, ආස්වාදයට නුසුදුසු වැ ද කොස්ලිහිණියන්ට මිහිරි වූ යගොදුරක් සේ, තික්තරස වැ ද ගුරු වැ ද කවුඩුවන්ට ප්‍රිය වූ මීතෙල්පාන්පියැල්ලක් සේ, හුනු වැ ද ඔටුකුකුළන්ට ප්‍රිය වූ හිනිඅඟුරක් සේ, ඔටුවන්ට මිහිරි වූ කටුකොළ සේ, මේ වදරණ ධර්මය යම් දෛශයක් ඇති වැ කිසි කිසි ගුණයෙකින් සත්ත්වයන්ට ප්‍රිය වී ද? යත්:- එසේ නැත. ඒ ස්වාමීදරුවන් වදළ ඒ ධර්මය සිතක් ඇති කණක් ඇති කා නම් සිත් නො ගන්නී ද? ‘මෙ තෙක් කිව, මොහු සිත් ගන්නි. මෙලෙසින් කිව, මොහු සිත් ගන්නි. මේ වෙශයෙන් කිව, මොහු සිත් ගන්නි. මේ බසින් කිව, මොහු සිත් ගන්නි. මේ විලාසයෙන් කිව, මොහු සිත් ගන්නි’යි අසන්නා වූ සියලුසත්ත්වයන්ගේ සිත්හසර² බලා වදරණ ධර්මයෙක. මෙසේ ස්වාමීදරුවෝ බණ වදරති. ඒ පොකුණුතෙරෙහි හුන් වම්පානුවරවාසීහු වදරණ බණ සිත් දී කන් දී වැද වැද පුදපුද සාධුකාර දීදී අසත් ලු.

එසමයෙහි ගඟීරා නම් පුෂ්කරිණීකිරයෙහි මඩුවෙක් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ මිහිරි වූ කටහඬ අසා හොත්තේ. ඒ ස්වාමී තමන්වහන්සේගේ ශබ්දය කණු හුනු කවරක්හුගේ නම් ලය නො සනහා වදරණ සේක් ද? ඒ මඩු තිශ්වල වැ හොත් ල. ගොපොල්ලෙක් ඔහු හොත්බව නො දන ඔහු පිටු තමා අතැ තුබූ දඩක් ඔබාලා සිටු හිස මැඩු මැරී ල. දඩ ඔබා මැඩු ගැන්ම ද, හිස කැඩී මැරී යාම ද, හැම නො දන්නේ යැ. බුදුන් වහන්සේගේ කටහඬ අසා හොත් මාත්‍රයෙකින් මියු තමාගේ මණ්ඩුකආත්මභාවය හැර දිවාආත්මභාවය ලදින් ගොස්, දෙවිලොවැ උපන. දෙළොස් යොදුන් පමණ රන්විමනෙක් පහළ වී යැ. ඒ විමානයෙහි මොහු බැලූබැලූ දිශාවෙහි නටන ගී කියන බෙර ගහන දිවාභවනාවෝ සියදහස්ගණන් වූහ. ඒ මණ්ඩුකදිවාපුත්‍රතෙම තමාගේ ඒ විශෙෂ වූ ශ්‍රී බැලී යැ. තමාගේ රන්කඳක් සේ දිලියෙන ආත්මභාවයත් බැලී යැ. “මම පෙර කවරෙකිමි ඳේ හෝ!”යි විමසන්නේ ගොපොල්ලා ඔබා ගෙණු සිටි දඩ යට හොත් තමාගේ මණ්ඩුකගරිරය

1. කනුවන්ට 2. සිත්හි රස.

දිට. “මා මෙසේ වූ මඩු ජාතියෙකු ඉපැදූ, මෙසේ වූ යහපත් වූ දිව්‍යාත්මභාවයක් ලද්දේ කවර කුශලයක් කොට දේ හෝ!”යි විමසන්නේ බුදුන් වහන්සේගේ කටහඬ මාත්‍රයක් කණු වැටී සිදු වූ කුසලින් බව දැනූ, ඒ සච්ඡෙයන්වහන්සේ ද, ඒ වැඩු හුන් ආසනයෙහි මැ වැඩු හිඳ ඒ වේලාව දක්වා මැ ධර්මදෙශනා කොට වදරන්නා මැ දිට. එ මැ කණයෙහි “මා වැනි හීන වූ මඩුවකුට මෙ වැනි සම්පත් දී වදළ ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වදිමි”යි කියා තමාගේ මහත් වූ පරිවාර හැරගෙන ඒ විමානයෙන් එ මැ මිහිමයෙන් අවුත් සච්ඡෙයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදය වැන්දේ.

සච්ඡෙයන්වහන්සේ ඔහු දක්මින් ඔහු මණ්ඩුකආත්ම භාවයෙන් දිව්‍යආත්මය ලත්තියාව තමන්වහන්සේට ඇතැමුලු සේ පැහැනුකුත්, දිවාපුත්‍රයා ලවා මැ ලෝවැස්සන්ට ඔහු වූ නියාව කියවාලන පිණිස “පෙළහර වූ ශරීරවණියෙන් සෘද්ධියෙන් පරිවාර හා එක් වැ අවුත් මා වැන්දේ කවරෙක් ද?”යි විචාරා වදළසේක. සමාක්සම්බුද්ධයන්-වහන්සේ එසේ වදරන්නා හා මැ මණ්ඩුකදිවාපුත්‍රතෙම කියන්නේ “මම පෙර දියෙහි වසන දිය මැ ගොදුරු කොට ඇති මඩුවෙකිමි. තුඹවහන්සේ බණ වදරණ මිහිරි වූ කටහඬ අසා හොත්තා වූ මා හිස එක් ගොපල්ලෙක් තමා අතැ තුබූ දඩක් ඔබා ගෙන මිරිකා මරාපී යෑ. තුඹවහන්සේගේ ආනුභාව නො දැනූ තුඹවහන්සේ බණ වදරණ මිහිරි වූ ශබ්දය ඇසූ මාත්‍රයෙකින් මාගේ සෘද්ධි බලා වදළ මැනුවැ. මාගේ යශස් බලා වදළ මැනුව. මාගේ ආනුභාව බලා වදළ මැනුව. මාගේ ශරීරප්‍රභාව බලා වදළ මැනුව. පෙර මා මණ්ඩුකසමයෙහි මාගේ මණ්ඩුකශරීරයත් තෙල තුබූ නියාවත් බලා වදළ මැනුව. වදළ බණ අසා, දන් මා ලද මේ දිව්‍යශරීරයත් බලා වදළ මැනුවැ. ස්වාමීනි, මී නියා වූ පෙළහරකෙනෙක් ලොකයෙහි කොයි ඇද්ද? මාගේ තෙල මණ්ඩුකආත්මය බලා කැන ඇති වැ වළහා නො යන්නෝ කවුරු ද? දන් ලත් මේ ආත්මය බලා සොමිනස් වැ ප්‍රාප්තනා නො කරන්නෝ කවුරු ද? ස්වාමීන්ගේ කටහඬ ඇසූ මාත්‍රයකට මේ නියා වූ සම්පත්තියක් දෙවා වදළසේකැ. මා සේ වූ එකකු ලය මඳක් පහන් කොට ගත් මාත්‍රයෙකින් මේ සා සම්පත්තියක් වන කලැ, ස්වාමීන් වූ නියාව දැනූ, ස්වාමීන් වදරණ බණ වූ නියාව දැනූ, බොහෝ කලක් සිත පහදවා ගෙන, බණ ඇසූ සත්වයකුට අමාමහ නිවන් ලැබෙනබව කවර විස්මයෙක් ද?”යි කී යැ.

සච්ඡෙයන්වහන්සේ එසමයෙහි මණ්ඩුකදිවාපුත්‍රමාහට බණ වදළසේක. මණ්ඩුකදිවාපුත්‍රතෙම සුවාසුදහසක් ප්‍රාණින් හා සමග

අමාමහතිවන් දිට. මෙසේ තමන්වහන්සේගේ බණ අසා හොත් මඩුවන් පවා මළසඳෙහි දිවාපුත්‍ර කොට, දිවාපුත්‍ර වූ සඳෙහි මැ අමාමහතිවන් දෙන, ලොවට අනුශාසනා කරණ සේ දන්තා බුදුන්-පෙ-යුතු.

104.

සියලු ලෝවැස්සන්ගේ මුව නො සැහෙන ගුණ ඇති සියලු සත්ත්වයන් සංසාරයට පිටිවහල් කොට තැකූ, සියලු ලෝවැස්සන්ගේ සිතැ සියලු උකටලිහරණා වූ, සංසාරදුඃඛයෙහි හය ඇත්තා වූ සියලු සත්ත්වයන්ට 'නො බව'යි කියා අහය දුන්නා වූ රාත්‍රීඤ්ඤයෙහි නුවණැත්තන්ගේ ඇසින් නො තොර වන, සිහින් නො තොර වන, සියලු සත්ත්වයන් තමන්ගේ ශ්‍රීපාදය සිහි කරවා සංසාරයට අභංකාර කරවන, මෙසේ වූ මහතානන් සරණ යෙමි යි බුක්සරණ යා යුතු.

105.

තව ද, පෙඳ පත්සියයක් පත්සියයක් වාදස්ථාන දන්තා නිගණ්ඨයකු හා නිගණ්ඨියක හා දෙනන සියලු ජම්බුද්වීපයෙහි විවාද පිණිස ඇවිදිනාහු විශාලා නම් රාජධානියට වැද, ලිඛිතවී රජදරුවන් මද්ධයෙහි විවාද කොට, ඔවුනොවුන් පැරැදවීයැ නො හී සම සම වූහු ල. පසු වැ ලිඛිතවීරජදරුවෝ ඔවුනොවුන් දෙපක්‍ෂයේ ඇත්තවුන් සරි සේ දැනැ, දෙදෙනාට වෘත්ති තබා වසනතුන් කරවා දී තමන්ගේ රාජධානියෙහි හිඳු වූ ල. ඔහු දෙදෙන ඔවුනොවුන් හා සංවාස කොට, දරුවන් පසදෙනකු ලදහ. එයින් එක්දුවක් සවිවා නම. එක් දුවක් ලාලා නම. එක් දුවක් පටාවාරා නම. එක් දුවක් ආවාටකා නම. පින් සවිවක නමී. මොහු පස්දෙන මවුපිය පරම්පරාවෙන් ආ වාදස්ථාන දහස ඉගෙණ සමත් වූහැ. පසු වැ මවුපියෝ දුන් සතරදෙනාහට "දරුවෙනි, අප කුලෙහි දයාදා දී සරණ කොට දුන් දුන්නෝ! නැත. තොප වාදස්ථාන දහස අප අතින් ඉගෙණූ මුදුන් පත් කළ බැවින්, ඉතිබිබ සියලු ජම්බුද්වීපයෙහි තපස්වී කෙනෙකුන් දිනුවහොත්, උන්ගේ ශාසනයෙහි මහණ වව. ශාහස්ථකෙනෙකුන් තොපගේ වාද බුක් හොත්, උන්ට අඹු වව"යි කියා සමු දුන්හ.

පසු වැ ඔහු සතරදෙන පරිබ්‍රාජිකා වෙශ ගෙණූ "මේ දඹදිවට සලකුණු වූයේ දඹගස වේ ද"යි කියා, දඹඅත්තක් ගෙණූ "අප හා වාද කරන්නට සමත් වී එකෙක් මේ අත්ත මඩවාපියව"යි කියා, වන් වන් ගමිහි ඒ දඹඅත්ත හිඳුවා දඹදිවැ ඇවිදිනාහු ක්‍රමයෙන් සැවැත්නුවරට

1. එක්සැමී කෙනෙකුන්ට දුන්නෝ

වැදූ, ගම්දෙරැ පෙරැ සේ මැ අතු හිඳුවා “සියලු ජම්බුද්වීපයෙහි අප හා වාද කරන්නට පොහොසත් කෙනෙකුත් ඇත හොත්, මේ අත්ත මඩවාපියන්නට කිව”යි මිනිසුන්ට කියා ගමට වත්හ.

එසමයෙහි මුළු ලොවට නො නස්නා අමා දුන්, කෙලෙස්අරුවී හරණ දහම් නැමැති බෙහෙත් දුන්, කටයුතු නො කටයුතු මංහි නො මුළා කරණ නුවණ නැමැති ඇස් දුන්, දහම් නැමැති දිවි දුන්, සියලු සතුන් ලෙහි කෙලෙස්නැවුලි නිවා ධම්දෙශනා නැමැති හෙල්මැලිලිය බහාලූ, සියලු සතුන්ට හිරිමතජ්හි රස දන්වූ, සවිසතුන් රහත්ඵලයෙහි පහරවා හික්මවන, නිවන්හි පහරවා ගොඩ දක්වන, බඹලොවිහි පහරවා අරුවී උපදවන, පඤ්චකාමයන්ගේ සැහවී සිටි තික්තරසය ප්‍රකාශ කළ, කුසල්හි මිහිර මුවෙහි පහරවා ලොවට දක්වූ, ශරීරයෙහි පිළිකුල ලෝවැස්සන් සිත්හි ඇඳ වූ බුදුරජානන්වහන්සේ එ මැ සැවැත් නුවර නිසා දෙවිරම්හි¹ වැඩූ වසනසේකැ.

එසමයෙහි ධම්වක්‍රවකීතිස්වාමීන්වහන්සේගේ අගසවු වූ, මහා-මේරුවට මිටි වූ වක්‍රවාටපච්ඡිකය සේ බුදුන්ගේ නුවණට මතු අඩු වූ නුවණ ඇති, බුදුන්වහන්සේ බණ දෙසමින් වැඩ හිඳූ සැතපෙනු කැමැති කල්හි “මෙනෙකින් ඔබ කියව”යි කියා වදළ සමයෙහි, ස්වාමීදරුවන් වදරා සැඟි කළ තැන් පටන් ඔබ්බට බුදුන් වදළ ධම්මයට වෙනසක් නො වන පරිද්දෙන් බණ වදරන්නට පොහොසත් වූ, කපක් දවස් මුළුල්ලෙහි සතරමහාද්වීපයෙහි දියෙහි ගොඩෙහි වට වැස්සෙහි කුඩා මහත් බිඳු මෙනෙකැයි ගණන්තට පොහොසත් වූ, දසදහසක් රුවන්මෙර මුදුනෙහි බඳ සත්රුවන් සක්මන්හි සක්මන් කෙරෙමින් යමාමහපෙළහර කරණ බුදුන් වහන්සේ කරා එළඹූ ප්‍රශ්න විචාරන්නට පොහොසත් වූ, “මාගේ ශ්‍රාවකයන් අතුරෙන් ප්‍රඥසම්පන්නයන් කෙරෙහි මොහු අග්‍ර යැ”යි බුදුන්වහන්සේ විසින් නුවණැත්තන් කෙරෙහි අග තන්හි තබන ලද, අස්සජ්මහකෙරුන්වහන්සේ විසින් කියන ලද ගාථාවෙහි ආදි දෙපදය නො මැ නිමවන තුරු අමාමහනිවන් පසක් කළ, ධම්දයාදසුත්‍රය යැ සම්පසාදනියසුත්‍රය යැ යනාදී නොයෙක් සුත්‍රයෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ගුණ ඇති, බුද්ධශාසනයෙහි නභාලූ ධිවජයක් වැනි වූ සැරිසුත්මහකෙරුන්-වහන්සේ සකස් කොට හැඳු පෙරවැ සිහිනුවණින් යෙදී, බැලූබැලූවන් ඇසෙහි අමාක පරිෂෙක කරන්නාක් බඳු වූ සලෙසපන් ගමනින්, දෙවිරම්හි සිටූ, සැවැත්නුවරට සිභා වඩනා සේක්² මහවතූ තුබූ දඹඅත්ත දකැ,

1. විශාලාව නිසා මහවනයෙහි
2. මහාවනයෙහි සිට විශාලාවට සිභා වඩනාසේක්.

සේ, ඔවුන්ගේ වාදයෙහි ශ්‍රන්තියානු හුණු තන්හි සියලු වාදීන් සුණු විසුණු වැ යන බව කියව. මුහුදු මැද නැව් බිඳියවුන් තමන්ගේ ධනය හැර පියා තමනු දු එහි මැ හී බමන්තා සේ, අභිමාන නැමැති ධන ගෙණූ අපගේ විහාරයට වන් වාදීන් තමන්ගේ අභිමානය හැර තමනු දු අපගේ විහාරයෙහි ගැලෙන බව කියව අර්ථී වූ නම් මපියානන් වහන්සේ වැඩ හිඳිනා විහාරයෙහි මා හිඳිනා තැන සලකුණු කියා මා කරා එව”යි කියා, තමන්වහන්සේ සිභා වළඳ විහාරයට වැඩිසේකැ.

පරිබ්‍රාජිකාවෝ නැවැත් අවුදින් එතන්හි සිඳි බිඳි පියා තුබු දඹඅත්ත දකැ “මේ කුමන විස්මයයෙක් ද? මේ කුමන පෙළහරෙක් ද? පෙර මුළු දඹදිවැ ඇවිදිනා කල්හි අප හිඳුළු දඹ අත්ත සිටි සේ සිටි පරිදි දුරින් මැ බලබලා සැනැහිසැනැහී එමිහ. අද ඒ දඹඅත්තෙහි සුණුවිසුණු වැ ගිය පත් තමහට වූ පරිභවය කියන්නට දිවන්නා සේ සුළහින් අප ඉදිරියට දිවන්නා බලබලා එමිහ. ඒ අත්ත වූ කලි මිනිසෙක් නො මඩවයි. මතැකෙක් ගහටා පී ඥේ හො! යි, වියරුහුණුයෙක් සිඳ බිඳ පී ඥේ හො! යි, මුළු දඹදිවැ නැති වාදි කෙනෙක් අළුතැ සැවැත්නුවර කොයින් ඉපැද ගත්හු ද?”යි සිතසිතා එතනට ගොස් ගම්දරුවන් විවාළාහ. ඔහු එපවත් කීහු:- “ලාරසයෙහි ගලා නභා ගත් සපුමල්දමක් සේ රත්සිවුරක් පෙරෙවි රන්වන්වහන්සේ කෙනෙක් සිටි සිටි දෙරැ දහසින් බැඳි පියැලි හෙළහෙළා වඩනා සේ, තමන්ගේ කරුණා ගෙහි ගෙහි පවත්වමින් ගෙපිළිවෙළින් සිභා වඩනාසේක්, තොප හිඳුළු දඹඅත්ත මුලට වැඩැ, තොප කී පවත් ඇසුසේක. වැලින් ‘මඩුව’යි අප ලවා සුණුවිසුණු කැරවූසේක. ‘උන් අවුත් විවාළ කලැ ‘කා මැඩවුහ යි කියමෝ ද?’යි කී කල්හි, තමන්ගේ ගුණ තබාපියා, තමන්ට ගුරු වූ තිලෝගුරු. බුදුන්වහන්සේගේ මැ ගුණ කියා, ‘උන් පුතෙකිමි. උන්ගේ ගැත්තෙකිමි. උන්ගේ මැ සවිවෙකිමි’ යන බස මුත් ‘මම මැ සුරිමි’ යන බසක් තුඩෙහි නොවැකු සේක. ‘එතොත් ඔබ එන්නට කියව’යි තමන් වහන්සේ වසන තැන සලකුණු කියා වැඩිසේක. පොහොසත් වූ නම්, ඔබයව”යි කීහ.

ඔහු එබස් අසා, තමන්ගේ ජයශ්‍රීය බලන පිණිස “මහණෙක් අප හිඳුළු අතු බිඳ ගියේ ල. අප ඔහුගේ මන් බිඳුනා පරිදි බලන්නට එව”යි බොහෝදෙනා කැඳවා ගෙණූ ගොස් විහාරයට වන්හ. තෙරුන්වහන්සේ ඔවුන් එතබව දැන, සිංහනාද කරුණ පිණිස ගුහාවෙන් නික්මැ රක්ගල්තෙලෙහි හුන් කෙසරසිංහයක්හු සේ, තමන්වහන්සේ

හුන් සුලුවායෙන් නික්මු, විහාරමධ්‍යයෙහි වැඩහුන් සේක. ඔහු සතරදෙන ගොස් දුර සිට මැ බලා වැඩහුන් තෙජසට මැ සැක ඇති වැ එළෙඹු “අප හිඳුටු අත්ත මැඩවු ද ඇද්ද?”යි විචාරා, මහතෙරුන්වහන්සේ “එසේ ය. කරවු ද ඇතැ?”යි වදළ කල්හි “අතු මධනා සේ දන්තා බව දනුමිහ. වාදකරණ සේ දන්තේ ඇද්ද? නැද්ද?”යි කී කල්හි, “වැඩියක් මැ පියානන්වහන්සේ කරා යන බව මුත්, තොප පමණකට දන්මි”යි වදළසේක. පරිබ්‍රාජිකාවෝ “අප විවාලා තෙපි කියවු ද? තොප විවාලා අපි කියමෝ ද?”යි කීහ. එකල්හි මහතෙරුන්වහන්සේ “තොප ගැහැණුන්ගේ නුවණෙක් වේ නම්, වැඩියෙක් නොවන්නේ වේ ද? පළමු අපි මැ තොප විවාලක් කියමිහ”යි වදළ සේක. ඒ අසා පරිබ්‍රාජිකාවෝ සතරදෙන සතර දිශාවෙහි සිටැ ගෙණැ, සතරදිශාවෙන් නැගූ මෙසරාජීසතරෙකින් හෙන මහසෙණසේ වාදස්ථාන දහස පිරුවාසුහ. මහතෙරුන්වහන්සේ ඒ අසා ඉතා බැරි යැයි සිතූසේක් ද? යත්: අනුන් කීවක් බැරි යැයි සිතන පළුරෙකැ දඩක් නො වන බැවින්, පෙර රහත් නොවන කලැ පවා, මියැ බඹලොවට යන්නා වූ පියානන්වහන්සේ “නැවී කිඤ්චි”යි කියා ගිය කල්හි “මාගේ ස්වාමී ආකිඤ්චඤ්ඤායතන ධ්‍යානලාභී වනසේ ය”යි සිතාගන්නට සුදුසු නුවණක් ඇති බැවින් මෙසේ බොධිසත්වයන් සභවා කී බස්හි පවා අථී දන්තෝ මොවුන් කී බසැ නො පැකිලෙති.

“ගඬිගාය වාලුකා බියෙ - උදකං බියෙ මහණ්ණවෙ,
මහියා මත්තිකා බියෙ - ලක්ඛෙන මම බුද්ධියා”යි

තමන් කරණ සිංහනාදයෙහි බල අද නො පැ කොතනට තමන් ද? තමන් පියාණන්වහන්සේ “එතදග්ගං හික්ඛවෙ, මම සාවකානං හික්ඛුතං පඤ්ඤාවන්තානං යදිදං සාරිසුන්තො”යි තමන්ට දුන් තනතුරු තමන් මුහුණ බලා දුන් තනතුරෙකැයි කියවත් ද?

“ලොකනාඨං ධපෙත්වාන - යෙ වඤ්ඤෙ අත්ථී පාණිනො,
පඤ්ඤය සාරිසුන්තස්ස - කලං නාග්ඝන්ති සොළසිං”යි

කියා, මුළුලොවැ පතළ තමන්ගේ යසසට අද කැලලක් කෙරෙත්ද? එහෙයින් ඔවුන් සතරදෙනා කී දහසක් ප්‍රශ්න හැම විසඳ මබ කියව යි වදළහ. ඔහු මහසායෙහි මලු සලා වී කාපියා මියන්නට වක ගැසුවන් සේ තමන් උගත් වාද දහස නිමවාලා, වක ගසා ගෙණැ සිටැ “වහන්ස, අප දන්තා ද මෙතෙකැ”යි කීහ. මහතෙරුන්වහන්සේ “අපි තොප සතරදෙනා විවාල දහසක් ප්‍රශ්න හුදකලා වැ කීමිහ. තෙපි සතරදෙන අප හුදකලා වැ විවාල එක ප්‍රශ්නයක් කියව. එ ද, වැඩියක් නො විචාරමිහ. අපගේ ස්වාමිදරුවාණන්වහන්සේගේ සස්තෙහි පැවිදි වන සාමණේරයන් මහණ වන ද උගන්නා පැනයක් ඇත. ඒ කියව”යි

කියා “එකෙක් නම් කිමි ද?”යි විචාලයේක.

පරිබ්‍රාජිකාවෝ අභ දැන ගත නො හී, මූල දැනගත නො හී උතුන් මුහුණු බලා, තෙරුන්වහන්සේ පාපිටු වැද ගෙණු හෙවැ “නුඹවහන්සේ මැඩවූ අත්ත නුඹවහන්සේට ම සුදුසු යැ. ස්වාමීනි, නුඹවහන්සේගේ වියත්කම් නුඹවහන්සේගේ පියානන් වහන්සේගේ සම්මාසම්බුදුබවට මැ සුදුසු යැ. ස්වාමීනි නුඹ වහන්සේ මෙසේ කල උන්වහන්සේ කොතරම් දේ? ස්වාමීනි, ගෘහස්ථයකු අපගේ මන් බුන, අපි ඕහට අඹු වම්හ පැවිදි කෙනෙකුන් අපගේ මන් බුන, ඔහුගේ සස්තෙහි මහණ වම්හ. මේ අපගේ ආචාරය යැ. එහෙයින් අප මහණ කළ මැනැවැ”යි දන්වා මෙහෙණ සස්තෙහි මහණ වැ නොබෝකලෙකින් රහත් වූහ.

මොවුන්ගේ මල් සච්චකවාදි වූ කලී මොවුන්ට වඩා සිය දහස් ගුණයෙන් වැඩියේ යැ. බුහුනන් දන්තා වාදදහස ද දන්ති. තමා බොහෝ ඇසුපිරුනැත් ඇති හෙයින් සෙසු සමයාන්තර මුළුල්ල ද දන්ති. මහතෙරුන්වහන්සේටත් බසට බස කියා සිටිනා බව මුත් පසු බසිති යි නො සිතමි. ‘නුවණින් පිරි බඩ පැළියේ’යි කියා යපතෙකින් බඩ වෙලා ගෙණ විශාලයෙහි රාජගුරු වැ වෙසේ. “මුළුලොවු මැ මම එකවියන්ම”යි කියා තෙමේ මැ තමා තැකී යැ. මහජනයා ඔවුන් එසේ මැ තැකූහ. විශාලවෙහි පිරිස්මැද හිඳ “මා බැණු තැහි වේලෙහි සැලීවීසැලී නොයන, කිසිල්ලෙන් ධහ සෙල්වී නොයන සතක්හු නො දකිමි. සිත් ඇති මිනිසුන් තබා ගලකට බැණු තැහෙමි වීම් නම්, ඒ ගල සොල්වාපියම්”යි කියා බොහෝ සේ ගඵී බෙණෙයි. හෙතෙම තමා බුදුන්වහන්සේ හා වාද කරන්නට සිතසිතා ඇවිදිනා හෙයින් “ඒ බුදුන්ගේ මතය වූ නියා මා දත මැනැවැ”යි සිතා, එක්දවසක් විශාලාමහනුවද සිහා වඩනා අස්සජීමහතෙරුන්වහන්සේ දැකැ, උන්වහන්සේ කරා එළෙඹැ, “නොපගේ ගුරු වූ ශ්‍රමණගෞතමයෝ සච්චන් කෙසේ හික්ම වද් ද?”යි විචාලේ යැ. ඒ අසා අස්සජීමහතෙරුන්වහන්සේ “සච්චකය, අපගේ පියාණන්වහන්සේ පඤ්චස්කන්ධය අනිත්‍ය යැ, අනාත්ම යැ කියා, අප හික්මවනසේකැ”යි වදලයේක.

ඒ අසා සච්චකයා අතින් අත පැහැර පියා දෙඅතින් කණ වසාගෙණු “මහණ, නො ඇසියැ යුත්තක් ඇසුම්හ. නො කන් කලුබසක් ඇසුම්හ. සිතට නො මිහිරක් ඇසුම්හ. නොපගේ ගුරුන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය ඉතා බැරි ය. ඉදින් යම් දවසක් උන් හා අප හා එකතැනැ හිඳ බිණීමෙක් වූයේ නම්, උන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවාපියා සමාක්දෘෂ්ටියෙහි පිහිටුවා හික්මවා ලම්හ”යි කියා, සන්ථාගාරයෙහි රැස් වූ ලිච්ඡවී

රජ්ජරුවන් කරා ගොස් “අද මිනියා විනොදයක් නො ලබා කුමට හිඳ ද? අද මම ශ්‍රමණගෝතමයන් හා බස් බුදක්! බැණ බලමි සිතමි. ඉදින් ඒ අස්සජීතෙරුන් කී පරිද්දෙන් එ මැ මනයෙහි ඒ ශ්‍රමණගෝතමයෝ සිටියෝ වූ නම්, දික් වූ ලොම් ඇති පිඩාම්ඵඵඵවක්හුගේ රෝම අල්ලාගෙණු ඇතින් ඇතට ඇදු කෙළනා බලවත් පුරුෂයක්හු සේ, ඒ ශ්‍රමණගෝතමයන් වාදයෙන් වාදයට ඇදු සලා විසලා පියමි. මතැත්තහු විලකට වැදු ඒ දිය අලළන්නා සේ, මම ද ශ්‍රමණගෝතමයන් අලලා පියමි. පෙර බොහෝ දෙනාට බිණු තුඩ වැඩි තිබී යන දවසෙක. වියත්කමට බැහැවුම් හැරැපියා නොදත් නොදත් දෙය ඉගෙණූ ගන්නට අප කරා අවුත් අවකාශ ඉල්වා ගන්නා නියා බලව. අපගේ බුහුනනට උන්ගේ සවිචන් කළ පරිභවයකුදු ඇත. එයින් පසිඳු ගන්නට සිතන්නේ බොහෝ දවසෙක. මා හා කැටි වැ තික්මෙව”යි කී යැ.

ඒ අසා පත්සියක් ලිච්ඡවිරජ්ජරුවෝ එක පැහැරැ රජ පිරිස් ගෙණූ නික්මුණාහැ. ඇසුඇසුවෝ තාක් “පණ්ඩිතවරුන් දෙදෙනාගේ වාද බලමිහ”යි හැම පස්සෙහි හුනහ. එදවස්හි සියලු වාදිමත්තහස්තීන් මුදුනෙහි වාදවජ්‍රාඨිකුශ හෙළා තතුණුවන සඵදෙනස්තාචායඝීයන් වහන්සේ අලුයමිහි මහාකරුණාසමාපත්තියෙන් නැඟී ලොව බලා වදරණසේක්, තමන්වහන්සේ හා වාද කරණු පිණිස බොහෝ පිරිස් ගෙණූ සඵචකයා එතබව දැකූ වදරා, විශාලාවට වැඩැ ආහාර කෘත්‍යාය නිමවා වදරා, විහාරයට වැදු මහපිරිස හිඳගන්නට සුදුසු තැන් පරික්ෂා කොට, මහවනයෙහි එක්තරා ගසක් මුලු වැඩහුන්සේක. එ සමයෙහි සඵචකයා විහාරයට වැදු, සක්මන් කරණ වහන්සේවරුන්ද කරා ගොස් “නොපගේ ශ්‍රමණගෝතමයන් දත් නොදත් දෙයක් කියාලන්නට අයිමි. දන් ඔහු කොයි ද?”යි විචාලේ යැ. ඒ අසා වහන්සේවරුන්ද “දන් නො දන් තැන් උගන්වන්නෝ දන් දන් පෙණෙන්නෝ වෙද් ද”යි කියා, “සඵචකය, දන් අපගේ ස්වාමී වළඳු මහා වනයට ගොස්, තා පෙරමහ බලබලා දේ! ගසක් මුලු වැඩැ හුන්සේක. කඹුරුසම මැඩැලූ කල්හි අඟුරුඅතුරෙන් පැනැ නැගී ගතිකදක් සේ ගස අතුපතර අතරතුරෙන් අර නැඟෙන්නේ සඵණක්ඝන බුදුරස් යැ. ඒ සලකුණෙන් ගොස් බුදුන් දකුව”යි වදළසේකැ.

සඵචක තෙමේ මහපිරිස් පිරිවරා වැඩහුන් තැනට ගොස් පිරිස් හා සමග බැසූ හිඳු “ශ්‍රමණගෝතමයෙනි, පණ්ඩිතකම නම් අනුන් දන් නොදත් දෙය කියා මිත්චාදෘෂ්ටිය හරවන බව වේ ද? ‘නොප දහම් වරදවා ගෙණූ ඇවිදිති’යි යනු බොහෝ සේ ඇසූ විරිමි. අද කොපගේ

1. හුදක්.

සවුකෙනෙකුත් කී බස් අසා ඉතා මැ කම්පා වැ ‘සක්විතිරජයක් හැර පියා මහණ වූ තැනැත්තන් නිකම් නැසී යන බව නසුරැ”යි තොපට මැ සිතා ආම්. මේ තොපගේ යහපත් රුවට සුදුසු දහමක් ගත! හොත්, තොපසේ වැදූ පිදිය යුත්තෝ ඇද් ද? දන් තොප ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නට අවකාශයෙක් ලැබේ ද?”යි කී යැ. ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ මදක් සි වදරා තමන් සියලු ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණ දිවාබ්‍රහ්මාදීන් විවාළ ප්‍රශ්න තාක් නො පැකිලූ කියන නුවණක් බෝමැඩ දී මැ ලත් හෙයින් “සච්චකය, තට හඟුනු යමක් විචාර. අපි එ ල ගන්නා පරිද්දෙන් මැ කියමින”යි වදළසේක. ඒ අසා සච්චක තෙම “තොපගේ සච්චන් කෙසේ හික්මවා ද?”යි විවාළේ.

ඒ අසා බුදුරජාණන්වහන්සේ ආකාශගඬිගාවක් ඇද බහා ලන්නා සේ, සදන්දහතෙලෙහි පස්වණක් පියුම් එක පැහැරූ උදුරා ඉස්නා සේ, සියලු ආකාශයෙහි පතළ තරු කැළ එක පැහැරූ බිමැ හෙළන්නා සේ, දඹදිවට සලකුණු වූ මහදඹගස අල්වා ගෙණූ හුනු හුනු තන්හි රන් පැළ නැගෙන්නා වූ² මහදඹ සලා වගුරුවන්නා සේ, දෙවියන්ගේ පරසකුරුක අල්ලා ගෙණූ අමුණු පමණ රෙහෙණු ඇති පරසකුමල් මුළුලොවිහි³ ඉස්නා සේ, සතර මහාසාගරයෙහි දිය දෙබේ කොට පියා සත් රුවන් මුළුලොවට උකා දමන්නා සේ, නොයෙක් පරිද්දෙන් බණ වදරන්නට පොහොසත් වුව ද, ‘සච්චන්ගේ බස් හා තමන්ගේ බස් හා වෙනැ”යි නො කියන පරිද්දෙන් ‘අස්සපී මහතෙරුන් කී පරිද්දෙන් මැ කියමි”යි සිතා වදරා “සච්චකය, මම ‘පඤ්චස්කකඨය අනිත්‍ය යැ, අනාත්ම යැ, සියලු සංස්කාර ධර්මයෝ⁴ අනිත්‍යයහ, අනාත්මයහ”යි කියා මෙසේ මාගේ සච්චන් හික්මවමි”යි වදළ සේක.

එ බස් අසා සච්චකතෙම “උකුළුපොරට එවැ ගනිමි. එතෙකින් දිනිමි”යි සිතා “ශ්‍රමණ ගෞතමයෙනි, සියලු බිජුවට වසුරණ බිම තමා නැති කල්හි බිජුවට වසුරු ගත්තේ කොයි ද? එසේ මැ ‘සියලු කුශලාකුශලයන්ට පිහිට වූ පඤ්චස්කකඨය තමා මැ අනාත්මයැ”යි කී කලැ, ඒ නිසා පවත්නා වූ කුශලා කුශල තමා මැ නැත්තා නම් වත්, තොප කියන්නේ කුමන බස් ද? ‘ලොව ගලවමින”යි කියා ලොව වළැ හෙළන කෙනෙකු ද? නුවණ නැති ලොව ‘දහම් උගන්වමින”යි නළවා ගෙණූ මේ නියා අදහමක් උගන්වන්නේ කවර නො වියත්කමෙක් ද? තෙපි අහසැ සිත්තම් කරණ කෙනෙකු ද? සුළඟ ගැට ලන කෙනෙකු ද? දියෙන් පත්‍ර හඹන කෙනෙකු ද? වැල්ලෙන් යොත් අඹරණ කෙනෙකු ද? ගින්නෙන් තෙල් මඩනා කෙනෙකු ද? මේ කවර අදහමෙක් ද? තොප ල ගත්තේ? මට කියා බලගැ”යි කී යැ.

1. දත. 2. නැගෙන්නා සේ වූ. 3. දෙවිලොව. 4. ධර්මයන්
Non-Commercial Distribution

ඒ අසා ස්වාමීදරුවෝ “අපි කලි සියලු සංස්කාරධර්මයන් ‘අනාත්ම යැ’යි කියමින. තෝ ‘ආත්ම යැ’යි කියයි ද?”යි විචාරා වදාළ සේක. ඒ අසා සච්චක බොහෝදෙනා තමා හා එක්කොට ගන්නා පිණිස “කුමක් ද නුඹ කියන්නේ යැ? මම මතු ද? මේ සිටි රජ බමුණු ආදි මහපිරිසනුදු ‘මම යැ, මගේ යැ’යි නො කියන කෙනෙක් ඇද්ද? නුඹ මැ විචාරා බලගැ’යි කී යැ. බුදුහු ඒ අසා “සච්චකය, තා හිසැ හෙන සෙනැ බොහෝ දෙනා හිසට කුමට දමයි ද? මේ ආ මහාජනයාගෙන් ‘වාද කොට මා ඩා සොල්වා පියමින’යි ආ කෙනෙකුත් නැත. හැම තාගේ හා මාගේ හා බස් අසන්නට ආවෝ යැ. එ හෙයින් බොහෝදෙනා ඇඟ නො ගස්වා තෝ මැ අප විවාළක් කී ය. ‘පඤ්චස්කන්ධය ආත්ම යැ’යි කියයි ද?”යි විචාරා වදාළසේක. සච්චකයා “ශ්‍රමණගෞතමයෙනි, එසේ කියමි”යි කී යැ.

ඉක්බිති බුදුන්වහන්සේ “සච්චකය, අපි තා එකක් විචාරමින. නොයෙක් වැඩි සිටි බිම්බිසාර, කොසල යනාදී වූ රජදරුවන් තමන් රටවැස්සන් කෙරෙන් මැරියැ යුත්තන් මරා, සැපත් දියැ යුත්තන්ට සැපත් දෙත් හොත්, උන් කියෙක් වැටේ ද? නො වැටේ ද?”යි විචාරා වදාළ සේක. සච්චකතෙම “වහන්ස, මණ්ඩලික රජුරුවන්ගේ පවා ආඥ තමන් තමන්ගේ විජිතයෙහි වැටෙයි. වැඩි සිටි රජදරුවන්ට වූ කලි විචාරන්නේ කිමි ද?”යි කී යැ. ඒ අසා බුදුන්වහන්සේ “සච්චකය, ඒ ඒ රජදරුවන් තමන් තමන්ගේ රටවැස්සන් තමන් තමන් සිතු පරිද්දෙන් තබා ගන්නේ තමන් සතු හෙයින් වේ ද? ඉදින් මේ පඤ්චස්කන්ධය තා සතු වී නම්, තා කැමැති පරිද්දෙන් පවතී ද?”යි වදාළසේක. ඒ අසා සච්චකයා ලය ඉපිළැ හී ගියේ. ආදි තමා සතු දයෙක්හි තමා ආඥ වැටෙ’යි කියාලා දන් ‘නො වැටෙ’යි කීමිනම්, ආදි මා කී බසට පසු වැ මා කියන බස් විරුද්ධ වෙයි. ඉදින් ‘මාගේ ශරීරයට මා කියෙක් වැටෙ’යි කීමිනම්, බුදුහු වැඩැ හිඳ ‘එසේ වුව හොත්, තාගේ රූපය නපුරු කොට කුමකට තබයි ද? අප සේ මැ දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණ අභිතානුබ්‍යාඤ්ජන කෙතුමාලාබ්‍යාමප්‍රභා ඇති කොට බලගැ’යි වදාරණසේක. ඒ සාරාසංඛ්‍යකප්ලක්ෂයක් මුත් සේ මැ පාරමිතා පුරා මත්තට කොට ගත හැකි දෙයක් මුත්, දුනට කොට ගත හැකි දෙයක් නො වෙයි. එසේ කිව, එසේ නපුරු. මෙසේ කිව, මෙසේ නපුරු. ‘මාගේ ශරීරය මා කී පරිද්දෙන් වැටෙ’යි කී විටැ මැ මේ සිසාරා හුන් ලිච්ඡවි රජදරුවෝ මැ “තෝ අප සේ මැ යහපත් වැ ගත හෙයි ද?”යි මට එක පැහැරු ගල් ගසති. කුමක් කෙරෙමි දෝ හො! යි, දෙමරින් මැ මට ගැලවුමි නැතැ’යි කර බහා ගත.

සඵඤ්ජයෝ දෙවනවටත් “තා මෙවිටු මුයෙන් නො බැණ හිදිනේ කුමට ද? තාගේ රුවට තා කියෙක් වැටේ ද?”යි විචාරා එවිටු ද මුයෙන් නො බැණ හිදිනා හා තුන්වනවිටු විචාරා වදල බසට මුයෙන් නො බිණුව හොත්, හිස සත්කඩක් වැ පැළී යෙයි යන කරුණායෙන් තුන්වනවට නො විචාරා ‘හැයි, තා මුයෙන් නො බැණ හිදිනට කලෙක් ද මෙ යැ?’යි වදලසේක. එසමයෙහි පළමු කොට මැ සහම්පතිබ්‍රහ්මයා කැටි වැ අවුදින් හුන් ශක්‍රයා ‘ස්වාමීනි, තුඹවහන්සේගේ දහම්සක යැ. මාගේ අණසක යැ. බණ වදල මැනැවැ”යි ආරාධනා කොට ගිය හෙයින්, බුදුන්වහන්සේ තුන්වන විටු විචාලදෙය නො බිණුව හොත්, සච්චකවාදීන් හිස්බොල්ලට කියටියක් කියම් යි, මුළු ලොවිහි භයච්චකරවස්තු තාක් එක් කොට ලුවාක් වැනි භයච්චකර රුවක් මවා ගෙණ, ගිනි ගෙණ දිලියෙන යකුළක් ඉසට මානා, අහස්හි සච්චකයාට හා බුදුන්ට මුත් ඉතිරියන්ට නො පෙණී සිටු ගත. සච්චකයා අහස බැලුයේ ශක්‍රයා මවා ගත් යක්රුව හා හිසට මානා ගත් යකුළ හා දකැ වෙවුලා ගොසින්, හිස සිටු දෙපත්ල දක්වා කෙළින් සිටි රොමයෙන් බිඳ නමාගත් ධහයෙන් විසවුල් වැ, “මම ඉදින් ‘යකෙකැ’යි හඬ ගහාපීම් නම්, මේ පිරිස ‘තා ගසන්තට ආයේ සෙනාගෙරෙ ද? තට ම පැණෙනව මුත්, අපට නො පැණේ ද?යි මා හිසැ ටොකු ඔවිහි. මෙතැන්හි මට බුදුන් මුත් සරණ නැතැ”යි කියා “ආයු බොහෝ වූ ස්වාමීනි, විචාලක් නො කියන්තට පොහොසතිම් ද? විචාල මැනැවැ. කියම්”යි කී යැ. “තාගේ පඤ්චස්කකඨය තා කීවක් කෙරේ ද? නො කෙරේ ද?”යි වදලසේක. සච්චකතෙම “මා කීවා නො කෙරේ”යි කීයැ. එවිට සඵඤ්ජයන්වහන්සේ පඤ්චස්කකඨය සියලුපාස්කාර ධර්මයන් මැ අනිත්‍යදුඃඛඅනාත්ම සේ ගිවිස්වා වදලසේකැ.

එවිටු සඵඤ්ජයන්වහන්සේ “සච්චකය, අගින් මුලින් මැදින් කපාපු කෙහෙල්කදෙක්හි මෙන් තාගේ බස්හි හරයෙක් නො පැණෙයි. තෝ තෙල ලිච්ඡවීරජදරුවන් මැදයෙහි ‘සිත් ඇති කෙනෙකුත් තබා කපකට බැණැ නැගෙම් වීම් නම්, ඒ සොල්වා පියම්. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සඵච්චගයෙන් ස්වෙද සොල්වා පියම්යි කියා ආයෙහි වේ ද? එසේ කියා ආ තාගේ නලළින් වැගිරෙණ ස්වෙදබිඳු තා පෙරෙවි උතුරුසඵච තෙමා ගෙණැ බිම දක්වා වැගිරෙන්නට වන. අප ශරීරයෙහි ඉදින් සෙල්වුනු ධහදියෙක් ඇත, නැත,¹ තෝ මැ බලගැ”යි ශ්‍රීභස්තය දික් කොට සිවුර මදක් පහ කොට වදලසේකැ. සිවුර ඇළ කරත් මැ රත්වත් බුදුරස්කදක් විදුලිය දහස්සුවහස් පරදවමින් ශ්‍රීමුඛය සිසාරා

1. ඇත් නම් හෝ නැත්නම් හෝ

තුන් විටෙකු පැදකුණු කොට වෙළෙඹින් ඇඹරෙමින් බුදුන්ගේ ජයමඟුල් දෙවියන්ට කියන රිස්සෙන්¹ බුදුන් කරා ආ ශ්‍රායා දෙවිලොවට ගෙණු යන පඩුරක් සේ අහස්හි හියෙන්තට වන. සච්චකයා කර බහා ගෙණු හිත.

එසමයෙහි ඒ පිරිස් මැද හුන් බුදුගුණයෙහි සුමුඛ වූ නමින් දුර්මුඛ නම් ලිච්චවියෙක් නැඟී සිටු කර බහා ගෙණු වක ගසා ගෙණු සිතිවිලිඅඩුලෙහි හුන් සච්චකයා හා, මත්තකඤ්ඤ කුඹ පළා හෙළලා බලබලා හුන් කෙශරසිංහයකඤ්ඤ සේ මන් බුන් සච්චකයා බලබලා වැඩැහුන් බුදුන් හා දක “ස්වාමීනි, උපමාවෙක් මා කටට දිවෙයි. ඒ දන්වමිනැ”යි කී යැ. “දුර්මුඛය, කියා බලගැ”යි වදළසේකැ. “ස්වාමීනි, බිලෙකැ² හොත් කකුළුවකු බිලයෙන් ඇදලා සෙල්වුසෙල්වු නළ දඬෙන් ගසා බිඳලූ කලැ ඒ කකුළුවා බිලයට වැද්ද නො හී³ හොත්තා සේ, අපගේ සච්චකපණ්ඩිතයන් සෙල්වුසෙල්වු නළ බිඳ වදළසෙසෙක. දන් නුඹවහන්සේ කරා වැද්ද නො හී හුන් ලෙස බලා වදළ මැනුව. ‘වාද කරමිනැ’යි අප හුන්තැනැ හිඳු පියැ නො දී නහා ගෙණු ආවාට සුදුස්සක් කළෝ යැ. බුහුනන් සතරදෙනා මුහුණු ගැහැවුනු දලින් පිස්සා මැනුවැ. බුන් මදන් ඉතා රිසියෙයි. හිසැ සිටු දෙපත්ලට එකතැනෙකින් ධාපොදක් සෙල්වුනුතැනෙකුත් නැත. ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රීශරීරයෙන් වූ කලී ධහ සොල්වා සිවුර තෙමාපු යැ. මෙතෙක් කල් මදක් හැදින්නමිහ. වූ නියා වූ කලී දන්තේ අද යැ”යි පරිහව බණන්තට වනැ.

ඉක්බිති සච්චකතෙම “මු බිණු බසට නො බැණු හුන්තෙමි නමි, හැමදෙන මැ මට බෙණෙති”යි සිතා, තමා හා බණන දුර්මුඛයා වළකාලා බුදුන්වහන්සේ පැන⁴ විචාරා, තමා ල ගන්වා බණ වදළ සඳෙහි, ‘ස්වාමීන් හා විවාද කෙරෙමි’යි මා කළ බුහුටිකමි මත්තකඤ්ඤ දළ අල්වා ගත් තැනැත්තහු කළ බුහුටිකමට ද සොරවිභසඨීයකඤ්ඤගේ කොල් දන් ගිණු බාලයකඤ්ඤගේ බුහුටි කමට ද, දිලියෙනගිනිකදෙකහි අත එරවාලූ එකක්හට ද නො අඩු යැ. ඉදින් මෙසේ මෙසේ කළවුන්ට අස්වසෙක් ඇත් නමි, නුඹ හා වාදයට ආවා වූ මටත් අස්වසෙක් ඇත. වාද වන්නා කොට මුදුන්පත් කළමිහ. ඒ තබාපියා මෙතැන් පටන් ගෙණු දිවිහිමියෙන් උපාසක වූමිහ. අපගෙන් දන් ගත මැනුවැ”යි පවරා මහදන් දින.

මෙසේ ‘නුවණින් බඩ පැළී යෙ’යි කියා යපතෙකින් බඩ වෙලාගෙණු ‘තමන් ශ්‍රීශරීරයෙන් ධහ සොල්වා බණන්තට යැ’යි කියා ආ වාදීන්,

1. පිණිස මෙන්. 2. විලෙක. 3. නො හී නැමැද. 4. බණ

සිංහනාද ඇසු සාවුන් සේ තතුණුවා හික්මවා තමන් ශ්‍රීපාදමූලයෙහි පෙරළවන සේ දන්තා, බිණියැ හෙන බණ කිය හෙනැ අවින්ත්‍ය වූ වචන ඇති, උපමා නැති වියත්කම් ඇති, සිරිබර වූ මහත්කම් ඇති, ආශ්වයාච්ඡුරුෂ වූ, බිඳ පියැ නො හැකි දළදස් ඇති, මුළුලොවට එකාවායාච්ඡි වූ සියලු මිත්‍යා දෘෂ්ටි බිඳ සද්ධම්මය දෙසන්නා වූ, සියලු හිත තාක් ප්‍රකාශ කරන්නා වූ, මෙ වැනි සංසාරදුක් නිවන්නා වූ,¹ මෙසේ හික්ම වියැ යුත්තන් හික්මවන සේ දන්තා වූ ස්වාමීදරුවානෝ ජාති ජාතියෙහි මා ලෙන් නිතොර වෙත්වයි, මම මවුන් මැ සරණ යෙමී යි-පෙ-යුතු.

106.

තව ද, දහමට සිත් දී, මුළුලොවිහි කරුණා යොද, සියලු දතයුතුවෙහි නුවණින් එකරජ කෙරෙමින්, නිවන්අමාවට වැඩි මිහිරි වැ, ප්‍රයෝජනයෙන් ලයට වැඩි ප්‍රයෝජනවත් වැ, මමත්වයෙන් ජීවිතයට වැඩි මමත්ව කට යුතු වැ, බලයෙන් මර හට වැඩි බලවත් වැ, උපකාරයෙන් මවුපියන්ට වැඩි උපකාරී වැ, මැදහතින් කමිය සේ මැදහත් වැ, සාද්ධියෙන් මුළුලොවිහි පැතිරෙමින් වැඩහුන් විහාරයට වන් ප්‍රතිවාදීන්, ‘අපගේ බසුන් බස් වී ය’ යන අභිමානයකව නො යා දෙමින්, යෙළසියක් යොදුන් ගුරුඵරජහු බට හොමුවහුඅත්කක් සෙයින් තමන් ගුණබර නො ගත හෙන මුළුලොව අනවරතයෙන් වෙවුල්වමින්, කැලැති පැන් පහදවන උදකප්‍රසාදමාණිකායක් සේ ක්ලෙශයන් විසින් කළඹනලද මුලුලෝවැසියන් සිත් තමන්වහන්සේ ධම්මයෙන් ප්‍රසන්න කෙරෙමින්, ගෝකුණ්යෙහි ඇති මගුල්ගොරදක් සෙයින් මෙවෙනි සසරෙහි පහළ වැද සද්ධම්මච්චිගලයට පිහිට වැ සිටියාවූ, ගිමට සුහුඹුල් වැ වඩනා වූ කිදිලියක් සේ ලොව නිසා දුක් වුන් වුන් සේ මැ සුහුඹුල් වූ කරුණා ඇති, ගින්නෙහි පැසී මධුර වූ කිරියොදක් සේ සාරාසංඛ්‍යාකල්පලක්‍ෂයක් මුළුල්ලෙහි සසර ගින්නෙන් පැසී සච්චේදනාඥන නමැති යොද හිදි මිහිරි වූ, සාරාසංඛ්‍යා-කල්පලක්‍ෂයක් මුළුල්ලෙහි සියලු ලෝවැස්සා² තමන් වහන්සේ කරුණා නැමැති කුස* ගෙණෑ ඒ බර උසුලා, ඒ සතුන් පිණිස දහමට දෙළදුක් ගත්, තමා ඇකයෙහි හුන්නා වූ පුත්‍රයා කළ මලමුත්‍රයට රැහැණි නො වන පියක්හු සෙයින් චල්මී වැ උපන් තමන්වහන්සේගේ ශරීරයෙහි මලමුත්‍ර කරණ වදුරාගේ දුෂ්ටකම් ක්‍ෂමාබලයෙන් සැනැහිසැනැහී සුරතල් කොට හිඳුනා³ වූ, නැහෙන වේලාව නො වරදවා නැහෙන හිරක් සේ අනුන්ට වැඩ කළ මනා වේලා නො වරදවා වැඩ කරණ, බුරුල්ලෙහි

1. දුක්මුදන්නා වූ. 2. ලෝවැස්සා නිසා. 3. විඳුනා. * කුසල

තොල්ලෙන් තැළුණු ජේ කිරි එරවන්නා වූ මවුදෙනක සෙයින් දුර්ජනයන් තමන්ට දුක් දුන් දුන් සේ මැ වඩ වඩා මෙන්සින් එළ වූ බුදුරජානන්වහන්සේ එක්සමයෙක්හි උක්කට්ඨා නම් තුවර නිසා සුභගවනයෙහි සල්ගසක් මුලැ වැඩ වසනසේක.

එසමයෙහි බක නම් මහාබුන්ම “තමාගේ අත්බව ස්ථිර යැ, නො තස්තේ යැ” යන පවිටු වූ දෘෂ්ටියක් ගත. එසමයෙහි සියලු සත්ත්වලොකයෙහි නුවණදල දමා තමන්වහන්සේගේ අනුග්‍රහයෙන් සසරින් තැනියැ යුතු සත්ත්වයා බලන බුදුරජානන්වහන්සේ ඒ මහාබුන්මයාට එබඳු වූ මිත්‍රයාදෘෂ්ටියක් ඇති වූ බව තමන් වහන්සේගේ නුවණින් දන වදරා, වණ්ඩාලයක්හට වුවමනා මැයැ. රජකුහට වුවමනා මැ යැ, රොගයක් දුටු විටැ පිළියම් කරණ මහවෙදක්හු සේ, කිරිසනෙකුට වුව මනා මැ යැ, මහබුන්මයාහට වුවමනා මැ යැ, ඇති වූ කෙලෙස්ලෙඩකට තමන්වහන්සේ දහම් පිළියම් කරණ හෙයින් දික් කළ අතක් වක් නොකරණ තුරු වක් කළ අතක් දික් නො කරණ තුරු මකුළු හුයෙක් යටිපිට ද මකුපිට කළුවන් නො වන තුරු, බලවත් පුරුෂයක්හු හෙළාලන ඇසිපිය දෙක ඊරි වැද නො ගන්නා තුරු ‘යෙම්’යි සිතා වදළ සිත හා සමඟ මැ බඹලොවැ පහළ වූ සේක.

ඉක්බිති ඒ මහාබුන්මනෙම බුදුන් දකැ “මෙසේ අව මැනව මෙවැනි නිත්‍ය තැනෙක් නැත. මෙබඳු නො තස්නා තැනෙක් නැත. මේ බඹලොවෙහි ජරාවට පැමිණෙන කෙනෙක් හෝ මියැ යන මහලු වන කෙනෙක් හෝ නැත. මේට වැඩි අනික් සසරින් ගැලවෙන තැනෙක් නැතැ”යි දන්වී යැ. ඒ අසා සඵඤයන් වහන්සේ “බ්‍රාහ්මණය, තෝ නුනුවණින් පිරි ගිය සිත් ඇති හෙයින් අනිත්‍යයට නිත්‍ය යැ යි යෙයි. අස්ථිර දෙයට මැ ස්ථිර යැ යි යෙයි. මේට වැඩි අනික් නිවණෙක් නැතැයි යෙයි. තා සේ මොහානධිකාරයෙහි ගැලී ගියෝ නැත. තා සේ නුනුවණට ගැනි වූවෝ නැත. තා සේ සසරදුකට නියැලීගත්තෝ නැත. තා සේ දහමට පිටි පෑවෝ නැත. තා සේ සමාග්දෘෂ්ටියට සතුරු වැ සිටියෝ නැත. තා සේ කරුණා කටයුත්තෝ නැත. මෙ බඳු මිත්‍රයාදෘෂ්ටියක් කුමට ගත්හි ද”යි වදළසේක.

එකල්හි මාරදිව්‍යසුත්‍ර නෙම “බුදුහු කොයි වැඩැ හුන්ද දේ හො! යි බලන්නේ බඹලොව වඩනා බුදුන්වහන්සේ දැකැ මොහු බඹලොව වඩිති. ඉතින් ඔබ ගොස් බාධාවක් නැති වැ බණ කිවූ නම්, සියලු බඹපිරිස අමාමහනිවන්හි පුරාපියති. එසේ කල්හි මාගේ ආඥ පවත්නා

සසර සිස් වැ යන්නේ යැ. එහෙයින් මා බඹලොවට ගොස් මේ දෙශනාවට බාධා කළ මැනැවැ”යි බඹලොවට ගොස් බලවත් බඹුන් ඇහැ ආවිෂ්ට වියැ නො හී, පළමු වන බඹතලෙහි එක් බඹක්හු ඇහැ ආවිෂ්ට වැ ගෙනැ, “මහණ, මේ මහාබ්‍රහ්මයාට නිඤ්ඤ නො කර මේ තෙම මහාබ්‍රහ්මයෙකැ. හැම බඹුන් මේ මැඩැ පවත්ති. මුහු මැඩැ පවත්නා එක ද බඹෙක් නැත. සියලු දත යුතු තාක් ගෙවා දත. සියලු සත්වයන් තමා වසඟ කොට සිටියේ යැ. ලොවට ඊශ්වර යැ. මුළු ලොව මැවූයේ මේ යැ. මහපොළොව යැ, හිමාලයපච්ඡාය යැ, මහමෙරු පච්ඡාය යැ, වක්‍රවාටපච්ඡාය යැ, මහාසමුද්‍ර යැ, සඳමඳල යැ, හිරු මඳල යැ යනාදි සියල්ල උත් සිතු සිත හා කැටි වැ පහළ වී යැ. “තෝ රජ වා තෝ බමුණුවා. තෝ වෛශ්‍ය වා. තෝ ශුද්‍ර වා. තෝ ගිහිවැසි වා. තෝ මහණ වා” යනාදි සියලු සතුන් මවන්නේ මේ යැ. එහෙයින් සියලු සත්වයෝ මොහුගේ දරුවහ. මහණ, පෙඳ තාපසවරහු ද, සියලු ලොව අනිත්‍ය යැ, දුඃඛ ය, අනාත්ම යැ’යි කියා වරදවා ගෙණැ සතර අපායෙහි හුතහැ. මේ මහා බ්‍රහ්මයා කී පරිද්දෙන් ‘මේ මැ නිත්‍ය යැ. මේ මැ සුඛ යැ. මේ මැ ආත්ම යැ’යි කියා ගත්තාහු මියැ ගොස් මේ බඹලොවැ ඉපැදූ සුවපත් වූහැ. එහෙයින් තොපට සිතා යැ මා මේ කියන්නේ. වළෙක්හි හුනු එකක්හු එල්ලී ගන්නා දෙයක් නො ලද හොත්, මහවළෙහි තස්නා සේ, තෙපි මේ මහබඹහු කී බස් නො ගත්තාහු වූ නම්, තෙපිත් සසඳ හී නසුව. එහෙයින් එසේ නො නැසී මේ මහාබ්‍රහ්මයා කී බස් ගිවිස්සව” යි කී යැ.

ඒ අසා බුදුන්වහන්සේ “බ්‍රහ්මයෙක් නම් මා කී බසට උත්තරයක් කියැ හේ ද? මේ කුමන නම් බසෙක් දැ”යි පරීක්ෂා කොට වදරණසේක්, බඹහු ඇඟ ආවිෂ්ට වැ ගෙණැ දෙඩන්නා වූ මරහු දකැ ‘පාපිෂ්ඨ මාරය, මේ බඹහු ඇඟ ආවිෂ්ට වැ ගෙණැ මෙවෙහි විකාරයක් දෙඩවන්නෙහි නො වෙයි ද? ‘මා තා නො හඳුනති’යි නො සිත. මා දන් බුදු වූ කල්හි තබා බුදු වන්නට වජ්‍රාසනයෙහි හුන් දවස් මැ, මා මතු හිඳුවා ලා තාගේ හඬ අසා පලාගිය මහබඹුන් දන් මා හා සම කොට කුමට බණයි ද? තාගේ ආඥාවෙහි වැටෙන්නවුනුත් නො වැටෙන්නවුනුත් තාගේ බස් ගිවිස්තවුනුත්, නො ගිවිස්තවුනුත් තෝ මැ හඳුනන්නේ වෙහි ද? එතෙකින් නො දෙඩවා සිට” යි වදළසේක.

බුදුන් එසේ වදරත් මැ මාරතෙම බුද්ධතෙජසින් කකියා ගොස් යමක් කියවියැ නො හී සිටියේ. ඉක්බිති මහබඹතෙම “මහණ, මම නිත්‍ය දෙයට මැ නිත්‍ය යැ යි කියමි. ස්ථීර දෙයට ම ස්ථීර යැ යි

කියමි. මේට වඩා අනික් නිවණෙක් නැති හෙයින් මැ මේට වැඩි අනික් නිවණෙක් නැතැයි කියමි. ඉදින් තෝ මා ගත් දෘෂ්ටිය මැ ගත්තෙහි වී නම් තමා මට දෙවන තන්හි සිටුවා මා යත් එත් හිඳුත් සිටුවත් හොවුත් තා මට ඡායාවක් සේ නො හැරී. පවත්නා පරිද්දෙන් තබා, තා මට ඇතුළත් කෙරෙමි. එසේ නො කෙළෙහි වී නම්, තා මාගේ ආනුභාවයෙන් බිම ඇපිළි කොට පියමි” යි කී යැ. එ බස් ආසු සඵඤයන්වහන්සේ මේ මහාබුත්මතෙම ඉතා අභිමාන ඇත්තේ යැ. තමාගේ යසසින් ‘මෙතන මාගේ ශරීරයෙහි ගැපී යන්තට සුදුසු එක ද සත්ත්වයක්හු ඇතැ’යි නො සිතමි. මෙතැන්හි මොහුගේ මානය බිඳ පියා පසු ව බණ කිව මැනැවැ” යි සිතා වදාරා ‘මහාබුත්මය, තාගේ ගති මම දනිමි. තාගේ ජුති ද දනිමි. තාගේ සෘද්ධි වූ නියාව ද දනිමි. තාගේ මහත වූ නියාව ද දනිමි. මා තා නො හඳුනතියි සිතයි ද?’ යි වදළසේක.

ඒ අසා මහාබුත්මතෙම “තොප මා හඳුනන පරිදි කෙසේ ද?” යි කී යැ. “මහාබුත්මය, හිර සඳ දෙදෙනාගේ ආලෝකය පවත්නා තැන් එක් සක්වළෙක් නම් වෙයි. එසේ වූ සක්වල දහසෙක් තා වසන වැ පවත්තේ යැ. මම ඒ තා වසන වැ පවත්නා වූ දහසක් සක්වලැ හීන සත්වයෝ මෙනෙකැයි කියාත් දන්මි. උත්තම සත්වයෝ මෙනෙකැයි කියාත් දන්මි. මෙ තෙක් සත්හු රාහී යැ යි කියා ද, මෙතෙක් සත්හු ද්වේෂී යැ යි කියා ද, මෙතෙක් සත්හු මොහී යැ යි කියා ද, මෙ තෙක් සත්ඥ ශ්‍රද්ධාවර්තයෝ යැ යි කියා ද, මෙ තෙක් සත්හු බුද්ධිවර්තයෝ යැ යි කියා ද, මෙ තෙක් සත්හු විතකීවර්තයෝ යැ යි කියා ද, මෙ තෙක් සත්හු උපදිමින් සිටියෝ යැ යි කියා ද, මෙ තෙක් සත්හු මියෙමින් සිටියෝ යැ යි කියා ද, දන්මි. තා ඉතා මහත්ම යි සිතන බව මුත් දහසක් සක්වලින් වැඩියෙක්හි තාගේ ආඥාව නො පවත්නි. මේ ලෝකයෙහි තට වැඩි මහත් වූ දෙදහසක් සක්වළෙහි ආඥාව පවත්වන මහා බුත්මයෝ අනන්ත ය හැ. උන්ට වැඩි තුන් දහසක් සක්වළෙහි ආඥාව පවත්වන මහාබුත්මයෝ අනන්ත ය හැ. උන්ට ද වැඩි සාර දහසක් සක්වළෙහි ආඥ පවත්වන මහාබුත්මයෝ අනන්ත ය හැ. උන්ට ද වැඩි පන්දහසක් සක්වළෙහි ආඥාව පවත්වන මහා බුත්මයෝ අනන්ත ය හැ. උන්ට ද වැඩි දස දහසක් සක්වළෙහි ආඥාව පවත්වන මහාබුත්මයෝ අනන්ත ය හැ. උන්ට ද වැඩි ලක්ෂයක් සක්වළෙහි ආඥාව පවත්වන මහාබුත්මයෝ අනන්තය හැ. තෝ ඒ බුත්මයන්ගේ ප්‍රමාණය බැලූ කලැ සතරරියන් ගැබෙක්හි ආඥාව පවත්වන එකක්හු වැන්නෙහි. තෝ ජාතියෙන් ජාතියට මියැ මියැ ආ තැන් නො දන්ති. මම වූ කලී මේ හැම නුවණින් පිරිසිඳ දන්මි. එසේ හෙයින් තාගේ හා මාගේ හා ප්‍රමාණය

බැඳු කල තෝ හබබිජුවටක් වැන්නෙහි. මම වක්‍රවාටපච්ඡය වැන්නෙමි. තෝ පැන් ගෙණූ සිටි ගෝකුරයක් වැන්නෙහි. මම සුවාසුදහසක් යොදුන් ගැඹුර ඇති සාගරය වැන්නෙමි. තෝ මල් ගෙණූ සිටි පිලගසක් වැන්නෙහි මම සහමල්පලු වැ සැදී සිටි දෙවියන්ගේ පරසතුරුක වැන්නෙමි. තො ගැඹැවිලුන් කුඩු වැද ගත් පස්සුහක් වැන්නෙහි. මම දෙලක්‍ෂ සහළස් දහසක් යොදුන් බොල ඇති මහපොළොව වැන්නෙමි. තෝ හිදිකමුලෙ සිදුරෙන් යන ජලබිඤ්චක් වැන්නෙහි. මම පක්‍ෂ්වමහාගඬිගාවෙන් එක පැහැර යන ජලස්කන්ධයක් වැන්නෙමි. තෝ හීතණ පත අග වැද ගත් පිතිබිඳක් වැන්නෙහි. මම කෙලලක්‍ෂයක් සක්වලු එක පැහැර වස්තට නභාලු. මහමෙසයේ ජලස්කන්ධය වැන්නෙමි තෝ ගුල්ලන් කෑ හබආටසිදුරක් වැන්නෙහි. මම අනන්තා පයඝීන්තප්‍රමාණ ඇති ආකාශය වැන්නෙමි. එහෙයින් තා හා මා හා නො සමයම්භ”යි වදලස්සේක.

ඒ අසා බකබ්‍රහමතෙම “ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ පෙර මා කළ පින්කමුදු දන්මියි කියති. මාගේ ආයුචෙහි පමණ ද, මා උපන් තැනුදු දනිමි යි වදරති. මේ මා විචාරා බැලුව මැනැවැ”යි සිතා “ශ්‍රමණ ගෞතමයෙනි, තෙපි මා පෙර කළ පින්කමුදු මාගේ ආයු දු, මා ඉපද ආ තෙතුදු හැම දන්මි යි කියව. ඒ මට කියා බලව”යි ආරාධනා කෙළේ යැ. ඒ අසා බුදුන්වහන්සේ “මේ විටැ මා මොහු ල ගෙණූ බණ කියා මොහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවා මෝහට වන සසරදුක් ගෙවා මාගේ පාදපදමයෙහි මොහු ලවා බමරවිලස් දක්වා මා ආ ගමන් සාක්‍ෂික කෙරෙමි”යි සිතා වදරා ජවතිකාවක් ඇදපියා විත්‍රපටයක් පානා සේ, වලාකුළයක් ඇල කොට පියා සඳහිරුමඩුලු දක්වන්නා සේ, මහාසාගරයෙහි ජලස්කන්ධය දෙබේ කොට පියා යට කුබු සත් රුවන් දක්වන්නාසේ, සුවිජානිය මුවා කොට ගෙණූ සිටි මොහය දුරු කොට මහු ගිය ජාතියෙහි කළ කුසල් වදරන්නට පටන්ගත්හ. හේ කෙසේ ද? යන්:-

“බ්‍රහ්මය, තෝ පෙර කුලගෙයෙකු ඉපිද කාමයෙහි ආදීනව දකු ‘ජරාමරණින් මිදී ගිය මැනැවැ’යි සිතා තාපසප්‍රව්‍රජාචෙන් පැවිදි වැ ධ්‍යාන උපදවා අභිඤ්චාහි වැ එක් ගහක් අසෑ පන්සලක් කොට ධ්‍යානසමාපත්තියෙන් දවස් යවා වෙසෙයි. එ සමයෙහි වෙළදුන් පන්සියයක් ගැල්වලු බඩු පුරා ගෙණූ මහ මරුකතරට වත්හ. ඒ වෙළෙඳුනු එ කතර හුණුවැල්ලෙහි දවල්හි ඇක්මැ යා නො හැකි හෙයින් රැ රැ ගමන් යෙති. ඊ පළමුවන ගැළ අත්වියෙහි යන ගොන්නු යෙමින් සිටැ ආ මහ බලා නැමුනා හැ. සෙසු ගැල් ගෙණ යන ගොනුන් නැමුනු ගැල හා එක් වැ මැ ගියහ. ඒ වෙළෙඳෙහු ගැල්

නැවතිබව රැ දෙවරු නො දැනු හිර නැති කලා දත්ත. ඒ දවස් ඒ වෙළෙඳුන් ඒ කතර ඉක්මැ ගෙණු යන දවස යැ. දිය හා දර හා නැති වැ ගියේ. මිනිස්සු තාක් 'මෙ විටැ අප දිවි නට'යි! සිතා ගොන් ගැල් සකැ බැඳු පියා ගැල් සෙවනෙහි වැදහොත්ත. තෝ එ වෙලෙහි පත්සලින් නික්මැ පත්සල්දෙරැ හිඳු ගහ බලන්නෙහි ඒ ගහ මහවතුරෙන් පිරි ගෙණු නිල්මිණිකදක් සේ එන්නා දකැ 'මේ ලොකයෙහි මේ නියා මිහිරි පැන් ඇති වැ, නො ලදින් නස්නා සත්තියෝ ඇද්දෝ හෝ!' යි සිතා බැලුයෙහි, මරුකතර ගැල් සෙවනැ වැඳු හොත් වෙළෙඳුන් පත්සියය දකැ, 'මේ සත්තියෝ නො නසිත්ව'යි 'මේ ගහින් මහත් දියකදක් නැහී ගෙණු ගොස් මරුකතරැ පැන් නො ලදින් හොත් වෙළෙඳුන් කරා යේව'යි අධිෂ්ඨාන කෙළෙහි. එ මැ ක්ෂණයෙහි කපාලු ඇළෙකින් යන පැනක් සේ දිය කදක් ඒ වෙළෙඳුන් හොත් තැනට ගියේ. මිනිස්සු පැන් දකැ ඉතා සොම්නස් වැ සුවසේ නහා පැන් බී ගොන් පැන් පොවා ගෙණු සුව සේ තමන් කැමැති තැනට ගියෝ" යි.

මෙ සේ මහාබුත්මයා පූඪියෙහි ගිමැ නස්නා මිනිසුන්ට පැන් දුන් නියාව වදරා 'බුත්මය, මේ තා පූඪියෙහි කළ කුසල් ඊයේ දුටු දෙයක් සේ දනිමි" යි වදරා නැවැතැ බුත්මයා පූඪියෙහි කළ අනික් පින්කමක් දක්වා වදරණ සේක් "බුත්මය, තෝ අන් ජාතියෙකැ උපන්නෙහි, එ මැ ලෙස මැ කාමයෙහි ආදීනව දකැ පැවිදි වැ ගෙණු ගහක් අසැ පත්සලක් කොට ගෙණු වලැ වූ ගමක් නියා වෙසෙයි. එකල්හි සොරහු ගම් පැහැරැ නොයෙක් රුවන් හැරැ ගෙණු ගෙරින් හැරැ ගෙණු එ ගමැ මිනිසුන් ලවා ගෙණු යති. එ ගමැ බල්ලොත් ගෙරින් මිනිස්සුන් මහහඩින් හඩති. තෝ ඒ හඩ අසා 'කුමක් දෝ හෝ!'යි බලන්නෙහි මිනිසුන්ට හයක් උපන්බව දැනැ, 'මා බලබලා සිටියැ දී, මේ සත්තියෝ නො නසිත්ව'යි කියා ධ්‍යාන සමාපත්තියට සමවැඳු ධ්‍යානයෙන් නැහී සොරුන් එන පෙර මහ මහාසේනාවක් මැවීහි. ඒ සොරු බෙර ගස්වා ගෙණු එන සේනාව දකැ 'රජ ආවනැ'යි සිතා තමන් ගත් දෙය හැරැ පියා පලා ගියහ. තෝ එසමයෙහි "යමෙක් යම් වස්තුවක් ගත්තේ වී නම්, ඒ මිහට මැ වේව"යි කියා අධිෂ්ඨාන කෙළෙහි. තා එසේ අධිෂ්ඨාන කරන්නා හා මැ ඒ එසේ මැ වී යැ. ඒ ගම්වැස්සන්ට එකලැ බොහෝ ශාන්ති වී යැ. ඒ තා පූඪී ජාතියෙහි කළ කුසල් මා අත්ලේ හිරි සේ ප්‍රසන්න කොට දන්මි"යි වදරා, නැවැතැ ඒ මහාබුත්මයා පූඪී ජාතියෙහි කළ අනික් පින්කමක් දක්වා වදරණ සේක්-

1. නැතැයි.

“බ්‍රහ්මය, තෝ අතික් ජාතියෙකක් උපන්නෙහි, එමැ ලෙස මැ පක්‍ෂ්වකාමයෙහි ආදීනව දකැ පැවිදි වැ ගහක් අසැ පත්සලක් කොට ගෙණැ වෙසෙයි. එ කල්හි උඩුගහැ එක් ගමෙකැ වසන කුලයෙකැ මිනිස්සු යැ, යටගහැ කුලයෙකැ වසන මිනිස්සු යැ යන මොහු එක් වැ මිත්‍රකම් කොට ගෙණැ නැව් හඟුළු බැඳ ගෙණැ බොහෝ කනබොන දැ සුවද මල් නැවකට නභා ගෙණැ දියපිටින් එති. එන මිනිස්සු කමින් බොමින් නටමින් ගී කියමින් දිවවිමනෙකින් යන්නා සේ සොමිනස් වැ යෙති. ඒ ගහැ වසන මහානාගරාජයෙක් රැහැණි වැ ‘මා මෙහි ඇතැයි යන සිතක් මැ නැත්තාහ. දන් මුත් හැම මුහුදුබත් කළ මැනැවැ’යි මහා ආත්මභාවයක් මවා ගෙණැ ඒ ගහ දිය දෙබේ කොට පළා පියා පැනැ නැහී පෙණ කොට ගෙණැ මහත් කොට සුසම්මන් සිටියේ යැ. ඒ මිනිස්සු හයඬිකර වූ ඒ නාගරාජයා දකැ මහත් හය ඇති වැ මහහඬින් හඩා නැංගා හැ. තෝ එවේලෙහි පත්සලැ හුන්නෙහි ඒ හඩ අසා ‘මේ මිනිස්සු ගී කියමින් නටමින් සොමිනස් වැ එහි දන් වනාහි මහහඬින් හැඩු ය. මේ කුමක් ඒ හෝ!’යි සිතන්නෙහි ඒ නාගරාජයා දක ‘මා දුටු කල්හි මේ සත්වයෝ නො නසිත්ව’යි කියා ධ්‍යානසමාපත්තියට සමවැද එයින් නැහී ගුරුඵවෙසක් මවා ගෙණැ තමා නාගරාජයාට දක්වීහි. නාගරාජයා හයපත් වැ පෙණ හකුළුවා ගෙණැ දියෙහි ගැලී ගියේ යැ. මිනිසුන්ට බොහෝ ශාන්ති වී යැ බ්‍රහ්මය, මෙසේ තා පූඪියෙහි කළ කුසල් මට ඇතැඹුලු සේ යහපත් වැ පැණේ”යි වදළසේක. මෙසේ ඒ බ්‍රහ්මයාගේ බකජාති ආදී වූ නොයෙක් ජාතියෙහි කළ දෙය සඵඤයන්වහන්සේ වදළසේක.

මෙසේ බුදුන් වදරන්නා හා මැ, ඒ බ්‍රහ්මතෙම තමා පූඪියෙහි කළ කුසල් තාක් අභිමුඛයෙහි තබා ලූ පහන් කැටපතෙකැ පෙණෙන රුවක් සේ ඉතා පහන් කොට මැ දිට. එ සමයෙහි ඒ බ්‍රහ්මතෙම තමා සේ මැ වූ බඹුන් සියදහසකට ද තමහට වැඩියා වූ බ්‍රහ්මයන් සියදහසකට ද උගහට වූ සඵඤයන් වහන්සේගේ බුද්ධි විලාසය දකැ “ස්වාමීනි, මම මුක්තාභාරයෙකැයි සිතා සඵයකු ගන්නා සේ නුඹවහන්සේ නො හැදිනැ නුඹ වහන්සේට නුසුදුසු බස් බිණිමි. නුඹ මාගේ ස්වරූප මතු දන්නා ද නො වන ද යැ. සියලු දහ යුතු දෙයින් නුඹ වහන්සේගේ නුවණට නො හමු වස්කුවෙක් නම් නැත. එහෙයින් නුඹවහන්සේ නො පිපි සපුකැකුළු මැද දල් වූ කපුරු පහනක් සේ මේ මහබඹුන් මැද සියලු බ්‍රහ්මයන්ගේ ශරීරප්‍රභා නුඹවහන්සේගේ ශරීර ප්‍රභාවෙන් මැඩැ දිලියෙන සේකැ”යි කී යැ. ඉක්බිති සුභාමික ස්වාමී වූ ධම්ස්වාමී වූ ලොකස්වාමී

වූ මාගේ ස්වාමීන්වහන්සේ ඔහුගේ මිත්‍රාදායීත්වය බිඳිනා පිණිස “පයවි-
 බො අනං බ්‍රහ්මෙ” යනාදීන් නානා නයින් විචිත්‍ර වූ ධර්ම දෙශනා එළවා
 ඔහුගේ “මේ බ්‍රහ්ම සම්පත්තිය ස්ථිර යැ. මට ජරාමරණ නැත. මේ මැ
 නිවාණ යැ”යි ගන්තා වූ මිත්‍රාදායීත්වය බිඳී වදලුණි.

ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්මතෙම “බසිනුන් රුවිනුන් මුත් හා සම වැ ගත
 නො හැක්කු සාද්ධියෙන් වැඩියක් ඇත හොත්, කොට බලමිහ”යි සිතා
 “මම අන්තර්ධාන වෙමි”යි කී යැ. සච්ඡෙදයන් වහන්සේ “අප මධ්‍යයෙහි
 තෝ අන්තර්ධාන වන්නට අසමත් වෙහි යැ”යි වදරා, ඔහු සියුම් වැ
 “අන්තර්ධාන නොවන පරිද්දෙන් අධිෂ්ඨාන කොට වදලුණි. ඒ
 මහාබ්‍රහ්මතෙම “අන්තර්ධාන වෙමි”යි සිතා ඒ විමන්හි හැලෙයි. කප්පුකි
 හැලෙයි. බුදුන්ගේ ආනුභාවයෙන් අපුරෙහි පහතක් අල්වා ගෙන හැලෙන
 එකක්හු සේ වන්නට තත්හි සියලු බ්‍රහ්මයන්ට පැණෙයි. සිටි බ්‍රහ්ම
 සේනාව මුළුල “හැලී ගිය ලෙස ඉතා මැ යහපතැ. අඹල, තෙල
 කප්පුකි මුලැ හැලී හුන්නා වූ යැ. අඹල, තෙල විමානයෙහි හුන්නා වූ
 යැ”යි පරිභාස කරන්නට වන්න. ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්ම තෙම අභිමාන ශුන්‍ය
 වැ තෙජස ද ශුන්‍ය වැ සිටියේ ය.

ඉක්බිති සච්ඡෙදයන්වහන්සේ “මහාබ්‍රහ්මය, තා හැලුනු පරිදි සියලු
 බ්‍රහ්මයෝ මැ දුටුවෝ නො වෙද් ද? තාගේ අන්තර්ධාන වීමට මේ
 සියලු බ්‍රහ්මයෝ දෙස්සු නො වෙද් ද? ඉතිබ්බ තා හැලී ගිය පරිදි තට
 මැ හැඟුනු බැවින් තොයින් තාගේ මේ සියලු බ්‍රහ්මයෝත් කැටි වැ හැම
 දෙන අප හැලී ගිය කලැ සොයා ගන්ව”යි වදරා වැඩැහුන් ආසනයෙන්
 කෙසෙහක් සා තැනකුදු ඔබට නො වැඩැ හුන් ආසනයෙහි මැ වැඩැ
 හිදී අන්තර්ධාන වූ සේක. සියලු බ්‍රහ්ම ද මහාබ්‍රහ්ම ද බුදුන් සොයන්නාහු,
 තමන්ගේ ඇස තමන් දක ගත නො හෙන්නා සේ, අන්තර්ධාන වූ
 ස්වාමීදරුවානන් දක ගත නො හුනහ. ස්වාමීදරුවෝ එසේ අන්තර්ධාන
 වැ වැඩැ හිදී බණ වදරන්ට පටන් ගත්සේක. ඒ බණ අසා දසදහසක්
 මහබ්‍රහ්ම අමාමහනිවන් දුටහ. සියලු බ්‍රහ්මයෝ තාක් එක පැහැරැ
 බුද්ධානුභාවයට සතුටු වැ “මෙබඳු වූ ආශ්ච්ඡාදීයක් මෙ බඳු වූ පෙළහරක්
 මෙ බඳු වූ මහාපුරුෂ කෙනෙකුත් පෙරැ අපි නුදුටු විරුම්හ”යි මහත්
 කොට ගුගුළහ. ඒ මහාබ්‍රහ්ම ද ස්වාමීදරුවානන්ගේ ශ්‍රීපාදය මුදුනෙහි
 තබා ගෙනැ වැදී “ස්වාමීනි, මහාකරුණාවට නිධාන වූ බුදුරජාණන්වහන්ස,
 ගැත්ත වූ අඤ්ජනයෙන් ගත් මිත්‍රාදායීත්වය බිඳී මෙ සේ වූ සමාග්දායීත්වයෙහි
 මා පිහිටුවා ගළවා වදලු සේ ඉතා යහපතැ”යි යනාදීන් ස්වාමීදරුවානන්ට
 ප්‍රශංසා කෙළේ ය.

මෙසේ මහාබ්‍රහ්මයන්ගේ පවා මන් බිඳ, දෘෂ්ටි බිඳ, තමන්වහන්සේට කුලගැති කොට, තමන්වහන්සේගේ මධුර වූ දහම් ලෙහි පුරා, සසර දුකින් මුදු නිවා සනහා අමාමහ නිවන්හි ලන්තා වූ මහාකරුණා ඇති, මහාසෘද්ධි ඇති, මහා නුවණ අති, මහානුභාව ඇති මහාතෙජස් ඇති, මහාවික්‍රම ඇති මහාකීර්ති ඇති, සවිනේ ගෙවා දත්, සරණ වන්නවුන්ට සුව දෙන සේ දන්තා බුදුන් -පෙ- යා යුතු.

107.

‘මේ ධර්මය මේ ජාතියෙහි සුව ඵලව යි, මේ ධර්මය පර ජාතියෙහි සුව ඵලව’යි වදළ කල්හි “ඒ ඵසේ නො වෙ”යි කියන්නට මුළු ලොව ගොළු වන හෙයින් මුළු ලොව බඳදිවි වන හෙයින්, තමන්වහන්සේ “මේ ධර්මය අනවරතයෙන් සෙවනය කටයුතු යැ”යි වදළ කල්හි “මේ ධර්මය සෙවනය කට යුතු නො වෙ”යි කියන්නට මුළු ලොව යන්ත්‍රරූප සේ වත්, තමන්වහන්සේ “මේ ධර්මය සෙවනය නො කට යුතු යැ”යි වදාළ කල්හි “මේ ධර්මය සේවනය කටයුතු යැයි කියන්නට මුළු ලොව සෙලෙහි කළ රූ සේ වත්, තමන්වහන්සේ “හීන යැ”යි වදළ ධර්මය “හීන නො වෙ”යි කියන්නට මුළු සත්ලොව අරුතෙලෙහි සතුන් සේ බස් නැති වත්, තමන්වහන්සේ “උත්තම යැ”යි වදළ ධර්මය “හීන යැ”යි කියන්නට මුළු ලොව අසංඥතලයෙහි සතුන් සේ දිවි සෙලවියැ නො හෙත්, ලොවට හිතාහිත යුක්තායුක්ත සෙවනීය අසෙවනීය සියලු ධර්මයන් සුදුසු පරිද්දෙන් අනුශාසනා කරන්නට මාගේ ස්වාමීන් තබා අතික් සත්ත්වයක්හු අසමථ හෙයින් මෙලොවින් පරලොවින් වන අත්ථයෙන් සුදුසු පරිද්දෙන් සියලු සත්ත්වයන්ට අවවාද කරණ සේ දන්තා වූ බුදුන් -පෙ- යා යුතු.

108.

තව ද, ප්‍රඥපම්පන්න වූ සාත්ථවාහයක්හු තමා අනු වැ පවත්නවුන් සොරුන් ඇති කතරින් එතෙඳ කරවන්නා සේ, වණ්ඩයක්සයන් ඇති කාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නා සේ, දුර්භික්ෂකාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නා සේ, පැන් නැති කාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නා සේ, මාගේ ස්වාමීදරුවෝ සියලු සත්ත්වයන් ජාතිකාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නාහ. ජරාකාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නාහ. මරණකාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නාහ. ව්‍යාධිකාන්තාරයෙන් එතෙඳ කරවන්නාහ. අමෘතමහානිච්චාණ නැමැති නිරූපද්‍රව වූ භූමියෙක්හි ඇඳ සිටුව වන්නාහ. එසේ හෙයින් සත්ත්වයන් උපද්‍රව භූමියෙන් ගෙණූ ගොස් නිරූපද්‍රව-භූමියෙහි සිටුවන්නා වූ සාත්ථවාහකයකු සේ මුළු ලෝ වැස්සන් උපද්‍රවභූමියෙන් ගෙණූ ගොස් නිරූපද්‍රවභූමියෙහි සිටුවන්නා වූ බුදුන් -පෙ- යා යුතු.

109.

එකුත්පණස් යොදුන් සදමඩුලු හා සමපණස්යොදුන් හිරු මඩුලු හා තමා අතැ ඇහිලිහස්සෙන් වසා ගන්නා බව රාහු ග්‍රහයා ගේ මහත්කම යැ, එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් පමණ මහමෙර කෙළතා කුමාරයා උඩට නැහු පන්දුවක් සේ ආකාශයට නගා සුණුවිසුණු කරණ බව යුගාන්තවාතයෙහි බලවත්කම යැ, උදයපචීතයෙහි පටන් ගෙණූ අස්තපචීතය දක්වා මැද ඒ සා මහත් අවකාශය ගෙවා තමන් යන බව හිරසදදෙදෙනාගේ ගමන්හි දක්ෂබව යැ, සුවාසුදහසක් යොදුන් පමණ මහාසාගරයෙහි ජලස්කන්ධය ගිනි ගෙණූ දිලියෙන යකබලෙක්හි හෙළාලූ පිති බිඳක් සේ වියලාපියනබව යුගාන්තයෙහි හිරුගේ තෙජසෙකැ, තමන්ගේ බුද්ධියෙන් සියලු දෙයමණ්ඩලය නිරවශෙෂ කොට ගෙවා දන්නාබව මාගේ සඵඤයන්වහන්සේගේ වියත්කම නිමා මැ යැ. එසේ වූ සඵඤයන්වහන්සේගේ -පෙ- යුතු.

110.

ලොකයෙහි සුක්ෂම වූ පරමාණු, මහාපචීත බලන්නා සේ, තමන්වහන්සේගේ බුද්ධියෙන් පිරිසිඳු බලා වදරණසේක. ප්‍රතීතාසමුත්පාදය වැනි නො දන හැකි ධර්මයක් ප්‍රසන්න වූ ඉන්ද්‍රියයන් ඇතියක්හු විත්‍රපටියෙහි ඇදී සිත්තමැ රුවක් විභාග කොට බලන්නා සේ අනායාසයෙන් බලා වදරණසේක. පස්රුවැලයක් කරැ බැදී බලවත් කුමාරයක්හු! සේ සංස්කාර, විකාර ලක්ෂණ, නිචාණ, ප්‍රඥප්ති යැ යන පඤ්චවිධදෙයමණ්ඩලය තමන්වහන්සේගේ ඤනයෙහි එකදෙශයෙකැ පවත්වා වදරණ සේක. මෙසේ මහපෙළහර ගුණ ඇති හිමියානන් -පෙ- යුතු.

111.

දෙලක්ෂසතළිස්දහසක් යොදුන් පමණ බොල ඇති මහපස් පොළොව උසුලා රඳවන බව දියපොළොවට මැ එක් බලයෙකැ. සාරලක්ෂඅසූදහසක් යොදුන් පමණ මහදියපොළොව නෙළුම් පතෙකැ හුනු දියබිඳක් සේ නො දත්වත් වැ හම්වන බව² නව ලක්ෂ සැටදහසක් යොදුන් පමණ බොල ඇති වාපොළොවැ මැ එක් වැරසැරකමෙකැ. අනන්තාපයභීන්ත වූ සියලු දෙයමණ්ඩලය සචාකාරයෙන් උසුලාගන්නා බව මාගේ ස්වාමීන්ගේ මැ නුවණැ එක්පෙළහරෙකැ. එසේ වූ පෙළහර ඇති මාගේ ස්වාමිදරුවාණන් වහන්සේගේ -පෙ- යුතු.

1. බාලකුමාරයක්හු 2. නො දත්වත් මැ හමන බව
Non-Commercial Distribution

112.

සුවාසුදහසක් යොදුන් මහමුහුදුපත්ලට බැසූ, අසුරපුරයට වැද ගෙනූ, ත්‍රිකුටපඵතය පෙරළා බලා, සක්වලගල වටින් පිටින් පෙරළා බලා නාගලොකයෙහි වැද දැවැටී! අජවාකාශයට වැද නහමා බලා, සඳෙවිලොව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට, හිරසඳ වටින් පිටින් පිරිමැද, බඹලෝ තාක් ගැණූ ගෙනූ සමනා, සියලු ලෝවැස්සන් මැ ඊ ස්වරූප දන්නා පිණිස සකස් කොට ලියාලූ ධම් නමැති ලේකම තමන්වහන්සේගේ ඥානයෙන් විමසා ලියාලූ විසතානන් වහන්සේගේ සරණ යෙමිසි බුක්සරණ යා යුතු.

113.

පිපී සිටි පියුම්වනයකට වැද මුවරඳ කඳ ගෙනූ තමා පළමු වූ සුවඳ වී පිටත් වස්තුනුත් සුවඳ කොට හමා බස්නා වසන්ත කාලයෙහි මඤ්ජාරාදාසයා සේ, වතුස්සත්‍යා තුමු දැන සෙසු සත්ත්වයනුත් දන්වූ බුදුන් -පෙ- යා යුතු.

114.

නැවත, සඵඤයන්වහන්සේගේ වතුස්සත්‍යාය සේ වූ දැන නො හැකි දෙයක් පවාචාරවන්ගේ සිත පුරා² ගන්වා වදළ සේක. ඒ පවාචාරාව වූ නියාව කෙසේ ද? යත්:- සැවැත්නුවර සහළිස් කෙළක් ධන ඇති සිවුහුගේ පවාචාරා නම් එක් දුවක් ඇත. ඕ තොමෝ 'සඳමඩුලු වැනි මුහුණු ඇත්තී යැ දික් වූ ඇස් ඇත්තී යැ. කොඳකැකුළු වැනි දත් ඇත්තී යැ. රන්වන් වූ ශරීර ඇත්තී යැ. මනා වූ වට වූ පයොධර ඇත්තී යැ' යනාදීන් වණිනා කරත් හොත්, කියා ගෙවාගත නො හැකි රූ ඇත්තී යැ. අළුත් වූ යෞවන ඇත්තී යැ. මහත් වූ ඵෙශ්වයී ඇත්තී යැ. දෙමව්පියෝ ඇ "යමක්නු කෙරෙහි සැලසී නො නට මැනුවැ"යි ප්‍රාසාදයෙහි මතුමහල්තෙලෙහි ලා රක්‍ෂා කරති. එසමයෙහි තමාගේ ගෙවැසි එකක්නු හා³ සංවාසයක් ඇති වූ ගත. සිංහධෙනුව කැණහිලුන් හා සංවාස කරත්, බොධිසත්වයන්ට අඹු වූ කොටුන් ඉසින් උසුලත්, කොසොල් රජපුරුවන් වැනි කෙනෙකුත් හැර බල්ලන් හා සංවාස කරත්, ගැණුන්ගේ නුගුණ කවුරු කියා නිමවා ගණිද් ද? පසු වූ ඇගේ මවුපියෝ "තමන් හා සමාන පුරුෂයකුට දෙමිහ"යි කියා දෙන දවස් හිමි කළහ. ඕ එබස් අසා තමා හා ගුණවත් වූ ගැත්තවූ කැඳවා "ස්වාමීනි, මා අනික් පුරුෂයකුට විවාහ කොට දෙත් ල. 'මා තොප හැරපියා අනික් සුදුසු පුරුෂයකු කෙරෙහි හිඳිති'

1. දැවැටී, දවිටී, දවිටී. 2. පවා. 3. ලා.

යනු කීමෙක් ද? තොප නො දකැ අනිකකු මුහුණ බලා මෙ ඇස කෙසේ අස්වසමි ද? මේ ජීවිතයෙහි පළමු අගහස්රය අනුභව කෙළේ තොප කෙරෙනු. මුහුද ආසන්නයෙහි සිටියත්, පිපාසා ඇති වූ කල්හි ලීදට මැ පැනට දිවන්නා සේ, මා යන කුලයෙහි මහාධන ඇත ද, මාගේ සිත ඔබ නො ගොස් තොප කරා මැ දිවෙයි. මා ජීවත් වන්නා කැමැත්තවූ නම්, බැහැරට සොරා හැරී ගෙණු නැති යව. නැත හොත්, මාගේ ජීවිතය හෝ මරුට බිලි කරව”යි කිව.

එබස් අසා පුරුෂතෙම “මේ මාගේ ජීවිතය කී සතු වේ ද? කුල නො විවාරා මේ නියා ඵෙශ්වයානී නො විවාරා රකවල් නො විවාරා මවුපියන් නො විවාරා නැවැතූ මා වූ නියාව නො විවාරා තෙපි මා හා විශ්වාසයට පටන් ගනුව. එසේ වූ තොප මම කෙසේ හැරී පියමි ද? මම සෙට පහන් වූ කලැ නුවරදෙරැ අසවල්නැන සිටිමි. තෙපි යම් උපායෙකින් එතනට නැගී එව”යි කියා අනික්ද උදසන ගොස් සලකුණු කී තැන සිටියේ මි කිලිටිකඩක් හැඳගෙණූ හිසකේ විදුලා ශරීරයෙහි කුඩු ගල්වා ගෙණූ කළයක් හැරී ගෙණූ මිඩියක හා එක් වැ එතනට ගියා. ඒ පුරුෂයා ඇ හැරී ගෙණූ දුරට ගොස් එක් ගමෙකැ වසන්නේ දරපලා ගෙණූ ඇරැ ඇ රක්ෂා කෙරෙයි. මි සියඅතින් පැන්කළ ආදි ගෙණමින් පහරිමින් පිසිමින් දවස් යවයි. මෙසේ වසන කල්හි කල් යාමෙකින් ගර්භිණී වූව. මි තොමෝ තමාගේ ගර්භය මුහුකුරන් මුහුකුරන්, සැමියා කැඳවාලා “ස්වාමීනි, තොප පිණිස මා එකලා වැ විදිනා දුක් අතික් පුරුෂයක්හුගේ ගෙහි විදිනා සම්පත්තියට වඩා වඩිති සිතමි. මා දෙමිහයි කී කුලගෙය තොප පිණිස හරණෙමි, නයින් හොත් තුඹසක් සේ සිතා හළිමි. ගඹියන් දන් මුහුකුරා ගත. එකලා වැ වදනපොහොදනබව ඉතා උගහට. ඒ බව දන්නවා ද? මවුපියෝ නම් දරුවන් කෙරෙහි ඉතා ස්නෙහ ඇත්තාහ. මාගේ මවුපියන්ගේ ගෙහි දී වදනපොහොදන පරිද්දෙන් මා ඔබ ගෙණූ යව”යි කිව. එබස් අසා, ඒ “කුමක් ද තොප කියන්නේ? මා නියා සාපරාධ එකකු දුටු කලැ තොපගේ මවුපියෝ මට කුමක් නො කෙරෙද්ද? මම නො යා හෙමි”යි කී යැ. උෟ එසේ කී කල්හි, මි නැවැතූ නැවැත කියා උෟ නො ගිවිස්නා කල්හි, එක්දවසක් ඔහු වලට යාදී ඉක්බිති ගෙයි ඇත්තන් කැඳවා “මාගේ සමනෝ අවුත් මා විවාළෝ නම්, මා මාගේ නෑයන්ගේ ගෙට මැ ගියබව කියා ලව”යි කියා ගෙයි දෙර බැඳ නික්මුනා. හේ පසුව අවුත් ගෙයි පිහිදෙර හැරී තමාගේ ප්‍රිය වූ කාන්තාව නො දක, ඉක්බිතිගෙයි ඇත්තන් විවාරා, ඇ ගියබව අසා, නවත්වමීයි හඹා ගෙණූ ගොස් දකූ නවතා ගත නො හිත. ඒ ක්ෂණයෙහි වදන්නට කම්භවාතය

පහළ. හෝ එක් වැදි දොරකඩකට වැදූ ස්ථාවරීනි, මට කමිජ්චාන සෙල්විනැ”යි කියාබිමැ හී පෙරළී මහ දුකින් දරු කෙනෙකුන් ලැබූ “වදන පිණිස මම නැයන්ගේ ගෙට යන්නට සිතීමී, යන කටයුත්ත නිමින. ස්ථාවරීනි, ඉනිබිබ ඔබ ගෙට මැ යෙමී”යි නැවැත්තු සැමියා හා එක් වැ ගෙට අවුත් පෙරැසේ මැ වෙසෙමින් කල් යාමෙකින් නැවැත්තු ගර්භිණී වූව.

ඒ ගර්භය මුහුකුරත් මුහුකුරත් පෙර සේ මැ සැමියාට ආරාධනා කොට ඔහු නො ගිවිස්නා කල්හි, උෟ බැහැර යාදී පළමු උපන් කුමාරයා අතින් අල්වා ගෙණූ පෙරැ සේ මැ නැයන්ගේ ගෙට නික්මුනා. ඒ අවුත් පෙර සේ මැ විවාරා දිවූ ගොස් දක වළකා ගත නො හී ඇ හා කැටි වැ මැ නික්මින. එ සමයෙහි මෙසයෙක් නහා ගෙණූ සියලු ආකාශය හැසවමින් ලොව! මුළුල්ල එකාකාර කොට ගෙණූ මහාසොමයෙන් සියලු දිගන්තර එකසොම කෙරෙමින් මහත් වූ ධාරා බහාලා වස්නට වන. ඇට විලින් පහරන්නට වන. මිනොමෝ “මට වැසි නැති තැනක් බලව”යි කිව. ඒ ඇත මෑත බලා තුඹසක් මත්තෙහි කැළයක් දකූ වෑයක් හැරැ ගෙණූ ඒ කපන්නට වන. ඒ තුඹසැ හොත් සපීයෙක් ඔහු කා මරා පී යැ. ඒ එකැන්හි මැ හින. ඒ වේලෙහි මහත් වූ දුක් ගෙණූ ඔහු එන පෙරමහ බලබලා මළ තෙතැත්තවු නො එන හෙයින් නො දකූ මැ දරුවන් වදසුව. දරුවෝ දෙදෙන වැසි හෙයින් හඩහි. මී පුතුන් දෙන්නා බඩ යටැ ලා ගෙණූ සතරඅත බිමැ ඇනූ ඔබා ගෙණ සිට මුළුරැ යැවූව. සියලු ශරීරය තෙමී ලෙහෙ සිදී ගොස් සුදු වැ ගියේ. පහන් වැ ගියකල්හි මස් ගඩුවක් වැනි රැ වැදු පුතු වඩා ගෙණූ අනික් පුතු ඇහිල්ල අල්වා ගෙණූ “වර, පවැත්ත, තාගේ පියානන් සොයා යෙමී”යි ගොසින් සොයන්නී උෟ මියැ හොත්තහු දකූ ලය පැළී යන පමණ මහා ශොක ඇති වැ “මු කෙරෙහි ගත් ස්තේහයෙන් සතළිස්කෙළක් පමණ ධන ඇති කුලගෙයක් හැරැ පියා ආමී. මොහු කෙරෙන් වියෝ කොට පියන්නට සිතු මාගේ දෙමවුපියන් මුහුණ පොවා යකෂරාකෂසයන්ගේ මුහුණක් සේ නො දක්නට සිතීමී. ඇත් මිනියක් දුටත් මිනිසා සාවා පසුපස්සෙහි දිවන්නාසේ එසේ ධන ඇති කුලගෙය හැරැ පියා මුත් පස්සෙහි මේ සා කතරක් ගෙවා ගෙණූ ආමී. ඔහු හා එකමුණුවර පුතුන් දෙන්තකුන් ලදීමී. මේ දන් මා හැරැ පියා ගියේ යැ. මා ඉතා පින් නැති නියා යැ. මා හුදකලා නියා යැ. මා සේ වූ පුරුදු එකකට නො කියා නැහී යන්නට මු

1. දව රැ.

ලයන් ඉතා දැඩි සේ යැ. මේ වලා දෙවතාවන් මාගේ හුදකලාකම් නොබැඳුණි නිසා යැ'යි කියා හඬමින්, වලපමින්, වැනෙමින්, පිදෙමින්, යෙමින්! අපිරවකී නම් ගඬිගාවෙහි තෙරට අව.

ඒ ගහ රැ වට වැස්සෙන් දණ පමණ තනමතු පමණ දිය පිරි සිටි සේ දැකූ, වැඩිමාලුපුත්‍රයා මෑත තෙරැ සිටිය දී, අඵතැ වැදූ පුතු වඩා ගෙණූ, එතෙරට ගොස්, කොළඅතු අතුටු ලා එහි හොවා, 'අනිකා කරා යෙමි'යි² නික්මු කුඩා පුත්සුඟු හැරැ පියා යන්නට නො පොහොසත් වූ ක්ෂණක්ෂණයෙහි පෙරැළි පෙරැළි බලබලා වැඩිමාලුපුතු සිටි තැනට නො යා හුන. ඒ ක්ෂණයෙහි උකුස්සෙක් ඒ හොත් කුමාරයා දක 'මස්කැටියෙකැ'යි යන සිකිත් අවුත් බට. ඒ උකුස්සා වළකන පිණිස අත ඔසොවා ගෙණූ අත සලාපියා හඬ ලුව. ඒ උකුසු දුරැ සිටු අඬ ගහතුදු, නො වැළකූ මැ 'මස්කැටියෙකැ'යි ගෙණ ගියේ අනික් තෙරැ සිටි පිත් ඇ අත සලාපියා හඬ ගැහු හඬ අසමින් "මාගේ මෑනියෝ ගහ මැදැ සිට මට අත්සන් කොට හඬ ගහකි"යි දිවු ගෙණූ අවුත් දියෙහි හී ගහ වතුරෙන් නැහී ගියේ.

තකා ආ සමනෝ කොයි ද? පළමු කොට ලත් වැඩිමාලු පුතනුවෝ කොයි ද? ඊයේ රැ වැදූ පුතනුවෝ කොයි ද? මෙසේ තුන්ගින්නෙන් තැවිතැවී මහහඬින් හඬමින් වලපමින් බමන්නී සැවැත්තුවරැ සිටු එන එකකු දකූ "තෙපි කොයි හිඳු ද"යි විවාලා. හෙනෙම "මා වසන්නේ සැවැත්තුවර යැ"යි කී යැ. ඒ අසා මී "සැවැත්තුවරැ අසෝ වීචියේ හිඳිනා අසවල් සිටුකුලෙහි ඇත්තෝ ඇද්ද? නැද්ද?"යි විවාලා යැ. ඒ කියන්නේ "ඊයේ රැ වට මහවැස්සෙන් උත්ගේ ගෙය කඩා ගෙණ හී දෙපුතු මවුත් පියාණෝත් එක් වූ මළහ. උත් දවන සොහොනැ ගින්නෙන් නැගෙන දුම්කඳු බලව"යි කී යැ.

එක ලයකට සැමියාගේ මළ ශෝකය මැ පමණැ. වෙන වෙන දරුවන්ගේ ශෝකය මැ පමණැ. වෙන වෙනමු මවුපියන්ගේ ශෝකය මැ පමණැ. වෙන වෙන මැ කුසෙහි හොත්තන්ගේ ශෝකය මැ පමණැ. මේ හැම ශෝක ඇගේ එක ලයට මැ වන. "මාගේ පුත්තු දෙන්න ගහු මළහ. මහු මාගේ සමනෝ මළහ. මවුපියන් හා කුසෙහි හොත්තෝ එක සොහොනැ දමින්³ සිටියහ"යි මෙසේ මහහඬින් හඬමින් වලපමින් වියරු හී හිණූ කඩ ඉරා කරැ ලා ගෙණූ බමයි. මිනිස්සු 'ඇ වියරු හිනියකැ'යි කසළින් පසින් හිස ගසා කැටකැබලිකි බහාලා මරන්නට

1. හෙමින්. 2. සොයා එමි. 3. දවමින්,

වත්හ. එ සමයෙහි සියලු ලෝවැසියන්ගේ සියලු දුක් නිවූ මහාමෙත්‍රී ඇති මාගේ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ ජෙනවනවිහාරයෙහි මහබුද්ධ පඪිද්මධායෙහි දහම් නැමැති අමාමහවැස්ස වස්වා ධම්මරස සත්ත්වයන්ගේ ලය හා කන් හා පුරපුරා වක්කෙරෙමින් වැඩහුන් සේක්, ඇ හඩමින් වැනෙමින් පිදෙමින් එන තැනැත්තිය දක “විනය දන්නා ථෙරීන්වහන්සේ කෙරෙහි අගතූනට පැමිණෙන පිණිස පදුමුක්තර නම් බුදුන්ගේ පාදමුලයෙහි මාගේ ශාසනයට පැතු ම දු මාගේ විහාරය බලා එයි. එන සේ යහපත් මැ යැ. මා මුත් ඇට අනික් කවර සරණෙක් ඇද ද?”යි කියා විහාරයට මැ එන්නට අධිෂ්ඨාන කොට වදළසේකැ. මී ඒ විසින්! බුදුපිරිස් හුන්තූනට එන්නට වන.

බුදුපිරිසැ ඇත්තෝ “මෝ එන්නී වියරු හුනු එකකැ. මොබ ඉය් නො දෙව”යි කීහු. ඒ අසා කිරි ඉල්වා හඩා ගෙණු සෙලු වැ දිවන දුවක දුටු මවක සේ සිතා “ඇ ඉය දෙව. නො වළකව”යි වදළසේක. මීතොමෝ බුද්ධානුභාවයෙන් සිහි ලදින් හිරිමතප් පිහිටුවා කෙළිල්ලෙන් බැසැ හුන. ඒ බුදුපිරිසැ හුන් එකෙක් තමාගේ උතුරුසඵඵ දමා ලියැ. මී ඒ හැඳ ගෙණු මාගේ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේගේ සියලු ලොව මැඩැ ගෙණු දිවන සවණක් සන බුදුරස් නමැති මහවීලැ ගැලිගැලී බුදුන්ගේ ශ්‍රීපාදය වැඳ “ස්වාමීනි, මට පිහිට වැ වදළ මැනැවැ”යි කීව. මුව වැ පවා ගර්හිණිමුවදෙන ‘මා රැකැ ගණුව’යි කී කල්හි, ජීවිතයෙහි ආශා හැරැ දම්ගෙඩියෙහි හිස තබා ගෙණු හෙවැ ඒ මුවදෙනගේ දුක් නිවන්නවුන්, රහත් වැ නිමිල වන්නා වූ ඒ දියනියන් ‘මා අස් වසා වදළ මැනැවැ’යි කී කල්හි, බුදු වැ සිටු අස්වසන බව කවර විස්මයෙක් ද? එහෙයින් ලොවුතුරාබුදුහු වදරණසේක් “ලොකයෙහි ශොක ඇත්තවුන්ගේ ශොක නැති කොට පියන, උපාය ඉදුරා දන්නවුන් හැදිනැ, පටාවාරාව, නැහී ආ සේ ඉතා යහපත. මා කෙරෙහි නො ලත් පිහිටෙක් අනික් කොයින් වේ ද? මා සරණ නො වුව, අනික් කවර සරණෙක් ඇද්ද? මේ දුඛය මා මුත්, අනික් නිවා ලියැ හෙන්නෝ කවුරු ද? මාගේ කරුණා නම්, බුද්ධි නම්, කී වැන්නවුන් පිණිස වේ ද? තෝ එක් පුතක්හු උකුස්සකු ගෙණැගියැයි යෙයි. එකක්හු දියෙන් ගෙණැ ගියයි යෙයි. සැමියා මහැ මළයි යෙයි. මවුන් පියන් කුසෙහි හොත්තන් එක සොහොන්හි දකී යෙයි. කීගේ මේ දරුවෝ යැ, සැමියෝ යැ යනාදීන් කෙරෙන් එකිඑකී දෙනා පිණිස මැ කී අනන්තපාතියෙහි ඇඬු කඳුළු එක් කොට ලුව හොත් සුවාසුදහසක් යොදුන් ගැඹුරු මහාසාගරයට වඩා බෙහෙව”යි වදළසේක.

1. වෙසින්. 2. එව.

එසේ වදරන්නා හා මෑ සවැනි හිර පහළ වූ කල්හි මුහුද දිය කඳ විශැලෙන්නා සේ, ඇගේ ශෝක නැමැති මහමුහුද විශලෙන්නට වන. සඵඤයන්වහන්සේ ඒ බව දැන ඇ නැවැත්තු කැඳවා “පටාවාරාව, තී හඬන දරුවෝත්, තී හඬන සැමියෝත්, තී හඬන නෑයෝත් තී හා කැටි වෑ පරලොව යෙද් ද? ඉදින් ඔහු යෙත් නම්, තෝ ඔවුන් සොයා කුමකට නො යෙයි ද? එසේ හෙයින් නුවණැත්තෝ දරුවන් තබා සැමියන් තබා සියලු නෑයන් තබා තමා යන නිවන්මහ මෑ සකස් කෙරෙති”යි වදළ සේක. ඒ වදළ බණ අසා පටාවාරානොමෝ මහපොළොව පමණ කෙලෙස්කඳ දවා සෝවාන් වූ ශ්‍රීපාදය වැඳ ගෙණූ හෙවූ “සතුන් ලෙහි දුක් නිවන්නන් අතුරෙන් නුඹ සේ වූවන් නුදුටු විරිමි. උපන් මහලෙහි අවිච්ඡේදි ගිනි නිවූ පරිද්දට අද මේ මා ලෙහි ගිනි නිවූපරිදි අඩු යෑ යි නො සිතමි. ස්වාමීනි, අද නුඹ වහන්සේ වසන මේ විහාරයට නො ආයෙමි නම්, ‘වියරු හිනියකැයි දුටුදුටුවන් ගසන ගල්පහර කා මෑ අදීර වූ මෙලෙමි වෙමි. ස්වාමීනි, එසේ වූ දුකක් පිරුණු ලෙහි මේ සා වූ නිවන්සුවයක් පුරා ලන විශක්කම් කා අතින් උගන්ද ද? ස්වාමීනි, මට ආදීවූ දුක් සියලු සත්ත්වයන්ට නො වේවයි. ස්වාමීනි, දන් මට වූ මේ සුව සියලු ශෝකී සතුන්ට මෑ වාසනා වේවයි. ස්වාමීනි, එක් දෙබසෙකින් මෑ නිවණූ ඇඳ සිටුවා පියන බණ කීම නුඹ තුඩ මුත් අනුන් තුඩ නො හසළ වනූ. ස්වාමීනි, අද මේ ධර්මාසනයෙහි මා පෙරමහ බලා මෑ වැඩහුන්දෑ වන. ස්වාමීනි, මේ තැන් පටන් මිඬියෙමි. දරුයෙමි. නිවිනිමි. සැනහිනිමි. ස්වාමීනි, පෑවිදි වූ ගණිමි”යි කීව.

ඒ අසා සඵඤයන්වහන්සේ ඇ මහණ කරවා වදළ සෙයෙකූ. මී එක්දවසක් පතුල්පහණින් පතුල් සෝධන්තී පළමු වක්කළ පැන් මඳක් ගොස් විශැලී ගියා දුටු. දෙවෙනි වූ වක්කළ පැන් ඉනුන් ඔබ්බට ගොස් විශැලී ගියා දුටු. තුන්වැනි වූ වක්කළ පැන් ඉනුන් ඔබ්බට ගොස් විශැලී ගියා දුටු. ඒ අරමුනෙන් මෑ “තමා පළමු වක්කළ පැන් දුරට නො ගොස් විශැලී ගියා සේ මේ ලොකයෙහි කිසි සත්ත්වකෙනෙක් පළමුවයස මෑ මියෑ යෙති. දෙවෙනි වූ වක්කළ පැන් එයින් ඔබ්බට ගොස් විශැලී ගියා සේ, සමහර සත්ත්ව කෙනෙක් මධ්‍යමවයස දක්වා ගොස් ලා මියෑ යෙති. තුන්වැනි වූ වක්කළ පැන් ඉනුන් ඔබ්බට ගොස් විශැලී ගියා සේ, සමහර කෙනෙක් මාලුවයසට ගොස් ලා මියෑ යෙති”යි මෙසේ සත්ත්වයන්ගේ තුන්වයස නියත කළාහ. එවෙලෙහි සඵඤයන් වහන්සේ ඔවුන් පැන්අරමුණෙන් තුන්වයස පිරිසිදිනා පරිදි ජෙනවනවිහාරයෙහි ගඳකිළියෙහි වැඩූ හිඳ

මැ දක වදර, සමීපයෙහි වැඩහුන්නා සේ බුද්ධරශ්මි හැර බුද්ධශරීරය දක්වා වදරණසේක් “සියලු සංස්කාරධර්මයන් අනිත්‍යනියාව නො බලා අවුරුදු සියයක් ජීවත් වීමට වඩා සියලු සංස්කාරධර්මයන් අනිත්‍ය නියාව බලා එකදවසකුත් ජීවත් වනබව උතුමැ”යි වදළසේක.

මෙසේ සච්ඡෙදනවහන්සේ බණ වදළ කල්හි මී! පිළිපිඹියා පත් රහත් වුව.² මෙසේ පටාවාරාවත් වැනි විසරු හී යන පමණ ශොක ඇති, එසේ නො තිවුනු, එසේ නො සැනැහුනු ඔවුන්ගේ ලෙහි අනික් කට යුක්තක් වදනට අවකාශ නො දී සිටී ඒ සා ශොක නැමැති මහමුහුදු සිදු පියා, ඒ ලෙහි පවා දහමිරස ගන්වන පමණ වියක්කම් ඇති ඒ වියතානන් ඒ මහතානන් සරණ -පෙ- යායුතු.

115 & 116.

තව ද, වශවර්තිමාරයා තමාගේ මහත් වූ මාරසේනාව කැටි වැ අවුත් බැසූ සිටැ ගෙණැ “තා හුන්නා වූ චජ්‍රාසනය තා සතුබවට දෙස් කියවලව”යි කී කල්හි “චජ්‍රාසනය මා සතුබවට මේ පොළොව දෙසැ”යි ශ්‍රීභස්තය පැලූ මාත්‍රයෙකින් සිතක් කටක් නැති මහපොළොව ලවා දෙස් කියවලන පමණ මහාභාගය ඇති ඒ මහතානන්වහන්සේ සරණ -පෙ- යා යුතු.

දෙවිදන්මහතෙරුන් මහාවේරයෙන් තමන්වහන්සේගේ මුදුනට ගල් පෙරළූ කල්හි සිත්පෙවෙත් නැති මහගල්දෙකක් පොළොව බිඳ ගෙණැ නැහී ඒ හෙන ගල පිළිගන්නා පමණ මහාභාගය ඇති සච්ඡෙදනවහන්සේ -පෙ- යුතු.

117 & 118.

උපස්ථානයක් කරන්නවුන් නැති මහවලූ පාරිලිය නම් ඇතු අවුදින් අනදමහතෙරුන්වහන්සේ කරණ උපස්ථාන හා සම කොට කරණ උපස්ථාන විදුනා පමණ මහාභාගය ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

“විද මරාපියම්හ”යි දුනු ඇද ගත්තවුන් සිතියමැ ඇදි දුනු වායන් සේ අතපය නො සොල්වා වැද සිටිනා පමණ කරණ මහාභාගය ඇති බුදුන් -පෙ- යායුතු.

119 & 120.

ලෞකිකලොකොත්තර සුව තාක් තමන් කෙරෙන් බැහැර නො කොට විදුනා පමණ මහපින් ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. ඔහු. 2. වූහ.

මහවැසි වස්තා කල්හි ගෙකිළියක් සම්භව නුදු කල්හි මුචලිඤ නම් නාගරාජයාගේ පෙණගබ නැමැති රිදීසෙවෙනි ඇති ඔහුගේ දරණවැල නැමැති ඉතා සුදු වූ ගෙකිළිය ඇතුළෙහි වැඩ හිඳිනා පමණ මහාභාග්‍ය ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

121.

සැරියුක්මහතෙරුන්වහන්සේ වැනි ජොෂ්ඨපුත්‍රයන් ලද්ද වූ අනඳමහතෙරුන්වහන්සේ වැනි උපස්ථාන කරන්නවුන් ලද්ද වූ, සද්ධර්ම වැනි ගුරුන් ලද්ද වූ, සචීඤනාඤනයක් වැනි ඤනයක් ලද්ද වූ, බුද්ධත්වයක් වැනි තනතුරක් ලද්ද වූ, සජ්තබොද්ධාචිගයන් වැනි සත්රුවන් ලද්ද වූ, නිවණක් වැනි ක්‍ෂමපුරයක් ලද්ද වූ, මධ්‍යමප්‍රතිපත්ති වැනි නිවණට යන මහවිතක් ලද්ද වූ, චක්‍රාසනයක් වැනි ආසනයක් ලද්ද වූ, ශක්‍රයා වැනි සක් පිඹිනා එකකු ලද්ද වූ, මහාබ්‍රහ්මයා වැනි කුඩ ගන්නා එකකු ලද්ද වූ, බෝමැඩ වැනි අවල වූ භූමියක් ලද්ද වූ, ශ්‍රීමහාබෝධියක් වැනි සැතපෙන ගසක් ලද්ද වූ, ද්වාත්‍රිංශද්වරමහාපුරුෂලක්‍ෂණ වැනි ලක්‍ෂණ ලද්ද වූ, අභිත්‍යනුවාසඤ්ජන වැනි වාසඤ්ජන ලද්ද වූ, දශබල වැනි බලයක් ලද්ද වූ, සමතැස, බුදුඇස, නුවණැස, මසැස, දිවඇස යන මේ වැනි පස් ඇසක් ලද්ද වූ, අභිධම් වැනි දත යුත්තක් දන්නා වූ, නිරොධසමාපත්ති වැනි සමාපත්තියකට සම්වදනා වූ, සවාසනක්ලෙශයන් වැනි දුරු කට යුත්තන් දුරු කළා වූ, ශීලය වැනි ආභරණයක් ලද්ද වූ, ජේතවනවිහාරය වෙළවනවිහාරය වැනි විහාර ලද්ද වූ, විශාඛාවන් වැනි උපාසිකාවන් ලද්ද වූ, අනේපිඬුමහසිටානන් වැනි උපාසකයන් ලද්ද වූ, දෙවිදන්මහතෙරුන් කෙරෙහි පවා මෛත්‍රී පතුරුවන පමණ සිතක් ලද්ද වූ, බුදුන් එක ඉඩෙකැ මුක් නො ලබන අසදාශමනාදනයක් වැනි දනයක් ලද්ද වූ, ධනපාලයා වැනි සිල් රක්තා ඇතුන් ලද්ද වූ, සැරියුක්මහතෙරුන්වහන්සේ වැනි සෙනෙවිරදුන් ලද්ද වූ, අනඳමහතෙරුන් වහන්සේ වැනි ධම් භාණ්ඩාගාර බලන්නවුන් ලද්ද වූ, මේ සා මහත් වූ භාග්‍ය ඇති සචීඤයන්වහන්සේ -පෙ- යා යුතු.

122.

ලොහ යැ, ද්වේෂ යැ, මොහ යැ, විපරිතමනස්කාර යැ, අහිරික යැ, අනොත්තප්ප යැ, කොප යැ, උපනාහ යැ, මක්ඛ යැ, පලාස යැ, ඊෂ්ඨා යැ, මාක්සය්‍යා යැ, මායා යැ, සායේයා යැ, එම්භ යැ, සාරම්භ යැ, මාන යැ, අතිමාන යැ, මද යැ, ප්‍රමාද යැ, තෘෂ්ණා යැ, අවිද්‍යා යැ, තුන් අකුශලමූල යැ, තුන් දුශ්චරිත යැ, ෂඩ්විධ වූ ක්ලෙශයෝ යැ, තුන් මල යැ, සංඥ යැ, විතක්‍ය්‍යා යැ, ප්‍රපඤ්ච යැ, චතුර්විධ විපය්‍යාස යැ, ආසව යැ, ග්‍රහ්‍ය යැ, ඔස යැ, යොග යැ, සතර අගති යැ, තෘෂ්ණා

යැ, උපාදන යැ, පසුව වෙනොබිල යැ, පසුව විනිබන්ධ යැ, පසුව විවරණ යැ, අභිනන්ද යැ, ඡඩ්විධ වූ විවාදමූල යැ, ඡඩ්විධ වූ තෘෂ්ණාකාය යැ, සප්තානුශය යැ, අට්ඨමිච්ඡන්ත යැ, නවතෘෂ්ණාමූල යැ, දශඅකුශලකම්පට යැ, ද්වාෂ්ඨමිථ්‍යාදෘෂ්ටි යැ, අෂටශතතෘෂ්ණාවිවරිත ය යන මේ ආදී වූ ක්ලෙශයන් ද, පසුව මාරයන් ද තමන්ට නැවැත්තු පෙරැළී නො සිටිනා පරිද්දෙන් බිත්ද වූ මහාබල ඇති සඵඥයන් වහන්සේ -පෙ- සුතු.

123.

තමන්ගේ සිතට ඉසුරු වූ ලොකොත්තරධම්මයක් වැනි ධම්මයක් ඇත්තා වූ, දෙතෙර මැඩැ ගෙණැ යන ගඟ වතුරක් සේ සියලු තුන්ලොව මැඩැ ගෙණැ යන සත්‍ය වූ ගුණයෙන් ලද්ද වූ කීර්තිසොෂ ඇති, ලෝවැස්සන්ගේ ඇස් නැමැති නාටකයනට රහමඩලක් වැනි වූ, ඇස් නැමැති රහසොඩුන්ගේ ආපාතභූමියක් වැනි වූ, සියලු සෞඤ්ඤියට එකතිධානයක් වැනි වූ, සියලු විලාසයට එක ආකරයක් වැනි වූ රූපශ්‍රී ඇති, සියලු තුන්ලොවට ගුරුතුතු සිටියා වූ සඵඥයන් -පෙ- සුතු.

124

තව ද, “මහමුහුදට වන් ගංහෝදහස්ති දිය ‘මේ, මේ ගහින් ආ පැනැ’, ‘මේ, මේ ගහින් ආ පැනැ’යි තෝරන්නා සේ, එක් වැ මිශ්‍ර වැ පියා තුබූ සියලු ධම්මයන් කෙරෙන් ‘මෙතෙක් දෙන කුශලධම්මයෝ යැ. මෙ තෙක් දෙන අකුශලධම්මයෝ යැ. මෙ තෙක් දෙන අව්‍යාකෘතධම්මයෝ යැ’යි තෝරුවා වූ, වතුරවිභ සමන්තාගත වූ මහාසනාත්තකාරයෙහි පරමාණු අසිදුතා සේ අවිද්‍යා නැමැති අත්තකාරයෙන් වසා පියා තුබූ ලොවිති ‘මේ ස්කන්ධ යැ, මේ ධාතු යැ, මේ ආයතන යැ, මේ සත්‍ය යැ, මේ ඉන්ද්‍රිය යැ, මේ ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාද යැ’යි මෙසේ විභාග කොට අත්ලෙහි හිරි සේ අනායාසයෙන් දන්නා වූ බුදුන් -පෙ- සුතු.

125 & 126

දිව්‍යචිහාර යැ, බ්‍රහ්මචිහාර යැ, ආයඤ්චිහාර යැ, කායචිවෙක යැ, චිත්තචිවෙක යැ, උපධිචිවෙක යැ, ශුන්‍යචිමොක්‍ෂ යැ, අනිමිත්ත විමොක්‍ෂ යැ, අප්‍රණිහිතවිමොක්‍ෂ යැ යනාදි වශයෙන් ද, සෙසු ලෝකික ලොකොත්තර වශයෙන් ද සිටියා වූ ධම්මයන් නිරවශෙෂයෙන් තමන්ගේ ඥානයෙන් සෙවනය කළා වූ බුදුන් -පෙ- සුතු.

තවද සංසාරයෙහි ගමන් නැසූ බුදුන් -පෙ- සුතු.

127.

තව ද, මහමුහුද ගැලුනු හොරුකුසකට වත් පැනක් සේ, මා කී ගුණ යම්තම් දෙයෙකැ. බුදුන්ගේ තුබූ ගුණ මහාසාගරයෙහි ඉතිරි දිය සේ බෙහෙව. මා කී බුදුගුණ හබඟුටක් සේ මද. තුබූ බුදුගුණ මහමෙර සේ මහතැ. මා වැන්නවුන් තබා දෙව්කෙනෙකුත් බුත්මකෙනෙකුත් මාරකෙනෙකුත් ශක්‍රකෙනෙකුත් ශ්‍රමණ කෙනෙකුත් බ්‍රාහ්මණකෙනෙකුත් ශ්‍රාවකකෙනෙකුත් පසේබුදු කෙනෙකුත් තමන් සේ වූ ලොච්තුරාබුදු-කෙනෙකුත් කපක් මුළුල්ලෙහි කියත් හොත් ලක්‍ෂයකුත් කෝටියකුත් සමහරකුත් කියා ගෙවා ගත නොහැකි අනන්ත වූ බුදුගුණ ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

128.

තව ද, සන්දවසක් රහ බී මදයෙන් මත් වැ නාත්‍යාභිතවාද්‍ය බලබලා හිඳ වළඟ සිහින් වන පිණිස සන්දවසක් නිරාහාර වැ නටන්නට පටන් ගත් තමන්ගේ ජීවිතයක් වැනි අඹුව රුජාවක් පැහැරූ මළසඳෙහි ඇ කෙරෙහි කළ ශොකයෙන් වියරු හි තමන් වහන්සේ වැඩ හුන් තැනට හඩා වැද ගිය සන්නති මහාඅමාත්‍යයන් තමන් වදළ එකඟාවාවෙන් ලෙහි ගත් ශොක නිවා සිටි පියෙහි සිටුවා මැ රහත් කළ, තව ද, තමන් සිත්හි ක්ලෙශයන් තුනී වැ ගිය හෙයින් තොරහත් වැ ද, “අපි රහතුම්” යි සිතා “අප රහත්බව කියමිහ”යි තමන්වහන්සේ කරා ආ පන්සියක් දෙනා වහන්සේ රහත් නොවන බව දැන වදරා “මොවුන් නො රහත්බව මොවුන් ලවා මැ කියවමි”යි අමුසොහොනකට යවා වදරා, ඒ වහන්සේවරුන්ද අමුසොහොන්හි දමාපු ගැණු මිනියෙහි කළ රාගයෙන් තමන්වහන්සේවරුන්ද තොරහත්බව දැන “අප මේ කෙලෙස්අසුච්චලෙහි මැ සිට යැ ගැලවුනුමිහයි සිතුවේ යැ”යි දෙමනස් පත් වූ සඳෙහි, වැඩ හුන් ජේතවනමහා විහාරයෙහි වැඩැ හිඳ ශ්‍රී ශරීරයෙන් රශ්මි විහිදු උන් අභිමුඛයෙහි හුන්නා සේ පෙණී ගොස් සතරපදයෙන් යුත් ගාථාවක් වදළ සඳෙහි මැ ඒ පන්සියයක් දෙනාවහන්සේ රහත් කොට අමා මහනිවන්හි ලු බුදුන් -පෙ- යුතු.

129.

තව ද, “මම රු ඇත්තෙමි”යි අභිමාන ඇති රූපනඤ නම් මෙහෙණින්තන්වහන්සේ “මා බුදුන්වහන්සේ කරා බණ අසන්නට ගිය හොත්, සිවුවණක් පිරිස්ම ධ්‍යයෙහි බුදුන්වහන්සේ මාගේ රූපයෙහි ආදීතව වදළ හොත්, නපුරැ”යි සිතා බොහෝ කලක් බණ අසන්නට නො අවුත්, එක්දවසක් තමන්වහන්සේගේ ගුණ අසා “රූපයෙහි ආදීතව වදරණසේක් වී නම්, එක්දවසක් වදරණද යැ. එක්දවසකට දිරිය කොටත්

බුදුන්ගේ බණ අසා පියමි” තමන්වහන්සේ කරා ආ කෙණෙහි ඒ මෙහෙණින්තන් වහන්සේට වඩා ශක්‍යභසුගුණයෙන් වැඩියා වූ රූප ඇති එක් කුමාරිකාවක මවා, ඒ මෙහෙණින්තන්වහන්සේ “ලොකයෙහි රූ ඇත්තෙමී සිතුයෙමී මම මැ යැ. මේ රූපය මට වඩා යහපතැ”යි බලබලා හින්ද දී මැ ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඒ රූව ජරාවට පමුණුවා ඉඳුනිල් මිණිරස්කලඹක් සේ තුබූ හිසකෙස් යෞවනය දැවූ සොහොන්හි හස් කොට ලූ හඵරැසක් සේ සුදු කොට, නිල් මහනෙල්මල්පෙතිදෙකක් සේ තුබූ ලව්දු¹ මුවපොල්ලකුගේ දෙඇස් බඳු දැසැ ඇසපියෙහි² රොම වගුරුවා, නුවන්හි මඩ ගන්වා, අඩසඳ දෙකක් සේ සම වැ තුබූ කපොලය³ රැළි හෙළා වළ වදවා, පිපී සිටි පියුමක් සේ රන් වැ මනහර වැ තුබූ තුඩෙහි දත් වගුරුවා දෙකොලින්⁴ කෙළ වගුරුවා, නවයෞවනයට අභිෂෙකමඬිගලයෙහි සරසා තුබූ පුන්කලස දෙකක් වැනි දෙතනය ජරාව එක් එක්, බා හැකිලෙන්නා සේ⁵ හකුළුවා රෙදිකඩ දෙකක් සේ එල්වා, ඉඳුරා සිටි රන්පිළිමයක් සේ වූ ශරීරය ජරා භාරය උසුලා ගත නො හී වක ගැපී ගියා සේ වක ගස්වා, ඒ බලත් බලත්, “මෙවෙති රුවට මිනියා ජරාවක් වන කල්හි අප අපට කියන්නේ කිමි ද?”යි රූමද සිඳී ගොසින් හුන් සමයෙහි තමන්වහන්සේ වදළ එකඟාවාවෙන් ඒ මෙහෙණින්තන් වහන්සේ අමාමහනිවන්හි ලූ, සතුන් හික්මවන සේ දන්නා බුදුන් -පෙ- යුතු.

130.

තව ද, තමන්වහන්සේගේ සස්තෙහි මහණ වූ පන්සියක් වහන්සේවරුන්ද කිස්ස නම් තෙරුන්වහන්සේගේ උපදෙශයෙන් “නිවන් සාධමිහ”යි උත්සාහ කොට නිවන් අත්පත් කට නො හී “අප කුසල් නැති සේ යැ. අප ජාතිදුක්හි හුනු සේ යැ. අප ජරාදුක්හි හුනු සේ යැ. අප මරණදුක්හි හුනු සේ යැ. අප සතරඅපායෙන් නො මිදුනු සේ යැ. මේනියා ස්වාමීදරුවාන කෙනෙකුත් ලොවට කරුණා කරණ සමයෙහි නොගැලවී කවරද ගැලවෙමෝ ද?”යි සිතා තමන්වහන්සේ කරා ආ සඳ, එසේ නිවන් නො ලැබ ගත හී හඩහඩා ආ වහන්සේවරුන්දට බුද්ධාන්තරයක් මුළුල්ලෙහි අහරක් නො ලදින් හඩා ආ ප්‍රෙතයන් කටු වතුමුඬුර තමන්නා සේ, සතරපදයෙන් යුක්ත වූ එක භාවාවක් ඔවුන් කණු වකා හුනාස්තෙහි මැ හිඳුවා රහත් කොට අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. ලම ද [දුටුදේ ඇසැ අසිපියෙහි] 3. කපොල යැ.
 2. මුවපොල්ලකු සේ දෙ ඇසක් සේ 4. දෙකොළෙන්.
 5. ජරාවට එක්සිත්ව හැකිලෙන්නා සේ.

131 & 132

තව ද, තමන්වහන්සේ කෙරෙන් කමටහන් ගන්නා වූ බොහෝ වහන්සේවරුන්ද, උගත් කමටහනින් ගුණවිශේෂයක් උපදවා ගත නොහී, තව ද, “මේ කමටහන් සකස් කොට ඉගෙනු ගුණුම්භ”යි වැඩු හුන් විහාරයට අවුදිත් වත් විටු මැ වස්තට පටන් ගත් වැසිදියෙහි දියබුබුලු බිඳිබිඳී නැති වන්නා දැකූ “මේ සතුන්ගේ ආත්මභාවයන් මෙසේ මැ අස්ථිර යැ”යි සිතූ කෙණෙහි මැ, වැඩු හුන් ගඳකිළියෙහි හිඳ මැ රස් විහිදූ ඔවුන් අභිමුඛයෙහි හුන්නා සේ පෙණී වදළ එක ගාථාවෙන් එ තෙක් මහණුන්වහන්සේ අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

තව ද, එරකපන්නනාගරාජයා ගේ සමාගමයෙහි වදළ එක-ගාථාවෙන් සුවාසුදහසක් ප්‍රාණීන් අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

133.

තව ද, තමන්වහන්සේ වසන ජේතවනවිහාරට නුදුරු තන්හි උපස්ථානශාලාවෙහි උන් පන්සියයක් දෙනාවහන්සේ “ලොවැ සුව නම් කිම් දේ? හො”යි ඔවුනොවුන් හා බැණූ, සමහරුන් “සිතට ආවක් සිතා, තුඩට ආවක් බැණූ, ‘කරම්භ’යි සිතුවක් කොට, කී යම් තපුරු බසකටත් කළ යම් නො කට යුත්තකටත් ගැත්තවුන් තළවන්නට කරණ කසිවාරු! අසා රජ කරණ බව සුව යැ”යි කී කල්හි, සමහරුන් “කැමැති ආහාරයක් කා යෙහෙන් නිදනබව සුව යැ”යි යනාදීන් “සසර දුක් සුව යැ”යි යන බස් තමන්වහන්සේ දිවකණින් අසා “මා සේ වූ බුදුකෙනෙකුත් වසන විහාරයට නුදුරු² තන්හි හිඳ මේ මහණුන් “සසරදුක් සුව යැ”යි ගන්නාබව ඉතා නො කට යුත්තෙකැ”යි සිතා මහාකරුණායෙන් එතනට වැඩ “මහණෙනි, කවර කථායෙකින් හුන්නා ද?”යි විචාරා “රජ කිරීම සුව යැ. ආහාර අනුභව කොට නිදීම සුව යැ” යනාදීන් මෙබඳු මෙබඳු කථායෙන් හුනුම්භ”යි කී කල්හි “මහණෙනි, මේ සුව නම් නො වෙයි. මේ හැම තොප කී සුව සතර අපායෙහි දුඃඛයට කාරණ යැ. ‘සුව නම් මේ යැ’යි මා අතින් අසව”යි වදරා “ලොකයෙහි සුව නම් බුදුන් උපදනාබව යැ. දෙවැනි වැ ඔවුන්ගේ බණ අසනබව යැ” යනාදීන් අමාමහනිවණට කාරණ වූ සුව වදරත් වදරත් ඒ පන්සියයක් මහණුන්වහන්සේවරුන්ද හුන් තැනැ මැ හිඳ රහත් වැ අමාමහ නිවන් වදනට කාරණ වූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. කෙවරු. 2. නොදුරු.
Non-Commercial Distribution

134.

තව ද, බරණැස්නුවර වඩනා මහ ඵක්තරා දෙවොලෙක්හි බොහෝ සතුරුවත් පිරිවරා අනුපම වූ බුද්ධච්චලාශයෙන් දිලිහිදිලිහී වැඩැ හිඳ ඇළයෙහි වැඩැ සිටි අනදමහතෙරුන්වහන්සේ කැඳවා “ආනන්දය, තෙල බමුණා මෙතනට කැඳවා ලව”යි කියා එතැන්හි සී සානා බමුණකු කැඳවා වදරා, ඔහු අවුත් තමන්වහන්සේ නො වැඳ ඒ බිම වැඳැලා සිටි කල්හි “තා කළ සේ යහපතැ”යි වදරා, තමන්වහන්සේ පිරිවරා වැඩැ හුන් වහන්සේවරුන්ද “බමුණා බිම වැඳ ලුවාට යහපතැයි වදළේ කුමකට දේ හෝ?”යි විචාළ කල්හි “මහණෙනි, මේ බමුණා වැන්දේ ලාමකතැනෙක් නො වෙයි. මා සේ මැ සවාසනසඵක්ලෙශයන් නසා බුදු වූ කසුබු සම්මාසම්බුදුන්ගේ දතු පිහිටිවූ යොදනක් පමණ උස රන් දගබ මෙතැනැ යැ”යි වදරා, බොහෝදෙනාගේ සැක දුරු කරණ පිණිස ශ්‍රීභස්තය බිමට දිගු කොට “දගබ පැන නැගේව”යි අධිෂ්ඨාන කළ සඳෙහි මැ, තමන්වහන්සේ වදළ බසට දෙස් කියන්නට නැඟන්නා සේ දගබ පැනැ නැහී ආකාශයෙහි සාද්ධියෙන් සිටි සමයෙහි ඒ දගබ පැලා “පූජා කට යුක්තන්ට පූජා කිරීමෙහි කුසල් මෙතැකැයි කියා ගෙවා ගත නො හැක්කැ” යනාදීන් බණ වදරා ඒ බමුණා හා සමග සුවාසුදහසක් ප්‍රාණින් අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

135.

තව ද, පඤ්චශාලා නම් බමුණුගම සිභා වැඩැ, මරහු ඒ ගම ඇත්තවුන් ඇඟ ආවිෂ්ට වැ ගෙණැ සිභා වැඩි තමන් වහන්සේට අහර ඇවිස්සැ! නුදුන් කල්හි, පෙරළී වඩනා සමයෙහි “දියකෙළි කෙළනටයැ”යි කියා පන්සියයක් කුමාරිකාවන් අවුදින් තමන්වහන්සේ දකු එකත්පස් වැ සිටි සමයෙහි මරහු අවුදින් “හැයි, අහරක් ලද්දේ ඇද්ද?”යි විචාළ කලැ, ඔහු හැදිනැ “හැයි! පාපිෂ්ඨය, තෝ අප අහරක් ලබන පරිද්දෙන් කෙළෙහි ද?”යි විචාරා වදරා, මරහු “ආදී ගමට වත් කලැ ගම ඇත්තවුන් ලවා උසුළු පැවිම්. මෙවිටැ තළවා? ගමැ ලා ගෙණැ නොයෙක් විප්‍රකාර කරවම්”යි සිතා “වහන්ස, මෙවිටැ වූ කලි බත් දෙවම්. ගමට වඩනේ යැ”යි කී කල්හි ඔහු සිතැ ඇත්ත දන “පාපිෂ්ඨය, අද අපට අහරින් ප්‍රයොජන නැකැයි, කිසි ආහාරයක් නො කා ද, මහාබ්‍රහ්මයන් ධ්‍යානසුවයෙන් දවස් යවන්නා සේ, අද අපි නිවන් අරමුණු කොට පවත්නා වූ ප්‍රීති සුබයෙන් මැ දවස් යවමිහ”යි වදළ බණින් එතනට ආ පන්සියයක් කුමාරිකාවන් අමාමහනිවන්හි ලා ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. විස්විය. 2. තළවාලා ගෙන

136.

තව ද, තමන්වහන්සේ වෙදියපච්චයෙහි ඉන්ද්‍රභාල නම් ගුහාවෙහි වැඩු වසන කල්හි පඤ්චපුච්චිතිමිත්ත දකැ දෙව්ලොචිත් සැවැ තමා තරකයෙහි හෙන සේ දක “අතික් මට සරණෙක් නැත. දුක්පතුන්ට ශරණ වූ තිලෝගුරු සම්මාසම්බුදුන්වහන්සේ කරා යෙමි”යි දෙදෙව්ලොවැ දෙවතාවන් පිරිවරා අවුත් බුදුන් කෙරෙහි කළ ගෞරවයෙන් මරණහයින් භයපත් වැ යුහු වැ ගොස් වැද නො ගොසින්, පඤ්චශිඛයා යවා අවකාශ ඉල්වා “එන්ට කියව”යි වදළ කල්හි, දෙදෙව්ලොවැ දෙවතාවන් හා සමග එකභූදපලක් සා ලෙනට වැද, එහි සැරැසී සිටැ, ශක්‍රයා විවාළ ප්‍රශ්න වදරා, වැද ගෙණ හොත්තවුන් මැ මළසඳ, අතීතයෙහි ඔහු විසින් පස්වරු පිළු මලෙකැ පැතිත්තක් ඉසැයු කුශලයක් එකෙණෙහි ආවජිතා කොට “ආයු බොහෝ ව”යි වදළ බස් මාත්‍රයෙකින් මිහට තුන්කෙළසැට ලක්‍ෂයක් හවුරුද්දට ආයු දී, එතැන්හි වදළ බණින් ශක්‍රයා හා සමග තුදුස්කෙළක් ප්‍රාණීන්ට අමාමහනිවන් දුන් බුදුන් - පෙ - යුතු.

137.

තව ද, තමන්වහන්සේ බොහෝසඟුරුවන් පිරිවරා සාකෛන නම් නුවර පිඬු සීභා වන් සමයෙහි, ඒ නුවර බමුණා තමන් වහන්සේ දකැ පාපිටැ හී හඩා ගෙණැ “හැයි පුතඩ, මෙතෙක්ද මා හැර කොයි ගියෝ ද? ගෙට වරෝ යැ”යි තමාගේ ගෙට වඩා ගොස් ආසනයෙහි හිඳුවා “කී පුතනුවන් බල!”යි තමා අඹුබැමිණිය කැඳවූ කල්හි, ඇත් අවුදින් එසේ මැ හඩා ගෙණ හී තමාගේ දුන් පුතුන් කැඳවා “තොපගේ කුසෙහි හොත්තවුන් වඳුව”යි තමන්වහන්සේ වැඳවූ කලැ, එය ද ගිවිසැ වැඩු හිඳු බණ වදරා බමුණා හා බැමිණිය හා අනාගාමී කොට, ධම් සභාවෙහි වැඩුහුන් සඟුරුවන් “අපගේ ස්වාමීදරුවන් සුද්ධොදන රජු පුරුවන් නිසා මහාමායාදෙවීන් කුසින් උපන්බව මුළුලොව දනුත්, මේ බමුණා හා බැමිණිය හා ‘පුතැ’යි කියන කලැ වැඩු හිඳිනේ කුමක් පිණිස දේ හෝ?”යි කථා කළ කලැ “මහණෙනි, එසේ නො කියව. මේ බමුණු බැමිණි දෙදෙනකු ‘පුතු’යි කීයේ තමන්ගේ පුතුන්ට මැ යැ. මොහු දෙදෙනා පන්සියක් ජාතියෙහිමැ මා වැදූ මවුපියෝ යැ. පන්සියක් ජාතියෙහි කුඩාමවුපියෝ යැ. පන්සියක් ජාතියෙහි මහලු මවුපියෝ යැ. එහෙයින් එක්දහස් පන්සියක් ජාතියෙහි මම මොවුන් අත්ලෙහි වැඩි පුත්මි”යි බණ වදරා ඒ දෙදෙනා කාලාන්තරයෙකින් රහත් වැ මළ කල්හි ඔවුන්ගේ කුරාල! පසුපස්සේ සොහොන් බිමට වැඩු ආසන්නයෙහි

1. කුරලා.

ශාලායෙක්හි වැඩැ සිටැ එතැනට රැස් වූ මහාජනයා “ස්වාමීනි, නුඹගේ මවුපියන් මළ ශෝක නො කරණ සේක් නු?”යි කී කල්හි එතනහි වැඩැ සිටැ සියලු සංස්කාර ධර්මයන් අනිත්‍යබව හඟවා වදළ බණින් සුවාසුදහසක් ප්‍රාණින් අමාමහ නිවන්හි ලා ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

138.

තව ද, තමන්වහන්සේ ගිජ්ඣකුටපචීතයෙහි වසන සමයෙහි රජගහනුවරැ සිටක්ඛුගේ මිඬියක කුඩුකැවුමක් පලහා හිණැ තබා ගෙණැ අතරමහැ දී කන්තට ගෙනැ යන සමයෙහි, තමන් වහන්සේ අනදමහතෙරුන්වහන්සේ හා සමග එ මැ මහට වැඩැ, තමන්වහන්සේ දුටු ඒ මිඬිය “පෙර බුදුන්වහන්සේ දුටු කලෙකැ මා අතැ කිසිවක් සම්භව නො වෙයි. අද බුදුන්වහන්සේත් දිටිමි. මා අතත් මේ කුඩුකැවුම තුබුයේ වේ. මේ පිලිගත යහපතැ”යි තමන්වහන්සේ සිටි තැනට එළැඹී සමයෙහි “මම තිලෝගුරු සච්ඤයෙමි. ශක්‍රදෙවෙනුයා පවා මාගේ සවිවන්ගේ පාත්‍රයෙහි දිව අහරපිළිගන්වා ගත නො හී වෙහෙසෙයි. මිඬිය එකුරුත්තෙන්! ගෙණා කුඩුකැවුම මාගේ පාත්‍රයෙන් පිළිගණිමි ද?”යි නො සිතා වදරා “මා දීපඞ්කරපාදමූලයෙහි අතට පත් නිවන් හැරැ සසරට වැද හිස් කපා දුන්නේ, ඇස් උපුටා දුන්නේ, තෙලියත්හි පෙළී ලේ දුන්නේ, කියතින් ලියා මස් දුන්නේ, අඹුදරුවන් දුන්නේ, සාරාසංඛ්‍යකප්ලක්‍ෂයක් මුළුල්ලෙහි මහදුක් ගත්තේ මැ පිණිස වේ ද?”යි සිතා අනදමහ තෙරුන්වහන්සේ අතින් පාත්‍රය හැරැ ගෙණැ කැවුම් පිළිගෙණැ වදළසේකැ. “මට අනුග්‍රහ පිණිස පිළිගන්බව මුත් මෙ තපුරු අහර වළදන සේක් ද?”යි ඇ සිතු සඳෙහි ඇගේ සැක දුරු කොට එතැනහි දී මැ වළඳ බණ වදරා තමන්වහන්සේ වැළඳු කුඩට ඇ ලවා අමාමහනිවන් වැළැඳු බුදුන් -පෙ- යුතු.

139.

තව ද, අතුල නම් උපාසකයක්ඛු පන්සියයක් උපාසකයන් පිරිවරා රෙවකමහතෙරුන්වහන්සේ කරා බණ අසන්නට ගොස් ඔබ භාවනායෙහි වැඩැ හිඳ නො බිණුහෙයින් “මේ වහන්සේ මුයෙන් නො බණනද යැ”යි රැහැණි වැ, සැරිසුන්මහතෙරුන් වහන්සේ කරා ගොසින් ඔබ බොහෝ කොට විජම්බණ කී හෙයින් “මේ වහන්සේ බොහෝ කොට බණ වදරණද යැ”යි නො සතුටුවැ අනදමහතෙරුන්වහන්සේ කරා ගොසින් “ඔබ මද කොට බණ කීව”යි නො සතුටු වැ, තමන්වහන්සේ කරා ගිය සමයෙහි ඔවුන් සිත් ගෙණැ වදළ බණින් සිටිපියෙහි මැ ඒ උපාසකවරුන් පන්සියක්දෙනාට හා අතුල නම් උපාසකයන්ට හා අමාමහ නිවන් දුන් අනුන් සිත් ගෙණැ බණ කියන සේ දන්තා බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. එතැන්ගේත්

140.

තව ද, එක්සමයෙක්හි තමන්වහන්සේ සැවැත්නුවට උතුරු දෙරණමිහි සිභා වැඩු සඟුරුවන් පිරිවරා අතරමඟු වඩිමින් සිටු බිළි බහන වැද්දකු තමන්වහන්සේ දකු බිළිය සභවා සිටි සමයෙහි එතැන්හි වැඩු සිටු තමන්වහන්සේගේ පරිවාර හිකුණන් වහන්සේ “තෙපි කිනම්මු ද?”යි විචාරා වදරා, ඒ වහන්සේ වරුන්ද “අපගේ නම් දනු දනු අප විචාරා වදරන්නේ කිසි කාරණයක් පිණිස යැ”යි තමන්වහන්සේවරුන්දගේ නම් වෙන වෙන මු කී කල්හි බිළිවැද්ද කැඳවා “තෝ කිනම්හි ද?”යි විචාරා වදරා ‘මම ආරිය නම්’යි කී කල්හි “ප්‍රාණවධ කරන්නෝ ආරිය නම් නො වෙති. යමෙක් ප්‍රාණවධයෙන් දුරු වී නම්, ආරිය නම් වන්නේ ඒ යැ”යි වදළ බණින් බිළිවැද්ද සෝවාන් කොට අමාමහනිවන් දක්වූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

141 & 142

තව ද, එක්සමයෙක්හි තමන්වහන්සේ ජනපදවාරිකාවෙහි වැඩු නැවැතැ සැවැත්නුවරට වැඩි සමයෙහි පන්සියක්දෙනා වහන්සේවරුන් එක්තැනක්හි හිඳ “අසවල්ගමට යන මහ සුව යැ. අසවල්ගමට යන මහ සුව යැ”යි කියා කථා කරණ සමයෙහි තමන්වහන්සේ එතනට වැඩ “මහණෙනි, ගමින් ගමට යන්නා වූ මහ නො වෙයි සුව. මේ ලොකයෙහි සුව නම් නිවන්පුරයට වදනා මහ යැ”යි වදළ බණින් ඒ පන්සියක් දෙනා වහන්සේ සියලු කෙලෙසුන් ගෙවා රහත් කොට අමාමහනිවන්හි ලා ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

තව ද, තමන්වහන්සේ අතින් කමටහන් ගෙණු වලට ගොස් ගුණයක් නො ලදින් නැවැතැ තමන්වහන්සේ කරා ආ පන්සියක් දෙනාවහන්සේ දකු ඔබගේ අදහස් බලා

“සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චානි යද පඤ්ඤය පස්සනි,

අථ නිබ්බිඤ්ඤී දුක්ඛෙ එස මග්ගො විසුද්ධියා”යි

කියා වදළ සතරපදගාථාවෙන් ඔවුන් පන්සියක් දෙනාවහන්සේ රහත් කොට අමාමහනිවන් දක්වූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

143 & 144

තව ද, තමන්වහන්සේගේ අගසවු වූ සැරිසුන්මහතෙරුන් වහන්සේ තමන්වහන්සේ කෙරෙහි මහණ වූ එකකුහට සාරමසක් මුළුල්ලෙහි කමටහන් කියා අමාමහනිවන් දක්වා ගත නො හී, තමන්වහන්සේ කරා ගෙණු ගොසින් එපවත් දන්වූ කල්හි “තා සාරමසක් මුළුල්ලෙහි

ගෙණූ වෙහෙසුනු තැනැත්තහු අද මේ තීස්පැය ඇතුළත මා රහත් කරණ නියා බලව"යි වදාරා ඕනට පියුමක් මවා දී, ඔහු ඒ පියුම බලබලා සතරවන ධ්‍යාන ඉපදවූ කල්හි, නැවැතූ ඒ පියුම තමන්වහන්සේගේ අධිෂ්ඨානබලයෙන් මලා ගිය කල්හි, මලා ගිය පියුම දුටු ඒ වහන්සේ "අනිත්‍යය, දුඃඛ යැ, අනාත්ම යැ"යි සිතූ කල්හි තමන්වහන්සේ එතනට වහල් වූ වදළ එක ගාථායෙන් ඒ වහන්සේ රහත් කළ බුදුන් -පෙ- යුතු.

තව ද, කොසොල් රජු රුවන්ගේ අග්‍රපුරොහිත වූ අග්ගිදත්ත නම් බ්‍රාහ්මණයා තාපසප්‍රව්‍ර්ණාවෙන් පැවිදි වූ තමාගේ තාපසයන්ට "පථිත ශරණ යව. වන ශරණ යව"යි යනාදි අධර්මයට උපදෙශ කරණ සමයෙහි කරුණායෙන් එතනට වැඩ වදළ ගාථා තුණින් ඒ තාපසයන් දහසක් දෙනා සිවුපිළිසිඹියා පත් රහත් කළ බුදුන් -පෙ- යුතු.

145.

තව ද, සුමේධනාපසකාලයෙහි අත්පත් නිවන් හැරූ දීපඛිකර සමාක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයෙහි විවරණ පතුල් ලදින්, බුදුන්වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇත්තා වූ සියලුලොව තමන්වහන්සේගේ ගුණයෙහි පැහැද, තමන්වහන්සේට පූජා කළ මල්ඇතිරිය මත්තෙහි වැඩ හිඳ, බුදුබව සාධා දෙන්තා වූ ධර්මයන් සොයා, දනපාරමිතා යැ, ශීලපාරමිතා යැ, තෛෂ්‍යමය පාරමිතා යැ, ප්‍රඤ්ජාපාරමිතා යැ, වීර්ය-පාරමිතා යැ, ඤානනිපාරමිතා යැ, සත්‍යාපාරමිතා යැ, අධිෂ්ඨානපාරමිතා යැ, මෛත්‍රීපාරමිතා යැ, උපෙක්‍ෂාපාරමිතා යැ යන දශවිධපාරමිතාවන් දකූ වදාරා, ඔවුන් මෑ ශරීරයට භානියක් කොට ද නො නැසූ තන්හි උපපාරමිතාව හා, ජීවිතයට භානියක් කොට ද නො නසා පිරු තන්හි පරමාත්මපාරමිතාව හා යි මෙසේ සමතිස්පැරුම් දකූ වදාරා, තව ද, අභිගපරිත්‍යාගාදි වූ පඤ්චමහාපරිත්‍යාග හා, නැයන්ට වැඩ කිරීම් ආදී වූ තුන් අත්ථවයනීව හා දකූ වදාරා, එතැන් පටන් සාරාසංඛ්‍යකප්පකයක් මුළුල්ලෙහි හිස ගිනි ගත් එකක්හු ඒ ගිනි නිවන්තට කරණ යත්තයක් සේ, මහවතුරෙහි හුනු එකක්හු ඒ වතුරෙන් පිහිනා ගොඩ දක්නට කරණ යත්තයක් සේ, සතුරන් අතැ හුනු එකක්හු ඔවුන් අතින් ගැලැවී ගන්නට කරණ යත්තයක් සේ, ගිනිවලෙක්හි හුනු එකක්හු ඒ වළින් පැනූ නැගෙන්නට කරණ යත්තයක් සේ, මහාඋත්සාහයෙන් මහා පරාක්‍රමයෙන් 'අඹුවෝ යැ'යි නො සිතා, 'දරුවෝ යැ'යි නො සිතා, 'රාජ්‍ය යැ'යි නො සිතා, 'ඇස යැ'යි නො සිතා, 'මස් යැ'යි නො සිතා, 'හිස යැ'යි නො සිතා, 'ලෙහෙ යැ'යි නො

සිතා, 'ජීවිත යැ'යි නො සිතා, 'මුළුලොව මෙ සසරදුකින් කවරද ගලවම් දේ? හො!'යි යන සිතින් එකදවසක් කරණ යන්නයක් සේ, එකපැයක් කරණ යන්නයක් සේ මහායන්ත කොට, වෙසතුරු අත්බවට පැමිණූ, සත් ඉඩෙක්හි මහපොළොව කම්පා කොට මහදන් දී, එයින් සැවැ කුසිසුරයෙහි ඉපැද එහි සත්පණස් කෙළ සැටලක්ෂයක් හවුරුදු දිවාශ්‍රී අනුභව කොට, අන්තයෙහි දස දහසක් සක්වළු දිවාබ්‍රහ්මයන් අවුදින් "කාලො'යං නෙ මහා වීර" යනාදීන් ආරාධනා කළ කල්හි පඤ්චමහාවිලෝකනය කොට බුදු වන බව දැන වදාරා, චිත්‍රකුටපච්චිකයෙන් අවුත් රත්පිපුම් ගබකට වදනා රාජහංසයක්හු සේ මහාමායාදේවීන්-වහන්සේගේ කුසැ පිළිසිඳු ගෙණූ දසමසක් මුළුල්ලෙහි රත්කරඩුවෙක්හි බහාලූ දරණමැණිකක් සේ එකස්හි වැස, ලුම්බිනීවනයෙහි දී ප්‍රසව වැ, එකුත්තිස්හවුරුද්දක් පඤ්චකාමසුව අනුභව කොට, බ්‍රහ්මයන් එළවු ජරාරුවෙක, ව්‍යාධිරුවෙකැ යනාදී සතර සුවීතිමිත්ත දැක වදාරා පඤ්චකාමයෙහි ආදීනව හා මහණ වීමෙහි අනුසස් හා දැක වදාරා, රාහුලකුමාරයන් වැනි සුත්රුවනක් උපන් දවස් ඒ පුරුදු වූ කුමාරයන්ගේ මොළොක් වූ සිහිල් වූ ශරීරයෙහි පහස් තමන්වහන්සේගේ ලයට හෙල්මැලිකලඹ නො කොට, ඡන්ත නම් අමාත්‍යයා හා කැටි වැ කණක නම් අශ්වයා නැඟී තුන් රාජ්‍යයක් ඉක්මැ අනොමානදීඞීරයෙහි මහණ වැ, සහවුරුද්දක් මහාවීයඹී කොට, ඒ වීයඹීයෙන් නිවන් සාධා ගත නො හී, මෘදරික ආහාර අනුභව කිරීමෙන් ශරීරයෙහි බල ගන්වා වෙසක්මසැ මැදි පොහෝදවස් සුජාතාවන් දුන් කිරිපිඩු පිළිගෙණූ තෙරඤ්ජරා නදීඞීරයෙහි දී වළඳ, සල්වෙනෙහි දිවාචිහාර කොට, සවස්වෙලෙහි මහබෝමැඩ වජ්‍රාසනයට නැඟී, සියලු දිවාබ්‍රහ්මයන් නොයෙක් සුජා ගෙණූ පිරිවරා ගත් සමයෙහි එ දෙවිපිරිස ලුහුබඳවා ගෙණූ දිවු ශොර වූ මාරසෙනාව කෙශරසිංහරාජයක්හු දුටු කැණහිල් බලු රැසක් සේ ලුහුබඳවා, පළමුවන යමැ සුචේතිවාසානුස්මානිඤ්ජන ලදින්, මධ්‍යමයාමයෙහි දිවආස් ශුද්ධ කොට, පශ්චිමයාමයෙහි දෙළොස් අභිගයකින් සුක්ත වූ ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාදය මහමකෙකින් මහාසාගරය අලලන්තා සේ ආදියෙහි සිටැ අන්තයට, අන්තයෙහි සිටැ ආදියට, මැද සිටැ දෙකෙළවරට අලලා වැදු විමසා, සෝවාන් මහ ලදින් සෝවාන්ඵල ලදින්, සකෘදගාමී මහ ලදින් සකෘදගාමී ඵල ලදින්, අනාගාමීමහ ලදින් අනාගාමීඵල ලදින්, රහත්මහ ලදින්, රහත්ඵල ලබන විටැ මැ එකොළොස්දහස්පන්සියයක් ගඬිගා වැදු පිරිගිය මහමුහුදක් සේ අනන්තා-පයඹීන්ත සියලු බුදු ගුණෙන් පිරි ඉතිරැ ගොස් "අනෙකජාතිසංසාරං" යනාදීන් උදන් අනා වදාරා තමන්වහන්සේ වැඩහුත් වජ්‍රාසනය බලා වදාරා-

“මෙ පලහ පිණිස සහවොටුනු හිස් මා අතැ කඩුවෙන් මා මැ කපා දුන් කල් ගණන් නැත. පස්පැ දිස්නා ඇස් උසුටා දුන් කල් ගණන් මම නො දනමි. ලය පළාපියා හදවත දී ලා වැටී හී ඒ සතුටින් වැහෙන සතුටුකඳුළෙන් තුවන් තෙත් කොට සුව මරණ! මළ ජාති මෙතෙකැයි නො දනමි. ජාලිකුමාරයන් වැනි පුත්රුවන් කෘෂණාජිනාවන් වැනි දුරුවන් මද්දේවීන් වැනි අඹුරුවන් යාවකයන්ට දීලා, තමාගේ සතුරන් බැඳ ගෙණැ අවුත් වණ්ඩාලයන්ට ගැනි කොට දී පියා² සතුටු වැ හිදිනා සේ සිටි, ජාති ගණක් හොත්, මා පිරිනිවන් පානා තුරු එ මැ ගැණැ නිමවා ගත නො හැක්කැ. එහෙයින් මෙ තෙක් දුක් ගෙණැ මා ලත් පලහ නො හරිමි” යි-

සත්දවසක් මුළුල්ලෙහි එහි මැ වැඩැ හිඳ නිවන්සුව අනුභව කොට සමහර දෙවිකෙනෙකුන් “තව ස්වාමීදරුවන් බෝමැඩැ මැ වැඩැ හිදිනේ කළ මනා කටයුත්තක් ඇති හෙයින් වනැ යි සිතූ කල්හි, තමන් සියලු කටයුතු නිමවූබව හභවා ආකාශයට පැනැ නැහී ‘බුදුකෙනෙකුන් මුත් අතික් දෙවියකු මරකු බඹකු කොට ගත නො හැකි යමාමහපෙළහර කෙරෙමි’ යි සිතා වදරා, සියලු ශරීරයෙහි නවානුදහසක් රොමකුපයන් මුළුල්ලෙන් හා සියලු හිසකෙහෙයෙන් ඇහින් නහඹතල්කඳක් සා ගිනිකඳක්, නාඹ තල්කඳක් සා දියකඳක්, ගිනිකඳ හුනු තැනින් දියකඳ, දියකඳ හුනු තැනින් ගිනිකඳක් ද හෙළමින්, දෙඇසින් දෙබැමයෙන් දෙනාසාපුටයෙන් දෙකන්සොරොව්වෙන් දෙදසරුවෙන් දෙනන පුඩුයෙන් ශ්‍රීහස්තදෙකැ දසඇහිල්ලෙන් ශ්‍රීපාදදෙකැ දසඇහිල්ලෙන් එකී එකී තැනින් ගිනිකඳ එකී එකී තැනින් දියකඳහෙළමින් යමාමහපෙළහර දක්වා දෙවියන්ගේ සැක දුරු කොට,

“වශවර්තිමාරයා දිවැ ගෙණැ ආ කලැ සියලු දෙවියන් බඹුන් බිඳී යාදී මා හැරැ නො ගියා වූ මේ බොධිවෘක්ෂයට දෙවියන්ගේ පරසකුගස සලා අසුරයන්ගේ පළලුගස සලා අනන්ත මල් පුදත් පොහොසත්මි. මහාසමුද්‍රයෙහි දියකඳ බිඳී පියා සත්රුවන් උකා ගෙණැ මුළුපොළොවැ අතුටු පුදත් පොහොසත්මි. එක්ලක්ෂ අටසැටදහසක් යොදුන් මහමෙර පුලුන්පෙදක් සේ පෙරළා පියා යටින් සත්රුවන්වැලි හැර ගෙණැ මේ රුක්මුල පටන් ගෙණැ සක්වලගළ දක්වා අතුටු ලත් පොහොසත්මි. මේ හැම මෙයට සුදුසු පූජා නම් නො වෙයි. මට සඵඤ්ඤාභ්‍යන්ත නැමැති ඇස් සාධා දුන් මේ බොධිරුකට මාගේ ඇසින් මැ පූජා කෙරෙමි” යි-

සත්දවසක් මුළුල්ලෙහි දෙඇස නො පියා එයින් නික්මෙන පස්වණක් පැහැයෙන් බොධිපුජා කොට, නැවත රුවන්සක්මන මවා එහි සක්මන් කොට සත්දවසක් යවා, සතරවන සතියෙහි දෙවියන් මැවූ රුවන්ගෙහි වැඩැ හිඳ අභිධම්පිටකය නානාතය වශයෙන් පරික්ෂා කොට, පස්වන සතියෙහි අප්පාලනිග්‍රොධමූලයෙහි අමාමනනිවන්රස වළදමින් වැඩහිඳ, තමන්ගේ පිය මරහට වූ පරිභව පහ කරණු පිණිස වෙන වෙන සසියක් රූ මවා ගෙණූ ආවා වූ මාරස්ත්‍රීන් කුන්දෙනා මැවූ ඇසක් ඇත්තවුන් කණක් ඇත්තවුන් සිතක් ඇත්තවුන් නො බලා නො අසා නො සිතා හිඳ පියැ නො හැකි ඒ සියලු ලීලායෙන් යුක්ත වූ ඒ රූ “අසුවී වළෙක්හි කුහුල් දෙන පණුවන්ගේ රූ කොටත් නො සිතා වදුරා සවනසතියෙහි මුවලිඤයට වැඩැ සත්දවසක් බැඳ ගෙණූ වස්තා වැස්සෙහි රිදීඋඵයෙන් බැඳී ගෙඩිගෙයෙක්හි වැඩැ හිඳිනා සේ මුවලිඤ නම් නාගරාජයාගේ දරණගැබැ වැඩැ හිඳ එයින් නික්මැ කිරිපලගසැ මුලු නවතීලමෙසකුටයක් යට දිලියෙන පුන්සඳක් සේ සතියක් වැඩැ හිඳ මෙසේ සත්සතිය යවා, බුදු වූ දවසට එකුත්පණස් වැනි දවස් ශක්‍රයා ගෙණා නාලියදඹුටු වළද, තපස්සු හල්ලක දෙදෙනා දුන් මිහිපිඬු, සතරවරම්මහරජදරුවන් එළවූ මුංවන්ගල්පාත්‍ර සතර තමන් වහන්සේගේ අධිෂ්ඨානයෙන් එක් කොට, එයින් පිළිගෙණූ වළද, ඒ දෙදෙනා බුක්සරණ දහම්සරණ ගත්වා, ඔවුන් නිත්‍යයෙන් පුජා කරණ පිණිස තමන්වහන්සේගෙන් කෙශ ධාතු දී, එයින් නික්මැ අප්පාලනිග්‍රොධමූලයෙහි වැඩැ හිඳ “මා දත් ධම්ය සියුම් වුව, ලෝවැස්සන් ඉතා ජඩ් වුව, ඔවුන්ට මේ ධම්ය දෙසුව හොත්, ඔහු කෙසේ දැන ගත හෙත් ද”යි සිතා වදුරා දෙශනාවෙහි මඤ්ඤසාහ වූ කල්හි දසදහසක් සක්වලු දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් හා කැටි වැ අවුත් ශ්‍රීපාදය වැඳ ගෙණූ හෙවැ සහම්පතිමහාබ්‍රහ්මයා “බණ වදල මැනැවැ”යි කළ ආරාධනා ගිවිසූ “කාට ආදී කොට බණ කියමි දේ හො?”යි සිතා වදුරා ආලාරකාලාම උද්දකරාමපුත්‍රයන් දෙදෙනා මළ බව දැන “මට බොහෝ උපස්ථාන කළ පස්වග මහණහු දන් බරණූස ඉසිපතනවිහාරයෙහි වෙසෙති. ඔවුන් කරා ගොස් ධම්සක් පවත්වමි”යි සිතා වදුරා, ඇසළමසෑ මැදි පොහෝදවස් පාසිවුරු ගෙණූ අටළොස් යොදුන් මඟ ගෙවා වඩනාසේක් අතරමඟ උපක නම් ආර්ථිකයා තමන්වහන්සේගේ රූපය දකැ-

“ස්වාමීනි, තෙපි සදුට වඩා සෞම්‍ය කෙනෙකු ව. හිරුට වඩා තේජස් ඇති කෙනෙකු ව. මුහුදට වඩා ගැඹුරු කෙනෙකු ව. මහමෙරට වඩා අවල කෙනෙකු ව. සියලු රුවන්හි සියලු මල්හි සියලු තරුවෙහි

1. කුලුල්. කුඹුල් & ගුගුල්-සමහර 2. වණඩ.

සියලු විදුලියෙහි සියලු දේවිදුන්තෙහි සියලු සන්ධ්‍යාවලායෙහි සියලු සරත්! වලාවෙහි පැහැ තාක් එක් කොට අලලා පියා වරපල බලා² මහදඹගසින් දඹපක් හුනු හුනු තැනින් නැගී රත්පැළයෙන් රත් හැර ගෙණෑ ඒ හා එක් කොට අලලා හඹා දිවිදළින් ඔප ලා මැවූ පිළිමයක් ඇත් නමුදු, තොපගේ රුව බැලූ කලැ ඇසට අරුවී එළවයි. එයට වඩා සියදහස් ගුණෙන් තෙපි මැ යහපත් මැ යැ. තොපගේ ගුරු කවුරු ද?”යි විවාළ කල්හි සී පියා-

“ආච්චකය, මහමෙරට වඩා උස් ගලෙක් නැත. මහාසාගරයට ගැඹුරු ලීදෙක් නැත. මහපොළොවට මහත් සුඹියෙක් නැත. ආකාශයට මහත් කෙසිසිදුරෙක් නැත. සිංහයන්ට වැඩි දඬි වැඩි කැණහිල්ල නැත. ගන්ධකස්තීන් හා ස්පඨා කරණ ගම්හුරෝ නැත. සදමඩුලු හා සපඨා කරණ කදේපැණියෝ නැත. මේ මුළුලොවිහි මා හා සම එක ද සත්ත්වයෙක් නැත. මරහු ලුහුබැඳවීම්. සියලු කෙලෙසුන් ඇත්පයට වත් කිහිඹිකැලයක් සේ ගහටාපීම්. සියලු බුදුගුණ තාක් මා සිත්හි පුරා ගනිමි. හළ මනා දෑ හළිමි. ගත මනා දෑ ගනිමි. දැන් මහාබ්‍රහ්මයාගේ ආරාධනාවෙන් බාරාණසියට ධම්පක් පවත්වන්නට යෙමි”යි-

වදරා, එද මැ බරණැස්තුවරට අවුත් ඉසිපතනවිහාරයට වැඩැ, දුරින් වඩනා තමත්වහන්සේ දුටු පස්වගමහණුන් තමත් වහන්සේ බුදු වූ බව නො දනූ “ශ්‍රමණගෞතමයෝ සහවුරුද්දක් මහාවීයඹී කොට බුදු වූ ගත නො හී අප කරා එහි. උන් නො වදුම්හ. නැහී නො සිටුම්හ. පෙරගමන් නො කරම්හ. රජ කුලෙහි උපන් තැනැත්තන් බැවින් හිඳිතොත් හිඳිනා දෙයක් ලම්හ”යි සිතු කල්හි උන් සිතු සිත් දනූ වදරා “මුත්තේ මන් බිඳිනට අනික් කුමක් තකම් ද? හැම කල්හි මැ මා අනුන්ගේ දළදප් බිඳූ ආයේ මෙමුඛලයෙන් වේ ද?”යි සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරන්නා වූ මෙමුඛී ඒ පස්දෙනා කෙරෙහි කරත් කරත් හුන් තැනූ හිඳූ පියැ නො හී වදිමින්, පෙරගමන් කෙරෙමින්, පාසිවුරු ගන්මින්, ශ්‍රීපාදය සෝධා වඩා හිඳුවා “බුදුන් හා බණන්තේ මෙ ලෙස යැ”යි නොදන්නා හෙයින් සමසමයන් හා බණන ලෙස තමත්වහන්සේ හා බිණූ කල්හි “මෙවිටැ මා බුදු වූබව හඟවමි”යි සිතා වදරා “මහණෙනි, සමසමයන් හා බණන ලෙස තිලෝගුරු බුදුන් හා නො බණව”යි වදරා යුගෙරු මුදුනට මුහුදු රළපෙල මැඩැගෙණූ පැනූ නැගී සමපණස් යොදුන් හිරුමඩල සේ සියලු බුදුන් ධම්පක් පවත්වන තැන්හි පැණී ගිය ධම්මාසනයට පැනූ නැගී දසදහසක්

1. රන්. 2. පියවර පතුල බලා-චූපවංස.

සක්වළු මහමෙර නටවමින්, සත්කුලපව්වත් හිසින් හිස් අන්වමින්, සතිස්ලක්ෂදසදහස් තුන්සියපණස්යොදුන් වට ඇති සක්වළගල නුඉද්දක් සේ සිසාරවමින්, බර ලු සමක් සේ මහ මුහුද රළ නැති කොට තිශ්වල කෙරෙමින්, ගල් පළා ගෙණු නැගෙන පියුමෙන් පොළොව පළා ගෙණු නැගෙන පියුමෙන්, ගස්වල කඳ පළා ගෙණු නැගෙන පියුමෙන් සියලු අහස වසා බුද්ධශ්‍රී බලන්තට කර නමා ගන්නා සේ කෙමි බිමි බල්වා අහස වසා සෑදී ගිය පියුම්වියනින්, වැසි නැති වූ මැ බිමි පළා ගෙණු නැගෙන නාඹනල්කඳ සා දියකදින්, කැමැත්තවුන් තෙමා නො කැමැත්තවුන් නො තෙමා වස්තා පොකුරුවැස්සෙන් පිළිවෙළින් තුබු දසදහසක් සක්වළු දසදහසක් සඳමඬලෙන් දස දහසක් හිරුමඬලෙන්, දෙවිදුන් ලක්ෂගණන් කෝටිගණන් හිස තබා ගෙණු අවුත් වැඳ ගිය මහුල්කලස සමුහයෙන්, මහමුහුදට වැඳ මුතු උකා ගෙණු දෙවියන් ඇඳපී සොළොස්මහලායෙන් දෙවියන් ඉස්තා පරසතුමලින් නයින් ගසන කඩුපුල්මලින් අසුරයන් ගසන පළලුමලින් මුළුලොව සඳමින් රන්තොරණින් රිදීතොරණින් රුවන්තොරණින් පිළිතොරණින් රන්ඇගුයෙන් රුවන්ඇගුයෙන් රිදීඇගුයෙන් මුළුලොව අගනිටාබඹලොව දක්වා වසමින්, මුළුසක්වළ බිම ගල්ගස්සිදුරෙහි අතුමත්තෙහි පත්මත්තෙහි හිදිකටුමලක් ඔබා ලන තැන සැටක් සැත්තෑවක් අසුවක් පමණ දෙවතාවන් හිවී ගැවසී සිටූ ගත් කල්හි, දසදහසක් සක්වළු මහබඹුන් නභාලු කුඩ මධ්‍යයෙහි දෙවියන් සලන වල්විදුනා මධ්‍යයෙහි මිණිතල්වැට මධ්‍යයෙහි දිලියෙමින් හිඳ, දසදහසක් සක්වළු දසදහසක් ශක්‍රයන් දසදහසක් දකුණුසක් පිඹූ පියාසක් පිටට කොට හෙළාලා විසිදහසක් අත් ඔසොවා ගෙණු “ම! හෝ! අරගල නො කොට බණ අසව”යි පිරිස් සන්සිඳුවා ලු සමයෙහි දෙලක්ෂසතළිස්දහසක් යොදුන් මහ පොළොව නභා ගත් සාධුකාර හා කැටි වූ එකවට මැ-

“ද්වෙ මෙ හික්ඛවෙ අන්තා පබ්බජිතෙන න සෙවිතබ්බා යො වා ‘යං කාමෙසු කාමසුබල්ලිකානුයොගො භීතො ගම්මො පොඤ්ජිජනිකො අනරියො අනන්දසංහිතො; යො වා ‘යං අත්ත කීලමථානුයොගො දුක්ඛො අනරියො අනන්දසංහිතො. එතෙ තෙ හික්ඛවෙ උහො අන්තෙ අනුපගම්ම මජ්ඣිමා පටිපදා නථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා චක්ඛකරණී සැණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්බොධාය තිබ්බාණාය සංචත්තති” යනාදීන් නභාගත් මහුල්බණින් අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ වහන්සේ හා අටළොස් කෙළක් මහබඹුන් අමාමහතිවන්හි ලු බුදුන් -පෙ- යුතු.

146 & 147

පස්වනදවස් අනාත්මලක්ෂණසූත්‍රය දෙගනා කොට වදරා පස්වග-
මහණුන් වහන්සේ රහත් කොට අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

ඉක්බිති යසකුලසූත්‍රයන් ප්‍රධාන කොට ඇත්තා වූ පස්පණස් දෙනකුත්
තමන් ගැසු දහම් නැමැති මහවිනිත් අමාමහනිවන් පුරෙහි ලා ලූ බුදුන්
පෙ- යුතු.

148 & 151

ඉක්බිති කප්පැටියවනලැහැබිහි වැඩැ හිඳ හදුවභීයෙහි තිස්දෙනා
නිවන්රසඅමා පොවාලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

ඉක්බිති ගයාශීඝ්‍රියෙහි පිටිපහණපිටු¹ මහදඹපකක් පළා ගෙන
පැනැ නැගී රන්දළුවක් සේ වැඩැ හිඳ “වක්බුං හික්ඛවෙ ආදිත්තං”
යනාදීන් වදළ ආදීප්තපයඝීය සූත්‍රයෙන් උරුවෙලකාශාපයන් ප්‍රධාන
කොට ඇත්තා වූ දහසක් ජට්ටියන් අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

තව ද, බිම්බිසාරරජ්ජරුවන්ට කළ ප්‍රතිඥාව මුදන පිණිස රජගහානුවරට
වැඩැ ලට්ඨිවනයෙහි වැඩැ හිඳ වදළ බණින් බිම්බිසාරරජ්ජරුවන් ප්‍රධාන
කොට ඇති එක්ලක්ෂදසදහසක් දෙනා අමාමහනිවන්හි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

පාෂාණවෛත්‍යයෙහි වැඩැ හිඳ පාරායණසූත්‍රය දෙසා වදරා ඒ
මඟුලෙහි කුදුස්කෙළක් ප්‍රාණින් සසරදුකින් මුදු අමාමහනිවන් නැමැති
විජයපුරයෙහි ලූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

152 & 153

තීර්ථකයන්ගේ මත් බිඳිනා පිණිස දසදහසක් සක්වළැ දසදහසක්
මෙර පන්තින් තබා ලා ඊ මත්තෙහි රුවන්සක්මන මවා ඊ පිටට පැනැ
නැගී යමකප්‍රාතිහායඝී කෙරෙමින් සතර රියන් සක්මනෙක්හි සක්මන්
කරන්නා සේ අහසහි වඩිමින් මුළුලොව විස්මයෙන් නටවමින් සාධුකාර
දෙවමින් අපොළවමින් දෙවියන් බඹුන් වැඳ පෙරළවමින් යුගාන්තයෙහි
ගිහි ගෙණැ දිලී පැනැ නැගී එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් සන්රුවන්
මෙර සේ මුළුලොව ඇස් තමන් කරා හයවමින් වදළ බණින් විසිකෙළක්
සතුන් සසරගිහිවලින් නහා අමාමහනිවන් මහවිලැ ගලා සනහා ලූ
බුදුන් -පෙ- යුතු.

තව ද, යමාමහපෙළහර කොට තුන්පියවරෙකින් තව්තිසැ හවනයට
වැඩැ දිග සැටයොදුන් පළල පණස්යොදුන් උස පසළොස්යොදුන්
පාණ්ඩුකම්බලශෛලාසනයෙහි කුඩා පුවුවෙකැ හිඳිනා ධම්කථික

1. මිණිපහණපිට.

කෙනෙකුත් වහන්සේ සේ තමන්ගේ මහලට පිපී වැනීගිය සියක්යොදුන් පරසතුරුකට පිට දී වැඩැ හිඳ මැණියන් වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති දසදහසක් සක්වළැ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන්ට “කුසලා ධම්මා; අකුසලා ධම්මා; අඛණ්ඩාකතා ධම්මා” යනාදීන් වදළ අභිධම්මදෙශනාවෙන් අසුකෙළක් දෙව්බඹුන් සසරමලින් ගලවා අමාමහනිවන්පුරෙහි ලා නිවා සනනා ලු බුදුන් -පෙ- යුතු.

154.

එසේ බණ දෙසා අන්තයෙහි අවිච්චියෙහි පටන් ගෙණූ භවාග්‍රය දක්වා ලොව මුළුල්ල සතරරියන් ගබඩාවක් සේ කිහිඹී කුහුඹුවන් ආදී වූ සියලු සතුන්ට පැණෙන පරිද්දෙන් අධිෂ්ඨාන කොට දෙදිශාවෙහි දෙහිණින් නොයෙක් පූජා කෙරෙමින් බස්නා දිව්‍ය බ්‍රහ්මයන් මධ්‍යයෙහි මැද රුවන්හිණින් බස්මින් වදළ බණින් තිස්කෙළක් සතුන් සියලු දුකින් ගලවා අමාමහනිවන්හි ලා නිදුක් නිරොගිසුවපත් කළ ගෞතමගොත්‍රයෙහි උපන් සියලු ලොව සැනැහු අමාපිඩක් වැනි බුදුන් -පෙ- යුතු.

155.

තව ද, තුන්බුද්ධාන්තරයක් මුළුල්ලෙහි බත්පැන් නො ලදින් සොටුසෙම්මාත්‍රයක් නො ලදින් දුක්පත් වූ ප්‍රත්‍යයන්ට පින් පෙන් දී බිම්සරරජ්ජරුවන්ගේ ගෙහි වැඩැ හිඳ තිරොකුඩ්ඛ සුත්‍රය වදළ දවස්හි ද, සුමනමාලාකාරසමාගමයෙහි බණ වදළ දවස්හි ද, බදිරඞ්ගාරජාතක සමාගමයෙහි බණ වදළ දවස්හි ද, ජම්බුකාපීචකසමාගමයෙහි බණ වදළ දවස්හි ද, ආනන්දසේවී සමාගමයෙහි බණ වදළ දවස්හි ද, වෙන වෙන මැ සුවාසුදහසක් සුවාසුදහසක් ප්‍රාණින් අමාමහනිවන්හි ලු බුදුන් -පෙ- යුතු.

156-157.

පත්සියක් රාජකුමාරවරුන් රහත් කොට ලා මහාවනයෙහි වැඩැ හිඳ කැටි වූ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන්ට මහාසමයසුත්‍රය දෙසා වදළ දවස් ද, දෙළොස්අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි පොළෝතෙල් සිට බඹලොව දක්වා සියලු සතුන් විසඳ ගත නුහුනු මඬිගලප්‍රශ්නය විසඳ මහාමඬිගලසුත්‍රය දෙසා වදළ දවස් ද, තමන්වහන්සේගේ පුත් වූ රාහුලකුමාරයන්වහන්සේට අවවාද කරණ පිණිස අම්බලට්ඨිකාවට වැඩැ රාහුලොවාදසුත්‍රය දෙසා වදළ දවස් ද, සමච්ඡිකපරියායසුත්‍රය දෙසා වදළ දවස් ද යි මේ සතරතන්හි සියයෙකැ දහසෙකැ ලක්ෂයෙකැ කොටියෙකැ ප්‍රකොටියෙකැ යනාදී හිමක් නැති වැ අසංඛ්‍ය අසංඛ්‍ය බැගින් අනන්තාපරිමාණ සත්ත්වයන් නිවන්මහපුරෙහි ලු බුදුන් -පෙ- යුතු.

තව ද, රජගහනුවර වීථිමධ්‍යයෙහි ධනපාල නම් ඇතු කුඹ මත්තෙහි අත තබා ගෙණු වදල බණින් දසදහසක් සත්වයන් අමාමහතිවන්හි ලු බුදුන් -පෙ- යුතු.

158.

තව ද, අනන්තාපරිමාණසක්වලැ ක්‍ෂත්‍රියහ, බ්‍රාහ්මණයහ, උපාසකයහ, උපාසිකායහ, දෙවතායහ, අසුරයහ, නාගයහ, සුපණ්ණියහ, යක්‍ෂයහ, රාක්‍ෂසයහ යනාදී වූ සියලු සත්වයන් දහස් සුවහස් තුඩු මවා ගෙණු අතික්ඛසක් නො කියා කපක් මුළුල්ලට ආයු ඇති වැ ගෙණු තමන්ගේ ශරීරයෙන් එක් අවයවයක් අල්ලා ගෙණු එහි රූප කියත්, එතෙක් තුඩින් එතෙක්කල් එතෙක් දෙනා කී රූපයෙන් තමන්ගේ ශරීරයෙහි හිඳිකටුවක් ඔබා ලන තන්හි දු රූප නො ගෙවන පරිද්දෙන් මහත් වූ රූප ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

159.

තව ද, වඩනට පටන්ගත් වේලෙහි බලා සිටි සිටි සියලු සතුන් “ස්වාමීදරුවානන් වඩනා නියා මැ රිසියෙයි. අපගේ ඇස නිවා මැ බලා පියන පරිද්දෙන් කල් යවා මැ වඩනාදුව”යි කියා විඳ විඳ බලන පරිද්දෙන් යහපත් වූ ගමන් ඇති, වැඩැ සිටි විටැ දුටු දුටුවන් ඇසට රසායනයක් වැනි “මේ හිමියානන් වහන්සේ වැඩැ සිටින්නේ මැ රිසියෙයි. අපගේ ඇස දරිද්‍රාය හැරැ බලාපියන පරිද්දෙන් බොහෝ කලක් මැ වැඩැ සිටිනාදුව”යි පතපතා බලන පරිද්දෙන් හොබනා වූ වැඩැ සිටීම් ඇති, වැඩැ හුන් තන්හි දුටු දුටුවන් “කපක් දවස් මෙසේ වැඩැ හිඳුන් යහපතැ”යි කියන පරිද්දෙන් සිත්කලු වූ වැඩැ හිඳීම් ඇති, සිංහශයාටෙහි වැඩැ හොත් වේලෙහි දුටුවන් “අප ජීවිතාන්තය දක්වා මේ වැඩැ හොත් ලෙස මැ බලා නිමවා ගත නො හෙමිහ” යන පරිද්දෙන් වැඩැ හොත් ලෙසින් මැ රිසියෙන්නා වූ; බණන විටැ එ මැ රිසියෙන්නා වූ, මුයෙන් නො බැණු හුන් කලැ එය මැ කළාක් වැනි වූ කළ කළ දෙයක් මැ ලොවට ආදැඹී කරන්නා වූ, බිණු බිණුවක් මැ ලොවට බණ කරන්නා වූ, “උන්වහන්සේ කියෙකැ, උන්වහන්සේ කළ දෙයෙකැ”යි කී කල්හි මුළුලොවැ නැවැතැ “මේ කීමෙක් දේ හෝ”යි විචාරන්නට එක ද සත්වයන්හු නැත්තා වූ, ‘ගින්නෙහි හෙව’යි වදල හොත්, ‘මේ ගලින් වැටෙව’යි වදල හොත්, ‘මෙලෙසින් වන වැඩක් දකැ යැ, මේ වදලේ යැ’යි සිතා නො විචාරා මැ කට යුතු වූ, ලොවට හිතයක් හැරැ නො පවත්නා තුඩු ඇති, සත්කරුණාව හැරැ නො පවත්නා සිත් ඇති, සමසිත්කමට ලඟැතිකමට වියත්කමට කරුණා ඇතිකමට පොහොසත්කමට ගැඹුරුකමට නොපමාකමට හිරිමතස්වැටීලියට

හිතොපදෙශයට රූපයට මෙක්‍රියට පිටිවහලට ශීලයට සමාධියට ප්‍රඥවට විමුක්තියට විමුක්තිඥතදභීතයට වදනට සුදනට මෙනෙහි කරන්නට සේවාකම් කරන්නට මෙහෙ කරන්නට දෙවයෙන් තමුත් මුත් අතික්කෙනකුත් නැති බුදුන් -පෙ- යුතු.

160. 161 & 162

තව ද, ඇස දුලු දිශාවට සියලු සැපත් දෙන්නා වූ, එබු එබු පත්ලෙහි ලෝවැඩ නිධාන කරන්නා වූ, උපනුපත් සිතූ දහමින්, වත්වත් තන්හි විස්මයෙන්, හුන්හුන් තන්හි, අනුශාසනාවෙන් ඉරියවුහි සිත්කලබවට! බැහැවී සිටි බුදුන් -පෙ- යුතු.

තමන්ගේ විහාරයට වන්තවුන් සතරඅපායට නො වැද්දෑ දෙන්නා වූ, තමන්ගේ රූ දුටුවවුන් සසරදුක් නො දක්කූ දෙන්නා වූ, තමන්ගේ බස් ඇසුවවුන් “තුලු ගණුව! බදුව” යනාදි වූ නොමිහිරිබසක් නො ඇසියෑ දෙන්නා වූ, දහමට බැහැවී ගිය බුදුන් -පෙ- යුතු.

තවද, සදුන්කදෙහි පවා බොර සැසෑ හරිති. නෙළුමිලේහි පවා පිටපෙහි හරිති. ගන්ධශාලියෙහි පවා තෝකුඩු හරිති. මියෙහි පවා හිටි හරිති. මෙසේ සියලු ලොවිහි සමහරක් ගත යුතු යෑ. සමහරක් නො ගත යුතු යෑ. හැමලෙසින් මෑ පරික්‍ෂා කරත් හැරැපියෑ යුත්තක් නැති වූ හැමලෙසින් මෑ වැන්දෑ යුතු වූ, හැමලෙසින් මෑ පිදියෑ යුතු වූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

163 & 164

ගිමින් තැවී අනුතත්විලට වත් එකක්හු ‘මෙතැන්හි පැන් මී² වන. මෙතැන්හි පැන් සිහිලැ’යි නො කියා, වත්වත් තන්හි මෑ ගැලුනු ගැලුනු තන්හි මෑ සිහිලින් සැනැහෙන්නා සේ, සසරදුක් මහහිමින් තැවී වන්තවුන් වත්වත්තැනින් මෑ සනහා ලන්නා වූ සම්මාසම්බුදු අනුතත්විල සරණ යෙමී යි බුක්සරණ යා යුතු.

“සඵඤයහ. සුගතයහ. බුද්ධයහ. ධර්මාරාජයහ. තථාගතයහ. සමන්තහද්‍රයහ. භගවත්හ. මාරවිජයීහ. ජීනයහ. ශාක්‍යසිංහයහ. දශබලධරයහ. අර්හත්ය. සමාක්සම්බුද්ධයහ. විජ්ජාවරණ සම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිදුහ. අනුත්තරයහ. පුරුෂදමා සාරථීහ. දිවාමනුෂ්‍යයන්ට අනුශාසකයහ. අද්වයවාදීහ. විනායකයහ. දශබලයහ. මුනීන්‍රුයහ. ලොකෙශ්වරයහ. ෂඩ්භිඤයහ. ප්‍රඥසාගරයහ. මෙරුසාරයහ” යනාදීන් වර්ණනා කරත් නො නිමින්නා වූ ගුණ ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. ඉරියව්වෙහි ඉරියව්වෙහි සක්කල වූ 2. නිවී.

165.

තමන් දුටුවන් “පින්පිඩක් දුටුමිහ. රූපයෙහි සාරයක් දුටුමිහ. ගුණබඳක් දුටුමිහ. කරුණායෙන් මැවී ගිය රූපයක් දුටුමිහ. නුවණ මුහුකුරා ගිය රුවක් දුටුමිහ. සමතිස්පැරුමත් එක් වැ මැ අඩුවැඩි බලා කොට තිමවු සිත්තමක් දුටුමිහ. ලොවට ඇති වූ ඇසක් දුටුමිහ. මුළුලොවට පෙළහර පුරා ලූ නිධානයක් දුටුමිහ. විස්මය පිරුණු කලගෙයක් දුටුමිහ. ලයට සැතසිල්ලක් දුටුමිහ. නිවණට දෙරක් දුටුමිහ. ස්වර්ගීයට හිණක් දුටුමිහ. අපායට හකුලක් දුටුමිහ. ගුණයෙහි ඔඳක් දුටුමිහ. මිහිරෙහි නිමාවක් දුටුමිහ. වියත්කමිහි මුල් බට තැනක් දුටුමිහ. පෙර ඇසූ ගුණයට සුදුස්සක් දුටුමිහ. අවිච්ඡේදන පටන් ගෙණූ හවාග්‍රය දක්වා මුළු ලොවැ සතුන් “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණ සම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්ම සාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා” යි එක පැහැරූ හඬ ගහාලූ කීර්තිසොෂාවට සුදුස්සක් දුටුමිහ, ඇස් ලදුයෙහි සිත් ලදුයෙහි විද්‍යා ලදුයෙහි ජාති ලද්දෙහි එල ලදුමිහ.” යන පරිද්දෙන් මුළුලොව එක පැහැර නටවා පූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

166-167

තමන් දකූ ගිය කෙනෙකුන් පරසක්වලෑ හුන ද, දළ්වූ දළ්වූ ඇසෙහි පැණී යන්නා වූ, සිත්හි සිත්හි ඇඳී යන්නා වූ සිත්හි සිත්හි බැඳී යන්නා වූ, සිත්හි සිත්හි සැරහී යන්නා වූ, සිත්හි සිත්හි ගැලී යන්නා වූ, සිත්හි සිත්හි හිඳී යන්නා වූ, සිත්හි සිත්හි පැහැසී යන්නා වූ, සිත්හි සිත්හි ඇලී යන්නා වූ, සිත හා නො වෙන් වූ යන්නා වූ, සිත හා අත්වැල් නො හරණා වූ, සිතට වැදූ පිටත නො වන්නා වූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

සඳහිරුදෙදෙනා හා සියලු තරු අහස හැරූ අතික් තැනෙක්හි නො පෙණෙන්නා සේ¹, තිමිතිමිංගල තිමිරපිංගලආනඤ්ඤාපාදානාදි මහාමත්සායන් මහාසමුද්‍රය හැරූ අතික් තැනෙක්හි නො පෙණෙන්නා සේ,මෙරුසුගඤ්ඤාචරවිකසුද්ධින නෙමිඤ්ඤාචරනක අශ්වකණ්ණිමාලයවක්‍රවාටපච්ඡේදය යන සියලු පච්ඡේදයන් මහපොළොවු මුත් අතික් තැනෙක්හි නො පිහිටන්නා සේ, පරසකු මදුරා ආදී වූ දිවරුක් දෙවිලොවෙහි මුත් අතික් තැනෙක්හි නොවන්නා සේ, යෙළසියක්යොදුන් ගරුධරාජයන් හිඹුල්ලුක් හැරූ අතික් තැනෙක්හි නො ලග්නා සේ, මහනිධාන මහපොළොවු මුත් අතික් තැනෙක්හි නො තබන්නා සේ,

1. නොයන්නාවූ.

අනික් තැනෙක්හි නො පැනී ශිඛාග්‍රයෙහි සිටු ශ්‍රීපාදය දක්වා තත්හි තත්හි සැරැහී සිටි දෙතිස්මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන්, පිපී වැනි ගිය මලින් හොබනා පරසතුරුක සේ, සත්විසිමහනකත් උද ලද ආකාශය සේ, සත්රුවන් ඉතිරි ගිය මහමුහුද සේ, බබලන රු ඇති බුදුන් -පෙ- යුතු.

168.

හේ කෙසේ යැ? යත්:- සෙසුසතුන් බිමැ පය මීනා කලැ ආදි කොට අක්පත්ල හෝ බිමැ එබෙයි. විඵම හෝ බිමැ එබෙයි. දෙඇලයෙන් එක්ඇලයක් හෝ බිමැ එබෙයි. පත්ල මැද හෝ සිදුරු ඇති වෙයි. පත්ල මසොවා ගන්නා කල්හිදු එසේ මැ එක්ප්‍රදෙශයක් නැහෙයි. මෙසේ නො වැ ස්වඡ්ඡි පාදුකාදෙකක් සේ සමයෙහි එබී සමයෙහි නැහෙන්නා වූ, සතුරු මිතුරුමැදහකුත් කෙරෙහි සම වැ එබෙන මවුන්ගේ සිතට සලකුණු වූ, මනා වැ පිහිටන්නා වූ ශ්‍රීපාද ඇති බැවින් පළමුවන මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් යුක්ත වූ බුදුන් -පෙ- යුතු.

169.

තව ද, සදෙවසමාරසබ්බන්මලොක එකහෙළා සිටු පවත්වමිහයි සිතා ද පවත්වා ගත නො හැක්කා වූ ධර්මික්‍රය පවත්වන බවට ලාලු සලකුණක් වැනි දසදහසක් දැවියෙන් යුක්ත වූ නිම්වළල්ලෙන් යුක්ත වූ, සිසාරා සිටු බලනුවන්ට පතුල්මැද තේරිතේරි පැණෙන නාහි ඇති, වට රෙබා ඇති, නාහිමුබය සිසාරා සිටි වට ඇති, මැදින් පැණෙන වට රෙබා ඇති දුරට මැ පෙණෙන්නා වූ දැවි හා දැවියෙහි වට රෙබා හා නිම්වළලු හා නෙමිමාණිකාස ඇති සක්ලකුණෙන් හොබනා වූ; තව ද, ඒ සක්ලකුණු සිසාරා සිටි ස්වස්තික යැ, සිරිවස යැ, නන්ද්‍යාවතී යැ, සොචස්තික යැ, අවතංසක යැ, වධිමානක යැ, හදුපිය යැ, ප්‍රාසාද යැ, තොරණ යැ, ශ්වෙනච්ඡත්‍ර යැ, මහල්කඩුව යැ, මිණි කල්වැට යැ, මොනරපිල්කලම් යැ, වාමර යැ නලල්පට යැ, මිණිරුවනැ, දසමන්මල්දම යැ, නීලොත්පල යැ, රක්තොත්පල යැ, රක්තපද්ම යැ, ශ්වෙනපද්ම යැ, පුණිකලස යැ, පුණිපාත්‍ර යැ, සප්තසාගර යැ, චක්‍රවාටපච්ඡික යැ, හිමාලයපච්ඡික යැ, මහාමෙරු පච්ඡික යැ, හිරුමුඳු යැ, සඳමුඳු යැ, දෙදහසක් කොදෙවි පිරිවර කොට ඇති සතරමහාද්වීප යැ, පිරිස්සහිත වූ සත්රුවනින් හෙබි චක්‍රවර්ති යැ, දක්ෂිණාවතී වූ ධවලසංඛ යැ, ස්වඡ්ඡිමත්සස යුගල යැ, චක්‍රායුධය පඤ්චමහාගඬිගා යැ, සප්තකුලපච්ඡික යැ, සදන්දහ තළා යැ, ගරුඬිරාජ යැ, ශිශුමාර යැ, ධවජ යැ, පතාක යැ, රත් සිව්ගේ යැ, ස්වඡ්ඡිවෘලව්‍යාජන යැ, කෙලාශපච්ඡික යැ, සිංහරාජ යැ, ව්‍යාසුරාජ යැ, වලාහකඅශ්වරාජ යැ, උපොසඵහස්තිරාජ යැ, වාසුකි නාගරාජ යැ, භංසරාජ යැ,

වෘෂභරාජ යැ, ඵෙරාවණ නම් හස්ති රාජ යැ, ස්වණ්මණිමකරමත්සාය යැ, සත්රුවන්මහනොකාව යැ, වසු පස්සෙහි ළ දෙන්නු යැ, කින්තරී යැ, කිම්පුරුෂ යැ, කුරවි කෙවිල්ලෝ යැ, මයුරරාජ යැ, ක්‍රොඤ්චරාජ යැ, ව්‍රවුචාකරාජ යැ, ජීවඤ්ජීවක නම් පක්‍ෂිරාජ යැ, සද්ව්‍යාලොක යැ, සොළොස්බ්‍රහ්ම නල යැ යන මෙතෙක් ලක්‍ෂණ තාක් යටපත්ලෙහි පැහැන හෙයින් මුළුලොව තමන් සරණ වන්බව හඟවන්නාක් වැනි වූ ශක්‍රයා හිස තබා සැතපෙන බීජසක් වැනි වූ, සෝධා හළ පැත් මහබ්‍රහ්මට අභිෂෙකජල කළා වූ ශ්‍රීපාද ඇතිබැවින් දෙවන මහාපුරුෂලක්‍ෂණයෙන් හෙබැවී සිටියා වූ බුදුන් -පෙ- සුතු.

170-171

සෙස්සවුන්ගේ පතුල් දික් වැ විඵමෙහි සිහින්කකුල් පිහිටයි. එසේ නො වැ පත්ල සම සතරකොටසක් කළ කල්හි දෙකොටසක් පතුල වෙයි. තුන්වන කොටස සිහින්කකුල් වෙයි. සතරවන කොටස වට කොට තුබූ රත්පලස්පිඩක් සේ යහපත් වූ විඵම් වෙයි. එසේ යහපත් වූ විඵම් ඇතිබැවින් තුන්වන මහාපුරුෂ ලක්‍ෂණයෙන් යුක්ත වූ බුදුන් - පෙ- සුතු.

සෙසු හැම සත්ත්වයන් ඇතැම් ඇඟිල්ලෙක් දික් වෙයි. ඇතැම් ඇඟිල්ලෙක් දුහුඬු වෙයි. එසේ නො වැ මුලින් දළ වැ අගින් සිහින් වැ නියඹාසතෙලයෙන් හනා වට කළ සිරියෙල් වැටියක් සේ හොබනා වූ දික් වූ ඇඟිලි ඇති බැවින් සතරවන මහාපුරුෂලක්‍ෂණයෙන් යුක්ත වූ බුදුන් -පෙ- සුතු.

172.

තව ද, සෙස්සවුන්ගේ අතුල්පතුල් දඩි වැ තිබෙයි. සඵඥයන් වහන්සේ ගේ අතුල්පතුල් වනාහි පහන් වූ ගිතෙල හනා තුබූ සියක් වට පෙළු පුළුන් සේ මොළොක් වෙයි. රජ වැ තමන්ගේ රාජ්‍යය ගන්ට එත සතුරුරජහට කඩුව ගෙණූ රඵ නො කළ, කේමීස කුමාර වැ සසරට බා සොළොස්හවුරුද්දක් බිමැ නො ඔබා මොළොක් වැ තුබූ, ඵ් අතුල්පතුල්හි මෙළෙක දන් පානාක් බඳු වැ මොළොක් වැ තුබූ ඵ් අතුල්පතුල්හි මොළොක කවරෙක් කියානිමවන්නේ ද? එසේ මොලොක් වූ ඵ මැ විට මැ උපන් කුමාරයක්හුගේ අතුල්පතුල් සේ හැමකල මැ තරුණ වැ තිබෙන්නා වූ අතුල්පතුල් ඇති බැවින් පස්වන -පෙ- සුතු.

173.

මෙ ලොවු සමහරකෙනෙකුන්ගේ පෙණුඅත් හෝ වෙයි. පෙණසා හෝ වෙයි සච්ඤයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීහස්තයෙහි සතර ඇහිල්ල දෙවදන්ත යැ, ධනපාල යැ, අංගුලිමාල යැ, රාහුල යැ යන මේ සතරදෙනා කෙරෙහි ඔවුන්වහන්සේගේ සිත සම වැ තිබෙන්නා සේ සම වැ තිබෙන්නේ යැ. ශ්‍රීපාදයෙහි ඇහිලි පස පඤ්චබුද්ධකෘත්‍යය සම වැ තිබෙන්නා සේ සම වැ තිබෙන්නේ යැ. ඒ ශ්‍රීහස්තයෙහි හා ඒ ශ්‍රීපාදයෙහි ඇහිලි දක්ෂ වූ වඩුවකු සම කොට ගා යොද තබාලූ දල්කවුඵවක් සේ තිබෙන්නේ යැ. මෙසේ යුග්ම වූ! හස්තපාද ඇති බැවින් සවන -පෙ- යුතු.

174-175

අනුන්ගේ බොලට පිටිපස වෙයි. එසේ හෙයින් ඔවුන්ගේ පා ඇණපට සේ දැඩි වෙයි. කැමැති ලෙස නො පෙරළෙයි. යන කලට පත්ල නො පෙණෙයි. සච්ඤයන්වහන්සේගේ බොලට උඩ² නැගී සිටියේ යැ. වඩනා කල්හි පෙකෙණියෙන් මත්ත යන නැවැ නො සැලී සිටි රන්පිළිමයක් සේ නිශ්චල වෙයි. පෙකෙණියෙන් පාත වලිත වන්නේයි. යන ඇතුන්ගේ පත්ල පිටිපස්සෙහි සිටියවුන්ට පැණෙන්නා සේ වඩනා කල්හි සච්ඤයන් වහන්සේගේ යට පත්ල සතරදිගැ සිටියවුන්ට මැ පැණෙයි. මෙසේ මත්තට නැගී පිහිටියා වූ බොලට ඇති හෙයින් සත්වන -පෙ- යුතු.

හාත්පස සම වැ පිරි සිටි මසින් වැසී වට වූ හැල්ගොබක් සේ ක්‍රමයෙන් පිරිහුන් එණිමාගයන්ගේ ජඩ්සා ඇති වන බැවින් අටවන - පෙ- යුතු.

176. 177. 178

තව ද, සෙස්සෝ කුඳු හෝ වෙති. කුරු හෝ වෙති. එහි කුඳුන්ගේ පෙකෙණියෙන් මත්ත පිරිහුන් නො වෙයි. කුරුන්ගේ පෙකෙණියෙන් පාත පිරිහුන් නො වෙයි. එසේ හෙයින් ඔවුන් නො නැමී සිටූ තමන් අතින් තමන් දෙදණ පිරිමැදියැ නො හෙති. සච්ඤයන්වහන්සේගේ වූ කලී පූච්ඡායයන් අධිකායයන් දෙක මැ පිරි සම වැ තිබෙන්නේ ය. එසේ හෙයින් ඉඳුරා සිටූ නො නැමී දෙ අතින් දෙදණ පිරිමැද වදරණසේක. මෙසේ තවවන -පෙ- යුතු.

තව ද, සෙස්සවුන්ගේ පුරුෂවාඤ්ජනය පිළියෙන් නො වැසුවහොත් පෙණී තිබෙන්නේ යැ. එසේ නො වැ සච්ඤයන් වහන්සේ සසරපමණින්

1. සුකෂම. 2. උසැ.

පවට බා හැකිලෑ විසුපරිද්දට සලකුණුවූ කොෂ ගඹිය ඇතුළෙහි සැහවී සිටිනා පුරුෂවාසැප්ත ඇති බැවින් දසවන -පෙ- යුතු.

තව ද, තමන්වහන්සේගේ ශරීරයෙහි තලඇටක් සා පමණ තැනින් තැනි රශ්මියෙන් සියලු සක්වළ අඳුරු දුරු කොට පියන පමණ රත්වත් පැහැ ඇති සේක. ඔප් නැහැ පිළිමයක් සේ පහන් වූ සිව්පැහැ ඇති සේක. ගිරා වෑ මොනර වෑ මුව වෑ උපන්කලෑ පවා ඔප් නැහැ රන්පිඩුල්ලෙකැ පැහැ සේ රත්වත්වූ, බුදු වෑ සිටෑ රත්වත් වනබව කවර විස්මයෙක් ද? එසේ හෙයින් මේ එකොළොස්වන -පෙ- යුතු.

179-180

තව ද, බුදුන්ගේ ශරීරය ඉතා සියුම් වූ ඡවි ඇත්තේ යැ. එසේ සියුම් වූ ඡවි ඇති හෙයින් ඔවුන් වහන්සේගේ සිත ක්ලෙශයන් නො ඇලෙන්නා සේ, ඔවුන්වහන්සේගේ ශරීරයෙහි ධූලියෙක් දෑල්ලෙක් නො ඇලෙන්තේ ය. එසේ හෙයින් සියුම් වූ ඡවි ඇති වන බැවින් මෙසේ දෙළොස්වන-පෙ- යුතු.

සෙස්සවුන්ගේ එකිඑකී රොමකුපයෙහි රොම දෙක තුණ වන්නේ යැ. සඵඤයන් වහන්සේගේ වූ කලී එකිඑකී රොමකුපයෙහි එකිඑකී රොමය මුත් දෙක තුණ නො වන්නේ යැ. එක තැනෙක දෙබසක් නො කියන, එක ලෙහි විෂම වූ දෙසිතක් නැති, සතුරන් මිතුරන් එක ඇසින් බලන, ඒ සඵඤයන්වහන්සේගේ එක රොමකුපයෙහි එක රොමය වනබව යුක්ත මැ වන්නේ යැ, එසේ හෙයින් මෙසේ වූ තෙළෙස්වන - පෙ- යුතු.

181.

තව ද, සඵඤයන්වහන්සේගේ ශරීරයෙහි රොමයෝ අඳුන් සේ ඉතා නිල් වූ ප්‍රභා ඇත්තාහ. දකුණට සිසැරී සිටිනාහ. ඒ සඵඤයන්වහන්සේ සසර පමණින් යාවකයන් දුටුකල්හි කර නො බහා උඩුමුව වෑ සිටින පරිදි පානා සේ, ඒ රොමයෝ උඩට නැඟී සිටිනාහ. එසේ හෙයින් මෙසේ තුදුස්වන -පෙ- යුතු.

182.

සෙසු සත්ත්වයෝ කරින් හෝ වක් වෙති. උකුළෙන් හෝ වක් වෙති. දණින් හෝ වක් වෙති. එක් ඇළයකින් හෝ වක් වෙති. සමහර කෙනෙක් නකක් ගණන්නා සේ උඩ බලති. සමහර කෙනෙක් ලේමස් මද බැවින් හුළං සේ වෙවුලන ශරීර ඇත්තාහ. සඵඤයන්වහන්සේගේ ශරීරය වූ කලී එසේ නො වෑ දෙවියන්ගේ නුවර සදුලු මහරන්කොරණක්

සේ නො වක් වැ නො හැද වැ, ඒ සඵඤයන්වහන්සේගේ සෘජු වූ ඒ සිත සේ, සෘජු වැ තිබෙන හෙයින් මේ පසළොස්වන -පෙ- යුතු.

183.

තව ද, සෙස්සන්ගේ අත්පිට හා පාපිට නහරවැල් පෙනෙයි. දෙදසරුවෙහි ඇට පෙනෙයි. එසේ හෙයින් සත්ත්වයෝ මනුෂ්‍ය ප්‍රත්‍යයන් සේ පැහැනි. සඵඤයන්වහන්සේගේ වූ කලී දෙඅත් පිට යැ, දෙපාපිට යැ, දසරුව මත්තෙහි යැ, පිටිකර යැ, යන මේ සත්තැනැ මාංසය ඉතා සම වැ පිරි හිඳී තිබෙන්නේ යැ. එසේ හෙයින් මෙ කී සත්තැනැ මැ නහර ඇට ඉපිල නො තිබෙන්නේ යැ. මෙ සේ මෙ සොළොස්වන -පෙ- යුතු.

184-185

තව ද, සඵඤයන්වහන්සේගේ ශරීරය පුඵකායය හා අධිකායය හා සිංහයකුගේ පුඵකායය සේ පිරි හිඳී තිබෙන්නේ යැ. සිංහයාගේ වූ කලී පුඵකාය මැ පිරි හිඳී තිබෙන බව මුත් අධිකායය පිරි හිඳී නො තිබෙන්නේ යැ. සමාක් සම්බුද්ධයන්වහන්සේගේ පුඵකායය හා අධිකායය හා දෙක මැ සිංහයාගේ පිරි හිඳී තිබෙන පුඵකායය සේ පිරි හිඳී තිබෙන්නේ යැ. එසේ හෙයින් මේ සතළොස්වන -පෙ- යුතු.

සෙස්සවුන්ගේ පිටමැද වළ වෙයි. පිට දෙහාගය වෙනවෙන පෙනෙයි. සඵඤයන්වහන්සේගේ පිට වූ කලී එසේ නො වැ මාංශපටලයෙන් කදට පහරවා සම වැ නැඟී රත්පෝරුවක් සේ පිට සම කොට ගෙණැ ගියේ. චේත්‍රයණ්ඨිකපිජාතකයෙහි එතෙක් වදුරන් මැඩැ සම කළ පිට විපාකයෙන් දැන් මෙපිට මෙසේ සම වන බව කවර විස්මයෙක් ද? එසේ හෙයින් මේ අටළොස්වන -පෙ- යුතු.

186-187

තව ද, සෙස්සන්ගේ බඹය අඩු වැ ශරීරය හෝ දික් වන්නේ යැ. නැවැතැ බඹය හෝ දික් වැ ශරීරය ලුහුඬු වන්නේ යැ. ඒ සඵඤයන්වහන්සේගේ බඹයෙහි දිගත් ශරීරයෙහි දිගත් දෙක මැ සම වූ පමණ ඇති වන්නේ යැ. ඒ සඵඤයන් වහන්සේ වදළ දෙය හා වන විපාක හා දෙක සම වැ පවත්නා සේ බඹයෙහි පමණක් ශරීරයෙහි පමණක් අඩුවැඩී නැති වැ සම වැ පවත්නා හෙයින් මේ දසවනවන -පෙ- යුතු.

තව ද, ඇතැම් කෙනකුන්ගේ, කොකුන්ගේ කර සේ, දික් වූ කර ඇති වන්නේ යැ. සමහර කෙනකුන්ගේ වක් වූ පළල් වූ කර ඇති

වන්නේ යැ. බණන කලා නහරවැල් පෙණෙන්නේ යැ. සඵඥයන්-
 වහන්සේගේ කර වූ කලී රත් කලසෙකැ කරක් සේ ඉතා වටමට වැ
 තිබෙන්නේ යැ. බසක් බැණූ වදරණ වේලෙහි නහර නො පෙණෙන්නේ
 යැ. සතුරු මිතුරු දෙපක්‍ෂයෙහි මැ සමවට වූ සිත් ඇති ඒ සඵඥයන්
 වහන්සේගේ සමවට වූ කර ඇති වනබව ඉතා සුදුසු මැ යැ. එසේ
 හෙයින් මේ විසිවන -පෙ- යුතු.

188.

තව ද, සෙස්සන් රසනහර උඩ බලා නො තිබෙන්නේ යැ. බුදුන්ගේ
 වූ කලී සන්සියක් රසනහර උඩගු වැ ඇතුළෙහි පිහිටා තිබෙන්නේ යැ.
 එසේ හෙයින් තලඇටක් පමණ ආහාරය කුදු දිව්භූත තබා වදළ
 හොත් සඵඵගයෙහි මැ රස පැතිරී යන්නේ යැ. තමන්වහන්සේගේ
 ශරීරය කෙලියතෙහි ලා පෙළා ලෙහෙ දී සත්ත්වයන්ගේ ශරීරය පිණවූ
 සඵඥයන්වහන්සේගේ මේ රසනහර මෙලෙස උඩුමුව වැ තිබෙන බව
 ආශ්චය්‍යයක් නො වන්නේ යැ. මෙසේ හෙයින් එක්විසිවන -පෙ-
 යුතු.

189 & 190

තව ද, සඵඥයන්වහන්සේගේ දෙහනුව සිංහයක්හුගේ යටහනුව
 මෙන් පිරි තිබෙන්නේ යැ. සිංහයාගේ උඩහනුව නො පිරි තිබෙන්නේ
 යැ. සඵඥයන්වහන්සේගේ දෙහනුව මැ සිංහයාගේ පිරි තිබෙන යටහනුව
 සේ පිරි තිබෙන්නේ යැ. සසර පමණින් හිරි ඔතප් යන මේ දෙදෙනා
 තමන්ගේ සත්තානයෙහි පුරා වැඩූ සඵඥයන්වහන්සේගේ දෙහනුව පිරි
 තිබෙන බව යෙදේ මැ යැ. එසේ හෙයින් දෙවිසිවන -පෙ- යුතු.

තව ද, සෙස්සන්ගේ මුඛයෙහි දත් දෙතිසක් වන්නේ යැ.
 සඵඥයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීමුඛයෙහි උඩහනුවෙහි විසිදතක් හා යටහනුවෙහි
 විසිදතක් හා මෙසේ සතළිස් දතක් වන්නේ යැ. තමන්වහන්සේ සදත්
 වැ උපත්කල්හි දළ කපකපා, සංඛපාල නාග වැ උපත් කල්හි දළ
 බිඳුවබිඳුවා හැර දුන්, දත් බුදු වූ කලා එතෙකින් හළසේ වැටී හිනැයි!
 තුබූ දත් හෙයින් ඒ දත යහපත බසට සිතට විෂය නො වන්නේ යැ.
 එසේ හෙයින් මේ තෙවිසිවන -පෙ- යුතු.

191, 192 & 193

සෙස්සන් දත් අඩුවැඩි වන්නේ යැ. සඵඥයන්වහන්සේගේ දත් වූ
 කලී සම වැ තිබෙන්නේ යැ. ශ්‍රවණසන්ධිජාතකයෙහි යාවකයන්හට

1. හළසේ වැටී හිනැ තුබූ.

අඩුවැඩි නො කොට සම කොට කපා දුන් දත් සම වන බව කවර විස්මයෙක් ද? මෙසේ සුවිසිවන -පෙ- යුතු.

තව ද, සෙස්සන්ගේ දත් සිදුරු ඇති වැ තිබෙන්නේ යැ. ඒ සඵඥයන්වහන්සේගේ දත් වූ කලී සසර පමණින් උන් වහන්සේගේ ගුණයෙහි සිදුරු නැත්තා සේ සිදුරු නැති වැ තිබෙන්නේ යැ. එසේ හෙයින් මේ පස්විසිවන -පෙ- යුතු.

තව ද, සඵඥයන්වහන්සේගේ සතරදළදවහන්සේ ඔවුන් වහන්සේගේ පරිශුද්ධ වූ සතර සම්පජ්ඣය සේ ඉතා පරිශුද්ධ වැ තිබෙන්නේ යැ. එසේ හෙයින් මේ සවිසිවන -පෙ- යුතු.

194

තව ද, සෙස්සන්ගේ දිව පටු වැ ලුහුඩු වැ තිබෙයි. සඵඥයන් වහන්සේගේ දිව මොළොක් වැ දික් වැ පළල් වැ යහපත් පැහැ ඇති වැ තිබෙන්නේ යැ. බුදුහු ඒ ලක්ෂණය නිශ්චය කරණ පිණිස තමන්වහන්සේගේ ලක්ෂණ පරීක්ෂා කරන්නට ආවන්ගේ සැක හරණ පිණිස මොළොක් වන බැවින් දිව කෙළින් හිද්දක්! සේ වටා ගෙණ දෙනාසිකාවිඡ්චය පිරිමදිති. දික් වන බැවින් දෙකන්සිදුර පිරිමදිති. දික් වැ පළල් වන බැවින් කෙශාන්තය දක්වා සියලු තලල ඒ දිවින් වසාගණිති. මෙසේ වූ බුදුහු දිව මොළොක්පරිදි දික්පරිදි පළල්පරිදි තමන් කෙරෙහි සැක ඇත්තවුන්ට ප්‍රකාශ කෙරෙමින් ඔවුන්ගේ සැක හරිති. මෙසේ ලක්ෂණ තුණින් සම්පන්න වූ මෙකෙක් දහම්බිඡ්චට අතුරණ පිණිස විදහුවාක් බඳු වැ දික් වූ පළල් වූ මොළොක් වූ දිව ඇති බැවින් මේ සත්විසිවන බුදුන් -පෙ- යුතු.

195.

තව ද, සෙස්සෝ බිඳී සිඳී තිබෙන ස්වර ඇත්තාහ. සමහරු කාකස්වර ඇති වන්නාහ. සඵඥයන්වහන්සේගේ ස්වරය වූ කලී බ්‍රහ්මයාගේ ස්වරය සේ ඉතා මනොඥ යැ. පින්සෙම්ආදීන් විසින් බාධාවක් නැති වැ නාභියෙහි පටන් ගෙණ ශුද්ධ වැ නැඟෙන්නේ යැ. නැවැතූ පුරවිකෙවිල්ලන්ගේ හඬක් සේ මධුර වන්නේ යැ. ඒ පුරවිකෙවිල්ලන් හැඩුකල්හි ගොවර කන්නා වූ නොයෙක් සිවුපාවෝ තමන් මුඛයෙන් ගත් තණ කබල කාන්² නො පියා හෙළාත් නො පියා ඒ හඬ අසා සිටිති. නොයෙක් වණ්ඩසත්තියෝ මුවන් ලුහුබැඳ ගෙණ යෙමින් සිට ඒ හඬ ඇසූ කලැ නගා ගත් පය බහ නො තබා සිටැ

1. හිදක් 2. තාක්

අසති. ඒ හඬ, චණ්ඩසත්ත්වයන් කෙරෙහි ගත් හයින් පලන, මුවෝ මරණභය හැර පියා සිටු අසති. අහසින් යන පක්ෂීහු තමන් යන ගමන් හැර පියා ආකාශයෙහි පියා පහරා ගෙණු සිටු අසති. දියෙහි වැද හෝනා මස්සු තමන්ගේ කන්පත් වරල් පත් නො යොල්වා හෙවු අසති. මෙසේ මධුර වූ පුරවි කෙවිල්ලන්ගේ ශබ්දයට සියක් දියුණා දහසක් දියුණා සඵඥයන් වහන්සේගේ ස්වරය මැ මධුර යැ. සුප්කමුණ්මණයාට ගැනි කොට දෙන පිණිස වල වැද ගිය දරුවන්ට හඬ ගැහු, තව ද, සියලු සත්ත්වයන්ට ප්‍රිය වූ නෙපුල් කී ඒ සඵඥයන්වහන්සේගේ ශබ්දය මෙලෙස මධුර වනබව පෙළහරෙක් නො වන්නේ යැ. එසේ හෙයින් මේ අටවිසිවන බුදුන් -පෙ- යුතු.

196.

තව ද, ඒ සඵඥයන්වහන්සේගේ ඇස් නිල් වුව මනා තන්හි නිල් වෙයි. රන්වන් වුව මනා තැන රන්වණැ. රක් වුව මනා තැන රක් යැ. සුදු වුව මනා තැන සුදු යැ. කළු වුව මනා තැන කළු යැ. දියමෙරලියමල්, කිණිහිරිමල්, බදුවදමල්, හෙලසමන්මල්¹ කසමල් තැනැ තැනැ තබා පුදුශු යහපත් වූ මලසුන්සහළක් සේ මේ පස්පැහැයෙන් හොබනේ යැ. සසර පමණින් යාවකයන්ගේ පෙරමහ බලබලා දල්වා ගෙණු හිඳු නො වහළ, ධම්පාල කුමාර වූ ක්ෂාන්තිවාදීතාපස වූ ඒ සා මහත් කම්කවුල් කරන්නවුන් මහත් වූ මෛත්‍රියෙන් බැඳු ඇස්සහළෙහි යහපත කියන්නා තබා කවරෙක් නම් සිතිනුත් සිතන්නට පොහොසත් වන්නේ ද? මෙසේ පස්පැ දිස්නා පෙළහර වූ ඇස් ඇති බැවින් මේ විසිනවවන බුදුන් -පෙ- යුතු.

197.

තව ද, බුදුන්ගේ ඇස්ගුළ² එවිගස උපන් රකුචස්සකුගේ ඇස්ගුළක් සේ මනොඥ වන්නේ යැ. සෙස්සන්ගේ ඇස්ගුළ පිටත නෙරී හෝ තිබෙන්නේ යැ. ඇතුළට වැද පියා හෝ තිබෙන්නේ යැ. සඵඥයන්-වහන්සේගේ ඇස්ගුළ වූ කලී දෙවු මැද තබාලූ ඉන්ද්‍රනීලමිණිගුරු දෙකක් සේ මොළොක් වූ සිනිඳු වූ නිල් වූ සියුම් වූ තිබෙන්නේ යැ. දෙඇස දුන් එකරාතියෙහි මිනිස් ඇස් ඉක්මුතු ඇස් ලත්සේක. එසේ වූ මැ ඇස් අනන්ත වූ මැ තරු පරයා දුන්සේක. ඒ පිණිත් ඒ ඇස් මෙසේ පෙළහරවීම කවර නම් ආශ්වයායෙක් ද? එසේ හෙයින් මේ තිස්වන බුදුන් -පෙ- යුතු.

1. හෙලසුන්මල්. 2. ඇස්සහළ & ඇස්සුගල.

198.

තව ද, සඵඥයන්වහන්සේගේ දෙබැම අතුරෙහි උන් වහන්සේගේ රූප නැමැති සාගරයෙහි දරණ වටා හොත් හැලිනාගරාජයක්හු බඳු වූ, නලල් නැමැති රත්මෙරගල්හිත්තියෙහි පුණීවතුමණ්ඩලයක් බඳු වූ ඒ රූප නැමැති උත්තරසාගරයෙහි දක්ෂිණාවතී සකක් බඳු වූ, (රූප නැමැති උත්තරසාගරයෙහි)* තුඩු නැමැති පියුම් ඇති, ඇස් නැමැති මහනෙල්මල් ඇති, බැම නැමැති බමරවැල ඇති, මුහුණු නැමැති විල රාජ භංසයකු බඳු වූ සුදු වූ, පුළුන් සේ මොළොක් වූ උණීරොම ධාතුවක් ඇති. රොමය කෙළවර අල්වා ගෙණෑ අදනාලද්දහු අතින් සමහරෙක්හි පමණ දිග වන්නා වූ අත හැරපුකල්හි දක්ෂිණාවතී වූ සිසැරී උඩු බලා සිටි අග් ඇති වූ තිබෙන්නා වූ, රත් පෝරුවක් මැද තුබූ රිදීබුලුක් සේ ඒ රත්වත් වූ නලල් මැද තුබූ උණීරොමධාතූ ඇති වන බැවින් මේ එක්තිස්වන බුදුන් -පෙ- යුතු.

199.

තව ද, සඵඥයන්වහන්සේගේ දකුණුකන්සිලින් මස් පටලයෙක් සියලු නලළ ගෙණෑ වම්කන්සිල පැහැර රජකු නලළැ බඳ රත් පටක් සේ දිලිහිදිලිහී තිබෙයි. අනන්තජාතියෙහි බුදු-පසේබුදු-මහරහතුන් දුටු කල්හි වැඳූ බිමැ ගහා නො විධා වූ නළල මෙසේ වන බව ඉතා සුදුසු මැ යැ. නොහොත් බුදුන් වහන්සේගේ සිරස පිරිහුන් දියබුලුක් සේ සම වූ වට වූ තිබෙන්නේ යැ. අනෙකජාතියෙහි මැණික්වොටුනු තබා පියා ආරාධනා කළවුන්ට ගැනීමෙහෙ කරණ සමයෙහි දර දිය ඇදු දුක් වුන් හිස දැන් මෙසේ වනබව කවර විස්මයෙක් ද? මෙසේ හෙයින් දෙතිස් වන බුදුන් -පෙ- යුතු.

200.

තව ද පිරි තිබෙන්නා වූ ඇහිලි ඇතිබව යැ, තව ද, ක්‍රමයෙන් සිහින් වූ ගිය ඇහිලි ඇතිබව යැ, තව ද, වට වූ ඇහිලි ඇතිබව යැ, තව ද, රත් වූ තිබෙන්නා වූ නිය ඇතිබව යැ, තව ද, උස් වූ තිබෙන්නා වූ නිය ඇතිබව යැ, තව ද සිහින් වූ නිය ඇතිබව යැ, තව ද, සැහවී තිබෙන්නා වූ බොලට ඇති බව යැ, තව ද, වළගොඩ නැති වූ සම වූ තිබෙන්නා වූ ශ්‍රීපාද ඇතිබව යැ, තව ද, හස්තිරාජයකුට බඳු වූ ගමන් ඇතිබව යැ, තව ද, භංසරාජයකුට බඳු වූ ගමන් ඇතිබව යැ, තව ද, සිංහ රාජයකුට බඳු වූ ගමන් ඇතිබව යැ, තව ද, වෘෂභරාජයකුට බඳු වූ ගමන් ඇතිබව යැ, තව ද, දක්ෂිණාවතී වූ ගමන් ඇතිබව යැ, තව ද, භාත්පසින් හොබනා වූ දණමඩුලු ඇතිබව යැ, තව ද, පරිපුණී වූ තිබෙන්නා වූ පුරුෂවාස්ථන ඇතිබව යැ, තව

ද, සිදුරු නැත්තා වූ පෙකෙණි ඇතිබව යැ, තව ද, ගැඹුරු වැ
 තිබෙන්නා වූ පෙකෙණි ඇතිබව යැ, තව ද, දකුණුදිශාවට ඇඹැරී
 තිබෙන්නා වූ පෙකෙණි ඇතිබව යැ, තව ද, හස්ති රාජයක්හුගේ අතක්
 වැනි වූ අත් හා කළවා ඇතිබව යැ, තව ද, වෙන වෙන තේරී මනා
 වැ තිබෙන්නා වූ ශරීරාවයව ඇතිබව යැ, තව ද, ක්‍රමයෙන් පිරි යහපත්
 වැ තිබෙන්නා වූ ශරීරාවයව ඇතිබව යැ, තව ද, මටසිලුටු වැ තිබෙන්නා
 වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තව ද, උස් නො වැ මිටි නො වැ තිබෙන්නා වූ
 ශරීර ඇතිබව යැ, නොහැකිළ තිබෙන්නා වූ ශරීර ඇති බව යැ, තව ද,
 තලකළුවක් මාත්‍ර කැලලක් නැත්තා වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තවද, ක්‍රමයෙන්
 යහපත් වැ තිබෙන්නා වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තව ද, විශුද්ධ වූ ශරීර
 ඇතිබව යැ, තව ද, කෙළදහසක් පමණ ඇතුන්ට බල ඇතිබව යැ, තව
 ද, උස් වැ තිබෙන්නා වූ නාසා ඇතිබව යැ, තව ද, රත් වැ තිබෙන්නා
 වූ විදුරුමස් ඇතිබව යැ, තව ද, කොදකැකුළු සේ ඉතා සුදු වැ
 තිබෙන්නා වූ දත් ඇතිබව යැ, තව ද, ඉතා සිනිඳු වැ තිබෙන්නා වූ දත්
 ඇතිබව යැ, තව ද, විශුද්ධ වැ තිබෙන්නා වූ ඉන්ද්‍රියයන් ඇතිබව යැ,
 තව ද, වට වැ තිබෙන්නා වූ සතර දළද වහන්සේ ඇති බව යැ, තව
 ද, රත් වැ තිබෙන්නා වූ ශ්‍රී මුඛ ඇතිබව යැ, තවද හුදක් වට නො වැ
 මදක් දික් වැ තිබෙන්නා වූ මුහුණු ඇතිබව යැ, තව ද, ඉතා සිනිඳු වූ
 ගැඹුරු වූ අතුල්ලේබා ඇතිබව යැ, තව ද, දික් වැ තිබෙන්නාවූ ලේබා
 ඇතිබව යැ, තව ද, නොහැද වැ තිබෙන්නා වූ ලේබා ඇතිබව යැ, තව
 ද, සරත්කල්හි හිරුමඩුල්ලක් බඳු වූ ශරීරප්‍රභා ඇතිබව යැ, තව ද, දික්
 වූ මනා වූ පිරි තිබෙන්නා වූ හනු ඇතිබව යැ, තව ද, දික් වැ පළල්
 වැ තිබෙන්නාවූ ඇස් ඇතිබව යැ, තව ද, පස් පැහැ දිස්නා ඇස්
 ඇතිබව යැ, තව ද, මදක් අගිත් නැමුනා වූ ඇස්පිය ඇතිබව යැ, තව
 ද, මොළොක් වූ තුනී වූ රත් වූ දිවි ඇතිබව යැ, තව ද, දික් වූ මනා වූ
 කන් ඇතිබව යැ, තව ද, ගැට නැත්තා වූ සිරස් ඇතිබව යැ, තව ද, උස්
 නො වැ සමප්‍රමාණ වැ හැසී තිබෙන්නා වූ සිරස් ඇති බව යැ, තව ද,
 ඡත්‍රයක් වැනි මනොඥ සිරස් ඇතිබව යැ, තව ද, දික් වූ පළල් වූ
 නලල්හි ශෝභා ඇතිබව යැ, තව ද, මනා වූ සටහනින් යුක්ත වූ බැම
 ඇතිබව යැ, තව ද, සිලුටු වූ බැම ඇතිබව යැ, තව ද, අනුලොමී වැ
 තිබෙන්නා වූ බැම ඇතිබව යැ, තව ද, මහත් වැ තිබෙන්නා වූ බැම
 ඇතිබව යැ, තව ද, දික් වැ තිබෙන්නා වූ බැම ඇතිබව යැ, තව ද,
 සියුමැලි වැ තිබෙන්නා වූ ශරීර ඇති බව යැ, තව ද, ඉතා මැ සෞම්‍ය
 වූ ගාත්‍ර ඇති බව යැ, තව ද, ඉතා මැ බබලන්නා වූ ශරීර ඇතිබව යැ,
 තව ද, ඉතා මැ නිර්මල වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තව ද, කෝමල වූ ශරීර
 ඇතිබව යැ, තව ද, සිනිඳු වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තව ද, ස්වභාවයෙන්

සුවද වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තව ද, සම වූ ලොමයෙන් යුක්ත වූ ශරීර ඇතිබව යැ, තව ද කොමල වූ ලොම් ඇතිබව යැ, තව ද, දකුණට සිසැරී තිබෙන්නාවූ ලොම් ඇතිබව යැ, තව ද, අඳුනට බඳු වූ, පැහැයෙන් යුක්ත වූ ලොම් ඇතිබව යැ, තව ද, සිනිඳු ලොම් ඇතිබව යැ, තව ද, ඉතා සියුම් වූ නහා ලන බහා ලන, ශ්වාස ඇතිබව යැ, තව ද, සුවද වැ තිබෙන්නා වූ ශ්‍රීචුබ ඇති බව යැ, තව ද, ස්වභාවයෙන් සුවද වැ තිබෙන්නා වූ සිරස් ඇතිබව යැ, තව ද ඉතා නිල් වූ කෙශධාතු ඇති බව යැ, තව ද, දක්ෂිණාවතී වැ තිබෙන්නා වූ කෙශධාතු ඇති බව යැ, තව ද, මනා වූ සටහනින් යුක්ත වූ මටසිලුටු වැ තිබෙන්නා වූ කෙශධාතු ඇතිබව යැ, තවද, අවුල් නොවන්නා වූ කෙශධාතු ඇතිබව යැ, තව ද, සම වූ කෙශධාතු ඇතිබව යැ, තව ද, කොමල වැ තිබෙන්නා වූ කෙශධාතු ඇතිබව යැ, තව ද, කෙතුමාලාවෙන් හොබනා වූ සිරස් ඇතිබව යැ යන මෙසේ වූ අසු අනුබාසැර්තයෙන් හොබනා වූ ශරීර ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

201.

තව ද, ‘මසැස යැ, දිවඇස යැ, නුවණැස යැ, බුදුඇස යැ, සමතැස යැ’යි සඵඤ්ජනවහන්සේගේ පස් ඇසෙක් වන්නේ යැ, එහි ‘මසැස’ නම් කවරේ ද? යත්:- යම්තැනෙක්හි ඇසැ රොම පිහිටියේ ද, එතැනහි දියමෙරලියමලැ පැහැ සේ වූ ඉතානිල් වූ පැහැ යැ, ඒ ඉක්බිති කිණිහිරිමලැ පැහැ බඳු වූ රත්වත්පැහැ යැ, ඒ ඉක්බිති වැ රනිඳුගොව්වකු ඇඟ පැහැ බඳු වූ සිනිඳු වූ රත්පැහැ යැ, මධ්‍යයෙහි රුක්පෙනෙලඇටෙකැ පැහැ බඳු වූ සිනිඳු වූ කළුපැහැ යැ, ඒ සිසාරා තරුවෙහි පැහැ බඳු වූ සුදුපැහැ යැ යන මෙ පස්පැ දිස්නා වූ, තව ද, වණිකාලයෙහි කළුවර සමයෙහි මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි මහාඅට්ඨවල්මැදැ සිටියත් යොදුන් පමණ බොල් වූ මහාවිදුරුගල් පවා විදැ ගෙණැ එපිටැ තුබූ සියුම් වස්තූන් දක්නා වූ ඇස ‘මසැස’ නම් වෙයි. මෙසේ වූ පෙළහර වූ මසැස ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

202.

තව ද, ‘දිවඇස්’ නම් කවරේ ද? යත්:- අනන්තලොකධාතුයෙහි උපන් සත්ත්වයන් කෙරෙන් “මේ සත්ත්වතෙමේ හීන යැ. මේ සත්ව තෙමේ උත්තම යැ. මේ සත්ත්වතෙමේ මනා වූ වණි ඇත්තේ යැ. මේ සත්ත්වතෙමේ නපුරු වූ වණි ඇත්තේ යැ. මේ සත්ව කයින් කරණ පවි ඇත්තේ යැ. මේ සත්ත්ව බසින් කරණ පවි ඇත්තේ යැ. මේ සත්ත්ව සිතින් කරණ පවි ඇත්තේ යැ. මේ සත්ත්ව ආයාසීයන්ට අනදර බණන්තේ යැ. මේ සත්ව මිථ්‍යාදෂ්ටි ඇත්තේ යැ. එහෙයින්

මියැ නරකයෙහි උපනැ. මේ සත්ත්වනෙමේ කයින් බසින් සිතින් පුරණලද පින් ඇත්තේ යැ. ආයතීයන්ට ආදර කරන්නේ යැ. සමාන්දෂ්ටියෙහි පිහිටියේ යැ. ස්වභීයට ගියේ යැ. අපායට ගියේ ය"යි දන්නා ඇස 'දිවඇස' නම් වෙයි. එසේ වූ දිව ඇස් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

203 204 & 205

තව ද, අතීතානාගතවතීමාන යැ යන තුන් කල්හි වන්නා වූ සියලු ධර්මයන් සඵාකාරයෙන් දන්නා වූ ඇස 'නුවණැස' නම් වෙයි. මෙසේ වූ නුවණැස් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, ලොකයෙහි "මේ සත්ව මද වූ රාග ඇත්තේ යැ. මේ සත්ත්ව මද වූ ද්වේෂ ඇත්තේ ය. මේ සත්ත්ව මද වූ මොහ ඇත්තේයැ" යනාදීන් සත්ත්වයන් විභාග කොට දන්නා වූ ඇස 'බුදුඇස' නම් වෙයි. එසේ වූ බුදුඇස් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, මේ ලෝකයෙහි දැක්ක යුතු යම් මැ' දෙයක් ඇතැඹුලු සේ දක්නා වූ ඇස 'සමතැස්' නම් වෙයි. එ ඇසින් නො දක්නා දෙයක් මේ සියලු අනන්තලොකධාතුවෙහි නැත් මැ යැ. මෙසේ වූ සමතැස් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

206.

තව ද, සඵඤ්ජනවභන්සේ නම් දසබලයක් ඇතිසේක. ඒ දසබල නම් කවර? යන්:- ඇතුන් දසදෙනෙකුගේ බල හා සමාන වූ බුදුන්ගේ කායබල 'දඹබල' නම් වේ මැ යැ. දස තැනෙක්හි නො සැලී සිටිනා වූ නුවණබල දසය 'දඹබල' නම් මේ මැ යැ. එහි සඵඤ්ජනවභන්සේ ඇතුන් දසදෙනෙකුගේ බල හා සමාන වූ කායබලය දසයක් ඇතිනියා කෙසේ ද? යන්:- කාලාවක යැ, ගඬේගයා යැ. පණ්ඩර යැ, තමබ ය, පිඩිගල යැ, ගන්ධ යැ, මඩිගල යැ, හෙම යැ, උපොසථ යැ, ඡද්දන්ත යැ යි කියා මෙසේ ඇතුන්ගේ දසකුලයෙක් වන්නේ යැ. මේ දක්වන ලද දස ඇත්කුලයෙහි ආදී වූ කාලාවක නම් කුලයෙහි එක් ඇතෙක් ඉතා බලසම්පන්න වූ මධ්‍යමපුරුෂයන් දසදෙනෙකුට බල ඇත්තේය. දෙවනු වැ කියනලද ගඬිභෙයාකුලයෙහි එක් ඇතෙක් පළමු කොට කියනලද කාලාවකකුලයෙහි ඇතුන් දස දෙනෙකුට බල ඇත්තේ යැ. තුන්වනු වැ කී පණ්ඩරකුලයෙහි එක් ඇතෙක් දෙවනු වැ කී ගඬිභෙයාකුලයෙහි ඇතුන් දස දෙනෙකුට බල ඇත්තේ යැ. සතරවනු වැ කී නාමුකුලයෙහි

1. දුටු මනා යම් මැ දැක්ක යුතු දෙයක්

එක් ඇතෙක් තුන්වනුවැ කී පණ්ඩරකුලයෙහි ඇතුන් දස දෙනෙකුට බල ඇත්තේ යැ. පස්වනු වැ කී පිඩිහලකුලයෙහි එක් ඇතෙක් සතරවනු වැ කී තාමුකුලයෙහි ඇතුන් දසදෙනෙකුට බල ඇත්තේ යැ. සවනු වැ කී ගණකුලයෙහි එක් ඇතෙක් පස්වනු වැ කී පිඩිහලකුලයෙහි ඇතුන් දස දෙනෙකුට බල ඇත්තේයැ. සත්වනු වැ කී මඩිහලකුලයෙහි එක් ඇතෙක් සවනු වැ කී ගණකුලයෙහි ඇතුන් දසදෙනෙකුට බල ඇත්තේය. අටවනු වැ කී හෙමකුලයෙහි එක් ඇතෙක් සත්වනු වැ කී මඩිහලකුලයෙහි ඇතුන් දසදෙනෙකුට බල ඇත්තේය. නවවනු වැ කී උපොසඨකුලයෙහි එක් ඇතෙක් අටවනු වැ කී හෙමකුලයෙහි ඇතුන් දසදෙනෙකුට බල ඇත්තේ යැ. දසවනු වැ කී ඡද්දන්තකුලයෙහි එක් ඇතෙක් නවවනු වැ කී උපොසඨ කුලයෙහි ඇතුන් දසදෙනෙකුට බල ඇත්තේ යැ. සවීඥයන් වහන්සේ ඡද්දන්තකුලයෙහි ඇතුන් දසදෙනෙකුට බල ඇති සේක. ඒ සවීඥයන්වහන්සේ, අපගේ නිකමඇතුන්ගේ ගණනින් බලත් හොත්, ඇතුන් කෙළදහසකට බල ඇතිසෙයෙකැ. පුරුෂයන්ගේ ගණනින් දසකෙළදහසක් පුරුෂයන්ට බල ඇති සේක. මෙසේ කායබල ඇත්තා වූ බුදුන්-පෙ-පුතු.

207.

තව ද, බුදුන් බුදු වැ පන්සාලීස් හවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි දෙවිලොවින් බඹලොවට, බඹලොවින් මිනිස්ලොවට, මිනිස් ලොවින් නාලොවට, ‘රුයැ’යි නොසිතා, ‘දහවලැ’යි නොසිතා, ‘දුර යැ’යි නො සිතා, ‘සොරු යැ’යි නො සිතා, ‘යක්කු යැ’යි නො සිතා, ‘සොරවිෂ වූ නයි යැ’යි නො සිතා, ‘මද්දඩ වූ මත්ත හස්තීහු යැ’යි නො සිතා ‘බ්‍රහ්මයා යැ’යි සරුවක් නො කොට, ‘වණ්ඩාලයෝ යැ’යි නින්දවක් නො කොට තමන්වහන්සේ දෙසා වදළ සද්ධම්මයෙන්, දක්වා වදළ සාද්ධිප්‍රාතිභායායීයෙන් ගැලවෙන්නට සුදුසු සත්වයන් ඇති ඇති තැනට වැදැ, පැන් ඇති ඇති තන්හි එන සදපිළිබිඹක් සේ, පියුම් ඇති ඇති තැනට වදනා රාජභංස යක්හු සේ, හැල් ඇති ඇති තැනට වදනා මතැතක්හු සේ, වසක් කලට හඩ ගත් මත්කොවුල්පර්ජක්හු සේ, මහමේකලට කෙකා නහන රන්මොනරරජක්හු සේ, ගොදුරුබිම බලා පනින්නට සිංහනාද කරණ කෙශරසිංහයක්හු සේ, එතැනින් එතැනට වදිමින්, වන්වන්තන්හි බණ වදරමින් මුළුලොව සනහා, “මා හුදකළා වැ සියලු සත්වලොකයෙහි විසිඳ එකවිටු නාලොවැ මිනිස්ලොවැ දෙවිලොවැ බඹලොවැ පැණි යන්ට උගහටු. මෙවිටු මාගේ සියලුශරීරයෙහි ඈට තාක් විසුරුවා තලඇටක් සා වැ පැණුනුතැනට මහමෙර සා වැඩ සාධා මුළුලොව විසිඳ සියලු සත්වයන්ට හිත කළ මැනවු” යන අදහසින් මෙන්, පිරිනිවන් පෑ පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි තමන්වහන්සේගේ ධාතු වැදැ

පිදු වනට දිව්‍යසම්පත්ති නිව්‍යාණසම්පත්ති සාධා දෙමින්, වැඩැහිඳූ බුදු වූ රුක්ඛි මළපරණලාපත් වත් වත් තැනට සම්පත් එළවමින්, විපත් දුරු කෙරෙමින්, මුළුලොවට එකඟය වූ, මුළු ලොවට එකපහන් වූ, මුළුලොවට එකභදවන වූ, මුළුලොවට එක ආදුරුවූ, මුළුලොවට එක බෙහෙත් වූ, මුළුලොවට එක කප්පුවූ, මුළුලොවට එක වින්තාමණි වූ, මුළුලොවට එක මහානිධාන වූ, මුළුලොවට එකරක්‍ෂාස්ථාන වූ, මුළුලොවට එකාභරණ වූ, මුළුලොවට එකඅමා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

208.

තව ද, තමන්වහන්සේ සියලු ධර්මවරුප පරික්ෂා කොට වදරණවේලෙහි “සමාග්දණ්ඩියෙහි පිහිටි සත්ත්වයා සියලු සංස්කාර ධර්මයන් අනිත්‍ය යැ, දුඃඛ යැ, අනාත්ම යැයි බලත් මුත් අනික් ලෙසක බලන්නට කාරණ නැතැ”යි දන්නා වූ, තවද “තමන්ගේ දහම් අසා පළමු මගින් නිවන් දුටු සත්වයා මවුන් මැරීම, පියන් මැරීම, රහකුන් මැරීම, සංඝභෙද කිරීම, බුදුන් ශරීරයෙන් ලෙහෙ සෙල්වීම යන මේ පඤ්චානන්තයෂීකම් කරන්නට කාරණ නැතැ”යි දන්නා වූ, “එක්කලෙක්හි බුදුන් දෙදෙනෙකු උපන හොත්, දෙනුවෙක්හි බර එකතුවෙක්හි නභාලු කල්හි තැව ගැලෙන්නා සේ, එකබුදුකෙනෙකුත් මැ හම්වන්නා වූ ලොවට බුදුන් දෙදෙනෙකු උපන හොත්, එකළාලොවැ¹ බුදුන් දෙදෙනාගේ ආනුභාව මුළුලෝ උසුලාගත නොහෙනහෙයින් එක්කලෙක්හි බුදුන් දෙදෙනෙකු උපදින්නට කාරණ නැතැ”යි දන්නා වූ, මෙසේ මැ සක්විත්තන් දෙදෙනෙකු එක්කලෙක්හි උපදනට කාරණ නැතැයි දන්නා වූ, තව ද “බුදුකෙනෙකුත් හා සක්විති කෙනෙකුත් හා දෙදෙනකු එක්කලෙක්හි සිටින්නට කාරණා නැතැ”යි දන්නා වූ, “කයින් බසින් සිහින් අකුසල් පිරු සත්ත්වයාට අනීතානාගතවතීමාන යැ යන තුන්කල්හි මැ ඉෂ්ටයක් වූ තැන් නැතැයි දන්නා වූ, කයින් බසින් සිහින් සුවරිත පිරු සත්ත්වයාහට හැමකල්හි මැ අනිෂ්ටයක් වන්නට කාරණ නැතැ”යි දන්නා වූ, “ගැහැණි වැ සිටු බුදු වන්නට, සක්විති වන්නට, ශක්‍ර වන්නට, මාර වන්නට, බ්‍රහ්ම වන්නට, කාරණ නැතැ”යි දන්නා වූ, මෙලෙසින් මැ සියලු ධර්මසමූහය පරික්ෂා කොට “මේ මෙසේ වන්නට කාරණ ඈත: මේ මෙසේ වන්නට කාරණ නැතැ”යි සියලු තත්ත්වය පිරිසිඳූ දැනැ යමකට ‘කාරණ ඈතැ’යි වදලෝ ද, එයට කාරණ ඈතිහෙයින් හා, යමකට ‘කාරණ නැතැ’යි වදලෝ ද, එයට කාරණ නැතිහෙයින් හා මහමෙර සේ, අකම්ප්‍ය වූ, සක්වළගල සේ ස්ථිර වැ පිහිටියා වූ, මේ පළමුවන දෙනබලයෙන් යුක්ත වූ, බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. ඵලොව

209.

තව ද, සිතා වදල හොත් තමන්වහන්සේ වැඩැ වසන්නා වූ ජේතවන වෙළඳන ලැබීමට අමිබපාලිවන¹ අක්ඛන් සිතවන ගොසිඛංසාලවන මහාචන්ද්‍රා වූ එක්තරා එක්තැනෙක්හි පැන්වූ උතුම් බුද්ධාසනයෙහි වැඩැ හිඳැ පුච්චපශ්චිම උත්තර දක්ෂිණ යන සතරදික්කි එක්සක්වලෙක්හි තලපොළෝ තෙලෙහි පටන් අකනිට්ඨාබ්බලොව දක්වා පුරාලා එක් දිශාවෙක්හි මැ එක්සක්වලකට තලඇටක් බැගින් හෙළා ගෙණැ යත්, තලඇට ගෙවී සක්වල නොගෙවන්නා වූ අනන්තාපරියන්ත සක්වලැ කිහිඹිකුහුඹුවන් කෙරෙහි පටන් ගෙණැ මහබඹුන් දක්වා සිතා වදල හොත්, අවිච්චියෙහි සතුන් කෙරෙහි පටන් ගෙණැ අකනිට්ඨාබ්බලොවැ මහබඹුන් දක්වා එක හෙළා උන් උන් ඉදිරියෙහි වැඩැහුන්නා සේ පෙණී ගොස්, බැලූබැලූවන්ගේ දෙඳ දෙඳ පැණෙන සොළොස්කලාවෙකින් පිරිහුන් තවබඟු සදමඩලක් සේ ඒ ඒ සතුන්ගේ ඇස් හා සිත් හා සනහා එසේ අනන්තාපරියන්තසක්වලැ සියලු මිනිසුන්ට උන්උන්ගේ රාජායෙහි රජ කරණ රජදරුවන් සේ පෙණීගොස් “මේ මේ අකුසලින් දුරු වැ කුසල් කරව”යි අවවාද දී වදරා, ඒ අවවාද ඇසූ මිනිසුන් “අපගේ රජ්ජුරුවන් වදල අවවාද යැ”යි හිච්චැ ඒ අකුසලින් දුරු වැ කුසල් කොට, එ කුසලින් මතුමතු මේ මහුල් සක්වලැ ඉපැදැ, බුදුහමුච්චි බණ අසා අමාමහනිවන් දක්නා පරිද්දෙන් කරණසෙයෙකැ. මෙසේහෙයින් සක්වල තමා මැ ගණන් නැතිනියා කෙසේ ද? ඒ ඒ සක්වලැ සතර සතර මහාද්වීපයෙහි ඒ ඒ රාජධානියෙහි රජ කරණ රජදරුවන් අනන්ත නියා කෙසේ ද? ඒ ඒ රජදරුවන්ගේ වෙන වෙන රැවූ වූ නියා කෙසේද? වෙන වෙන බස් වූ නියා කෙසේ ද? එකතැන මැ හුනස්නෙහි වැඩැ හිඳැ අනන්තාපරිමාණ සක්වලැ මිනිස්නට තමන් වහන්සේගේ බුදුවෙස නො හැඳැ මැ උන් උන්ගේ රජ දරුවන්ගේ නොයෙක්වෙසින් පැණී ගොස් උන් උන් බණන බසින් හැඟෙන පරිද්දෙන් එක මගධබසින් බණ වදරා තමන් වහන්සේ නො උපන් සක්වලැ සතුන් පොවා තමන්වහන්සේ දුටු අමාමහනිවන් දක්වන්නට උත්සාහ කොට වදරණ සේක. එසේ වූ අනන්ත වූ සෘද්ධි ඇති ස්වාමීදරුවානෝ අතීතඅනාගත වතීමාන යැ යන තුන්කල්හි, ‘කල යහපත් වූව හොත්, කුශල විපාක මුත් අකුශල විපාක නො දෙ’යි දැනැ වදරණසේක. ‘කල නපුරු වූවහොත් අකුශල විපාක මුත් කුශලවිපාක නො දෙ’යි දැනැ වදරණසේක. ‘දෙවිලොව බඹලොව ආදිවූ යහපත් ගතියෙහි කුශලවිපාක මුත් අකුශල විපාක නො දෙ’යි දැනැ වදරණ සේක. ‘නරකාදි වූ නපුරු ගතියෙහි

1. අමිබඵලවන

අකුලෙවිපාක මුත් කුලෙවිපාක නැතැයි දැනු වදරණ සේක. 'ශරීරාකාර යහපත් රූපසම්පන්න වූ උපන් තැනැත්තහු අනුන්ට ගැනි වූ උපනත් ඔහු ලවා ඒ ස්වාමීදරුවන් නුසුදුසු මෙහෙ නො කරවා කම්මුකු මෙහෙයෙහි යොද වඩනාසෙයින්' යහපත් වූ උපන් තැනැත්තහුට අකුලෙවිපාකය ශරීරසම්පන්නියෙන් ඉදුරා නොදෙයි දැනු වදරණසේක. 'රජකුලෙහි උපන් එකකදු වුව හොත්, අත්පා කොර¹ වූ ඇස් කණ වූ විරූප වූ උපන හොත්, මෙසේ වූ තැනැත්තහු රාජ්‍යයට නො ගණුම්හයි හරණහෙයින් නපුරු වූ ශරීර ඇති තැනැත්තහුට කුලෙවිපාක ඉදුරා නො දෙ'යි දැන වදරණසේක. තව ද 'නපුරු වූ ආචාරසමාවාර ඇති තුඩින් බිණිය යුත්තක්' නො බණන, කයින් කට යුත්තක් නො කරණ, සිතින් සිතියු යුත්තක් නො සිතන්නාහට අකුලෙවිපාක මුත් කුලෙවිපාක නො දෙ'යි දැනු වදරණසේක. අනවරතයෙන් කයින් කළ මනා කට යුත්තක් මෑ කොට තුඩින් බිණුව මනා බසක් මෑ බැණූ සිතින් සිතියු යුත්තක් මෑ සිතන්නාහට 'අනවරතයෙන් ඉෂ්ට වූ කුලෙවිපාක මෑ දෙ'යි දැනු වදරණසේක. මෙසේ තුන්කල්හි සියලු කම්යන් විපාක දෙනපරිදි හා නො දෙනපරිදි දැනු වදරණ හෙයින් දෙවන ඥනබලයෙන් යුක්ත වූ සියුම් නුවණ ඇති, සිතෙන් සිහිකළවුන් පවා අමාමහනිවන්හි ඇරැ⁴ සිටුවන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

210.

තව ද, හිරු සේ සත්ත්වයන් නො තවා තෙජස්වී වූ, සඳහු සේ කලධකයක් නැති වූ සොමා වූ, පියුමක් සේ නො හැකිළී ශ්‍රීකර වූ, මතැත්තහු සේ හයඬකර නො වූ ලොව පිණවන, ගින්නක් සේ නො දවා ප්‍රයෝජනවත් වූ, රුවනක් සේ නො දැඩි වූ බබලන්නා වූ, මවුපියන් සේ නො වූ⁵ ල ඇති, ඇසක් සේ ශරීරයෙහි නො වූ මහ පානා, ජීවිතයක් සේ තමාගේ යන්නයෙන් නො රැකී ප්‍රිය වූ, ඖෂධයක් සේ ඇරුවී නො උපදවා හිත වූ, සිංහරාජයක්හු සේ අනුන් නො තසන ශෝය්‍යී ඇති, මුළුලොව හම්වන නුවණ ඇති, සවිසතුන්ට සැහෙන කරුණා ඇති, රුවට තරම් ගුණ ඇති, ගුණයට තරම් රූ ඇති, දහමට බැහැවුනු, නිවණට සැරැහුනු, මරහු හික්මවන තේජස් ඇති, නිරැහි ගිනි නිවන සිහිල්කම් ඇති, රහත්මහ දෙන ඇදුරුකම් ඇති, සසරදුකට මම යැයි පිටිවහල් වූ සිටිනා බලවත්කම් ඇති, මම යෑ, අන්හු යැ'යි විභාගයක් නො කරණ සිතක් ලද බුදුරජාණන්වහන්සේ මේ නිරෑ යන මහ යෑ; මේ තිරිසන්යෝනියට යන මහයෑ; මේ ප්‍රෙතලොකයට පමුණුවන

1. හෙයින් 2. කොරො 3. බිණුව මනා බසක්
 4. හැර 5. නො මඳ 6. වහල්

මහ යැ: මේ මිනිසන් බවට පමුණුවන මහ යැ. මේ දෙවිලොවට පමුණුවන මහ යැ. මේ නිවනට පමුණුවන මහ යැයි යමක් වදළසේක්ද, ඒ අතීත අනාගත වතීමාන යැ යන තුන්කල්හි මැ එසේ මැ වනබව මුත් අනෙක්ලෙසකට පෙරළියක් නොවන හෙයින් සියලු තැනට යන පිළිවෙත් දන්නා බැවින් තුන්වන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුත්සරණ යා යුතු.

211.

තව ද, අනුන්ගේ දුකින් දුක් පත් වූ, අනුන්ගේ සුවයෙන් සුවපත් වූ, අනුන්ට සිතා නිවණක් හළ, කරුණායෙන් සසරක් වැනි තැනට නො බා වත්, ඇසක් වැනි අවයවයක් උදුරා දන් දුන්, හදවතක් වැනි නො සිතියැ හැකි තෙතක් පළා මස් දන් දුන්, දරුවන් වැනි රැක්කැ යුත්තවුන් ගැතිකොට දී ලයවැහැවූ අඹුවන් වැනි සැළැවිය යුත්තවුන් ඉල්ලුවන් අතැ තබා දන් දුන්, 'රජ යැ'යි නො සිතා වල් වත්, 'ධන යැ'යි නො සිතා යාවකයන්ගේ දෙරැ දෙරැ ඉසි, 'මහාත්මයෙමී'යි නො සිතා කීවන්ට ගැති වූ, 'හිස යැ'යි නො සිතා කපා දන් දුන්, 'මසැ'යි නො සිතා ලියා දුන්, 'ලෙහෙ යැ'යි නො සිතා පෙළා දුන්, බුදුරු ගෙණැ සිටි මාගේ මෑණියන්වහන්සේ රූපස්කන්ධ යැ, වේදනාස්කන්ධ යැ, සංඥස්කන්ධ යැ, සංස්කාරස්කන්ධ යැ, විඤ්ඤාස්කන්ධ යැ යන පඤ්චස්කන්ධයන්ගේ ද, වකබායතන යැ, සොතායතන යැ, ඝාණායතන යැ, ජීවිභායතන යැ, කායායතන යැ, මනායතන යැ, රූපායතන යැ, සද්දයතන යැ, ගන්ධායතනය, රසායතන යැ, ඵොට්ඨබ්බායතන යැ, ධම්මායතන යැ යන දෙළොස් ආයතනයන්ගේ ද, වක්ඛුධාතු, සොතධාතු, ඝාණධාතු, ජීවිභාධාතු, කායධාතු, මනෝධාතු, රූපධාතු, සද්දධාතු, ගන්ධධාතු, රසධාතු, ඵොට්ඨබ්බධාතු, ධම්මධාතු, වක්ඛුච්ඤ්ඤාණධාතු, සොත-විඤ්ඤාණධාතු, ඝාණවිඤ්ඤාණධාතු, ජීවිභාවිඤ්ඤාණධාතු, කාය විඤ්ඤාණධාතු, මනෝවිඤ්ඤාණධාතු යැ යන අටළොස් ධාතුන්ගෙන්ද වෙනස තමන් තුවණින් පිරිසිඳ කිරි හා දී හා එක් වූ තන්හි මේ 'කිරි යැ, මේ දී යැ'යි තෝරන්නා සේ වෙන වෙන දැනැ වදරණසේක. එසේවූ සතරවන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ බුදුන් සරණ යෙමීයි බුත්සරණ යායුතු.

212.

තවද, ගම්දෙරෙහි බඳ මිහිවදයක් සේ, මහමහැ තුබූ පින් පැන්මඩුවක් සේ, සතරමංසන්ධියෙහි කැණි පොකුණක් සේ, සියලු සත්තවයන්ට නො වළහා සිහිල් පවත්වන සදමඛලක් සේ, සියලු සතුන්ට එක හෙළා

අපුරු දුරු කරණ හිරුමඩලක් සේ “මුළුලොව¹ මුත් සතුටහ, මුත් නොසතුටහ’ යන හිමක් නැති වූ මඩුවන් කෙරෙහි පටන් මහබඹුන් දක්වා එක හෙළා ල ඇති, දිවි පියා වැන්දෑ යුතු, දිවි පියා පිදියැ යුතු, සිහි කළ සිහි කළ සිතට දුකක් නො වැද්දෑ දෙන, තමන් වදනට නැඟ දැන තිවන් හිමින් අනුන් වදනට නො නැංගෑ දෙන, තමන් වසන විහාරයට නැඟ පය, ‘අනුන්ට සේවාකම් කරන්නට යම්හ’යි නො නැගියෑ දෙන, සවිනේ ගෙවා දැන්මෙන් වියත්කම්හි මතුපත්වූ බුදුරජාණන්-වහන්සේ තුන්කල්හිම “හීන වූ අදහස් ඇති සත්ත්වයෝ හීන වූ අදහස් ඇති සත්ත්වයන් හා මෑ එක්වන සුල්ලහ. උතුම් වූ අදහස් ඇති සත්ත්වයෝ උතුම් වූ අදහස් ඇති සත්ත්වයන් හා මෑ එක් වන සුල්ලහ”යි දැනූ වදරණසේක. මෙසේ අශුවී හා අශුවී එක් වන්නා සේ, සුගන්ධද්‍රව්‍ය සුගන්ධද්‍රව්‍ය හා එක්වන්නා සේ, “සත්ත්වයෝ තමන් තමන් හා සමසම අදහස් ඇති සත්ත්වයන් හා එක් වෙති” යි දැනූ වදරණ හෙයින් මෙබඳු වූ පස්වන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ බුදුන් සරණ යෙමී යි බුන්සරණ යා යුතු.

213.

තව ද, එක් සමයෙකහි තමන්වහන්සේගේ බුද්ධ කෘත්‍ය මස්තකප්‍රාප්ත වූ සේ දැනූ මරහට ආයුස්සංස්කාරය හැරී අතීසාරයෙන් ලෙඩ වූ කල්හි තමන්වහන්සේ ගිලන් වූ බව දැනූ “මෙතැන්හි මාගේ ස්වාමීන්ට අත්පාමෙහෙ නො කෙළෙමි නම්, මාගේ ජීවිතයෙහි හා මාගේ ශරීරයෙහි හා ලාභ² කවර දවසෙකෑ ලැබෙමි දැ?”යි වහා දෙවිලොවින් බැසෑ ශක්‍රයා අවුත් ශ්‍රීපාදය වැඳූ සිටිකල්හි “හැයි, දෙවෙනුය, ආයේ කුමක් පිණිසදැ?” යි විචාරා වදරා “ස්වාමීනි, තුඹවහන්සේ ගිලන්බව දැනූ අත්පාමෙහෙ කරන්නට ආමී”යි දැන්වූ කල්හි “දෙවෙනුය, මිනිස්ලොවහි පිළිකුල් දුගීන්හි සෙසු දෙවතාවන්ට පොවා සියක් යොදුන්හි පටන් කොට ගෙලෙහි බැඳූ ලු ගරවිල්කුණක් සේ මෑ වැටහෙයි. දෙදෙවිලොවූ දෙවතාවන්ට අධිපති වූ තට වූ කලී කියන්නට මෑ කිමිද? අප ලෙඩ වූවා අතීසාරයක් වුව, එ ද ඉතා පිළිකුල් රොගයක් වුව, අපට මෙහෙ කරණ සධ්‍යයා මෑ ඇත. තෝ දෙවිලොවට මෑ නැඟී යා”යි වදළ සේක. එ අසා ශක්‍රදෙවෙනුතෙම දෙඅතින් දෙකණ පියා³ ගෙණූ “ස්වාමීන් ගැත්තවුට එසේ නො වදළ මෑතව. ස්වාමීන් වදළ මිනිස් ලොවූ දුගීන්හි ඇසෙන්නේ සියක් යොදනට වේ ද? ස්වාමිදරුවන්ගේ ගුණසුවද වූ කලී සුවාසුදහසක් යොදනෙන් මත්තෙහි සිට මෑ ඇසිමි. ඒ සුවදින් මෑ එ ම දුගීන්හි යට වූ ගියේ යෑ. කෙළෙහි ගුණ දනිමි නම්, තුඹ වැඳූ ගෙණූ

1. මුළුලොවට. 2. එල හර 3. වසා

හෙවැ මිය ගොස් නුඹ 'දිගා ව'යි වදළ පමණින් දිවසැපත් නිවන්සැපත් ලද, මෙයට මැ ජාතිය මුළුල්ලෙහි අනඳමහතෙරුන්-වහන්සේ කම සේ කොට මෙහෙකරන් සුදුස්සෙමි වෙමි ද? පරසින් දන්තා ස්වාමීදරුවන් මධ්‍යයෙහි දන්වන බස් වුව, මා ඇතුළුපිහ ස්වාමීන්ගේ ශ්‍රී බුද්ධියෙන් මැ බලා වදළ මැනැව. මා හිස බද සිත්කලු වූ වණියෙන් සම්පන්න වූ සියක් යොදනෙහි එක හෙළා සුවද පවත්වන පණස් යොදනෙක්හි එක හෙළා වණි පවත්වන පරසකුමල්දමට වඩා මා හිසැ පලන් මේ සත්ථවතින් උප්ඵල වූ දිවවොටුන්තට වඩා මා හිසින් අදනා ස්වාමීන්ගේ ශරීරමලයෙන් පිරුණු මේ භාජනය මැ මට ප්‍රිය යැ'යි කියා එාසු වන තෙක් ශක්‍රයා කරණ මෙහෙ ලත් ස්වාමීදරුවානෝ පරසභවයන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ 'ලොකය නිත්‍ය යැ'යි කියා ද 'ලොකය අනිත්‍ය යැ'යි කියා ද, 'අත්තයක් ඇත්තේ යැ'යි කියා ද, 'අත්තයක් නැත්තේ යැ'යි කියා ද, 'හෙ මැ ජීව යැ'යි කියා ද, 'හෙ මැ ශරීර යැ'යි කියා ද, 'ජීවය අනිකෙකැ'යි කියා ද, 'ශරීරය අනිකෙකැ'යි කියා ද, 'සත්තවතෙමි මරණින් මත්තේ වෙ'යි කියා ද, 'සත්තවතෙමි මරණින් මත්තෙහි නො වෙ'යි කියා ද, 'සත්තවතෙමි මරණින් මත්තෙහි වන්නේද වෙයි, නො වන්නේද වෙ'යි කියා ද ගන්නා ශාශ්වතදුෂ්ටි උචේතද-දුෂ්ටිසංඛ්‍යාත වූ ආශය දන්තා නුවණ ද; 'මේ අත්තද්වය දුරු කළානට සියලු ධර්මයෝ ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය'යි උපදනා වූ 'අනුලොමික-කෂාන්තිය'යි ද 'යථාභුතඥනය'යි ද කියනලද ආශය දන්තා නුවණ ද, කාමරාගානුශය යැ, ප්‍රතිසානුශය යැ, මානානුශය යැ, විචිකිචිඡානුශය යැ, භවරාගානුශය යැ, අවිද්‍යානුශය යැ යි කියන ලද අනුශය දන්තා නුවණ ද; පුණ්‍යාහිසංස්කාරය, අපුණ්‍යාහිසංස්කාරය, අනෙකුජාහි-සංස්කාරය යනාදී වූ වර්ත දන්තා නුවණ ද; සත්තවයන්ගේ භීතාධිමුක්ති යැ, ප්‍රණීතාධිමුක්ති යැ යනාදී වූ අධිමුක්ති දන්තා නුවණ ද; ප්‍රඥවක්‍ෂුසැ හුනු ලොභ යැ, ද්වේෂ යැ, මොහ යැ, මාන යැ, දුෂ්ටි යැ, විචිකිචිඡා යැ, සත්‍යාන යැ, මෘදධ්‍මත්‍ය යැ, පාපයෙහි ලජ්ජානැති බව යැ, පාපයෙහි භය නැති බව යැයි කියන ලද දඹ ක්ලේශයන් විසින් මහාරජස්ක වූ සත්තවයන් දන්තා වූ නුවණ ද; මේ මැ ක්ලේශයන් අනාසෙවිත අභාවිත අබ්‍රහ්මිකෘත හෙයින් අල්පරජස්ක වූ සත්තවයන් දන්තා නුවණ ද; අනාසෙවිත අභාවිත අබ්‍රහ්මිකෘත අනුත්සදකෘත වූ ශ්‍රද්ධාදී වූ පඤ්චෝසයන් විසින් මෘදු වූ ඉන්ද්‍රියයන් ඇති සත්තවයන් දන්තා නුවණ ද; ආසෙවිත භාවිත බ්‍රහ්මිකෘත උත්සදකෘත ශ්‍රද්ධාදී වූ පඤ්චෝසයන් විසින් තීක්ෂණෝන්ද්‍රිය වූ සත්තවයන් දන්තා නුවණ ද; පාපයෙහි ආශය ඇති පාපානුශය වූ පාපවර්ත වූ පාපයෙහි අධිමුක්ති

ඇති මහාරජස්ක වූ මෘදු වූ ඉන්ද්‍රියයන් ඇති නපුරු වූ ආකාර ඇති සත්ත්වයනුදු වතුස්සත්‍යාවබෝධය කට නො හැකි සත්ත්වයනුදු කළ‍්‍යාණයෙහි ආශය ඇති කළ‍්‍යාණවර්ත වූ කළ‍්‍යාණාධිමුක්ති වූ අල්පරජස්ක වූ තීක්ෂණ වූ ඉන්ද්‍රියයන් ඇති යහපත් වූ ආකාර ඇති මනා කොට වතුස්සත්‍යාවබෝධය කට හැකි සත්ත්වයනුදු දන්තා නුවණ ද; පඤ්චානන්තයඝීකම්චරණයෙන්ද මිථ්‍යාදෂ්ටිසංඛ්‍යාත වූ ක්ලේශා-වරණයෙන් ද අහෙතුක ප්‍රතිසන්ධිසංඛ්‍යාත වූ විපාකාවරණයෙන් ද සමන්විත වූ ශ්‍රද්ධා නැති කුශලච්ඡන්ද නැති නීවරණබහුල වූ අභව්‍ය සත්ත්වයන් දන්තා නුවණ ද; උක්තප්‍රකාර වූ කම්චරණ ක්ලේශාවරණ විපාකාවරණයෙන් දුරු වූ ශ්‍රද්ධාසම්පන්න වූ කුශලච්ඡන්ද ඇති පඤ්චනීවරණයන් නැති භව්‍යසත්ත්වයන් දන්තා නුවණ ද යන සවන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ සේක. එසේ වූ ස්වාමීදරුවානන්-පෙ-යුතු.

214.

තව ද, මාගේ ස්වාමීදරුවානන් සම්පූණ්ණ වූ වන්දුමණ්ඩලයෙකැයි සිතමි. උන් වදළ සද්ධම්මය ඒ වන්දුමණ්ඩලයෙන් බට සිහිල් වූ සදපහනෙකැයි සිතමි. ඒ ස්වාමීදරුවානන්ගේ පුත් වූ සඟුරුවන් එ සදරැස් හිමෙන් සැදැහැ නැමැති ජලධාරා වහන සදකන්මිණි පහණ සමූහයෙකැයි සිතමි.

තව ද, මාගේ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ උදයපචිතශිබරයෙන් නැඟී මනොඥ වූ ලහිරුමඛලෙකැයි සිතමි. උන් වදළ සද්ධර්මය ඒ ලහිරුමඛලින් බට රශ්මිසමූහයකැ යි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්තය එ රශ්මි හිමෙන් පිපී වැනිගිය පියුම් කැලෙයකැයි සිතමි.

තව ද, සචීඤයන්වහන්සේ කලට මද හී සිටි බලන්තවුන් ඇසට ඉතා මනොඥ වූ ගන්ධගජේන්ද්‍රයෙකැයි සිතමි. උන් වදළ සද්ධම්මය සුවද වූ මදධාරා යැ යි සිතමි. ඒ සචීඤධම්මකුචර්ති ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේගේ පුත් වූ සඟුරුවන් ඒ මදධාරා බී මත් වූ හ්‍රමරසමූහයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ පිපී නිමා ගිය රන් පියුමෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය ඒ පියුමැ ඇති වූ මධුර වූ මධු බිත්තූසන්දෙහයෙකැයි සිතමි. ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්තය ඒ මිහිරි මී බීමෙන් මත් වූ රාජහංසසමූහයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ලොවුතුරා සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ භාස්වර¹ සිංහරාජයෙකැයි සිතමි. උන් වදලා වූ සද්ධම්මය අසම්භිත කෙසර සිංහනාදයෙකැයි සිතමි. ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ක්ලේශ නැමැති ක්ෂුද්‍රසභවයන්ගේ හසර නො මැති සිංහාධිෂ්ඨිත වූ වනප්‍රස්ථයෙකැයි සිතමි.

තව ද, සද්ධම්මරාජ වූ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ මහාභිමාලය පච්ඡායැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදාළ සද්ධම්මය ඒ පච්ඡාය පාදයෙන් බට ගඟුල්හැල්ලෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේට පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ ගඟුල්හැල්ලෙහි අනවරතයෙන් තහා සැනැහෙන හස්තිපමුභයෙකැයි සිතමි.

තව ද, මාගේ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ ප්‍රබුද්ධ වූ වසන්ත කාලයෙහි වහාවනයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය ඒ වනයෙහි මල්කැන් පමුභයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ මල්කැන්හි හැසිරෙණ බමරකැලයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ඒ ලොවුතුරා සමාක් සම්බුද්ධයන්වහන්සේ රත්නාකරයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය මහඇහි සත්රුවන් කැලයෙකැයි සිතමි. ඒ බුදුරජානන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ සත්රුවන් ඉකැවූ රාජපමුභයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ මලයස්ථලයෙහි වූ සදුන් රුකෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය එහි පිහිටි අසාධාරණ වූ ශෛත්‍යගුණ යැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය එහි සිහිලස විදිනා පිණිස වැදූ වැළැඳ ගෙණැහොත් භුජ්ඣරාජපමුභයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ ල ඇති මවකැයි* සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය කිරිබරතනයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ කිරිබරින් ජීවත් වන පුත් රුවනෙකැයි සිතමි.

තව ද, ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ සියල්ලන් විසින් මැ අනුභව කටයුතු වූ කප්පකෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය ඒ ආරාධනාවෙන් ලබන්නා වූ කැමැති කැමැති මහඇහි වූ ධන යැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ ධන ලැබීමෙන් සතුටු වූ දරිද්‍ර පමුභයෙකැයි සිතමි.

1. භාස්කර
* මවෙකැයි

තව ද, ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ සදන්විල්තෙරෙහි සිටි නුගරුකෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය සිහිල් සෙවෙනකැයි¹ සිතමි. උන්වහන්සේට පුත්වූ සංඝරත්නය ඒ සෙවෙනැ සැතැපුනු ගිමිත් තැව්ගිය ඇත්කැලයෙකැයි² සිතමි.

තව ද, බුදුරජානන්වහන්සේ මහාමෙඝයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සධම්මය මෙඝගර්ජන යැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ ඇසීමෙන් යොමිතසින් මත් වූ බමන මයුරසමුහයෙකැයි සිතමි.

තව ද, බුදුරජානන්වහන්සේ කාන්තාරයෙහි වූ මහපිත්පැන් සැළෙකැයි³ සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය සිහිල් වූ සුවද වූ මධුර වූ සලිලයෙකැයි සිතමි. ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය සුව සේ බී පිපාසා නිවා ගත් මැහීරැසෙකැයි සිතමි.

තව ද, මාගේ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ මහවෙදයාන කෙනෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය ආයුච්චේදමන්ත්‍රයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ ආයුච්චේදමන්ත්‍රයෙන් ස්වස්ථ වූ ආකුරසමුහයෙකැයි සිතමි.

තව ද, සද්ධම්මරාජ වූ ස්වාමීන්වහන්සේ ත්‍රිකුටපච්චික යැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය එහි පිහිටි රුවන්මෙරෙකැයි සිතමි. උන් පුත් වූ සුපිළිපත් සංඝරත්නය එහි පිහිටා සුව සේ වසන දෙවතාසමුහයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ නායක වූ වෘෂභ රාජයෙකැයි සිතමි. ඔවුන් වදළ සද්ධම්මය ඔහු ගිය ක්ෂෙම මාගීයෙකැයි සිතමි. ඔවුන්ගේ දරු වූ සංඝරත්නය ඒ මාගීයෙන් සුව සේ හසර ලත් ගොවුජයෙකැයි සිතමි.

තව ද, ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ නිවානස්ථානයෙකැ මනා වැ දිලියෙන ප්‍රදීපස්කන්ධයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය මොහ නැමැති අන්ධකාරය බිඳිනා ප්‍රදීපාලොකයෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය ඒ ආලෝකයෙන් මාගීමාගී දුටු ඇසැත්තවූ යැයි සිතමි.

තව ද, ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේ හස්තාචාර්යකෙනෙකැයි සිතමි. උන්වහන්සේ වදළ සද්ධම්මය ශික්ෂානන්ත්‍රයෙකැයි සිතමි. ඔවුන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්නය එහි කී ක්‍රමයෙන් මැ ශික්ෂා ලදින් විනිත වූ හදුහස්තිසමුහයෙකැයි සිතමි.

1. සිහිල්වනයෙකැයි 2. සදන්කැළසමුහයෙකැයි 3. හලෙකැයි
Non-Commercial Distribution

මෙසේ තමන්වහන්සේ යැ, තමන්වහන්සේ වදළ ධර්මරත්න යැ, තමන්වහන්සේගේ පුත් වූ සංඝරත්න යැ යන මේ රත්නත්‍රයයෙන් මැ ලොවට ශාන්ති එළවන සඵඤ්ජනවහන්සේ ප්‍රථමධ්‍යානාදී වූ ධ්‍යානධර්මයන් දන්තා නුවණ යැ, අඤ්චිමොක්ඛ ධර්මයන් දන්තා වූ නුවණ යැ, සවිතකී සවිචාරසමාධි යැ, අවිතකී විචාරමාත්‍රසමාධි යැ, අවිතකීඅවිචාරසමාධි යැ යන ත්‍රිවිධසමාධීන් දන්තා නුවණ යැ, නිරොධසමාපත්ති හා සමග රූපාරූප අඤ්චසමාපත්ති දන්තා නුවණ යැ, භානභාගි වූ සංක්ලේශයන් දන්තා නුවණ යැ, විශේෂභාගි වූ ව්‍යවදනධර්මයන් දන්තා නුවණ යැ, ඒ ඒ සමාපත්තීන් ව්‍යුත්පන්නව්‍යවදනකරධර්මයන් 'මොහු ව්‍යුත්පන්නයහ. මොහු ව්‍යවදනකරයහ'යි දන්තා නුවණ යැ යන මේ සත්වන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ සේක. එසේ වූ-පෙ-යුතු.

215 216 & 217

තව ද, “එකමිපි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො” යනාදීන් අතීතා පරිමිතකාලයෙහි ස්කන්ධසන්තානයෙහි පවත්නා නුවණ යැ යන අටවන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, මේ සත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් වාග්දුශ්චරිතයෙන් මනෝ-දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වැ පණ්ඩිතජනයන් කී පරිද්දෙන් සමාක්ප්‍රතිපත්තියෙහි නො පැවැත් මිත්‍යාදර්ශි ගෙණූ මිත්‍යාදර්ශිකම්මසමාදන කළ හෙයින් මරණින් මත්තෙහි අපායෙහි උපදනාහ'යි දන්තා නුවණ යැ, තව ද, මේ සත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් වාක්සුචරිතයෙන් මනාසුචරිතයෙන් යුක්ත වැ නුවණැත්තවුන්ට පරිභව නො බණනු කොට උන් කී පරිද්දෙන් මනා වූ ප්‍රතිපත්ති කොට සමාග්දර්ශික වැ සමාග්දර්ශිසමාදන කළ හෙයින් මරණින් මත්තෙහි සුගතියෙහි උපදනාහ'යි දන්තා නුවණ යැ, තව ද, මෙසේ මියන සත්වයන් ද, උපදනා සත්වයන් ද, හීනසත්වයන් ද, ප්‍රණීතසත්වයන් ද, සුවණීසත්වයන් ද, දුච්ඡි සත්වයන් ද, සුගතියෙහි හා අපායෙහි තමන් තමන් කළ කම් වූ පරිද්දෙන් සුව විදිනා දුක් විදිනා සත්වයන් ද විශුද්ධ වූ මනුෂ්‍යයන් ඉක්මුතා වූ දිවආසින් දන්තා නුවණ යැ යන මේ නවවන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, 'තථාගතතෙමේ ආසුචක්ඛය කළ හෙයින් අනාසුච වූ චෙතොවිමුක්තිප්‍රඥවිමුක්තිසංඛ්‍යාත වූ නිවාණාලම්බන වූ එල සමාපත්ති සමවැද වාසය කෙරේ'යි දන්තා නුවණ යැ යන මේ දසවන ඥානබලයෙන් යුක්ත වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

218 & 219

තව ද, “නොපගේ ස්වාමීදරුවෝ කවුරු දැ”යි විචාලකල්හි “ශාකාසිංහ වූ සමාක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ යැ, මාගේ ගුරු යැ”යි කීකල්හි “උඹ කුමක් දන්නා ගුරු කෙනෙක් දැ?”යි නො කිය “ඉතා යහපතැ. ගුරුන් ලද්දේ නම් ලොකයෙහි තෙපි මැ යැ”යි ඉතා සතුටු සොමිනසේ වැ ලෝචුස්සන් ප්‍රශංසා කරණ තුන් ලොවට එකගුරු වූ, තව ද, ගෙ පිරුණු නැයන් හැර, කොටාර පිරුණු ධන හැර, සසරෙහි කළ හයින් තමන් කරා වැදැ මහණ වූ කුලදරුවන්, සතුන් වඩාලා රජමුළුතැන්හි අරක්කුමියන්ට කර අඹරන්නට පවා දෙන්නා සේ, නරකයෙහි යමපලුන් අතට කපන්නට පළන්නට පවා දෙන තීර්ථකගුරුන් ලද්දේ පවා “සසරට පිටුවහල් ලදුමිහ”යි කියා සතුටු වෙති. “ඇපි වූ කලි බසැ අතරියක් නොදන්නා වූ මඩුවන්නට පවා තමන් වදරණ බස්මාත්‍රයක් ඇසුපමණින් මැ අමාමහනිවන් දක්වන ස්වාමීදරුවානන්කෙනෙකුන් ලදුමිහ”යි ලෝචුස්සන් විසින් අනවරතයෙන් ප්‍රශංසා කරණ බුදුන්-පෙ-සුතු.

තව ද, ‘මවු යැ’යි සිතා යකින්නක් තනය වැදැ ගත් බාල කුමාරයන් සේ ‘අපට මෙහි තුබූ ප්‍රතිපත්තියෙකැ’ යන සංඥාවෙන් ලෝචුස්සෝ මිථ්‍යාදණ්ඩි ගත්හ. ඒ මිථ්‍යාදණ්ඩියට උපදෙශ දෙන ගුරුන් පොවා පාමුල්හි හිඳැ ‘ගුරුන් ලදුමිහ’යි නියැලෙති. මම වූ කලි සාරාසංඛා කප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි මනා කොට ගසාගත් සක්භෙලි වූ සුව සේ යා හැකි මනා වූ ප්‍රතිපත්ති නමැති මහින් තමන් ආශ්‍රය කළවුන් අමාමහනිවන්පුරෙහි ලන තුන්ලොවට එකගරණ වූ ධම්මකුචර්කී වූ බුදුන් සරණ යෙමිසි-පෙ-සුතු.

220, 221 & 222

ඉසුරන් මදුලු කා දැමූ කොස්වහලු කා රැකෙන ගවයන් සේ, මාගේ බුදුන් වහන්සේගේ සස්තෙහි ශ්‍රාවකයන් ප්‍රතිපත්ති වළඳ හළ වසලු වැනි ලඝු වූ ප්‍රතිපත්ති පිරු ගිහිවැසි උපාසකයෝ පවා අනාගාමී මහ දක්වා ලැබෙති. එබඳු වූ මනා වූ ප්‍රතිපත්ති පානා වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

ඉසුරන්ගේ ගෙහි වැඩි² ගිරවුන් මිහිරිමිනිස්බස් ඉගෙනූ බණන්නා සේ, තමන්වහන්සේගේ ශාසනයට වන් මේ අප මිනිස් කිරිසතුන් ලවා ධම්මිතය වැනි සුභාමිතයක් බණවන බුදුන්-පෙ-සුතු.

1. උන් 2. වැසි

තව ද, සෙසු ‘බුදුමිභ’යි කියන්නවුන්ගේ ශාසනයෙහි වත් සත්ත්වයෝ සෙසු සුව තබා තමන් වරදවා ගත් ධර්මය හෙතු කොට ගෙන අටමහානරකයෙන් ගැලවී ගත නො හෙති. මම වූ කලි නිල්මහනෙල්පිටපෙති ‘බෙරවාපෙති යැ’යි හැර යට සිටි යහපත් මුවරද ඇති සුවදපෙති පළඳවන්නක්හු සේ, තමන් සරණ ගියවුන්ට දෙව්බඹසැපත් බෙරවාපෙති කොට හැර යොපධි ශෙෂ නිරූපධිශෙෂ නිවන්සුවදින් යුක්ත වූ ආයාචිතම නැමැති සුවදපෙති පළඳවන බුදුන් සරණ යෙමි යි-පෙ-යුතු.

223 & 224

ඇවිළෙන ගිනිකඳ නිවන්තට මත් තෙල්ධාරාවක් සේ, සසර ගිනි නිවන්තට තෘෂණාදෂ්ටි නැමැති තෙල් ඕනවුන් පවා ස්වගුරු කොට ගත්තා වූ සත්ත්වයෝ පවා “ගුරුහු තමි අප ලද ගුරුහු යැ”යි බැහැවෙති. මම වූ කලි වනයෙහි ඉපැදූ එ මැ වනය¹ සහමුලින් දැවූ ලැවි ගින්නක් සේ, සසරෙහි මැ වැසූ, එම සසර සහමුලින් දැවූ සඵඤ වියතානන් වැනි ගුරුන් ලදිමි. අනික් කුමක් කියමි ද? නිවන්පුරයෙහි වළඳෙර දිට්ඨිය² සියලු ලෝචූස්සන් විසින් වෙන වෙන තුටුපහවූ වැ උත් සරණ ගිය දවස් තමා සසරින් මිදී නිවන්හි සිටියා කොට සිතා නොයෙක් ලෙසින් වැඳූ පුදනලද, ඒ නිවන් දෙන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

225 & 226

තව ද, සමහර සත්ත්වයෝ නොදත්දෙයන් “දකුමිභ”යි සහවා ලොව සිත් ගන්නා පිණිස නොඑක් සැල්වැල් දෙවන ක්ලේශ විකාර ඇත්තවුන් පවා “ගුරුහ”යි වැද පුද වෙහෙසෙති.³ ‘තමන් ලයට වත් නවලොවුතුරු දහමිඵකඛාඨාපදයකිනිදු අනන්තාපයාචිතලද්ඝටිත ඤවිනෙයයන් සිතට නහා දෙසා ලන සියලු ලොවට එකාවායාචී වූ බුදුරජානන් ගුරු කොට ලදිමි’යි සියලු දිවාබුන්මාදී වූ සත්ත්වයන් වෙන වෙන මැ විඳූ විඳූ මත් වැ ස්තුති කරන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, කොසඹෙහි බඳන් මී මිහිරි වෙයි. කුරුඳුගසෑ සෙවන ද සිහිල් වෙයි. මෙසේ කිසිලෙසකිනුත් වස්තුන්ගේ ගත යුතු බවෙක් ඇති වෙයි. ගිනි ගත් අසුවිච්ඡක් සේ නොසකස් වූ නො සිහිල් වූ දෙසැටදෂ්ටියට භාජන වූ කීර්ථකශාස්තෘන් ගුරු තැනට තකා ලෝචූස්සෝ වෙහෙසෙති. ඇපි වූ කලි සියලු අත්ඵ සිද්ධ කරණ හදුසටයක් දෙඅතින් හැර මුදුනෙහි තැබුමිභ. කැමැති කැමැති වස්තු දෙන කප්පුකක් වැලැඳූ ගකුමිභ. ලොකාවායාචී වූ අනාවායාචී වූ අදේනවාදී වූ බුදුරජානන්

1. හැම වනය. 2. හළඳෙඳ සිටි. 3. වෙසෙති.

වැනි ගුරු කෙනෙකුන් සුව සේ ලදුම්භයි සියලු අනන්ත සත්ත්වයන් සතුටු සොම්නස් වැ වැදූ පුද ස්තුති කරණ තිලෝගුරු බුදුරජානන්-පෙ-යුතු.

227 & 228

තව ද, ඇඟ ගැවුනුගැවුනත් ශරීරයෙහි වැදූගන්නා¹ කුෂ්ඨ රොග ඇත්තක්නු එ වසා පිළි පෙරෙ වැ නො හඟවා ගම් වදනා සේ, පැහැසුනුපැහැසුනුවත් කෙලෙසන මිථ්‍යාදෂටි වැනි සංක්‍රාන්ති කුෂ්ඨයක් “ධම් යැ” යන නමින් වසාලා ලොව පරිවතීනය කරණ කීර්තිකගුරුන් ලද්ද වූ ඒ සත්ත්වයෝ පවා “සරණක් ලදුම්භ”යි සතුටු වන්නාහ. ඇපි වූකලී “තමන් වදළ සුවාසුදහසක් ධම්ස්කඤ්ඤයෙහි එකි එකී පිළි මැ එකි එකී අකුරු මැ නිවන්රසයෙන් එකරස කොට වදරණ අසාධාරණ වූ බුදුකෙනෙකුන් ලදුම්භ”යි සියලු දෙව්බලුන් කරණ ප්‍රශංසා සොෂයෙන් සියලු ලොව එකසොෂ කරවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, අඤ්ඤාසත්ත්වයෝ වසපක් ගත් කිම්ඵලවෘක්ෂය ආශ්‍රය කොට තමන් ලද්ද වූ ලාභ කොට සිතති. ‘ඇපි වූකලී ආදී දඵව ලු දඵස් පටන් කොට මල් ගන්නා පලු ගන්නා එල ගන්නා අවස්ථා දක්වා නිවන්රසයෙන් මිහිරි එල ගන්නා බුදු අමාරුකක් ආශ්‍රය කළම්භ’යි සියලු සත්වයන් විසින් මුදුනෙන් පුදනු ලබන-පෙ-යුතු.

229 & 230

තව ද, කීර්තිශාස්තෘහු, කසල්ලෙන් බස්නා ද මැ තමන්ගේ පැටවුන් අසුවිබලුකුණු ආදී ඇති නොසකස්තෙතට ගෙණෑ වදනා කවුටුවත් සේ, තමතමන්ගේ ශාසනයට වන්නවුන් ආදියෙහි සිටැ මැ අධම් අශුචිකුණපයෙහි හසර කරවති. ඇපි වූකලී ආදියෙහි සිටැ මැ තමන්ගේ පැටවුන් පියුම්ඵලට මැ ගෙණෑ වදනා රාජභංසයකු සේ, ආදියෙහි පටන් ගෙණම තමන්ගේ ශ්‍රාවකයන් සද්ධම්යෙහි මැ හසර කරවන බුදුරජානකෙනෙකුන් ලදුම්භයි සියලු ලෝවැස්සන් සතුටුකඳුළු ගන්වන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

තව ද, විෂඟරයෙන් පහර කැවෝ ‘මේ මෙකැනට පිළියමැ’යි කිව, අසුවි වළඳන් ඒ විෂයට ප්‍රතිකාර කෙරෙති. කැරැ එසේ ලද්ද වූ ජීවිතය කෙතෙක් කල් පවත්වත් ද? මම වූ කලී කෙලෙස් නැමැති විෂඟරයෙහි

1. වදකී යන

පහර කෑ ලොවට සද්ධම් නැමැති අමාරස වළඳවන මිහිරි වූ පවිත්‍ර වූ පිළියම් දන්තා තිලෝගුරු බුදුරජානන් ලදිමි. ඒ රස වැළැඳුවෝ නැවැතැ සසරට නො වැදෑ ස්ථිර වූ අමාමහනිවන්සුව අනුභව කෙරෙහි. එසේ වූ ස්වාමිදරුවානන් මා ලද්දේ යෑ යි සියලු සත්ත්වයන් වෙත වෙත ප්‍රශංසා කරණ-පෙ-යුතු.

231 & 232

තව ද, ඇසට මිහිරි කණට මිහිරි සිතට මිහිරි ඥෙයමණ්ඩලය පමණින් නුවණ පමණ ලද සියලු ලොව තමන්ට ගොවර කොට තුමු අනුන්ට ගොවර නො වැ අනන්තාපරියන්තගුණ ඇතිබවට සැලැසී සිටි බුදුරජාණන්-පෙ-යුතු.

තව ද, තමා මදනුවණ ඇතිහෙයින් කී දෙයෙහි තත්ත්වය නො හැඟෙනුදු, “ඒ ස්වාමිදරුවානන් වදළ දෙයෙක් අනික් ලෙසෙකු නො පෙරෙළෙ”යි කියා කළ හැදෑහිලි පමණෙකින් මැ දෙවිසැපත් නිවන්සැපත් එළවන, ගිය ජාතියක් පෙරැළී නොඑන්නා සේ හළ කෙලෙසුන් පෙරැළී තමන් සිතට නො එන, තමන් නුවණින් දත යුතු වැ සිටි බැවින් සියලු ධර්මයන්ට ඥෙය යන ව්‍යවහාර කර වූ අදෙවතවාදී වූ අවන්ධාවාදී වූ අමෘතවාදී වූ අතුලාවාදී වූ ධර්මවාදී වූ විනයවාදී වූ භික්‍ෂවාදී වූ යුක්තවාදී වූ මුක්තිවාදී වූ ශාන්තිවාදී වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

233.

මිහිරට මිහිරි වූ, සිහිලසට සිහිල් වූ, ආවායඝීයන්ට ආවායඝී වූ, වියතුන්ට වියන් වූ, මහතුන්ට මහන් වූ, පිදිය යුත්තන්ට පිදිය යුතු වූ, ග්‍රාහ්‍යයන්ට ග්‍රාහ්‍ය වූ, භාවනීයයන්ට භාවනීය වූ, දඹිතීයයන්ට දඹිතීය වූ, මාභීණීයයන්ට මාභීණීය වූ, කමතීයයන්ට කමතීය වූ, ඤාවනීයයන්ට ඤාවනීය වූ, සෙව්‍යයන්ට සෙව්‍ය වූ, භව්‍යයන්ට භව්‍ය වූ, අනුශාසකයන්ට අනුශාසක වූ, වක්‍ෂුණ්මතුන්ට වක්‍ෂුණ්මන් වූ, අග්‍රාම්‍යයන්ට අග්‍රාම්‍ය වූ, කුලවතුන්ට කුලවත් වූ, මහඇඟියන්ට මහඇඟි වූ වාදීන්ට වාදී වූ, වාග්මීන්ට වාග්මී වූ, ගමකයන්ට ගමක වූ, ශාන්තයන්ට ශාන්ත වූ, දන්තයන්ට දන්ත වූ, ලොකඥයන්ට ලොකඥ වූ, මාභීඥයන්ට මාභීඥ වූ, පරමවේදයක්තා¹ පාරගත වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. වේදනී. වේධානී වේසකා

† 234, 235 & 236

* බොහෝ කලක් පුරුදු වූ ද නො වැළැකූ ආ තමන් ස්නේහයක් සේ, නිවන් දක්නා කැමැත්තවුන් විසින් නො හැරපියැ යුතු වූ ස්නේහ කට යුතු වූ සුවිසි අසංඛ්‍යයක් සත්‍වයන් තමන් නිවන්හි ලුව ද සත්‍වයන් විසින් අඩුවක් නො පෙණෙන ලොවක් සේ, සියලු සත්‍වලෝකයා තමන්ගේ ගුණ පොහොනා¹ පමණින් කිව ද, විචිත්‍ර වූ තමන්ගේ ගුණයෙහි අඩුවක් නොපෙණෙන පරිද්දෙන් මිහිරි ගුණ රැස් කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* අවිචේත කැවී විරි මිහිරි සිහිල් ගං වැ ගිය හිමපටලයක් සේ, සසරපමණින් කෙළෙහි ගුණ නො දන්නා ලෝවැස්සන් තමන් නොඑක් දුකින් තැවුණවු සේ මැ තමන් ළය මොළොක් කොට කරුණාගහ පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රඳවුන් පයින් මැඩි මැඩි සේ මැ පිළියෙහි කසට නැඟන්නා සේ, වදුරු වැ කෙළෙහි ගුණ නො දන්නා තැනැත්තහු තමන් පිට මැඩි මැඩි සේ මැ තමන් සිත්හි කසට හළ මහාකරුණා ඇති මහතානන්-පෙ-යුතු.

237-240

* ගලින් තැළූ තැනැත්තහුට ඇතුළෙහි මිහිරිපක්කඩ දෙන රසසම්පන්න පොල්පකක් සේ, තමන් හිස් තැළූ දුඝ්භයන්ට මිහිරි කරුණා එළවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මතින් ඇලෑළු ඇලෑළු සේ මිහිරි වූ තෙල් නැඟෙන දිහියක් සේ දුඝ්භයන් ඇලෑළු ඇලෑළු සේ මැ ස්නේහ එළවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පයින් මැඩි මැඩි සේ මැ ටොඹු² ලා දළ වන කෙහෙල් දළුවක් සේ, ලෝවැස්සන් ගහට කළ කළ සේ මැ තමන්ගේ කරුණාව දළ කලා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* හිත්තෙහි තැවූ තැවූ සේ මොළොක් වන යකඩයක් සේ ලෝවැස්සන් දුක් දී තැවූ තැවූ සේ මැ ළය මොළොක් මැ කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මේ ලක්ෂණන් යුත් හැම වැකි 'තවද' යන්නෙන් ආරම්භ වේ
† මෙහි සමහර පොත්හි 234 වන අංශය වශයෙන් යට දැක්වූ 41 අංශය පැහැණේ

1. ආත්ම ස්නේහයක්
2. නොපොහොනා
3. තුඹු

241-245

* ගිම්සමයෙහි දළ ලන කිදිලුහුනක් සේ, සංසාරවාසනයෙහි තමන්ගේ කරුණාව නො මලවා දළ ලැවු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගණිකාවාරකමයෙහි නිරූපණ වූ තමාගේ වල හැරූ පියා ඇතින්ත පස්සෙහි උපද්‍රවසහිත වූ ගමට වත් කාමුක වූ ඇතකු පරිද්දෙන් දීපඬුකරපාදමුලයෙහි ලද නිවන් හැරපියා කරුණාව පසුපස්සෙහි හයඬුකර වූ සසරට වත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පැළ පැළු සේ කපුරු පැණෙන කපුරුගසක් සේ චෙත්‍රයණ්ඩකපි ජාතකයෙහි තමන් පිට පැළ පැළු සේ අනුග්‍රහ මැ දැකවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ලියක් ලියක්¹ රූහළුවෙහි හෙත්² ඇත්දළක් සේ, තමන් ඇඟ මස් ලියලියා බුදුහළුවෙහි හුනු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මනා වූ බිම්හි ලිං කැනිකැනි සේ මිහිරිදිය දක්නා සේ, සැකින් කැපුකැපු සේ පැළපැළ සේ, මෙත්‍රීකරුණාරස දක්වන බුදුන්-පෙ-යුතු.

246-250

* ගිනිවර කළකළ සේ පැහැයෙන් බබලන මැණිකක් සේ, සසර ගින්නෙහි තැවුනුතැවුනු සේ මැ අධික වූ තේජස් ලදින් බැබලුනු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* හිරුවීමනු ඇතුළෙහි වැසූ 'ගිමැයි' නො තැවෙන හිරු දෙවියා සේ, සසර වැසූ සසරගිමින් නො තැවුනු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මුහුද කෙසේ මහත් වුව ද, පිපාසිත වූ මිහිරිපැනක් කැමැත්තවුන් මුහුදුකෙළ ලිඳට මැ දිවන්නා සේ, සත්ත්වලොකය කෙසේ මහත් වුව ද, දහම කැමැත්තවුන් තමා කරා මැ දිවැවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කිරිට අවුළු වූ ශකීරාවක් සේ, තමන්ගේ දෙශනාවිලාසයට තමන්ගේ රූපය අවුළු කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* දෙවොලෙහි තමන් පිදු බත තමන් නො කන්නා සේ, ලොවැස්සන්ට තමන් පුදපු කාය ජීවිතය දෙකින් තමන්ට ප්‍රයෝජනයක් නො කළා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. ලියපත් ලියපත්. 2. රූලක එත.

251-255

* මහවතුරු ගෙණූ මහගං වන ද නො වන ද, අඩුවැඩි නො පෑ එකාකාරයෙන් සිටි මුහුදක් සේ ලාභාලාභයෙහි එකාකාර ව පිරි' සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නොයෙක් මලින් ගත් රෙහෙණු මිහියෙන් එකරස කළ බමරතුඩක් සේ, සසඳ වෙන වෙන තමන් ගත් සමකීස්පැරුම් එක සඵදෙතාරසයෙන් මිහිරි කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* අක්ෂතකුලයෙහි කළුඇතුන් අතුරෙහි ධවල වැ ආශ්වයාඪී වූ ශ්වෙනභස්තිරාජයක්හු සේ, හැම පාපධමීයෙන් කිලුටු ලොකයෙහි කෙවල වැ ශුද්ධ වැ මහඇඟි වැ සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මුහුදු වැදෑ පැන් පූ තිමිංගලයන් ඒ සා මහත් වුව ද මුතුබෙල්ලන් පූ පැන් මැ මුතු වන්නා සේ, මේ ලොකයෙහි දිවාබුන්ම මනුෂ්‍යයන් ආදි සත්ත්වයන් කෙසේ පැලැඟි වුව ද තමන්ගේ වටු සත්තානයෙහි හුනු ගුණ මැ බොධිපාක්ෂිකධමීයන් කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නයින්ට සිහිලස දී උන්ගේ වසසුස්මෙන් තමා මලන සඳුන් රුකක් සේ, ලෝවැස්සන්ට සුව දී එලෝවැස්සන් දෙන කම්කටොලෙන් තමන් දුක්පත් වන බුදුන්-පෙ-යුතු.

256-259

* රජභට කුඩ ලන තැනැත්තහු තමා අවු කකා එ රජුභට අවු ගිය ගිය තෙතට කුඩය නමන්නා සේ, නොයෙක් සසරදුකින් තමන්ගේ ශරීරය වියැලෙනුදු ලෝවැස්සන්ට දුක් එන මහට මැ කරුණාව නැමු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* බුරුල්ලෙහි මිටිපහර ලද ලද සේ මැ කිරි එරවූ දෙනක සේ, ලෝවැස්සන් අතින් ගහට වුන් වුන් සේ මැ එ ලෝවැස්සන්ට සුව එළවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නො පල ගත් මහරුක් සුව සේ සිටියැ දී අනුන්ට ප්‍රයෝජනවත් ව පල ගත් හෙයින් සිඳි බිඳි පොලුපහර ලබන පල ගත් රුකක් සේ, කරුණා නො ගත්තවුන් යෙහෙන් විසියැ දී සත්ත්වකරුණා ගෙණූ තමන් සිඳුනු බිඳුනු මහාකරුණා ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමාගේ පාමුලෙහි අඳුරු නො නසා තමා නැහැ සියලු ගෙහි අඳුරු නසන මහත් වූ පහනක් සේ, තමන්ගේ ව්‍යසන නො නසා අනුන්ගේ දුක් පහ කරණ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. නිරී පිරි

260.

* මුඛ වැ රත්වත් වන, ඇත් වැ ධවලවණී වන, බලු වැ ධාර්මික වන්නා වූ, කවුඩු වැ අභය දෙන්නා වූ, මස් වැ වැසි වස්වන්නා වූ, වටු වැ ලැවිගිනි නිවන්නා වූ, ගිරා වැ මවුපියන්ට කරණ උපස්ථානයෙහි නො පමා වන්නා වූ, මොනර වැ පස්බුදු කරන්නා වූ, සිරලෙහෙණ වැ මහමුහුදු දිය ඉස්නට සිතන්නා වූ, රජ වැ දිවි හැර සබවස රක්නා වූ, පිනිබිඳුහු ගත් අනිත්‍යතාව දැකූ රජය හැර වල් වදනා වූ, විෂසොර වූ නාග වැ මහත් වූ මෙත්‍රී පවත්වන්නා වූ, කුමාර වැ පැන කීමෙන් සියලු දඹදිව දනන්නා වූ, කුණාල වැ කාමගුණයෙහි ආදීනව දෙසන්නා වූ, කෙමිය¹ කුමාර වැ තුන්ජාතියක් සිහිකොට රාජ්‍යය කිරීමෙහි දෙෂ දක්නා වූ, සොළොස්හැවිරිදි කුමාර වැ මහමුහුදු පිහිනන්නා වූ, අත්පා කැපුව ද මෙත්‍රී පතුරුවන්නා වූ, රජය හැරගෙණු වලෙහි කැනූ හිඳුවාපුවත් කෙරෙහි මෙක්සිත් පතුරුවන්නා වූ, සා වැ තමන්ගේ මස් දත් දෙන පිණිස ගින්නට වදනා වූ, වඳුරු වැ “මම යැ මාගේ යැ” යන මිනිසුන්ගේ බස් අසා කණ පියාගෙණූ නින්ද කරණ පිරිස් ලද්ද වූ, විෂ පෙවූ භීයෙන් පහර කා හෙතෙමු මවුපියන්ගේ දිශාවට හිස් ලා හෙන්නා වූ, ගිරා වැ වැදූ හිඳු මළ රුකු නො හරණා පමණ කෙලෙහි ගුණ දන්නා වූ, හුරුකුඩින් බණ දෙසන්නා වූ, වහලක් නැති මුහුදු හී මණිමෙබලාව වැනි දසින් ලද්ද වූ, තුන්ලොවට එක ගුරු වූ, ඒ මහතානන් ඒ වියතානන් ඒ හිමියානන්-පෙ-යුතු.

261-265

* තමා සිඳි ද සසරපමණින් සියලු ලොවට උපද්‍රව වැද්දූ නොදී රකවල් වැ සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ලෙඩනෙතැත්තවුට ශාන්ති පිණිස යක්භට දුන් කුකුළු බිල්ලක් සේ, රාගද්වේෂාදිපාපධම් නමැති රෝගයෙන් වලදනාලද සත්වයන්ට ශාන්ති පිණිස සසරට තමන් බිලි කොට දුන් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පාරමිතා නො පිරේ නම්, ශක්‍ර වැ හිදිනා වූ පණ්ඩුකම්බල සිලාසනයෙහි දු නො තැවී නො හිදිනා වූ, පාරමිතාවට වහලක් දුට හොත් මසුපත්යකබල දු සුවතලයහන් කොට සිතන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගින්නෙහි හී දෙෂ දෑ දෑ සේ ශුද්ධියෙහි හුණු රත්රණක් සේ, සසරෙහි හී ආත්මස්තේහය ද ගොසින් පරමාත්මයෙන් ශුද්ධියෙහි හුණු බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. කෙමේ

* සොළොස් ඵණ්ණනිකායෙහි පැහැ ඉක්මැ ඇණමාත්තුවෙන් වැඩි සිටි මහදඹපියෙසින් නැති රණක් සේ, සියලු ලොවිහි දිවාබුන්මාදීන් තමන් නැහැස්මට අඩු ඇණ කොට සියලු ලොවට අධික වූ වැඩි ඇණ පෑ සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

266-270

* ඒ සා මහත් වූ බල ඇති වැ ද, පිටැ හුන් තෙතැත්තහු පයට යැතෙත¹ ඇතක්හු සේ, ඒ සා මහත් වැ ද දුගීන් ඉහි දැනැ මවුන්ගේ ගිහි වූ පරිද්දෙන් යැතෙන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මද නො කොට අධික නො කොට පමණ දැන සුණු කෑ කල්හි යහපත් වැ යෙදෙන බුලතක් සේ, නො මද නො බොහෝ කොට තමන් ලෙහි වැසවු² කෙලෙසින් යෙදී මනහර වූ-පෙ-යුතු.

* යුද්ධභූමියෙහි මිනියට නො නැමී සතරපයින් බිමිහි දී දළින් අහස්හි දී මරණ ඇත්හු උපද්‍රවයක් නැති වැ ජය ලබන්නා සේ, කෙලෙසුන් කරා නො නැමී ස්වභාවයෙන් සිටැ ක්ලේශයන් සතර සෘද්ධි නැමැති සතරපයින් ගහටා සමථවීදඹීනා නැමැති දෙදළින් ඇනැ මුල් සිඳැ නැති කොට ජය ගත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමා පිහිටා ගත් දුන්නට³ පිටි පෑ දිවු හීයක් සේ, තමන් උපන් සසරට පිටි පෑ දිවු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* බත් පැසෙන පමණක් ගිනි ඇවිළී තිවෙන ජොතිපාෂාණයක් සේ, බොධිපාක්කධම්මයන් පැසෙන තුරු මැ සිත්හි කෙලෙස් ගිනි ඇවිඵැ බුදුන්-පෙ-යුතු.

271-275

* ගිරාහු තැවී හඩන හඩ ද මිහිරි නො හරණා සේ, තමන් ක්ලේශයෙන් තැවී නො එක් ජාතියෙහි තමන් ඇඩු හඩ දහමින් මිහිරි කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පොහොසත් රජහු හළ සැප ජනයන් මුදුනෙන් පිළිගන්නා සේ, බුදු වන පිණිස තමන් හළ සඵ බඹුන් මුදුනෙහි පිළිගැන් වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පිසඹුරු පිහිරා මහනෙල්මලට වදනා සුවද කැමැත්තන් සේ, දෙවිබඹුන් පිහිරා ගුණ තකා තමන් කරා සියලු ලොව වදනා පරිද්දෙන් ධම් නැමැති සුවද ගත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. ඇතෙත. 2. ලෙහි මැ සව් 3. දුන්න.

* පැන් වක්කොට තුබූ බත් පිළිහිනි නො වන්නා සේ, සාරාසංඛ්‍ය කප්පලකයක් තමන්ගේ සිත කරුණා නැමැති දියෙහි ගලා තබා නො පිළිහිනි කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* මුදෙහි ඉපැදූ ලුණුකර නො වූ මුහුදුමසක් සේ, මෙවෙනි සසරෙහි වැස ද සියලු සත්වයන්ට විරස නො වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

276-280

* කපුරු රක්තා පිණිස අඟුරුන් එකවිතූ ලන්නා සේ, තමන්ගේ ලෙහි බොධිසත්වගුණ රක්තා පිණිස ක්ලේශයනුදු එ මැ ලෙහි ලා සසර පමණින් ආවා වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* උස් වූ කෙත්වතූ වට පැනින්¹ යට කෙත්වත් රැකෙන්නා සේ, ලොවට උස් වූ තමන්ගේ කරුණාවෙන් සියලුලොව තෙමු බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ද ගත් කුඹුරෙහි නිරිහැල්ලක් සේ, තමන් පිරිනිවන් පැව ද තමන්ගේ ධාතුන් නැමැති නිරිහැල් ලෝවැස්සන්ට තබාලා ගිය බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ගෙරිපුවර බඳ බඳ සේ සුහුඹුල් වන කෙත්වතක් සේ, ලෝ වැස්සන් දැමූ කෙළසෙම් ආදීන් තමන් ලෙහි ගුණ සුහුඹුල් කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ආලම්බනයෙහි ආයුපමණින් උපදනා විච්චිත්තපරම්පරාවක් සේ, ලෝවැස්සන්ට හිතපමණින් පවන්නා සද්ධම්ප්‍රවාහ ඇති බුදුන්-පෙ-සුතු.

* හිරු සිටි දිගට පිළිලොම් වැ පැහැයෙන² දියවරක් සේ, ක්ලේශයන්ට ප්‍රතිලොම වැ පැහැයෙන සිත් ඇති බුදුන්-පෙ-සුතු.

281-285

* සිත්තරහු සිතූ රසයෙන් මනහර වන සිත්තම්ඵුවක් සේ, තමන් සිතෙහි වන් කරුණාරසයෙන් තමන්ගේ ගුණ බුදුමනහරින් මනහර කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* සිත අනු වන කාය³ ප්‍රවෘත්තියක් සේ, ලෝවැස්සන් සිත අනු වූ⁴ පැවතුම් ඇත්තා වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

1. කෙත්වත වට පැ පැනින්. 2. පැයෙන.
3. කායයී. 4. අනුවා.

* එකගභූ පැත් මුහුදට වන ලුණුකර වෙයි. විලට වන මිහිරි වැසිටි. එසෙයින් ම සෙසු සතුන් ලයට වත් එ මැ ගුණ අනුන්ට හිතයක් කට නොහෙනබැවින් අනුභව නො කට යුතු වියැ. සඵඤයන්ගේ ලයට වත් එ මැ ගුණ සියලු ලෝවැස්සන් විසින් අනුභව කටයුතු වි යැ. මෙසේ මිහිරිගුණ ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ලොකයෙහි එකකට නො හවු වැ මිහිරි වූ, සියලු ලොවට නො කුඩා වැ මහත්වූ, බසින් නිවන්රස මිනා සුභාමිත දන්තා වූ, දුටුදුටු ඇස අමාරස නමන්නා වූ මනහරබව ඇති, සිතූසිතලෙහි ශතපාකතෙල ගල්වන ගුණ ඇති, උපත් උපත් සිතෙකැ¹ කරුණාවෙන් නො කරණ මහාකාරුණික වූ, ජාතිජාතියෙහි තමන් සිතට මැ බැහැවී ආ පරිශුද්ධ වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මිහිඅඹරුකෙහි හුන් තැනැත්තහු බිමැ සිටැ තමාට ගල් ගැසුවන්ට තමා හුන් ගසින් මීඅඹපක් ගසන්නා සේ, තමන්ට නිඤ බිණුවන්ට මිහිරි වූ සදහම්බස් බණන බුදුන්-පෙ-යුතු.

286-290

* රස නැති දඩෙන් ගැසුවද වීණාව මධුර වූ ශබ්ද පවත්වන්නා² සේ, අනුන් තමන්ට යම් දණ්ඩයක් කළ ද සදහම් මුසු මිහිරිබස් මැ කියන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මිහහෙහි නැහ ද දුනුකේමල් රජදරුවන් හිසින් පලදනා සේ මිනිස්ලොවැ මිනිස්කුසින් උපන ද තමන්ගේ ශ්‍රීපාදය දෙව්බඹුන් මුදුනෙහි පලදවන ගුණසුවදින් සියලුලොව එක සුවද කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* යහපත් ගොයම් හොග වන පිණිස කුඹුරෙහි පුවර ලන ගොවිතැනැ දක්ෂ එකක්හු සේ, සඵඤතා නැමැති හොගය³ පිණිස සාරාසංඛාකප්පකෂයක් මුළුල්ලෙහි තමන්ගේ සිත් නැමැති කෙත්වතැ ක්ලෙශ නැමැති පුවර බැඳි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* බිලයට වැදූ වජ්‍රලෙපයෙහි නො හැලී⁴ ගත්තා වූ ඖෂධ පහණබලයෙන් රස ඇති භූමියට වත් පරීක්ෂා ඇති යොගියක්හු සේ, සසර නැමැති බිලයට වැදූ අවිදු නැමැති විදුරුලායෙහි නො හැලී තමන් තුවණ නැමැති ඖෂධපහණින් බෝමඩ නැමැති සිද්ධස්ථානයට ආවා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. සිතෙන්. 2. පවත්නා 3. සඵඤ නැමැති ගොයම්. 4. ගැලී
Non-Commercial Distribution

* ලෙඩ වූ කිරි බොන බාලපුතක්හු නීරොග වන පිණිස බෙහෙත් බත් කෑ මවක්¹ සේ, ක්ලෙශ නැමැති ලෙඩ ගත් සත්වයන්ට ශාන්ති පිණිස සාරාසංඛ්‍ය කප්පකෂයක් මුළුල්ලෙහි දුෂ්කර ක්‍රියා නැමැති බෙහෙත් වැළඳු බුදුන්-පෙ-යුතු.

291-295

* ගල් වැද සිහිල්පැත් ප්‍රසව කරණ සදකත්පහණක් සේ, සිංහාදි වූ වණ්ඩසත්‍ව වැ ඉපැදත් දහමිරස මැ ලොවට නැමු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමා ඇකයෙහි හුන් බාලපුතක්හු කළ² මලමුත්‍රයෙහි රැහැණි නො වූ සිනෙහැති පියක්හු සේ, වල්මී වැ පවා තමන්ගේ ශරීරයට නැගී මලමුත්‍රවචීස් කරණ වදුරාට පුත්‍රස්තෙහ ඉපැදවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රොගිහට හිත පිණිස ගින්නෙහි පැසෙන බෙහෙදක් සේ, ලෝවැස්සන්ට හිත පිණිස නරකයට වැදූ පැසී සත්වයන්ගේ දුක් හළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* උස්කැන හැරැපියා මිටිමිටිතෙන තෙමා ගෙණ බස්නා සිහිල් ගඟවතුරක් සේ, සසර පමණින් සුවපතුත් හැරූ දුක්පතුත් තමන්ගේ කරුණා නැමැති සිහිල්පැතින් තෙමු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇවිළි ඇවිළි සඳෑ උඩු බල්වා මැ නැගී ඇවිළෙන ගින්නක් සේ, උපත් උපත් ජාතියෙහි අනුන්ට වැඩෙහි මැ උත්මුඛ වැ දිලියෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

296-300

* අරමුණක් නැති වැ විත්තයාගේ ඉපැද්මක් නැත්තා සේ, අනුන්ට වැඩක් නැතියෙකිහි ඉපැදුමක් නැති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇතුළත්හි රසය වියලි වියලි සේ, සැහැල්ලු වැ නො ගැලී දියෙහි ඉපිලෑ අනුන් හැමිවු ලබුපකක් සේ, ආත්මස්තෙහය වියලි වියලි සේ ලඝු වැ ලෝවැස්සන් දුක් නැමැති සලාවැටුමෙහි ගැලියෑ නො දී හැමිවු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කවර වැනි ගින්නෙකෑ තැවූව ද ද අඩු නොවන ජාතිරත්තයක් සේ, ලෝවැස්සන්ගේ කෙසේ දැඩි කොපගින්නෙකෑ ද තමන්ගේ මෙහි ද්‍රව්‍ය අඩු නො කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. කෑම වන 2. සේ කළ මුත්‍රයෙහි
Non-Commercial Distribution

* පෙද මහත් මහත් වූ සේ මහත්ව වැඩෙන කණක් සේ, ලෝවැස්සන්ගේ කෙළෙහි ගුණ නොදැන්ම මහත් මහත් වූ සේ මැ තමන්ගේ කරුණාව මහත් කොට වැඩූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* මුහුදින් ගත් ලුණුකරපැත් වලාකුස්සි ගබ් ගෙණූ මිහිරි වුවාසේ, ලොවට වැදූ තමන් ගත් ක්ලෙශයනුදු තම ළයට වත් ගුණයෙන් ලොවට මිහිරි කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

301-305

* නයින් තුඩු හුනුකල්හි විෂ වූ යන එ මැ මුහුදු පැත් මුතු බෙල්ලන්ගේ කුසයට වත්කල්හි මුතුරුවත් වත්තා සේ, අනුත් ගත් කල්හි ලෝවැස්සන්ට විෂ වන ක්ලෙශවිකාර තමන් ගත් කල්හි සියලු ලොවට දහම් කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* තෙතෙහි කිරි ගත් කල්හි මැ පුත්තට ලාභ වී යැ යි සමාධි ඇති වන මව සේ, තමන් ලෙහි දහමිරස ගණුත් මාගේ දරු වූ සියලු ලොව සිත් ගන්මිසි නොතමන්! පිණිස සතුටු වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* රාජකුමාරයා පිරිමසන කිරිමවක තමා පුතු හඩතුදු රාජ කුමාරයාහට මැ තනයෙහි කිරි රැකූ තබන්නා සේ, තමන්ගේ ශරීරය කෙසේ දුක්පත් වුව ද ලෝවැස්සන් පිණිස තමන්ගේ කරුණාව රැකූ තුබූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* අහසැ එක්තන්හි සිටූ ද දෙරැ දෙරැ පැණෙන පුණ්ඩ්‍රු මණ්ඩලය සේ. එක්තැනූ වැසූ ද සියලු පාත්‍රයන්ට සම්මුඛ වූ සම්මුඛ වූ පැණෙන බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ගංහෝදහස් ගණන් වැදූ තෘප්ත නො වූ මහාසාගරය සේ, එ පමණ පරහිතයෙහි ආසාව දවසූ දවසූ අනවරතයෙන් වතුරු ගෙණූ ද නොපිරුණු උදර වූ සිත් ඇති බුදුන්-පෙ-සුතු.

306-310

* හටගත් දියට පිට පා වැඩෙන නෙළුම්පතක් සේ, තමන් ලෙන් උපත් කරුණාව තමන්ට පිටි පාවා වැඩූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* කන සමයෙහි ප්‍රණීත නො වූ පසු වූ පැත් බොන සමයෙහි මිහිරි පෑ ඇඹුලු සේ, පුරණසමයෙහි රළු වූ මිහිරි නො වූ නිවන් විදිනා සමයෙහි මිහිරි පෑ ප්‍රතිපත්ති පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

-
- 1. නොකනි.
 - 2. සිටිය.
 - 3. පැව්

* බැලූ බැලූ කලැ සියලුකුන්ලොව සටහන් වැ පැණෙන සක්විති මිණිරුවන ධරු වෙසුල්ලපච්ඡය සේ, සියලු ඥෙය මණ්ඩලය පැණෙනනා වූ සඵඤ මහනුවණ නැමැති මැණික ධරු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නොසිහිල්පැනක් නොපාන වන්දනාකර්මාණිකායක් සේ, නොමිහිරි දහමිරසයක් මැ නො පවත්වන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇතුන් නො තනනවා නො පවත්නා කෙරෙහි-හනාදයක් සේ, ඇසු නිරථකයන්ගේ මත් නොබිඳෙන ධම්ඥෙශනාවක් මැ නො පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

311-315

* වස්සා ගෙණූ ගිය දිවිඳෙන හොත් මහතෙරට ස්නෙහයෙන් නො බා වත් මවිඳෙනක සේ, තමන්ගේ විනෙයජන නැමැති දරුවන් ගත් තෘෂ්ණා නැමැති දිවිඳෙන හොත් සසර නැමැති තෙරට ස්නෙහයෙන් වත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* බලුමස් විකපන්නා වූ¹ වණ්ඩාලග්‍රාමයක් සේ, අධම් විකපන² ලොවට සද්ධම්මය වැනි පවිත්‍රදෙයක් විකපත් කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගවරවළෙක්හි සමාධියෙන් දිය කෙළනා පණුකැළයක් සේ, පඤ්චකාමයෙහි වැදූ කෙළනා සත්ත්වයන්ට 'මේ භීතයන්ට සුදුසු දෙයෙකැ' යනාදීන් කියා එහි සත්ත්වයන් කළකිරුම් ඉපදූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මිනිකුණෙහි ඉව ලත් කැණහිල්බල්ලන්ට වූ සොම්නසක් සේ, ලොකයෙහි මාගලින්ගේ ඉවයට සතුටු සොම්නස් වැ ඇවිදිනා සත්ත්වයන්ට එහි ආදීනව මෙසේ යැයි කියා එළවා පෑ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සියලුලෙසින් මැ දෙව්බඹුන් ආදී සියලුසත්වයන් තමන්ගේ බුද්ධි රූපය³ ආදී වූ සියලු මිහිරට කෙළ ගල්වන මෙසේ අසාධාරණ වූ ගුණවිශෙෂ ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

316-320

* "මේ සඵඤයන්ගේ ගුණ නොසිතන අසංඤතලයෙහි බඹුන් ලද ආත්ම ආත්ම නො වෙයි. මේ යහපත් වූ රූපය නො බලන මේ මිහිරි⁴ බස් නො අසන අරුපිබුන්මයන්ට මහාඅලාභය වූයේ ය. මේ මඟුල්සක්වලූ හසු නොවූ කෙනෙක් වැරැද්දහ. මේ ශාසන ප්‍රතිපත්තියෙහි රස නොදත්

1. විකපත් වූ. 2. විකත. 3. බුද්ධිරූපය. 4. රූපය මේ මිහිරි.

කෙනෙක් සිස් වන්නාහ. මේ පතුල් තඹර නොවැදී හිසකේ උත්තමාඩහ නම් නො වෙයි. මේ නමස්කාරයට නො සැලූ දිවි ගුණ නොකී දිවි නොදිවැ” යනු සියලු දෙව්බඹුන් තුඩු තුඩු පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* “මේ සඵඤයෝ මා පිණිස මැ වැඩි සේක. මේ ස්වාමී දරුවානෝ මා පිණිස මැ එළඹිසේක. මේ මහාපුරුෂයානෝ මා පිණිස මැ බණ වදළ සේක. මේ හිමියාණෝ මා මැ කුඵණැසින් බලා වදළසේක. මා කෙරෙහි මැ මෙමුතිය ඇති සේකැ” යනාදීන් අනන්තලොකධාතුවෙහි වණ්ඩාලයන් කෙරෙහි පටන් මහාබුන්මයන් දක්වා සියලු සත්ත්වයන් ලවා වෙනවෙන මැ සිතවන මහාකරුණා ඇති සද්ධම්මවත්‍රවර්ති වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇතින්නන් හා ඇත්පැටවුන් හා ඇත්පැටියන් හා ඇතුන් හා ඇත්පොව්වන් හා හැරගෙණැ යුඵපති වූ මහඇත්රජනු වන් කෙත්වතක් සේ, තමන් අයිති වූ හෙරණු යැ, හෙරණි යැ, මහණු යැ, මෙහෙණි යැ යන පරිවාර හා එක් වැ සියලු සසර මැඩැ අළෙහිවී කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කුඩා කැටපතෙක්හි හුනු මහාපච්ඡයෙක්හි සේයක් සේ, එසේ ඉතා මහත් වූ පලහ ඇති වැ ද හැකිලී ලොකයෙහි පැණෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රාගද්වේෂමොහ වැනි අනන්තජාතියෙහි පුරුදු වැ ආ තුන් යාඵවන් උනුන් නො ගෙණැ බිඳී පියා හී පලන පරිද්දෙන් එක සිත් වැ තර කොට බල දුන් බුදුන්-පෙ-යුතු.

321-325

* තමන් වැළැලූලෙසින් මැ නිවන්රස දෙන, ළයට වන් මිහිරින් මැ දහමී දෙන, දුටුපරිද්දෙන් මැ සසඳ ආදීනව පානා, නැවැත නුපදනා පරිද්දෙන් කෙලෙසුන් නැසූ, නැවැතූ පුහුණු නොවන පරිද්දෙන් සසර හළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

“මම ගැලවී ලොව ගලවමීයි කළ ප්‍රතිඥවට, ලොවට පැවැත්වූ ආවායභීකමට, ලද තැකිවිලියට, වූ සරණට, වන් පලහට, හළ ක්ලේශයන්ට, හැරපී සක්විතිකමට, කෘතාධිකාරකමට, ලෝ මුදුන් වූ වියන්කමට, ලොවට හැකි යැ යුතු වූ ලයට, පෙඳ දීපංකරපාදමුලයෙහි හළ නිවණට, දැන් බෝමැඩැ දී ලද නිවණට, හළ කිඹුල්වන්පුරයට, යශොධරාවන්ට නොකියා රාහුල කුමාරයන් නො සනහා නික්මුනුපරිද්දට, දෙවියන් වැදී වැදමට, බඹුන් බඳ ඇදිලියට, මිථ්‍යාදෂටින් තමන්ට බා හැකුඵනු”

පරිද්දට, සමාග්දේශ්ටිය පැලැඹුනුපරිද්දට, සසර ගත් හැකිළීමට, මරහු පැ පිටට, පියන් වැදී වැදමට, නයින් දුන් දරණයට, වදුරන් කළ උපාසකකමට, ඇත් කළ උපස්ථානයට, රජදරුවන් සිඹී පයට, බකමුහුණත් කළ ප්‍රසාදයට, මඩුවන් කණු හුනු ශබ්දයට, පාත්‍රයන් කළ පිණට, සුදුස්සක් මුත් නුසුදුස්සක් නො කළහ” යනු තුඩැතියන් තුඩු සිතැතියන් සිතැ නිරන්තරයෙන් වටා සියලු සත්වලොකයාගේ සැක හරවා සරණ ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* සියලු උඩුමහල් තාක් හැමිවූ එකසත්මහප්‍රාසාදයෙහි වැඹක් සේ, සියලුලොවට එක පිහිට වැ හමිවාගෙණූ සිටි බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ඇතු සිත් වන් පරිද්දෙන් නො පවත්වා තමාගේ සිත් වූ පරිද්දෙන් ඇතු පවත්වන ආරොහකයකු සේ, තුමු සංසාරයට අනු වැ නො පැවැත්වූ සංසාරය තමන් සිත් වූ පරිද්දෙන් පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* මුහුදු දිය ගැලීමට නො හසු වැ බොහෝ ජනයන්ට ආධාර වූ දිවයිනබිමක් සේ, ක්ලේශ නැමැති මුහුදුගැල්මට හසු නො වැ සියලුලොවට පිහිට වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

326-330

* සාරාසංඛාකප්ලක්‍ෂයක් කල් පමණ ‘සෙට යැ’යි සිතූ දිග බැලුම් ඇති, සමකිස්පැරුම් වැනි දෙයක් පවා පිරියැ හැකි කොටැ සිතූ මහාවියඹී ඇති, නිවන්රස වැනි දෙයක් හැරැපියැ යුත්තක් කොට සිතූ නිරාලයබව ඇති, සියලු ලොවකුදු ගලවමිහයි සිතූ උදර සිත් ඇති බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ලොව පිණිස නො පමා වූ, නොතමන් පිණිස බුදු වූ, විනෙයයන් පිණිස දෙශනා කරණ, ‘සුව යැ’යි දෙවිලොවැ නො වසන, ‘නො සකයැ’යි වසුපැල් නො ගරහන, ‘මහතැ’යි බඹලොව නො සොයන, ‘හක යැ’යි හබ බිඳුවට නො හරණ, ‘බොහෝ යැ’යි අසදශදනය නොපතන බුදුන්-පෙ-සුතු.

* තමන් මිසැ ලොවට අනික් ඇසක් නැතියා වැ, තමන් මිසැ අනික් ලොවට මිත්‍රයන් නැතියා වැ, තමන් මිසැ නිවණට මහපානන් නැතියා වැ, තමන් මිසැ ලඟත්තන් නැතියා වැ, තමන් මිසැ ධාර්මිකයන් නැතියා වැ, තමන් මිසැ වහලක් නැතියා වැ, තමන් මිසැ අනොලොඹුවක් නැතියා වැ, තුන් ලොවට සරණ වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

1. සිතන 2. අනික් නැතියා 3. අතලොඹුවක්

* සත්ත්වයන් සිත් නො දැනූ දෙයනා නො කරණ, කල් නො දැනූ දෙයනා නො කරණ, දෙයනා නො දැනූ දෙයනා නො කරණ, පාත්‍රයන් නො හැදිනූ දෙයනා නො කරණ, තුමු නො දැනූ දෙයනා නො කරණ, සිත් නො දී දෙයනා නො කරණ, පමණ නො දැනූ දෙයනා නො කරණ, ළය නො ගන්වා දෙයනා නො කරණ, විහාරයෙහි මතු දෙයනා නො කරණ, එකක්හට මූ දෙයනා නො කරණ, දසදහසක් සක්වළට මතු දෙයනා නො කරණ, බොහෝ කොට මූ දෙයනා නො කරණ, මදින්' මූ දෙයනා නො කරණ, ගැඹුරෙන් මූ දෙයනා නො කරණ, උත්තාන කොට මූ දෙයනා නො කරණ, සථාකාරයෙන් මනොඥ කොට මූ දෙයනා නො කරණ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇතුන් පැන් පු නොටින් බල්ලනුදු පැන් පු කල්හි නිඤ නො කට යුතු වූ මූ මහාගංගාවක් සේ, බඹුන්ට දහම් කී තුඩින් වණ්ඩාලයන්ට දහම් කියතුදු නිඤ නොලද්ද වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

331-335

* පිපාසායෙන් මුහුදු වත් තෙතැත්තහු පළමු ගත් පැන් කටින් මූ 'පුණුකර යැ'යි මුහුණු හකුළුවා ගෙණූ වළක්නා සේ, නුවණැති තෙතැත්තහු නිවන් ගත් ආශාවෙන් සියලු පිටත් මතයට වැදූ පළමු නුවණ එබූ කල්හි මූ එසේ නැතිපරිදි සිතා වැළැකෙනු කොට සියලු ලොකයෙහි සත්ත්වයන් වදුන් ද විදැගණුන් ද පිළිපදුන් ද, මිහිරෙහි නිමාවක් නො පෑ සිටි දහම් එළවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රත්පිළිමයෙක්හි ඔප් ලනු පිණිස තැකූ බලුදළක් සේ, සමකිස්-පැරුම්හි ඔප් ලන පිණිස ක්ලේශයන් තැකූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* දෙතිස්කුණුකොටසට ඇතුළත් හිසකෙහෙ පවා මුදුනෙහි තුබූ පමණින් නිඤ නො කට යුතු වන්නා සේ, තමන්ගේ ශාසනයෙහි නො පිරිහී සිටි පමණින් වණ්ඩාලයන් පවා ආදර ලබන පරිද්දෙන් කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සියල්ල පුණුකර වූ මහමුහුදූ මැදූ අත්තරිප දියක් සේ, වත් වත් තන්හි අධම් මූ ගත් ලොකයෙහි තමන්ගේ එකලෙහි මූ මිහිරි ධම් ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගන්ධහස්තිරාජයකහුගේ ශරීරය මහත් වුව ද මහඇහි වූ මුතු තිබෙන කුම්භප්‍රදේශයක් සේ මෙසේ මහත් වූ මේ ලොවිහි ද තමන් හා එක් වූ තෙතෙක්හි මූ මහඇහි වූ ගුණ ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. මැදින් 2. මහමුහුද මූ අත්තරාවියක්.

336-340

* මහමෙර එක් උත්තෙකැ ලාලා අතික් උත්තෙහි ලූ හබ්බිජු වටක් සේ තමන් හා සියලුලොව හා එකතැනෙක්හි කීරත් හොක් තමන් මෙර සේ බර වැ සියලුලොව හබ්බිජුවට සේ සැහැල්ලු කොට පාතා බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මහමුහුදැ ලුණුකරදියෙහි වැ ද මිහිරිරස ගත් කකුළුරසයක් සේ, විරස වූ ලොවිහි ඉපැදැ තමන්ගේ ලෙහි පැවැති ධම්ම මිහිරි කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කදුරුගසින් හුන ද සෙවන වනාහි සිහිල් වන්නා සේ, සොර වූ සංසාරයෙන් වැටුන ද සියලුලොවට සිහිල් එළවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ශෛලජාතියෙහි ඇතුළු වැ දැඩි වූ සඳකත්පහණින් හුන ද ජලය වනාහි දුච වැ මොළොක් වන සෙයින්, කරුණා නැති රළු ලොවින් වැටී ද කරුණාරසයෙන් අදද වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* වැසි හා එක්වැ හුන ද සෙණ වනාහි දැඩි මැ වන්නා සේ, තමන් හා එක් වැ වැසැ ද ලෝවැස්සන් කුරුගුණයෙන් වැටෙන කල්හි ද වූ සිහිල්වැසි සේ සිහිලස මැ එළ වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

341-345

* ඇසට වත් කල්හි කදුළු වහන දුමින් තුබූ අඳුන් ඇසට¹ පහයින් මැ වන්නා සේ, සත්ත්වයන්ගේ හැඩීමට කාරණ වූ ලොවින් ඉපදැ ද ලොවට පහයින් වැ සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කවුඩුකසල්ලෙහි බිජුවට හා එක්බිජුවට වැ පිලවුන් හා එක් පිලා වැ වැඩිය ද ඒ කවුඩුහඬ නො වැ මිහිරිහඬ ගත් කොවුලු පැටවක්හු සේ, ලෝවැස්සන් හා එක් වැ වැඩී ලෝවැස්සන්ගේ අධම්මඬට වෙන් වූ මිහිරි වූ දහම්මඬ ගත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* උපසඨියට පැණෙන රූ දුටු ඇතින්නක සේ, දහමිරුව දුටු මිථ්‍යා දණ්ටිනී² තාක් තැති ගැන්වූ බුදුපන්-පෙ-යුතු.

* වතුරෙහි පිහිනන තෙතැත්තහු එ මැ දියවහලින් යන්නා සේ, ක්ලෙශයන්ගේ වහලින් මැ සංසාරයෙහි වැසැ එ මැ ක්ලෙශයන් පිහිනා මහඇති වූ නිවන් නැමැති තොට දුටු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* විළි වසන්නට තැකූ පිළියට වැඩී අතික් ආහරණයක් තැත්තා සේ, ලොවට දුක් නැති කරණ පිණිස තැකූ බුද්ධත්වය සියලු ලොවට එකාහරණ කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. අනුන් ඇසට. 2. සේ මිථ්‍යා
Non-Commercial Distribution

346-355

* රජදරුවන්ට ඉදි කළ හොඳනයෙහි පළමු කොට අග බැඳු මහවෙදක්නු සේ, ලෝවැස්සන් පිණිස සැපයූ¹ නිවන්හි පළමු අග බැඳු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පුත්‍රයා සිතු දෙයට දෙළඳුක් වූත් මවක සේ, ලෝවැස්සන් ආසා කළ නිවන් පිණිස දෙළඳුක් වූත් මහාකාරුණික වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* වැසිකළු ඇති මහරැහි විදුලියක් පැණුනුවිට මැ පැණුනු මහක් සේ, මේ මොහයෙන් එකානුකාර වූ සසරෙහි තමන් හමු වූ සමයෙහි මැ නිවන්මග අලු කරණ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මහඇහි වූ රන්මල්හි² වූ මියුරුසුවඳක් සේ, තමන්ගේ එ වැනි මහඇහි රූපශ්‍රීයෙහි සඵඤ්චියත්කම් වැනි මහඇහි ගුණයක් ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නෙපාලද්වාරයෙන් මැ පහළ වන කස්තුරුබඩුවක් සේ, තමන්ගේ එකමුවෙන් මැ මහඇහි වූ දහම්බඩු පිටත් කළ ධම් රාජ වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තික්තරස වූ කොසොඹකඳෙහි බඳ ද මිහිවද මිහිරි වන්නා සේ, මේ විරස වූ සංසාරයෙහි බැඳී ද ලොවට මිහිරි වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පහසිතක් නැතිවූ භොබනා ශරත්කාලයෙහි සඳමඬලක් සේ, කිසි පහසිතක් නැති වූ තමන්ගේ බුදුරුව සියලු ලොවට මිහිරි කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* එලාවසානයෙහි³ නැති වන ඔෂධි⁴ රූකක් සේ, බුද්ධකෘත්‍ය නිමිසඳෙහි මැ ලොවට නිමාම් වන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* යකඩගොදුරු දිරවූ කොස්ලිහිණියක සේ, ලෝවැස්සන්ට වැඩ පිණිස තමන් වැළඳු ක්ලේශයන් සුව සේ දිර වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇත්තට සොඬින් ඉකැවූ පැන් පිය හැකි වන්නා සේ, ලොවට තමන් ගත් දහම් සෙවියැ යුතු වූ වස්තු කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

356-360

* අස්නුගේ ආසනය සුව වීම රජහුගේ ඉසිලීමට හෙතු වන්නා සේ, තමන්ගේ කරුණාවෙහි වතුරඟු⁵ වීම සියලු ලොව උසුලන්නට තැකූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. සැපවූ. 2. මල්හි 3. එලාවසානයෙන්
4. ඔෂධ 5. පුරස්සර

* රඳවූ අතින් තැළුම් ලදින් සුවපහස් ලද්ද වූ වස්ත්‍රයක් සේ, ලෝවැස්සන් අතින් ගහට ලත්ලත් සේ මැ ලොවට සුව ඵලවන්තා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගිනි ලූ සෙහෙන්හි ලස ද වැ ගත් පැළපතක්සේ, සත්වයන් පිණිස දැඩි වූ සසරට වැදැ නො එක් උපද්‍රවයෙන් පැලැහුනු තමන්ගේ සිත්හි සඵඥගුණ ලසඳ කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගෙරිකුණෙහි වුව ද ගොරද මඟුල්පහයින් වන්තා සේ, සසරෙහි වැ ද ලොවට මඟුල්පහයින් වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මස් මිහිරි වැ සරපහර කෑ මුවරජක්හු සේ, වාතර ජාතියෙහි ද කරුණාගුණෙන් මිහිරි වැ හිස්හි ගලින් තැළුම් කෑ බුදුන්-පෙ-යුතු.

361-365

* මුහුණෙහි ගුණඅයුණු නො වරදවා පාතා නිමිල වූ කැටපතක් සේ, කුසල්අකුසල්දහම් දෙකහි ගුණඅයුණු ලොවැස්සන්ට නො වරදවා පාතා බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගන්ධහස්තිරාජයක්හුගේ කුසට වන් දෙය සුවදින් මුහුකුරු වන්තා සේ, තමන්ගේ සිතට වන් වන් දෙය දහම්බවට පමුණුවා මුහුකුරුවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* හිරුගේ දැඩි වූ රශ්මියට පිපී ගිය පියුමක් සේ, ලොවැස්සන්ගේ දැඩිකම් විඳූ සඵඥනාඥනවිකාශයෙන් පිපී මිහිරි වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රත්කෙවුන්ත හා එක් වැ බැඳී අනුභවවස්තු වූ මිණි රුවනක් සේ, කරුණාව හා එක් වැ බැඳී ලෝවැස්සන් විසින් අනුභව කට යුතු වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගින්නෙහි දවා නිමි ඇණෙහි හෙළු රත්රණක් සේ, සංසාරයෙහි සමතිස්පැරුම් පිණිස නොයෙක් ව්‍යසනයෙන් ද පෙර බුදුගුණ හා සමඟුණ වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

366-370

* කිකුළුපව්වෙහි පිහිට ලත් මහමෙරක් සේ සසර පමණින් අලොභ යැ, අද්වේෂ යැ, අමොහ යැ යන තුන් ධර්මයෙහි තර පිහිට ලද්ද වූ කුසල් සිත් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇතුළුදියෙහි තුබූ රුවනින් පැහැලද මුහුදුපිටක්සේ තමන්ගේ ඇතුළෙහි ගුණෙන් පැහැලත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නුවරට රැකවරණවැ පළමු සතුරන්ගේ උපද්‍රව විදිනා¹ මහපවුරුවලල්ලක්සේ, සසරට රැකවරණ වැ ජාතිජාතියෙහි නොයෙක් උපද්‍රව වුන්² බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මීරස මැඩ බදුන්හි වක්කළ අත්ලක් සේ, තමන් නිවන් පුරයට වන ද තමන් වැකුනු ලොකයෙහි මිහිරි රස තබාගිය බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගිනිකබල් පහළ බිමක් සේ, තමන් නිරූපධිශෙෂනිවණින් පිරිනිවිය ද තමන්ගේ තෙජස් ගත් ලොකයෙහි ක්ලේශයන් පියක් එබියැ නුදුන් බුදුන්-පෙ-යුතු.

371-375

* ක්‍ෂයරොග ඇති තෙතැත්තහුට දුන් කෙහෙල්සඵවක් සේ, කුසල්දහමිහි ක්‍ෂයරොග ගත් ලොවට බෙහෙත්වැ මිහිරි වූ ධම්ම දුන් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සඳහුට ගෙවීම් වැඩීම් ඇත ද, එකාකාර වැ සිටි හිරු³ මඬලක් සේ, ලාභාලාභ දෙකෙහි ලෝවැස්සන්ගේ උන්තනි අවනති දෙක ඇති වතුදු එකාකාරයෙන් සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රාත්‍රියට හමු වැ දිලියෙන රැරහරුකක් සේ, තමන්ට සුදුසු බුද්ධෝත්පාදකාලය ලදින් දිලීහිය බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සිස් වූ ආකාශයෙහි වාතබලයෙන් පිහිට ලත් මහා වලාකුළක් සේ, මෙ දහම් නැති වැ ආධාර නැත්තා වූ සසරෙහි කරුණාබලයෙන් පිහිට ලත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඉතා කුඩා වූ නුගඇටෙහි පහළ වැ ඇටින් ඉතිරි⁴ වඩා ගෙණෑ ගොස් ඉතාමහත් වූ පමණ ලදින් සිටි මහනුගරුකක් සේ, මෙලොවැ පහළ වැ ලොවට ඉතිරි වැ මහත් වූ පලග ලදින් වැඩි සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

376-380

* කඵ වූ වණි ඇති මහදඹහිස් පළා නැගි රත්දඵවක් සේ, අකුශලධම්මයෙන් කෘෂ්ණ වූ ලොකයෙහි ඉපැද⁵ ද්විගුණයෙන් අතිශයින් බබලන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* එකවිලෑ මඩුමැඩියන් හා එක් වැ උපන් මහනෙල් මලක් සේ, තමන් හා එකලොවැ උපන් දෙව්බඹුන් මඩුමැඩි කොට සියලු ලෝවැස්සන්ගේ මුදුනෙන් පැලැන්දෑ යුතු වැ ආදර ලත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ආකරබිමිහි රුවනුත් වැලින් ඇත ද රුවනින් මැ නම් ලත් රත්තාකරයක් සේ, තමන් උපන් සමයෙහි උපන් දෙව්බඹ ආදීන් බොහෝ

1. දිනා 2. බිබුන් 3. සඳ 4. ඉතිරිව 5. ලොකයෙහි

වුව ද එකලට තමන්ගේ ගුණයෙන් 'බුද්ධෝක්ඛාද යැ' යන නම් ඇති කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කැණහිලුන් එකවල්හි හඬකුදු සිංහයන්ගේ හඬට මැ තැනි ගන්නා ඇත්කැළ සේ, දෙවියන් බඹුන් ඇතුළු වූ ලෝවැස්සන් එකලොවැ බණකුදු තමන්ගේ මැ දහම්බසින් කෙලෙසුන් තැනැත්තූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සිටි සඳුන් රුක බලන් කැපු සඳුන්රුක දඬු පොලුපෙල්ලෙන් බෙදී නොඑක් දෙශයෙහි සුවඳ පවත්වා විකපන්නා¹ සේ, තමන් පිරිනිවන් නො පෑ අවස්ථා බලන් පිරිනිවී අවස්ථායෙහි ශරීර ධාතු විසුරුවා සියලු සත්ත්වලොකයෙහි ගුණසුවදින් විකපත් වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

381-385

* කවුඩු වැ බලු වැ කැණවිල් වැ කළ වරිත බුදු වැ කියතුදු නිඤ්ඤා කට යුතු වූ ජාති භීත වුව ද මහආභි වූ වරිත ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* නොයෙක් රුවනැ, ගල්කැට යැ, වැලි යැ, මඩ යැ යන මේ නො ගරහා උසුලන මුහුදුකුසක් සේ, දෙවි යැ බම් යැ දනව යැ යක්ෂ යැ රාක්ෂස යැ ශක්‍ර යැ ප්‍රෙත යැ මනුෂ්‍ය යැ කිහිමී යැ කුහුඹු යැ පෑණි යැ පණ්ණි යැ යන මේ ආදී වූ සියලු සතුන් තමන්ගේ එක කරුණාවෙන් වෙනසක් නො කොට ඉසිලූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇතු බැහැර ගියකල්හි ඇත්හල්හි වැදෑ සැතැපුනු මැහි තැනැත්තහු ඇතු ඇත්හලට² වදුන් මැ පලන මහ නො දැකූ දිවන්නා සේ, තමන්ගේ දහම් නොවන්කල්හි පැලැඹිගත්තාවූ අදහම් තමන්ගේ දහම් ලොවට වදුන් මැ හිස් ලු ලු දිගට හය පත්කොට ලුහුබැඳූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මුවරදරොන් ඔන් දවස් පටන් කොට පියා ගහා බැඳ නිමවන තැන දක්වා සියලුකල්හි මැ මිහිරි වූ මිහිවදයක් සේ, දීපඬුර පාදමුලයෙහි 'බුදු වෙමි' යි කුඩ එබූ ද පටන් කොට බුදු වැ නිමෙන දවස් දක්වා සියලුලොවට මිහිරි වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* හිමාලයපඵතපාදමුලයෙහි පටන් කොට මුහුදු වදනා තුරු මැ බට බට තැන්හි මැ³ මිහිරි වූ භාගීරඪිගංගායෙහි පැනක් සේ, දීපඬුරපාදමුලයෙන් බට ද පටන් කොට නිවන් පුර වදනා තැන් දක්වා වන් වන් කොටින් මැ මිහිරි වූ වරිත නැමැති අමෘතගංගාව පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. විකන්නා-බොහෝ 2. ඇල්හලට
3. තැන්

386-390

* තමාගේ පැහැයෙන් මුහුදු රැඳූ මහමෙරක් සේ, තමන්ගේ ගුණයෙන් මුළුලෝ සැදූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමා පහළ දවස් පටන් ගෙණූ කල්පාන්තය දක්වා දක්ෂිණායන උත්තරායනවිථි දෙක නො හැර පවත්නා හිරුමඩලක් සේ, දීපඬුකරපාදමුලයෙහි පටන් ධාතුපරිනිච්ඡාණය දක්වා කරුණා ප්‍රඥ දෙ විථිය නො හැර පැවැති බුදුන්-පෙ-යුතු.

‘බුද්ධ’ යන තමන්ගේ නමු දැකුර තුඩු වැකු සත්වයාගේ පාමුලට සියලුලොව නැමිවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

‘තමන් වැන්නහ’ යන සිහින් ගලින් දඬේ කළ රුවටත් පොවා පූජා කළවුන් නිවන්පුරයෙහි ලන බුදුන්-පෙ-යුතු.

තමන්ගේ එක සිරිපා වැන්දවුන්ට සතර අපායෙහි දුක් දුරුකරන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

391-395

තමන්ගේ ශ්‍රීමුඛයෙන් සොල්වාලූ එකඟාථාපදයෙකින් ස්වභීලොකය බුන්මලොකය අමෘතමහානිච්ඡාණය යන මෙතෙක් තැනට එකවිටු මහ පෑ² ලන සේ දන්නා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

හිසට ගල් පෙරළාත් මරන්නට දුනුවාවත් මෙහෙයාත් මරන්නට නාලාගිරිහු මෙහෙයාත් ශ්‍රීශරීරයෙන් ලෙහෙ සොල්වාත් අන්තයෙහි තමන්ගේ නම තුඩු වැකු³ පමණෙකින් දෙවිදක් මහතෙරුන්ට පවා පසේබුදුතන් දෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* හිමාලයෙහි මහවිල්හි පියුමෙන් වගුළ රොන් පියුම්පත්හි හි පින්තෙන් තෙමී හිරුරසින් පැසී ඝන වැ ‘පොකුරුමී’ නම් වන්නා සේ, තමන් සිත් නැමැති පොකුරුපත්හි හුනුවා වූ බොධි පාක්ෂිකඩමී නැමැති පියුම්රොන් තමන්ගේ කරුණා නැමැති ජලයෙන් තෙමා ලෝවැස්සන් කරන්නා වූ නොයෙක් ගහට නැමැති හිරුරසින් පැසවා සඵඤචනවියන්කමින් ඝන කොට නිවන්රසයෙන් මිහිරිරස ගන්වා ඒ දහමී නැමැති පොකුරුමී විනෙයජන නැමැති බමරුන් සිත් සේ පෙවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සසරදුකට නිසි පිළියම් කියන, නිවණට නිසි ප්‍රතිපත්ති කියන, කුසල්අකුසලට නිසි විපාක කියන, වරදට නිසි ආපත්ති කියන, ආසයඅනුසය දෙකට නිසි දහමී කියන, තමන්ගේ කාය චිත්තප්‍රයෝගය

හා හැනෙන බස් කියන, නොවළහා අනුන්ගේ ගුණ කියන, 'කරව'යි කට යුක්තක් මැ කියන, 'නො කරව'යි නො කට යුක්තක් මැ කියන, 'දහමැ'යි නොදහම් නොකියන, කුසල් හා පවි නොමුසු කරණ, පවි හා කුසල් නොමුසු කරණ, 'හරුව'යි හැරැපියැ යුක්තක් මැ කියන, 'ගණුව'යි ගත යුක්තක් මැ කියන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* "නොප ප්‍රශ්නයක් විචාරම්හ"යි කියා ආවා වූ දෙවියන් බඹුන් මරුන් සහිත වූ ලොවට "තා කැමැත්තක් විචාර ඇපි ඒ කියම්හ" යන බස මුත්, ශක්‍රයා විචාරත් "විමසා කියම්හ," බ්‍රහ්මයා විචාරත් "පිළිවන් දෙ හෝ! නොපිළිවන් දෙ හෝ!" යන බස් නො ගත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

396-400

* හුරු වැ මරණට බා වෙවුලන මලනුවන්ට කියන්නට පටන් ගත් බණ දෙළොස්යොදුන් බරණැසැ ඇත්තවුන් එක ගබඩාවෙක්හි හිඳැ අසන බණ සේ අස්වා ඒ හුරුකුඩින් කී බණ සැටවා දහසක් මුළුල්ලෙහි බුදුකුඩින් කී බණක් සේ සියලු දඹදිවිහි පවත් කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* එකුන්තිස්හැවිරිදි පමණ ලදවයසෙහි එ වැනි මනහර රුවෙකැ, ගෙදෙර පිරුණු සතළිස්දහසක් තඵවන් රැසෙකැ, පස්පොළෝ පමණින් ගැලී පිහිටි යොදුන්පමණ තුන්ගවුපමණ දෙගවුපමණ ගවුපමණ මුවවිටිපළල් ඇති අක්‍රයනිධාන සතරෙකැ, තුම්හපුරය වැනි තැනක් හැරැ උපදනට සුදුසු කිඹුල්වත් පුරයෙකැ, හරසර තැනි වැ අලුයම්හි දැමූ කෙළපිඩක් සේ නො තකා ඒ සම්පත්තියට බා සැවකරුණාවෙන් අසකු තැහී පිට හඹහඹා දිවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මහහිනික්මන් නික්මෙන වේලෙහි වගවර්තිමාරයා අහසැ සිටැගෙණැ "මෙයින් සත්වන දවස් කොපට සක්' රුවන් පහළ වෙයි. තෙපි මේ ගමනින් වැළැක්කා නම්, සක්' රුවනින් හෙබැවී දහසකට වැඩි දරුවන් ඇති වැ සාගරය කෙළවර කොට ඇති මහපොළොව අදණ්ඩයෙන් අශස්ත්‍රයෙන් දැනැ සතර මහාසාද්ධි ඇති වැ සතිස් යොදනෙක්හි හිචී ගැවැසී සිටි මහපිරිස් පිරිවරින් නො අඩු වැ මේ සියලු සක්වළ සද් රජ කරව. දිවි ඇවැමෙන් දෙවිලොවට ද යව. කොපගේ ද ඇට දගබි කොට පිදුවෝ ද දෙවිලොවයෙහි. ස්වාමීනි, වළකුව, වළකුව"යි කියකුදු "පාපිය, තා කියන්නේ කිමෙක් ද? මා පිරු සමතිස්පැරුම් බුදුබැවින් නො ගෙවා මෙ වැනි ලොකිකසම්පත්ති පමණෙකින් ඒට නිඤ කෙරෙම් දැ?"යි කුස ගෙණ අසු නො වරදවා අහිමුබයට මැ අසු විලිමින් ඇනැ මෙහෙසු බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මහත්බැවින් ලොකොත්තර වූ වියත්බැවින් සඵඤ වූ වචනයෙන් ධාර්මික වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ලැහැලි නැඟ කපුරුරුකක් සේ, තමන්ගේ තුෂ්ණිමිභාවය බිඳැ සදහම් ප්‍රකාශ කරණ බුදුන්-පෙ-යුතු.

401-405

* සුවදකෙසුරු ගත් කොකුමිරුක්හි මලක් සේ, සුභාෂිත නැමැති කෙසුරෙන් සියලු තුන්ලොව්හි සුවද උතුරුවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

ඇතුළුදියෙන් මත්තට පැනැ නැගි මහආභි රත්පිලුමක් සේ සියලුතුන්ලොව ඉක්ම වැඩි මුදුන් පත් වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මතැතුන්ගේ¹ කුඹු හිරණ භාස්වර² සිංහරාජයක්හු සේ, ලොකයෙහි නො එක් තීර්ථකයන් තැනි ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සත්රුවන් උතුළ³ මුහුදුකුසක් සේ මහආභි බුද්ධශ්‍රී දවසැ දවසැ උතුරුවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* බොහෝ තරුකැළ පහළ වූ ශරත්කාලයෙහි අභසක් සේ, ද්වාත්‍රිංශත්මනාපුරුෂලක්ෂණයෙන් හොබනා වූ ශ්‍රීශරීරය ලෝවැස්සන්ගේ ඇස්මිදුලෙහි පහළ කෙරෙමින් සියලු තුන්ලොව ලොමුදහ ගන්වන බුදුන්-පෙ-යුතු.

406-410

* නීරාජනාමධගලයට සද සිටිනා රජඇතක්හු හෙයින් බුදු මඟුලට දවසැ දවසැ සැරැහී සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රත්කෙවුන්තෙහි බඳ ජාතිරධගමාණිකායක් සේ, මහආභි ධර්මාසනය තමන්ගේ ශ්‍රී ශරීරයෙහි රශ්මිශ්‍රීසමාගමයෙන් බබලවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මතැතක්හු⁴ ඇති සල්අත්තක් සේ, තමන්ගේ නො එක් විස්මයෙන් සියලු සත්වලොකය වලිත කරවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සෙණ ගුගුළ හඩින් හය පත් වැ පලන ඇත්වටු⁵ කැළයක් සේ නොඑක් වාද කරන්නවුන් තමන්ගේ හඬ ඇසූ පමණෙකින් පතැ පතැ හෙළා ලුහුබැඳූවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමා පහළ වන කල්හි ඒ ඒ ද්වීපයෙහි නො වැරැදූ පහළ වන හිරුදෙවියා සේ, ඒ ඒ විනෙයයන් කෙරෙහි නො වැරැදූ පැණෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. මඳැතුන්ගේ 2. භාස්කර 3. උතුළ
4. මතැතය. 5. ඇත්පොව්
Non-Commercial Distribution

411-415

* ගුරුඵරජක්ෂ්‍රයේ පියායෙහි පවතින සැලිගිය ලියක් සේ සියලු සත්වලොකය තමන්ගේ මහඥානි වූ ගුණයෙන් වේදිලවන බුදුන්-පෙ-සුතු.

* සියලු සත්වයන්ට 'අභය'යි බෙර ලැවූ රජකඳවුරක් සේ, තමන්ගේ ශාන්තිසොභයෙන්' ලොව උත්සව ශාන්තිකර ධර්මසොභයෙන් ඇසුරුසුවත් ඉතා අධික වූ සතුටුසොම්නසින් කරණ ස්තුති සොභයෙන් සියලු ලොව උත්සවකෙළි කෙළවූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

පරසතුකැකුළු දුටු දෙවියන් සේ, තමන් දුටු සියලු ලෝවැස්සන් අධික වූ සොම්නසට පමුණුවන බුදුන්-පෙ-සුතු.

* තන්වැසි² වූ රජකුලයෙකහි වැසි බාලයනුදු කරණ කටයුතු බැහැර සෙනාපතීන්ට ද බැරි වන්නා සේ, තමන්ගේ ශාසනයෙහි හෙරණුන් පුරණ පිළිවෙත් බ්‍රහ්මයන්ට ද උගහට කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* සුව ලදුවන්ගේ කට යුත්තෙහි ආයාස නො විඳූ නොසුව ලදුවන්ට සැරැහි තමා මැ ආයාස ගන්නා නුවණ වැඩි රජක්ෂු සේ, ශ්‍රාවකවිනයෙ සුව ලදුන් හැර බුද්ධවිනයෙ සුව ලදුන් පිණිස සැරැහි දුක් විඳිනා බුදුන්-පෙ-සුතු.

416-420

* අනවරතයෙන් බණ අසන පිණිස එළඹෙන දිවාබ්‍රහ්ම නැමැති පහන් රුකින් මැ තමන් වසන වෙහෙරෙහි අඳුරු නැති කරණ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ඥානයෙන් වැඩියවුන්ට තනතුරු දී මදනුවණ ඇත්තවුන්ට උපදෙශ දී වඩනා නුවණැති මහරජක්ෂු සේ, පාත්‍රයන්ට අමාමහ නිවන් දී නොමු කළ නුවණ ඇත්තවුන්ට මතු නිවණ³ පිණිස කමටහන් දෙන බුදුන්-පෙ-සුතු.

* පරදෙශයෙහි සතුරුවිජයට ගිය යුද්ධනායකයාගේ කටයුත්ත සිහි කොට කොට 'මේ කර. මේ කර'යි ඔහු කළ මනා කට යුතු කියා හුත්තන්හි හුත් රජක්ෂු සේ, බැහැර නො එක්තන්හි ක්ලේශයන් දනන පිණිස කමටහන් ගත් මහණුන් සිහි කොට කොට නිවණට උපදෙශ දෙන බුදුන්-පෙ-සුතු.

* ධෛර්යයෙන් වීර්යයෙන් කරුණායෙන් ප්‍රඥයෙන් පුරුෂාකාරයෙන් තදින් මොළොකින් මදින් බෙහෙවින් සතුටු කරවමින් භය පත් කරවමින් කට යුතු වූ සියලු ලෝවැඩ සිටුම්⁴ නැති වැ මතු පැමිණවූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

1. සොභාවෙන් 2. තමන් වැසි 3.නුවණ 4. සිටි

* කල් නො වරදවා තමා දවසැ කළ මනා කට යුතු නො සිටුවා¹ කරණ නොපමා රජකිහු සේ, තමන් විසින් කට යුතු වූ පස් බුදුකිය දවසැ දවසැ අවිච්ඡිත කොට පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

421-425

* බාලපුතකිහු කටු හැර මස් කවන ල ඇති මවක සේ, තමන්ගේ පුත් වූ සියලු ලෝවැස්සන් මිථ්‍යාදෂටි හැර සමාග්දෂටි අනුභව කරවන² බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඇත්ගොදුරු සා ගොදුරු වුව සම වූ හඩින් මැ හඩා ගන්නා සිංහරාජයකිහු සේ, බ්‍රහ්මයාට ද වණ්ඩා දුන්ට ද එක විලාසයෙන් මැ බණ දෙසන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ශක්‍රදෙවෙනුයා හිසැ පරසතුමදරාමල්දමින් තමන්ගේ මල මුහු තුබූ භාජනය අදනා පිණිස සුඹුළු බැඳූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමාගේ සතරමුහුණෙහි සතරපැහැයෙන් මුහුදට සතර වණක් පැහැ දුන් රුවන්මෙරක් සේ, තමන් දත්තා වූ චතුස්සත්‍යායයෙන් සියලු ලොවට චතුස්සත්‍යාවබොධ දුන්³ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ගිමිත් තැවී වළල් දුටු විල්හි මෙසනාදය ඇසූ මස්කැළයක් සේ, ධර්මසභායෙහි තමන්ගේ මිහිරිබණ අසන සිව්වණක් පිරිසට ඉතාමහත් සොම්නසක් උපදවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

426-430

* මවු මුහුණ බලබලා සතුටින් සිසි කිරි බොන පුතකිහු සේ, තමන් ශ්‍රීමුඛය බලබලා සතුටුසොම්නසින් බණ අසන සිව්වණක් බණපිරිස් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පහළ වූ සක්රුවන්හි මණිකිංකිණිසොෂ ඇසූ සක්චිත්තන් සේ, තමන්ගේ මධුර වූ සද්ධර්මය ඇසූ දෙව්බඹුන් ආදී වූ සියලු සත්ත්වයන්ට සන්තොෂ එළවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කටුටු වැ ගුරුළන්ට වැඩි, බලු වැ සිංහයන්ට වැඩි, වණ්ඩාල වැ බ්‍රහ්මයන්ට වැඩි, වැලිකෙළියෙහි සිටැ මුළුලොවිහි වියතුන්ට වැඩි, වදුරු වැ රජුන්ට වැඩි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* දැවණ හා එක් වැ තුබූ බදුවදමල තමා රක්පැහැගුණයෙන් ඒ දැවණ රදන්නා සේ, තමන් වැනි මේ සියලු ලොව තමන්ගේ ගුණයෙන් ගුණානුරාග ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

සසරපමණින් ආවා වූ යාවකයන්ට ‘හිඳව’ යන, යනපතුන්ට ‘මම’ යැ යන, උභතටපැන යට ‘දන්මි’ යන, බණ යැ යි කිව ‘කියමි’ යන, මවුන් පියන් ගුරුන් ආදීන් වුව ‘වදිමි. පුදමි’ යන පරාච්යෙහි වුව ‘මම යැ’ යන, ධම්මයට ‘මම යැ’ යන, දහමට ‘පිහිටියෙමි’ යි යන, සබවසට ‘දිවි දෙමි’ යන, බොරුවට ‘වෙඩුලමි’ යන, සාධුන් දකිමිව’ යි යන, ‘අසාධුන් හා එක් වූ නො පැසෙමිව’ යි’ යන ‘හිතොපදෙශය දෙමි’ යි කිව ‘සාධු, පිළිගන්මි’ යි යන, අත් පා ආදී කපන්තන්ට ‘කමා කෙරෙමි’ යි යන, හිස් සිඳිනවුන්ට ‘දිගායු වෙව’ යි යන, ‘පඤචකාම යැ’ යි කිව ‘නිඤ කෙරෙමි’ යි යන ‘සංස්කාරධම්මයැ’ යි කිව ‘අනිත්‍ය යැ, දුඃඛ යැ, අනාත්ම යැ’ යි යන, ‘දුකැ’ යි කිව එ මම විදිමි යි යන, ‘සුව යැ’ යි කිව ‘ඒ අනුන් විදුවමි’ යි යන, ‘නිවණැ’ යි කිව ‘ලොවැස්සන් විදුවා විදිමි’ යි යන, ‘ගිහිගෙය’ යි කිව ‘නො වෙසෙමි’ යන, ‘පැවිදිබව යැ’ යි කිව ‘සාධු යැ, යනපතු’ යි යන, සාතුඬින් ‘මා ඇඟමස් කා’ යි කී යන, මත්සා වූ උපන් තුඬින් ‘මා අනුන්ගේ ප්‍රාණ නො නැසූ සැබැවින්’ වැසි වසීව’ යි යන, වටු වූ ‘මාගේ සබවස බලයෙන් මේ ගිනි නිවේව’ යි යන, මොනරතුඬින් ‘බුදුහු මා රකිත්ව’ යි යන, ගිරාතුඬින් ‘මවුන් පියන් රකිමි’ යන, ඇත් තුඬින් ‘මාගේ අඬ වූ මැණියන් හැර මම ගොදුරු නො කමි’ යන, වදුරුතුඬින් ‘මා ආශ්‍රය කළවුන්ට සුව දින්නි. එහෙයින් වධබන්ධනය මා නො තව’ යි’ යන, කවුඩුබලුතුඬින් ‘මෙහි දහමි පිරු කල්හි ස්වර්ගීය සිද්ධ වෙ’ යි යන, හුරුතුඬින් ‘දහම්විල් බැසූ රාගරජස් දෙවූ සිල්විලෙවුන් ගණුව’ යි යන, මේආදී වූ බසක් මුත් අනන්තජාතියෙහි මෑ මේ වන් බසින් පිටත් බසක් නො කියන බුදුන්-පෙ-සුතු.

431 - 435

* බන් වළඳ අනුමෙවුනිබණ වදරණ ඇසිල්ලෙහි දික්සහි මැදුම්සහි පමණ බොහෝ බස් අවිච්ඡේදයෙන් පවත්වන්නවුන් නමන් පත්සාලිය් හවුරුද්දක් පමණ කල් පැවැත්වූ දහම්ධසින් අමාමහතිවණට හේතු නො වූ සසරදුකට ප්‍රතිපක්‍ෂ නො වූ එක පිල්ලකුත් නො පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* අනන්තාපයඝීන්තජාතියෙහි සතුරන්ගේ ද ගුණයක් දුට සතුටු වූ වණිනා කිරිමිහිදු මවුපියන්ගේ ද නොගුණයක් දුට ‘මේ නපුරැ’ යි ගඬා කිරිමිහිදු නොහැකිලියා වූ තුඩු ඇති බුදුන්-පෙ-සුතු.

1. වෙසෙමිවයි 2. නැසූ බැවින් 3. කරවයි

* උපන්කෙණෙහි සත්පියවරක් ගොස් දසදිග බලා ‘මම මේ ලොවට අග්‍ර වෙමි’යි කීකල්හි ඒඇසු දෙව්බඹුන් ආදී වූ සියලු ලොවිහි කොඳුරා නැහැනු එක ද සත්ත්වයකුත් නැති බුදුන්-පෙ-සුතු.

* තමන්ගේ තුඩින් බසක් ලෝචුස්සන් අස්වාපියන පිණිස දසදහසක් සක්වළ ශක්‍රයන් හා බ්‍රහ්මයන් හා තමන් පාවිටු හී ආරාධනා කරණ පරිද්දෙන් මහඇති වූ බස් ඇති බුදුන්-පෙ-සුතු.

* තමන්ගේ බසින් එකඟාථාපදයෙක්හි ආඥරෙබා පමණක් කෙළ ලක්‍ෂයක් පමණ සක්වළ දෙවියන් බඹුන් නො පිතියැ දුන් බුදුන්-පෙ-සුතු.

436-440

*‘මම ධාරම්කයෙමි’ යන, ‘මම සාධුයෙමි’ යන, ‘මම වියන්මි’ යන, ‘මම තිලෝගුරුමි’ යන, ‘මම කලාාණම්ත්‍රයෙමි’ යන, ‘සියලු සත්ත්වයන් නිවන්හි ලත් මම මැ යැ’ යන, ‘දෙව්බඹසැපත් නම් මාගේ ප්‍රතිපත්තිඵලයෙහි පිටපොතු යැ’ යන, ‘සතුරුම්තුරන් කෙරෙහි මම මැ එක්සිත්මි’ යන, ‘සියලු දෙයමණ්ඩලයට මාගේ මැ නුවණ වැටෙ’යි යන, ‘සියලු සත්ත්වයන් රක්තට මා එක තැනැත්තහුගේ කරුණාව මැ පමණැ’යි යන, ‘සුවිසි අසංඛ්‍යයක් සත්ත්වයන්ට නිවන්පුරය පවුත්, මා කී මහ මිසැ අනික් මහෙක් නැතැ’යි යන, ‘ලොකයෙහි මා වැන්නවුන් මුත්, මා කළ ශාන්ති ලොකයෙහි අනික් කරන්නෝ නැතැ’යි යන, නො බොරුබස් කියන, ‘දසදහසක් සක්වළ මට ජන්මකෛත්‍ර යැ’යි යන, ‘කෙළ ලක්‍ෂයක් සක්වළ මට ආඥකෛත්‍රයැ’යි යන, ‘අනන්තාපරිමාණ සක්වළ මට විෂයකෛත්‍ර යැ’යි යන, ‘කී සේ මැ යහපතැ’යි කියවා බණ කියන, ‘කළ සේ මැ සුදුසු යැ’යි කියවා කටයුතු කරණ, එකදහමිහි දෙබස් නොවන, එකවස්තුවෙහි ඇති තත්ත්ව මුත් දෙලෙසක් නො දන්නා වූ, දත් වස්තුව බැණැ¹ හිමි කරන්නට සියලුලොව එක ද සත්ත්වයක්හු නො දන්නා වූ, ක්ලේශය යන තමක් ලද්දවුන් සවාසන වැ නවුවන් කෙරෙහි සැලසු² සියලු ලෝචුස්සන් ලද්ද වූ ජීවිතඵලය ප්‍රසාදයෙන් තමන් දිශායෙහි දැල්වූ එකඇසවරකට සරහන, හවාග්‍රයෙහි වූ ද සාධුන් හා එක්සිත් වූ, එකච්භාරයෙහි ද අසත්පුරුෂයන් හා වෙන් සිත් වූ, ‘මරහු පැරද්ද’³ යන මෙබස් ලොකයෙහි එක තමන් කෙරෙහි කියවූ, සසර උවුහුරු දෙන අනුශාසනාවක් නො කරන්නා වූ, ‘මම ආවාය්‍යීයෙමි’ යන බස එක සතකුත් නො හැර කියන්නා වූ,⁴ ‘බුදු යැ’ යන මේ නමිහි එක ඇහිල්ල මැ නැමි වූ⁵ නොබොරු නිවන් තමන් එක නමින් ලොවට දුන්, නො එක් කීර්ථකශාසනයෙහි නිවණට ප්‍රතිපත්ති පිරුවන් යන මහ⁶

1. බැඳ 2. සම්ඵල 3. පැරදවූ 4. කියන්නා වූ
5. නැමිම වූ 6. මම

තමන් කී පරිද්දෙන් ප්‍රතිපත්ති පිරුවන් නො යා දෙන්නා වූ, 'ඇපි බුදුමිහ'යි පැලඹුනු තුඩින් වණවවණවා' 'ශ්‍රාවකයමිහ'යි කියවූ, තමන් එකතුඩින් මැ ආ බස් ලොවට දහම් කළා වූ, තෘෂණාවට ද හිමිකම් පැවැත් වූ, ධර්මදෙශනා කොට තත්පර වූ,² දහමින් මැ නම් නැති, ප්‍රතිපත්තියෙහි මැ 'කරව' යන, දහමිහි 'බණව' යන, තමන්ගේ ශාසනයට මැ 'එව' යන, නිවණට මැ යව, යන,³ තමන් නොහමුයෙහි දෙසැටදෂටි ගත්තවුන් තමන්ගේ දහමිහි ගැහු දැල්ල පියැ හළවා වූ, අධම් එවැ නො සලසා නිරවද්ද දහම් මැ ලොවට වික්කා වූ, ආදිකල්පයෙහි පටන් ගෙණෑ සියලු ලොකයෙහි නිව්ණමාහී යැ යි ප්‍රසිද්ධ වූ සාගේ යුජස් සාමන් අඵඵන් යන සතර වෙදය වැනි දෙයක් පවා නිමන්මහ නො වෙයි කියා දිව නො හතුළවා කියා ලොව සිත් ගත්තා වූ, අනාත්මලක්ෂණය හභවා 'මම මම නො වෙ'යි යන බසන් පවා පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි සතුන් මුවෙහි වැකු, 'ම හෝ! මම මෙතැනැ සිටියෙමි'යි කීකල්හි 'මෙ පය මවුන් සිටි තැනට දික කළ සේ නපුද'යි කියා හයා ගන්නා පයක් ලෝවැස්සන් මුදුනට නොදික් කරන්නා වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

441-444

* දෙවියන් වෙහෙරවැසි කළා වූ, දිවාස්ත්‍රීන් දෙවිමිඩි කළා වූ, බඹුන් මඟුල්ගැනි කළා වූ, රජුන් වෙහෙරදරු කළා වූ, නයිත් දරණගබ ගදකිළි කළා වූ, මතැතුන් උපස්ථායක කළා වූ, වදුරන් උපාසක කළා වූ, බකමුහුණන් පසේබුදුතැනට හෙතු ලද්දවුන් කළා වූ, මඩුවන් බණපිරිසැ ඇතුළත් කළා වූ, තමන්ගේ ශ්‍රීපාදමුලයට 'මු මු අවු යැ. මු මු නො අවු යැ'යි නො කියවා මිහි බඳ බඳ තැනට දිවන බමරුන් සේ, දිවා බ්‍රහ්මයන් ආදි වූ සියලු සත්ත්වයන් තමන් පාවිටට මැ දිවැවූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* නගනවෙශවු⁴ 'බුදුමිහ'යි කියන්නවුන් බුදුබවට කළ නිගා හැරවූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* 'මහගමිකුණු නිවන්මහ යැ. තාපය නම් මොක්කයට ප්‍රතිපත්ති යැ'යි නො මහහි ලෝවැස්සන් බඳ 'මහ යැ' යන ආදරය නිඤටට පැමිණි වූ බුදුන්-පෙ-සුතු.

* 'කම් නැත. කම්පල නැත. මවු නැත. පියෝ නැත. ශ්‍රමණ-බ්‍රාහ්මණයෝ නැත' යන සොසොපු⁵ දහම් පවා දහමෙකැයි ගත් මුග්ධ වූ ලොකයෙහි දුකට කාරණ යැ යි හරවා' මැ දහමට පාත්‍ර කළ බුදුන්-පෙ-සුතු.

1. වන්දවන්දවා 2. තවද තවර වූ 3. නිවණට යවන
 4. නිව්ණය 5. පැ 6. සොපු 7. ද තමන් ගැඹුරු වූ
Non-Commercial Distribution

445.

* 'කරුණාවට ප්‍රඥවට ප්‍රතිපක්‍ෂ දෙයක් මොහු යැ කොළෝ යැ'යි නො කියවූ, සමහර කටයුතු දෙයක් නො කොට තබා නො පිරිනිවී, නිවවුන් ආයතීයන් යැයි වැදෑපෙරළෙන ලොවැස්සන් අන්ධායතීපුද්ගල-සඩකරත්තය මැ වදන පරිද්දෙන් බුද්ධශාසනය හෙබවූ, සබාමිහිරින් මිහිරි වූ, සමන්තාත්වක්‍ෂුසින් වක්‍ෂුස් ඇති, විජමින් බයැති, නො බිණුව මනා තැනැ මැ තුෂණිමිභාවය ඇති, බිණුව මනා තැනැ මැ වාග්මී වූ, කිය යුතු පමණින් මැ මනා කොට බණන, දැමිය යුත්තන් පමණින් මැ කරුණා ඇති, දෙය පමණින් වියත්, ලොව පමණින් මහත්, වැඩපමණින් හැසිරෙණ, උත්පත්තියෙන් රජ වූ, නිෂ්පත්තියෙන් බුදු වූ, මහතින් කිලෝගුරු වූ, දැන්මෙන් අනාවායතී වූ, උපමා නැතිබැවින් හුදෙකළා වූ, හැමකල්හි මැ නොවන හෙයින් දුලීභ වූ, මහත් වූ ශීලස්කර්මාදි ගුණයන් සෙවූ හෙයින් මහෙසි වූ, බාහිත වූ පාප ඇතිහෙයින් බ්‍රාහ්මණ වූ, සංහිදු වූ පාප ඇති හෙයින් ශ්‍රමණ වූ, රාගාදික්ලෙශ මල නැතිහෙයින් සකස් වූ, තමන්ට වැඩට බැහැර වූ, අනුන්ට වැඩට සුහුඹුල් වූ, කිසි නොගුණයක් නැතිහෙයින් නුගුණයට දුගී වූ, ගුණයෙන් ධනී වූ, ධම්මක්‍රයෙන් වක්‍රවර්ති වූ, සසරට සතුරු වූ අදහමට විෂ වැළඳ වූ, දහම් පිරිමසන මවු වූ, කරුණාව පසුපස්සෙහි හැසිරෙණ, ඥානයට අනු වූ, කට හැකි කටයුත්තෙහි උපෙක්‍ෂාවක් නැති, තමන්ගේ කට යුත්තෙහි පිටිවහලක් නො තකන, සියලු ලෝවැස්සන්ගේ සුවර්තයට පිටිවහල් වැ සිටිනා, කුශලාකුශලකම්යන් සේ මැදහත්, ජීවිතය සේ නො හැරියැ හැකි, නිවන් සේ පැතිය යුතු. තමන් බිණුබිණුදෙය ලොවට දහම් කරණ, කළ කළ දෙය පිළිවෙත් කරණ, සිතු සිතු සේ මැ සිතට ප්‍රියවූ, වැදෑ විමසුවිමසු සේ මැ සාරයක් මුත් අසාරයක් නො පැණෙන, රුවින්' බැලියැ හැකි බසින් ඇසියැ හැකි, ගුණයෙන් වින්දැ හැකි, දිවියෙනුදු² පිදියැ යුතු, ගිනි වැදත් කී දෙයකට යුතු වූ, 'මවුන් කියේ යැ'යි කීකල්හි 'ඒ එසේ මැ යැ'යි ගිවිස්සැ යුතු වූ. නො බුදු වැ නො දත හැකි වූ, බුදු වත් වණිනා කොට නිමවියැ නො හැක්කාවූ, දුක් හා එක්වැ සිතට නො වදනා වූ, රාග හා එක් වැ භාවනා නො කට³ හැක්කා වූ නො පිණෙකින් නො ලැබෙන්නා වූ. බුදුන්-පෙ-යුතු.

446-450

* ආදිකල්පයෙහි කුඩු හා තෝ හා නැති සහල් ගත් හැල් කරල් සේ, බොරු නැති වූ කලඬක නැති වූ ශුද්ධ වූ දහම් ලොවට දවසැ දවසැ පැවැත්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. බැවින් 2. දිවියෙ නමුදු 3. කොට
Non-Commercial Distribution

* හුදුබුදු වූ වියතුන් කළ දැයක් මුත් ඉන් පිටත දැයක් කළහයි නො කියවූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මල් පිපි පරසතුරුකක් සේ තමන් උපන් ලොව සුවපත් කළ, මහාසායෙහි මහවැව් පුරා වට වැස්සක් සේ තමන් උපන් ලොව දහම්වැස්සෙන් සුභික්ෂ කළ, කෙවුන්තෙහි බඳ රුවනක් සේ තමන් උපන්ලොව සනාථ කළ, මිහිබඳ ගසක් සේ තමන් උපන් ලොව මිහිරි කළ, හදුජාති ඇතුන් සිටි කාලිංඛ වනයක් සේ තමන් උපන් ලොව මහඇඟි කළ, මහඇඟිමුතු දෙන මුතුමුවදෙර මුහුදක් සේ තමන් උපන් ලොව ධම්මරත්නාකර කළ, ගොකුණෙහි සිටි ගොරදක් සේ තමන් උපන් ලොව මධ්‍යඌ කළ, සදුන් කපුරු උපදනා දඬුවනබෙහෙදක් සේ තමන් උපන් ලොව මිල වැඩි කළ, මහානිධානයක් එබූ ප්‍රදේශයක් සේ වැඩැසිටි තැන කොතන දේ හොයි ලෝවැස්සන් ලවා විමසවන, විදඹිනාවෙහි එලසිතක් සේ සාරපරම්පරායෙහි කෙළවර සිටියා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මුහුදු බමා සුව සේ පටුන් වැදූ ගල් හෙළා සිටි මහනැවක් සේ, සාරාසධ්‍යාකප්ලක්ෂයක් සසරමුහුදෙහි බමා නිවන් නැමැති සුපටුන් දැකූ සොපධිශෙෂ නිවන්තොටෙහි කෙළවර අත්බව් නැමැති බරු හෙළා සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ජයකඳවුරට වදනා රජහු සරහන පිරිසක් සේ, නිවන්පුර නැමැති ජයකඳවුරු වදනට සිට සුවිසිඅසධ්‍යායක් ක්ෂිණාශ්‍රව පිරිස් සැරහූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

451-455

* අදනා ගෙරිවගය පසුපස්සෙහි යන රුවන්බඩුගැලක් සේ, කරුණා ප්‍රඥවගයෙහි හී එ අනුව වූ දහම් නැමැති සත්රුවන් බඩු අදනා බුදුන්-පෙ-යුතු.

* තමන් තමන් ගේ වීථියෙහි යන නකත්තරුවන් කරා, එළඹෙන වක්‍රයා සේ, ඒ ඒ තන්හි හැසිරෙණ විනෙයජනයන් කරා දවසැ දවසැ එළඹෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සතර මහාදවීපයට උතුරුදිග නො හැර ස්ථාන නියම ලද මහමෙර සේ, රූපප්‍රමාණරූපප්‍රසන්න, සොෂප්‍රමාණසොෂප්‍රසන්න, රූක්ෂප්‍රමාණරූක්ෂප්‍රසන්න, ධම්ප්‍රමාණධම්ප්‍රසන්නවන වතු:ප්‍රමාණ සත්ත්වයන්ට එකාකාරප්‍රසාදස්ථාන වූ සිටි බුදුන්-පෙ-යුතු.

* මුල්හි පටන් ගෙන අත්කයෙහි පහරවා සවිස්ථානයෙහි මැ ප්‍රණීතඵල ගන්නා පනසදැමයක් සේ, තමන්ගේ මූලප්‍රණීධියෙහි පටන් ගෙන දාකුපරිනිචාණය දක්වා සියලු සත්ත්වයන්ට පරම මධුර වූ ස්වභාවිකඵල දෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පළභහු එපමණ වැ පනන පිනීම ඇත්හු කෙ සා' වැ ද පිනිය නො හෙන්නා සේ, තමන් බල වැ කවුඩු වැ ඉපැදූ කරණ ලොකාත්ථී සේ, සෙසුසතුන් මහබඹ වැ ද නො කට³ හෙන පරිද්දෙන් විචිත්‍ර වූ වරිත කරණ බුදුන්-පෙ-යුතු.

456-460

* මනුෂ්‍යාකුමාරයන් වයසට පැමිණූ නො යන ගමන් බාල වස්සා උපන්ද මැ යන්නා සේ, සෙසු සියලු සතුන් කිසිවැඩිමහලු වයසට පැමිණූ ද නො පැවැත්විය හෙන ක්ෂමාව මෙක්‍රිය පරාක්‍රමය යන මේ ආදී ගුණ තමන් උපන් දවස මැ පැවැත්වියැ හෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

හිනි ආදියෙහි ශුද්ධාණ්ඩකය ඇත ද, අධික වූ අංශකය ගෙන හිනිආදී වූ බැවහාර කරන්නා සේ, තමන් සිටි ලොවිහි ශක්‍ර බ්‍රහ්මාදීන් ඇත ද, තමන්ගේ අධිකබව හෙතු කොට ගෙන 'මහාසත්වය' යන නම් ලද බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කිණිහිරිමල් කෙ සා මහත් වුව ද සුවද කැමැත්තවුන් හිසට කුඩා වූ අම්ගෙන්ද සිහින්ගෙන්ද ආදී වූ මල් පලදනා සේ, තමන් වන් ලොකයෙහි දෙව්බඹුන් කෙසේ පැලැහි වුව ද ගුණ කැමැත්තවුන්ගේ සිතට වඩු වැ ඉපැදූ ද තමන් මැ නැගිබව මුත් එ දෙව්බඹුන් නො නැගූ දුන් බුදුන්-පෙ-යුතු.

ආදියෙහි පටන් තණයෙහි මැ පුරුදු වූ ඇත්හු ක්‍රමප්‍රතිපත්තියෙන් මධුර වූ භෝජනයෙහි මැ පුරුදු කරවන හස්තිවෛදයකු සේ, බොහෝ කලක් අධම්යෙහි මැ පුරුදු වූ ලෝවැස්සන්ට තමන්ගේ ප්‍රතිපත්තියෙන් මධුර වූ ධම්ය පුරුදු කළා වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

මහදියවතුරෙහි මව නහා දුන් පයෙහි එල්බූ සැතැපී සිටිනා ඇත්පැටවකු සේ, සසර දුක් නැමැති වතුරෙහි තමන් වැඩූ කරුණාවට ලෝවැස්සන් නහා ගෙන සැතැප්පු බුදුන්-පෙ-යුතු.

461-465

* මලලවිදු උගත් පමණින් සම්දරුමල්ලයා හා මල්ලව ගන්නා බඹුරන් සේ, පාරමිතා පුරන්තට සසරෙහි සිටුවන ගුණයෙන් ක්ලේශයන් ගුණධම් හා උතුන් ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සිතියම්හි අදනා රු හයඩකර නො වැ විමානයෙහි ශොභාවට කාරණ වන්නා සේ, තමන් ගන්නා වූ ක්ලේශයන් හයඩකර බවට නො පමුණුවා පාරමිතාවන්ට කාරණ කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* රු නැත්තවුන් නටන නැවුමක් සේ, ගුණනැති බැවින් නො මිහිරි පැලඹුමක් නො ගත් බුදුන්-පෙ-යුතු.

* අසා පරණ වැ නොමිහිරි වූ ගීයක් සේ, කියා පරණ වැ නොමිහිරි වූ බණක් නො කියන, දැක 'පරණ යැ'යි මුහුණ ඇළ කරණ අමධුර වූ විලාසයක් නැති බුදුන්-පෙ-යුතු.

නොයෙක් දෙශයෙහි අක්ෂරහෙදය වෙන් වුව ද සංස්කෘත වූ ශබ්දපථය වූ කලී අහින්න වන්නා සේ, සසරපමණින් ජාති හෙදයෙන් තමන් වෙන් වුව ද තමන්ගේ කරුණාප්‍රඥ දෙක එකාකාරයට යවා සකසා තුබූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

466-470

* පිටු මිනිසුන් නැති ශික්ෂිතආත්ත මදවෙශයෙන්¹ නියතීන්ත්‍රණ වැ කලක් බමා ආරොහකයා පිටට පිනු කල්හි මිහට අනුවැ කටයුත්තෙහි පවත්නා සේ, සංසාරයෙහි² කිසි කලක් කාමාවෙශයෙන් නියතීන්ත්‍රණ වැ කිසිකාරණයෙකින් නිර්වේදය තමන් සිතට නැතිකල්හි ඒ නිවේදය අනුවැ කතීව්‍යයෙහි පවත්නා බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ලොකයෙහි මිථ්‍යාදෂට්ඨගුරුන් මිථ්‍යාදෂට්ඨ නැමැති උන්මාද මෞෂධය වළඳවා ලෝචුස්සන් අනවස්ථිත කොට වියරු හෙළා "දියලනු කඩා මහලුපැවිදි වූහ. මැඩිපිනුම් පනින්නට³ උන් තරම් කෙනෙක් නැත. බලුබිරුම් අතික්තෙනෙකැ නැත. ගොන් ගමනට ඔහු මැ සුරුහ. වසුගොම කැවුමෙහි එසේ සුරුහු නැතැ"යි කියවා 'සච්ඤයම්හ'යි ලොවට මෙසේ කෂට වූ ප්‍රතිපත්ති පානා කල්හි "ඔහු සච්ඤයෝ මැ යැ. ඔවුන් පෑයේ නිච්චාණමාගීයෙක් මැ යැ"යි වරදවා ගෙණු සතරඅපායෙන් ගැලවී ගත නො හෙන ලොකයෙහි තමන්ගේ ශාසනයෙහි කසාවක් පොරෝණට

1. මනා දෝෂයෙන් මදවෙශයෙන් 3. පිහිනුම් පිහිනන්නට
2. සංස්කාරයෙහි
Non-Commercial Distribution

කරණ පළමු ගැරහුමෙහි මැ සමහර සවිචන් හිස එබූ කරඅගහි මැ සිවුපිළිසිඹියාපත් රහත් කරවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* 'මනාවූ ප්‍රතිපත්ති පවුම්හ'යි කියා මවුන් පියන් ගේ මිදුලෙහි වැඩිමහලුදරුවන් අපගතවස්ත්‍ර කොට ඇවිදුවාපියන මිථ්‍යාදෂ්ටිගුරුන් පවා 'සඵඤය'යි සිතා ගෙණෑ නස්නා ලෝවැස්සන්ට මනා වූ ප්‍රතිපත්ති පෑ අමාමහතිචන්හි ලන සේ දන්නා' බුදුන්-පෙ-යුතු.

* පුත්‍රයා කෙරෙහි කළ ස්නෙහයෙන් ප්‍රසවවේදනාවෙහි සරු නැති මවක සේ, සත්තවයන් කෙරෙහි කළ ස්නෙහයෙන් තමන් ගන්නා දුකෙහි සරු නො කළ බුදුන්-පෙ-යුතු.

* කුස පිරෙණ පිණිස මුවෙහි ආභාරය තබන්නා සේ, ලෝවැස්සන් සමාද්ධ කරණ පිණිස තමන් ලෙහි ගුණදහම පිරු බුදුන්-පෙ-යුතු.

471-475

* දර පමණින් ඇවිළි ගින්නක් සේ, ක්ලේශයන් පමණින් මැ පවත්නා ප්‍රභාණ්ඩම් ඇති සක්වලගල් ඇතුළත්හි නො පිටත් ව බමන හිරසද ආලෝකයක් සේ, සත්තවසීමාවෙන් නො පිටත් වූ පවත්නා ඥානාලෝක ඇති: විශැලිවිශැලි සේ සුදුපැහැ ගත් තල් පතක් සේ, තෘෂ්ණාවගේ විශැලීමෙන් ගන්නා වූ ශුද්ධ බව ඇති ඇත්හුගේ පයට ගැටෙන කුහුඹුවන් සේ, තමන්ගේ පාමුල්හි ගැහැටෙන්නා වූ තීර්ථකයන් ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* හිමාලය පච්ඡයෙන් බට නොයෙක් ගං ඒ හිමාලයපච්ඡයට පිටි පෑ මුහුදට යොමු වූ යන්නා සේ, කුලගෙන් නික්මු එකුල ගෙට පිටි පෑ දහමට යොමු වූ සිත් ඇති වියන් වූ මහණපිරිවර ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* දියෙහි ගැලව ද වෛගන්ධයක් ඇති නොවන කසට කැවූ සම් සේ, සසරෙහි ඇවිදූ ද විකාරයක් නොගත් ගුණෙන් කසට කැවූ සිත්ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සදහිරුහසරක් සේ, සියලු ලොව මැඩු ගෙණෑ මස්තක ප්‍රාප්ත වූ පවත්නා වූ ගුණප්‍රවාහති ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සද සිටි නකතින් දවසට නකත් ලැබෙන්නා සේ, තමන් සිටි ගුණෙන් ලොවට ගුණ දෙන බුදුන්-පෙ-යුතු.

476-480

* පැන් පහයන මැණික ගැවුනු කල්හි කැලැති දිය පහන් වන්නා සේ, තමන්ගේ දහමිනි² ලෝවැස්සන්ගේ සිත් ක්ලේශයන්ගෙන් වූ කිලුටු හැරූ පහන් කරවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

1. ලන 2. දහමිනි Non-Commercial Distribution

* පහත් වී යෑ යි කී කල්හි හිරු නැගී බව නො කීවත් අනුමාන කට යුතු වන්නා සේ, 'දහමැ'යි කී නැතෙක්හි තමන් පහළ වන බව නො කීවත් හඟවන්නා වූ. බුදුන්-පෙ-යුතු.

* ඒ ඒ විදුනා සත්ත්වයන්ගේ පිණිත් නිෂ්පන්න වූ සක්වළ වෙසතුරක් සේ, ඒ ඒ අවයව බලා විඳූ නිවෙන සත්ත්වයන්ගේ පිණිත් ඇති වූ රූපකායසන්නිවේශ ඇති බුදුන්-පෙ-යුතු.

* සක්රුවන් පහළ වූ රජගෙදෙරක් සේ, තමන්වහන්සේගේ දෙඳ ඉතා අධික වූ විස්මය සොම්නස් උපදවන බුදුන්-පෙ-යුතු.

* බද්ධ වූ අක්කාරයෙහි පළමු හිරුමුහුණු දුටු ආදී කල්පයෙහි සත්වයන් ගත් ශුරභාවයක් සේ, මොහයෙන් ඇදීරි ගත් ලොවට පහළ වූ තමන් මුහුණු දුටුවන් ප්‍රතිපත්තියෙහි වැරසැර ගැන්වූ බුදුන්-පෙ-යුතු.

481

* කරුණාවට ගේ වූ, දහමට ළ ඇති, අසන්නන් කන්හි අමා නමන මධුරධම්ඳෙහනා ඇති, බැලූබැලුවන් ඇස් නිවන මනහර රූ ඇති, සිතන්නන් සිත් නිවන මනහර ගුණ ඇති, දෙව්බඹුන් මුදුනෙහි කෙළනා පාපියුම් ඇති, ලොකස්වාමී වූ, ශාකාසිංහ වූ, පරදු:බදු:බිත වූ, අනුශාසක වූ, අද්වයවාදී වූ, ධර්මාඡ වූ, සමන්තභද්‍ර වූ, ෂඩහිඤ වූ, ළයට සැනහිලී වූ, සසරට ප්‍රතිපක්‍ෂ වූ, නිවණට දෙර හඵවා වූ, ස්වර්ගීයට හිණිපෙතිපෙළ වූ, අපායට හකුල් හෙඵෑ, විසත්කමින් අගතැන්පත් වූ, මුළුසක්වළැ සතුන් දැල්වූ දැල්වූ ඇස්හි පැණියන්නා වූ, සිතුසිතු සිත්හි ඇදී යන්නාවූ, බැදී යන්නා වූ, ඇවිළෑ යන්නා වූ, ඇස ලූ ලූ දිසාවට සියලු සැපත් දීලන්නා වූ ඒ ස්වාමීදරුවානන්වහන්සේ විසින් අතීතකාලයෙහි කළ දතමය¹ පුණ්‍යක්‍රියායෙන් යුක්ත විශ්වන්තර-ජාතකකථාව ගෙණෑ ඇඳ² දක්වමි. තමහට සිනෙහැකි නිවන්පුර වදනා කැමැති සත්පුරුෂයන් විසින් සාවධාන වෑ කන් නමා ඇසිය යුතුය.

හේ කෙසේ ද යත්:- පෙඳ දඹදිව සිව්වර ඡයතුරා නම් නුවරෙක් වී යෑ. එ පුර සම්පත්ති නැමැති මහමුහුදුමැද බිඳෙන රළ පෙළ සේ නිරන්තරයෙන් දිවන්නා වූ පනන්නා වූ අශ්වයන් ගේ හෙණාරවයෙන් එකකොලාහල යෑ. එසේ මෑ නානාප්‍රකාර වූ වණිකම්බල අකුළා වූ නොයෙක් රථයෙහි වක්‍රනාදයෙන් හා හස්තිනාදයෙන් හා සඬබනාදයෙන් එකනාද යෑ. සත්තුෂ්ට වූ ස්ත්‍රීපුරුෂයන්ගේ නානාප්‍රකාර වූ මඬගලයෙහි හා නෘත්‍යභීතවාද ප්‍රසංසනයෙහි ගසනලද මිහිඟුබෙරෙහි ගම්භීරධීර-නාදයෙන් ශ්‍රවණ රමණී යෑ. ප්‍රවීණවීණාකාරයන්ගේ වීණාස්වරයෙන්

1. කාලයෙහි දතමය 2. හැර
Non-Commercial Distribution

සාධම්බර යැ. නානාප්‍රකාරවේශ හා භූෂණයෙන් යුක්ත වූ සම්පත්තීන් අනුන වූ යෞවනයෙන් උද්දම වූ රූපයෙන් මනෝහර වූ කුලයෙන් අනිඤ්ඤ වූ විදයෙන් පරිශුද්ධ වූ සැරඳුම්භි තත්වැසි වූ කෙළියෙහි විදග්ධ වූ අන්තර්ධනබහිර්ධනකායායීයෙහි ප්‍රමාදයක් නැත්තා වූ ගැණුන් හා පිරිමින් විසින් ගැවසීගත්තේ යැ. මෙසේ සියලු සම්පත්තීන් සමෘද්ධ වූ ඒ ජයතුරා නම් නුවැර රජ කරණ සඤ්ජය නම් රජෙක් වී යැ. එරජ මහාකුලීනහෙයින් හා දෛවිය සත්‍යය යන මෙයින් හා අභිමතකාරිය සාධා ගැන්මෙහි දක්ෂහෙයින් හා කීවා කරණ අමාත්‍යයන් ඇති වැ දශරාජධම්මයෙන් රජ කරණ සමයෙහි, ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙමේ තමාගේ පුරස්ත්‍රීන් කෙරෙන් එක් සක්‍රියක කැඳවා කියන්නේ “පෘථිවියෙහි යම්වස්තුවක් තිට ප්‍රිය ද, එයට දසවරයක් ගණු” යි කී යැ.

ඒ සත්‍රී කියන්නී “දෙවරජ, තට නමස්කාර වේවයි. පොළොවැ සිව් වෘක්ෂයක් පහ කරණ මහපවතක් සෙයින් තොපගේ මේ දිව්‍යපුරයෙන් මා පහ කරණුවට¹ මා විසින් කවර පවෙක් කරණ ලද්දේ දැ?” යි කිව. සක්දෙවරජ කියන්නේ “කී විසින් පව කරණ ලද්දේ නො වෙයි. මට අප්‍රිය ද නො වෙයි. තිගේ පින් ද ආයු ද පිරිහින. එසේ හෙයින් කීම්. කී කෙරෙන් වියෝ වීමෙක් වෙයි. මාගෙන් දසවරයක් ගණු” යි කී යැ.

“සියලු දෙවියන්ට ප්‍රධාන වූ සක්දෙවරජ, මට වර දෙනු කැමැත්තෙහි වී නම්, තට වැඩෙක් වේවයි. තා කියන සේ සිව්වට සඳමහරජහුගේ නිවෙස්හි වසන්නෙමි එක්භැවිරිදි මුව පෙල්ලන්ගේ² දිගුනිල්පැහැයෙන් යුක්ත වූ ඇස් බඳු වූ තුන් වයස මැ අතිනීල වූ ඇස් ඇති වෙම්වයි. අතිනීල දෙවිදුහු මෙන් බැමලිය ඇති වෙම්වයි. පුස්කිදෙවිය යන නමෙක් වේවයි. සියලු රජුන් විසින් පූජිත වන්නා වූ යශස්කීර්තීන් පිරිවර ඇති, සියලු යාවකයන්ගේ අධ්‍යාශයට යොග්‍ය වූ, නො මසුරු වූ, ඇස් ඉල්ලූ කල නො දෙමීයි නො කියන, උතුම් වස්තු දෙනු වූ, ගුණෙන් යුක්ත, රූපයෙන් යශසින් ප්‍රිය වූ පුත්‍රකු ලැබෙම්වයි. මා ගර්භිණී වූ කලැ සම කොට ගහා යෙදු දුනුම්වක් සෙයින් මාගේ මධ්‍යමාංගය නොඋස් නොමහක් වෙවයි. දෙවරජ, මාගේ පයෝධරයෝ දෙදෙන නො හී උඩ බලා සිටිත්වයි. මා හිසැ නර නො නැහේවයි. වෙඳ දැලි නො හිඳේවයි රාජාපරාධ කළ වධ්‍යයකුක්³ වුව මරණින් ගලවමී සිතුකලැ මාගේ ස්වාමී හරිත්වයි. මයුරයන් කොස්ලිහිණියන් ඊඩි දෙනලද, උත්තමස්ත්‍රීන් විසින් ගැවසී ගත්, කුරුන් කුදුන් ළදරුවන් හා කුඩසලා බලතුන් හා අරක්කූමියන් හා කිලිහන් හා විසින්

1. හෙතෙම 2. කරුණු 3. පොල්ලන්ගේ 4. වධයකුන්
Non-Commercial Distribution

වණනලද, සත්රුවනින් විසිතුරු ද්වාර කවුළුවෙන් හෙබි, පසහතුරුද වින් යුතු, රාජමන්දිර ඇති, නොයෙක් මධුරාන්තපාන¹ කව බොව යන ජනයන් ඇති මේ කී ගුණෙන් සමෘද්ධ වූ සිව්චට සඳමහරජුට අගමෙහෙසුන් වෙමිව”යි කියා මේ දසවරය ගත.

එසඳ සක්දෙව් රජ කියන්නේ ‘සඵාඩගයෙන් හොබනා වූ පුළුස්සියෙහි, මා විසින් දුන්නා වූ දසවරය ගෙණ සඳමහරජුගේ සමීපයෙහි වස’යි² දෙව් රජ සමූ දුනි. ඉක්බිති ඒ දිවාස්ත්‍රී දෙව්ලොවින් මියැ අවුත් මදුරටු ක්‍රියාකලයෙහි උපත. “හෝනොමෝ සඳමවුදු වැනි මුහුණු ඇත්කී යැ. කොඳකැකුළු වැනි දත් ඇත්කී යැ. රන්වන් වූ ශරීර ඇත්කී යැ. මනා වැ වට වූ පයොධර ඇත්කී ය” යනාදීන් වණිනා කරත් කියා ගෙවා ගත නොහැකි රු ඇත්කී ය. අළුත් වූ යොවන ඇත්කී යැ. මහත් වූ ඵෙශ්වයඹී ඇත්කී යැ. සාරාසංඛ්‍යාකප්පකමයකින් මත්තෙහි බුදුන්ට මවු වෙමිසි පතා ආ, මතු මහාමායාදේවී වන, එයින් ගොස් මාතෘදිවාසුත්‍ර වන, ඊ සිට නිවන්පුර වදනා වූ මවුන්ගේ ගුණ කවුරු කියා නිමවා ගණිද් ද? මෙසේ දෙවහනක මෙන් විය පැමිණූ වසන කල්හි සඳමහරජානෝ බියොවුන්ගේ රූප ශෝභා අසා මහපෙරහරින් ගෙන්වා තමන්ට අගමෙහෙසුන් කළහ.

මෙසේ දෙදෙනා සුවයෙන් වැසෑ රජ කරණ සමයෙහි පිරු පාරමිතා ඇති ලොවට ඇසක් වැනි වූ මතු බුදු වන මහතානෝ සියලු ලෝවැසියන් සසරින් මුදනු සඳහා දෙව්ලොවින් සැවැ අවුත් පුළුස්සියෙහි බඩු පිළිසිඳ ගත්හ. මවුන් පිළිසිඳ ගත් කෙණෙහි මැ සැටදහසක් පමණ කුමාරයෝ ඒ ඒ ඇමැතියන්ගේ ගෙහි පිළිසිඳ ගත්හ. මහබෝසතානන් මවුකුසු පිළිසිඳ ගණුත් මැ දේවින්ට මේ නියා දෙළෙක් උපනි: දවසැ සලකයක් ධන වියදම් කොට ස දන්හලක් කරවා දිළිඳු යාවකයන්ට දන් දෙන දෙළෙක් උපත. සහ වැ ද පවා තමන් කරා ආ යාවකයන්ට හිනිමැදට පැනැ ඇහමස් පලහා දන් දෙන්නා වූ, සිව්ච රජ වැ තමන් කරා ඇස් ඉල්ලා ආ ශක්‍රබ්‍රාහ්මණයාට නිලුපුල්මල්සහළක් බඳු වූ තමන්ගේ දැස ලෝවැසියන් හඩවහඩවා සිය අතින් උපුටා දන් දෙන්නා වූ, මහතානන්³ දසපාරමිතා මුදුන්පත් වැ සිටු මවු කුසු පිළිසිඳු ගත්විට⁴ මිනියා දෙළක් උපදිකි යනු කවර ආශ්වයඹීයෙක් ද? ඒ හිමියානන් මවුකුසු පිළිසිඳ ගත් දවස පටන් ගෙණූ දඹදිවැ නොයෙක් රජයෙහි රජදරුවන් එවන රන්රුවන් ආදී නොයෙක් පඩුරෙන් අතුරු නැති වී යැ.

සඳමහරජානන්⁵ බියොවුන්ට උපන් දෙළ අසා කුවඳ සදන්හල් කරවා බියොවුන්ට උපන් දෙළ නිවා යාවකයන් සිත් නිවා දන් දෙන

1. මධුරපාන 2. සමීපයෙහි වසි 3. මහතාණෝ
4. ගත්කවුන් 5. රජාණෝ

කල්හි, ක්‍රමයෙන් දසමස් පිරුණු සඳු, බියොවුන් නුවර පැදකුණු කරණ සිතෙක් උපත. එසඳ සඳමහරජානෝ එපවත් අසා ඇමැත්තන් කැඳවා නුවර සඳවන්නාහු කළුචූලි පියා සුදුචූලිලෙන් තවරා දෙර දෙර කෙහෙල්තොරණින් රන්තොරණින් රිදීතොරණින් සත්රුවන් තොරණින් පිළි තොරණින් සද කේල්කැඹිලි ධවජපතාකායෙන් සද තැනූ තැනූ සුණිකලස නිරිකුඩම් තබා වැටූ වැටූ පහත් නංවා මෙසේ සියලුනුවර දෙවි නුවරක් මෙන් සද මනහර කොට රථයක් සඳවා බියොවුන් එහි හිඳුවා මහත් වූ ශ්‍රීන් මහත් වූ පෙරහරින් රාජ වීථියට බටහ.

එවිට මෑ රන්කරඬු රිදීකරඬු රන්පැන රිදීපැන ගෙණූ, සඳට පළමු වැ ගමන් ගත් තරුකැල සේ, මෙහෙතන්¹ පිරිවරා ගත්හ. එසේ මෑ දෙපැසූ සිටූ සලන සුදුවාමර රන්තල්වැට රිදීතල්වැටින් වසන්තයා සියවෙසින් ආ යැයි² සිතමි. සරසුන් විසින් ගත් සුදු සේසතින් එද එපුරය ඡත්‍රමය වූ ගියේ යෑ යි සිතමි. කිරි මුහුදු ඔද වැඩි දුවන රළපෙළ සේ එපුරු වෙහි දිවන අස්පහරින් පවිතොපම වූ හසනා-ලඬකාරයෙන් සැදුනු ඇත්කැලයෙන් හා රන්රිදීමය වූ පඤ්ඤක් පැහැයෙන් දිලියෙන ධවජපතාකාවෙන් විසිතුරු වූ ඇතුන් අදනා අසුන් එළවන් ගොනුන් අදනා මනහර රථපෙළින් හා සත්රුවන්මය පිල්කඩ³ පෙළින් හා ධවජපතාකා පෙළින් හා රන්රිදීකැටපත් පෙළින් හා සත්රුවන් කලස පෙළින් හා ඒ නුවර බලනුවන්ට අමෘතාඤ්ජනයක් වැන්නැයි සිතමි. ඒ ඒ සත්රුවන්මඩුවෙහි සිටූ නටන මනහරයොවුන්පත් ස්ත්‍රීන් නටනවා නහන අතින් දිවාශ්‍රී කැඳවකී සිතමි. රකවල් බලමින් ඒ ඒ දෙස දුවන කුරුකුදු පෙළින් සහවාසිතපුංසකයන් විසින් පිරිවරණ ලද දසමෙහෙතැනුන් විසින් මනහර යෑ. බලතුන් ගසන බලත්හඬින් හා ඒ ඒ තැනූ මඩුලු බැඳ ගසන හෙරිතුයාභිතාදයෙන් හා අසුන්ගේ හෙණාරවයෙන් හා ඇතුන්ගේ⁴ කුඤ්ඤතාදයෙන් හා එකතිර්ඝොෂ යෑ.

මෙසේ. මහත් පෙරහරින් නුවර පැදකුණු කෙරෙමින් ව්‍යාපාර⁵ වීථියට වත්සඳු විළි පහරණට පටන් ගත. එපවත් ඇසු සඳමහරජාණන් විසින් එකෙණෙහි මෑ විසිතුරු මඩුවක් කරවා වට තිර බඳවා රකවල් ලැවූ කල්හි ලොවට ඇසක් බඳු වූ යාවකයන්ට ධනරාශියක් බඳු වූ පිරුපාරම්තා ඇති ඒ හිමියානෝ මවකුසින් උපදමින් මෑ මෑනියන්ට “අම්ම, දන් දෙන්නට සුදුසු දෙයෙක් ඇද්දෑ”යි කියා අත දික් කළහ. මෙසේ ඒ ත්‍රිභුවනශෙඛර වූ වෙසතුරුකුමාරයන් කී තෙසුල් කවර නම් සතකුගේ කණට අමා නො වේ ද? කවර නම් සතෙක් සතුරු වේ ද?

1. තැනන් 2. ආසි 3. පිල්කඩ
 4. අසුන්ගේ 5. වෑපැර

කාට නම් අප්‍රිය වේ ද? එබස් ඇසූ මැණියෝ දහසින් බඳ පියැල්ලක් මහතානන් දික් කළ අතැ තුබුහ. ඒ දහස ගෙණැ කිරිමවුන්ට දන් දුන්හ. ඒ ආශ්වයාපුරුෂ වූ මහතානන් උපන් ද මැ ඔවුන්ගේ කුශල බලයෙන් කෙලාසකුටය සේ ද රිදීපච්ඡායක් සේ ද ඉතා ධවල වූ පණ්ඩර නම් මහලැන්පොච්චකු දෙවියෝ තමන්ගේ ආනුභාවයෙන් ඇත්හල්හි ලා ගියහ. බොධිසත්වයන්ගේ පියමහරජානෝ පුතනුවන්ට නම් තබන්නාහු, වතුචේදයෙහි නිපුණ බමුණන් ගෙන්වා, ව්‍යාපාරචීචියෙහි උපන් හෙයින් “වෙස්සන්තර කුමාරයෝ යැ”යි නම් තබා මෙ බඳු වූ උත්තම පුරුෂයක්හු හුදෙකලා වැ! ඉපැදීම නො වන්නේ යැයි ඇමැත්තන් කැඳවා සියලු නුවර පරික්‍ෂා කරවා උපන්ද උපන් කුමාරයන් සැටදහසක් දෙනා ගෙන්වා පුතනුවන්ට පිරිවර කොට ලක්‍ෂණසම්පන්න කිරිමවුන් තෝරා ගෙණැ උන්ට මහාවිභව තබා දුන්හ.

මෙසේ සැටදහසක් කුමරුවන් පිරිවරා කෙළනා බෝසතානෝ² නකත්තරු මැද බබලන පුත්සඳ මෙන් කුමාරාභරණයෙන් සැදී රාජ ශ්‍රීන් දිලිහිදිලිහී වඩනා කල්හි තමන් එක් හැවිරිදි වයස තමන් පැලඳවූ ලක්‍ෂයක් වටනා ආභරණ කිරිමවුන්ට දන් දුන්හ. පියමහරජානෝ ඒ පලඳනා දන් දුන්බව අසා සතුටු වැ මාහැඟි පලඳනා යවා පලඳවහි. බොධිසත්වයෝ තමන් පැලඳවූ පලඳනා, අවුක් දන් ගන්නා සිභන්නන් නැත්තෙන්, තවවරෙකැ මැ කිරිමවුන්ට මැ දන් දුන්හ. තුමු වයසින් ලඳ බොලඳ එක්හැවිරිද්දේ යැ. තව මුවෙන් නොහළකිරි යැ. මෙ ම නියා දනාධ්‍යාශයක් මුළු ලොවැ කවුරු කෙරෙද් ද? මෙසේ වූ අද්භූතයක් දුටුවිරුවෝ ඇද් ද? මෙ වැනි ආශ්වයාපියක් ඇසූ විරුවෝ ඇද් ද? මෙසේ විස්මය වූ දනසම්භාර ඇති ඒ මහතානන් හා එක් වෙමිවයි. ඒ උතුමා උපන් උපන් තන්හි මැ උපදමෝවයි. මෙ වැනි අදහසෙක් සියලු සත්ත්වයනට වාසනා වෙවයි.

මෙසේ දන්කෙළි මැ කෙළි කොට දන් දී අට හැවිරිදි වයස් වූ කලැ විසිතුරු වූ ප්‍රාසාදයෙහි පණවන ලද ශ්‍රියහන්මස්තකයෙහි පලක් බැඳැ වැඩැ හිඳැ සිතන්නාහු “මා⁴ ඉපැදැ දනක්‍රියායෙහි සුව නො වීද දවස් ගණනෙක් නිකම් මැ⁵ ගියේ යැ. හේ දැන් අට හවුරුද්දෙකැ. තව ද දවස් මෙසේ මැ යේ දේ හොයි. මෙසේ මහ වතුරක් මෙන් මා දෙන රන්රුවන් ආදී දනප්‍රවාහය කැටකැබැලිති සේ මා සිත් නො පිණවයි. ඉදින් යාවකයෝ අවුක් සිටැ ‘මහරජ, තාගේ ඇස් උදුරා දෙ’යි කිවු නම්, දිගුපුළුල් නිල් නුවන් දෙක තල්ලොඳ දෙකක් සේ උදුරා අතැ තබා ලමි. ඉදින් මාගේ හෘදයමාංසය ඉල්ලූ නම්, තියුණු වූ ශස්ත්‍රයෙන් ළය

1. හුදකලා 2. බෝසතානන් 3. රාජ්‍යය 4. මම 5. නික්ම

පළාපියා හදවත දන් දෙමි. යමෙක් ලේ ඉල්ලී නම්, තෙලියන්හි ලා පෙළාපියා මාගේ ශරීරයෙහි ලේ දෙමි මැ යැ. යමෙක් මස් ඉල්ලී නම්, මහුල්කඩුවෙන් ලියලියා පැස් පුරා මස් දන් දෙමි මැ යැ. යමෙක් අවුත් සිටැ 'මට ගැනීමෙහෙ කර'යි කී නම් මුළු රට මැ' මා මුත්ට ගැනිබව දන්ව'යි අස්වා කියා ගැනි වෙමි මැ යැ"යි (සිතන්ට වන්හ)

මෙසේ සිතත් සිතත් දෙලක්ෂ සතළිස් දහසක් ඝනකඩ බොල් මහපොළොව අනෙකගජීතා කෙරෙමින් අත්බමරක් සේ සතුටු වැ නටත්තට වන. එක්ලක්ෂ අටසැටදහසක් යොදුන් උස ඇති මහාමෙරුපඵතය ද ඒ මහතානන්ගේ දනවෙනතාබලයෙන් තමාගේ ද කුළුඅත් මසොවා වදිමින් නටත්තට වන. ඒ මහතානන්ගේ මහත් වූ අධ්‍යායය බලවයි කියන්නාක් මෙන් සප්තකුල පඵතයෝ කුල්මතින් නටමින් ඔවුනොවුන් ඇඟ ගැසෙන්නට වන්හ. සුවාසුදහසක් යොදුන් ගැඹුරු මහමුහුද තමාගේ රළ නැමැති අතින් සත්රුවන් ඉසැ ඉසැ මහත් සොම්නසින් මෙන්¹ නටත්තට වන. මේ ආශ්වයඝීය දුටුවා වූ මිනිසුන් පටන් ගෙණැ මහබඹුන් දක්වා සියලු ලොව එක පැහැර රහමඩලක් මෙන් කෙළිනට වන්හ.

මෙසේ මහපොළොව ගුගුරුවා දන් දෙන බෝසතානෝ සදුන්රුකැ අතු අගැ ලෙලෙන කළුවැල්ලියක් සේ තමන්ගේ රූපශ්‍රී ප්‍රඥලතායෙන් හොබවමින්² ක්‍රමයෙන් වැඩී සොළොස් හැවිරිදිවයසට පැමිණැ සුසැට ශිල්පයෙහි හා අභ්වාදශවිදු ස්ථානයෙහි නිපුණ වූහ. එසමයෙහි පියමහරජානෝ පුතනුවන්ගේ රූපශ්‍රී යශස්කීර්ති බලාපියා ප්‍රීතියාගරයාගේ උත්පාතවෙගයෙන් 'මාගේ පුතනුවන්ගේ රාජවිහුම මා ඇස් හමුයෙහි මැ දැකැ මාගේ නුවන්දරිද්‍රාය'³ හළ මැනැවැ'යි සිතා වෙකියරට රජපුරුවන්ගේ දු වූ සියලු ස්ත්‍රීන්ගේ රූප එකතැනකට කැටි කොට මවාලූ රූපයක් බඳු වූ සියලු රූපශ්‍රීන් දිලිසෙන ඒ මදිදේවීන් ගෙන්වා මහුල් කොට මහබෝසතානන්ට අගමෙහෙසුන් කොට පාවා දී වොටුනු පලදවා රාජාය පවා දුන්හ. පියමහරජානෝ පුතනුවන්ගේ රාජාශ්‍රී බලබලා සතුටු වැ වසන්නාහ.

මහාබොධිසත්වයෝ ද සතරසංග්‍රහවතින් දශරාජධම්මයෙන් වියෝ නො වැ ධම්මරාජාය කොට සතනයෙන් මවුපිය දෙදෙනා වැඳැ පුද උපස්ථාන කොට සියලු යාවකයන්ට ස දන්හල් කරවා අනෙකප්‍රකාරයෙන් දන් දී රාජාශ්‍රීන් දිලියෙමින් වසන්නාහු පුතනුකෙනකුන් හා දියනිකෙනකුන්

1. මුළු රටට 2. නටන්නියක මෙන්
 3. හමුයෙහි ම මාගේ නුවන් දරිදු * හොබමින්
Non-Commercial Distribution

ලදින් වතුචේදයෙහි නිපුණ බමුණන් ගෙන්වා ගෙණූ පුතනුවන්ට 'ජාලියකුමාරයෝ ය'යි නම් තබා දියනියන්ට 'කෘෂ්ණඡීතා ය'යි නම් තබා මෙසේ සුවයෙන් රජය කරන්නාහ. වෙනියැරට රජු හා ජයතුරානුවද.¹ රජු හා රටවැස්සන් හා මෙසේ සතුටු වූ දෙනුවද වැස්සන්² නොවෙනස් වූ වසන සමයෙහි කලිගුරුටු වැසි නැති වූ දුර්භික්ෂභය වී යැ. කලිගුරුටු රජුරුවෝ ඇමැත්තන් කැඳවා කියන්නාහු "වැසි නැත. කුමක් කරමෝ දැ?"යි කීහ. ඇමැත්තෝ සිතන්නාහු "කැමැතිදෙයක් දන් දෙන්නෝ වෙස්සන්තර රජුරුවෝ යැ. උන්ගේ දෙවියන් දුන් සඵලවෙතමය වූ පණ්ඩර³ නම් වැසි වස්වන මහානුභාව ඇති හැලි ඇතෙක් ඇත. ඔහු ගෙණාව හොත් අපගේ රට වැසි වැසූ දුර්භික්ෂභය සන්සිඳේ"යි කීහ.⁴ එසඳ රජුරුවෝ වෙදනුයෙහි⁵ නිපුණ බමුණන් අටදෙනෙකුන් ගෙන්වා ගෙණූ කියන්නාහු "බමුණෙනි, වෙස්සන්තර මහරජුරුවන්ගේ වැසි වස්වන හැලි ඇතෙක් ඇත. එ ඇතු ඉල්ලාගෙණූ එව"යි කීහ.

බමුණෝ ද රජු අතින් සමු ගෙණූ නොබෝදවසින් ගොස් සිවිරට වත්හ. බුද්ධාධිකුර වූ ඒ වෙසතුරුමහරජානෝ එදවස් පොහෝද දන් දෙන්නට සතර දෙද සතර දන්හල් විචාරන්නට යන්නාහු සුවදපැතින් තහා සඵ හැඳූ ගඳවිලෙවුන් ගෙණූ සුසැට ආහරණයෙන් සැදි දෙවෙනුවලාසයෙන් සිට ඇතු ගෙණෙවයි කීහ. ඇතු ගෙණෙන්නාහු සතරපය සතර ලක්ෂයක් වටනා පලදනායෙන් සද යට බඩ ලක්ෂයක් වටනා පලසෙකින් වසා පිට රන්දැල් මුතුදැල් කිංකිණිජාල මිණිරසුදම්පෙළ මෙ ආදී සත් රුවතින් ඇතු සද එළවූහ. රන්හිණින් ඇතු කඳට පැනැනැහී දළපුඩුසේසත් හිසට කරවා සත්රුවන් සෙමර සල්වා රජ යුවරජ ඇමැතිමඩුලු පිරිවරා සිවුරහසෙනහ පිරිවරා දෙවෙනුයා සෙයින් සුවීදියාවෙහි දන්හලට යන රජුරුවන් බමුණෝ දැකූ දනට රැස් වූ සිහන්තන් බොහෝදෙනා විසින් දකිනට උගහට යයි දකුණුදිගේ⁶ දන්හලට යන මහ උස්ගොඩෙක සිටියාහ. රජ දකුණුදිගේ වාසල්සම්පයෙහි සිටි බමුණන් අටදෙනා දැකූ උන් සිටි දිශාවට ඇතු නැමී යැ.⁷ බමුණෝ අටදෙන අත් තහා "ජයකු හවාන් මහාරාජ" යනාදින් ආශීවාද කළහ. වෙසතුරුමහරජ තෙම "මේ බමුණෝ මනා මැ දෙයක් ඉල්ලති" ඇතු ආසන්ක කොට මෙහෙයා සිටු "බමුණෙනි, තෙපි කැමැති දනක් ගන්ව"යි කී යැ.⁸ ඉක්බිති බමුණෝ කියන්නාහු "සියලු සත්ත්වයන්හට මවුපියන් බඳු වූ රජුරුවෙනි, තෙල ඇතු අපට දන් දෙව"යි කීහ.

1. රජ කරණ කලිහි වෙතියරට ජයතුරානුවර
2. රදෙවනුවර වැස්සන් හා
3. පඩුය
4. කීය
5. වෙදශාස්ත්‍රයෙහි
6. බමුණෝ අටදෙන
7. නැමුහ
8. කීහ

එබස් අසා රජ්ජරුවෝ¹ මේ බමුණෝ මා ශරීරයෙන් භාගයක් නො ඉල්ලූහ. ඇස් උසුටා දෙවයි නො කීහ. ඇහිත් මස් කපා දෙවයි නො කීහ² ඇතු ඉල්වීම් මදක් දෙමිනස් වැ යහපත නොප කැමැති ඇතු තොපට දන් දෙමියි සතුටු වැ ඇතු සඳවන්නාහු³ ලක්ෂයක් වටිනා රන්පලසෙකින් පිට සැදවූහ.⁴ ලක්ෂයක් වටනා මුතුදැල යැ, ලක්ෂයක් වටනා මිණිරසුදම්පෙළ යැ, ලක්ෂයක් වටනා රන්දැල යැ, ලක්ෂයක් වටනා මැණික්දැල යැ, දෙඇළයෙහි බහා ලන දෙලක්ෂ වටනා දෙමිණි යැ, දෙලක්ෂ⁵ වටනා කණිහරණ යැ, වටසක නම් තුන්ලක්ෂයක් වටනා රන්මල් තුණ යැ, කුඹි සැදූ ආහරණ ලක්ෂයෙකැ, ශුශ්ඛයේ වට සොවැත්ත ලක්ෂ වටනේ යැ. දෙදළ සැදූ ආහරණ දෙලක්ෂයෙකැ, සතරපය සැදූ පලදනා සතර ලක්ෂයෙකැ, වාලධියෙහි සැදූ පලදනා ලක්ෂයෙකැ, යට බඩ සැදූ රන්පලස ලක්ෂයෙකැ, ගෙලෙහි මුතුදැල් ලක්ෂයෙකැ, කුඹු එබූ මැණික හා මුදුනේ මැණික හා කණියෙහි මැණික හා පිට මැණික හා මේ සතර මැණික් අනඹී යැ. ඇත්කටු අකුසු දෙක අනඹී යැ. (මෙසේ විසිතුරු කොට ඇතු සද තවද ඇතු ලවත් කවන රන්කටාරය ලක්ෂයක් වටනේ යැ. ඇතු පිටට නහින රන්හිණ ලක්ෂයක් වටනේ යැ. මේ ආදී අනඹී පලදනා හැර සුවිසි ලක්ෂයක් පලදනාවෙන් ඇතු සද ඇත්වෙදුන් ඇත්ඊයන් ඇතුළු වැ පත්සියයක් කුලවාසීන් ද ඇතු නාවනු කවනු පොවනු මිහට සියලු කළ මනා මෙහෙයට පරිවාරජනයන් ද දී බමුණන්ට ප්‍රසාද දී සිත් ගෙණු රුවන් කෙත්තියෙන් අතැ පැන් එවැ⁶ ඇතු බමුණන්ට දන් දුන්හ. ඒ මහතානන් ඇතු දන් දෙත් මැ මහ මෙර නැමී නමස්කාර කෙළේ. මහපොළොව සතුටු වැ ගුගුළේ.

ඉක්බිති බමුණෝ ඇතුනැහී රාජවිචියට බටහ. නගරවාසීහු කැටි වැ කියන්නාහු “තෙපි නො බා අපගේ දිවා ඇතු ගෙණු යවු නැ?”යි⁷ කීහ. එබස් අසා බමුණෝ කියන්නාහු “වෙස්සන්තර රජ්ජරුවන්ගෙන් මේ ඇතු දන් ලදුම්හ. තොප කෙරේ වළකමෝ දැ?”යි තුටු වැඩී බැණු ඇතු නැහී ගියහ.

එසඳ රජ බමුණු වෙළෙඳ ගොවි ආදිහු ද අධිකාර සෙනෙවිරත් ඇපා මාපා පක්‍ෂප්‍රධාන මහාමණ්ඩලිකයෝ ද මුළු මුළු වැ ගෙණු රැස්රැස් වැ ගෙණු තතනමින්⁸ පුපුරමින් දත් කමින් සියලු මුළුතුවර හැලැලූ ගොස් කිපී වෙස්සන්තරමහරජානන්ගේ පියානන් සඳමහරජානන් කරා ගොස් හධා හි “ස්වාමීනි, අප දන්වන්නක් ඇසුව මැනැවි. සුවිසි ලක්ෂයක් වටනා ආහරණයෙන් සැදුනා වූ සියලු ඇත්ලකුණෙන් බබලන්නා වූ ස්වාධිගයෙන්

1. රජතෙම 2. කිය 3. සදන්නාහු 4. සඳ 5. ලක්ෂ
 * පෙටා 6. හෙව 7. ගෙණෙයි 8. තතනවමින්

ධවල වූ වැසි වස්වාපියන පමණ මහත් වූ ආනුභාව ඇති දෙවියන් විසින් දුන්නා වූ මනුෂ්‍යාලෝකයට දුලභී වූ හස්තිශ්‍රියෙන්¹ දිලියෙන අපගේ ඇන්රුවන තොප පුතනුවෝ බමුණන්ට දන් දුන්නෝ² වෙද් ද? ස්වාමීනි, තමන් සදැවස්මඳ හී දන් දෙන පසු සෙසු ඇතුන් දිය නො හැකි ද? අසුන් දිය නො හැකි ද? නොයෙක් රන්රුවන් දිය නො හැකි ද? මේ නියා ලොවට වැඩකර වූ මේ ඇතු³ දන් දෙන්නේ කුමකට ද? රටින් සයින් එකක් වළඳ දැහැමින් සෙමෙන්⁴ රාජ්‍යය කොට අප රක්‍ෂා කෙරෙහි සිතූ නියා යහපත් නියා යැ⁵යි කීහ. එසේ කියන්නා වූ⁶ නගරවාසීන් දැකූ සඳමහරජානෝ “නගරවාසීන්ගේ රැහැණි බලවතු. කළ මනා කිමී දෝ හෝ?”යි සිතා “බාල විසින් නො කළ මනා දෑ කළවුන්ට තොප කී දඬුවමක් කරවන්නෙමි වේ දැ”යි කීහ. එසඳ නගරවාසීහු සත්හිඳි කියන්නාහු “වෙස්සන්තරරජ්ජරුවන් දහගෙහි ලත් නො පිළිවතු. දිවි ගණුන් නො පිළිවතු. අපගේ රට මැ හිඳ අප නැසූ තැනැත්තන් රටින් දුරු කොට වඬකිරි පච්ඡයට යවනු මැනැව. අද මැ යවනු මැනැවැ”යි කීහ.

සඳමහරජානෝ සිතන්නාහු “දැන් මුන්ට මිහිරි කොට කියා පසු වැ යවාපියා දුටුවක් දකුම්හ”යි සිතා මහාජනයන්ට කියන්නාහු “අද දවසැ රඳ අඹුදරුවන්ට සමු දී සෙට යන පරිද්දෙන් සිතව”යි කීහ. එබස් අසූ නගරවාසීහු වැදූ “ස්වාමීනි, නුඹ වහන්සේට හැඟුනක් කළ මැනැවැ”යි කීහ. එසඳ සඳමහරජානෝ මහාශෝකී වැ “නගරවාසීන් කිපුනුවැවි මසුනන්ට කියව”යි කන්තා⁷ තමි ඇමැත්තා යැවූහ. ඇමැති ගොස් ඒ වෙසතුරු මහරජානන් දිවාචිමානයක් මෙන් සැදුනු ප්‍රාසාදයෙහි රාජකුමාරයන් පිරිවරා ඇතු දන් දුන් සතුටු සොම්නසින් පිණපිණා ශරත් කාලයෙහි නැගී පුණ්ඩ්‍රමණ්ඩලයක් සෙයින් වැඩහුන්නවුන් දැකූ වැඳ⁸ පියරජ්ජරුවන් කියා එවූ හසුන් හය ඇති වැ නො කියැ හී ශ්‍රීපාදය වැඳූ නැගී නො සිටියේ යැ. බොධිසත්වයෝ අත අල්වා නහා සිටුවා “කියග”යි වදළහ. ඇමැති කියන්නේ “ස්වාමීනි, ඇතු දන් දුන්න”යි නගරවාසී කිපී බොහෝදෙන (රැස් වැ) නුඹවහන්සේගේ පියමහරජානන්වහන්සේ ලඟට පැමිණූ නුඹවහන්සේ මේ නුවරින් සෙට වඬකිරිපච්ඡයට යවන්නට සම්මත කළහ”යි කී යැ.⁸

-
- 1. ශ්‍රියායෙන්
 - 2. දුන්නේ
 - 3. ඇතුන්
 - 4. සෙමින්
 - 5. නියා යයි කියන්නා වූ
 - 6. කන්තා (අත්තන්හි බන්තයි පෙණේ)
 - 7. හුන් ඒ වෙසතුරු හිමියානන් දැක ගිය ඇමැති
 - 8. කීහ

ඇමැත්තාගේ බස් අසා වෙසතුරුමහරජානෝ සීපියා වදරන්නාහු “මා අතින් ඇස් ඉල්ලා එක් මැනූ මෑ යැ. මස් ඉල්ලා එක් මැනූ මෑ යැ. ලේ ඉල්ලා එක් මැනූ මෑ ය. ඇතින් අධීයක් ඉල්ලුව මැනූ මෑ යැ. මාගේ ශරීරය වෙන් වෙන් කොට දෙන්නෙම් බාහිරවස්තුව වූ ඇතු දන් දුන්නයි මට වරද කොට සිවිරට වාසී රැහැණි වූ නම්, හේ මට මැනූවැ”යි සිතා, “මාගේ ශරීරය වෙන් වෙන් කොට මසත් මැනූ මෑ යැ. සත් කඩක් කොට කපත් මැනූ මෑ යැ. මා දෙන දන් නො තවත්වමි.¹ දුක් බොහෝ වූ ගැලවෙන්ට දුෂ්කර² වූ සංසාරයෙහි උපන්නවුන්ට දනළු සුව නැත් නම්, අතික් කෙසු සුවයෙක් නම් නැත. පින් නො කළ හැක්කැයි නගරවාසීහු කිපුනාහු නම් වනවාසයට යන බව ඉතා මැනූවැ. නගරවාසී කීවා කරමිහ. උන් කීවා මුදුන් පත් වේවයි ඔහු බොහෝ කලක් ජීවත් වෙත්වයි. අසිල්ලකුත් මා පිණිස සියලු ජනයා කළකිරුමෙක් නොවේව”යි වදරා “කන්නා නම් ඇමැත්ත, බල, එකක් මපියානන් වහන්සේට කියමි. නුවරවාසීන් කැමැත හොත්, සෙට සතසතු මහදන් දීපියා අතික්ද වලට නැගී යනු කැමැත්තෙමි. එපවත් මපියානන් වහන්සේට කියව”යි වදරා කන්නා නම් ඇමැත්තා යවා තමන් හසර සිටි සෙනෙවිරදුන් කැඳවා “දස්දැස්සන් ඇතුන් අසුන් රථ සත්සියසත්සිය බැගින් කැටි කරව”යි නියොග කොට හුනස්නෙන් නැගී සිංහවිලාසයෙන් මද්දේවීන්ගේ බිසෝගෙට ගොස් ශ්‍රීයහන් මස්තකයෙහි වැඩැහිඳෑ, බිසවුන් කැඳවත් මෑ අවුත් ශ්‍රීපාදය වැඳූනැගී සිටූ රන්ලියක් සෙයින් සිටි මද්දේවීන්ට කියන්නාහු “බිසෝනි, තොපගේ දෙමවුපියන්ගෙන් ගෙණා නොයෙක් රන්රුවන් රකෂා කොට තබව”යි කීහ.

බිසවු කියන්නාහු “ස්වාමීනි, නුඹවහන්සේ පෙර දන් දෙන්ට කියත් මුත්, නඟා තබන්නට නොකියන සේක. දැන් කුමක් සඳහා මෙසේ වදළදෑ දෑ?”යි සැක කොට පිළිවිස්සාහ.⁴ වෙස්සන්තර රජපුරුවෝ කියන්නාහු “සොළුර, නඟා තැබීම නම් දන් දීම යැ. දන් නො දෙන්නාහු විලිකුන්පකෑ වැඳූගත් දිමියන් වැන්නහ. කුමු නො ද කති. අනුන් නො ද කෑ දෙති. එසේ වූයේ පරලොවට වස්තු නඟා නො තබන්නා නම් වෙයි. එසේ හෙයින් නඟා තබවයි කීයේ නම් දන් දෙන සඳහා යැ. මනා තපස්වීන් අනාථයන් නැමැති කෙත්වතෑ ධන නැමැති බිජුවට වසුටූ බොහෝ කරන්නට කීයෙමි වේ දෑ”යි කීහ. බිසවු කියන්නාහු “නුඹවහන්සේ මා හැම වේලෙහි මෑ දන් දීමෙහි සිත් ඇතිබව දනුත්, මට අමුතු වූ මෙබස් කියන්නට කාරණ කිමිදෑ”යි කීහ.

1. පත්කඩ 2. දන් තවත්වම් 3. දුලීභ 4. පිළිවිසියෙන්

එසේද වෙසතුරුමහරජානෝ සිතූ ඇත්ත කියන්නාහු “සොළුර, අපගේ ඇතු දන් දුන්නෙන් තගරවාසී කිසි අප මෙරටු නො හින්ද දී වඩකගිටිවනයට යවන්නට¹ සම්මත කොළෝ ල. එසේනෙයියා ඇපි වනයට යමිහ. අප වලට ගියයි දළසෝදුකින් නො තැවී සුව සේ ජීවත් වව. දරුවන් දෙබිහින්තන් කෙරෙහි බියපත් වව. සොළුර, නොප දිවි රැක්මෙහි සිහි ඇති වව. අප ගිය කලු නොප රක්ෂා කරණ ස්වාමීකෙනෙකුන් ඇත, උන්ට කීකරු වු අත්පාමෙහෙ කරව. තවද, දරුවන් කෙරෙහි බියපත් වව”යි කීහ.

කාමරතියට අනඛගයා බඳු වූ, ශ්‍රීයට² විෂ්ණු බඳු වූ, සරස්වතියට බ්‍රහ්මයා බඳු වූ, රූපශ්‍රීන් දිලියෙන, මද්‍රිදේවීන්ට ස්වාමී වූ වෙසතුරුරජුන් මෙසේ කියත් මැ බිසවුන් ලෙහි පැනූ තැහි ශොකගින්නෙන් තැවෙමින් කළුළු පිසූ පිසූ³ මදසුළුහින් වැනෙන්නා වූ රත්ලියක් සෙයින් වැනෙමින් පිදෙමින් ලය අල්වා ගෙන “මෙ නම් කුමන බසෙක් ද? ස්වාමීදරුවානෙහි, මෙසේ වූ නො ඇසිය යුත්තෙක් මා කණත් හිනි ද? නුඹවහන්සේ හා වියෝ වූ වන ජීවත් වීමට වඩා නුඹ හා කැටි වූ මියූ යාම මැ උත්තම යූ මිනියා රාජ්‍යශ්‍රී කැටි වූ බෙද වළඳ නුඹ කෙරෙන් අගමෙහෙසුන්ග්⁴ ලදින් දැන් නුඹ වලට යා දී, අප⁵ මෙනුවැඩ හිඳිනන් කෙරේ දැ?යි. මාගේ දෙදරුවන් වඩාගෙනූ නුඹට පළමු කොට මා යන බව නො දන්නාදූ ද? ස්වාමීනි”යි කියමින් තමන් ලෙහි ඇවිළුගත් ශොකගින්න මහතානන් කැටි වූ යෙමී යන සිත් නැමැති දිය එවූ නිවා සිතන්නාහු “දන් නැමැති සත්‍යක්‍රියාව දෙස යූ”යි කී තගරවාසීන් සිත් ගන්නට නො පිළිවනැ. “නුඹවහන්සේ වනාන්තරයට මූ⁶ වඩනේ මැනූවූ”යි කියා බිසවු වන වණිනා කියන්නාහු “රජ්ජරුවෙනි, මල් පිපී වූනී ගිය රමණී වනමැද හඩා වැගිරෙණ හැලිකිඳුරු හා මුළු බැඳ සිටිනා මුව දෙනුන් මැදූ මහරැවි දෙන වෙහෙල්මුවන් දක්නා වූ අපට රාජ්‍යශ්‍රී සඳහන් නො වෙයි. සෙබඩුන් මැද බැහැවුම්⁷ තැවුම් ගත් මොනරුන් දකුන් රජය සිහි නො වෙයි. ඇතිනිමුළු පෙර දැරි කොට සනහසනහා යන මදූකුන් හා නොයෙක් මල්පල්ලෙන් ගැවසී ගත් හෝවැල්ලේ සිටූ ලැහැන් බැඳ කෙළනා මස්කැලන් හා නොයෙක් වනමල් පැලූද මඩුලු බැඳූ ලියගී නහන ලියකින්තරාවන් මැද තැවුම් ගත් කින්තරපුරුෂයන් දකුන් රජය සිහි නො වෙයි. පිපී සිටිනා සපුසුවහුනාපනාසල් සලල අගරු දෙවිදුරුනඳුන්සඳුන් ආදී නොයෙක් රුක්රජුන් දක්නා වූ අපට කවර නම් රාජ්‍යශ්‍රීයක් සිහි වේ ද? වනමල්

1. යන්නට 2. ශ්‍රීයාවට 3. ඉ ඉස 4. අග මෙහෙසුන් 5. ඇපි
6. වනාන්තරම 7. බැහැවුන්

පැලෑඳ ගෙණූ රුක්සෙවනින් රුක්සෙවනට ගොස් කෙළනා දරු-
 දෙබිහින්තන¹ දකුන් අනික් කවර දුකෙක් සිහි වේ ද? ස්වාමීනි, යම්භ.
 නුඹවහන්සේ පන්සල්හි වඩා හිඳුවා වනමුල් වනඵලාඵල කඩා ගෙණ
 ඊම මට භාර ය”යි කීහ.

එසඳ පුස්සකීදේවී ද යෙහෙළනියන් බස් අසා පුතනුවන් කෙරෙහි
 කළ ශොකයෙන් හඩමින් කියන්නාහු “සෙලින් හී මියෙමි මැ යැ. දිව
 ඇදූ කා මියෙමි මැ යැ. සිරිහි කා මියෙමි මැ යැ. හිනි වැදූ මියෙමි
 මැ යැ. මාගේ මද වරදකුත් නැති පුතනුවන් වනාන්තර යවත් නො
 හැම්මෙමි. නගරවාසීන්ගේ කියමන් ගෙණ මපුතනුවන් වනාන්තර යවා
 නම්. මී සැලූ කලැ මැස්සන් පලන්නා සේ තොපගේ රජය නස්නේ වේ
 දැයි; තොපගේ පුතනුවන් නො වැළකු නම්, මා දිවී නො තබමි”යි
 (කියමින් හැඳුහ. එසේ) හඩන බියොවුන් දැකූ සඳමහරජ්ජරුවෝ ද
 ශොක පත් ව නගරවාසීන්ගේ ක්‍රොධය බලවත්බව දැනූ “මපුතනුවන්
 වනාන්තරයට දැන් යවමි. තෙපි රැහැණි නො වව. නොබෝ දවසෙකින්
 මාගේ පුතනුවන් වනාන්තර යැවූ නගරවාසීන් ලවා මැ ගෙන්වා
 ගණිමි”යි කියා ශොක සන්සිඳවූහ.

වෙස්සන්තර රජ්ජරුවන් දුක් පත් වූවා දැකූ “මම මෙදුක් නො
 බලමි”යි කියන්නකු මෙන් හිර සැඟවින.² මෙසේ එද රාත්‍රිය යවා
 අල්ලේ දවස් ඇමැත්තෝ අවුත් වැදූ සිටැ “ස්වාමීනි, සත්සතු මහදන්
 සරහනලදැ”යි දැන්වූහ. එබස් ඇසූ මහබෝසනානෝ සිරුරුකිස නිමවා
 මෙහෙ නිමවා රජගෙයි රැකවල් හරවා යාවකයන් රජමිදුලැ රස්
 කරවා දන සම්භාර කැටි කොට ඇතුන් සත්සියක් අසුන් සත්සියක්
 කෙල්ලන් සත්සියක් කොල්ලන් සත්සියක් දැයි මෙසේ එකී එකී දෙයින්
 සත්සියක් සත්සියක් බැගින් දන් දී රුවන් තුබූ ගබඩාවල දෙර හරවා
 “තොප කැමැති වස්තු ගණුව”යි නියොග කළහ.

යාවකයෝ ද සුපිපි පියුමකට බට³ බමරකැලයක් සේ රන් රිදී
 මුතු මැණික් තෝඩූ ශෘඬබලා⁴ තිසර රුවන්මුදු රුවන්වලලු මෝ ආදී
 වස්තු කැමැති සේ උකහන්නට වන්හ. සමහරු පටකඩ පට්ටෝලි
 දේවාග පීඩාම් සඵපිළි මේ ආදී පිළිසඹඩම් ගෙණූයන්තෝ සියදහස්
 ගණන. මෙසේ මහතානන් සත්සතු මහදන් දුන්කෙණෙහි මහපොළොව
 ගුගුරු නැංගේ. මහාමෙරු පච්ඡය සතුටු වූ නටන්නාක් මෙන් සැලෙන්නට
 වන. සජ්ඣ කුලපච්ඡයෝ ද හුයාච්චෙයගබඩ සේ නැමී වැදුම් ගත්හැ.
 ඉක්බිති මද්දිදේවී ද තමන්ගේ පලදනා පෙරහර පාදංගුලි පාදකටක

1. දෙබිහින්තන 2. හිරසඳ සැඟවිය 3. වදනා 4. සඬබලා 5. දම්

පස්රු පෙරහර එක්වැටී පාමුදු රත්මරවැඩි පාඩගම් හිණ කෙස්වැළ සිරිවළලු දෙපට විදු අගුල් දසරු බාහු මුකුවැල ගලමුකු මැණික්මාලා දකන් පසෙවිකන් දසඅභා තිලක මිණිදම් නිල්මාත්‍රා කබවොටුනු මේ ආදී පලදනා ධනධාන්‍ය සියලු යාවකයන්ට දන් දුන්න.

මෙසේ එදවස් දන් දෙන්නෙන් නො යා හී අල්ලෙ දවස් වෙස්සන්තරරජ්ජරුවෝ අඹුදරුවන් කැදවා ගෙණු පියානන් මැනියන් වැද සමු ගෙණු සිටියාහ. බොධිසත්වයන් මැණියෝ මද්දෙවීන් දැකූ දුක්පත් වැ කියන්නාහු “යෙහෙළතියෙනි, දන් දුන් දෛශ්‍යට මසුකුන් යා දෙව. කෙපි නො යව. වනාන්තරයෙහි දුක් ඉතා බෙහෙව. ජාලිකුමාරයන් හා කෘෂණචීනාවන් හා තොප¹ හා ගියකලැ මහාවැසන යැ. දරුවන් රක්‍ෂා කිරීම නම් අපමණ² ඉතා දුකැ”යි කීහ. මද්දෙවී කියන්නාහු “මාගේ ස්වාමීන් හා වල් වසන්නේ ගමැ වසන්නාට වැඩි සුව යැ. කැටි වැ ගමන් යන කලැ ගෙහි හුන්නා වැනි යැ”යි කීහ.

බොධිසත්වයෝ මද්දෙවීන් මුහුණ බලා කියන්නාහු “සොදුර, වලැ වසන කලැ මහත් බිය ඇත. ඒ හිමාලයෙහි ‘දුරපිඹුරෝ’ යැ යන සත් කෙනෙක් තමන් දරණින් යොදුන් දෙයොදුන් වල් පවා වටා ගෙණු තමන් මුඛයට පත් සිංහයන් ද ව්‍යාසුයන් ද ඇතුන් ද අල්ලාගෙණු ගැලපියකි. සොදුර, ඒ වලැ ගල්පිටැ හිඳූ සිංහනාද කරණ සිංහයන්ගේ හඬින් කන් පැළී යන්නා වැන්නැ. ව්‍යාසුයන්ගේ හඬින් ලය පැළී යන්නා වැන්නැ. ඒ වෙනෙහි යක්‍ෂරාක්‍ෂසප්‍රෙනයන් විසින් ද හය ඇත. ඇට දක්වා විඳූ ලේ බොන මදුරුවෝ ද ඉතා බෙහෙව. ඇතුන් පවා ගසා ගෙණු යන ඇත්ගිජුලිහිණියෝ ද ඉතා බෙහෙව. අස්සනෙක දුට ද ගැලවී නො යා දෙන වලසුන් විසින් ගහන යැ. බොහෝ බැණු කීම් ද? ඒ වෙනෙහි ස්ත්‍රීන් වසන්නට බැරි යැයි කීහ. එයට³ මද්දෙවී කියන්නාහු “ස්වාමීනි, වදළ හැම දුක් ගෙණු වෙසෙමි”යි කීහ.

එසඳූ බොධිසත්වයෝ කියන්නාහු “බාලදරුවන් කැටපහණ නො ඇවිදුවා සුවයහනැ හොක්කවුන්⁴ ගල්පහණපිටැ නො හොවා ධවලවාමරයෙහි පවන් විදියවුන්⁵ අවුමුසු දැඩිසුළඟ ඇඟ නො ගස්වා රසභොජනයෙන් බත් කැවන් වනමුත් වනඵල නො කවා මපියානන්⁶ කෙරෙහි හිදුවා එව”යි කීහ.⁷ (එබසට) “ස්වාමීනි, මම නුඹවහන්සේ නො දැක නො හැමිමෙමි.⁸ දරුවෝ මා නො දැක නො හැමිමෙකි” (මද්දෙවී) කීහ.

1. තොපි 2. යම් පමණ 3. කීහෙයින් 4.. හෝනාවුන්
 5. පවතින් විදිනාවුන් 6. දරුවානන් මපියානන්
 7. කී යෙන් 8. නො වෙමි

මෙසේ දෙමහල්ලන් කථා කරණු ඇසූ චූසතිදෙවී පුතනුවන් වෙනෙහි ගන්නා දුක් සිතමින් යෙහෙළනියන් හා දෙදරුවන් ගන්නා බාසන සිතමින් මහභදින් හඬා පෙරළෙන්නට වන්න. සොළොස්දහසක් පුරාගතාවෝ ද නගරවාසීහු ද ප්‍රවණ්ඩ වාතයෙන් එක පැහැරූ පොළොව වැගිරූ ගිය සල්වනයක් මෙන් එක පැහැරූ හඬා වැගිරූ ගියහ. එකෙණෙහි ඇමැතියෝ මනහර කොට රථයක් සාදා වඩනා කල් දැන්වූහ. එසඳ මද්දේවී සමුනන්ට පළමු කොට දියතියන් වඩා ගෙණූ පුතනුවන් ඇහිල්ල අල්ලා ගෙණූ ගොස් රථයට පැනූ නැංගහ. පසු වූ මහබෝසතානෝ දෙමවුපියන් වැදූ සමු ගෙණූ පුරස්තීන්ට සමු දී සියලු ජනයාහට අවවාද කෙරෙමින් ඤාණ කෙරෙමින් තමන් කළපින් අනුමෝ කරවමින් මහාජනයා හඬ හඬා සිටිය දී රථයට පැනූ නැගී රථය පැදූගෙණූ රාජවීචියෙහි යන්නාහු ආ ආවන්ට පින් දී “තෙපි හැමදෙන මු දනාදී පින් කරවු. සියලු සංස්කාරධම්මයන් අතිත්‍ය සේ දුඛ අනාත්ම සේ සිතවු. සම්පත් නම් අලපතූ නෙළුම්පතූ ඔත්¹ දිය සේ අස්ථිරබව සිහි කරවු. මරණ තමා කරා එන බව සිහි කරවු. ඔවුනොවුන් හා විවාද නො කොට ඔවුනොවුන් කෙරෙහි මෙහි කෙරවු. අප කළ බිණු දෙයක් ඇත, ඤාණ කරව”යි මෙසේ ප්‍රියතෙජුලෙන් අවවාද කොට නුවර වැස්සන්ට සමු දී වදාරා නුවරින් පිටුත් වූ උතුරුදිග බලා ගමන් ගත්හ.

මෙසේ වඩනා වූ බුද්ධචක්‍ර මහතානන් ‘නුවර පෙරළී බලම්’ සිතු ඤාණයෙහි මු මහපොළොව පෙරළී මුහුණ නුවර දිශාවට නමා තිබේ යැ. එසඳ බෝසතානන්² තමන් දෙමව්පියන්ගේ ප්‍රාසාදදී පුරසම්පත් බලා සතුටු වූ මෙසේ වඩනා කල්හි චූසතිදෙවී සිතන්නාහු “මපුතනුවෝ වොටුනුමාලාදී රාජාභරණ ධනධාන්‍ය සොළොස්වරෙකු දන් දී දැන් මද්දේවීන් හා දෙදෙන හුදෙකළා වූ³ වනාන්තර යන්නාහ. ඒ යන ගමන් දන් දෙත්ව”යි⁴ ධනධාන්‍ය වස්ත්‍රාභරණයෙන් දහසක් ගැල් පුරා යැවූහ. මෑතියන් එවූ වස්තු බලා සතුටු වූ “මද්දේවීනි, රථය සිහන්නන් කරා පදුව”යි කියා රථය පදවා ඒ වස්තු සිහන්නන්ට දන් දෙවා වනාන්තරයට නික්මුණාහ.

එසඳ බමුණෝ දෙදෙනෙක්⁵ “බෙස්සන්තරරජ්ජුරුවෝ ඉච්ඡා දන් දෙත් ල” යන හඬ අසා නුවර වැදූ පිළිවිසැ⁶ වංකගිරියට ගිය බව අසා රැහැණි වූ අත සලාපියා ‘යන කලු ගෙණූ ගිය දෙයෙක් ඇද්දූ’යි

- 1. භොත්
- 2. බෝසතානෝ
- 3. හුන්කල
- 4. යන තම පුතුන් දන් දෙන්නට යයි
- 5. සතරදෙනෙක්-ජාතික
- 6. පිළිස්වා

විවාරා ‘රථය මිසැ අනික් දෙයෙක් නැතැ’යි යනු අසා දිවෙමින් ගොස් ඇස්සනෙහි වඩනා බෝසතුන් දැක “පිණැති රජ්ජරුවෙහි, සිටුව, සිටුව”යි හඬ දුන. බොධිසත්වයෝ ඒ අසා රථය නැවතුන. බමුණෝ ගොස් වැදූ සිටැ ආශීචාද කොට සිටියාහ. බොධිසත්වයෝ “කුමට අවු නැ?”යි විචාළහ. බමුණෝ දෙදෙන කියන්නාහු “අපි පින් මද හෙයින් දන් ගන්නට පසු වැ ගියමිහ. තෙල අශ්වයන් දෙදෙනා දුන මැනැවැ”යි කීහ. බොධිසත්වයෝ සතුටු වැ මද්දෙවීන් හා දරුවන් හා බිමැ සිටුවා සෙසෙඬව අශ්වයන් දෙදෙනා බමුණන්ට දන් දුන්හ. බමුණෝ බොධිසත්වයන්ට ආ වඩා අසුන් ගෙණැ ගියහ. දෙවතාවෝ සතුටු වැ මල්වැසි වැස්වූහ.

ශක්‍රදෙවෙනුතෙම දිව්‍යපුත්‍රයන් සතරදෙනකු කැඳවා කියන්නේ “වෙස්සන්තරරජ්ජරුවෝ තපසට යන්නෝ මහැ දී අශ්වයන් බමුණන්ට දන් දී පයින් වඩිති. තෙපි ගොස් ඒ රථය අදුව”යි නියොග කෙළේ යැ. දිව්‍යපුත්‍රයන්¹ සතරදෙනා රොහිත නම් අශ්වවෙශ මවා ගෙණැ රථයෙහි යෙදී රථය² අදනා කල්හි අනික් බමුණෙක් පෙර යේ මැ අවුදින් කියන්නේ “වෙස්සන්තරරජ්ජරුවෙහි, සිටුව”යි හඬ ලී ය. ඒ හඬ අසා මහතානෝ රථය නැවැත්තුන. බමුණු අවුත් කියන්නේ “රජ්ජරුවෙහි, ඉතා වෘද්ධයෙමි. රොහිමි. ගමනැ මිරිකිනිමි. තෙල රථය දෙව”යි ආශීචාද කෙළේ යැ. බෝධිසත්වයෝ සතුටු වැ අඹුදරුවන් රථයෙන් බහා බමුණාට රථය දුන්හ. “බිසවු පයින් නො යා හෙහි. දරුවෝ දුක් වෙති” නො සිතා ඒ මහතානන් රථය (දන් දෙක් මැ රථය) අදිමින්³ සිටි දෙවියෝ අන්තර්ධාන වූහ. මද්දෙවී දරුවන් දෙබිහින්තන් අත් අල්ලා ගෙණැ වනාන්තරයට නික්මුනාහ. බෝධිසත්වයෝ “ජාලියකුමාරයන් මම වඩමි. කෘෂණජීනාවන් තෙපි වඩව”යි කියා දෙදෙන දරු දෙදෙනා වඩා ගෙණැ කටුපහණ ගල්බොරලු මඩිමින් හුණුවැල්ලේ සෙවන වදිමින් දෙළන් හැලි වැදූ නහමින් ලියමඩුයෙහි⁴ වැදූ සැතැපෙමින් ඔවුනොවුන් හා කෙළිමින් යෙමින් තමන් දුන් දන් සිහි කෙරෙමින් සතුටු වැ වඩනාහ.⁵ ඒ සතරදෙනා දුටුදුටුවන් විසින් ඔවුන්ගේ සියුමැලිකම් දැකැ “යන්නේ කොයිදැ”යි විවාරා “වංකගිරිපච්ඡතයට යැ”යි යනු අසා කම්පා වැ කඳුළුමුසු මුහුණින් යුක්ත වැ හඬන්නවුන්ට අවවාද කෙරෙමින් වඩනා කල්හි, මහනැ පකාපැකි දැකැ දරුවෝ ඊට ඇවිටිලි⁶ ගෙණැ හඬති. බොධිසත්වයන්ගේ ආනුභාවයෙන් අඹදඹඵල්⁷ කෙහෙල් ගිවුළුකටුළුඵරමිණිය මේ ආදි වෘක්ෂ තෙමේ ම නැමී ඵලාඵල දරුවන් අත තබයි.⁷

1. දිව්‍යපුත්‍රයෝ 2. දෙවියන් රථය 3. මහතාණන් රථය රදමින්
 4. මඵයෙහි 5. වඩිනා 6. ඉර ඇවිටි 7. කිබෙයි

මෙසේ බෝසතානෝ දරුවන් කැමැති කැමැති දෑ දෙමින් පොකුණුවිල් තෙඳ සැතැපෙමින් වැඩූ දෙවනානුභාවයෙන් මඟ වැළඹෙත් මැ ගොස් මද්‍රිදේවීන්ගේ දෙමව්පියන්ගේ වෙකියරට ජයතුරානුවඳ කිස්යොදුන් මඟ ගෙවා පස්වරු ශාලාවට වත්ත. මද්‍රිදේවී ශාලාව හැමදෑ බොධිසත්වයන් හෝනා ආසන පණුවා වඩා හිඳුවා පත්ලෙහි වූලී පියැ පියා දරුවන් දෙදෙනා අසූ හොවා නගරවාසීන්ට පැණුන මැනැවූ යි සිතා දුරු වැ “බොධිසත්වයෝ තමන්ගේ නුවර ආ හෙයින් අප හැඳ හියෝ” දේ හො යි සිතත් නම්, හෙතු නො වේ”යි සිතා බොධිසත්වයන්ට පැණිපැණි සිටියාහ. එසේ සිටියා වූ බියොවුන් යනු එන්නෝ දැකූ වැදූ නගරවාසීන්ට කීහ. නගරවාසීහු” රැස් වූ සිටූ වෙකියරජ්ජරුවන්ට දැන්වූහ.

වෙකියරජු ඇතුළු සැටදහසක් රජ්ජරුවෝ අවුත් බොධිසත්වයන් පාපිට හඩා හුනහ. ආඩා නැවැතූ සිටූ කියන්තාහු “දෙවයෙහි, කිමෙක් ද? තොපට ලෙඩදුක් නැද් ද? තොප පියානන් සදමහරජ්ජරුවන්ට දුක් මද ද? නුවරවාසීන්ට පීඩා නැද් ද? මෙ නම් කුමන විස්මයක් ද? කවර නම් විපත්තියෙක් ද? මිනියා අනාථගමනෙක් තොපටත් වී ද? දේවයෙහි, තොප නැහී ආ වාහන කොයි ද? ඇත්අස්ථරපේනාව කොයි දැ?”යි විචාළහ. බොධිසත්වයෝ කියන්තාහු “මාගේ දෙමව්පියන්ටත් නුවරවාසීන්ටත් ලෙඩ දුක් නැත. බල එකෙක් මත්ත: කෙලොසකූටය සේ ධවල වූ සුවිසිලක්ඛයක් අගනා පලදනායෙන් හොබනා වූ පරිවාර සහිත පණ්ඩර නම් හැලි අකු කලිඟුරට වැසී බමුණන්ට දත් දුන්න යි සිව්ථරට ඇත්තෝ මපියානන්ට ද කිසි ‘මා එරටින් ගිය මැනැවූ’යි කීහ. එසේ හෙයින් ආමී” කීහ. රජ්ජරුවෝ අසා “ආ සේ ඉතා මැනැවූ”යි සතුටු වූ ‘සිව්ථරට ඇත්තන් ආරාධනා කොට ගෙණූ යන තුරු අපගේ රට රජ කළ මැනැවූ’යි වෙකිය රජ්ජරුවන් හා සැටදහසක් රජදරුවෝ ආරාධනා කළහ. බෝසතානෝ, කියන්තාහු “රාජ්‍යය නො කරමි. තොපගේ රට මා රාජ්‍යය කරත්, ‘අප තෙරපු රජ්ජරුවන් තුමු නවතා ගෙණූ රාජ්‍යය කරවකී’ තොප කෙරේ වෙර බැඳූ උනුන් හා යුද්ධ කොට දෙරට ඇත්තෝ විරොධ වෙති. එසේ නො කෙරෙමි. වඩකගිරි පඵතයට තපසට යනබව මැනැවූ. වලෑ විසීමට සුදුසු තැනක් කියව”යි කීහ. ‘විචාරා කියමිහ. රජගෙට වැඩිය මැනැවූ’යි කීහ. බෝසතානෝ ‘රජගෙට නො යමිහ’යි කීහ. මෙසේ කියා ඇතුළුවුවරට නො වඩනෙන්, එ මැ ශාලාව දිව්‍යවිමානසක් සේ සද සැටදහසක් රජ්ජරුවෝ ශාලාව සිසාරා රැකවිල් ගත්හ. බොධිසත්වයන් සුවදපැනින් නහවා සඵ පෙරළා සඵ හදවා රසභොජන වළඳවා සතුටු කළහ. බෝසතානෝ එදවස් රැ

1. වූවිලි 2. ගිසේ 3. නගරවාසීන් 4. හුන්හ

එහි ලැග¹ පාත් වූ කල්හි වඩකගිරි පච්ඡන්දයට යමිහයි කීහ. එසඳ රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු “නුඹවහන්සේ වඩනා කලැ පෙර ගමන් පසු කරන්නට එන්නෝ බොහෝදෙන යැ. මහවල් කප්පා² මං හෙලි කරණතෙක් වැඩැහුන මැනැවැ”යි වළකා සන්දවසක් එහි මැ රඳවා ගත්හ. මං³ හෙලි කළ කලැ ‘වඩකගිරිපච්ඡන්දයට යමිහ’යි බොධිසත්වයෝ තික්මුතාහ.

වෙනියරජ්ජුරුවන් හා සැටදහසක් රජදරුවෝ සම්චූට ගෙණූ සුලුවනැ පසළොස්යොදනක් ගෙවා ගොස් මහවනය පසළොස්යොදනක් තැන් ඉදිරියෙහි තබා මහවනය සමීපයෙහි⁴ සෙනාපතියකු රැකවල් ලවා සිටැ දකුණක ඔසොවා මහ කියන්නාහු ‘ස්වාමීනි, මෙතැනැ සිටැ ඉඳුරා දකුණුදික් බලා ගියකලැ නභාසිටවූ නිල්වලාකුළක් සේ තෙල පැණෙන්නේ එලාඑලයෙන් විපුල වූ විපුල නම් පච්ඡන්දය යැ. එ පච්ඡන්දයෙහි සිටැ බැඳූ කලැ නොයෙක් සුගන්ධයෙන් සම්බන්ධ ගන්ධමාදනපච්ඡන්දය යැ. ස්වාමීනි, ඒ පච්ඡන්දය වටා තදුන් සදුන් කළුචුල් කිණිහිරි සපු දුනුකේ නා පනා ආදී නොයෙක් වෘක්ෂයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත යැ. ඊ සැතැපී තොප අඹුදරුවන් එලාඑල කවා ගෙණූ ගිරිලාලෙන් බට සිහිල් පැන් බී ශරීරකලාන්තිය නිමවා ඉන් ඔබ්බට වැඩිකලැ මනා තොට පතර⁵ ඇති නොයෙක් මස්ලැහැනුන් විසින් ගැවැසීගත් මහ ගහෙක් ඇත. ඊ දෙකෙරැ රිදීපටක් හයා ලූවා සේ මනා වූ වැලි තලායෙහි සිහිල් සුළඟ ඇඟ ගස්වා සැතැපී ගෙණූ ඉන් ඔබ්බට වැඩිකලැ ඉන්ද්‍රනීලමණිපච්ඡන්දයක් සේ බබලන මහත් නුගගසෙක් ඇත. ශකීරා පරයන මධුරරස ඇති නුගපක්⁶ අනුභව කොට ඒ නුගගස මුලැ සැතැපී ගෙණූ එයින් ඔබ්බට වැඩිකලැ⁷ සතුරඟුල් උස ඇති රතිදුගොච්චන් සහිත නිල් වූ මහත් හීතණුවන යැ. ස්වාමීනි, ඒ ගෙවා වැඩි කලැ පස්පැහැයෙකින් හින්ත වණි ඇති පියුමෙන් හා ඇඹුල උපුල හෙල්මැල්ලෙන් ගැවැසී ගත් නිල්වූ දියතලාවෙකින් ඉඳුනිල්මණිඅතළ පැරයු මී බී උදම් බමරගණා විසින් උදම් වූ හංසශ්‍රෙණින් විසින් විරාජමාන වූ සිවුරැස් පොකුණෙක් ඇත. ඒ පොකුණට දකුණුදිගැ එලාඑලයෙන් අවඩකවූ වඩකගිරි පච්ඡන්දය. එගල්පයතැ පන්සල් කොට ගෙණූ ධ්‍යාන සුවයෙන් දවස් යවමින් අඹුදරුවන් හා සමඟ වැ වාසය කළ මැනැවැ”යි මග කියා සැටදහසක් පමණ රජදරුවෝ වැඳූ සමු ගත්හ. එ දවස් මැ ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම තමාගේ දහසක් නුවණැස් බහාලා මනුෂ්‍යලොකය බලන්නේ අප මහබෝසතානන් සතසකු මහදන් දී

1. වළඳවා රැ ලැග 2. කප්පවා 3. සන්දවසක් එහි හිඳ මං
 4. සමීපයෙහි 5. කොටපතර 6. යන්නා *නුගපක්

වඩකගිරිපඵතයට තපස් කරන්නට තික්මුත්තු බැව් දැනැ විශ්වකම්-
 දිව්‍යපුත්‍රයා කැඳවා කියන්නේ “වෙස්සන්තර රජ්ජුරුවෝ ද මද්දේවී ද
 තපස් කරන්නට වඩකගිරිපඵතයට යෙහි. තොප ඒට ගොස් පන්සල්
 දෙකක් හා සක්මන්මළ දෙකක් හා කෙහෙල්වනයක් හා ඵලව්‍යාක්‍ෂයන්
 හා අඳුන්දිවිසම් රිටිසුඹුළු තිදඹු කෙණ්ඩි සැරයටි පැස් පුළුලු මල්කරු
 යනුල් මේ ආදී නිමවා “තපස් කරන්නවුන්ට කැප යැ”යි හිත්තියේ
 අකුරු ලියා පන්සලට තිස්ගව්වක් මානයෙහි වගුන් වලසුන් සිංහයන්
 අවලක්‍ෂණ යක්බුප්‍රෙතයන් ලුහුබැඳූ ඵ”යි කියා නියොග කෙළේ.
 ඵසේහෙයින්! විශ්වකම්දිව්‍යපුත්‍ර සියල්ල මැ තිර්මිත කොට දෙවිලෝ
 ගියේ.

බොධිසත්‍වයෝ සිව්ඵරට වාසින් කී තාක් සලකුණෙන් ගොස් සැතැපී
 හිදිමින් සිටිමින් සතරැස්පොකුණට ගොස් පොකුණෙහි විස්තර බලා
 “තෙපි මෙතැනැ සිටුවයි මද්දේවීන් පොකුණු තෙරැ සිටුවා දකුණුදිගැ
 හසරක් දැකූ ඵ් හසරින් ගොස් විශ්වකම්යා මැවූ පන්සල් දැකූ සිතන්නාහු
 ශක්‍රයා අප ආබව දන් වනැ”යි සිතා තමන් වහන්සේ අතැ තුබූ රන්කඩුව
 ද දුන්න ද තබාපියා පන්සල ඇතුළට වැදූ හිත්තියෙහි ලියා තුබූ අකුරු
 දැකූ කියවා බලා කැප වූ බව දැනැ ඵහි හිඳූ ජටා බැඳූ හන්සළු
 ගලවා හැරැ වල්කලා හැඳූ අඳුන්දිවිසම් පෙරෙවැ පාත්‍රයක් ගෙණ
 සැරයටියක් අතින් ගෙණ සක්මන්මළයේ සක්මන් කෙරෙමින් සිටියහ.

මද්දේවී බොධිසත්‍වයන් ලස් වූයෙන් සතරැස්පොකුණෙන් තික්මැ
 බොධිසත්‍වයන් ගිය හසරින් අවුත් තපොවිලාසයෙන් සිටියා වූ සමුත්තන්
 දැකූ ලය පැළී යන පමණ ශොකයෙන් හඩාගෙණෑ බිමැ හී “ස්වාමීනි,
 පෙරැ සිව්ඵරට ආදී වූ ජම්බුද්වීපයෙහි මිනිසුන් විසින් ‘මූ සදමහරජ
 ජුරුවන් පුතනුවෝ වෙස්සන්තරරජ්ජුරුවෝ යැ’යි කටැ කටැ නුඹගේ
 රූපශ්‍රී කියනු ඇසීම්. මාගේ සියැසින් මැ නුඹගේ රාජ්‍යශ්‍රී දිටිම්!
 ස්වාමීනි, දැන් මී නියා තපස් වෙශයක් දිටිම්.’ පෙරැ නුඹ ‘රජ්ජුරුවහ’යි
 ප්‍රසිද්ධ වැ දැන් ‘තපස්වී යැ’ යන නම් වී ය. පෙරැ මිණිකොඩොලෙන්
 බබලන සහවොටුනු පලන් තෙල හිස දැන් දළමඩුල්ලට පවා සුදුසු වී
 වනැ පෙරැ දළමුත්තර දහන්හු ඵකාවැල පලන් තෙල උරය දැන්
 මුවසම්³ ලන්තට සුදුසු වී වනැ. පෙරැ කසීසළු හන් තෙල උකුළ දැන්
 නිය සහිත අඳුන්දිවිසමට සුදුසු වී වන. මේ නියා වෙසක් මා දක්නට
 මාගේ දැස තුබූ නියා යැ. මෙසේ වූ දෙයෙක් නුඹටක් වී වනැ. මේ
 නියා විලාසයක් දුටු මා ලය හැමිමෙන නියා යැ”යි හඩා වැලපැ
 ශොකය සන්සිඳුවා ගෙණ “මාගේ සමුත්තන් ගත් තවුස්වෙස් මාත් ගත

මැනුවැ”යි සිතා ජාලියකුමාරයන් හා කෘෂ්ණභීතාවන් හා කැඳවාගෙණු අතික් පන්සලට වැදූ තමන් හන් සඵ ගලවා හැර අඳුන් දිවිසම් රිටි සුඹුළු ආදී වල්කලා හැඳූ පෙරෙවැ හිසැ ජටා බැඳූ ජාලියකුමාරයන් හා කෘෂ්ණභීතාවන් හා දරුවන් දෙදෙනා අඳුන්දිවිසම්රිටි සුඹුළු හඳවා හිසැ ජටාමඩුලු බැඳ තුන්පුතුමඩු බෝසතානන් කරා අවුත් වැඳූ නැහී සිටැ කියන්නාහු “ස්වාමීනි, තුඹ අතින් මා ගන්නා වරයෙක් ඇතැ”යි¹ වර ඉල්ලන්නාහු “මම වනමුල් වනඵලාඵල ගෙණෙන්නට යෙමි. පෙරවරු තුඹවහන්සේ දරුවන් දෙදෙනා රක්ෂා කළ මැනුවැ”යි කීවු යැ.

බෝසතානෝ යහපතැයි කියා උන්ට වර දී කියන්නාහු “මයිදු තොප වෙතින්” ගන්නා වරෙයක: වේලෙහි මුත් තොවේ ලෙහි මාගේ පන්සලට තො වදුවයි කීහ. ඔවුන් වෙතින්² වර ලදින් වසතකල්හි මද්දෙවී වනමුල් වලඵලආදී වු ඵලාඵල ගෙණ ඇරැ³ බෝසතානන් වළඳවා අත්පාමෙහෙ කොට සත්මසක් විසුහ. බොධිසත්වයෝ දන් ගන්නා සිහන්තන් නැත්තෙන් දුක්පත් වූහ. පරහට සුව දෙන්නට උපන් මහතානෝ වන මුල් වනඵල ඇත ද, දන් මැ මුත් සෙසු සුවයක් සුව කොට තො ගත්හ.

මෙසේ වසත සමයෙහි කලිභුරට වසත ජුජක නම් බමුණෙක් අටළොස්හැවිරිදි වයසැ සිටැ සිහන්තේ වෘද්ධ අවස්ථාව දක්වා සිභා සියක් කළත් මසුරන් උපයා අනාඵ එක් බමුණකු කෙරේ තබාලා ගියේ. කල් යාමෙකින් බමුණු අවුත් “මගේ රන් දෙව”යි කී යැ.⁴ ඒ කියන්නේ “මා⁵ අනාඵ විසින් රන් විකුට⁶ කැමි. තාගේ රණට මෙ මාගේ දුට, අමිත්තතාපා නම් බැමිණි, තට අඹු කොට දෙමි. ඇ ගෙණු යා”යි කී යැ.⁷ ඵ බමුණු තමාට අතික් ලැබෙන දෙයක්⁸ නැත්තෙන් බැමිණිය ගෙණු දුනුවිටු⁹ නම් ගමට කැඳවා ගෙණු ගොස් තමාට අඹු කෙළේ. අමිත්තතාපා නම් බැමිණි සැමියාහට සුව සේ මෙහෙ කොට සිත් සේ වෙසෙයි. මේ බලා ඵ ගමැ ළදරුබමුණෝ තමන් තමන්ගේ අඹුවන්ට රැහැණි වැ කියන්නාහු “වෘද්ධබමුණාට මෙවෙති ස්ත්‍රියක් උෟ සිත් සේ මෙහෙ කොට වෙසෙයි. තෙපි අපට කවර මෙහෙකරවු¹⁰ දැ”යි කියා තම තමන්ගේ අඹුවන්ට ගහට කෙරෙකි. ඵක් දවසක් අමිත්තතාපා නම් බැමිණිය කොටැ දී දැකැ ඵගමැ සෙසු බැමිණියෝ කියන්නාහු “පවිකිලිය, තෝ දත්හුනු නර මහල්ලකුට මෙහෙ කෙරෙයි ද? මේ කඩදන් මහල්ලාට තී දුන් තිගේ දෙමවුපියෝ තිට සතුරු¹¹ වන්හ. තී

1. වරයෙකැයි 2. විසින් 3. හැර 4. කියා 5. මාගේ
 6. විකොට 7. කියා 8. වදයෙක් 9. දුන්තිමිත්ත
 10. කරා 11. සතුරෝ

උන්ට අප්‍රිය වන නියා යැ.¹ තෝ පින් නො කළ පැවැත්තියක බන්දෙහි.² තී ගිය ජාතියෙහි කවුඩුවන්ට පිඩු දුන්කලැ තී ලූ බන් කැයේ මහලු කවුඩුවකු³ වනැ. එසේ හෙයින් (වද) තී මේ නරමහල්ලාට අඹු වූයේ? යෙහෙළි, මෙසේ වූ ජරහම් මහල්ලා හා එක් වැ පැකුවකාම විෂයෙහි කවර නම් ඇල්මෙක්ද? ඔහු කඩදන් දල්වා ගෙණැයෙන වේලෙහි තිට කවර නම් සමාධියෙක්ද? කිඹුල්පිටක් සේ කොරසැඬි වූ උගේ ශරීරයෙහි ගැව් කවර ආස්වාදයෙක්ද? “සොඳුර, තීගේ මොළොක් වූ ශරීරය මිරිකා එ බමුණු කණාටුවාට⁶ මෙහෙ කොට දුක් නො ගෙණැ තී සේ වූ අහිරුප වූ ලදරු සැමියකු සොයා ගණැ” යි කීහ.

එසේ තමාට පරිභව බණන්තා වූ ගැහැණුන් බලා හඩා වැලැපැ මියුඩුහුරු⁷ ලා තමා පැනට ගෙණැ ගිය කළය ගල් කැටෙකැ පැහැර බිඳපියා අත පෙරෙවැ ගෙණැ බමුණුමහල්ලාට තතනමින් දන් කමින් සාප කොට ද බෙණෙමින් ගෙට ගොස් “බමුණු මහල්ල, තා සේ වූ කෙළතොල්ලන් කෙරෙහි උන් විපාක අද ලදිමි. යාපන් සරණෙකැ මා ආයේ! අද මෙගමැ සම්දැරියන්⁸ එක් වැ ගෙණ මා හිසැ බොල්කෙළ මිනා සේ, මට උන් නො කී පරිභවයෙක් නැත. තා කෙරෙහි හිඳැ මෙ සේ වූ බස් අසන්නාට වඩා කැර වැල් ලා ගෙණැ මිය යෑම යහපතැ. සිරිහි කා මියැ යෑම යහපතැ” යි කීව.

එ අසා බමුණුමහලු දන් වැගිරි ගියත් අඹුසොඩිහෙයින් මැ කී බසට කම්පිත⁹ වැ “සොඳුර, තොප රැහැණි නො වව, දරන් මම මැ ගෙණෙමි. දියන් මම මැ ගෙණෙමි. සෙසු කළ මනා යම් මැ මෙහෙයක් ඇත, මම මැ කෙරෙමි. අද පටන් තෙපි මෙහෙ නො කරව” යි කී යැ.¹⁰ බැමිණි එ අසා “සැබව, සැමියන් අතින් මෙහෙ ගන්නා කුලයෙකැ මා උපන්නා නැත. එම්බල, තට උපායක් කියමි. මහායශස් ඇති ගුණෙන් සම්පන්න වූ ඩෙස්සන්තර නම් මහරජානෝ¹¹ ඉච්ඡාදන් දෙති. උන්ගෙන් වස්කු ගෙණැ අනාථයෝ¹² සුව විදින්නාහ¹³. දැන් ඒ උත්තමයා වඩකගිරිපච්ඡයෙහි තපස් කෙරෙයි. තෝ ඔබ ගොස් මට මෙහෙ කරණ වහලක් ගෙණෙයි නම් හිඳිමි. නැත, මාගේ දෙමාපියන්ගේ ගමට නැඟී ගොස් අතික් මා සේ මැ ලදරු වූ දැසි¹⁴ දසුන් විසින් සම්පන්න වූ පුරුෂයකු කෙරේ හිඳිමි. තා බලබලා සිටියැ දී ඌ හා මා කෙළනා කලැ, මහල්ල, තා සිතට සුවයෙක් නැත්තේ වේදැ” යි කීව.

1. තෝ උන්ට අප්‍රියයෙහි වන 2. කළ නැනැත්තියක් බව නොහිනු
 3. කවුඩුවෙක් 4. සමාදායෙක 5. අස්වසෙක් 6. කනාවටුවාට
 7. මියුඩුරුහුරු 8. සක් දැරියෝ 9. කම්පා 10. කියා
 11. රජානන් 12. අනාථයන් 13. විදින්නේය 14. දැස්

එබස් අසන්නා මැ බමුණා ළය ඉපිළ හින. ලපිරුණ ගොකයෙන් මහත් කොට මියුඩුහුරු¹ලා කියන්නේ “සොඳුර, මම ශක්ති නැත්තෙමි. වෘද්ධයෙමි. වඩකගිරිපඵතය ඉතා දුර යැ. නො යා හෙමි. ගෙහි කළ මනා මෙහෙ මම මැ කෙරෙමි. තෙපි ඒට අසමාධි නො වව”යි කී යැ.² එ අසා බැමිණි කියන්නී “තෝ සංග්‍රාමභූමියට නො වැදෑ මැ පැදැදි එකකු වැන්නෙහි. ජඩ වූ තඹවිටි මැළිය, මට කන්තළුවු නො පිරුවා ගොස් රජ්ජුරුවන් අතින් කෙල්ලක කොල්ලකු ගෙණව”යි කියා බමුණා වෙර ලේ කයි. උෟ හිත්දෑ සිටියැ නො දී ඇත මෑත ගැසෙමින් හවමින්³ වෙහෙසයි.

බමුණු අඹුව කරණ ගහටයෙන් ඇ කෙරෙහි කළ හයින් “යහපත, ගොස් වහල් ගෙණෙමි”යි හිච්ඤා වලින් දර ඇඳ⁴ ගෙණෑ ගෙ පුරාලා දිය ඇඳ⁵ වලත් පුරාලා ගෙය සිසාරා වැට කොට ඇට බත්බුලත් තබාලා ගමනට සැරහී සිටැ, අඹුව තුන් විටෙකැ සිසාරා පැදකුණු කොට වැදෑ සතර තැනෙකැ බැසැ හෙවැ වැදෑ ඇ කෙරෙහි කළ හයින් හැකිලැ හැකිලැ සිපැ ගෙණෑ නිකට ගෙණෑ සතහා⁷ ඇට කියන්නේ “සොඳුර, මම ලස් නො වැ මැ එමි. තෙපි බය පත් වව”යි සමු ගෙණ වහන් සහළක් පය ලා කුඩමහල්ලක් අතින් ගෙණ කෙංචියකින් පැන් හා මහට ගත් උපකරණපය්‍ය කරට නහා ගෙණ අඹු ලදැරි⁸ කතුන් පෙරළී සිටැ බලබලා වදිමින් වඩකගිරිපඵතයට යන මහට ගොස් මහු දී සිතා පියා “සිවිරට වැදෑ නො දිටිමි තමි, පසු වැ වඩකගිරිපඵතයට යෙමි”යි කියා සිවිරට ගොස් වැදෑ “වෙස්සන්තරයෝ කොයි දෑ?” කියා විවාළේ.

තගරවාසී එ අසා කිපී “තව ද⁹ දන් ගැන්මෙහි නො තවතු⁹ද? අපගේ ස්වාමීන් රටින් යන පරිද්දෙන් කළව. තව ද, කුමට පිළිවිස්හි⁴ දෑ?”යි කිපී කැටපහණ ගෙණ ලුහුබැදෑ ගත්හ. බමුණු ද හෙමින් පිරිහෙමින් තොල් බොල් සිඳෑගෙණෑ දණඋතුලේ ලා ගෙණෑ දිවන්නේ උතුරුදික් බලා මැ ගමන් ගත. ඔහු මහ නො හදුනතුදු දෙවතාවෝ බෝසතුන්ගේ දනපාරමිතාව පුරණු සඳහා වංකගිරිවපඵතයට මහ පෑහ. බමුණු ක්‍රමයෙන් වනාන්තරයට ගොස් හිරු මුදුන් වේලෙහි වෙතියපුත්‍ර නමි සේනාපතිහු සිටි රකවලට ගියේ. ඒ සෙනාපතිහුගේ කීන බල්ලෝ බමුණා දෑකැ සිසාරා ගත්හ.

බමුණු හය ඇති වැ මහත් කොට සසලා පියා තඵණ පය්‍ය ද කුඩය ද සැරයටිය ද කෙංචිය ද වහන්පතුල් ද හෙළා පියා හිසකේ

-
1. මියුඩුහුරු	2. කියා	3. තොප	4. හඩමින්
5. හැර	6. සතා	7. දැරි	8. නැවතු
9. පිළිවිස්සා			

උදුරාගෙණූ දිවුගෙණූ ගොස් ගසකට පැන නැඟී ගස පිට හිඳූ හඬන්නේ මෙසේ කියා හඬයි: “පඤ්චමභාගඛවාටන්ට මහාසාගරය බඳු වූ, වැසිලිහිණියන්ට මහාමෙසයක් බඳු වූ, පිපාසිතයන්ට මහගහක් බඳු වූ, රොහීන්ට දිවබෙහෙදක් බඳු වූ, ඝන වූ අඳුරුපතරට ප්‍රදීපයක් බඳු වූ, යාවකයන්ට කප්පුකක් බඳු වූ, සිතු සිතු දෙයක් දෙන වින්තාමණිකායක් බඳු වූ, මැහීන්ට සිහිල්පෙවනක් බඳු වූ, හැම සත්ත්වයන්ට පින්පැන් මඩුවක් බඳු වූ, ඉල්ලූ දෙයක් නැතැයි නො කියන්නා වූ, මහතැ පඤ්චපදුමයෙන් සැදුණු පොකුණක් බඳු වූ, සියලු සතුන්ට සම සිත් වූ වෙස්සන්තර රජ්ජුරුවෝ කොයිදැ”යි හඬ ලී යැ. වෙතියපුත්‍ර නම් සෙනාපති බමුණාගේ හඬ අසා අවුත් බමුණා දැකූ කියන්නේ “තමන් රජය හැර පියා දැන් හිමවතට තපසට නැඟී ආ රජ් ජුරුවන් සොයා ආයේ බිසොවුන් වත් දරුවන් දෙන්නා (වත්) ඉල්ලා දෝ!යැ”යි කිපී පිටතොල දත් කමිත් සිටි සරමින් “දැන් දැන් තා දිවි ගණිමි”යි දුන්න හයා විෂ පෙවූ කණුහීය මුඩයේ¹ ලා ගෙණූ “සොර, දැන් දැන් තගේ හෘදයමාංසය ලේ වම්වම්වා කඩාගෙණූ පඤ්චසකුණයන්ට බිලි දෙමි. දුෂ්ට බමුණ, තාගේ බඩවැල් හැර ගෙණූ තුන්මංසලූ පණක් සේ සියාරා තාගේ පඤ්චමධුරමාංසයෙන් හා තාගේ ශ්‍රීවායෙහි ලෙහෙයෙන් දෙවියන්ට බිලි දෙමි. තා සල්වසල්වා දැන් දැන් තා ඇඟ මස් කපකපා තෙල බල්ලන් කවමි. වහා තෙල ගසින් බැසූ පිය”යි කී යැ.³

බමුණු මරණහයින් හය පත් වූයේ අනික් වදනා තැනක් නැත්තේ මහහඬින් හඬා ‘බොරුවක් කියා මා මොහු අතින් ගැලවුන මැනවැ’යි සිතා කියන්නේ “මා එසේ මැරියැ නො හැක්කැ. මම දුතයෙකමි. මද වරදකුන් නැත්තෙමි. මා දිවි නො ගන්ව. මද ඇසිල්ලක් මාගේ බස් අසව. සඳමහරජ්ජුරුවන් හා සිව්වර වැස්සන් හා සැදූහැයෙන් වෙස්සන්තර රජ්ජුරුවන් ගෙණෙයි කී හෙයින්, එක්වන් බිසවුන් වලප්තා හෙයින්, මවුපිය දෙදෙනාගේ ශොක බලවත් හෙයින්, වඬකපච්ඡායට ගොස් වෙස්සන්තරරජ්ජුරුවන්ගේ ස්වරූප දන්නා සඳහා නගරවාසීන් හා රජ්ජුරුවන් හා කීහෙයින් ආමි” කී යැ.

ඒ අසා සෙනාපති සතුටු වූ යමයන් සේ වටා ගත් කීන බල්ලන් ගසැ බඳූ ජුස්කබමුණා ගසින් බහාගෙණූ පැලැහු⁴ මස් හා අළු මී හා මියුරු ආහාර කවා ගමනග්‍රමදහ නිවා සනප්වා ගෙණ බමුණා නික්මුණු කල මහට මීලඹුවක් පුරා දී මස් පිඩියක් ද දී පසු ගමන් කොට දකුණක ඔසොවා බෝසතානන් වසන දිශාවට මහ කියන්නේ “බමුණ,

1. දහින් 2. තුඩයේ 3. කියා 4. පැලවූ

තෙල දියවලාකඩක් සේ දුරින් පැහැනන්නේ ගඳමඳන්¹ පව්ව යැ. එගල්පයක්² කිරි කුඹුක් නුග ඇසැටු කෙළිඳ ගිවුළු බෙලි අඹ දඹ බක්මී එල්කෙහෙල් කටුඑරමිණිය නඳුන් සඳුන් සපු දුනුකේ නා පනා මේ ආදී මල් පල්ලෙන් සැදුනේ යැ. හැලි ගසා දිවන මනහර ගංහෝ ආදියෙන් සැදුම් ලද්දේ යැ. මල්පල්ලෙන් ගැවසීගත් ලියකිඳුරන්ට ගේ වූ සිත්කලු වූ ගල්තෙල්ලෙන් රමණී යැ. ඒ වනයෙන් නො එක් එලාඑල කමින් හඩා වැගිරෙණ නොඑක් හැලි සියයෙන් නහමින් පැන් බොමින් ගිය කලැ ඔබ්බෙහි පොකුණේක් පඤ්චපදුමයෙන් සැදුනේ යැ. නෙළුම්පත්පිට වගුළු මල්රෙහෙණු වැල්මී ශකීරා සෙයින් කමින් ගොස් මහැ ලැගැ රාක්ෂසයන් විසින් ගහන වූ වනාන්තරයෙහි විපුලපච්චනයෙහි අවිචුක්ත නම් තපස්වීන් වසන පත්සලට වැදැ සැතැපී උන් අතින් මහ පිළිවිස්වා ගණු”යි කියා සුලුවනය විස්තර කොට මහ කියා නැවැත්නේ.

බමුණු උා කී පරිද්දෙන් මැ ගොස් විපුල නම් පච්චනය සමීපයෙහි³ පත්සලට වැද තපස්වීන් දැකැ සුවදුක් පිළිවිස්නේ⁴ “කරුණු මඳ ද? මැසිමදුරුවන් විසින් දුක් නැද්ද? දිවියන් වහන් වලසුන් සිංහයන් විසින් උපදුව නැද්ද? එලාඑල ලැබේ දැ?”යි කියා විචාරා සිටියේ. තපස්වී කියන්නාහු “තා කී තාක් දෙයින් දුක් නැත. එලාඑල ලැබේ”යි කියා ඔහුගේ ගමන් ශ්‍රමදහ නිවා එලාඑල දෙවා, සැතැපී හුන් කල්හි, කියන්නාහු “බමුණ, කුමක් සඳහා අයි දැ?”යි විචාළහ. බමුණු කියන්නේ “වෙස්සන්තර රජ්ජුරුවන් කරා ආමී”යි කී යැ. තපස්වී කියන්නාහු “රාජ්‍යය හැරූ තපස් කොට වල අවුත් හුන්නන් කරා වස්තු ඇත්තෙන් අයි දැ?”යි කීහ.

බමුණු කියන්නේ “තාපසයෙහි, වස්තු සඳහා ආයෙමි නො වෙමි. ඒ වෙසතුරුරජුන් බාලකලැ අකුරු කරවීමි. දැන් මා නො දක්නේ සත්මස යැ. බලාපියන සඳහා ආමී” කී යැ. මෙසේ කියා එහි ලගැ පහන් වූ කලැ තපස්වී තමන් බොරු නො දන්නෙන් මූ කී බස් සබා ඳේ හො යි සිතා මහ පානාහු “බමුණ,⁵ මෙසේ ගියකලැ දකුණත හසරින් ගොස් වංකපච්චනය ආසන්නට ගිය කලැ වතුරස්සර පොකුණේක් ඇත. එවිල පස්පියුමෙන් සැදුනේ යැ. එපොකුණ සිසාරා අඹ දඹ කීන කුඹුකින් සජ්ජිත යැ. නිල්මහමේ නැගි කළුවලාකඩක් බබලන්නා වැන්න. ඒ ඒ තැන සුළහින් පැහැරූ කඳු බැඳී තිබෙන මල් රැසැ. බමරුන් පියාපහරින් නිති වැගිරෙණ මල්මුවරද යැ. මල් කෙසරු කඩ පුරා කා මත් වැ කුල්නා කෙටිල්ලෝ ඇති. ඒ ඒ පච්චනශිරයෙහි ලියගී නහා

1. ගඳමහන් 2. පයැත 3. ස්වමීපයෙහි
 4. පිළිස්වන්නේ 5. බමුණු

නටන ලියකිඳුරෝ ඇති. ඒ ඒ දෙළනූ ලියමඩුයෙහි රිසි සේ කෙළනා විදුරයෝ යැ. බමුණ, රත්ගිරිකුළුමුදුනෙහි මුළු බැඳ නටන මොනරකූළ යැ. තොල් ලෙහි තොලු තබා ඔවුනොවුන් සනහසනහා යන නො එක් මුවරළ යැ. බමුණ, ඒ දෙළනූ විලික්සැ' තිබෙන ඇත්දළ පමණ පක් ඇති කෙහෙල්කූන ය. මහදියකළ සා පක් ඇති කොස්වන යැ. විලික්සී හිස වැගිරෙණ මීඅඹකූනැ. පුවක්කඳ සා මහත් දඩුඇති උක්වනය යැ. බමුණ, තෝ මේ වනයට වැදූ තා කැමැති කැමැති එලාඵල අනුභව කෙරෙමින් සැතැපෙමින් වංකපඵතය සමීපයට ගොස් පත්සලට වැදූ වෙස්සන්තර රජ්ජරුවන් දකැ”යි කීහ.

බමුණු ඒ අසා සතුටු වූ තුන්විටක් කොට සාමින් වැදූ සමු ගෙණූ කී සලකුණෙන් ගොස් සතරැස් පොකුණ ද වනය ද දැකූ ඒ වනයෙහි එක් ගිරිගුහාවක්² දැක සිතන්නේ “මෙවෙලෙහි වෙසතුරුරජ්ජරුවන් හුන් තැනට ගියෙමි නම්, වනමුල් වනඵල ගෙණූ ඇර වේලාවට වළඳති. ස්ත්රීහු නම් දනවාරණයහ. දනට බාධා කරන්නාහුය”යි සිතා “මේ ගුහාවෙහි අද ලැගූ ගෙණූ සෙට උදුසන මද්දේවීන් එලාඵල සොයා යා දී ගොස් දරුවන් දන් ගන්මි” සිතා ඒ ගුහායෙහි ලැගගත. එදවස් මු මද්දේවීන් පාත් වන වෙලෙහි නපුරු ස්වප්නයක් දැක භයපත් වූ හිඳ³ “මේ මුළු පොළොවු වෙස්සන්තරරජ්ජරුවන් සමාන ස්වප්න දන්නාහු නැතැ”යි සිතා බොධිසත්වයන්ගේ පත්සල්මඵයෙහි පියවරසන් කොට සිටි කල්හි බොධිසත්වයෝ “දෙඳ සිටියෝ කවුරුදැ?”යි විචාළාහ.

මද්දේවී “ස්වාමීනි, මම යැ”යි කීහ. “දේවීනි, නොවෙලෙහි මා කරා නොප නො එන්ට වර ලද්දෙමි”යි කී ය. දේවී කියන්නාහු “ස්වාමීනි, අන්‍යතර⁴ සිතෙකින් ආයෙමි නො වෙමි. මා දුටු ස්වප්නයක් කියන්නට ආමි” කීහ. බෝසතානෝ ‘කියව’යි වදළහ. මද්දේවී කියන්නාහු “ස්වාමීනි, එක් කඵමිනිසෙක් එක්රතක් හැඳූගෙණූ රතක් කඳ ලා ගෙණූ දෙකණූ රත්මල් පැලෑඳූගෙණූ කඩුවක් හිස සිසාරමින් මා කරා අවුත් මට නො එක් අඩුවැඩි බැණූ පියා මා හිස ජටාව අල්වා ගෙණූ ඇඳූ බිම හෙළාගෙණූ මා හඬවහඬවා මා දෑසක් උදුරා ගත් නම. ස්වාමීනි, මගේ දැතක් කපාගෙණූ හදවත උදුරා ගෙණූ ලේ පරහපරහා ඇඳ ගෙණූ ගියේ නමු”යි කීහ.

බෝසතානෝ සීතය අසා සිතන්නාහු “මාගේ සත්මසක් පිරිහී ගිය දනපාරමිතාවෝ පරිපුණී වෙකී” සතුටු වූ “දරුවන් දෙන්නා ගෙණූයන්නට වනයට බමුණෙක් ආ වනු”යි සිතා බිසවුන්ට කියන්නාහු

- 1. විලික්සව
- 2. ගුහාවක්
- 3. භයානකව හිඳ සිතන්නේ
- 4. අන්‍ය

“දේවීනි, පෙර මියුරුආහාර කා සුවයහන්ති හෝනා වු තොපට දැන් වල ළඟ වල වළඳ සුව යහන් නො ලදින් දඬුමැස්සෙහි හෝනෙන් පෙණෙන සිහිනය යැ”යි කියා සන්තිඳුවා බැණ යැවුදැ යැ.

පහන් වු කල්හි මද්දේවී මඵව හැමැදැ දැහැටිපැන් තබා පත්සල් හැමැදැ මල් පුද දරුවන් දෙදෙනා කැඳවා මුහුණ තබා සිඹූ පියා “දරුවෙනි, මා රූ දුටු ස්වප්නය නපුරු. තලබ්ඪුවක්” යා යහපතෙක් නැත. තොප පියානන් ඇළයෙන් බැහැරට නො යව. කෙළනාතැනැ බියපත් වව”යි දරුවන්ට ඔවා දී බෝසනානන් කරා ගොස් වැදැ “ස්වාමීනි, මේ වනවල මට නෑයෝ නම් සියෝ නම් නුඹ හා මාගේ දරුවෝ දෙබිහින්න මැ ය. ස්වාමීනි, මම වලට පලවැළ සොයා යෙමි. මා එන තෙක් නුඹගේ දරුවන් දෙදෙනා කෙරෙහි බියපත් වුව මැනැව. නුඹවහන්සේන් සිහි ඇති වැ වැඩැහුන මැනැව. ස්වාමීනි, මා යනබව මුත් මාගේ ළය නුඹ බව දැනැ වදළ මැනැවැ”යි කියා දරුවන් පාවාදී මල්කරුව හා පෙට්ටිය හා ඇරගෙණැ වනමුල් වනඵල සොයා යන්නාහු හඩමින් වලපමින් “මේ වල දෙවියෙනි, මාගේ දරුවන් කෙරෙහි බියපත්වව. මා කම්කිළියගේ එකළාකම් බලව”යි දෙවියන් යදිමින් ගියහ.

බොධිසත්වයෝ බියොවුන් වලට යා දී සක්මන් මඵ කෙළෙවර බමුණා එන පෙරමග බලබලා වැඩැහුන්හ. දරුවෝ දෙදෙන බොධිසත්වයන් පෙරට වැලි කෙළැ කෙළැ හුන්නාහ. ඉක්බිති බමුණු ද “මද්දේවීන් වනමුල්වනඵලයට මේ යන වේලා යැ. උන් වලැ සිට නො එනතුරු දරුවන් ගොස් ඉල්වා ගණිමි”යි සිතා පත්සලට ගියේ. බොධිසත්වයන් බමුණා එන්නාහු දුර දී මැ දැකැ “සත්මසක් අප නුදුන් දනපාරමිතාවන් ඇති කරන්නට එන කලඃාණම්ත්‍රයෙකැ. සුදුඵනය තිස්සොදනක් මහවනය තිස්සොදනක් තැන් නිකම් නො එයි. දරුවන් ඉල්ලා එන වනැ”යි සතුටු වු නියාව දරුවන් කෙරෙහි කළ ප්‍රෙමයට වඩා සිටියේ යැ. බෝසනානෝ ලොකු කුමාරයන් කැඳවා කියන්නාහු “පෙර මභට ගොස් බමුණා අතැ කෙඩිපිරිකර ගෙණැ කැඳවා ගෙණැ එ”යි යැවුහ. ජාලියකුමාරයෝ සතුටු වැ ගොස් කෙඩිපිරිකරට අත දික් කළහ.

බමුණු සිතන්නේ “වෙස්සන්තරයන් මට දන් දෙන දරුවෝ මු යැ”යි සිතා දැන් මා මොළොක් වුව හොත්, මතු මට මෙහෙ නො කෙරෙහි සිතා “දැන් මැ මුත් හය ගන්වා උරණ වුව මැනැවැ”යි සිතා කුමාරයන්ට උරණ වී යැ. ජාලියකුමාරයෝ හය ගෙණැ පලා අවුත්

-
- 1. පෙර තොප
 - 2. තලබ්ඪුවක්

බොධිසත්වයන් කරා වන්න. උන් පසු පස්සේ බමුණු දුව අවුත් බොධිසත්වයන් දැකූ ස්තුති කොට සිටූ කියන්නේ “ශ්‍රීමත්ති¹, තොප ශරීරයට කරුණු තැද්ද? මැසි මදුරුවන් විසින් ව්‍යාසුසිංහයන් විසින් යක්ෂප්‍රෙතයන් විසින් දුක් තැද්ද? වනමුල් වනඵල ලැබේද? තපසට අත්තරාය තැද්ද? දනට බාධා තැද්ද දැ”යි කී යැ. ඒ අසා බොධිසත්වයෝ කියන්නාහු “තා කී මෙතෙක් දෙයින් මැ දුක් නැත. තපසට අත්තරාය නැත. දනට බාධා නැත. පින්වත, තාගේ ගමන් ශ්‍රමදහ නිවා තිලින්-අඹදඹඵල්කෙහෙල් කටුඵරමිණිය මීයේ රස වන්නැ. -ඒ ඵලාඵල කා පැන් බී සැතපී හිඳුව”යි වදළහ.

බමුණා ද එසේ හෙයින් මැ කා බී සැතපී හුන් කල්හි බෝසතාණෝ කියන්නාහු “තා ආ කාරිය කීමෙක්දැ”යි පුළුවන්හ. බමුණු කියන්නේ “මහාපුරුෂය, සතර මහාගංගායෙහි පැන් යම් කෙනෙක් බොද් ද, ඒ පැන් උණු නොවන්නා සේ, සියලු යාවකයන්ගේ සිත් මනදෙළ පුරණ උත්තමය, අනික් වැඩ කටයුත්තකට ආයෙමී නො වෙමී. තොපගේ දරුවන් දෙදෙනා මතු ඉල්ලා ආමී” කී යැ. මෙ කපෑ බුදු වන්නා වූ මුළුලොවට වැඩක්මැ සිතන්නා වූ එ මහතානත්වහන්සේ බමුණා කී බස් අසා දෙදරුවන් මුහුණ හා බමුණා මුහුණ හා බලාපියා වලට ගිය බීසවුන් සිහි කොට ලා සිත උපන් දළසෝගිනි “බමුණාට දන්දෙමී” යන සිත් නමැති විලැ ධාරාහිෂේකජලයෙන් නිවා වදුරා දන් දීමෙහි මැ එක්සිත් වූ සේක.

එසේ නො සිතුව හොත් බෝමඩ පිට දී වජ්‍රාසනයෙහි වැඩූ හිඳූ මරසෙනහ ප්‍රලය කොට කෙසේ නම් බුදු වන සේක් ද? මෙම සසර අවුලෙහි බැඳුනු සත්ත්වයෝ කා මුහුණ බලන් ද? මෙ මැ සත්ත්වයා නිවන්පුරයට ගෙණූ යන්නෝ කවුරු ද? එද දරුවන් දන් දීමෙහි පසු බට හොත් බුදු වූ ඒ මහතානත් කරා මෙහෙයු නාලාගිටී නම් පරුෂ ඇත් ශ්‍රීපාදය කුමට වැදෑගෙණූ හොචී ද? තව ද, සොර වූ මරහු වැනිවූ ආලඛක නම් යක්ෂයා මත් බිඳී කුමට ශ්‍රීපාදය පුද ද? එද දන් දීමෙහි මසුරු වුව, මිනීමරු වූ අංගුලිමාලයා දැන් තමන් සස්තෙහි කුමට කුලගැනී වේ ද? එද ‘දරුවන් නො දෙමී’ සිතුව දැන් දෙවදන්තයා හිසට පෙරළූ ගල් එක නො දී පොළොවින් ගල් දෙකෙක් නැඟී කුමට පිළිගනී ද? තව ද, මහමෙර සන්දරණපටෙකින් වෙළා ගෙණූ තමන්වහන්සේට කිපී විෂතෙජසින් දිලියෙන්නා වූ නඤ්ඤපනඤ්ඤා දැන් කෙසේ නම් හික්මවනසේක් ද? එද දරුවන් සිනෙහැනි වැ බමුණාට දන් නොදෙමී කීව හොත්, බ්‍රහ්මතෙජසින් දිලියෙන්නා වූ සහම්පති මහාබ්‍රහ්මයා

1. ශ්‍රීවත්තය 2. යන්නේය 3. බිඳී

දැන් ඒ ස්වාමීදරුවන්ගේ සිරසට තමන්ගේ ධවලව ඡත්‍රය ධරා කුමට සරස්මේතැන්හි¹ සිටී ද? එද දරුවන් දන් නො දෙමීයි එ දරුණු බමුණා යැව්ව හොත් දෙදෙව්ලොවැ දෙවියන්ට අධිපති වූ ශක්‍රදෙවෙනුයා දැන් තමාගේ එක්සියවිසිරියන් ජයතුරාසක්රුවන තමා කුඩ පොපියන්තෝ² පිඹී ද? එද ‘ඒ ලදබොලද දරුවන් නො දෙමී’ සිකුට, දැන් පස්වාදහසක් මුළුල්ලෙහි නිවන්සුරයෙහි දෙර ඇඳ තබා තමන් පිරිනිවීය ද, ශ්‍රීශරියෙන් දගිය ඇට ද, වැළැඳු පාත්‍රය ද, තමන් වදළ දහමී ද, වැඳූ පිදු සියලු මිනිස් දෙව් බමුන් කෙසේ නම් නිවන්හි පිහිටුවන සේක් ද?

මෙසේ එ බමුණු දරුවන් ඉල්වා ආමී කී බස් අසා බෝසතානෝ තමන්ට රාජායෙන් වොටුනු පලඳවයි කී බසක් සෙයින් සකුටු වූ කියන්නාහු “බමුණ, තෝ මට පරලොවින් අමුත්තෙහි. තා සේ මට මිත්‍රයෝ නැත. සෙසු යාවකයෝ ඉල්වත් නම්, ඇතකු හෝ ඉල්වති. අසකු හෝ ඉල්වති. රන්රුවන් හෝ ඉල්වති. මෙවෙහි මහවලෙකු අවුත් අතිකක් නො ඉල්වා අපගේ දරුවන් ඉල්වූබව ඉතා යහපතැ. ඒට මරුවැලක් සිහිනෙකුත් නො කියමිහ. දරුවන් වන්නා තට සමසිතින් පාවා දෙමිහ. බල එකක් කියමි: බමුණ, මේ ලද බොලද කුමාරයෝ කිසි දුකක් නොදුටුවීරුහ. දැන් මැ දරුවන් දෙබිහින්තන් ගෙණූ ගියෙහි නම්, මේ දරුබිලිඳු සාවිධා වෙති. එසේ හෙයින් බියොවුන් වල් ගොසින් අවුදින් දරුවන් දෙදෙනා තහවා මල් පලදවා වනමුල්වනඑල කවා දරුවන් ඇදවැලෑ සිපැගෙණු ලදබොලද සුරතල්, බස් අස අසා ඇය ලය නිවී සැතසුනු කලැ, අද රූ ලැගූ පහන් වූ කලැ, දරුවන් දෙදෙනා ගෙණූ යව. තව ද මේ දරුවන්ගේ එකලා මැණියෝ දරුවන් අපට පාවාදීලා වලට ගියෝ යැ. එලාඑල ගෙණූ අවුදින් දරුවන් දෙදෙනා නුදුටුවෝ නම්, උන් ලය පැළී යෙහි සිතමී. මාගේ ඉෂ්ටමිත්‍ර වූ බමුණ, තට ගැතිවන මේ දරුවෝ දෙදෙන ඉතා මැ සියුමැලි රජකුමරුවෝ යැ. ගැති මෙහෙයෙහි නො තසළ වීරුහ. තදින් මොළොකින් මෙහෙ උගන්වා ගෙණූ ගැති මෙහෙකමී ගෙණූ අද මෙවෙලාවට හැමිමේ”යි වදළහ.

එබස් ඇසූ බමුණු තෙම රජ්ජරුවෙහි, ස්ත්‍රීහු නම් දනයට බාධා කරණ සුල්ලහ. ශුභකමාන්ත නො දනිති. මම මී ලහිනට නො පොහොසත්මී. දරුවන් දෙව් නම්, මට කල් නො යවා දෙව්.³ නො දෙව් නම්, මම ආ සේ නැහී යෙමී. තෙල තන්වැසිකමී, හිමී, තෙපි කෙසේ උගතුදැයි බිණී යැ.

බෝසතානෝ එබස් අසා “බමුණ, දරුවන් දෙමීයි කියාලා නැවුන නො දෙමී යි බොරුවක් නො කියමී. දනට පසුබස්නා එකෙකිමී නො

1. තැන් 2. පොපියන්තෝය 3. දෙවට
Non-Commercial Distribution

වෙමි. බියොවුන් එනතුරු නො හැමිමෙයි නම්, මේ සියුමැලි දරුවන් මහ නළවනළවා සකස්වමින් අස්වසමින් කැඳවාගෙණු දරුවන්ගේ මුතුන් මිත්තන්ගේ රටට ගෙණු ගොස් සඳමහරජානන්ට මෙපවත් කී කලැ මපියානන්වහන්සේ අප කෙරෙහි කළ ස්නේහයෙන් මුනුබුරන් දුටු සතුටෙන් ඔවුන් මිහිරිබස් අසමින් තට කෙලිකොල්ලන් හා බොහෝ වස්තු දෙකි” කීහ. බමුණු එබස් අසා ඉස සලමින් “යහපතැ, මා දිව්ගන්තට සිතු නියා හිමි, තෙපි මේ උපාය කොයින් උගතු ද? මුනුබුරන් දුටු සඳමහරජ්ජුරුවෝ මට කියැවියක් කෙරෙකි. බමුණ, තෝ අප දරුවන් ගැනි කොට ගෙණෙයිදැ? යි කියමින් මා කන්තාසා කපා මදිවී ගණිකි. වහල් තබා තමා දිව් රැක ගණුක් යහපතැ. දරුවන් දෙවු නම්, දෙව. නො දෙව් නම්, නො දෙව. තෙල බස් අප රකුක් හොත්, නො කියව”යි කී ය.²

දරුවෝ දෙදෙන³ බමුණා කියන බස් ද පියරජු හිඳැ ‘ගැනි කොට දෙම’යි කියන බස් ද අසමින් හයපත් වැ සිටැ ගත නො හී, දිවියා දැකැ මරණහයින් දිවන මුවපැටවුන් දෙදෙනෙකු සේ, ඉගිලෙමින් ‘බමුණා ලුහුබැඳැ එකි’ පසු බලමින් දිවන්තාහු පත්සල්පිටිපසට වැදැ, හයින් එතැනැ ද සිටැ ගත නො හී, වන ලැහැබකට වැදැ සැහවුනාහ. බැලුබැලු දිශාවෙන් බමුණා දිවෙන්තා සේ පෙණෙන්නෙන් එතැන ද හයින් සිටැ ගත නො හී, “අනේ, නහඩ⁴ කුම් කරමෝදැ?”යි කියමින් වෙවුලමින් හඩා ගෙණු දිවන්තාහු සතරැස්පොකුණට වැදැ ‘ඇපි ඔවුනොවුන් නො පාමිහ’යි දෙදෙන බැණු ගෙණු උනුන් අත එලී ගෙණු පොකුණෙහි කර පමණක් දියට බැසැ නෙළුමිපත් හිස ලා ගෙණු සැහැවී සිටැ කන් දී සොල්මන් අසඅසා, “අද අමඩි ‘දුටු සිහින නපුරැ’යි කිවු යැ. බැහැරට නො යන්ට කිවු යැ. බිය පත් වවයි කියා පියානන්ට⁵ අප බලන්තට පාවා දී ගියෝ යැ. අමඩ, අප හා සිහි කරව. අමඩි අප වැලි කෙළිකී සිතද් දෝ හෝ! මෙවෙති දුකක් වූබව නො දනිද් දෝ හෝ! අප හා පුරුදු දෙවියනි, තෙපි දිවැ ගොස් අප දෙදෙනා රැකැ අමඩින්ට කියා වහා ඇරැගෙණු එව. ඇපි උන් දැකැ පියා පාවිට හී හඩාපියා උන්දැ කීවක් කරමිහ”යි මෙසේ බැහැපත් හඩින් හඩා වෙවුලමින් කර පමණක් දියෙහි සැහැවී සිටියහ.

බොධිසත්වයෝ දරුවන් සැහවුනු බව නො දැනැ බමුණාට දන් දෙන්නට යැයි දරුවන් කැඳවුහ. දරුවන් නොබිණු හෙයින් බමුණු සිට

1. ගෙණායි 2. කියා 3. දෙදෙනෙකුසේ ඉගිලෙමින්
 4. නහාය 5. අමඩින්ට

කියන්නේ “විශ්වත්තරයෙනි, තොප සේ වූ බොරුවෝ මෙමුළුරටු නැත. තෙපි හිඟි ලාලා දරුවන් සභවාපියා නොදත් වැනි වැ හිඳෑ දරුවන් කැඳවවු ද? මෙසේ තත්වැසිදන් දෙන තොප සේ වූ කෙනෙකුන් නුදුටු විරිමි”යි බිණි යැ. ඉක්බිති බොධිසත්‍වයෝ “බොරු කීන” යන බසට ලජ්ජා වැ හිඳෑ කියන්නාහු “බමුණ, මා දන්සොඩ හෙයින් දැඩි වන්නා, මැණියන්දැ! නැතිවන්නා, තාගේ රථකම් සිතා හයපත් වැ පැලෑ³ වන්න. තෝ මදක් හැමීමෙයි” කියමින් නැහී සිටු පත්සල්පිටිපසට ගොස් වල්ලැහැබට වැදෑ එහි නො දැක, දරුවන්ගේ පියලකුණින්⁴ ගොස් පොකුණට ගියබව දැනැ, මේ කප බුදු වැ මුළු ලොවට ශාන්ති එළවන එ මහතානෝ ලය වහවා ගෙණෑ හඬ ගසන්නාහු “මපුතනුවෙනි, ජාලියකුමාරයෙනි” හඬ ලූහ. බුදු වන ජාතියෙහි රහල් කුමරු වන මහපිණැති වූ එ රජ කුමර තෙම පියානන් හඬ ගැ එක එ හඬ අසමින් මැ “බමුණු මදිවි ගණිවයි. මා ගැති කෙරේවයි. මපියානන් වහන්සේ ලූ හඬ අසඅසා නො සිටිමි”යි සිතා “එම්, අපව්වැ”යි කියමින් දෙඅතින් නෙළුපත් පිහිරා ගෙණෑ පොකුණෙන් නැහී අවුදු පියානන් දකුණුපය වැලැදෑ ගෙණෑ හඬන්නට වන්න. බොධිසත්‍වයෝ පුතනුවන්ගේ හඬ අසා⁴ ල කම්පා වැ නැවැතූ සිත් සන්හිදුවාගෙණෑ කියන්නාහු “පුත, තොපගේ නැහනියෝ කොයි දැ?”යි විවාළහ. ජාලිය කුමාරයෝ පළමු මැ “නො කියමිහ”යි දෙන්නා බැණගත් හෙයින් “මපියානන්වහන්ස, මරහයින් පලන මෘගජාතීහු උනුන්ට කියාලා පලද් ද? අපට ද වූ දෑ එබන්දක් මැ යැ”යි කීහ.

බොධිසත්‍වයෝ එ අසා “මාගේ දියනියෙනි, කෘෂණජිතාවෙනි” හඬ ලූහ. මතු බුදු වූ කලැ තමන් සස්තෙහි “උපුල්වන් මහාථෙරී යැ”යි ප්‍රසිද්ධ වන ඒ මහපිණැති දියනියෝ පියානන් හඬ ලූ හඬ අසා “බමුණා මා දිවි ගණිවයි. මපියානන්වහන්සේ ලූ හඬ අසා සිටිමි දැ”යි හිස ලූ නෙළුපත් හැරැපියා දෙවිදුවක නැංගාක් මෙන් අවුදු බොධිසත්‍වයන් වම්පය වැලැදෑ ගෙණෑ හඬන්නට වන්න.

දරුවන් දෙදෙනා හඬා වගුළ කඳුළු බොධිසත්‍වයන්ගේ නෙළුම් පියුම් වැනි දෙපත්ලේ වැගිරෙයි. බෝසතානන් දරුවන්ගේ දුක් බලා හඬන්නා වූ කඳුළු රත්පිටාවු වැනි දරුවන් පිට වැගිරෙයි. මෙසේ හඬා වැලැපෑ සිතන්නාහු “මා හැඩු සෙයින් බුදුබව නො සැදෙයි. දරුවන් දන් දෙමි”යි සිතා හඬමින් හොක් දෙදරුවන් වඩා ලෙහි හොවාගෙණෑ සිඹූ සනහාපියා “මනහර වූ මාගේ දරුවෙනි, මා දන්සොඩබව නො දනු ද? මේ සංසාර නැමැති සාගරයට තොප පසුරක් කොට ගෙණෑ

1. මැනියන්ගේ 2. පලා 3. පියෙත් පියෙත් 4. දැක

ගොඩ දක්මි. මම ගොඩ දැකූ තොප ඇතුළු වූ සියලු දෙව්බමිමිනිසුන් ගොඩ දක්වමි”යි කියා, දෙදෙනා වටනා මිල නියම කොට ලා, පන්සලට කැඳවා ගෙණූ අවුත් කෙණ්ඩිකායෙන් බමුණා අතූ පැන් එවූ¹ “සිත්කලු වූ මේ දරුවන් දන් දුන් පිණිත් ලොවුකුරා සම්මා සම්බොධියට පැමිණෙමිව”යි කියා දරුවන් අත් බමුණා අත පිටු තබා දන් දුන්හ.

මෙසේ දරුවන් දන් දෙත් මු, ල කකියවා හඩන පක්ෂපාත මිඬියක සේ, මහපොළොව හඩන්නට වන. මෙරුමන්දරාදී පච්චයෝද, දරුවන් දුන් ශොකයෙන් හඩා වැනෙන්නා සේ, සැලෙන්නට වන්න. දෙවියෝ සතුටු වූ මල්වැසි වස්වමින් සාධුකාර දෙන්නට වන්න.

මෙසේ දරුවන් දන් ගෙණූ තික්මු යමින් සිටි බමුණු සෙලෙකින් බස්නේ පැකිලූ මුණින් වැටී හින. බමුණා නැඟී නො සිටිනා තෙක් දරුවෝ දෙදෙන දිවූ ගෙණූ අවුත් පන්සලට වැදූ බොධිසත්වයන් දෙපත්ලෙහි වැටී හී හඩහඩා කියන්නාහු “ස්වාමීනි, අම්මා නපුරු සිහින දැකූ කුඹවහන්සේට අප පාවා දී එකලා වූ වල් යන්නවුත් කී බසට කුඹ මෑ දෙස් නොවේ ද? අපැව්ව, දැන් එ සිහි නැද් ද? අප නුදුටු අමඬින්ගේ ළ කෙසේ නම් කිබී යේ ද? අමඬින් ආ කලු උන් වැදූ ගෙණූ හඩා පියා අපගේ දුක් පෑපියන කුරු අප රැක ගන්න. කුඹ හැර පියා කොයි ගොස් හැලී යමෝ ද? මදක් හැමිමෙන්නට දන්වමි. මේ අවලක්ෂණ බමුණාට අප නො දී අනිකක්හට දෙන්නේ. උඹ හිසකේ තඹවණූ. ඇස් පිහූ. වමරැසි යෑ.² බුන්නාසා යෑ. කන් රොඹු යෑ. පිටින් වකූ. බඩින් උසෑ. බඩ මහකූ. පා බකල යෑ නිය පිරිනි යෑ. මෙසේ අවලක්ෂණ වූ යකුට අප නො දෙන්නේ. නො වැළැකූ දන් දෙන බැවින් මා දෙන්නේ. මා නැගැනියෝ ඉතා සියුමැලියෝ යෑ. තමන් මොළකැටි සෙයින් මිඬි මෙහෙ නො කට³ හෙකි. මා නහට වැඩිමාලු විසින් මම දුක් ගතහෙමි. උන් කරණ මෙහෙ ද මම මෑ කෙරෙමි. කෘෂ්ණජීනාව මිඬි වූ කලු සිව්මහරජවංසයට පරිහව යෑ. ම නඟුන් රැක මෑ උඹ ගැනි කොට දුන මෑනෑවූ. අමඬින්ට මා දුන් බව කියා මා නැහනියන් පෑලා බැණූ අස්වසා අමඬින් රැක පියන්නෑ”යි⁴ කියා හැඬුහ. බොධිසත්වයෝ මෙතෙක් දෑ කියකුත් නො බැණූ මෑ හුන්නාහ.

ජාලියකුමාරයෝ කියන්නාහු “මපියානන්වහන්ස, මා මෙතෙක් දෑ කියකුත් නොබණනදෑ යෑ. කුඹවහන්සේ ළය ගල කෙළේද? යපතෙකින් මැසුයේ ද? මේ කුමන නම් දැඩිකමෙක් දේ හෝ කුඹ මියෙන් නො බැණූ හිදිනට කුමන වරදක් කෙළෙමි දෑ”යි කියා හැඬුහ.⁵ මෙසේ

1. හෙව
2. සියමමරැසිය
3. නොකොට
4. රැකපියමිහයි
5. කියා

හඩමින් සිටිතැනට නිෂ්කරුණ වූ¹ එබමුණු රොද්ද තමා හුනු තැනින් සෙමෙන් නැගී සිටැ, දෙදණ වැලි පියැ පියැ ලේ හුනු තැන් බලමින් දෙවැළමට නලළ ලේ පියමින් පිටිකොල් කමින්, වැලක් දකින් කඩා හිපලක් හැර ගෙණැ යමයකු සේ අවුත් වැදැ ගියේ. දරුවෝ උෟ දැකැ හයපත් වැ වෙවුලන්තට වත්හ. මෙසේ සිටි දරුවන් හසු කරණ කලැ ජාලියකුමාරයන් ගත දී නැහැනියෝ අසු නො වෙති. නැහැනියන් හසු වුව, ජාලියකුමාරයෝ හසු නොවෙති, හසු කොට ගත නො හී රැහැණ ව බොධිසත්වයන් බලබලා හින්ද දී දෙබිහින්තන් හසු කොට ගෙණැ වැලෙකින් බදින්තේ කුමාරයන් දකුණත හා එ ලද කුමරිය වමත හා දැත එක් කොට බැදැ ගෙණැ හිපලින් මරමරා කර අල්වා දමමින් යමපල්ලකු සේ ගෙණැ යන්තට වත. නැහැනියන් පිටැ හිපල ගැසුව බැනෝ තමන් ලවා ගණිති.

රාහු විසින් ගිලුව ද නො වැළැකැ යන හිරසද සෙයින් යෙමින් යෙමින් සිට දරුවන් පෙරැළි පියානන් බලමින් පියුම් පෙති වැනි අත්සුහින් වදිමින් “අප පිටින් වැගිරෙණ ලෙහෙ බලන්නේ. අතැ බැදි තැනැ හඵ බලන්නේ. මියෙන් නො බැණැ හිදිනේ මෙ යකු අප මරා කා පියන තුරු ද? අමඬින්ට අප වැදැ සමු ගත්බව කියන්න. අප සුවපත් බව ද නැවැතැ දැක්මක් නොවනබව ද කියන්නැ”යි මෙසේ කියා හඩමින් යෙමින් සිටි සඳැ බොධිසත්වයෝ දරුවන් දෙදෙනාගේ දුක් බලා ල කකියවා “අනේ බමුණකු ල දැඩිනියා යැ. මා ඇස්හමුවෙහි මෙ සේ දැඩි වැ මරන්නේ ඔබ්බෙහි කුමක් නම් නො කෙරේ ද? එතකලැ අප දෙදෙනා ඔරින් ආ දරුවෝ දැන් කවු බොරලුයෙ කෙසේ නම් යෙත් දෝ හෝ? සයින් විඩා වූ දරුවන් කවුරු නහවා තිරි පොවද් දෝ හෝ? පතුල් ඉදිමුනු දරුවන් කවුරු සතපා වඩා ගණිද් දෝ හෝ? සුළංහැල් කා වෙවුලන දරුවන් කවුරු සතහා නළවා ලද් දෝ හෝ? මැනියන් තන මැදැ සැතැපුනු දරුවෝ අද රැ කොතැනෙකැ හෙවැ නිදත් දෝ හෝ? දරුසතායෙන් ම පාවිටැ හී හඩා පෙරළෙන බිසවුන් කෙසේ නම් කියා අස්වසම් දෝ හෝ”යි මෙසේ මහත් වූ ශොකයෙන් සිතන්නාහු “බමුණා බැදැ හොවා පියා² දරුවන් ගෙණව³ මැනැවැ”යි සිතා නැවැතැ සිතන්නාහු “මනා කොට දන් දී තපස් කරන්නාහු සිත් කළකිරුවද් ද? පෙරැ බුදු වූ උත්තමයෝ ද පළමු කොට දසපැරුම, දසඋපපැරුම, දස පරමත්පැරුම යන සමකිස් පැරුම් පුරා පඤ්චමහාපරිත්තාග කොට බුදු වූහ. මම ද එසේ මැ බුදු වෙමි”යි මහත් වූ ප්‍රඥ උපයා “මා සිත සේ ඉතා නසුරැ. බුදුබවට හෙතු වූ

1. නිෂ්කරුණා වූ 2. බමුණායවාපියා 3. ගෙණෙව

පාරමිතා නැමැති සාගරය පිහිනා ගොඩ දක්නා සඳහා පොකුණේකැ දියෙහි ගැලුනු සෙයින් මා සිත් වියවුල් කෙරෙමිදැ?”යි සිතා එයින් දුරු කොට “මුළුලොව සතකුට නො පිළිවන් වූ මිනියා දරුවන් දන් දිත්මි. එකාන්තයෙන් මේ දනය බුදුබවට හෙකු වේව”යි සිතසිතා සතුටු වූ ගස්සෙවනෙකැ වඩැ හුන්හ.

දරුවන් දෙදෙනා¹ යෙමින් සිටූ තමන් කෙළැ ඇවිදි වෘක්ෂසෙවනලු බලා කෙළිවලන් බලා ගල්ගුහා බලා මැටියෙන් ඇඹූ ඇතුන් අසුන් රට ගොත් පෙතැල්ලන් ගිරවුන් වනමෘගයන් සතරැස් පොකුණු දැක “මනහර වූ මල් පිපෙන වෘක්ෂයෙහි, තොප හා පුරුදු වූ තොප මුල්හි වැලි කෙළැ අදින් වියෝ වූ දෙබිහින්න තොප වැඳූ සමු ගණුමිහ. පැහැයෙනුදුල වැලිතලාවෙහි, අප දිය මනහර ගඟුල්කැල්ලෙහි, තොප අතින් සමු ගෙණූ ගැකිමෙහෙයට යමිහ. මිහිරිහඬ නඟන පුරවිකෙවිල්ලෙහි, අත්තල ගසා අප ඉදිරියෙහි නටා බස්නා ලියකින්නරාවෙහි, අපගේ අමඬින්ට අප දෙන්නා වැඳූ සමු ගත්බව කියව අනේ! වනදෙවියෙහි, අප හා පුරුද්දෙහි, අමඬින්ට අප අතුල් පතුල් ඉදිමූ නො යා හෙන බව කියව. අප විදිනා සුව කියා අමඬින් එතොත් වහා මෙ මහ හොස්සේ හඹා දිවන්නට කියව”යි මෙසේ හඬමින් වැලැපෙමින් “කැටු වූ කෙළනා වන මෘගයෙහි, කෙළිවලදිහි, සතරැස් පොකුණෙහි, අදින් තොප කෙරෙන් වියෝ වූමිහ”යි කියා සමු දෙමින් යෙමින් සිටි සඳූ, අකුරුබොරලු මිශ්‍ර වූ මහූ ගොස් දරුවන් මිරිකුනු සේ බලා මහූ දෙපාර්ශවයෙහි පිනිගත් වෘක්ෂ වලප්නා වැනි යෑ. වනවෘක්ෂයෙහි බමරරව, පිපෙන මල්මුව විවෘත කොට, මදිදේවීන් දරුවන් ගියබව කියන්නා වූන්හ. එවනයෙහි පක්ෂි මෘගයෝ දෙබිහින්නන් කෙරෙන් වියෝ වූ ශෝකයෙන් මහහඬින් හැඬූහ.

ඉක්බිති වලට ගිය මදිදේවී සිතන්නාහු “ධ මම නපුරු සච්ඡන දිටිමි. මා දරුවෝ වහන්සේ කෙරෙන් පන්සලින් පිට වූ දෝ හෝ?”යි ල කකියවමින් වනඵල ගෙණෙන සඳ “අතූ යහුල වැටී හෙයි. පෙට්ටිය වැටී හෙයි. දෙහෙතිල්ල² වැටී හෙයි. දකුණූස මස් සැලින. මා දෙපය වෙටුලයි. හෘදය කකියයි. එන කලූ සුහුණු වැලැකී යෑ. මේ පච්ඡයේ දෙවතාවෙහි, මට කිමෙක් වේ දෝ හෝ? මෙවෙහි නපුරු සිහින පෑණෙන්නේ කිමෙක් දෝ හෝ?”යි සිතමින් පන්සලට එමින් සිටියාහ. එ සඳූ ශක්‍රදෙවෙනු දිව්‍යපුත්‍රයන් දෙදෙනෙකුන් කැඳවා කියන්නේ “බෝධිසත්වයෝ දරුවන් දන් දෙමින් සිටියහ. එතැනට බිසවු ගියෝ නම් නපුරු. තෙපි ගොස් සිංහ ව්‍යාසු වලස්වෙස් මවා ගෙණූ මහ

1. දරුවෝ දෙදෙන 2. දැවිල්ල

අවුරා වැදහොව”යි සම්මත කෙළේ. දෙවියෝ එසේ මැ වෙස් මවා ගෙණූ මහ අවුරා වැදහොත්හ. බිසවු එත්තාහු මහ හොත් හයංකර රු දැකූ කියත්තාහු “මම යම් දවසෙකැ මේ මහැ එන කලැ මෙසේ වූ සතුන් නුදුටුවීරිමි. මම දක්නේ මුවන් මොනරුන් වැලිකුකුළන්’ වදුරන් ඇ සතුන් මුත්, මෙසේ වූ සත්කෙනෙකුන් නුදුටුවීරිමි. මේ වනෙහි වෘක්ඝදෙවතාවෙහි, පච්ඡිකශිරයෙහි දෙවියෙහි, මොවුන් යවව. රාමයන්ට සිතාවන් සේ මාගේ ස්වාමීන්ට පතිවුතා වීම් නම්, වහන්ස, කුඩාවරිනි, මහින් ඇළ වැ යව”යි මහත් කොට හඩා ද නොයන හෙයින්, අනික් යන මහක් නැත්තෙන් “පෙරමහට දරුවෝ අවු නම්, නපුරු. මම මේ මහැ හොත් සතුන් විසින් නො යා හෙමි”යි ල කකියවා “කුමු මැ නැහී යෙත් දෝ හෝ?” යි සිතා සිට කියත්තාහු “දරුවෙහි, තොප මැ නෑසිය කොට වනාන්තර ආ විශ්වන්තර රජ්ජරුවන් අඹු වෙමි. තොපගේ මවුමි. තොප මුත් මාගේ නෑයෝ නැත. මා නුදුටු දරුවෝ නො හැමිමෙකි. රු නොවනතුරු මා නැහී යා දෙව”යි කීහ.

එසේ කීව ද නොයන හෙයින් වැලැපැ මහත් කොට හඩා අත්පොළසන් දී “තොපට කුමන වරදක් කෙළෙමි ද? මහ දෙව”යි කීහ. පතිවුතාවන් එසේ කියත්මැ මෘගජාතීහු හය ඇති වැ නිද පුබුද්දන් සේ පිටට හැඹී හිර බටබව දැන නො පැණී නැහී ගියහ.

ඉක්බිති මද්දේවී වනමුල් වනඵල ගෙණෙමින් “මා දරුවන් මහ මෙතැනැ දකිමි දෝ හෝ? මෙ තැනැ දකිමි දෝ හෝ?”යි සිතසිතා මහැ නො දැකූ ඔබ්බට ගොස් මා දරුවන්ට කීමෙක් වී දෝ හෝ?යි කියමින් “මිහිරිබස් මා කණූ නො හෙයි. ලසදක් වැනි මුහුණ නුදුටුයෙමි. පෙර කෙළනා වූ වෘක්ඝ මූලයන්හි නො දක්මි. ජාලියකුමාරයෝ පෙර මහට අවුදු “අම්ම, පකාපැකි ඇත් ද? නැද්ද?”යි හිණ බලති. කෘෂ්ණඡීනාවෝ අවුදු තනය ගණිති. මේ නුගරුක වැලි කැටි කොට කෙළනා තැනැ”යි හඩමින් ගොස් පත්සලට වැදූ තෙතෙහි කිරි ඉස්මින්’ සියලහ වෙවුල්වමින් මුව වියලී ල කකියවා “වහන්සේ කෙරේ නැත් නු? කොතැනැ නිදි ගැන්නුදෑ දෝ හෝ! යම් රුක්මුලෙකැ හෙවැ නිදද් දෝ හෝ! ඇත්හිපුලිහිණියෝ ගෙණූ ගියෝ දෝ හෝ! මුතුන් මිත්තන්ගේ රටින් අවුදු ගෙණූ ගියෝ දෝ හෝ! යක්ඛු ප්‍රෙතයෝ ගෙණූ ගියෝ දෝ හෝ! ලද බොලද මියුරු බස් කවරවිටෙකැ අස්වත් දෝ හෝ! බොලද සිතාවක් හා ඇසියැ හෙමි දෝ හෝ? ‘ඇපැව්ව, අමඩැ’යි යන බසක් හා ඇසියැ හෙමි දෝ හෝ! ලසදක් වැනි මුහුණක් දැකූ පියැ හෙමි දෝ හෝ”යි කියා හඩා වැලැපැ

1. ගන්ති 2. රැස්මින් 3. අසත්

බොධිසත්වයන් විචාරන්නාහු “ස්වාමීනි, දරුවන් හිඟන්නන්ට දන් දුන් දැ?”යි විචාළහ.

බෝසතානන් මියෙන් නො බැණ හිඳිනෙන් කියන්නාහු “වහන්ස, මා දරුවන් නො දක්නා ශොක තබා නුඹවහන්සේ නො බණන ශොක මැ මට ඉතා බෙහෙවැ”යි හැඳූහ. මෙසේ හඬකුදු එක බසකුත් නො කියා වැඩැහුන්හ. ඉක්බිති බිසවු කියන්නාහු “වහන්ස, පෙර ගිනිදරපැන් ඇති කොට හිඳිනාදැ යැ. අද මියෙන් නො බැණූ මැ හුන්දැ යැ. මා එන තුරු දරුවන් රකිමියි මට වර දුන්දැ වේ ද? දරුසනායෙන්¹ මා හඬා විචාරකුදු නො බැණූ මැ වැඩැ හිඳිනාදැ නු? මා දරුවන් කැඳවා එලාඑල වැළඳුව මැනව. නුඹ නො බණනදැ නම් නුඹ කෙරෙන් මාගේ ප්‍රාණය දුරු කෙරෙමි”යි කීහ.

එසඳ බෝධිසත්වයෝ සිතන්නාහු “මොවුන් දරුවන්ට ස්නේහ ඉතා බෙහෙව. දැන් මා දරුවන් දුන්බව කිමි නම්, ලය පැළී මළහොත් නපුරැ”යි සිතා කාලක්‍ෂෙප කොට කියන්නාහු “තෙපි වනමුල්වනඑලයට² එවෙලේ ගොස් මෙවෙලේ සඳපහනැ ආව. අද මැ දරුවන්ට සනා බෝ වී ද? තෙපි පඤ්චකල්‍යාණයෙන් යුක්ත වූ රූපසම්පන්නය ව. මේ වලැ මලදරුවෝ ද සාම්චරයෝ ද තපස් වී ද ඇත. මේ වනයෙහි මා අසපුයෙහි වනබව තෙපි මතු දන්ව”යි වදළහ.

එබස් අසා මද්දේවී “මා ලස් වූවයි නො බණනදැ වනැ”යි සිතා කියන්නාහු “ස්වාමීනි, මම වෙලේ මැ ආමි. මෙවෙනෙහි සතුන් මහත් කොට හැඳූ හඬ අසා ‘මා දරුවන්ට කිම හෝ?’යි ළය කකියවා එමින් සිටිසඳු වලස්වගසිංහයෝ තුන්දෙනෙක් මා එන නො දී මහ අවුරා හොත්හ. එයින් ලස් වීම”යි කීහ. මෙසේ කියකුදු නො බණන විසින් ල කකියවා වෙවුලමින් හඬාගෙණූ පන්සල්පිටිපසට ගොස් හඬ ගහන්නාහු “මාගේ ලයක් වැනි ජාලියකුමාරයෙහි, සිවුමැලි වූ කෘෂ්ණජීනාවෙහි”යි මහත් කොට හඬ ගහා “තොප නහන්නට වලින් කසා ගෙණාමි. මාගේ කනකමය, ලය වැනි කුමාරයෙහි, මා කම්කිළිය කරා නො එවූ දැ?”යි හඬ ලා මෙවන් බසක් නො ලදින් “මාගේ දරුවන්ට නැස්මෙක් වී වනැ”යි නිසැක කොට සිතා රාත්‍රියෙහි මහත් ශොක දුකින් හඬා ඇවිදිනාහු ‘මා දරුවන් කෙළනා පොකුණු යැ’යි පොකුණු බලා ‘මා දරුවන් හා එක් වැ කෙළනා මුවපොල්ලෝ යැ’යි මුවන් බලා ‘මා දරුවන් කෙළනා රුක්මුලැ’යි රුක්මුල් බලා නො දැකැ, මහත් කොට හැඳූහ. එ හඬ අසා වල පක්‍ෂිමෘගජාතීහු මහ හඬින් හඬා නැංගහ.

1. සන්නව 2. අසත්

ඉන් ඔබ්බට ගොසින් ‘මාගේ දරුවන්ට නටන මොනරු යැ’යි මොනරුන් බලමින් ‘මා පැවැත්තිය ලද දියනියන් බස් වැනි (බස් ඇති) පුරවිකෙවිල්ලේ යැ’යි පුරවිකෙවිල්ලන් බලමින් ‘මාගේ දියනියන්ගේ ඇස් වැනි යහපත් වූ ඇස් ඇති මෘගාංගනාවෝ යැ’යි රළ හී යන මුවන් හා මුවදෙනුන් බලමින් ‘මා දරුවන් හා එක් ා ඇවිදින්නවුන් දක්මි. මාගේ දරුවන් නො දක්මි’යි බිසවු මහභවිත් හඬා හී සීසන්ත නැති වූ මද විගසෙකින් සීසන්ත ලදින් ‘මා දියනියන් කෙළනා කෙළි වලදැ’යි කෙළිවලන් බලමින් ‘මපුතනුවන් කෙළනා මැටියෙන් කළ හස්තාශ්වයෝ යැ’යි ඇතුන් අසුන් බලමින්, ‘මා දියනියන් කෙළනා මැටිගිරවූ යැ’යි ගිරවුන් බලමින් හලාහල වූ බඩ අත් සපා හඬා ගෙණූ බිමැ හී නොයෙක්වාරයෙහි හඬා හී රාත්‍රියෙහි ගල වට වංකපච්ඡයෙහි පසළොස් ගව්වක් මානය සදපහනූ තුන් විටක් වට කොට ඇවිද්ද යැ. බිසවුන් දරුවන් සොයා යා දී බෝසතානෝ ඇසිපිය නො බහා නිදිවියෝ වූ හුන්තාහ. පහන් වූ හිරු අබස් පාමින් සිටි වේලෙහි බෝසතානන් පාපිට බළලකු ගත් කිකිළියක සෙයින් වෙවුලා හඬා සීසන්ත නැති වූ හොත්තාහ.

බොධිසත්වයෝ මද්‍රිදේවීන් හොත් විලස් දැකූ ලය කකියවා මේ වෙනෙහි මා නෑ කෙනෙක් නැත. තොප නෑ කෙනෙක් නැත. තෙපි මේ වනාන්තරයෙහි මළා දැයි කිය කියා සිතු කැළැඹි මහාශොක පත් වූ ජාතිවිශේෂයෙන් ශොක දුරු කොට නෙළුම්පොකුණට ගොස් දිය ගෙණැඳ සත්මසක් රැකි බ්‍රහ්මවයායෙහි ඇලුම් නො කොට මද්‍රිදේවීන් මරා හොවා ගෙණූ නෙළුම්පියුමක් වැනි අත්ලෙන් ලය අත ගගා මුහුණු දිය ඉස අතින් ලෙහි දිය ගහා පිටු පිසූ පියා සිතන්නාහු සිව්වරට හෙවූ මළා නම්, වෙකියරට හෙවූ මළා නම්, මහරජපෙරහරින් දවන්නාහ. මා හුදකලා වුව, මේ වෙනෙහි කුම් කෙරෙමි දේ හෝ?යි මෙසේ මහත් වූ ශොකයෙන් තැවී තැවී හුන්න. එකල්හි බිසවු කල් යාමෙකින් සීසන්ත ලදින් කියන්නාහු වහන්ස, මා දරුවෝ කොයි දැයි කීහ.

එසඳ බොධිසත්වයෝ කියන්නාහු “දේවීනි, ඉතා මැ වෘද්ධ වූ මහලු බමුණෙක් තිස්සොදනක් තැන් ගෙවා දන් පිණිස ආයේ යැ. ඔහුට දරුවන් දන් දින්මි”යි වදළහ. එවේලෙහි මහාපොළොව හඬා ගුගුළේ. සියලු දෙවියෝ සාධුකාර දුන්හ. මහාමෙරුපච්ඡය ද සජ්තකුල පච්ඡයෝ ද රැවිපිළිඳවි දී නටන්නට වන්හ. “දේවීනි, දනපාරමිතාවට යම් සිතක් නො සිතා පින් අනුමෝ ව” යි කීහ. බිසවු කියන්නාහු “ස්වාමීනි, මෙසේ නො කියා, මා හඬා ඇවිද්ද දී නො බිණූ දෑ නු”යි කියමින් දෙහොත් මුදුනෙහි තබා ගෙණ “සාධු! සාධු! පින් අනුමෝ

විමි'යි කියා අනුමෝ වැ ගෙණූ කියන්නාහු “ස්වාමීනි, දරුවන්ට වැඩි දසයෙන් සියෙන් දහසින් ලක්ෂයෙන් බුදුබව වේද උත්තම යැ”යි කියා සතුටු වූ බිසවු සිත් සන්සිඳුවා ගෙණූ කියන්නාහු “ස්වාමීනි, මට මතු පින්කම් දෙනදැ ද? මුළුතැන්ලොවැ සියලු සතුන්ට ද පින්කම් දුන මැනැවැ”යි පින් දෙවා, සිත් ප්‍රසන්න කොට දනපාරමිතා මුදුන් පත් කළහ. සියලු දෙවියෝ සතුටු වූ සාධුකාර දී පින් ගෙණූ මල්වැසි වැස්වූහ.

ඉක්බිති ශක්‍රදෙවේන්‍රයා සිතන්නේ “බොධිසත්වයෝ තමන්ගේ දරුවන් දෙදෙනා බමුණාට දන් දුන්හ. බිසවුන් යමෙකුහට දුන හොත්, නපුරැ ”යි සිතා දිව්‍යශරීරය හැරපියා මහලු බ්‍රාහ්මණ වෙශයක් මවා ගෙණූ සැරයටියෙකැ එල්බූ ගෙණූ අවුදු “ගමනින් මිරිකුනෙමි. රජ්ජුරුවෙනි, කොයි හුන්නාදැ”යි කිය කියා ලහ වැ ගොස් බෝසතානන් දැකූ කියන්නේ “කරුණු මද ද? වනමුල් වනඵල ලැබේ ද? වෙනෙහි සතුන් විසින් උපද්‍රව නැද් දැ?”යි කියා පුළුවන. බොධිසත්වයෝ කියන්නාහු “තා කී මෙ හැමයෙන් මැ ගහට නැත. තා ආ කායභීය කීමෙක්දැ?”යි විචාළහ. බමුණු කියන්නේ “රජ්ජුරුවෙනි, ඉතා වෘද්ධයෙමි. ගමනින් මිරිකිනිමි. තොප අතින් රන් රිදී මුතු මැණික් ඉල්වා නො ආයෙමි. මාගේ ගෙහි මෙහෙ කරණ වහලක් නැත්තෙමි. බිසවුන් මට මෙහෙ කරන්නට පාවා දෙව”යි කී යැ.

බෝසතානෝ ‘කළ මනා කිම් දෝ හෝ’යි සිතා බිසවුන් මුහුණ බැලූහ. බිසවු බොධිසත්වයන් සිතූ අභිප්‍රාය දැන කියන්නාහු “ස්වාමීනි, මවුපියෝ ස්ත්‍රීන්ට දෙස් වැස්සහ. නෑයෝ නම් තමාගේ ස්වාමී යැ. පින් සඳහා දන් දෙත් මනා මැ යැ. වස්තු සඳහා විකුණත් මනා මැ යැ. සැමියන්ට ඉන් වන දෙමයෙක් නැත. නුඹවහන්සේ අභිමතයක් කළ මැනැවැ”යි කීහ. එසේ කියත් මැ බෝසතානෝ සතුටු වූ අතැ පැන් එවූ තෙළුම්පියුමක් වැනි වූ බිසවුන් අත ගෙණූ “එකාන්තයෙන් සමාස්සමිබොධියට පැමිණූ සියලු ලෝවැස්සන් නිවන්පුරයෙහි පිහිටුවා ලියැ හෙමිව”යි පතා ගෙණූ බමුණාට දන් දුන්හ.

මෙසේ බියොවුන් දන් දෙත් මැ මහපොළොව සතුටු වූ ගුගුළේ. සප්තකුලපච්ඡයෝ ද සතුටු වූ තටන්තට වත්හ. සඳෙවිලොව දෙවියෝ සාධුකාර දුන්හ. බමුණු කියන්නේ “රජ්ජුරුවෙනි, තොප දන් දුන් බැවින් බිසවු මා සන්තකයෝ යැ. තොප සන්තක දෙයක් මුත් අනුන් සතු දෙයක් දන් දියැ නො හැක්කේ වේ ද? මා එනතුරු බිසවුන් තොපට පාවා දිත්මි. කෙපි මුන්ට සුදුස්ස ව. තොපට මු සුදුස්සහ”යි කියා බියොවුන් බෝසතානන්ට පාවාදී තමා ශක්‍රදෙවේන්‍ර බව හඟවා

ශක්‍රවලාසයෙන් සිට කියන්නේ “රජ්ජුරුවෙනි, තොප දරුවන් දන් දුන් විට දෙලක්ෂසතළිස්දහසක් යොදුන් ඝනකඩ බොල් මහපොළොව මහහඩින් හඩා ගුගුළේ. එක්ලක්ෂඅටසැටදහසක් යොදුන් උස ඇති මහාමේරුපඵ්තය ද සප්තකුලපඵ්තයෝ ද සකුටු වූ නැවුහ. තලාටුබුමාටු-දේවතාවෝ ද සදෙවිලොව දෙවියෝ ද සොළොස් බඹතලෙනි දෙවියෝ ද සාධුකාර දුන්න. තොපට ඵ්කාන්තයෙන් බුද්ධත්වය සිද්ධ වෙයි. තොපගේ දරුවන් දෙදෙනා මුතුන් මිත්තන් කරා බමුණු ගෙණ ගියේ යැ. අන් සන්දවසෙකින් තොප කරා එති. මාගෙන් අට¹ වරයක් ගණුව”යි කී යැ.

බොධිසත්වයෝ ද අට² වරයක් ගන්නාහු “දෙවේන්‍රුය, එසේ වී නම්, මම රාජායෙහි පදස්ථ වෙමිවයි, දඟරාජධම්මයෙන් වියෝ නො වන පුත්‍රකු ලබමිවයි. සියලු සත්‍වයන්ට උතු නො වන කරුණා ඇති වෙමිවයි. දන් දී කුසී නො වෙමිවයි. මිච්ඡාදිට්ඨී ගත්තවුන් සමාග්දෘෂ්ටියෙහි පිහිටුවමියි. කෙළවර තිවන් දකිමිව”යි කියා වර ගත්හ.* මේ අට වර දී ශක්‍රදෙවේන්‍රු තෙමේ දෙවිලොවට ගියේ.

පුජක නම් බමුණු දරුවන් දෙබිහින්න ගෙණූ යන්නේ හිරු අස්තයට යන වේලෙහි දෙවියන්ගේ ආනුභාවයෙන් එ මැ දවස් සැටයොදුන් තැන් ගොස් අපුරු වූ කල්හි දරුවන් ගෙණූ රුක්මුලකට වැදූ දරුවන් දෙදෙනා බන් වන මැ ගසමුලැ හොවා පියා වගුන් වලසුන්ගේ හයින් තෙමේ ගසටනැඟී ගසපිටුහෙවැ නිදී යැ. දෙවතාවෝ දෙදෙනෙක් අවුදින් මවුපියන් දෙදෙනා සෙයින් දරුවන් බැඳුමෙන් උනා සුවඳ දියෙන් තහවා පලදනා පලදවා බන් කවා මල්ගහන්හි හොවා බඩ දී ගෙණූ නිදී ගන්වා පහන් වූ කලැ පළමු බැඳිවන මැ හොවා නො පැණී නැඟී ගියහ. බමුණු පිබ්ඳූ පහන් වූ බව දැනැ ගසින් බැසැපියා දරුවන් ගෙණූ තමාගේ රටට ගෙණූ යෙමීයි සිතා යන්නේ දෙවියන්ගේ ආනුභාවයෙන් සිවිරටට මැ ගෙණූ ගියේ.

එ මැ දවස සදමහරජානෝ ස්වප්තයක් දක්නාහු මිනිසකු අවුත් රත්මල් දෙකක් තමන් අතට දුන්නා දැකූ පිබ්ඳූ පියා වතුචේදයෙහි නිපුණයන් ගෙන්වාගෙණූ තමන් දුටු ස්වප්තය විවාළහ. බමුණෝ කියන්නාහු ‘ස්වාමීනි, තොප සිත් පිණවන දරුවෝ දෙදෙනෙක් එන වන්හ’යි කීහ. මෙසේ බැණූ හුන් තැනට “ජාලියකුමාරයන් හා

1. දස 2. වෙමිහයි

* මෙහි දක්වන ලද විස්තරය ජාතක අටුවාව හා අසම ව ද නූතන ව ද පෙනේ.

කෘෂණසීතාවන් හා ගෙණූ බමුණෙක් ආ යැ” යනු අසා බමුණා ගෙන්වාගෙණූ දරුවන් දෙදෙනා දැකූ සතුටු වූ “බමුණ, මේ දරුවන් දෙදෙනා කොයි සිටූ ගෙණෙයි දැ?”යි කීහ. බමුණා ‘බොරුවක් කියා ගැලවුන මැනවැ’යි සිතා ‘අනික් රජකු නම් කියමි’ සිතූ සඳු දෙවතාවෝ එ නො කියූ දී “විශ්වනිකර රජ්ජරුවෝ යැ මට මුත් දුන්නෝ යැ”යි කියවූහ.

ඉක්බිති බමුණා ‘මේ කවර රටෙක් ඥේ හෝ’යි සිතා සඳමහරජානන්ගේ රටබව දැන “එතෙකින් මා දිවි නැතැයි, කුම් කෙරෙමි දෝ හෝ?”යි සිතා වෙවුලන්තට වන. සඳමහරජ්ජරුවෝ පුතනුවන් වෙනෙහි හිඳූ දරුවන් දන් දුන්බව සිතා මහත් කොට හඩා කඳුළු පිසූ දරුවන් දන් දුන්බව නගරවාසීන්ට කීහ.

නගරවාසී අසා කියන්නාහු “ස්වාමීනි, ඒ උත්තමයා ළය ගල කෙළේ දෝ හෝ! බමුණුමහල්ලකුට මෙවෙති දරුවන් දීපියා එ ළය කෙසේ වැහැවූ දෝ හෝ! ඔවුන් ඇලිඇකු දන් දුන් සේ නපුරැයි රැහැණු වූ වංකපච්ඡයට යැවුම් හ. දැන් මෙවෙති මනහර වූ දරුවන් දන් දුන්න. මෙවෙති සිතක් ඇති ඒ උත්තමයාගේ ගුණ නො දැන නොගුණ කළමිහ. පෙර අප කළ නුගුණ පහ කොට ගොස් ගෙණෙමිහ”යි කීහ.

නුවර වාසීන් බස් අසා ජාලියකුමාරයෝ කියන්නාහු “අප දන් දෙන ස්වාමි බමුණා කෙරෙහි කළ කරුණායෙන් දුන්දෑ යැ. මපියානන්වහන්සේ දැඩි යැ යි කුමට කියා දැ?”යි කීහ.එබස් අසා නුවරවාසීන් සතුටු සොම්නස් වූ “ස්වාමිදරුවෙහි, තොප පියානන්-වහන්සේගේ නුගුණ නො කීමිහ. ඒ උත්තමයා යමකු විසින් නො කොට ගත හැකි තොප නියා දරුවන් දන් දුන් සේ ඉතා බැරි යැ යි ඔවුන්ට ස්තූති කළ බව මුත් නුගුණයකට නො කීමිහ. ස්වාමීනි, ඒ ක්ෂමා කරව”යි කියා සිටි සඳු සඳමහරජානෝ ඇසින් කඳුළු ගෙණූ කියන්නාහු “මා පුතුන්ගේ මනහර වූ දරුවෙහි, සිවුමැලි මාගේ මුතුබුරෙහි, මෙසේ අවුත් මා කළවෙහි හිඳුව”යි කීහ. ජාලියකුමාරයෝ මුත්තනුවන්ගේ බස් අසා, කියන්නාහු “බමුණන්ගේ ගැත්තොත් රජදරුවන් ඔරැහිදිද් ද? මෙසේ සිටුමිහ”යි කීහ. එසඳ නගරවාසීහු මහා ශොක පත් වූහ.

රජ්ජරුවෝ ද වැලැපූ හිඳූ කියන්නාහු “ජාලියකුමාරයෙහි, තොප දෙන කලූ තොපගේ පියානෝ කෙනෙක් මිල කොට දුන්නු දැ”යි කීහ. ජාලියකුමාරයෝ කියන්නාහු “මට දසක් දෙන්නට කීදෑ යැ. මා නැගනියන්ට මිල වූන්ගාරයෝ වස්තූ දෙන්නට කීදෑ යැ”යි කීහ.

සඳමහරජානෝ කුමාරයන්ගේ මිහිරි නෙපුල් අසා සතුටු වූ ජාලියකුමාරයන්ට දහසක් දී කෘෂණසීතාවන්ට උත් භාරයේ රන් හා දසදසින් හා බොහෝ වස්තු බමුණාට දී දෙබිහින්නන් ගලවා ගෙණු ඉස් සෝධා තහවා බත් කවා ජාලියකුමාරයන් දකුණුකළවෙහි හිඳුවා කෘෂණසීතාවන් වම්කළවෙහි හිඳුවාගෙණු සතුටු වූ සිඹු සනහා කියන්නාහු “ඒ උත්තමයා දන් දුන් ශ්‍රීමත් කුමාරයන් හා ශ්‍රීමත්” නැඟනියක හා මා කරා නැඟී ආබව සිවිරට වාසීන්ගේ හා මාගේ හා දෙදව යැ”යි කියා සතුටු වූ හිඳූ බමුණා ද ඉස් සෝධා තහවා තමන් කත පරිද්දෙන් රස භෝජනයෙන් බත් කැවූහ.

බමුණු තමා නො කැවීරූ ආහාරය බොහෝ කොට කා දිරවා ගත නො හී රැ මියැ ගියේ. ඔහු නො එක් පෙරහරින් දවා “බමුණාගේ නෑකෙනෙක් ඇති නම් මේ වස්තු ගණිතව “යි නුවර බෙර පියෙව් කරවා නෑකෙනෙකුත් නො දැකූ එ වස්තු භාණ්ඩාගාරයට මැ ගෙණු කියන්නාහු “ජාලියකුමාරයානෙහි, තොපගේ මෑතියන් හා පියානෝ සුවයෙන් වෙසෙද්දැ?”යි පුළුවුන්හ. කුමාරයෝ කියන්නාහු “මුත්තනුවන් වහන්ස, අප ආ මේ අතුරෙහි අමඬින් යමක්හට දන් නුදුන්නයි නො සිතමි. මපියානන්වහන්සේ නුඹ කෙරෙන් වියෝ වූ දුකින් හා තපස් කිරීමෙන් හා වහළ දෑ යැ අමඬි අවු පැරැ මලාගිය නෙළුම් මලක් සේ මලානික වූ ගිය දෑ යැ”යි කීහ එ ලදබොලද බස් අසමින් රජ්ජුරුවන් හා නුවර වැස්සෝ මහත් වූ ශොකයට පැමිණියාහ.

ඉක්බිති ජාලියකුමාරයෝ කියන්නාහු “සියලු සත්ත්වයන් තමන් තමන්ගේ දරුවන්ට ප්‍රෙම ඇතැයි යෙහි. නුඹවහන්සේ දරුවන්ට ප්‍රෙම මදදෑ වනැ”යි කීහ. “පැබව, කුඩෙහි: කිසි වරදක් නැති මපුතනුවන් නුවර වාසීන්ගේ බස් ගෙණු නෙරපීම”යි හඩා වැලෑපෑ අමාත්‍යයන් කැඳවා කියන්නාහු වංකගිරිපඵතයට යන්නට සැරහෙව. සන්දවසෙකින් ගමනැ”යි කියා නුවර බෙර ලැවූහ. යෝධයෝ පන්දහසක් දෙන රත්පිළි සුදුපිළි ආදී නොයෙක් පිළි හැඳ පලදනායෙන් සැදී පඤ්චායුධ ගෙණු සැරහී නො එක් ඇතුන් අසුන් පිට හිඳුනා සිවුරහ සෙනහ පිරිවරා මහත් වූ යශශ්‍රීත් දිලියෙමින් නික්මුනාහ. අමාත්‍යයෝ මහ සදන්නාහු කළු වැලි පියා සුදුවැල්ලෙන් තවරා කෙහෙල් තැඹිලි පුන්කලස ධජපතාකායෙන් මහ සරසා ක්‍රමයෙන් වෙකියරටට ගෙණු ගොස් වත්හ. වෙකියරජ්ජුරුවෝ දැකූ සතුටු වූ උපස්ථාන කොට සැටදහසක් රජදරුවන් ගෙණු සඳමහරජානන් හා එක් වූ නික්මුනාහ. ජාලියකුමාරයන් හා කෘෂණසීතාවන් හා දෙදෙනා ඇත්පිටට නහා ගෙණු මහත් වූ රාජශ්‍රීත් දිලියෙමින්, දරුවන් පළමු කොට කුඹු පසු වූ ගෙණු ගොස් වංකගිරිපඵතයට ආසන්න වූහ.

ඉක්බිති බොධිසත්වයෝ හෙරිසංඛනාද හා තුය්ඝෝෂ හා ඇතුන්ගේ කුසුවනාද හා අසුන්ගේ හෙෂාරව හා රථනාද හා මෙසේ මහත් සොෂ අසමින් කියන්නාහු දේවීනි, මපියානන් වහන්සේ මහලු විසින් අප මෙහි වසන බව දැනූ අප කරා එන සතුරු කෙනෙක් දේ හෝ! වංකපච්ඡායට නැඟී පරික්ෂා කරවයි කීහ. දේවී පච්ඡායට නැඟී මහත් වූ සොෂ අසා “ස්වාමීනි, නුඹට කවර සතුරු කෙනෙක් ඇද්ද? නුඹගේ පියවර මැඩූ පියන සතුරු කෙනෙක් ඇද්ද? ස්වාමීනි, ඒ දවස් ශක්‍රදෙවෙනුයා කියන්නේ අපගේ දරුවන් දෙදෙන මුතුන් මිත්තන් කරා ගොස් වන්හයි කී යැ. අන් සත් දවසෙකින් නුඹ වහන්සේ කරා එති කීයේ වේද? නුඹ පියානන් වහන්සේ එන ගමනක් වන්නැ”යි කියා දෙදෙන අවුත් පන්සලූ හුන්නාහ.

සදමහරජ්ජරුවෝ තන්හි තන්හි ඇතුන් අසුන් විහිදුවා වංකපච්ඡාය ආසන්නයට ගොස් තමන් ඇඹෙනියන් ථූසනි දේවීන්ට කියන්නාහු “දේවීනි, දරුවන් හා අප හා එකවිටු දක්නා කල ශෝක බොහෝ වෙයි. මා ගොස් පළමු උන් දැකූ ශෝක සන්තිදවු කල්හි තෙපි එව”යි කියා දහසක් රථ පොළොවු රඳවා තුමු ගොස් බෝසනානන් පන්සලූ කෙසරසිංහයකු සේ වැඩහුන්නන් දුටහ. බෝසනානෝ පියානන් දැකූ හුනස්නෙන් නැඟී පෙරගමන් කොට බැසූ හෙවු වැඳූ හිඳිනා ආසන පණවා වඩා හිඳුවුහ. මද්දේවී ද මයිලනුවන් දැකූ බැසූ හෙවු වැඳූ සිටු ස්වාමීනි, මා දරුවන් ගෙණූ ගිය බමුණා කොහි දී දුටු දැයි කීහ. සදමහරජානන් යෙහෙළනියෙනි, මාගේ රටු දී දැකූ බමුණාට රන් දී ගලවා ගතුමිහයි කියත් මූ බිසවුන්ට මහත් සොම්නස් උපන.

ඉක්බිති බොධිසත්වයන්ගේ මෑණියෝ මහත් පෙරහරින් පන්සල් වන්හ. බොධිසත්වයෝ ද මද්දේවී ද වැඳූ ආසන පන්වා දී හුන්හ. එකල්හි ජාලිය කුමාරයන් හා කෘෂ්ණජීනාවන් හා ඇත් පිටට නංවා ගෙනා දෙදෙනා පෙරවු කොටලා වෙතිය රජ්ජරුවන් ඇතුළු වූ සැටදහසක් රජදරුවන් පන් දහසක් මහායොධියන් හා මහසෙනහ හා පිටත් ව ගෙණ හෙරිසංඛ නාදයෙන් එනු දැකූ මද්දේවී හඩා පෙරමහට ගියහ. මෑණියන් දැකූ දෙබිහින්න ඇත්පිටින් බැසූ මෑණියන් දෙපන්ලෙහි හිස් තබා ගෙණූ හඩන්නට වන්හ. බිසවුන් තෙතෙන් කිරිධාරා විහිද දෙබිහින්නන් හිස් තෙමා ගියේ යැ. දෙබිහින්නන් තහා සිටුවා සිපගෙණූ මහත් වූ ශෝකයෙන් හඩා හුනහ.

ඒ අසා සදමහරජ්ජරුවෝ ද ඇඹෙනියෝ ද මහහඬින් හඩා හුන්හ. වෙතියරජ්ජරුවන් ඇතුළු වූ සැටදහසක් රජදරුවෝ ද මහහඬින් හඩා

හුනහ. ඒ දැකූ පන්දහසක් යොධයන් හා මහසෙනහ එක හෙළා මහපවතින් වැගිර ගිය සල්වනයක් සේ මහහඬින් හඩා හුනහ. ඒ වෙසතුරු මහරජානන්ගේ හා අඹුදරුවන්ගේ හා දුක්පත් කම් සිතා හඬන ජනයා සීසන්න නැති වූ හොත් සඳ ගනුදෙවෙඤ්ජයා අවුත් ඔවුන් හැම සීසන්න නැති ව හොත් සේ බලා පොකුරුවැසි වැස්වී යෑ. ඒ වැස්සෙහි තෙමෙනු කැමැත්තෝ තෙමෙති. නො තෙමෙනු කැමැති කෙනෙක් නො තෙමෙති.

මෙසේ පොකුරුවැස්සෙහි තෙමී සියලු ජනයා සීසන්න ලදින් විස්මයට පැමිණූ කියන්නාහු ස්වාමීනි, තුඹගේ ගුණ නො දැනූ තුවරින් නඟාපූමිහ. ඒට ඤාමා කොට අපගේ තුවරට අවුත් වොටුනු පැලැඳ අප රක්ෂා කළ මැනැවැයි කීහ. එ අසා “බොධිසත්වයෝ රටවැස්සෙහි, තව ද මා වොටුනු පලඳවන්නට තෙපි අදහස් නො කරවු” යයි කියා නො ගිවිස්සාහ. එසඳ තගරවාසීහු සඳමහ රජ්ජුරුවන්ට කියන්නාහු “ස්වාමීනි, අප කිව ද නො ගිවිස්සාදැ යැ. තුඹවහන්සේ වදළ මැනැවැ”යි ආරාධනා කළාහ. සඳමහරජානෝ බොධිසත්වයන්ට කියන්නාහු “පෙඳ ද මා කියමින් ගෙණූ මේ වලට ආවා වද? දැනුණු මා කියමින් ගෙණූ වොටුනු පැලැඳ රාජ්‍යය කරව. ගුරුන් කීවක් කරණ බව සත්පුරුෂ පුතුන්ට සුදුසු වේ ද?”යි කීහ. බොධිසත්වයෝ “දෙමවුපියන්ගේ බස් මැඩපීම් මට සුදුසු නොවන්නේ වේදැ”යි සිතා වල්කලා හැඳ නහා සඵ හැදූ සුසැට ආහරණයෙන් සැදී වොටුනු පැලැඳ දෙවෙඤ්ජවලාසයෙන් සිටියහ.

සියලුජනයා මහත් වූ සන්තොෂයෙන් මද්දේවී ද හිස් සෝධා තහවා දිව්‍යාංගනාවක මෙන් සරසා වොටුනු පැලැඳවූහ. එසඳැ වෙනෙහි වල් හා පඵතයෝ මහත් සොෂා පැවැත්වූහ. අමාත්‍යයෝ හෙරිසංඛතුය්‍යීනාදයෙන් එකකොලාහල කෙරෙමින් පණ්ඩර නම් හැලි ඇතු සඳ ගෙණාහ. බෝසනානෝ ඇතු දැකූ රැහැණි වූ සිතන්නාහු “මපියානන් වහන්සේ මා දන් දුන් ඇතු ගෙන්වා ගත්දැ වනු”යි ලජ්ජා ඇති වූහ. ඒ බව දන් තගරවාසීහු ස්වාමීනි කාලිංගයේ රජ්ජුරුවෝ තමන්ගේ රට වැසි වැසූ බත්බුලත් සුභික්ෂ වූයෙන් තුමු මැ ඇතු එවානු යැ. ඇතු පිටට නැගී වදළ මැනැවැයි කීහ. බොධිසත්වයෝ ඇතු පිටට පැනනැගී වංකපඵතයෙහි තපස් කළ සත්මසින් තුවරට නික්මූ කීප දවසක් මගැ ලැගැ දෙවිතුවරක් මෙන් සැදූ තුවරට වන්න.

සියලු තුවර වාසීහු සතුටු වූ කෙළිමින් නටමින් පිළි හිසූ සිසාරමින් නොඑක් කුහුලින් රජගෙට වඩා ගියහ. බොධිසත්වයෝ ද ශ්‍රී සම්පත්

අනුභව කරන්නාහු ස දන්නල් කරවා දන් දෙමින් සියලු ජනයා කුසල්හි පිහිටුවා දඟරාජධම්මයෙන් රාජ්‍යය කොට ජීවිතයාගේ කෙළවර සහ පිරිවරින් ගොස් කුසිපුරයෙහි උපන්න. මෙසේ දෙවිලොව ගිය ඒ මහතානන් සරණ යෙමිසි බුන්සරණ යා යුතු.

විද්‍යාකුමාරිකීන් විසින් කළ අමෘතාවහ නම්
බුද්ධවර්තය නිමි.

නාමානුකූලයේකාව

(මෙහි අඩකවලින් ඒ ඒ නාම යෙදී තිබෙන පිටු දැක්වේ.)

<p>අකතිටාබලලෝ 24,40,76,241</p> <p>අකතිෂ්ඨබ්‍රහ්මලොක 172</p> <p>අග්ගිදත්ත 216</p> <p>අග්ගිමාලියමුද්‍ර 170</p> <p>අංගුලිමාල 60,61,73,164,229,310</p> <p>අභු 117</p> <p>අභුල්මල් 2</p> <p>අචිරවතී 47,203</p> <p>අවෙලකාශාප 88</p> <p>අච්චුත 307</p> <p>අප්පාලනිග්‍රොධ 111,219</p> <p>අජාතශත්‍රු 64</p> <p>අජීතපෙර 73</p> <p>අජීත කෙසකම්බල 88,156</p> <p>අක්ඛන්තකුටපච්චිතය 149</p> <p>අක්ඛන්තකොණ්ඩක්ඛ 66,111,221</p> <p>අකුල උපාසක 214</p> <p>අධ්‍යාරොහ 226</p> <p>අතද 60,66,77,82,96,127,206,214,245</p> <p>අතවතප්ප 44, 56</p> <p>අතාත්මලක්ෂණ සුත්‍ර 112, 222</p> <p>අතාථපිණ්ඩික 81,102</p> <p>අනුතත්චල් 225</p> <p>අනුමානසුත්‍ර 84</p> <p>අනුරුද්ධ 60,67,107</p> <p>අනේපිඬු 87,207</p> <p>අනොතත්ත 44</p> <p>අනොමානදී 33,217</p> <p>අනධවන 241</p> <p>අපරගොයාන 50,54</p> <p>අභ්‍යන්තර අභිගය 49</p> <p>අභිධම්මපිටක 107</p> <p>අමිත්තතාපා 303</p> <p>අම්බපාලී වන 241</p> <p>අම්බලවිටිකා 223</p>	<p>අරති 22</p> <p>අරමණ 4</p> <p>අච්චි 26,53,59,62,77,99,241</p> <p>අශ්වකණී 43,44</p> <p>අශ්වමුඛ 46</p> <p>අසද්දියද 175</p> <p>අසදගමනාදන 124,207</p> <p>අසිපත්‍රවන 157</p> <p>අසුචිතිරය 33,157</p> <p>අසුර 9,75</p> <p>අසුරපුර 53,200</p> <p>අසුමහසඬු 78</p> <p>අස්තපච්චිත 122</p> <p>අස්සජී 73,111,180,186</p> <p>අභිවාතකරොග 152</p> <p>අකාශගෙඬු 47,77,104,157</p> <p>අදිත්තපරියාසුත්ත 124</p> <p>අදිපතපච්චිතසුත්‍ර 222</p> <p>අනන්ද 66,82,212</p> <p>අනන්ද මත්සා 59,226</p> <p>අනන්ද සිටු 223</p> <p>අභස්සර 55,56,59</p> <p>ආරිය 215</p> <p>ආලකමන්ද 157</p> <p>ආලවක 2,4,127,310</p> <p>ආලවකසුත්‍ර 149</p> <p>ආච්චිටගෙඬු 47</p> <p>ආචාටකා 179</p> <p>ආසාවතී 52</p> <p>ඇසළමස 111</p> <p>ඉන්ද්‍රශාලගුණා 213</p> <p>ඉසිපතනාරාම 66,111,219</p> <p>ඊශධර 43</p> <p>උක්කට්ඨා 191</p> <p>උතුරුතුරුදිව් 50,54,117</p>
--	--

උතුරුදෙරගම 215
 උතුරුසයුරු 37
 උතුරුසෛනාකෑන් 111
 උදයතෙර 74
 උදයපඵත 122,199
 උද්දකරුමපුත්‍ර 219
 උපක 219
 උපවාණතෙර 73
 උපසීච තෙර 73
 උපාලි තෙර 71
 උපුල්වත් 102,124,313
 උපොසථ (ඇත්කුල) 239
 උම්මග්ගගගධ 47
 උරුවේලකාශප 2,71,114,222
 උරුවේලා 114
 ඵරකපත්තනාගරාජ 211
 ඵේරාවණහස්ති 51,77,100,109
 මසුපත්තිරය 33,257
 කකුදකාන්‍යායන 88,156
 කඩ්ඩාරේවත 68
 කණ්ඨලසහජාතක 103
 කත්තා 293
 කන්ඵක 130,217
 කප්පකෙවර 73
 කරඵික පඵත 43,44
 කණ්ඨමුණ්ඩවේල 44
 කලාබුරජ 36
 කාලිඨගදෙස 325
 කලිගුරථ 291
 කසීරථ 16
 කසුප් බුදු 140
 කසුබු 134,212
 කාකදෙසි 4
 කාමාවචරදෙව 55
 කාමිඛේජ 4
 කාලකුථපඵත 45
 කාලකුථවිෂ 114
 කාලභගා 47
 කාලදෙවල 164
 කාලපඵත 19,61,134

කාලසුත්‍රනරකය 33
 කාලාවක හස්ති 79
 කාලිඨගවත 281
 කාලුදසීතෙර 71
 කාශප 114
 කිම්බිලතෙර 73
 කිඹුල්වත් 3,159,264,273
 කිරිපලුගස 219
 කිහිරිගුරුද 9,165
 කුක්කුලනරක 158
 කුටිකණ්ණසොණ 69
 කුණාලවේල 44
 කුණ්ඩානතෙර 69
 කුද්දලපණ්ඩිත 10
 කුමාරකාශප 70
 කුරුථ 12,134
 කුශජාතක 134
 කුසරජ 61,134
 කුසිනාරා 36,41
 කෘෂ්ණජිතා 23,218,291,297,314,317
 කෙලෙස්ගල් 134
 කේසරසිංහ 64
 කෙලාසකුථ 17,45
 කොසොල් 124,200,216
 කෝසල 60,95,164,187
 කෞන්තිවාදී 20,234
 ක්ෂීරසාගරය 70,78
 ඛදිරචනියරේවත 68
 ගඨගානදී 47
 ගඨඹ 96
 ගණ්ඩම්ඛ 97
 ගඨඹ 96
 ගදුභයකෂ 127
 ගන්ධ (හස්තිකුල) 239
 ගන්ධමාදන 45
 ගඳමදන් 307
 ගයාකාශප 73,114
 ගයාසීඪී 124,222
 ගරුඨ 53
 ගරුරා පොකුණ 176

ගර්භිතපාෂාණ 12
 ගවම්පතිතෙර 73
 ගිණ්ඨකුටපච්චිත 64,214
 ගිරිමෙඛලා 35,74
 ගුරුළු 12
 ගුරුළුවිමන 34
 ගොවිකුල 57
 ගොසිඛසාලවන 241
 ගෞතම 85
 ගෞතමගොත්‍ර 81,101,223
 ඝරණීඋපාසිකා 101
 චක්‍රවර්තිමාණිකාය 41
 චක්‍රවාට 180
 චක්‍රපාර්ශවපච්චිත 48
 චක්‍රාදේවී 13
 චම්පානුවර 176
 චම්පෙයානාගරාජ 16
 විඤ්චාමාණවිකා 23
 චිත්‍රකුටපච්චිතය 41,45,217
 චිත්‍රලකාවන 51
 වීරාසාමණේරී 102
 චූඤ්ඤාමණේර 102
 චූල්ලකාලපච්චිත 48
 චූල්ලකණ්ඨා සඨඛයසුත්ත 84
 චූල්ලපඤ්ඤාමණේර 8,68
 චෙතියරට 290,300
 චෙතියපුත්‍ර 305
 ඡත්තමාණවක 7
 ඡද්දන්ත (හස්තිකුල) 239
 ඡද්දන්තවිල 44,48
 ඡත්ත අමාත්‍ය 217
 ඡතුකණීස්ථවීර 73
 ඡම්බුකාජීවක 223
 ඡම්බුද්වීප 50,88,102,119,179,302
 ඡම්බුනදී 49
 ඡයතුරානුවර 285,300,311
 ඡම්බොනද 49
 ඡාලියකුමාර 20,218,299,314,318
 ඡාලිකුමාර 297
 ජින 4

ජුණ්භජාතක 166
 ජුජක 21,234,303,306
 ජේතවන 64,81,125,204,205
 තපස්සු වෙළෙඳ 219
 තච්චිසා දෙවිලෝ 24
 තච්චිසා හවන 107
 තච්චිසාදෙවිලෝ 24,50,56,82
 තාපනරක 33
 තාමු (හස්තිකුල) 238
 තිම්මකසා 70
 තිම්ඛල 70,81,226
 තිම්මපිඛල 286
 තියග්ගල (ලා) 46
 තිරෝකුච්චිසුත්‍ර 223
 තිණ්ණමෙත්‍රෙය 73
 තිස්ස (මහතෙර) 210
 තුම්භ 167
 තුසිතපුර 133
 තුසිපුර 158,217
 තෘෂ්ණා 22
 තේමිය (කුමාර) 19,228,257
 තෙසකුණජාතක 15
 තොදෙයාමේර 73
 ත්‍රිකුට පච්චිත 200
 දකුණුසක 41
 දධිමාලි සමුද්‍ර 170
 දබ්බමේර 70
 දඹගස 49
 දඹදිව 34,49,53,134,179,285
 දසබල 238
 දනවරාක්‍ෂස 53
 දිවාලොක 109
 දීපඛර 35,159,214,216,255,264,271
 දුනුවිටු (දුනුවිටු?) 303
 දුර්මුඛ (ලීච්චි) 189
 දෙමළ 4
 දෙවිදන් 2,23,24,124,272
 දෙවිදන් 64,65,206,207
 දෙවිරම 180
 දෙවිලොව 34

දෙවදත්ත 229,310
 දෙවධම්මජාතක 140
 ධනඤ්ජය 134
 ධනපාල 165,207,229
 ධම්පක් පවතුන්සුත් 41,111
 ධම්මදයාදසුත්‍ර 180
 ධම්පාල කුමාර 13,144,234
 ධෘතරාෂ්ට්‍ර 41,117
 ධොතකපෙර 73
 තක්කවාර 5
 නදීකාශ්‍යප 73,114
 නඤ 85
 නඤකපෙර 72
 නඤ කුමාර 61
 නඤපෙර 72,73
 නඤනවන 52,151
 නඤමූලකපථිත 45
 නඤ (පොකුණ) 51,118,158
 නඤෙපනඤ නාග 82,90,103,128,310
 නඤුත් උයන 25
 නාගලොක 200
 නාගිකපෙර 73
 නාලකපෙර 73
 නාලාගිරි 2,65,78,272,310
 නාලොව 34
 නිගණ්ඨනානසුත්‍ර 88,156
 නෙපාල 268
 නෙමිඤ්ඤ පථිත 43,44
 නෙරඤ්ජරානදී 217
 නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන 59
 පඤ්චශාලා 212
 පඤ්චශිඛ 109,213
 පඤ්චාසුධ කුමර 62
 පටාවාරා 179,200,204
 පණ්ඩර 238,291,300
 පඤ්චුත්තර 204
 පරනිර්මිතවශවර්ති 59
 පරසතුරුක 37,52
 පරිත්තාන 55
 පස්වගමහණ 111,219

පාංශුපිභාව 94
 පාකල (උණ රොගය) 69
 පාණ්ඩුකම්බලශෙලාසන 52,84,106,222
 පාරායණසුත්‍ර 222
 පාරිලියක ඇත් 74
 පාෂාණවේතන 222,206
 පිඬගල (ඇත්කුල) 239
 පිඬගියපෙර 74
 පිණ්ඩොලභාරද්වාර 67,89,92
 පිලිඤ්චවිජපෙර 70
 පිලියක් රජ 20
 පුක්කුසාති 125
 පුරණකාශ්‍යප 88,99,156
 පුණි තෙර 73
 පුණික තෙර 73
 පුණිජ තෙර 73
 පුණිහදු 19,61,134
 පුච්චිදෙන 50,54
 පොකුරුවැසි 221
 පොරිසාද 16,62,143
 පොසාලපෙර 74
 ප්‍රතාපනරක 33
 ප්‍රභාවතී 134
 ඵරුසකවන 51
 ප්‍රසතිදෙව් 286,298
 බකක්‍රන්ත 128,194
 බක්කුලපෙර 71
 බමුණුකුල 57
 බඹලොව 34
 බඹරු 4
 බරණුස 10,111,212,219,273
 බරණුස් රජ 9,10
 බතලගඬාන 47
 බාරාණසී 66
 බාහියපෙර 70
 බිම්බිසාර 93,114,161,173,187
 බිම්සර 161
 බ්‍රිමාටුදේවතා 56
 බෙලුවපණ්ඩුචිණා 109

බුත්මපාරිභද 33,172	මහාපද්ම 142
බුත්මලෝක 109	මහපඤ්ඤා 68
හගුපේර 73	මහාපුතාපරාජ 13
හද්දියපේර 67,72,111	මහාබොධි 66
හද්දායුධපේර 74	මහාබුත්ම 109,207
හද්දවහි 113,222	මහාමධ්‍යලසුත්‍ර 223
හල්ලක 219	මහාමන්ධාකුරජ 16,142
හවාග්‍ර 104	මහාමායා 63,213,287
හාහිරඵ 271	මහාමෙරු 83,180
හාරද්වාජ 92	මහාරොහට් 33
හුරිදන්තනාගරාජ 16	මහාලිලිවජ්චි රජ 161
මක්ඛලී ගොසාල 88,156	මහාවන 223,241
මබාදෙවරාජ 8	මහාවඤ්චරිකිමාර 35
මඛ 4	මහාග්‍රමණ 116
මධ්‍යල (ඇත්කුල) 239	මහාසමයසුත්‍ර 223
මඤ්ජුසක 45	මහී (නදිය) 47
මණිවොර ජාතක 11	මහොඤ්චපණ්ඩිත 20,140
මණිමෙඛලා 61	මාකලී 109
මණ්ඩුකදිවාසුත්‍ර 178	මාර 135,191
මදුරට 287	මාරකජ්ජනියසුත්ත 84
මද්දෙව් 21,218,290,297,316	මාරස්ත්‍රී 219
මඤ්ජුපච්චිත 20,314	මිනිස්ලොව 34
මඤ්ජුකිත්තිවිල 44	මිහිකක 63
මන්ත්‍රාණ්ඩුත්‍රසුණ් 68	මුගලන්තෙර 6,60,85,103,107
මර 153,212	මුච්චිඤ්ඤා 114,115,207
මලය 114,247	මේත්තගුපේර 73
මලයුර 5	මෙර 85,108,165
මහකසයින් 68	මෙඛියපේර 73
මහදඹරුක 102,119	මේරු පච්චිත 20,226,314
මහබඹ 12	මොසරාජපේර 72
මහමෙර 43,70,82,102,108,199,269	යමුත්‍රා 47
මහසුජතෙර 7	යසපේර 73,112
මහාකජ්ජිත 72	යසොජපේර 73
මහාකාලපච්චිත 48	යසොධරා 3,33,264
මහාකාලනාගරාජ 115	යුගඤ්චරපච්චිත 43,77,106
මහාකොඨිතපේර 70	යුගදුර 220
මහාගොසිඛගසුත්‍ර 84	යුගාන්තවාත 114
මහාචුඤ්ඤා 73	යොන් 4
මහාජනක 15	රගා 22
මහානාමපේර 72,111	රජගනු 75,88,114,214

- රජකපාර්ශවපච්ඡික 48
 රධිපාල ථෙර 69,83
 රධිපාල සිටුපුත් 142
 රත්නමෙරු 69
 රථකාරවිල 44
 රහල් 313
 රාධපෙර 72
 රාහුඅසුර 62
 රාහුග්‍රහ 199
 රාහුල 3,24,33,61,124,217,229,264
 රාහුලොවාද සුත්‍ර 223
 රුවන්ගේ 219
 රුවන්මෙර 104
 රුවන්සක්මන 219
 රූපනඤ 209
 රෙවතපෙර 7,214
 රෝහිත 299
 රෝරවනරක 33
 ලක්දිව 34
 ලකුණ්ටක හද්දිය 67
 ලට්ඨිවන 222,241
 ලාලා 179
 ලිච්චි 161,173,184
 ලුම්බිනී 119,217
 ලොහොකුඹුනරකය 33,157
 ලෝඤ්චිතරක 133
 ලොකධාතු 54
 ලොකන්තරිකනරක 54,158
 වක්කලිපෙර 69
 වඩකගිරි 21,293,295,305
 වඩහිසපෙර 70
 වජ්‍රාසන 111
 වජ්‍රපෙර 72,111
 වරම්රජ 117
 වශවරිකිමාර 128,206,273
 වසවත්මර 21
 වාතවලාහකදිවාපුත්‍ර 98
 වැදෑරජ 10
 වැසිවලාදෙවි 165
 විජම 107
 විජයන්රථ 51
 විජයෝක් පහය 51
 විජයෝක්තරශඩ්ධ 159
 විධුර පණ්ඨිත 19,61,134
 විනතකපච්ඡික 43
 වික්‍රාපච්ඡික 122
 විපත්තිකර මෙස 57
 විපුල පච්ඡික 301,307
 විමලපෙර 73
 විරූපාක්‍ෂ 117
 විරූලහක 117
 විවතීස්ථායි 55,58
 විශාඛා 207
 විශාලානුවර 149,174
 විශ්වකම් 134,302
 විශ්වත්තරජාතක 285
 වෘෂහමුඛ 46
 වෙසතුර 159,217,291
 වෙසමුණු රජ 49
 වෙස්සන්තර 20,291,308
 වෙනරණී 157
 වෙනුයඡ්චි කපිරාතක 231
 වෙදිය පච්ඡික 213
 වෙදෙහරජ 20
 වෙපුල්ලපච්ඡික 263
 වෙහජ්ඵල 55,58
 වෙඵවන විහාර 65,161,207
 වෙච්ඡන්ත ප්‍රාසාද 83
 වෙච්ඡන්ත රථ 109
 වෛශ්‍රවණ 117,125,138
 ශක්‍ර 9,67,75,96,98,110,117,142, 151,
 188,207,213,316
 ශක්‍රමුත්ම 21
 ශඩ්ධිපාලනාග 16
 ශඩ්ධිබ්‍රාහ්මණ 15
 ශාක්‍යකුල 24,38
 ශාක්‍යකුල සිංහ 110
 ශාණකද්‍රස්ථිර 69
 ශ්‍රමණගෞතම 65,95,184,220
 ශ්‍රමණාධිපති 56,207

ශ්‍රේණිගණක 232
 ඡේදන 48,64
 සංවිච්චන 33
 සංවිකීර්ණය 55
 සකස්පුර 108
 සක්දේව රජ 4
 සක්වලය 102
 සක්විති රජ 103
 සංඛ්‍යාත 232
 සංඛ්‍යාතන 33,158
 සච්චක 2,179,184
 සච්චා 179
 සඤ්ජය රජ 286
 සඤ්ජයලේඛනවිස්තර 156
 සතර වරම් 53,166,219
 සදත් ඇතා 41,232
 සදත් කුල 79
 සදත්දහනල 186
 සදත්විල 17
 සන්තති ඇමති 209
 සන්තසිත 24,110,142
 සදමහරජ 286
 සහියපෙර 73
 සමච්චිතපරිච්චය සුත්‍රය 223
 සමන්තපද 110
 සම්පත්තිකරමෙස 57
 සම්පසාදනීය සුත්‍ර 180
 සම්භවකුමාර 15,141
 සරබුතදී 47
 සච්චිතරජය 56
 සහම්පති බුත් 24,111,188,219,310
 සහවාසී 5
 සාකේතනුවර 213
 සාගතපෙර 72
 සාතාගිරි 131
 සාමපණ්ඩිත 20
 සැතිමණොව්ද 124
 සැරියුත් 7,110,180,207
 සැවුත් 108,127,180,200
 සිංහපුතපවිල 44

සිංහමුඛ 46
 සිතේරු 53
 සිකුදෙග 149
 සිලෙසලොම යක 62
 සිවිරජ 16
 සිවිරට 285
 සිඵම්භසු 24
 සීතවන 241
 සීතා 317
 සීදන්තසාගර 44
 සීවලී 69
 සුජාතා 11,217
 සුතසොමරජ 16,62,143
 සුදම්භදේවසහ 52,53
 සුදභිතපච්ච 43
 සුදෙවුත් 3,33
 සුද්ධොදන 148,213
 සුධම්භදේවසහය 53
 සුධම්මා 53
 සුනාපරන්තජනපද 73
 සුජපාරක 16
 සුභතිණ්ණක 55,57
 සුභගවන 191
 සුභුතිපෙර 68
 සුමුඛ 78
 සුමේධනාපස 35,216
 සුමේරු 44
 සුයාම 24,110,142
 සුලු අනේපිච්චසිච්ච 102,107
 සුසීම 173
 සුචිරොමයකා 2
 සුයභීදිවාසුත්‍ර 98
 සුයභීපාරභව පච්ච 48
 සෙලපෙර 73
 සොණ සිච්ච පුත් 142
 සොභිතපෙර 71
 ස්වර්ණපාරභව 48
 ස්වර්ණමයුර 61
 හතනක 112
 හරපාලන 148

හස්තිමුඛ 46

හඵනරකය 33

හාරිතවුහ්මයා 75

හිමාලය 17,35,44,47,53,102,127,130,272

හෙම (ඇක්කුලය) 239

හෙමකපේර 73

හෙමවක 131